BEN VE MEM

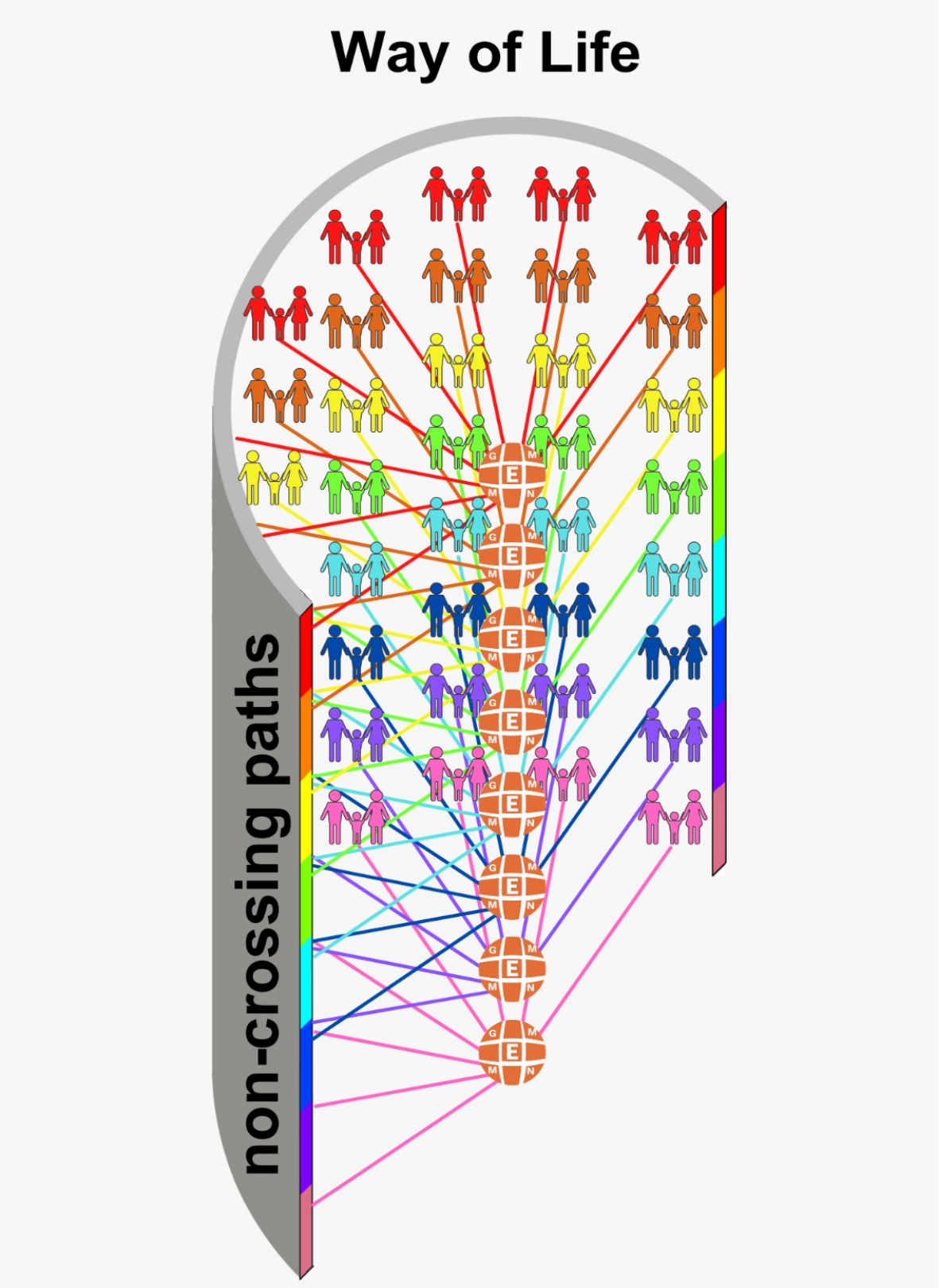

SÜLEYMAN BAYRAMOĞLU

Her hakkı saklıdır. Bu eserin hiçbir bölümü, yazarından izin almaksızın aynen yada özet olarak kullanılamaz.

BEN VE MEM

Bu eser; inananlara değil, aklı sayesinde **inanamayan** ve mağdur edilen gençlere adanmıştır.

Varoluş basitse Yaratıcı aranmaz.

ÖNSÖZ

Bu kitap bir hayat hikayesi olarak başladı ve sona doğru bir Antolojiye dönüştü. Ömrümün 60 yılında okuyarak içselleştirdiğim ve beynimin özgün ağında arşivlediğim bir belgeyi okuyacaksınız.

Evrende varlık bulmam için açılan parantezde **zigot** evresinden başlayan ve metabolik faaliyetimin bitimiyle **sönecek olan** yaşam sürecimi, bilgi penceresinden kayıt altına almak istedim. Varoluşum**, Belirlenim Yasaları** (Emerge) gereği, içine doğduğum evrensel okyanustan ayrılan bir paketti. Bu eserle, canlılık ve bilinçlilik serüvenim, oldukça somut bir belgeye dönüşsün istiyorum.

Zamanın tanıklığında olgularımı yaşayarak geçmişte beynime kaydetmişken, bu kez daha objektif bir kanıt olan **belgeye dökmek** istedim. Bunu yaparken hayatımı bütün değil sadece önemli virajlarıyla incelemenize açtım. **Ben** ve **Siz** olarak bir de bizi birbirimize bağlayan **ağ** olarak, anlatmaya özen gösterdim. Yaşarken nasıl bilgilendiğimin hikayesini yansıttığım bu belge, aslında özetin de özetidir.

Cevabını aradığım şey; insan yavrusu büyürken içine doğduğu **kültürden** nasıl bir **etkileşim** alıyor? Yaptığım 70 yıllık deney bu…

Bu şeffaf algoritmayla sundum, yani **Ben'i** önünüze koydum ve görün istedim. Bu denli açık veriler size daha önce sunuldu mu bilmiyorum. En azından ben okumadım. Barı siz okuyun!.. Size tüm açıklığıyla sunduğum bilgiler az bulunan bir üründür ve nadir zamanlarda ortaya çıkar. Tıpkı **Agave** bitkisi gibi, ömrü boyunca bir kez çiçek açan...

Biraz da bu metinleri kendi kişisel tarihime not düşmek için **açmış** bulunuyorum. **Dünya görüşümü** (my way of life) sadece sonucuyla değil belirlenimiyle, oluşumuyla canlı izlemenizi istiyorum. Amacım

size hikaye anlatmak ve beni onaylamanız değildir. Burada yaptığım şey kendime söyleyebildiklerimi size de duyurabilmektir.

Belki benzer denemeler çoğu kez bir sanat olarak dışa vurulur. Haliyle muhataplar kendi algılama kapasitelerine göre bir emilim sağlarlar. Ben bu çalışmayla kendime 'kendimi' anlattım. Size de okurken, kendinizi kendimce daha iyi tanıyacağınız bir şablon vermeye çalıştım.

Onca yıllık kişisel laboratuvarımda, araştırmalarımda topluma çok yakından baktım ve ne acıdır ki; **toplumların kendilerini yönetecek genel geçer, elle tutulur bir sistemi hala kuramadıklarını gördüm**.

Bilinen ilk Mezopotamya şehir devletlerinden bugüne kadar aranan tam fonksiyonel ve adil evrensel geçerlilikte bir sistem henüz bulunamadı. Haliyle aramalarımı topluma dönük anlamsız israftan vazgeçerek bireysel çözümlere yönelttim. Çok istediğim halde diğer bireyler gibi toplumu her yanlışıyla, her çirkinliğiyle sevemedim. Sonuçta hep yalnız kaldım. O dağ yolunda 12 yaşında, ilahi yalanı keşfettikten sonra, bir daha iflah olamadım. Aradan geçen 60 yılda yaşayarak anladım ki; **doğru, büyük yalanmış…**

Örneğin son yıllarda **'Açık Toplum'** çok kullanılan modern bir kavramdır. Ancak 'açık' derken içinde gizlenen kapalı bireyler sayesinde birileri diğerlerinin enerjisini aşırmayı rahatça sürdürüyor. Oysa esas olan bireylerin açık olmasıdır. Buna benzer bir diğer çelişki **Laik Toplum** kavramıdır. Toplum dediğiniz içi boş bir kavramdır. Asıl olması gereken bireyin laikliğidir… Bu da 'mutlak mümin' için imkânsızdır. O nedenle tanımlar devamlı muğlak bırakılıyor.

Böylesine yalanlardan dizilmiş kutsal inci kolyeleri, uzun zamandır boynuma takmadım. Açıkcası benim için **toplum Bitti**. Gelecekte bireye ne toplum, ne de sosyal medya yarar sağlayacaktır.

Ayrıca burada eserlerinden yararlandığım yazarları da ortaya koydum. Onların eserlerinin benim üzerimde oluşturduğu etkiyi, yol göstersin diye kronolojik olarak size de sunmak istedim.
(Bunu yaparken öğrendiklerimi, benim fikrim gibi sunmak da istemedim. Zevahiri kurtarma amaçlı **muğlak dip notlar** geleneğine ise uymadım. Elimden geldiğince **direkt yazarı sizinle karşılaştırmayı seçtim**.) İşte bu yönüyle denemem belki antoloji gibi oldu.

En çok istediğim şey, beni okuduktan sonra kendinize karşı açık olmanızdır. Eğer size sunduğum bu itirafımı okuyunca, sizin de aynı açıklıkla bana veya birilerine, kendi hakkınızda bir şeyler söylemek isterseniz sizi severek dinlerim. Tek taraflı, duyuru tarzı yayın yapmayı sevmem. Okuyucuyu yorar ve zor temin edilen enerjinizi çabuk bitirir. www.genmem.net adresimde sizleri karşılıyabilirim.

Hayatınızı çok basit bir stratejiye dayandırırsanız korkusuz olursunuz. Sizi asla her iki alemde hack'leyemezler. Bir avukat olarak size çağımızın son kandırmacasını da söylemeliyim:
KVKK (kişisel verilerin korunması kanunu) bireye sunulan bir imkân gibi duruyor. Sunucuların sizi aşan akıllı sistemleri, Yapay Zeka düzenekleri ortadayken dijital ortamda, hele onların minderinde **korunma,** yalanın daniskasıdır. Düşünün; fiziki dünyada 15 bin yıldır bir düzen kuramayan, habire bireyi sömüren sistemler, şimdi sizi devasa veri bulutlarında, sanal alemde, metaverse soygun mezatında güvenli yolculuğa çıkartacak!.. Yalan! Bu alanda sadece kazançlı çıkacaklar hukukçular başta olmak üzere yazılım ve güvenlik şirketleridir. Bedava yoldan sizin derinizi soyacaklar.

Elinizdeki en emin yol, **beyninizden çıkanları kontrollü salmaktır**. Ben 50 yıllık iş yaşamım dahil hiç sır üretmedim ve tutmadım. Dolayısıyla 'hırsız polis' oyununa gelmedim. Bunu nasıl başardığıma dair ip uçlarını eseri bitirince daha iyi anlayacaksınız. Her zaman kendi minderinizde güreşin, başkasının minderinden güreştiğiniz kişiye yenilmeden dönemezsiniz… Eğer emin değilseniz sakın yarışa

girmeyin. Çekilin! **Metaverse**, second life gibi sanal alemler en **sofistike hırsızlık** sistemleridir, dijitalde uzman değilseniz hemen dalmayınız.

Şu gözlemimi de eklemeliyim: Şok altındaki insanlık, teknolojideki tehlikeyi hissetmiyor ve görmüyor. Trans hümanizm çağı ışık hızında gelirken onlar 'meleklerin cinsiyetini' tartışıyor. Ortaya çıkan yenilikleri; Yapay zekâyı, Neo kortekste olan örüntü tarayıcısını, kullandığı 300 milyon Gizli Hiyerarşik Markow Modelini (HHMM) hiç tanımadan, ansızın hayattan çıkacak, yok olup gidecekler.

Size söylemek istediğim önemli söz; zor elde ettiğiniz enerjinizi asla savurmayın. **Güneşten gayrı bedava enerji veren hiçbir kaynak yoktur**. İçine doğduğunuz kültürle kirlenmiş beyninizin yerine, başka açılardan ışık veren fener tutarak aydınlatmak istedim. Ben hep **Kutunun Dışında Düşündüm** (Thinker outside of the box). Eğer size bu eserle bazı kazanımlar, eleştirel bakış açıları, yeni bir vizyon sağlayabilirsem ne mutlu bana. Amacım Kesişmeyen yolları (**Non- crossing paths**) kullanarak hedefe ulaşmanızdır. Yani; çatışmasız, israfsız, verimli ve yepyeni bir **Dünya Görüşü** (Way of Life) kazanmanızdır. Bence bilimsel gelişmeler ile, **evreni fiziki olarak bütünlüklü sunan** kavrayışı yakaladık. TAM'a yakın noktadayız. Eğer birey bazında bir ilerleme sağlanacaksa bu, onun 22. Yy da yeterli olacak seviyeye ulaşması hedefini taşımalıdır. Yanı **TAMINSAN** doğmalıdır. Umarım…

GENETİK ÇÖZÜLDÜ VE MEMETİK ÇÖKTÜ

KONUYA GİRİŞ

Sapiens, yani biz neyiz? Diğer sosyal varlıklarla aramızdaki fark nedir? Akıllı olmak nedir, sonuçta akıl bize yararlı oldu mu? Genetiği analiz yaptık tüm detayları çözdük. Ancak MEMetik (Kültür ve gelenekten oluşan bireyi saran **sosyal çevre**) konusunda ne durumdayız?

Bunu anlatmaya şuradan başlamalıyım; İstanbul'un 1453'te Doğuya teslimiyetiyle başlayan büyük yenilgi Batıyı şoka soktu ve yeni şeyler yapmaya zorladı. Haliyle zor mevcut düzeni bozmuş oldu. Sonunda kendilerini zafere, Orta Doğuyu ise yenilgiye mahkûm etti.
Bu şok; Orta çağ karanlığından çıkışı sağladı. Aydınlanma 16. Yy da sabahın cılız ışınlarıyla başlayan oldukça derin (analitik) deneylerle gerçekleşti. Bilimin doğuşu, en çok da analiz yeteneğini geliştirdi. Uzunca zaman süren tarım toplumu (yaklaşık 12 bin yıllık) dönemi böylelikle bitmiş oldu. Yeni çağlar, yeni üretim araçları, yepyeni bir yönetim biçimi olan '**Sanayi dönemi**' doğdu. Doğa ile ilgili bilgiler ve keşifler patladı. Benim içinde doğduğum 20. Yy da her alanda bilinirlilik ve netlik iyice arttı. Yoğun 15 Ağustos yaz güneş ışığı altındaymış gibi, nesneler artık nano ölçekte bile bize görünür oldu. Kuantum fiziği kendi zirvesini gördü. Analizin de analizi yapılarak atom üzerine "**merhaba atom**" diye yazı yazıldı.

Haliyle bu devrimsel gelişim ile insanlar 2002 yılında Genomu tercüme ederek, kendilerine en dipten baktılar ve yaratıcı yükünden kurtuldular. Artık evrensel anlamda bir **yaratıcıya gerek kalmadı.** Canlılar tarihinde onları tek tek **Yapan Güç**, türümüz için kısmen son buldu. Böylece Homo Sapiens doğayla olan savaşında yalnız kaldı.

Evren dışı güç denklemden çıkınca, Bilim İnsanları arasında elle tutulur çözülmeler de başladı. Bilimi çekip çevirecek "kutsal inanç çekim merkezi" çöküntü evresine girdi. Doğada olan 4 temel kuvveti de var eden "Sonsuz Mutlak Büyük Kuvvet" varoluş tarihi boyunca çokca çekiştirilmişti ama, hiç böylesine anlamlı erimeye tabi olmamıştı. İlk defa 2004 de soluksuz kaldı. Bilim galip geldi, adeta 2x2=4 oldu.

Tanrı demek 'yaratma' demektir. Oysa basitce varolma (Emerge) içsel mekanizma ile oluyorsa, kültürlerin desteklediği '**yaratan-yaratılan' dinamiği çökmüş** demektir. O günlerde insan Genomu keşfi basit bir olay gibi sunuldu. Daha doğrusu o gün muazzam etkisi hemen hesaplanamadı. Yaratılma yoktu. Zira **var olma çok basitti**!..

Bilimsel yöntemleri kullanan, fakat kültüründen kaynaklanan imanı da taşıyan bilim sınıfı, düşüncelerinde kendi içinde bir aşkın güç tarafından kontrol hissiyle, kendine yaptığı iç sansürü o gün kısmen kırdı. (Bu2002 Genom Efekti, benim kişisel tarihimde 12 yaşımda gerçekleşen "girdi olmadan- çıktı almaz" mantığı ile yaşadığım muska şokumu anımsattı.)

En önemlisi, bilinmezlikle beslenen kutsallık sihri bozuldu. İnsan Eşref-i Mahluk (özel ürün) değil. Tüm Karbondaşları gibi basit bir genetik dizine sahip protein denen yapı taşlarından örülen hiyerarşik bir **"Organlar Federasyonu**" olduğu bilindi. Merkezde beyin ve ona hizmet eden her biri alanında çok yetkin yüzlerce organın, 'Birleşmiş Devletler' gibi yaşayıp gittiği anlaşıldı. **Her şey bu kadar basitti**. Hücre çekirdeğindeki DNA sarmalında paketlenmiş, basit 4 harfle yazılı 30.000 kelimelik kullanım kılavuzuyla, hemen yanında olan enzimleri kullanarak üretim yapan ribozomlarla dolu RNA protein fabrikası... Yarı canlıdan (bakteri virüs gibi) başlayıp en mükemmel sayılan bizlere kadar her yapı bir düzen, belli bir zaman için Entropi azaltan, evrende istisna ya da arıza gibi buraya kadar geldi. Biz filmi geri sardığımızda 4 milyar yılda biyolojik evrimle 2021 de vardığımız zirve budur. Minik

yağ zarlı küplerden birisi (virüs) ana dizinden çekilince (Cov-19) trilyonluk kuleler hop çöktü! Pandemide yaşamın ne kadarda kırılgan olduğu görüldü.

Virüs konusu benim konum değil. Benim amacım biyolojiyi değil kültürleri irdelemektir .
Değerli yazar Richard Dawkins'in "**Gen Bencildir**" kitabını, 1976 yılında okuduğumda, ödünç aldığım güzel bir söz vardı. "**MEM"** *(Mem: kültürü oluşturan gen anlamına geliyordu.)* Çok özgün bir saptaması vardı:
"Benim kafama üretken bir fikir soktuğunda, beynime parazit bulaştırmış olursun ve beynimi **bu memin** kendini çoğalması için kullandığı bir araç haline çevirirsin; bir VİRÜSÜN konak hücrenin genetik mekanizmasına asalaklık etmesiyle tam olarak faaldir. Ve bu sadece bir konuşma tarzı değildir. **Bir mem**, örneğin "**ölümden sonraki yaşama inanç**" memi, milyonlarca kez, tüm dünyadaki bireylerin sinir sistemi üzerinde bir yapı olarak, gerçekten fiziksel hale gelir. **Tanrı fikrini düşünün**. Mem havuzunda nasıl ortaya çıktığını bilmiyoruz. Muhtemelen birbirinden bağımsız 'mutasyonlarla' birçok kez oluştu." (Gen Bencildir Richard Dawkins)
Yazar, sosyal çevre denen havuzda oluşan soyut kavramları "memler" anlamında kullanıyor. Aradan 45 yıl geçti. 1976 da henüz yapay zekâ çocuktu ve evrim algoritmasını kullanmıyordu. Geçen kısa sürede "MEM" teşhis edildi ve sancılar içinde kaldı. Zira iletişim araçları ve sosyal medya sayesinde, neredeyse ışık hızında evrim geçiriyor. Çok büyük zorluk altında optimize ediliyor ve topallıyor. Ha düştü düşecek…

Ozan Yunus Emre'nin eski çağlardan bize yolladığı özgün bir deyişi tam burada hatırlamak doğru olacak.

İlim ilim bilmektir
İlim kendin bilmektir
Sen kendini bilmezsin
Ya nice okumaktır
Okumaktan murat ne
Kişi Hakk'ı bilmektir

Çün okudun bilmezsin
Ha bir kuru emektir
Dört kitabın ma'nisi
Bellidir bir elifte
Sen elifi bilmezsin
Bu nice okumaktır
Yiğirmi dokuz hece
Okursun uçtan uca
Sen elif dersin hoca
Ma'nisi ne demektir
Yunus Emre der hoca
Gerekse bin var hacca
Hepisinden iyice
Bir gönüle girmektir

Yunus Emre

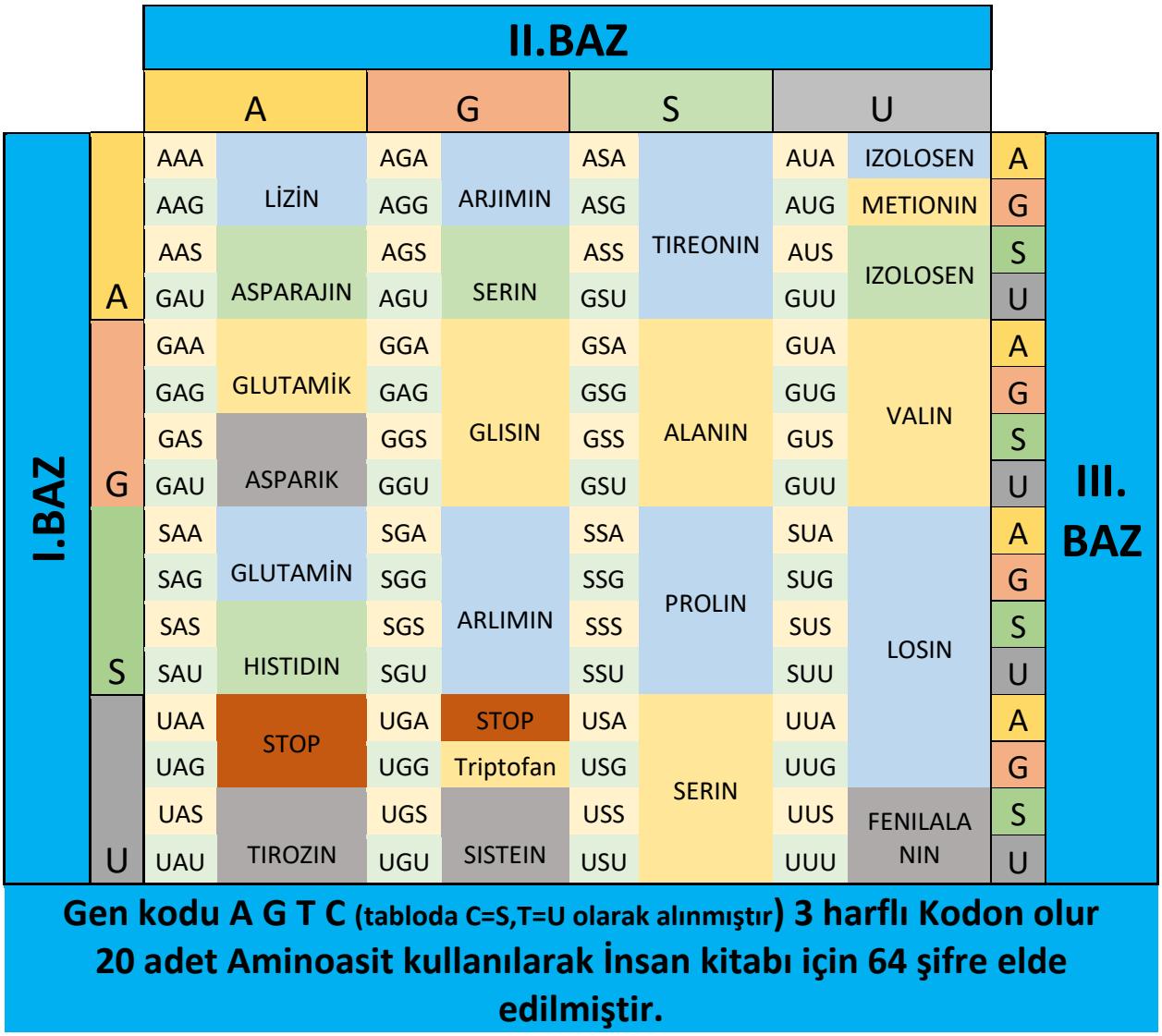

I.BAZ	II.BAZ A		II.BAZ G		II.BAZ S		II.BAZ U		III. BAZ
A	AAA	LİZİN	AGA	ARJIMIN	ASA	TIREONIN	AUA	IZOLOSEN	A
	AAG		AGG		ASG		AUG	METIONIN	G
	AAS	ASPARAJIN	AGS	SERIN	ASS		AUS	IZOLOSEN	S
	GAU		AGU		GSU		GUU		U
G	GAA	GLUTAMİK	GGA	GLISIN	GSA	ALANIN	GUA	VALIN	A
	GAG		GAG		GSG		GUG		G
	GAS	ASPARIK	GGS		GSS		GUS		S
	GAU		GGU		GSU		GUU		U
S	SAA	GLUTAMİN	SGA	ARLIMIN	SSA	PROLIN	SUA	LOSIN	A
	SAG		SGG		SSG		SUG		G
	SAS	HISTIDIN	SGS		SSS		SUS		S
	SAU		SGU		SSU		SUU		U
U	UAA	STOP	UGA	STOP	USA	SERIN	UUA	FENILALANIN	A
	UAG		UGG	Triptofan	USG		UUG		G
	UAS	TIROZIN	UGS	SISTEIN	USS		UUS		S
	UAU		UGU		USU		UUU		U

Gen kodu A G T C (tabloda C=S,T=U olarak alınmıştır) 3 harflı Kodon olur 20 adet Aminoasit kullanılarak İnsan kitabı için 64 şifre elde edilmiştir.

Yunus şiirden yüzlerce yıl sonra insanlar kendilerini bilir hale geldiler. Bilinç (ingilzcede **I**) yani A ve ya ‘ben’ kendini bilimsel olarak tanımladı.

Bu konuda nasıl bilgilere ulaştık. Özetleyelim; Bedenin derininde 1 Kod (harf A,G,T,C) var ve (3 kodlu) Kodon (hecesi) var. Bu hecelerle oluşturulan 64 şifre yazılmıştır ve sadece 20 adet Amino Asit kullanımdadır, onlar da bizi benenler, var ederler.Türümüze ait kullanım kılavuzumuz, sadece **otuz bin kelime** kullanılarak yazılmıştır.

Burada iç içe geçmiş küçük senaryolardan oluşan, tüm canlılarda geçerli ortak yazılımlar çoğunluktadır. Sindirim solunum gibi büyük oranda ortak organlar gibi…

Ölçek değitirip yukarılara çıkarsak görürüz ki; bize ait beyin de diğer canlılarla ortak olanlarla birlikte üç ayrı beynin birleşimidir aslında.
Beyin: a) **Beyin Sapı** (iç beyin) ile sürüngenler dahil tüm hayvanlarla ortağız. Evrimin ilerleyen aşamalarında bunun üstüne yeni bir bölüm oturur. b) **Orta Beyin'i** görürüz, beyin sapını tamamlamıştır. Devamında biz memelilerde iyice gelişen ve insanda zirve yapan son bölüm var. c) **Üst Beyin** (beyin kabuğu ya da korteks) bizi var eden bilincli olmamızı sağlayan yer.

Canlılar, RNA denen protein kalıplarıyla, bilgi merkezi denen DNA'dan aldığı projeleri yapılara dönüştürmüşlerdir. Canlılık da zaten bu değil midir? Kendini var edebilmek! Metabolizma kullanarak sürekli enerji üretimi sağlamak. Canlılık dediğimiz, bu karmaşık etkileşim düzeneği içinde hücrelerden oluşan bir hayat…
Peki insan yaşamla elde ettiği yaklaşık 80 yılı nasıl yönetebiliyor? Yani bilinç açısından 30.000 gün ya da 700.000 saat olan bir ömürü… Bu fırsat okyanusunda doğanın sunduğu olmak ya da olmamak tercihi size bağlıdır. Düşünün ve "Ben varım!" deyin.

Gezegenimizde ilk canlıdan bugüne kadar, 4 milyar yılda 4 harfle yapılan, evrimleşen,değişen sadece **cümle** yapısıdır. Abiogenes ortamda ilk gün oluşan hecelerin veya kelimelerin yeri, cümlede değişerek bize kadar geldi. Yukarıdaki çizelgede, bizim değişmez biyolojik alfabemiz, 4 harf 20 asit 64 kodon (hece) görülmektedir. İşte Sapiens'in şeceresi bu kadardır. Ne önü vardır ne ardı. Ancak somut kaynakları vardır. Yakın akraba türleriyle aramızda sadece 2 ya da 3 kelimelik fark var. Yani diğer hayvanlarla aramızda dağlar kadar mesafe yoktur. Hatta bitkilerle bile benzer hücre yapısına sahibiz. Üstelik bitkinin mitokondrisi bizimkinden daha donanımlıdır. Zira onun sonsuz enerji kaynağı olan Güneşi kullanma yeteneği vardır. Biz ise güneşten sadece ışık ve D vitamini alabiliyoruz. Bitki, havadan ve güneşten gelen **yorgun fotondan,** bulunduğu yerde, dev

bedenler üretebilmiş. Oysa biz dağdere koşarak, karnımızı bile doyuramamışız.

Hangimiz değerliyiz? **Hangimiz daha verimliyiz?** Bitkiler mi hayvanlar mı? Daha ileri bakarak söylersek, gelmekte olan silikon esaslı canlılarla bizi ayıran elle tutulur bir şey olacak mı? Şimdilik konumuz bu da değil. Artık bu **karbon esaslı** yapılar arasında bir şekilde doğal alış-veriş sürüp gitmekte.

Başa dönersek, gördüğümüz şey, temelde evren tek (1) varlık. Onda sadece **fizik** yasaları geçerli. TAM (Toplam Alan Madde) olarak adlandırdığım varlık. Tek ve evrensel yasalara uygun herşey olan fiziki alanlar. Henüz kimya doğmamış… Canlı cansız ayırımı yok. Çok çok uzun yıllar boyunca ilk nesil yıldızların yaşlanarak super nova olarak ölümleriyle doğan ağır elementler, 2. Nesil yıldızları ve sonunda **kimya** denen alt kümeyi oluşturmuştur. Bundan milyarlarca yıl sonra ise 3. alt küme olan **biyoloji** var olmuştur. Böylelikle bizim yerel sistemimizde, dünyamızda canlı denen varlık yaklaşık 4 milyar yıl önce ortaya çıktı.

Özetle; evrende, **madde-enerji** gibi mutlak bir ayırım da yoktur. Son bilimsel bulgular karanlık enerji %70, karanlık madde %25, kalan %5 kısmı görünen evrenimizdir diyor. Evrende sadece bu 3 ayrı form var. Birbirinine etki eden organlar gibi. Bana göre, değişik nitelenmiş olması dışında temelde bunların hepsi sonsuz tekillik (**Singularity**) noktasına varıyorlar. Entropi açısından ifade edecek olursak temelde sadece enerji var. Zamanın oku geri çevrildiğinde varılacak ilk kaynak ENERJİ…

Günümüzde bilimin vardığı teoriye göre; büyük patlamadan saniyeler sonra enerji ani şişmeyle **alanları** oluşturur soğur ve plazma fazına geçer. Burada maddenin en alt kırıntılarından oluşan dev çorba kazanı kaynar, kaynar durur. Bir analoji yaparsak, başlangıçta enerji adlı buhar vardı. Sonra 10^{35} ˚C altına düşen ısıyla oluşan su çalkalandı (yayıktaki süt gibi) ve içinde minik partiküller oluşmaya başladı. Karanlıklar şavkıdı. Fotonun

doğum partisi verildi… Bildiğimiz anlamda madde doğdu. **Buhar su, su BUZ oldu**. Yada enerji Alana, alanlar birleşerek Maddeye varmış oldu. Şimdiki bilgilerimize en uygun kozmolojik tanım bu.

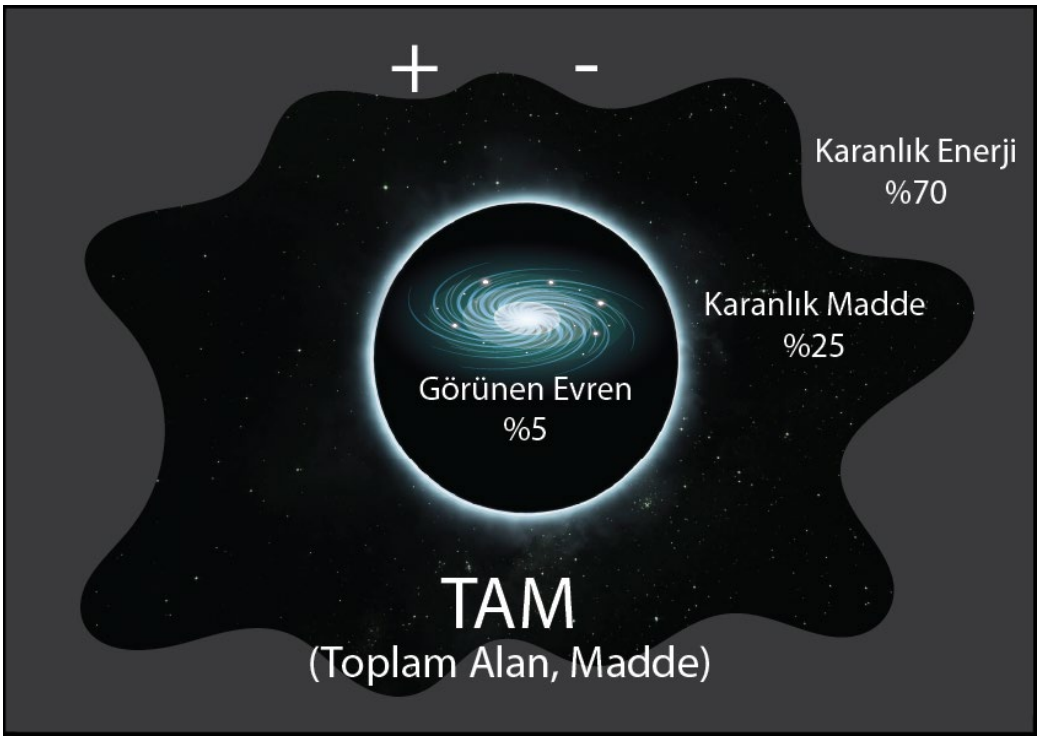

Biz suyun başına varırsak görürüz ki kaynak tek ve her şey enerji pınarından akıyor. Analojik plarak tek tanrılı dinler bu konuda oldukça benzeşirler. Hele klasik felsefe daha isabetli tanımlar yapmıştır. Rönesans ile doğan bilimsel bilgi henüz doğmadan çok önce, Yunanlı Demokritus (MÖ 460) atomu yakalamıştır. Böylece çokluğu tekleştirmek için oldukça ileri adımlar atılmıştır.

Eski dönemlerde tek konusunda en isabetli felsefi ekol bana göre “MONİZM” olmuştur. Bugün 2020 yılından geri dönüp tarihe baktığımızda en büyük falcı da Notra Damus değil, ilk kez **“1”** i kutsayan Pisagor’dur. Tabi bunu güncelleyen Christian Von Wolf’u da anmak gerekir. **Monizm** ya da **bircilik**; her şeyin bir tek zorunluluğun, ilkenin, madde veya enerjiden olduğunu iddia eden veya tek bir tözden kaynaklandığını savunan felsefi görüş.

Peki bu Anadolu'da nasıl olmuştur? Çoklukta teklik, vahdet-i vücut, Enel Hak gibi sayısız tanımlama ile bazı insanlar örtünün dışından varlığı keşfedip tanımlamışlardır. Bu konuda Alevilik de önemli sayılmalıdır, zira özünde **alev** (enerji) kutsanır. Bu dünya görüşü her şeyi ona bağlarlar. Mevlâna da, Yunus da "**İnancı**" çok kuralcı dinlerden uzaklaştırıp, daha esnek hümanist düzleme yayan çok değerli insanlardır.

Enerjinin biyolojik form olarak gezegenimizde ortaya çıkışı 4 milyar yıl önce oldu. Çeşitli kristal yapılarda var olan özgün kimyanın biyolojiye evrilmesi, hayat canlanma olayına tanık olunuyor. Nesne **enerjiyi alarak dönüştürüyor.** Organizma kapalı sistem olarak entropi azaltıyor. Düzen kuruyor bu önemli bir sıçrama... Muhtemel enerji var oluş tarihinde çok önemli bir evreye geldi. Onun canlanması bizi var eden çok önemli evrensel bir süreçtir.

Evrenin ürettiği tüm olgular, koşulların kaçınılmaz sonucu olarak var olmuşlardır. Kendi içinde yasaları vardır ve onlara uygun gelişmişlerdir. Koşullar başka biçimi öngörmediği için var olan kaotik süreçler, geçen çok uzun yıllar sonra belli fonksiyon sahibi canlılarda sistem ve organ haline dönüştü. Biyolojide uzun bir evrim süreci son 4 milyon yılda istisnaya evrilen **homonidlerle** iş doğanın elinden çıktı.

Biçimsel olarak bitkilerdeki kök yerine hayvanlarda beyin ortaya çıktı. Beyin; biyolojinin hiyerarşik yapısında son zirve oldu. Daha yukarısı yok, yüce dağın zirvesi. Kendi içinde miktar ve işlem kapasitesi olarak yeni bir maraton başlattı. Homosapiens seviyesinde **beyin 1400** gr miktarına vardı. Biyolojik kanser sayılan bu organ, evrensel yasaları aşındıran, doğanın bütünlüğünü bozan, yeryüzü yapısını çarpıtan, atmosferin kimyasını bozarak kendine alan açan bir canavara dönüştü. Kendi geleceğini AI'a (yapay zeka) kaptırması çok yakın!..

Beyin 2002 yılına gelindiğinde ise; 80.000 yıl süren kültürleri ve tüm insanlığı yok edecek bombanın pimini çekmiş oldu. Bunu yaparken

21. Yy da biyolojik havuzdan atılacağını hiç mi hiç anlayamadı. Hatta "**İnsan Genomu Keşfi"** bayram olarak kutlandı. Çağın önemli iki devlet adamı (Bill Clinton ve Tony Blair) sunuculuk yaptı. Medyada yazıldı, çizildi…

Benim doğduğum yıllarda, 1949 başlayan bilgi ve bilişim çağı, ışık hızında evrimler gerçekleştirerek yeni bir faz değişimi sağladı. Sıradan bir insanın ufuktan kaybolurken söylemeyi istediği son söz: "keşke bilgi ile bu kadar oynamasaydık"olabilir. Ama bunun bir faydası yok artık.

Bilim insanı **Ray Kurzweil** in deyimiyle, üstel artış gösteren işlem kapasitesi beklenenden erken yaratıcısını aştı.

Genom bayramından 3 yıl sonra, 2005 yılında yazdığı son 60 yılın en gerçekçi kitabı "**The Sigularity is Near"** (Türkçesi tekillik İnsan 2.0 olarak 2016 Alfa yayınları. İlerde daha çok konuşacağız.) ile Ray, bizi gelecek hakkında oldukça doğru bilgilendirmiştir. Kendisine bu büyük falcılığından, erken uyarısından dolayı, insanlar teşekkür borçludurlar. Ben kendi adıma çok teşekkür ediyorum.
Yaptığı gelecek tahmini geçen 15 yılda dahi, öngörülerinin % 50'sinin ilerisinde gerçekleşti. Öngörüsüne inandığım yazarın, kitabının 521. sayfasından şu alıntıyı -uzay seyahat ile ilgili-size sunmalıyım:

"Ancak gördüğümüz gibi, dünyadaki biyolojik olmayan zekâ **bu yüzyılın sonlarında** biyolojik zekadan trilyonlarca kat daha güçlü olacağı için, **insanların** böylesine bir göreve gönderilmelerinin pek bir anlamı olmayacaktır. (Bahsettiği; 300 yıl içinde güneş sistemi ötesine seyahat) … O döneme gelindiğinde insan uygarlıkları pratik nedenlerle tamamen biyolojik olmayacaktır. "

Bu, eski çağlardakilerden çok daha ileride bir falcılık, belki de buna ileri görüşlülük demek daha doğru olacak, zira bu yolculuklar için;
"**Nanobot Kolonisi** kurulduktan sonra, kendi zekasını optimize edebilmek için gereksindiği ek bilgiyi, yalnızca **enerji gerektirip -***madde gerektirmeyen*- ve ışık hızında gönderilen saf **bilgi sinyallerinden** elde edilir "diyor. Bence Güneşten enerji, enerjiden madde

üreten ‘Yapay Zekâ’, önümüzdeki 80 yılda bu seviyeleri mutlaka yakalayacaktır. Nokta.

Bu noktayla, ilk canlının var oluşundan buyana geçen 4 milyar yılda, biyolojik evrimle gelişen **haya**t (Life; a living thing can *lower the entropy*= ***yaşam düzendir***) insan için **bitecek**. İnsanın biyolojik varlığı yönündeki tüm yatırımlar duracak. Birkaç jenerasyon sonunda H1.0 yerini H/M2.0 olan hibrit, sonunda tamamen makine olan M3.0 versiyona terk edecektir. Belki daha alt sınıfta kalan biyolojik insanlar birkaç nesil mevcut haliyle devam edecektir. Belki öngöremediğim bir evrim ile **Alfa İnsan AH4.0 gelecek**. Benim gönlüm AH4.0 (ilerde eğitim bölümünde bu konuyu daha da açacağım.)

Bu geçiş dönemi için (1986’da kurulan Avrupa Temel Gelir Ağı) **Basic Income European** Network projesi gibi örnekler var. Daha yeni açıklanan (2020 Nisan içinde) bir örnek İspanya’dan: Ekonomi Bakanı Nadio Calvino **“Korona virüsün ekonomik etkilerini azaltmak için ülkenin ‘evrensel temel gelir uygulamasına’ geçeceğini.” açıkladı. (**UBI – Universal Basic Income)

Her durumda eski tür insan zamanla yok olacaktır. Böylece insanlar tarafından evrensel yasaların dışında açılan parantez kendi elleriyle kapanacaktır. Evrensel Enerji, biyoloji ile ilgili serüvenine belki de son verecek, bize ödünç verdiği maddeyi geri alacaktır. İnsanla oluşan tüm ‘**soyut yalan dünya’** somut iş görür varlıklara dönüşecektir. **Bilgi kendisinin efendisi olacak**, araçsal bir varlıktan gerçek varlığa dönüşmeyi sürdürecektir. **“Meta Life”**, başka bir deyimle “**Transhuman”** dönem yakında başlayacaktır. Provaları yıllardır sosyal medya üzerinden yürütülüyor, **Yeni Cennet** sanal alem **Metaverse** ile ivme kazanacaktır. Süper egolu insanlığın 20.000 yıl içinde, geliştirdikleri kültürler bir müddet daha boşa kürek çekecekler ve ilk etapta 20. Yy eseri olan bizim türümüzün çok azı, bu filtrasyondan (muhtemel %10 kadarı) geleceğe geçiş sağlayacaktır. Yaklaşık 30 yıl içinde yeni sisteme uyum sağlayabilenler muhtemelen “Sayborg” olarak var

olacaklardır. Bu yeni algoritmalara uygun sürdürülen zevksiz, tenekeden bir hayat onları bekliyor olacaktır. Haksız kazanç sürecektir.

Şimdi de İsveçli filozof Nick Bostrom'a kulak verme zamanı; Bizim yerimizi alan nanobotlar, yani metaller ve makinalar için: "It might not be humans doing the colonizing. Yes, you read that correctly. Not humans but machines. Specifically, nanotech enabled machines will colonize the universe." (Özetle uzyada kolonileşmeyi mühtemelen makineler gerçekleştirecektir.) diyor.

Gelecekte insan bu yarıştan mutlaka kopacak. Yeni kolonilerde "kırılgan et çuvalları" yoktur. Bence 100 yıl sonra bizim arkada bıraktığımız hayvanlardan farkımız kalmayacak. Tabii biyolojik insan hala üreyebiliyorsa…

Teknoloji hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline geldi. Biz insan ırkı olarak kendimizle birlikte artırılmış bir parça olarak teknolojiyle daha da gelişebiliriz. Cyborgs olarak. Ya da yarım Yapay Zekâ AI olarak. Belki buluttaki zihinlerimizle. Bir tür olarak hala çok genciz ve teknoloji hızla gelişiyor. Saf inorganik yaşam ya da AI şeklinde, yaşam gereksinimi için başka bir gri bölge bile olabilir ve yukarıdaki tüm gereksinimleri karşılar! Bu başka bir zamanın konusu…

Matrix filminde geçen bir **virüs yorumu** ilginçtir. "İnsanlar bir hastalıktır, bu gezegenin **kanseridi**r, siz bir vebasınız ve biz de tedaviyiz" Gelecek tahmini bu kadarla yetinebilir.

Benim görüşüm; yeni bir ekosistem doğuyor. Burada neler var, neler yok? Gezegende yok olan türler arasına biyolojik İnsan da katılıyor. Bu çok net bir vizyondur. Kısa tarihimizde, göklere çıkardığımız teknoloji bizi aştı. Hiç de atları evcilleştirip sırtına atlamaya benzemedi. Onlar bize hep destek verdi. Önce teknoloji, bir motorda bin at yaratarak bizi uzaya fırlattı… Ortaya çıkan 'teknolojik atın' tepmesiyle tekrar geri dönemeyecek kadar uzağa gittik. Ve yol **BİTTİ.**

BİRİNCİ BÖLÜM

BEN

Kitabın başında, ‘kendimi var ederken’ izlediğim yol haritamda, biyografime yani ‘Ben’ e, bilimin ve ”Mem” in eşlik edeceğini belirtmiştim. Bu bölüm daha çok Ben’in yer aldığı bir bölüm olacak.

Çocukken yaptığım ilk anlamlı iş, çoban olan dedemin koyunlarını beklemekti. Ama benim için iyi anlamlı çobanlık, dağların yamacındaki köyümüze 2 saat kadar uzakta, Dağbaşı nahiyesinde açılan ilkokulla birlikte uzun sürmemiş bitmişti. Birinci sınıfı bitirdiğim 1957 yılında, Rusların uzayla ilgili macerasından ilk haberleri de almaya başlamıştık. Şimdi düşününce, 10 lu yaşlarımda duyduğum uzay hikayeleri ne kadar da romantikmiş. Rusya’nın liderliğindeki uzay keşifleri başlarken, okur/yazar olmak benim için çok büyük şans olmuştu. Dağbaşı’na gecikerek gelen gazete parçalarını gördüğümde büyülenmiş gibi fotoğraflara, altlarındaki notlara bakar dururdum.

Babamın din adamı, ailemin dindar olması nedeniyle, 5 yaşlarında başladığım dine dair okumalarımı ve ezberlemelerimi evrensel anlamda bir okuma olarak saymadım. Onlar benim için kulağıma okunan ezanla başlayan bedenimin gelişimi gibi, sanki zorunlu bir parçamdı. Ve benim için çok kutsaldı. Ninem konuşmaya başlamamla birlikte beynimin işletim sistemi olan dilin uzantısı gibi, dinsel bir alt yapıyı (Kültür/MEM) bana enjekte etmişti. (Bu bölümüm sonuna bir yıl önce aile yapımla ilgili daha detaylı bir bilgi sunacağım sizlere…)

Allah'ı çok, çok seviyordum. Çoğu kez rüyalarıma giriyordu. Bir keresinde, güçlü, beyaz bir atla gelerek beni terkisine almış ve sonsuzluğa uçurmuştu. Birkaç gün mutluluk denizinde yüzdüm. Öylesine mutluydum ki cami mektebinde bir ay içinde 'Subhaneke' den 'Velasri' ye kadar bütün süreleri ezberledim. Dini konuları öğrenme isteğim şahlanmıştı. Her kelimeyi beynime çakarak kaynatıyordum. Bu ezber operasyonu beynimde öyle bir **snaptik ağ** yarattı ki, bugün 19 sürenin birbirine bağlı üç boyutlu bir topoğrafik haritası, hala beynimde canlı duruyor. Aradan 65 yıl geçti, milyonlarca okuma yaptım, fakat beynimde oluşan o eski kaydı hep korudum. Tıp ki ana dilimi koruduğum gibi. Sonradan öğrendim ki çocuk beyni öğrenmeye en uygun zamanı 0-8 yaş aralığında bulabilir. Altın yıllarımız…

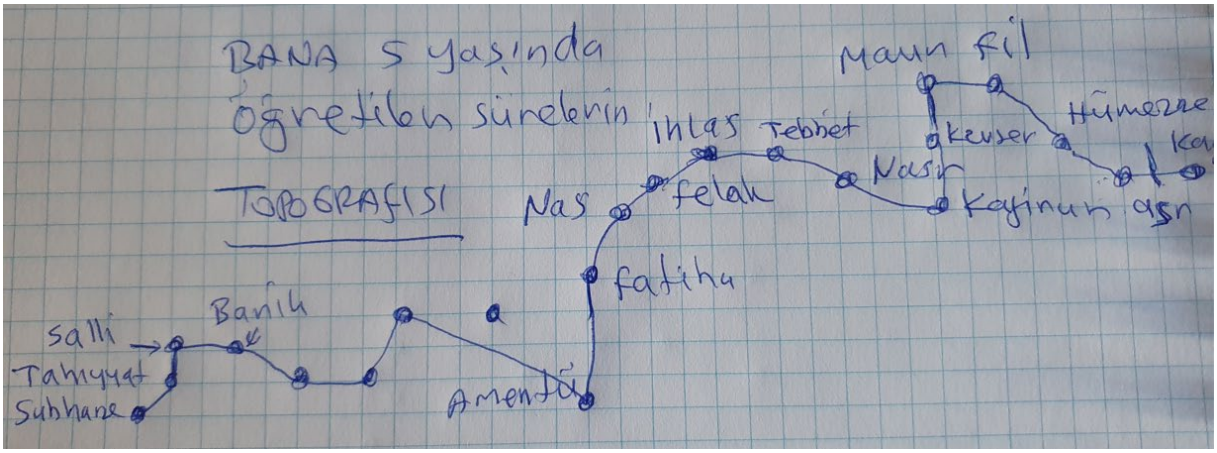

İslam kültürüne dair yaptığım okumalar, doğal yatağında akmış, mezuniyet sağlayacak kadar bütünlükçü olmuştur.Bu menfi eğitimi, Kuran'daki en küçük süreden başlayarak; Rize'de Sarf-Nahif, Fıkıh-Kelam okudum. Yanı din müfredatına uygun orijinal medrese formatında eğitimimi tamamladım. Hatta 1967 yılında beş bine yakın insanın katıldığı Karadeniz bazında, **'icazet duası ritüeli**' için Rize'de önemli bir vaaz bile verdim. Dönemin en ünlü din adamı Oflu Hacı Hasan Efendi, benden sonra kürsüye çıkarak adımı andı ve bana takdirlerini sundu. (Allah rahmet eylesin) O büyük günde huşu içinde dalgalanan cemaat arasında babamı görmüştüm. Benim başarılı (vaazım) konuşmam onu duygulandırmış ve ağlatmıştı.

İnanç dünyama dair birkaç saptama daha yapmama izin verin.

12 yıl süren bu devrede, öz kültürümüz olan dini ve geleneksel eğitimimi mükemmel seviyede tamamladım. Ancak bu süre kendi içinde iki fazda sürdü. Birinci evre 5-12 yaş aralığı; yaşıtlarımdan çok ileri derecede imanlı geçmiştir. Köyün diğer çocukları sıradan **köylü müslüman**lığını sürdürürken, ben tam ihlas içindeydim. Öyle ki ilkokul da okunan istiklal marşını bile gizliden dua ile (Akif'e rağmen) takviye ederek, Allah' a olan sadakatımı zerre kadar bozmuyordum. Bir kulun tanrısıyla maksimum yakınlıkta olmasına çok özen gösteriyordum. Ninem ve babamın da teşvikiyle düzenli namaz, kısmen oruç tutuyordum. Bana göre insan çok dürüst olmalıydı. Madem büyük gerçek **'ilahi nizam'** ortadaydı, biz aciz kullara sadece itaat etmek kalıyordu. Benim çocuk beynimde oluşan master algoritmada mutlak bir iman ve bir tamlık vardı.

Kendime sonradan hayret ettiğim, önemli bir olay, 7 yaşında iken gerçekleşti. Dedemden (anne dedem) duydum ki, 17 köyün bağlı olduğu vadinin dibinde kurulu olan, güzel nahiyem Dağbaşı beni çağırıyormuş. Yeni hükümetin isteğiyle (Demokrat Parti)1956 da güzel yontma taşlardan yapılı, etrafına göre bir anıt olan **Halkevi** binası kapatılmış, yerine derme çatma bir ilkokul hazırlanarak, köylerden

çocuk dilenmeye başlanmış. ‘Dilenme’ sözü ironidir, çünkü gerçekten hayvancılıkla geçinen **Dereli** insanları, okul çağındaki çocuklardan hayvancılıkta çok yararlandıkları için, okula, hele dini olmayan bir okula, çocuklarını asla yollamazlardı. “Cebinde olmayan parayı al, ancak elindeki küçük çobanı alma.”der gibi. Bu yüzden nahiye müdürü civar köylerden çocuk ‘dilenmek’ zorunda kalmıştı. Annemle birlikte babasının evinde olduğumuz çok nadir günlerden birinde, Hasan dedem anneme beni göstererek; “Kız Ayşe habu uşağı, havu nahiyede açılan mektebe verelum! “ deyince, hala beynimde taze duran annemin halini unutamam. Yüzünde başlayan heyecan ve mutluk, aynı anda umutsuzluk ve korkuya dönüşmüştü. Biricik annemin, kayınvalidesi ve kocasının müspet eğitime karşı olduklarını bildiği halde, benim 1956 son baharında, yeni eğitim kurumlarında okumamı çok istediğini büyüyünce öğrenecektim.

Dedem istediği cevabı alamayınca, bir bana bir de anneme baktıktan sonra, elindeki kaşığı sofraya bırakıp arkasına yaslanarak talebini pekiştirdi. “Sen kaynananla konuş, eğer kabul ederlerse diğer köylerle birlikte müdüre söz verdik, köy başı 10 çocuk, ilkokula **bunu** da sayayım… Abinin çocuklarıyla gider gelir.”

Daha sonra annemle oradan ayrıldık, yamacın tepesine yakın kendi evimize doğru yola çıktık. Yaklaşık yirmi dakikalık zorlu yol boyunca annem bana hiçbir şey söylemedi. Ama aşırı dindar bir kul olan ben, ilk kez içimde küçük şeytanı hissediyordum. İrademe rağmen adeta ona doğru savruluyordum. Aslında büyük bir sevinç ve istekle, ne yöne savrulacağımı bilemeden, bu yaramaz şeytana kapılmak istiyordum. Sonra korkuyla, bildiğim dualar okuyarak, Allah yolunda kalmak için, yine o büyük varlığa sarılıyordum.

Boşuna bir çabaydı benimkisi, her defasında şeytan galip geliyordu. Bu karmaşa içindeki ben ve benim kadar karmaşa içindeki annemle evin kapısına vardığımızda, cesur bir hamleyle önüne geçtim ve güzel

siyah gözlerine bakarak “anne ben bu okula da gitmek istiyorum” diyebildim. Gözlerini kaçırır gibi babasının evine yani dereye doğru bakarak, omuzuma dokundu ve kısık bir sesle “he mi…” derken beni kenara çekerek, kapıya doğru uzandı. Annemden destek alamayınca ona biraz kızmıştım. Ancak ilerde ne kadar zor şartlar altında kaldığını öğrenip üzülmüştüm.

O gün ninemle konuyu konuşmadı. Ben ise heyecanla bekliyordum. Birkaç gün sonra şartların daha uygun ve Mehmet dedemin de olduğu bir anda, nihayet konuyu açtı. Ninem beklenen gibi, hemen şiddetle karşı çıktı. Annem ısrar edemedi. Dedem ise ortaya konuştuğu için konu kaynayıp gitti. Daha sonra araya koyunlarla ilgili işler girdi. Benim okul unutulmuştu.

Uygun bir zamanda sabırsızlıkla beni çok seven değerli insan Mehmet Dedeme tekrar isteğimi bildirdim. Eğer okula gidersem onu asla ihmal etmeyeceğimi, her zaman işlerine yardım edeceğimi söyledim. Beni dinledikten sonra, ninemle konuşmamı, kendisinin onay verdiğini söylememi istedi. Bu bana verilen çok büyük destekti. Ona duyduğum sevgi tekrar zirve yaptı. O akşam nineme yalvarmaya başladım. Ona da çeşitli sözler verdim. Nihayet uzun emeklerden sonra gevşemeye başladı. O sırada annemin araya girerek, nahiyede dükkânı olan abisinin çocuklarının da okula gideceğini söylemesi, rekabetçi bir kişilik olan ninemin ikna olması için son hamle oldu. “Neden onun torunu gitmesin?” refleksiyle o an karar verdi. Büyük ailenin gerçek reisi, ilk okula gitmem için sonunda **‘olur’u vermişti.**

Bu ‘olur’ yaşamımda devasa bir kapı açtı. O akşam benden, çok yeni bir insan doğdu. Bu ilk tohum, 1956 yılı ılık Eylül akşamı annemin çabası, dedemin sulaması ile, ninem tarafından bilim tarlasına ekilen küçük tohumdu. Bu üç insan kişisel tarihime miladi bir hamle yaptılar. Hepsine bu vesileyle 64 yıl sonra, Allah’tan rahmet diliyorum.

Eğer Atatürk'ün getirdiği Latin harflerini öğrenmeseydim diğer köylülerim gibi kalsaydım, bugün itibarıyla 5 bine yakın değerli kitap okursuz kalacaktı. **Okursuz kitap eylemsiz enerji gibidir**.

Okula başlayacak olmam, kendime ait dünyama daha çok hizmet etmeme vesile oldu. İçimden yakınlarıma ve beni seven insanlara şu sözü verdim: Beni modern eğitime yolladığınızda bunun karşılığında geleneksel eğitime ve kültüre daha çok yapışarak size de hizmet etmeyi ihmal etmeyeceğim. Bu iyiliğinizi hiç unutmayacağım. Öyle de oldu.

Bu arada kuran okumayı sökmüştüm, artık kendi başıma saatlerce okuyor, okuyordum. Köyümüzün cami mektebinde bana ders verecek hoca kalmamıştı. Babam 20'li yaşlarında mesleğinden vazgeçerek, ustalığı bıraktığında, Çok iyi bir marangoz ve kesme taş ustaymış. Kuzey Doğuya yaptığı bir seyahat sırasında, trende tanıştığı Erzurumlu Kadiri Şeyhine mürid olmuştu. Anne dedesinin teşvik ve 'irşadı' bu yeni bağlantıda **sıratul müstekim** arayan babamı çok mutlu etti. Din adamı olmak ve işçilikten imamlığa terfi etmek istiyordu. Bu yüzden Çaykara'da, Rize'de ünlü kuran kurslarında okuyarak **imam-vaaz** unvanı aldı. Köylerde görevli olmadığı zamanlarda bana medresenin temel kitabı, Arap gramerinin özü, 'Emsile' adlı dersi okuturdu. İlk okul bitmeden 'Emsileyi' de bitirerek onlara olan borcumu fazlasıyla ödemiştim.

Herkes çok mutluydu. Maarif mektebinde okumama en çok kızan babam bile, benim iki yönlü eğitimimi ilerde avantaja çevirmeyi düşünmeye başlamıştı. Bunu davranışlarından hissediyordum.

Pozitif eğitim konusundaki hikayeme geçmeden önce parantezi şöyle kapatmalıyım. Köy camisinin bana verecek bir şeyi kalmadığını belirtmiştim. Bu sırada kendi köyümüze ilkokul'un yapımı da yeni bitmişti. Aynı yıllarda babam Çanakkale'nin Adatepe köyünde, ilk

imamlık görevini yapıyordu. Ancak ülkede yaşanan darbeye rağmen, Menderes ‘e olan sevgisini vaazlarında sık sık dile getirince, askeri yönetim tarafından sürülmüştü. Egenin en değerli yeri Edremit körfezinden ayrılarak tekrar Karadeniz bölgesine döndü.
İkinci görevi Rize **Güneysu** (Potomya) nahiyesine bağlı Pazarköy’de imamlık oldu. Beni de yanında götürdü, onunla camide kaldım. Medrese temeli olan Arapça okumam sağladı. Babamın arzusu üzerine ilkokuldan sonra bir yıl süreyle müspet eğitimden koptum. Oysa benim aklımda Araklı ilçesinde yeni açılan ortaokula gitmek vardı. Bu arzumu gerçekleştirmek için yine aile içi kulisler yapmak zorunda kaldım. Dedem, ninem, her zaman din eğitimindense, milli eğitimi isteyen annemin de desteğini alarak babamı tekrar İkna etmeye çalıştım.

İlkokula gitmemde gafil avlanan ve annesini kıramayan babam, bu kez İnadını sürdürdü. Benim bütün stratejimi kırdı geçirdi. Ortaokul yerine kendi imamlık yaptığı köy camisine gelmemi ve yoğun bir şekilde Arapça eğitimimi sürdürmemi istedi. Çok üzülmüştüm. Fakat kabulden başka çarem olmadığını gördüğüm için, ilk kez takiye yaparak onun isteğini kabul ettim. Yani 1961 yılı benim dini öğretime en çok emek verdiğim bir yıl oldu. Babamın beklentisini böylece karşılamıştım. O yıl ‘Emsile’ biraz da ‘Bina’ adlı derse kadar gelmiştim. Onun anlattığına göre bu seviyeye gelmek en az 2 yıl gerektiriyordu. Bense çok kısa sürede başarmıştım. Onun bu mutluluğunu lehime çevirmek için planlar yapmaya başladım.

Rize’de çay hasadı aylarında babamın imamlık yaptığı köyde, bütün aile fertleri bir araya gelirdik. Bölge için önemli olan çay tarımında, aile bireyleriyle birlikte olur, yarıcılık usulü ile çay toplar, satar, toprak sahibiyle hasılatı bölüşürdük. Dağ yamacında verimsiz toprak sahibi bir aile idik. Ailemin hayvancılıktan elde ettiği yağ, peynir, yünden başka gelirlerine, ilk kez ekstra bir katkı olmuştu. Bir nevi bizim için **aile seferberliği** gibiydi. Haliyle cami odasında kalmak yerine, o

köyde basit bir ev kiralayıp, hepimiz bir odada, akıl küpü annemin yönetiminde çay toplayarak, yaşamaya başlamıştık. Babam yatsı namazından sonra arada ‘misafirliğe gelir gibi’ uğrar, uzun süren ev sohbetleri yapılırdı. İki sepetten fazla çay topladığım, baş ırgatlık ödülünü aldığım bir akşam, babama ortaokula gitmek istediğimi söyledim. Ortamın etkisiyle tepki vermekte gecikmişti. Ben de bu fırsattan yararlanarak ikna edici rüşvetlerimi ortaya dökmeye başladım. Eğer okula gitmemi kabul ederse, yazları Arapça derslerini çok hızlı okuyacağıma, tüm yılın programını yaz tatillerinde yerine getireceğimi söyledim. Hatta gerekli masraflarım için çay işçiliğini sürdürüp para da kazanacağımı söyledim. Bütün bunlara rağmen, direnmek için olumsuz yüz ifadesini takınan babamı izleyen annem hamlesini yaptı. Kararlı bir sesle “Abimin küçük oğlu da Araklı Orta Okuluna başlayacak. Birlikte küçük bir oda tutarız onlara. Sana da ek yük gelmez.” dedi. Babam anneme düşünceli bir şekilde derin derin baktı. Ona aşıktı. İnancını bir an erteleyip, duygularına teslim olarak “**peki”** dedi. Tam sevinçle ağzımı açmaya kalktığımda, lafımı ağzıma tıktı. Vaaz verircesine “ kadiri mutlak Rab’ımın inayetiyle efendi hazretlerinin rızasıyla bu gece istihareye yatacağım. Sabah sonucu bildirim sana “ dedi.

O gece hem sevinç, hem de Erzurumlu Şeyhin keyfine kalmanın üzüntüsünü yaşadım. Geceyi hep dua okuyarak şeyhi etkilemek ve babamın kararını lehime çevirmek için uykusuz geçirdim. Sabah namazına, babamla birlikte camiye gittik. Yolda hiçbir şey söylemedi. Dönüşte de benimle konuşmadı. Annemin hazırladığı kahvaltıya oturduğumuzda, çayın bardaklara konmasını beklemeden son kararını açıkladı.

“Tamam! **Ortaokula gideceksin.**” Annem sevinçten çayı dökmeden elindeki demliği geri koydu. Ablam, küçük kardeşlerim ve akrabam olan iki çocuk hemen etrafımda toplanıverdi. Beni kutlarlarken, babam sözünü tamamladı. “Ortaokul bitince seni Rize’de Kalkavanların Kuran Kursuna vereceğim. Şimdiden bilmeni isterim.”

Aldığım izin benim için yeterince iyi olmuştu. Bir yıl kaybetmiştim ama sonuç olarak, aile huzurumu bozmadan bana uygun bir çözüm bulunmuştu. Çok mutlu oldum, sesimi çıkarmadım.

O yıl başladığım ortaokul, 1965 de bitti. Ben babamın istediğini yerine getirmeye, verdiğim sözü tutmaya kararlıydım. Haziran sonunda kuran kursuna kaydoldum. Ancak babama hemen yeni şartımı kabul ettirdim. Kurs binasının 50 m doğusunda gördüğüm o güzel Rize Lisesi binasında aynı zamanda öğrenimime izin verecekti. Ona hiçbir maliyeti olmayacak olması da benim elimi kolaylaştıracaktı.

Bu dönemdeki kazanclarımdan en önemlisi, çok değerli Kuran Kursu hocam Haydar Efendi oldu. Yaşamım boyunca tanıdığım en zeki insanlardan biriydi, kendisi de benden ders konusunda yararlanmak istiyordu. Zira dışarıdan aldığı ilk ve ortaokul diplomalarına, Lise diplomasını da eklemek istiyordu. Ona bu konuda çok önemli bir araç oldum.

Böylece yeni ikili eğitime 1965 yılında Rize'de başladım. Genetik olarak şanslıydım. Analitik bir alt yapıyla doğmuş olmam, çatışmalarla dolu işletim sistemi sorunlarıyla boğuşmuş, yaşıma rağmen müthiş bilgi ve deneyim kazanmıştım. Bu koşullar yeteneklerimi geliştirdi. O nedenle yaşıtlarıma zor gelen okumalar bana hafif geliyordu. Ben böylece 1968 eğitim yılında hem lise hem de medrese mezunu oldum.

1968-69 eğitim yılında, artık kimseye sormadan karar alarak, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesine girdim. O yıllarda yeni başlayan Üniversite Giriş Sınavında, 365 puan almama rağmen, yazdığım bir tiyatro oyununda, yargılama sahnesi yazmak için 160 puan gerektiren Hukuk Fakültesini seçtim. Maalesef yargılama sahnesini dahi yazamadan 1973 yılında okulu bitirdim. Biraz da hayat koşullarının dayatmasıyla çeşitli işlerde çalıştım. İnşaatçılık dahi yaptım. Sonunda

1980 ihtilalinden sonra avukatlık ruhsatımı İstanbul Barosundan aldım, avukat oldum. Fakat deneme babında 6 ay kadar çalışabildim. O sürede çeşitli davalar aldım. Ülkenin adalet sistemini kendime uygun bulmayarak mesleği bıraktım. Baro kaydım hala var ama 40 yıldır hiç avukatlık yapmadım.

(Arkada bıraktığım tarihime uygun olarak şu notu da eklemeliyim: Kesin kayıt için 19 Eylül 1969 Cuma sabahı doğum yapan eşimi oğlumla Trabzon'da, hastanede bırakarak vapurla İstanbul'a geldim. Geçtiğimiz yıl İstanbul'da olduğum 50. yılı ve evliliğimin 55.yılını kutladım.)

Bilgi ve bilime doğru çekilmem bana inanılmaz bedeller ödetmiştir. Evet, ülke koşullarına göre harika öğrenim hayatı yaşamıştım. Hiçbir ders konusunu iki defa bile okumadan sınıflardan hep takdirle geçmiştim, ama dediğim gibi ağır bedeller karşılığında…

1965 sonbaharında liseye başlamadan önce filen evlendim. Çünkü 1952 yılında 4 çocuğu **berdel usulü** ile birbirine bağlamış olan babam geleneğe dair kuralları bozmadı, bozamazdı. Onlar arkaik töre ve tarikat kurallarıydı. Onun için kutsanan kültürdü. Biz sıradan küçük kullardık istek ve arzularımızın önemi yoktu.

Doğuştan böyle bir kültürün kölesi olan ben, kesinlikle öyle bir yapıya ait değildim. Bunun sonucunda da kendime, **beynimi dünya edindim**. Orada **tek kişilik devletimi kurdum**. Bu izolasyon sayesinde korundum. Milyonlarca insan benim koşullarımda olsa ezilip sürünecekken, ben başarıdan başarıya koştum. Geri baktığımda 72 yıllık ömrümü **%80 oranında mutlu** yapabilmişim.

Buradan bakarak size şunu söyleyebilirim ki, yaşam bize özgü evrensel bir ödül olmalı. İş, güç, para pul, şan şöhret, mevki makam gibi şeyler basit kostümlerdir. Onları giyen ise hayatınızdır. Önce **hayatı yönetmeyi bileceksiniz**. Bu birazda at binmek gibidir. Ben kendi atımı sürebildim. Kaplumbağa misali beynimin kabuğu içinde bir dünya kurdum. Kapalı alanda hayatımı çok başarılı bir şekilde yönettim.

Karşımıza çıkan zorluğu aşmak çok kolay olmazsa bile imkânsız değildir.

Bu bölümde bilgiyi nasıl takip ettiğimi sizinle paylaşmak istediğimi söylemiştim. Okumakta olduğunuz bu kitap aslında bir aşk romanıdır. Bilime, bilimsel bilgiye karşı duyulan sonsuz aşktır. Kitabı okurken kolay tarafından bakın. Size anlamsız gelen yerleri faklı açılardan tekrar okuyun, benimle sinerji kurun. Unutmayın ki **koşullar olgulardan doğar**. Esrarengiz bir arayış yoktur, sadece bakış açılarımız farklıdır. Benim hedefim 300 sayfada size bütünlük içinde ulaşmaktır. Bunun için kolay iletişim kurmak, sizi bıktırmadan anlatmaktır. Siz derken ayrım yapmıyorum, biz ayni bireyleriz. Bir bireyin tam gerçek oluşum sekanslarıyız. Bir anlamda yaşam filmimin yavaşlatılmış sunumudur.

BEN VE OKUMALARIM 1;

11 yaşlarında iken babamın dini kitapları arasında bulduğum, cep takviminden biraz daha kalın, kahverengi, parlak deri kaplanmış bir kitap vardı. Babamın köyde olmadığı uzun sürelerden birinde bu kitabı onun dolabından aldım. Kimseye göstermeden kendimce sakladım. Biçimsel olarak kitabı çok sevmiştim. Bir oyuncak, kıymetli bir hediye gibi koruyup kollamaya çalıştım. Güneşli bir günde, sığırları orman yanında otlatırken, oturup okumaya başladım. Arap harfleriyle yazılmış, ‘Enam’ gibi bir şeydi. Çoğunlukla Türkçe kelimeler yer yer de Arapça kelimeler vardı. İlk gün okumak biraz zor olsa da şifrelerini keşfetmiştim. Sonunda faydalı dualarla dolu bir muska kitabı olduğunu anladım. Mollaların yararlandığı, köylerde her türlü hastalığa şifa olan, halk arasında “Cincilik” denen zanaata dair bir kitapçıktı. Dinimizde, geleneğimizde çok önemli yeri olan, bu

fonksiyonel mesleğe dair çok kıymetli bir kullanma kılavuzunu elimde tutuyordum. Heyecanlandım. Yakında birinin olmadığından emin olarak yüksek sesle haykırdım ve **Enamı** göğsüme bastırdım.
Birkaç gün gönüllü çobanlığımı sürdürerek kitabı hatmettim. Ortaya çıkan envanter çok zengindi. Her konuda kesin sonuç doğuracak dualar vardı. Baş ağrısı, karın ağrısı, bedene dair çeşitli şifalı dualar; bereket duası, yanında kas gücünü dahi artıran çeşitli muskalar vardı. Zarif yazım stilleriyle oluşan muskalar, oldukça efsunlu bir hava oluşturdu üzerimde. Bunlar bana Allah'ın lütuflarıydı. Beni ne kadar da seven bir Rabbim vardı. Bu sihirli kitap benim en değerli hazinemdi. Allahın bana emanetiydi. Yatarken yastığımın altında saklardım. Sabah uyanınca alır, öper, yüksek bir yere koyar, namaz için abdest almaya giderdim. Olabildiğince ona abdestsiz hiç dokunmazdım. Kültürüme sadık, imanımda şüphesiz bir kuldum. Kendimi güçlü ve de muktedir hissediyordum. Zaten bu yaşa kadar akranlarım gibi hiç küfretmemiştim. Bana yanlış gelen şeylerin en başında çatışma davranışı gelmekteydi. Halim selim, uzlaşmacı olan kişiliğim, mahallede değer bulmuştu. Ailem ve komşularım bu yönümü överek beni daha da olgun hale getirdi. Yaşıtlarıma göre oyunlarım dahi farklıydı. İlkokul dahil okumalarımı zamanında bitirince, artık daha zor bir misyon arar olmuştum. Dedemin çobanlığı ve mütevazı yaşam gayreti, yedeğime alacığım en güzel hayat tarzıydı.
O yıllar benim 11 yaşımı bitirerek ergenliğe geçiş sancıları yaşadığım önemli bir süreçti. Farkında olmadan bedensel evrim geçiriyordum. Cinselliğimin azgın dürtüleri, beni şeytanca bir şekilde savurmaya başlamıştı. Okuma isteğimin çok olduğu ve bilgiye saldırırcasına koştuğum o dönemde, bir de güzel kızlara karşı oluşan tutkum eklenmişti. Onların çoğu komşu kızlarıydı. Hepsiyle kardeşçe çok oyunlar oynamıştık. Her seferinde beni koruyup kollamışlar, hep sevmişlerdi. Ama ben artık, o dost insanlara başka türlü bakıyordum. Kızlarla bakmaktan, izlemekten, gözgöze gelmekten hoşlanıyordum. İçimde bir şeyler kıpırdanıyordu. Ama aynı zamanda bundan çok utanç duyuyor kendimi suçluyordum. İçimdeki şeytanın şerrinden

Allah'a sığınıyor, üst üste duaları okuyordum. Beynimdeki arzu dolu kötülükleri kovmaya çalışıyordum.

Sanki bana zor bir cephede, ergenlikle başlayan cinsel arzulardan savaş açılmıştı. Bu zorlukla nasıl baş edeceğimi, günahsız bir kul olarak cennet-i alaya nasıl varacağımı hiç bilmiyordum. Bu acı tablo karşısında koynumdaki küçük **Enama** daha çok sarıldım. (En'am hayvanat anlamında ve küçük duaların toplandığı mini kitap anlamı taşımaktadır. Kur'an da 6. süre)

İlk kez sara (epilepsi) hastalarına iyi gelecek muskalar ilgimi çekti. Köyümüzde birkaç kişi bu çaresiz derde düşmüştü. Onlara çok acıyordum. Mezrada bulunduğumuz bir mevsim, dayımın çocuk yaşta evlendiği genç karısı, sara nöbeti geçirince hemen yardıma koştum. Kimsenin olmadığı gizli bir yerde kitabimi açarak, sara nöbetine iyi gelecek muskayı yazdım. Bal mumuna batırılmış kumaşa, özenle üçgen olacak şekilde sardım. Kısa olan duasını da ezberleyerek, hastanın başındaki kadınların meraklı bakışlarına aldırmadan, yengemin yattığı yatağa oturdum. Alçak sesle dualarımı okumaya başladım. Sıkı duran avuçlarını açmaya çalışan kadını, biraz kenara doğru çekerek, yüzüne daha yakından baktım. Gözleri henüz kapalıydı, giderek vücut kasılmaları sakinleşmeye başlamıştı, belli ki beyin aktivitesi geçmek üzereydi. Sesimi son okumalara doğru biraz yükselttim. Etrafta oluşan dikkate uygun bir edayla, değme cinci gibi, cebimden çıkardığım muskayı, dayımın eski karısına, hastanın kumasına uzattım. Nasıl kullanılacağını da tarif ederek, aceleyle -bana günah olan- kadınlı mahremiyet alanından ayrıldım.

Bana göre uzun bir süre, yaptığım bu ilk muska ve okumalarım yengemi korumuştu. Haliyle bu durum benim için kısmen reklam gibi oldu. Köyde oluşan çeşitli sorunlara çözüm aramak artık benim misyonumdu. Sonradan öğrendiğime göre, cincilerin en önemli müşterileri hormonların etkilediği gençlerdi. Özellikle çekingen kadınlarda cin aramak, mürekkepli kalemle göbeğe şekil çizmek, bal

döküp yalamak, yapılan ilginç yöntemlerdi. Bu şekilde işler yapan köyümüzde de birkaç cinci vardı. Onlara kuşkuyla bakardım. Çünkü benim gibi ihlasla sırf iyilik olsun diye çalışmıyorlardı. Para alıyorlardı. Ben "asla para almam" diyordum. "Bu bana Allah'ın bir lütfu, isteyene mutlaka verirdim."

Cincilik işim sürüyordum… Benim yaşımda yeni evli bir çocuk vardı. Onun aylardır ilişki kuramadığı ve 'bağlı' olduğu (yeni adı; ereksiyon sorunu) söyleniyordu. Bir yakınım vasıtasıyla benden yardım istendi. O gece kitabımı hemen elden geçirdim. Tatmin edici bir şey bulamadım. Çözümsüzlük beni germişti. Karşı cinsten gelen çekingenliğe bağlı bir problem olduğunu sandım. Evli çocukla görüşüp karısı ile ilişkisinde onu cesaretlendirici telkinlerde bulunmalıydım. Bu sorunu çözeceğimi ancak onun yine de muskaya güvenmesini sağlayacaktım. Görünüşte ereksiyonu muska yapacaktı, fakat kullanma kılavuzu kabilinden, benim oldukça önemli tavsiyelerim vardı. Düşündüklerimi başarıyla uyguladım. Bir hafta sonra bu işi başardığımı haber alınca da mutluluktan havaya uçtum.

Aylarca süren bu 'diğerine yardım' işi 'ben'i' ihmal etmişti. Elimde tuttuğum kitaptan biraz da kendime yardım etmeliydim. Bana göre kitabın en önemli bölümü, 'aşk muskası' sayfası idi. Evet 60 yıldır hala ezberimdeki o sayfa, bana çok yararlar sağlayacaktı. Kendim için yazdığım aşk muskaları sihrini göstermiş, en büyük mutlulukları bahşetmiştir. Teşekkürler sana **Aşk muskası**! "Sevdiğin kızın ismini muskaya yazarak boynuna tak, kız sana mutlaka aşık olacak." Bu cümleyi çok yazmışımdır. Uzun zaman da kızlar beni bahtiyar ettiler. Yine de bunu çok yakınım, kardeşim dediğim, ama beğendiğim kızlara yazamadım. Bence zaten adil olmazdı. Onlar beni belki de gerçekten kardeş gibi seviyorlardı.

Köyde, aşağı mahalleden çok güzel bir kız vardı. Evleri yolumun üstündeydi. Her geçişte gözüm onu arardı. İlk çocukluk aşkımdı, adı Zekiye'ydi. Birgün muskanın ortasına ذ'ك diye yazdım. Özel muşambaya sardım. Sağ omuzuma yakın gömleğimin içine yerleştirdim.

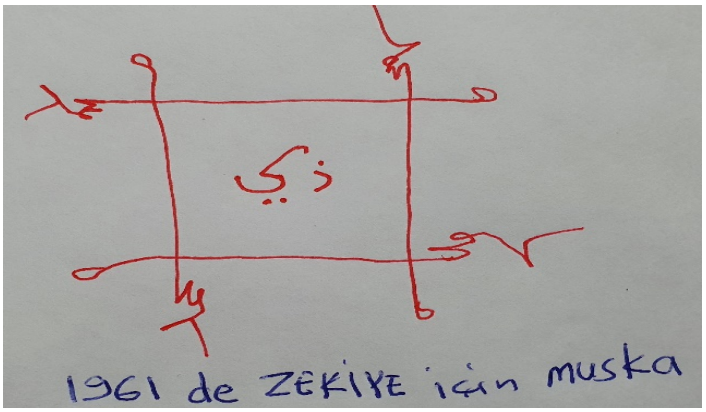

Sevinç mutluk ve büyük bir cesaretle aşağı mahalleye doğru yürüdüm. Köyümüz çok yamaç olduğu için, basit patikalar bile virajlarla alınabiliyordu. Bir kilometre aşağı inmek bile üç dürt viraj gerektiriyordu. İnişe göre sağda kalan Zekiye'nin evini gözden kaçırmamak için, sola dönüşleri adeta koşarak gidiyordum. Onlara yönelik son düz yolu alırken, bahçelerini gözlüyordum. Bir yandan da içimden "Artık muskam (mesajım) sahibine ulaşmıştır. Şimdi kapıya çıkar beni karşılar." diyordum. Kalbim çok hızlı atıyordu, heyecanım doruklardaydı. Bir ara içime hafif bir şüphe düşünce, hemen Ayet el Kürsü süresini okudum. Eve neredeyse 20 adım kalmıştı. Bahçeye çıkmazsa evi geçmek zorunda kalacağım için adımlarımı yavaşlattım. Bu sefer de çok yavaşlayınca, çevreden ne yaptığımı anlayacaklar diye korkmaya başlamıştım. Bu telaşla adeta yolu görmeden adımlıyor, dışarı çıkmasını bekliyordum. Bahçeyi görmemi engelleyen ağacı hızla geçmiş, tam yola yönelmişken, birden kapıları açıldı. Annesi dışarı çıktı. Ne yaptığımı anlamasın diye, hemen bakışlarımı yere indirdim. Yüzümden ateş neredeyse saçılıyordu, gözucuyla kadına bakarken, birden Zekiye belirdi. Benim için o an güneş doğmuş gibiydi. 5 adım ötemde sevdiğim, âşık olduğum kız duruyordu. Hipnotize olmuş gibi

ona kilitlenmiştim. Önce bana bakmadı. Sonra annesi ‘mereğe’ girince o da bana dönüp, uzun uzun baktı. Beni fark etmişti. Bahçeye, yanına atlamamak için kendimi zor tuttum. Aramızdaki mesafe, bal rengi gözlerini süzecek kadar yakındı. O da bana dikkatle bakarken sanki gülümsedi. Tam el sallamaya niyetlenmişken annesi bağırarak dışarı çıktı. Ve sahne kapandı…

O gün gözlerimden başka duygu girdisi almayan beynim, ürettiği oksitosini ve seratonini bir daha asla o volümde üretemedi. Ben böyle bir olayı bir daha yaşamadım. Sanki tanrı bizi birbirimize âşık etti. ‘Eros’ okunu önce bana sonra da ona sapladı. Ben aradığım aşkı bulmuştum. Allaha şükürler olsun. Bundan sonrasında, gücüme güç eklenecekti. Aynı yolla, farklı zaman ve mekânlarda, farklı kızların adıyla bu muskayı hep yazdım. Çoğu zamanda sonuç aldım. Aradaki aksamaları da kendi itikadıma yordum. **Enam mucizeleri** sürdü gitti. Beni kıskanan başka arkadaşlara da yazdım. Çoğu sonuç aldı. Bana teşekkürlerini belirttiler. İnancım yerinde, duygusal dünyam mükemmel, **gözlerimle sürdürdüğüm aşklar** yolundaydı.
Bu arada mahallenin büyük kızlarının gözünden, yaşıtım kızlarla ilişkilerim kaçmıyordu. Bana imalı sözler söylemeye başladılar. Onlara aldırmadan, ben kızları kendime baktırtırmanın zevkini gizliden almaya devam ettim. Hayat ve ses mecmualarını, o yıl, ilk kez nahiyeye gelen araba yolu sayesinde, bir askeri cipin içinde gördüm. Fotoğraflarda bile olsa dergilerde gördüğüm şehirli kadınları çok güzel buluyordum. Karşı cinse duyduğum bu ilgi bugün dahi sürmektedir.

Birazdan anlatacağım büyük itirafım yanında, bu anlattıklarım çerez bile sayılmaz. Sonuç olarak, ergenlik yıllarımı anlattım. Farklı bir şey yok. Çoğunuz benzer şeyler yaşamışsınızdır. Ancak şimdi anlatacağımı, o yaşlarda yaşayan kimse olduğunu sanmıyorum. Varsa da tanımak isterim…

Yıkıcı şüphe; Elimdeki enamla birlikte, Rize'ye babamın görev yaptığı köye gitmiştim. Orada da birkaç kıza benzer muskaları yazarak ilgilerini çekmeyi başardım. Temmuz ayında, çay mevsimi bittiğinde yaz sıcakları başlamıştı. Rize yaz sıcağında yoğun rutubetli oluyordu. Bu yüzden hiç çekilmiyordu. Ben de oradan ayrılarak Karadeniz Dağlarının en yüksek zirvesi Çakırgöl civarında -3 bin m irtifada- olan platodaki dedemin Reis olduğu, Şaphane yaylasına gittim. Böylelikle yazın serin ve huzurlu geçmesini sağladım. Eylül ayında tekrar kendi köyüme döndüm. Çok zamandır aklımdan çıkmayan, sihirli kitapta bulunan **kas gücünü artıran** kıymetli bir **Muskayı** denemek istiyordum.

Bu amaçla havanın güzel olduğu bir sabah erken kalkıp abdestimi aldım. Sabah namazını kıldıktan hemen sonra evin tenha bir köşesine çekilerek, 'yorgunluk yapmayan' Muskayı yazdım. Şafak sökerken, köyün başında, dik yamaçlara sahip, oldukça uzun virajları olan Yayla yolunun denemem için çok uygun olacağını düşünerek, evden süzülerek çıktım. Yamacın dibine varmam yaklaşık yarım saat sürdü. Düşündüğüm gibi yolda herhangi bir insanla karşılaşmadım. Özelikle tenha olmasını istememin nedeni, bu **'mucize deneyi'** yaparken gizli kalması, kimsenin görmemesiydi. Bu büyük sırrın, ilahi ilişkinin, sadece bana ait olmasını istiyordum. Benim için şahane olacaktı. Yaptığım çok büyük bir keşifti, düşünebiliyor musunuz yorulmadan saatlerce yürüyebilecektim. Benim 5 yıl süren ilkokul maceramda, her sabah çantamda azık, omuzumda okula gidecek kalın bir odunla, o dik yamaçlardan, kâh yuvarlanarak, kâh koşarak yürümek unutamayacağım zorluklardı. Gidiş 2 saat dönüş 3 saat olmak üzere günde 5 saat olmak üzere 8 ay yürürdüm. Oysa bu 'mucize muska' o zamanlar elimde olsaydı ne kadar rahat edecektim.

Tam yamacın dibine vardığımda durup soluklandım. Sağ bacağımı baldırıma kadar açtım. Özenle evde hazırladığım muskayı bağladım. Büyük virajın başına geldim. Kendi startımı "Ya Allah!" diyerek verdim. Başlangıç noktası olan en alt viraj, en uzunuydu... Yaklaşık

100 adım var gibiydi. Güney yönüne yürüdüm. Harika gidiyordu. Kuzeye döndüm, kısa olanı da hızla tükettim. Hala çok iyi hissediyordum. “Eh bu işte oldu, tıpkı aşk muskaları gibi” diye düşünerek tekrar güneye 3. viraja başladım. 10 adım kadar attığımda bir zorlanma hissettim. Hemen bacağımdaki muskamı yokladım. Sıkı ve yerineydi. Bu anlık gevşemeyle birlikte hafif bir yorgunluk hisseder gibi oldum. Ama “Hayır yanılıyorum!” diyerek hızımı artırdım. Gerçekten kaslarım yorulmuştu. İnatla “Olamaz! Olamaz!” diyordum kendi kendime. Bir yandan da bütün gücümle yürümeye odaklanmaya çalışıyordum. Adım açıklığım giderek azalmaya başlamıştı. İçimden “Hayır yorulmamalıyım! Allah’ım bana hayatımda her zaman doğru yolu gösterdi. Yine öyle olacak, bu muska da diğerleri gibi görevini yapacaktır.” diyordum. İnancımı kaybetmemeye çalışıyordum. Kendimi zorladıkça bacaklarım titremeye başladı. Kalbim yerinden çıkacak gibiydi… Ama hala durmamaya çalışıyordum. Bütün bu gayretlere rağmen 3. Virajın ortasına zar zor varabilmiştim. Yere yıkılmamak için toprak yolun ortasında oturdum. Başım zonkluyordu, ellerimin arasına alarak saatlerce orada kaldım.

Sene 1961 Eylül ayı…Başbakan Menderes, İslam aleminin koruyucusu olarak isimlendirilen politikacı, idam edilmişti. İdam sehpasında siyah beyaz resimleri köyümüze kadar gelmişti. Bu vahim olaya bütün ailem gibi ben de çok üzülmüştüm. Çok derin düşüncelere dalmıştım. Şüphesiz inancım, mutlak bir sorgulamaya tabi tutulmuştu. Sorular, soruları kovalıyordu. Beyinsel deprem yaşıyordum. Oturduğum yerden kalkamadım. Ormanın uğultusu tüm frekansları bastırıyordu.

Ayağımda bu mucize olan muska neden iş görmemişti? Acaba bende bir itikat bozukluğu mu olmuştu? O ormanda, 12 yıllık ömrümü kare, kare geri sararak inceledim. Titiz aramalara rağmen bilinçli olduğum 9 yılda hiçbir hata bulamadım. Tekrar tekrar başa döndüm, sorguladım. Çok iyi bir Müslümandım. Tanrım hep benim yanımdaydı. Ona sormadan, onun izni olmadan hiçbir şey yapmamıştım. Acaba ülkenin

darbe yapan dinsizler tarafından yönetilmesi yüzünden mi bende nasibimi almıştım? Buna benzer yüzlerce soru ve cevap oluşturdum kafamda. Ama ele gelir, mantıklı hiçbir neden bulamadım… Bu kez bakış açımı değiştirerek, başka sorular sormaya devam ettim. Yoksa muskalar yalan mıydı! Bu soru beyin ağ yapısında daha uygun değer olarak geçti. Mantıklı verilerden ilki bu olmuştu… Evet, orada jeton düşmüştü. Enama ve dualara çok fazla inanmıştım. Belli ki çok safmışım. Ortada bir yalan vardı. İçinde bulunduğum kültür havuzundan çıkıp, **kutuya dışardan bakmamıştım**. O güne kadar hiç böyle düşünmemiştim. Sağlam bir imanım vardı. Allah'la birlikte, hep onunla temas halindeydim. Omuzlarımda meleklerini taşıyordum. Kendi okuduğum dini kitaplar, dinlediğim cuma vaazları, babamın ve ninemin bilgilendirmeleri, hepsi birbiriyle tutarlıydı, kutu içerden bakınca mükemmeldi. Bize düşen kulluk ihlasla iman etmekti. Böylesine oto kontrol altında ve senkronize başka bir organizma acaba var mıdır? Ben doğumla gönüllü olarak öz verili sadık bir müslümandım. İslam'a teslim olmuş kul, nesne, asla özne değildim.

O gün, o yamaçta öğleye kadar oturdum, kıpırdamadan düşündüm, düşündüm... Beynim en zor muhakemeyi yapıyordu. Muska kitabı doğru olmalıydı. Hepsinin bir referansı vardı. Çoğu kurandan alımmış dualardı. Babam 83 yaşında ölene kadar tam ihlaslı, nadir bir müslümandı ve besbelli o kitabı da inanarak almıştı. Belki de benim muskalarımdan birini âşık olduğu anneme bile yazmıştı. Peki Muskaların hepsi doğruysa neden sonuç alamamıştım?
Son temel soruya gelmiştim işte. O anda içim ürpererek, ilk defa **Tanrıdan şüphe duydum**… "Aman Allah'ım!!!..."

İlk inanç kırılması yaşadığım o günü, yaşamımda bir milat olarak aldım. Bu şok anından sonraki günlerde hiç uyuyamadım. İştahtan kesildim. Neşem kaçtı, mutsuzluk çukuruna yuvarlandım.
Büyük bir yıkım yaşadım. Ancak bu şüphemi çevremdeki insanlardan 50 yıl sakladım. En yakınlarıma bile takıyye yaptım. Tek istisnası 1965

yılında fiilen evelendiğim eşimdi. Ona inançsızlığımı kısmen söyledim. O da sırrımı kimseye ifşa etmedi, çok uzun yıllar boyunca sakladı durdu. Ona minnettarım.
Şimdi geri dönüp baktığımda benim 12 yaşında ormanda yaşadığım **depremle başlayan şüphe** neydi? Acaba tanrı gerçekten var mıydı? Var idi ise bizimle sağlıklı teması mı yoktu? Yoksa O ve Ona dair tüm anlatılanlar yalan mıydı? Bunun gibi yüzlerce sorudan oluşan büyük sarsıntı, bu büyük şüphe, beni 28 yıl boyunca etkiledi. Doğduğum köyde kaybettiğim Allah'ımı geri kazanmak için yıllarca can attım. Çeyrek asır süresince kültürümün yaratıcısını geri kazanmak için makul ve mantıklı bir kanıtı aradım durdum. Bulunduğum her ortamı titizce inceledim. Bulduğum tüm kitapları soluksuzca okudum. Arama sürecimde kısmen ona yaklaştım, kısmen uzaklaştım. Böylece dere tepe, deniz kara, hacı hoca, şeyh murit, felsefe ekol, ilim bilim, bata çıka koştum, aradım durdum… Ve kırk yaşıma geldiğimde acı ve çıplak bir sonuç aldım. Benim o umutsuz yitiğim artık ölmüştü. DİN aşkım sonsuza dek bitti.Bu kayıptan aklım mutlu, duygularım çok üzgündü. 1989 da maneviyat benim için bitti. Yerine Monizm benzeri **TAM** doğdu. Toplam alan ve tek varlık. Kesinlikle **fizikte teklik gerçekti**.

Bir Fransız yazarın şiiri hala aklımdadır:
Dieu est morts
Le ciel est vide
Pleure enfants
Vous n'avez plus de Pére. (Tanrı öldü. Gökyüzü boş. Ağlayın çocuklar, babanız yok.)

Burada söylemeliyim ki '**soyut inanç'** bu kadar irrasyonel olmasına rağmen, insanın üzerinden kolayca kaldırılıp atılacak bir örtü değildir. **Çok çok ağırdır**. Hele onun içinde doğan bireyler için bu küresel zırh, tonlarca ağırlığa, metrelerce kalınlığa sahiptir.

Bireyin kendi kendine bu korkunç yapıyı içerden çatlatması ve özgürleşmesi hemen, hemen imkansız ve çok zordur.

Bazen bu kurşun kafeslerin (gelenek ve kültür) imalatlarında, nano ölçekte kılcal hatalar var olabilir. İşte benim zırhtan çıkışımı böyle bir hata sağladı…
İlk şüphe benzeri ve daha da ağırları çoğu insanda gerçekleşmiştir. Onların çoğunluğu, içinde bulunduğu dini reddetmekle yetinmiştir. Fakat ne yazık ki eylemleriyle, "A MEM" den kaçarak "B MEM" yapısına sığınmıştır. Onları saran örtü her zaman etraflarında zırh olarak kalmıştır. Bu nedenle de beyninde mutlak olarak özgürlük sağlayamamıştır. Böylece yerine başka bir anlayış koymuşlar fakat yine otokontrollü ve imanlı kalabilmişlerdir. Yani en çok da ana dinlerine göre 'kafir' olabilmişler. Tam anlamıyla inançsız veya dinsiz özgür olamamışlardır. Bu kategoriye laik, ateist ya da deist gibi çoğu kez imansız sayılanlar da dahildir. Onlar da aslında çok az bir ton farkıyla etrafında bulunan **maddi inanç** duvarıyla yaşamışlardır. Burada 20. Yy yaşamış, her türlü özgürlüğün zirvede olduğu asırdan gelen birisi olarak, önemli bir başka itirafta bulunmalıyım. Dinlere haksızlık etmemeliyiz. Zira bana göre (Yahudilik, Hristiyan, Müslüman yanında) **4. Büyük Din**, sosyalizm, onun zirve adı olan **komünizmdir**. O da başka bir anlamda kültür yaratmış ve bireyi kendi kafesine hapsetmiştir. (İlerde tekrar bu alana döneceğim.)

Eğer hikayeme geri dönersem, göreceğim ilk şüphem zırhımda açılan ilk kılcal çatlaktı. Köyde o uzun, dik yamaçta yaptığım deneme, beni sadece imanımda şüpheye sokmuştu. Daha fazla abartmamam gerekiyor. Belki de o yaşta duyulabilecek muhtemel şüphelerden en küçüğüydü. Fakat ben milyarlarca diğer insanla aynı kişi değildim. Olayın üzerinden geçen 60 yılda gördüğüm gerçek şu ki; benim yaşamımda "kelebek etkisi" yaratan en önemli olgu yamaçtaki deneydi. "Şunu yap, bunu al" kuralı kutsal yerden gelmeydi. Kesindi.

O günden sonra bir daha asla '**mutlak inanç'** sahibi olamadım. Hayatın bana dayattığı muazzam zorluğa rağmen, "**Ortak MEM**

Havuzundan” bir yudum su içmedim. Yalnız kaldım. Tek kişilik bir aile, köy, kasaba, hatta ülke ve devlet oldum. İçsel anlamda, iman olarak kültürümle bir daha asla barışamadım. İstemedim değil, aksine her şeyden çok istedim. Ama ergenliğime kadar olduğu gibi bir daha imanım olmadı. İnananlara, başta babama çok imrendim. Bazan keşke inanabilsem dedim, fakat bu olmadı. Olamadı…

Günümüzde Virüs nedeniyle “izolasyon… izolasyon” diyerek yaşandığı gibi ben de **bir ömrü tek başıma** yaşamak zorunda kaldım. Benimle sadece ‘**ben’** vardı. Kozam yoktu. Belki çok sevdiğim büyük bir ailem vardı, ama fiziki olarak… Onlarla dahi aramda kültür farkı oldu. Yani aslında, benim tam içinde olduğum fonksiyonel bir ailem yoktu. Herkesin korktuğunda sığındığı ve dua ederek korunduğu tanrısı varken, benim kendimden başka hiçbir şeyim kalmamıştı. Görüntü olarak, yani **kültürel olarak** çok iyi bir **müslümandım**. Kimse beni bilmedi, o nedenle dışlamadı. Kökenlerime uygun, geleneklerime, folkloruma bağımlı oldum. İç dünyamda oluşan bu tutarsızlık beni çevremden kopartmadı. Çatışma nedir bilmedim. Kimseyi kırmadım. Dışlamadım. Hep kendimi çevresiz ve çaresiz gördüm. Bu hal beni aksine daha sosyal, inadına daha dindar, daha da uyumlu yaptı. Böyle olmak zorundaydım. Yoksa içimde oluşan inançsızlığı çevre fark edebilirdi, ciddi çatışmalara dönüşürdü. Bu da özellikle ailem için tam yıkım olurdu. Hele babam için… O anlı şanlı din adamı, her hafta cuma vaazi veren, önemli bir tarikatın da mensubu olan insan için, kabul edilecek bir durum hiç değildi. O yıllarda çocuk aklımla vardığım sonuç, bu konuda kendimden gayri kimseye sırrımı vermeyecektim. Babam yaşadığı sürece ben bilgimi ve dünya görüşümü mutlaka filtreden geçirerek herkesten saklayacaktım.
Tanrının kontrol melekleri omuzumdan indiği halde, bu kez **ailemin saadeti** benim vicdanıma yerleşen en ağır kontrol mekanizmasıydı. Bakıyorum da bugün bile beni hala bu düşünce yönetiyor. Kendim ve onlar için her zaman en uygunu olanı yapmalıydım. Kısacası bu büyük endişe aileme, özellikle anneme duyduğum sonsuz sevgiden

kaynaklanıyordu. Onlarla var oldum. Onların içindeyim. Onların içinde yaşadığı yapıları yeniliyemiyeceğime göre yıkmaya da hakkım yoktu. Ailemi kendime göre değiştirmeye de yetecek gücüm yok. Gerçeğimin bilinmesini ne pahasına olursa olsun istemeyeceğim.

Kendime verdiğim sözü başarılı bir şekilde tuttum. Takı babam ve annem ölünceye kadar… Onlar öldükten sonra ilk kez yakın ailem ve çevremde oto sansür bitmiş, artık konuşur olmuştum. Sıfır inanca sahip olduğumu onlara bildirdim. Tam elli yıl sonra gömdüğüm büyük sırrın üzerindeki kayayı, nihayet kaldırıp parçaladım. Oh! Ne büyük bir özgürlüktü. Kana kana nefes alarak ciğerlerime doldurdum. Artık bu dünyada '**ben**' de vardım. Zihin ve beden bütünlüğümle birlikte yaşayacaktım. Benim için bir hazineydi…

Bu bölümü bitirmeden, değerli kültür kaynağımızdan bir alıntı yapmak istiyorum. Tanrı bizleri yaratmadan önce kimseyle konuşamıyormuş. Yalnız ve çok sıkılıyormuş. Melekler ise haza robot gibi programın zerre dışına çıkmıyorlarmış. Eğil kalk, git gel. Oysa yeni özgür iradeli bir canlı yaratmak, bu sorunu çözmek, onun için çok basitmiş. Biz ademoğlunu bu nedenle cennette yaratmış, ona isim vermiş, nesneleri öğretmiş… "Küntü kenzen mahfiyen : Ben bilinmeyen bir hazineydim" sizi, beni bilesiniz diye yarattım demiş…

Ben de beni var eden bilgimi, muskam bozulduğunda öğrendim. İnsanlara ait işin önünde hayal ve umutlar vardır. Oysa gerçek bilginin her yerinde şüphe vardır. Şüphe yoksa, akıl yok, duygu yok, irade yok somut elle tutulur başarı da yoktur. 2004 yılında 8 Mart Dünya Kadınlar Günü oynatılsın diye yazdığım "Nasıl Var Oldular?" adlı 3 perdelik 'yaratılış komedisini' okumanızı tavsiye ederim.
(www.genmem.net sitesinde bulabilirsiniz.)

Bundan sonrasında hikayeme öğrenimimi ve nasıl bilgilendiğimi, benim için önemi olan kitapları anlatarak devam etmek istiyorum.

ORTAOKULU

Çok sevdiğim Okulum

Ben beyaz gömlekli ve arkadaşım.

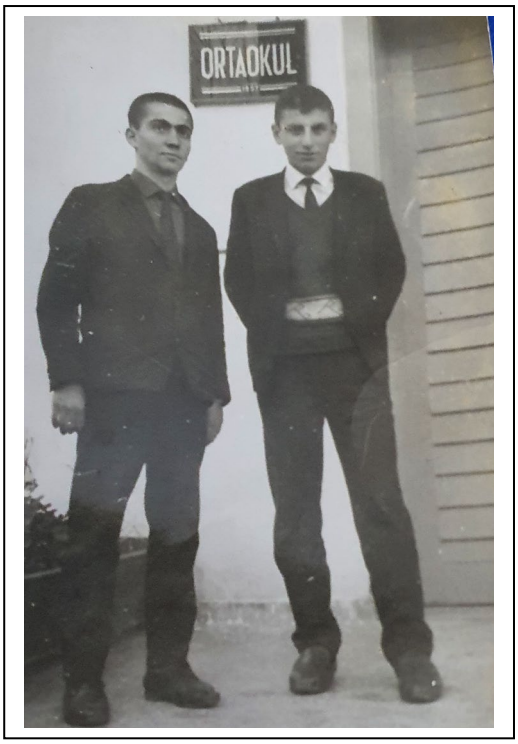

VE OKUMALARIM;

Okul dersleri dışında okuduğum ilk kapsamlı ve değerli kitap, ortaokul kütüphanesinde bulduğum **“QOU VADİS”** idi. Eğer bu yazıyı yirmi yıl önce yazsaydım, hayatımın bu köşe taşını size sadece kendi sözlerimle anlatacaktım. Oysa şimdi “Dijital Age” ve onun yarattığı değerli kaynaklar var, sizlere görseller kullanarak bu bilgiyi vermem mümkün. Ben de onlardan yararlanacağım.

Wikipedia Hazretleri buyurdu ki :

Quo Vadis: Genellikle *Quo Vadis* olarak bilinen ***Nero'nun Zamanının*** *Anlatısı* , **Henryk Sienkiewicz** tarafından Lehçe dili nde yazılmış tarihi bir romandır.

Quo Vadis romanı , genç bir Hıristiyan kadın olan Lygia (Lehçe Ligia) ve bir Roma patrikçisi Marcus Vinicius arasında gelişen bir aşktan bahsediyor.

İmparator Nero'nun yönetimi altında Roma şehrinde gerçekleşir , c. AD 64.

1895 de yayınlanmış, 1905 Nobel roman ödülü almıştır.

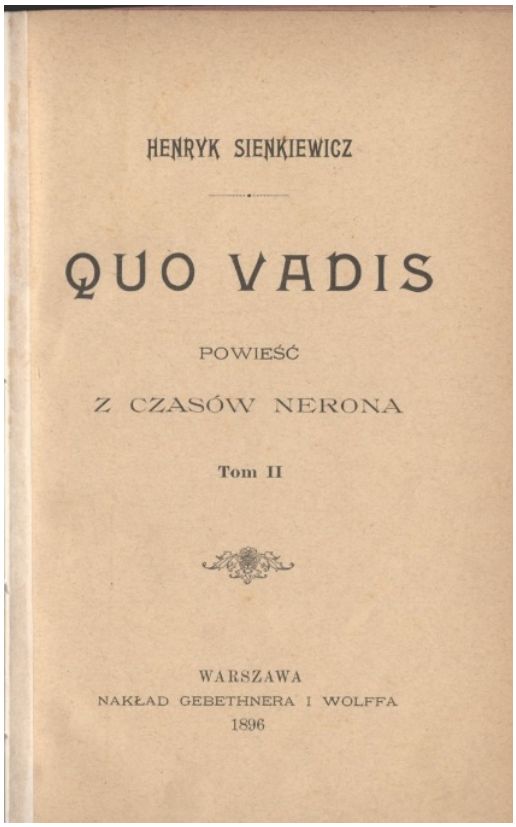

Bu yayından 2 yıl sonra doğan (17 Aralık 1887) değerli rehberim **Hasan Ali Yücel**, Türkiye Cumhuriyeti kurulurken önemli bir dönemde (1938-1946) Milli Eğitim Bakanı oluyor. Şansa bakın ki ben de 1962 yılında bu romanı okumaya başladım. O yıl yeni açılan Araklı Orta Okulu'na yapılan mütevazı kütüphanede (Yücel'in armağanı olarak) bulunan, Dünya Klasikleri serisinden çıkan, bu **rehber kitap** beni buldu. Yücel ile aynı zamanı ve ayni atmosferi 12 yıl süreyle soluduk. Ancak o büyük insan benim gerçeğe uyandığım yıl olan 1961' de vefat etti. Aydınlanma dünyasına yaptığı katkıları nedeniyle kendine rahmetler diliyor, teşekkür ediyorum.

Bugün dahi okuldan çok o kütüphaneyi hatırlıyorum. Temiz, ince zevkle döşenmiş bir odaydı. İki geniş penceresi vardı. Ortada daha önce geldiğim yerlerde hiç görmediğim büyük bir masa, L şeklinde dolap, çam kokan raflar vardı. Ders aralarında sanki bu koku, beni

odaya çekeriyor, bırakmıyordu. Düzgün şekilde, kitapların dizildiği rafların alnına çakılı pirinç yazılardan birinde, “Dünya Klasikleri” yazıyordu. Bu bölümde, hepsi aynı renkte ve sade saman kapakları olan kitaplar diziliydi. İlk gün gözümü alan kitap, diğerlerinden daha büyük olan, “**Qou Vadis**”ydi. Kitabı elime almayı çok istesem de hemen almaya cesaret edemedim. Zira okula, dahası bu kasabaya yabancıydım. Kuralları henüz bilmiyordum.

Bizler okulda, sahil köylerinden gelen kalabalık öğrenciler arasında, üç-dört kişiden oluşan bir azınlıktık. Sanırım okul toplam 100 yakın öğrenci barındırıyordu. Mevcudun %90 deniz kıyısında yaşamış, daha medeni sayılan çocuklardı. Bizlerse okulun zencileri, ‘**Aptal Dereli**’ lerdik. Bu deyim içinde, dağlı, ilkel, alt sınıf gibi anlamlar barındırıyordu. Diğer çocukların bu ezici tavırları çatışmadan kurnazca sıyrılıp, teneffüslerde kütüphaneye sığınmama vesile oldu. Bu durum benim işime yaramış, okuma isteğimi kamçılamıştı. Bir yıl önce yaşadığım büyük kırılmadan sonra, şüphelerimi gidermek için aradığım kanıtlar, belki rehber insanlardan çok rehber kitaplardır diye düşünmeye başlamıştım. Bu hislerle Araklı OrtaOkulu kütüphanesinin müdavimi oldum. Önce, daha ince olmaları nedeniyle, William Shakespeare’in oyunlarından birkaç tane okudum. Bunlardan ‘Hamlet’ bana yaşıma ve kapasiteme rağmen, taşıdığım ağır yükün benzerini taşıyanların da var olabileceğini gösterdi. Hamlet yaşamıma çok şey kattı. Ben de güçlü bir ‘**var oluş hevesi**’ doğurdu. Öylesine sevdim ki Shakespeare’i, 1967 yılında kendi trajedimi, bir tiyatro oyununa döndürürken rehberim de bu oyun oldu…
Bu kasaba okulundan ayrılırken, 300 sayfa bir roman yazarak, yazarlığa soyunmuş, kendimi kendime ispat etmiştim. Yeni yazma kariyerimde en büyük etkileyicilerim bu iki harika yazar olmuştur. Onlara yaşam boyu hep minnet duydum.

Tabii ki öncelikle ülkeyi kuran O büyük insan ATATÜRK; onun modern eğitimli insan yetiştirme hayalleri olmasaydı, asla olmazdım, öncelikle

bunu belirterek devam etmeliyim. Ayrıca bir hukukçu olarak eklemeliyim ki; 1961 Anayasası ve onun sağladığı özgürlük ortamı da beni bilime dönük bakmaya yöneltti. İnsan hukukçu olunca çok konuşur.

“Qou Vadis” 2000 yıl önce yaşamış iki büyük kültürü karşı karşıya getirerek, konu bolluğunda estetik bir mimari yapı sağlamıştı. Ben bu kadar kaliteli bir romanı binlerce okumalarımda bir daha asla bulamadım. Kitaptaki tasvirleri Roma da yaşıyormuşçasına zevkle izledim. Kudüs şehri öylesine beynimde biçimlenmişdi ki, 50 yıl sonra gidip gördüğümde kitapta anlatılandan bir farkı olmadığını gördüm… Kudüs’deki ”**Zeytin tepesini**” bendeki imajıyla örtüştürdüm… Nero’nu Roma’yı yakarken izledim. O bitmek tükenmek bilmez eziyetlere dayanan iki insanın, aşk gücünü, çamların kokusu gibi derinden hissettim. Bu kitap benim hayal gücümü öylesine geliştirdi ki, bitirdiğim gün, kendi aşk romanımı yazmaya koyuldum. Size ilerde sunmayı düşündüğüm, Kurşun kalemle çizgili kağıtlara yazılmış “**Peki Git**” adlı romanın orijinal hali hala kütüphanemde duruyor.

Görüleceği gibi doğru zamanda okunan, doğru kitaplar hayatımıza yön verebiliyor. Ben kitapların gücünü hep yanımda taşıdım. Özellikle yaralı olan inancıma, bu eserle birlikte, ilk elden “Prematüre Hristiyanlık” penceresinden de bakma fırsatım oldu. Sonlara doğru kutsal Peter, kutsal geçişini gök yüzünde ve bulutlarda tasvir etmesi beni cidden büyüledi. Yazar Henryk’in kitapta kullandığı bir sözü “**Qou Vadis Domine**”, beynimde öylesine içselleştirmiştim ki, bana göre kitabın adı “Nereye Gidiyorsun?” değil “Nereye Gidiyorsun Hazret?” olmalıydı. Polonyalı usta yazar hak ettiği ünü kazandı ve 1905 yılında bu romanıyla Nobel ödülü aldı. Yıllar sonra kitabın yeni bir baskısını buldum. İlk okuduğum kitap, kütüphaneye aitti. Bu kez benim olsun dedim ve satın aldım. Florya’da yaşadığım evimde bu kutsal kitabı sargılara sararak, özgün bir yere sakladım. Fakat bu yazıyı yazdığım tarihte baktığımda sakladığım yerden kaybolmuştu…

Orta okulla ilgili diğer en önemli dönüşümüm, her gün gazete okuma alışkanlığı kazanmamdı. Bu hayatımda ilk defa gerçekleşiyordu. Ulusal dağıtımı olan Akşam Gazetesini okuyordum. "Taş" adlı köşesinde **Çetin Altan** her gün makale yazıyordu. Onu önemsiyordum, sayesinde bazı sol kavramları keşfettim. Benim gibi inanç konusunda çıkmazları olan birisi için çok etkileyici ve tutarlı yazıları vardı. Fikir ve düşünce özgürlüğü benim için çok güzeldi. Kaynaklara ulaşıyor korkmadan her şeyi okuyabiliyordum. Kasabada geçen 3 yıl, yoksuldan, işçiden yana olan sol kültüre sempati duymama neden oldu. Çok şey okuyor ve okuduklarımı kolayca içselleştiriyordum.

Büyük usta Karl Marks'ın adını da ilk kez o kasabada duydum. Kapital adlı kitabı, "**Artık Değer"** kavramını, o yıllarda Araklı'da öğrendim. Marks'ın en çok hayran olduğum söylemini ise daha sonra İstanbul Hukuk Fakültesinde okurken öğrenecektim. "**Üretim araçları** (toplumsal alt yapı) **yönetim biçimini** (üst yapıyı) **belirler**." Sosyal yapılara dair çok değerli bir önerme ve çözümleyici saptamaydı...

Arak'lı hayatıma yön veren önemli bir kavşak, çok güzel bir sahil kasabasıydı. Deniz kıyısından yüzlerce metre içeride kurulmuştu, ama Doğu Karadeniz bölgesindeki debisi en yüksek olan akarsu, burada nefis bir delta yapmıştı. Dere bizim dağlardan çıkarak (benim doğduğum köyün eski adı **Aşa**, yenisi **Sularbaşı** idı) geniş vadiyi aşar, bir ovadan Karadeniz'e akardı. İşte bu **Kara Derenin** oluşturduğu nadir bir mücevherdi **Araklı**. İstanbul'dan Sarp'a kadar Karadeniz'in hiçbir yerinde bu kadar derin ve uzun kumsala sahip kıyı yoktu. Maalesef şimdi beton tarlası olarak zillet içinde!..

Bu yörede doğmuş olmakla çok şanslıydım. Fındık, çay ve balıkçılık bu yörenin önemli geçim kaynağıydı. Uzun tekneleri olan balıkçıların sahiliydi burası. Onların işgücü ihtiyacı olduğu için, benim gibi bazı fakir öğrenciler, bazen gece boyu süren '**ağ çekme'** ırgatlığına giderdik. Bütün gece çalışırdık. Yorulur, uykusuz kalır ve acıkırdık. Zor

gecelerin sabahında oradan ayrılırken çok az da olsa peynir ekmek birazda harçlık alırdık. Yine böylesi bir gecede, patronların bereketli avı sonucu, sabah ışıklarıyla kasabaya dönmüştük. Sahilden ayrıldıktan sonra, oldukça uzaktaki küçük sığınağıma gitmeden önce, gazetecinin önündeki henüz bağlı, gazete balyasını açarak, içinden bir adet Akşam gazetesi aldım. Açılmamış olan büfeye, daha sonra uğrayıp, parasını verecektim. Yol boyunca, uykusuz, yorgun gözlerle başlıklara baktım. İhtilal sonrası oluşturulan hükümet faaliyetlerine ait yazılar dışında, önemli bir haber yoktu. Sonra gazetede müdavimi olduğum köşeye ("Taş" Çetin Altan) geçtim. Çok ilginç bir başlık atmıştı yazısına. Sanki benim balığa gittiğimi duymuş gibi bir hikâye anlatıyordu. Heyecanla okumaya başladım. -Genelde sosyalizmi öven kapitalizmi yeren, tüketime değil üretime önem veren çok değerli bir yazardır Altan. Ben ve o denemde bulunan çoğu Türk Aydını kendisinden çok yaralanmışızdır.- O gün de, kapitalizmin kötülüklerini en iyi anlatan bir metafor kullanmıştı köşe yazısında. İlgimi çekmişti, yürüyerek okumaya başladım. Hatta kendimi kaptırıp, bir ara solumdaki mezarlık duvarında oturarak, okumaya devam ettim…

Bilenler bilir, ekonominin önemli bir kavramı "**azalan marjinal fayda kanunu"** dur. Yani bir ürün ne kadar azalırsa fiyatı o kadar artar. Klasik arz/talep yasası işler. (Yazar, You Tuber Memduh Bayraktaroğlu'nu anmalıyım.) Bu konuyu, yazar sanki bizim kasabayı kastedercesine köşesinde anlatmıştı: "Bir balıkçı kasabasında tek olan kayıkçı, o gün denizden çok miktarda balık tuttuğunda şöyle düşünür: 10 kasa muhtemel müşterilerine göre bolluk demekti. Buda kasasını 40 TL den 20 TL ye düşürecekti. Oysa taşımaya değmez, yarısını denize döktüğünde eline geçecek para aynı olacaktı…"

Okuduğum yazı, hala mesafeli baktığım sola beni biraz daha yaklaştırmıştı. Dünya görüşümdeki eksik bir parçayı daha böylece yerli yerine oturttu. Neredeyse koyu bir sosyalist olmak üzereydim ki imdadıma **Şevket Süreyya Aydemir** yetişti. Bu kez, okul kütüphanesinin en renkli kitabı "Suyu Arayan Adam" ile tanıştım. Bu kitap, benim gerçeği aramama, dünya görüşümü daha da sağlam

oluşturmama, özellikle tutarlı ve daha kararlı olmama yardımcı olacaktı.

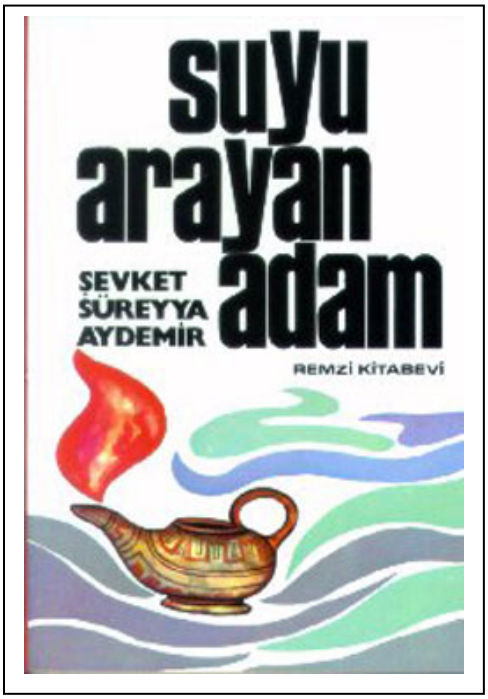

Aydemir 1897 yılında Edirne'de doğdu. 1976 Yılında Ankara'da öldü. Toplumcu Gerçekçilik Akımı temsilcisidir. Atatürk, İnönü biyografilerini de yazmıştır.

Rama Karişma'dan alıntıladığı, kitabın girişini hiç unutamam:
Bir adam vardı suyu arıyordu. Toprağı bir kulaç, beş kulaç kazdı. Suyu bulamadı. On kulaç, on beş kulaç kazdı. Gene suyu bulamadı. Sonra yerin derinliklerinde kara kaya tabakalarına rastladı. Yeise düştü, gücü sona erdi ve suyu bulmaktan umudunu kesti.
Fakat bir ses ona: Daha derine in, **daha derinlere**! Dedi. Daha derine indi ve **suyu buldu**."

Yazar bu kitapta kendi hayat hikayesini anlatmıştı. Okuru derinden yaşamına baktırmış, fakat sanki özelini paylaşmasının egoistlik olacağı korkusuyla, resmi silikleştirmişti. Kitap bitince roman kahramanın azim ve çabalarını görüyorsunuz ama faili bulamıyorsunuz…Romanın kahramanı, Ekim 1917 Bolşevik ihtilalini önemser ve Rusya'ya gider Moskova'da okur. O da benim gibi kendine bir **"Way of Life"** hedefler, tutarlı bir dünya görüşü arar, arar durur. Turancılığa bel bağlar sonra yaşanan hüsranı sezer, çıkmazlarını görür ve geri döner. Bu kez sosyalizme meyleder. Girer inceler, sonunda bunun da tam aradığı şey olmadığını düşünür ve arasına bir mesafe koyar.

Ülkemizde 1930 da uygulanan, o dönem mevcutlar arasındaki en iyi sistemin **karma ekonomik** modelin temel kurucularındandı. Dünya 1929 Ekonomik Buhranıyla sarsılıyordu. Ve Cumhuriyetin değerlerini inşa edecek kadro hareketinin en önemli mimarlarından biri olmuştur Aydemir. Kitap çok içten yazılmış bir romandı. Okurken öyle umutluydum ki, yoksulluğumuz nedeniyle de, onun vereceği referansla birlikte "evet ben bir sosyalistim." demek istiyordum. Suyu tam bulamadım, ama solcu olmayı benimseyebildim. Böylece dağdaki köyümden uzakta geçen bu yıllarda, bana verdiği ışık, uzun zaman benim yolumu aydınlattı. Aydemir bana gerçek bir yoldaşlık yaptı. Yürek dolusu teşekkürler bu Osmanlı aydınına ve değerli Türkiye Cumhuriyeti Kurucu kadrosuna… Var olduğum sürece sizi kalbimin en güzel yerinden hiç çıkartmayacağım. Tutkuyla minnetle anacağım…

Araklı ortaokulunda, dağda şüpheye düşerek yitirdiğim ihlasımı, iman dışında başkaca ideal şeylerle de oluşturabileceğimi öğrendim. Daha önceki dini eğitim ve okumalarım, beni oyun çağımda yakalamış, çocukluğumu es geçmemi sağlamıştı. Burada ise tam misyoner bir delikanlılığa adım atmıştım. Mezun olup ayrılırken kasabam için göz yaşı döktüğümü hatırlayınca hala duygulanırım. Beni küçük bir köy hapishanesinden çıkarıp, sanki Araklı açık ceza evine koymuşlar gibiydi. Geniş kumsal sahiliyle bana yabancı, sevilesi bir kız gibi gelirdi. Tanımadığım bu kızı çok sevdim. Elimde değil…

Okulun en iyi öğrencisi bendim. İlk başladığımda oluşan baskıyı kırmış, bütün arkadaşlarıma dost olmuş ve onlara pek çok konuda yardımcı olabilmiştim. Artık çekingenliğim gitmişti. İnsanlarla çok iyi iletişim kurabiliyordum. Toplum karşısında kendimi güçlü hissediyordum. Ve performansım oldukça yüksekti. Okulda bulunan yüze yakın kitabı satın almadan, sahip olmadan, kütüphanede bulmuş ve okumuştum. (Alamazdım zira ancak ekmek alacak kadar param vardı.) Ayrıca bu 3 yıl içinde, çok sayıda şiir, roman, piyes yazmıştım.

Ergenlikle birlikte önüme çıkan büyük sorularla; **Allah** var mı? Varsa dinlerin anlattığı gibi bizi **yaratmış** mı? Yaratmakla kalmayarak tek tek **yönetere**k, kontrolü altına almış mı? geldiğim orta okulda, çok kıymetli öğretmenlerden temel bilgileri aldım. Bilimle ilk kez tanıştım. Matematik başta olmak üzere fizik kimya ve biyoloji ile aram çok iyidi. Devamlı yukarıda sorduğum soruların cevabını aramak için okuyordum. Henüz bilim, bildiğim ve güveneceğim bir dost olmamıştı. Tek başına ona teslim olmaktansa, bize öğretilen bu iki farklı dünyayı birleştirmek, iki ayak üstünde yürümek istiyordum. Bu önemli sorular doğduğum yerel kültürün (Ortadoğu'nun ölçeğinde hakim olan) kodlarıyla oluşmuştu. O nedenle benim için belki özeldi fakat hayati derecede sorunsaldı.

Oysa, 1960'larda dünya uzaya açılıyordu. İkinci dünya savaşından sonra parlayan Amerika ve onun ezeli rakibi Rusya arasında güç çatışması vardı. Kırk yıl süren soğuk savaşın ilk çeyreğinde Sovyetler bayrağı kapmıştı. Amerika 1970'lere doğru aya seyahatler ve dijital teknolojide elde ettiği başarılarla bayrağı tekrar kapıptı öne geçti. Ömrümün dışa açılan bu ilk durağında bulduğum manzara işte böyleydi…

Sosyalist ve komünist sistemlerin tam da revaçta olduğu bu dönemde yetişen bir genç olarak, sınıfsal mücadeleye uzak kalamazdım. Ben de konum değiştirip sola daha fazla kaydım. En azından sağda değil merkezde de değil, biraz sola (ortanın solu gibi) yaklaşmıştım.

Elinizde olmadan, size rağmen, yerel ortam sizi belirliyor. Zaten benim doğduğum yoksul köy, bana sosyal yapının en dibini (hatta eksi 150m derinde yaşamayı) emrediyordu. Hatta sonradan okuduğuma göre yöresel yoksullukta bizim dağlarda olan halk, ülke genelinden daha da yoksuldu. Açıkçası 1960 larda biz seviye olarak Afrika'ya çok benziyorduk.

Okul yıllarımda bu çelişkiyi içimde hissederek Afrika insanları ile sinerji yapmıştım. Dünyanın neresi olursa olsun zengin (haliyle güçtü) kendi yörüngesinde tutar ve sömürür. Nietzsche ezen ezilen yerine "**etkin güç**" ve "etkilenen güç" kavramlarını kullanır. Buna o dönemde katılıyordum. Bu nedenle yoksulların sömürülme sorunu olduğuna inanıyordum.
Duygularımı uzunca bir şiir olarak yazmıştım.

DODDODDU

“Doddoddu, doddoddu…”

Uzaklardan geliyordu;

“Bu doddoddu…”

Çok uzaklardan, çok…

Garip şeyler hissediyor insan!

“Doddoddu” dan…

Evet Afrika’dan,

Afrika’dan geliyordu

Bu “doddoddu”

Durup ayak değiştiriyordu

Bir ara “doddu…doddu”

“İşte göründü

Yığın, yığın insan

Kara, kapkara!...”

Dendi bir ara.

Efsaneler geçiyordu beynimden

Bir yığın ilkel insan

İnip kalkan…

Bir kızıl ateş

Siyahlara eş…

Siyah insanlara eş

Kızıl ateş…

Tutmuştu ateşin elinden

Ayaklarından!..

Dört-beş siyah çocuk

Ki kara taştan

Tutmuştu kızıl lavlardan.

“uuu… uu…”

Eğleniyordu (!)

İlkel insan

Doddodduylan

Fakat ağlıyordu “Doddoddu…”

Evet burada bir fark var Doddodduda

“Heyyy hey…”

Eğleniyordu (!)

İlkel insan

Doddodduylan

Hayır hepsinin ağlamasıydı bu

“uuu… uu”

Değildi bu

Eğlencesi düğünü

Buydu zenginlerin oyunu

İlkel insana!..

Dinle, doddodduyu

Var mı gülmek burada?

Nasıl olurdu bu coşkusu

Evet ağlıyor

Hem de yana yana

Nasıl gülüyor derim

Bu ağlayan insana

“uuu…uu”

Boşan ey doddoddu

Bu zenginlerin oyunu

Doddoddu

Ağlıyordu!..

İlkel insanda

Afrika’da

Anadolu’da

Uuu…uu

Senin türkün bu!..

Benim aile özelimde ise, 1902 yılında Rahmetli Dedemin doğumundan tam üç yıl sonra, babası Ahmet'in (1874 Sürmene doğumlu, ölümü 1905 yılı Yemen ayaklanmasında) otuzlu yaşlarda askerde şehit olması belirleyici olmuş, ona ve bize en dipte bir yer göstermişti. Toplumsal hiyerarşide yerimiz belliydi. Köyün fakir çobanıydık… Dünyaya gözlerimi açtığımda, bulduğum manzara buydu. Yetim yoksul dedem, Yomra ilçesinde ünlü bir ağanın yanında koyun çobanlığı işine başladığında tam 9 yaşındaydı… Bu koşullarda benim yolum da konumum da belliydi. Tam gaz sol…

Fakat "Suyu Arayan Adam" ile Aydemir beni yavaşlatmıştı. Ülke için bulunan 'karma' kavramı, bana da karma bir dünya görüşü önerdi. O kitap sayesinde ileriki yaşamımda daha rasyonel davranabildim. Bu yüzden sola doğru koşarken temkinli oldum, dinde yaşadığım toyluğu, aşırı bağlılığı, heyecanı bu alanda hiçbir zaman göstermedim.

Ortaokuldan çıkmadan size, sabrınızı zorlamadığımı umarak benim için önemli olan son bir eserden bahsetmek istiyorum. Bu eser benim için belki de sizin için de çok önemlidir. Hepimizin inançlarını temsil eden, iman konusundaki kardeş iki yapıyı çatıştıran dünyadaki en önemle eserdir. Eserde dünya görüşü olarak Mevlevilik, şahsi olarak da Mevlâna vardır. O yüzden bu bölüm düşündüğümden uzun olabilir.

ŞEMS ve MEVLANA

Okulda son sınıftaydım. Aralık ayı başında çok sevdiğim coğrafya öğretmenim Mahmut Bey, “Süleyman! Bu yıl Şeb-i Aruz törenlerindeki etkinlikte, Mevlana’nın hayatını sen anlatacaksın” dedi. “Aradığın her şey, o senin gece gündüz çıkmadığın kütüphanede vardır. Yine de bir ihtiyacın olursa bana gel.” diye de ilave etti. Tam olarak 20 günüm vardı. Zaman dardı ama göreve mecburdum, başka çarem yoktu. Mahmut Hoca’nın benim konuşma kabiliyetimde çok yaratıcı bir rolü vardı. Okuldaki ilk aylarda çok çekingen fakat bilgili biri olduğumu ilk o keşfetmişti. Birgün beni, okul dışında bir yerde, konuşmamızı kimsenin duyamayacağı bir ses tonu ile, sıradan bir konuda konuşmaya zorladı. Kekelemem üzerine beni daha da zorlamadan hayatımı kurtaracak bir tavsiyede bulundu. “Sen kasabanın girişinde bulunan mezarlığa git ve her gün ayrı bir maşat taşına hitaben konuş! Aklına gelen her şeyi söyleyebilirsin.” dedi ve ekledi. “Tek şartım düzgün ve anlaşılır cümleler kurmandır.”

Verdiği ‘ilacı’ on gün süreyle kullandıktan sonra açılmaya, derslerde parmak kaldırmaya, zihnen bildiğim soruları sözle cevaplamaya başlamıştım. Hayatımı böylesine kökten değiştiren Maraşlı Mahmut Öğretmen hiç unutamadığım ve minnet duyduğum insanlar arasında ilk sırayı hala koruyor. Çalışarak, çok büyük bir gayretle yapacağım sunuma hazırlandım. Kütüphanedeki kitapları incelerken, Mevlâna ile ilgili 3 kitap bulmuştum. Bunlardan 2’si sadece ona ait ve onun tarafından yazılmıştı. 3. kitap Sovyetlerden bir yazara aitti ve ‘Şems ve Mevlâna’ adını taşıyordu. Farklı bir bakış açısı verebilir diye ben onu seçmiştim. (O yazarın ismini hatırlayamadım) Hemen kitabı alarak okumaya başladım. Diğerleri gibi kalın bir kitap sayılmazdı. Bir hafta içinde kitabı okumuş, gerekli notları almıştım.

Kitabın konusu Şems ve Mevlâna ilişkisi üzerineydi, ilimden tasavvufa geçişi anlatıyordu. Çoğumuzun bildiği hikâyelerdi ama beni etkileyen şey, hala anlamlı duran yazarın psikolojik arka plan yorumlarıydı. Yerli yazarlar gibi işe kutsal bir gözlükle bakmıyor, daha nesnel bir analiz yapıyordu.

Aradan geçen 50 yıl sonra okuduğum Karl W. Luckert’e ait “Göbekli Tepe” adlı kitap, çok derinde yatan benzeşimi ile Sovyet yazarı bana hatırlatmıştır. Avcılar, ilk tapınaklarını çakmak taşı buldukları tepelere kurmuşlar. Yazara göre topografik olarak kadın göbeği biçimi ve üremeyi sağlayan toprağa saplanan 8 m T biçimli sutunlar üremeyi ifade etmiştir. Birleşme, cins, tür, soy ve yapı farkı göstermez…

Sunduğum etkinlikte önce, mesneviden birkaç şiir ve Mevlana’ya ait sözlerden 5 dakikalık bir buketle başladım, kalan 15 dakikada ise 2 insan, 2 disiplin arasında olan bariz farklara değindim. Konuşmamı derli toplu ve metinle ezber arası dengeyi iyi tutturarak yaptığımı daha sonra okul müdürünün takdirini alarak öğrenmiş oldum. Bu sunum, benim 14 yaşında verdiğim ömrümün ilk sunumuydu. Sonraki yıllarda bir avadanlık gibi beni takip ve takviye etti. Zorlu yıllarımda iş

hayatımın çok önemli bir etkinliği olan fuar sunumlarında en çok izleyici alma şampiyonluğunu o akşam sunduğum Şeb-i Aruz törenlerine borçluydum. Ama butün bunların ötesinde önemli olan, kitaptan öğrendiklerimdir.

Şems tasavvuf kültürünü 13. Yy da temsil eden ünlü birisidir. Gerçek adı Muhammed'tir. Tüccar olan ailesi Alamud'a kadar uzanan bir zattır. Mevlana'ya varmadan önce Muhammed çok yer dolaşmıştır. Dönemin ünlü şeyhlerinden Muhiddin Arabi'yle dahi tanışmıştır. Sonunda kutsal hikâye abartıcıları sayesinde, aşık olacağı kişi olarak rüyasında Mevlâna'yı görmüştür. Bunun üzerine yollara düşmüş, sonunda Mevlâna ile buluşmuşlardır. Çok temel farklara rağmen tevhid sarmalında buluşmuş, sarmaş dolaş olmuşlardır.

Bu buluşma uzun süre 3. şahıslardan gizlenmiş, halvet olup içe kapanmışlar, sanatsal ürünler ortaya çıkarmışlardır. Ney eşliğinde Mevlâna ritüelleri dünyaca ünlüdür, mesnevisi çok dile çevrilmiş evrensel bir klasik olmuştur. Buraya kadar hepimizin ezberi aynıdır. Ama bana göre bu kitapta açılan farklı bir cephe vardı." Mutlak bir yaratan ve onun üstünde oturduğu mutlak bir bilgi hazinesi vardır." Mutasavvıf, Tanrının torpiliyle (Çalabilme yetisi verilerek) kaynaktan bilgi kırıntıları kapan, gerçek sırra ermiş kişi demektir.

Bu yeni tanıma varmadan belirtmeliyim ki; herkes gerçeği arar fakat bulamaz, yolu her zaman bir başka yalana çıkar. Kutuya dışardan bakarak bir tespitimi dile getirmeliyim; dinleri ortaya koyan değerli peygamberler, aslında içinde yaşadığı dini benimsememiş, onu mantıklı bulmayıp şüphelenmişler. Bu şüphe zamanla onları içinde doğdukları din havuzundan kaçmaya itmiştir. Bir nevi isyan, protesto veya devrim yaparak küfür işlemişler. Sonunda bu dinsizler yeni bir din ya da dünya görüşü inşa etmişlerdir. Halk deyimiyle söylersek önce **kafir** olmuşlardır. Dirençleri ve inatlarıyla tutunabilip ilk canlı hücreyi var edebildiklerinde, artık yeni bir Şems olmuşlardır. Bu

oluşumlar, tarihin akışı içinde oluşan koşullar gereği inananlar dev kütleye varınca, yönetenlerin sarıldığı müthiş araçlar oluyordu. Hele bir ya da birkaç ülkeye taştığında artık mutlakıyetini ilanla; yasa, töre ya da devlet haline gelip inanç olmaktan çok öteye taşarak, üst yapıya, **yönetim erkine** eviriliyorlardı. İşte yazar buna yakın bir üslupla kitapta bir arka fon kuruyordu.

Dinle tasavvuf arasındaki bariz fark ise; biri toplumları, hatta Dünyaları yönetmek istiyor, diğeriyse (tasavvuf) sadece bireyleri istiyor. Biri tanrı adına tek yetkili vekil gibi davranarak istediği her şeyi ona bağlayarak, çok karlı bir yol seçiyor. Elit kadrosuyla yönetici sınıf olarak, refah ve zenginliklere gark oluyordu. Zavallı bireyi toplumsal kalıplara hapsedip, **inanç kelepçesi takılı kitleyi**, tek talimatla iliğine kadar sömürüyorlardı.

Mevlâna da büyük din alimi olduğu yıllar içinde iktidarın yanındadır, yani yönetime alan açan meşruiyeti sağlayan insandır. Konya'nın büyük camilerinde vaazlar vermiş, mevcut 4 büyük medresede müderris olarak parlayıp durmuş, Anadolu bozkırında… Öte yandan Şems ise, tasavvuf yoluyla işini sürdürüyordu. İnsan biyolojisinde mevcut çatlakları keşfeden ve beynine nüfus eden küçük virüs gibi, muhatap beyni ele geçirince, onun üzerinde sonsuz – şeksiz şüphesiz- bir iktidar kuruyor. Müritleri ise kolay kolay iflah olmadan ölüp gitmişlerdir. Bu zeki dervişler kervanına katılmış olan Şems, Mevlana'yı da ele geçirip sömürüyor.

Yukarıda anlattıklarım, sizi bana karşı ajite etmiş olabilir. Haklısınız, ben de o yıllarda okuyunca allak bullak olmuştum.

Anlatıya göre Mevlâna, değerli kitaplarını havuza atmış, manaya dalmış, kendine mürşit görüp Şems'e sarılınca, yeni sisteme kolayca tutunmuştu. fakat asıl pişme merhalelerinde büyük zorluklar yaşamıştı. Şems onu her özverisinde yermiş ve itikadını yetersiz

bulmuştu. “Hayır henüz pişmedin, hakkın divanına bu kibirle sen asla varamazsın.” demiştir. Mevlâna ne yapabileceğini sorunca da “Sen mevcut kimliğini atacak, büyük ego olan özünü ezecek, un ufak yapacaksın” diye yol göstermiştir. “Allah en çok kibirli, kendini beğenmiş kullarını sevmez. Sen **içindeki beni** ezip un ufak etmeden, külünü dahi havaya savurmadan, bu mertebeye asla geçemezsin.” diye de ilave etmiştir. Mevlâna çekinerek, “ne yapabilirim” diye sorunca, Şems “Kibrini kırmak için 1 ay süreyle bu yapının en pis işlerini yapacaksın. Böylece herkes senin kibrini yendiğini görecek” diye ilk kuralı söylemiştir. Mevlâna kurala hemen uyamasına rağmen, Şems hala homurdanamaya devam eder. Bu durumdan sıkılan Mevlâna’nın içinde bazı şüpheler oluşur, ancak ustanın yoğun baskısını da üzerinde hisseder. Tam bu umutsuzluk anında Şems yanına oturur “Ey Rumi sen bu diyarın en büyük din adamı olarak ünlü camilerde şanlı vaazlar verdin. Oralardan seni göklere çıkartan beğeniler aldın, ülke çapında nam saldın. Şimdi dört duvar arasında tuvalet temizledin diye Dünyanın padişahı mı olacağını sanıyorsun?” der. Ve son fermanını iletir:

“Konya’da vaaz verdiğin 4 büyük cami önünde cuma günleri postu serip dileneceksin. Gelen geçen seni görüp homurdanacak. Vay bu bizim Mevlana Celalettin’i Rumi diyerek hayretler edecekler.”

Mevlana için bu, sınavların en zoru olacaktır. Fakat Bu sınavı da verir; 4 camide 4 hafta istenilen gibi ritueli tekrarlar. Bundan sonra Mevlâna teslimat onayı alır ve gür bir nehir olarak coşar, taşar, geçmişte ne varsa silip süpürüp geçer. Sonuçta dinmiş, gelenekmiş, kültürmüş, ananeymiş, etikmiş, ahlakmış bakmadan hepsini yıkar. Böylelikle;

“Dün dünde kaldı cancağızım,
Bugün yeni şeyler söylemek lazım…”

diye buyurur. Bundan sonra muazzam şiirsel destanını yazabilmiştir. İnsanlığın asırlardır kullanabileceği ‘**şiirsel destanı**’, Mesnevisinde insanlığa tavsiyelerde bulunmuştur. Din, dil, ırk, zengin fakir bir saymış, siyahı beyaza boyamış ‘Mevla’ olmuştur. Şems’in sevgilisi,

‘Mevlası’ olmuştur. Sonradan, yok ettikleri şeriat kültürü taraftarları, bu olguyu silmeye çalışsalar da yaşamın bu yönü kaçınılmaz olarak bir kez ortaya çıkmıştır. Ve Sovyet yazarın kaleminden bana, benim cümlelerimle de Araklı Ortaokulunda bulunan kasaba eşrafı huzurunda tüm dinleyicilere ulaşmıştır.

Daha önce de sık sık belirttiğim, benim tam ihlaslı iman sahibi olarak yaşadığım 12. yılımda, -ki hala o saf imanın duygusal özlemini çekiyorum- ilk kez inancımı sarsan bir şüpheyle karşılaştım ve bu ‘ilk şüphe’ bende derin bir travma oluşturdu. Onca yıl geçtiği halde, hala yaranın izini kapatmaya yetmedi. Bunu sağlayan en önemli etken imanımın katıksız olmasıydı. Benim beyin yapım, genetik kodlarım, içine doğduğum fiziki çevre ve kültür hepsi birlikte bu **olguya** zemin hazırlamıştı. Hayat bana gösterdi ki çoğu insan kurnazlık denen bir hileye başvurarak yaşamını sürdürüyor. Kurnazlık kısa sürede faydalı bir araçtır. Ancak stratejik yaşam planlarından bakınca toplamda bireye oldukça fazla zarar verir. Akılla tek benzerliği, güncel deyimle **‘fake akıl’** olarak görünmesidir. Kurnaz, akılıları değil diğerlerini kandırır yanıltır, onlar üzerinden anlık kazançlar sağlar. Koşullar değiştiğinde kaybetmeyi kabullenemez. Kabalaşır, vahşileşir, hileyle sonuç alamazsa şiddet dahil her yola başvurur. İnsanlığın evrensel çatışması bu olguya bu psikolojiye ve mizaca oturmuştur. Doğal evrimin bize verdiği en kötü nitelik, bence bu çatışma kültürüdür. Rekabeti, yenme/yenilmeyi başarının lokomotifi görmek, buna çanak tutmuştur. Endüstri devrimi bu kurnazlıkla ele geçirilmiş, bildiğimiz kapitalizme, son etapta neo-liberalizme vararak, biyolojik insanın toptan imhası için devasa bir ‘mezbaha’ kapısına dayanmıştır.

Bu analoji bize covid-19 u katil değil kasap olarak tanımlıyor. Yani içinde olduğumuz yönetim sistemine uygun ruhsatlı katilin (ülkelerin orduları gibi) insan denen hayvanı kesip doğraması demektir. Pandemi ilk kez 8 milyar insanı bir konuya senkronize etmiş, aynı kapana tıkamıştır. Ben bu eseri yazarak kendi hapis hayatıma anlam katmaya

çalıştım. Ancak burada virüsün öldürücülüğü değil imaniliği çok daha önemlidir. Covid-19 bir MEM oldu. Mevcut dinlerin hepsinden daha büyük bir Tanrı oldu. Ona verilen değer en güçlü tanrı olan Allah'ı dahi aştı gibi. Müslümanlar bu büyük teslimiyet karşısında şaşkınlar.

İşte tam böyle bir dünyada yaklaşık 1000 yıl önce Mevlâna, hümanizmin Kabe'sini Konya'da kurmuştu. İnsanlığı rekabet, hırs gibi cehalet cenderesinden çıkarmaya dair bir manifesto yaratmıştı. Tarikat yoldur derler, doğrusu birbirini kesmeyen yollar olmalıdır. Mutluğuğa giden yollar çatışmadan geçmez. Mevlana ile tanıştıktan sonra benim şüphelerim daha da artırmıştı. Yaratana dair inancım pekişmemiş aksine kutsallık örtüsünü biraz daha aralamıştı. Arkada saklı gerçeğin üzerine düşen ışık, önce gözümü aldı sandım. Çünkü daha çok boşluk gördüm. Olan değil olmayan, yani hiçlik vardı. **Hiçlik**…

Bu üç yılda edindiğim bilgilerden yola çıkarak şüphemi atıp daha da dindar olacakken aksine daha da artan şüpheyle kasabadan ayrıldım. Köyümden getirdiğim iman, çantamda kalan ekmek parçaları, biraz daha azalmıştı. Önümde uzanan yaşam yolculuğunda bundan sonra bir muhasebe yapmalıydım. 1964 yılından başlayarak, dönemin yayınlarından Hayat, Ses mecmuaları ve Tercüman, Cumhuriyet ve Akşam gazetelerini takip etmiş yüzlerce kitap okumuştum. Ortaokuldan aldığım yeni öğretimle birlikte, öğrenimimi tamamen analitik zeminde sürdürüyordum. Benim için dersler kolaydı. Matematikte, fizikte olan 'ilintili hiyerarşiyi' yakaladığım için, konuları anlayarak içselleştirip, birer defa okuma ile beynime kaydetme alışkanlığını edinmiştim. Dersler için kaybetmediğim zamanın faydalı kullanımını, bisiklet sürme denemelerimde keşfetmiş, hızla akan hayat fenomenleri karşısında dengede durabilmek için pedal çevirme becerisi kazanmıştım.

Belleğim, çok rasyonel bir nizam içinde tüm verileri uygun etiketlemiş ve ilintili raflara yerleştirmişti. Bunlar benim varoluşumdan gelen meziyetlerdi. Köyde doğmak, çok kötü koşullarda büyümek, ancak doğal olgulara uyumlu nörolojik gelişim açısından çok şanslı olarak geliştim. Beni var eden güzel annemi tekrar tekrar öpüyorum. Bütün bu hayatı yönetme sanatında en önemli husus, bizlerin birer özgün birey olmamızda gizlidir. Bireyi yok sayan aşağılayan, teslimiyeti dayatan, organizasyonlar her zaman sizden bir şeyleri çalmışlardır. Gözleyin; sürekli bireyin enerjisini karşılıksız gasp ederler. Üstelik bir de bu sömürü için bireyin ona şükran duymasını beklerler!..

Bu haksız enerji hırsızlığı, biyolojinin bize sağladığı inanma zaafının kurnazca istismarına dayanır. Homo Erectus olarak ayağa kalkarak diğerlerinden daha büyük bir beyne sahip olduk. Bu bizi diğer canlılardan daha akıllı yaptı. Fakat aynı zamanda sömürüye de çok büyük yatkınlık sağladı. Ayrıca **yeni beyin gerçeği hiç sevemedi**. Ama gerçekten başka hiçbir şeye inanmadığı yalanına da, kendini inandırdı durdu. Yani **inanmak ve iman** etmek gibi doğada olmayan yeni bir haslet geliştirdi. Diğer hayvanlardan hızla koptu. Doğadan azami derecede kaynak aşırdı, zararlı bir türe dönüştü. Doğal olan ihtiyaç gereği tüketim yerine, **Büyüme Gereği Tüketim** modelini icat etti. Bu arada güneş sisteminin en verimli gezegenini ‘**yalan dünya’** diye aşağıladı ve kendince ‘**sömürücü zekilere’** uygun yalanlardan sanal bir dünya kurdu. O olmayan dünyayı ise fizik ötesi diye isimlendirdi, ona kutsallık ve kavramsal meşruiyet verdi. Aslında dijital çağdan 15 bin yıl önce, biz ilkeller sanallığı keşfetmişiz. Dinler, yani sanal gerçeklikler… Dijital çağda, iki sanallık ortasında kaldık. İyice boşverdik, varsın bizim için gerçek olmasındı…

Sanaldan geldik sanala gidiyoruz!.. Vur patlasın çal, oynasın, harala gürele bir yaşam… “Mal da yalan, mülk de yalan. Var biraz da sen oyalan.” demiştir Yunus.

Bunlara benzer çok ham bir resim belirmişti dünyamda. Ben çok haylı büyümüştüm. Bir hesapla yaşıma göre çok verimliydim: mesela; 14 yaşx360=5040 **gün** x 24 = 120.960 saat 60 = 7.257.600 dakikaya sahiptim. Aslında ben bundan da **daha zengindim**. 7.252.600 x 60 = 435.456.000 yani yarım milyar **saniye** sahibiydim. Farkında oldum ki **beyin fabrikam** muazzam bir hızla bilgi üreterek, beni rakiplerimin çok önüne çıkarıyordu. (O yaşta kazandığım alışkanlık nedeniyle bugünlerde bir yerde 10 dakika oturunca sıkılıyorum.)

"Mahşere Dünyadan Geçilir" demek zorunda kalmıştım, o yıllarda. Kitabın başından beri hayat hikayeme parelel olarak, kültür ve bilimle ilerledim, bundan sonra da öyle de devam edeceğim. Hayat hikayemdeki çok önemli virajlardan birini daha anlatarak devam etmek istiyorum.

Babam imamlıktan önceki ustalık yıllarında, komşu köyde cami yaparken, köyün hacısının evinde üç ay kalmıştı. Orada bir akşam, 3 yaşlarında, bal renkli, iri gözleriyle kendisine bakan küçük bir kızla tanışır. Kendi çocuklarından uzakta olmasının verdiği hasretle beslenen duyguları, küçük kızı kucağına alıp, sever.

Yıl 1952, Türkiye Nato'da, askerler Kore'de, babam da yeni terhis olarak kurtulmuş o anlamsız savaştan… Kendinden yaşlı Mahmut ustanın yardımcısı olarak, dağın batı yamacındaki köye, Cami yapımı işine girmişler. Hacı Abbas dede (küçük kızın dedesi) o yıllarda hacı olacak kadar varlıklıdır. 'Hayır hasenatına' köye cami yapımını da eklemek için babamla anlaşmıştı. Cami yapım süresinde, ustaların kaldığı misafir odasının dededen başka, iki küçük misafiri daha olur, biri Huri, diğeri ondan 3 yaş büyük ağabey Nuri idi. Tıpkı ben ve ablam gibi… Trabzon'da (Brezilya'da ya da Urfa'da değil) küçük bir dağ köyünde o sonbaharın karlı ve uzun bir gecesinde, günlerdir babamla yakınlık kuran küçük, güzel kız, hayatımı sarsan bir 'bombanın' yapımına bilmeden vesile olmuştu.

Bir akşam babam, kucağındaki küçük kıza bakarak, dedeye, “Bu güzel kızı ben gelin edeceğim” demiş, Hacı da hemen ona karşı teklifte bulunmuş. “O zaman ben de senin büyük kızını benim torunum Nuri’ye alacağım.” Bu konuşma ile, Mahmut ustanın şahitliğinde bizleri -dört bebeği- karı/koca ilan etmişler! Al sana kapı gibi bir gelenek! Al sana tanrının her yıl ülkenin güney doğusuna yolladığı Berdel fermanlarından bir hediye… Harika bir MEM(!)

Biz de böylelikle, Karadeniz yöresinin beşik kertmesine evirilmiş biçimiyle, o yıl henüz konuşmayı yeni öğrenmişken, hoop Allah’ın izniyle evlenivermiştik. Gözümüz aydın!

Bu akit daha sonra babamın ustalığı bırakıp dine sardığı dönemde mürşidi olan Erzurumlu Zat (kadiri tarikatı şeyhi) tarafından, Allah’ın emirleri arasına yerleştirilince, kutsallaşarak bir daha asla bozulamadı. Bizden büyük (ablam ve abisi) olanlar, 3 yıl önce 14 yaşlarında evlenmiş, hatta bir çocuk sahibi bile olmuşlardı. Sonuç olarak, beni de evlendirmek için heyecanla hazırlanıyorlardı. Ancak ben bu dörtlü akdi duyduğumda hiç kabul etmemiştim. Yani mem’e teslim olmamıştım. Ve tek itiraz da benden gelmişti ne yazık ki… Akti bozmakta zorlanacaktım, zira diğer 3 çocuk kabul etmişti. Sanki bütün varlığım elimden alınmıştı. Birey olmanın tabii uzantısı olan cinsel tercihlerin özgürlüğü yok edilmiş, bedensel ve ruhsal bütünlüğüm paramparça olmuş, kırıntılarım elime verilmişti. Yine de bu büyük haksızlığa direndim. Küçük bir çocuk olabilirdim ama kimsenin ummadığı kadarda bir aydındım. Aklımı kullanıp, olayların hiç de rasyonel olmadığını düşünmeme rağmen, bir yandan da koşulların arka planda, karar alıcılara böyle dayattığını da hissediyordum. Ailemi terk ettim, kaçıp İstanbul’a geldim. Sirkecide 2 saat kalarak, daha vahim bir tehlikeyi sezinleyerek geri dönmeye karar verdim. Ne kadar direndiysem de başaramadım. Çocukken, (14 yaşında) fiilen evlenmek zorunda kaldım.

Hayatımın bu büyük trajedisini, 1967 de Rize'de 3 perdelik bir oyun olarak kuran kursunda okurken yazdım. Hatta lisede oyunun sahnede oynanmasını sağladım. '**Mahşere Dünyadan Geçilir**' adlı bu trajediyi, isteyen okurlara; web sayfamda <www.genmem.net> içinde sunacağım.

Orta okul bitmiş, Eylül'de evlenmiştim. Evli birisi olarak liseye başladım. Eşim dağ köyünde ailemle kalıyor, ben Rize'de kuran kursunda kalıyor ve medrese eğitimiyle birlikte Lisede de okuyordum. Şimdi size duyunca zor gelen çocuk damatlar, çocuk gelinler, berdeller, hileler hurdalar, tecavüzler, tecavüzler… Bunlar aslında üst yapının desteklediği, bireyi, harmanlayan öğüten yok eden, orjinalini bozan sentetikleştiren, sözde güzel, faziletli işlerdi!.. Yani mem'di! Burada toplumların tuğlası olan bireyle, toplumu dengelemekte, çoğunluk **aileden** yana olurken, ben o gün de bugün de hep **bireyden yana oldum**. Öyle ki yaşamıma 72 yıllık teleskopla baktığımda, tümünde tek kişilik bir devlet görüyorum. Şimdi yararınıza olur umuduyla size bir tasarım sunmak istiyorum. Burada göreceklerinizle kendinizi tanıyarak, sizi sömüren sistemi anlamanızı kolaylaştıracak diye umuyorum. Sizi avladıkları şeyin, sizin zaafınız, yani iman düşkünlüğünüz olduğunu göreceksiniz. Sonuç; aklın dışına çıkmanız ya da akıllı olmamanızdır.

BEN
ve BİREY

Bence imanla akıl kesinlikle bir arada duramaz. Etrafımızda gördüğümüz sanal manzara şudur: Akıllı insan, imanı kandırır; **akılsız ise imanlı** kalır. Gece gündüz gibi; gün doğduğunda gece biter, bitmez diyen büyük çoğunluğumuz ise sadece gözlerini kapatır.

Yıllarca üzerinde düşündüğüm '**ben**' ve '**kültür ilişkisini'** bir grafikle anlatmam gerekiyordu. Denedim, aşağıdaki tasarım ortaya çıktı. Biyolojik **'varoluş**' yanı canlılık, geleneksel anlatımda ömür olarak anılan süredir. Çevresinde bulduğu, içten dışa doğru **yedi katlı** kalın sargıyı bireyin aşması oldukça zordur. Bunu yaşayarak gördüm. Bu acımazsız mengene bazan bireyi intihara dahi sürüklüyor. Canavarın parolası **"ya teslim al, ya da öldür"** dür ve tarih boyu hep aynı sürmüştür.

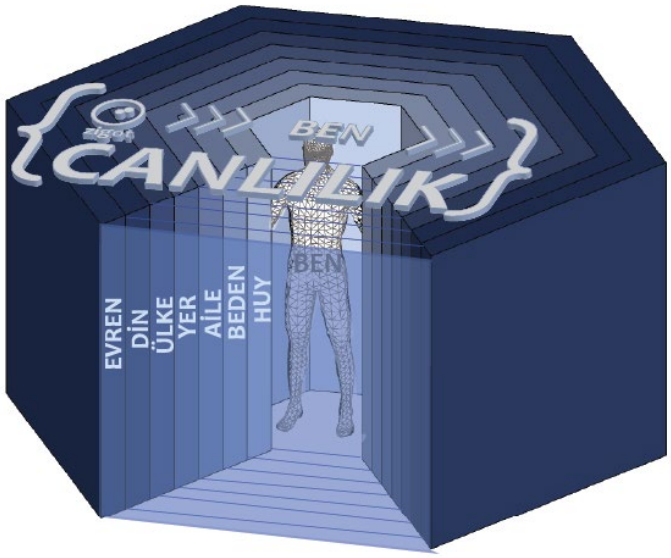

İnsan; genetik olarak tam **özgün ve üstün** niteliklere sahip olsa dahi; yaşadığı kültürde hile, **kurnazlık** ve **yalan** ile yine de sömürülür.

Ben (yani Sen) içten dışa doğru 7 kat çelik duvarla sarılmışız. Bunları delmeden, potansiyelini kendi yararına çeviremezsin. İç içe geçmiş daireler, içindeki **kan emiciler** birbirini destekleyerek var olmuş ve seni sarmışlar. Bu **yalan halkalarını** kırabilmen sana müthiş seviyede temiz hava ve **enerji tasarrufu** sağlar. Yaşarken mutlu olmak ve enerji israfını gidermenin formülü, yukarıda tabloda saklı...

İçinde olduğumuz dijital çağın ilk yıllarında enerji üretim bireysel alana (Çatılarda fotovoltaik panel) kadar gelişmişken, hala ilkel

yönetimlerden kalma biyolojik enerji israfı kabul edilir gibi değildir!.. Cehaletleri nedeniyle bireyi gönüllü gibi inandırıp sömürmeye isyan ediyorum. Duyun diye avazım çıktığdığınca bağırıyorum.

Yukarıdaki tabloda beyazdan siyaha sıralanan kuşaklar bizi verimsiz yapan şeyleri ifade ediyor. Yani genetik programa uygun Nöral yapıyla doğan bebek, ana karnında beynini yeterince tamamlamamıştır. Homo Erectus döneminde ayağa kalkan dişinin, doğum yollarında oluşan daralma dezavantajını, evrim, beynin yapısını doğum sonrasında tamamlamak üzere eksik bırakmayla planlamıştır. Diğer memeliler doğar doğmaz yürürken, biz anne kucağına ve beşiğe mahkumuz. Onlarda olan içgüdüsel yürüme refleksleri bizde doğumdan sonra öğrenilmek zorundadır.

İçine doğduğumuz ortam çok önemlidir. Bizi biz yapan mizaç ve karakter orada örülür. Eksik olan işletim sistemi bize aile ve onun çevresi tarafından yüklenir. 'BEN', 0 -8 yaş aralığında beden ve beyin gelişimi esnasında yetiştiğim kültür, yani 'MEM' sayesinde, analitik Nöral ağ üzerine korozyonlu bir ara ürün eklenir. Bu ürün bence **huy**, **karakter**, **mizaç** gibi şeyleri, toplamda bireye ait davranış psikolojisini oluşturur. Biz doğacağımız aileyi seçemeyiz. Ama olgunlaştıkça dönüp huy ve karakterimizi inceleyebilir, hatta bazı yanlışları kısmen onarabiliriz.

'Ben'in ileri dönemde kendi analizini yaparak, arızalarını **kırmızı**, **sarı**, **yeşil** gibi renklerle işaretleyip değerlendirmesi, hatta yönetilmesi gerekir. Böylece bedenin doğuştan getirdiği arazı veya çarpıklıkları inceleyip anlayarak, kendimizi evcilleştirebiliriz. Bunun için ileride değinmeyi düşündüğüm 'beyin yapısı ve esnekliği' bize bilimsel ve biyolojik kanıt ile varlığını gösterecektir. Huy ve Beden gibi ilk iki halkayı çıkarıp atmak mümkün olmadığı için onlarla nasıl yaşarız? Ne yaparak onları bize daha az zararlı kılabiliriz? Ben kendim için iyi olan özelliklerimi yeşile, kötü olanları kırmızı ve sarıya boyadım. Kırmızı

değişmeyeceği için uzak durmam gerekecek, sarıları ise değiştirmeye çalıştım. Büyük oranda da akıl sayesinde yeşile döndürebildim.

Sevgili ailelerimiz, en gafil varlıklardır bence, keşke tüm 'canlı alemin ortak ebeveyni' gibi davransa, evrimin mantığından uzaklaşmasalardı. Biri **diğerine hizmeti**, zamanın okuna uygun olarak, şimdiden **geleceğe doğru çalıştırsaydılar**. Yani diğer tüm canlılar gibi, kendi çocuğuna karşılıksız enerji aktararak var olmasıyla, genlerini en iyi şekilde sürdürmesi mükafatıyla yetinmiş olsaydı. O zaman daha güzel bir dünyaya sahip olurduk. Daha az çatışma daha çok mutluluk üretebilirdik. Aileyi içine alan dış halkalara yenilmez, bedava birey sömürme mekanizmalarının ekmeğine yağ sürmez, onların fırınına odun olsun diye güzelim çocuklarımızı yetiştirmezdik. Ömürler hiçe gitmezdi. Burada sosyal maliyeti analiz yapmaya çalışıyorum. Günümüzde komplocu zihniyetin ifade ettiği dijital sömürüyü kast etmiyorum. (O konu ayrı bir kitap gerektirir.)

Avcı toplayıcılıktan kalma en minik sosyal çevre; büyük aile, klan, mahalle, köy, semt yani sosyal olarak yaşadığımız alanlardı. Bize adres veren ilk konumumuz, onu saran bize yabancı sömürü sistemlerinin bayraktarı yerel temsilcisi **ailemiz,** farkında olmadan karşımızda yerini alır ve **bizi yabancıya sömürttürür**!.. Ailede, yani büyüklerimize dönük hizmetlerimiz biraz masum olabilir ve kabul edilebilir. Ancak size yalan sözler verip sizden net enerji alan, adalet deyip haksız dağıtım yapan bu yönetici kurum hiç de kabul edilemez. Sizden başlayıp dışa doğru oluşan halkada adaletsiz, insafsız, akılsız büyük istismar artarak büyüyor. Örneğin; yaşam boyunca bu çevreler kurnaz olmadığım, haksız yere diğerini sömürmeyi öz vicdanıma sığdıramadığım için bana sömürülmekten başka bir seçenek bırakmadı.

Ülke ya da Devlet denen üretim araçlarının sanal sahiplerinden bahsediyorum. Her zaman dürüst bireyden değeri almış, cüretkâr, yalancı, ahlaksızlara bedava vermiştir. Özellikle din gibi kutsal

değerler üretip bireyin sömürülmesini iyice kolaylaştırmıştır. Öylesine kalın bir zırh örülmüştür ki; ondan korunmak veya en az zararla hayatınızı sürdürmek için geniş bir strateji geliştirip uygulamak gerekiyor. Din halkası, evrenle doğayla aramızdaki en son halka ve en zor kaledir. Bireyin onu aşması imkansıza yakındır. Ondan korunmak için giydiğiniz görünmezlik zırhı daha maharetli olmalı. Devlet ne de olsa dışınızdaki sömürgendir. Oysa bu MEM, virüs gibi sizin içinize yerleştirilmiştir. Kanınıza nüfuz eder size şah damarınızdan yakındır. Hücre çekirdeğine çökerek, virüs gibi aldattığı RNA da, kendi programına uygun memetik ürünler üretir ve çoğaltır. Büyür, habire büyür… Dünyanın dört bir yanında en kıymetli minerallerden üretilen tapınaklarıyla, süslü elbiseler giymiş rehberleriyle gürül gürül akıp içinizden gider bu kutsal nehir... Size bırakılan ise öğütülmüş unufak olmuş kendi posalarınız, sosyal kontainerle, kokuşmuş okyanusa boca edilir! Gerçekte yaşıyor musunuz?

Yanlış anlaşılmamak için bu son bölümde tüzel dediğimiz bu kurumlar yerine ‘soyutlar’ demeliyim. Hatta ağlar, demeliyim. Yoksa onun içinde görev yapan bireyleri -haham, papaz, hocaları- kastetmiyorum. Onlar da ömürlerinin önemli bir bölümünde sömürülmüş bireyler olabilir.

Ben soyuttan ziyade somutu tercih ederim. Hatta **‘maksimum somut, minimum soyut’** diye icat ettiğim bir de dünya görüşüm vardır. ‘MSMS’ Bu anlamda Komünizm gibi ideolojileri de birer din sayıyorum. Aşağıdaki alıntı notlarım arasındaydı. Buraya uygun geldiği için ekledim.

AKIL İNANÇLA OKSİJENSİZ, İMANLA CANSIZ KALIR

Akıl insanı kâmil olgun yapar. Ergenliğin diğer adı da “**Akil Baliğ”** dır. Doğum diğer türlerden farklı olarak insanda erken gerçekleşir. Homo Erektus olmanın bedeli rahim çıkışının büyük kafayı doğuramaması gibi bir zorluğu doğurmuştur. Bu nedenle türümüz beynin eksikliğiyle doğar. Çocukluk hem biyolojik hem de sosyolojik transformasyona tabidir. Bu tamamlanma süreci yaklaşık 20 yıl sürer.

Burada yaşanan ortam, coğrafi alan sosyal ve kültürel çevre ciddi etkiye sahip. Öyle ki çocuğun genetik kalıpları, içine dökülen malzemeye (kültürel çevre yapımı) esir olur. Onun özel isteklerine uygun mizaç ve huylar geliştirir. Sonra da global anlamda bu kültür farkları muazzam bir israf değirmeni oluşturur ciddi anlamda savaşlar doğurur evrensel enerji kaybı yaratır. Umarım Yapay Zeka burada devreye girecek ve gelecekte ciddi bir enerji tasarrufu sağlayacak.

Şimdilik elveda Orta okul, elveda balıkçılar, elveda güzel çocukluğum:..

Hoş gelsin “Delikanlılık”
Hoş geldin Rize…

LİSE OKUMALARIM;

Rize'ye 1966 sonbaharında, henüz 10 günlük eşimi köy işlerini yapmak üzere Trabzon'da bırakarak geldim. Rize'nin Kaplanlar'dan sonraki en prestijli 2. Kuran kursu olan **Kalkavanların Kuran Kursuna** yatılı talebe olmuştum. Aynı zamanda kurstan sadece 50 m doğuda olan **Rize Lisesinde** ise öğrenci olarak okumaya başladım.

Bizim zamanımızda dinci çevrelerce **imam hatip liseleri, gavur yetiştiren** kurumlardı. O yüzden kıymetli babam, lisenin günahına, bir de dine ayar veren imam hatipleri eklemek istemiyordu. Birinci sırasında, Hüseyin Kaplan hocanın yönettiği ve müftünün de daha öz saydığı Süleymancılara ait, Rize Merkez camii altında bulunan alanı tahsis ettiği yerdeki ilk medrese vardı. Bu medrese çarşının ortasında olduğu gibi, konforu da bizimkine göre daha iyiydi. Kaldığım Kalkavan ailesince finanse edilen kurs ise, henüz inşaat halindeydi. Yanında küçük bir ırmak diğer yönünde de bir oduncu vardı. Rize'nin içinden o yıllarda geçen tek kara yolundan 100 m içerde olsa da, denizle arasını da bağlayan bir yol vardı. Diğer kursa göre bizimki üvey evlat sayılırdı.

Yıllar önce babam da ayni kursta ve aynı hocadan ders okumuş ve cami imamı olmuştu. Ben de babamın hariçten ilk okul diploması almasına yardımcı olmuştum. Şimdi babamın okuduğu kuran kursunda talebeydim. Bu benim için çok iyi olmuştu. Çünkü öğrenci olduğum Lise çok yakındı. Sabah 9 gibi oraya gider, normal bir lise öğrencisi olarak okur, akşam da medreseye gelir oradaki dersleri alırdım. Haliyle kursta yatılı okuyordum. Hafta sonları ise hepten kuran kursu üzerine odaklanırdım.

Bu arada değerli kurs hocam ile, babama yaptığım ilkokul dersleri çalışması gibi, ihtiyaç duyduğu lise derslerini çalışıyorduk. O da dışardan liseyi bitirip ilahiyat fakültesine gitmeyi düşünüyordu. Bir anlamda burada ders alıp, ders veren nadir insanlardandım. Halimden memnundum çifte eğitim bana uygundu. Yaşıma göre hırsım ve çok fazla enerjim vardı.

Yukarıdaki eski resim, okuduğum kursun, yıllar önce törenle temelini atan, dini ekibi dua yaparken gösteriyor. Sarıklı olan kursun baş hocası, onun sağındaki de **Benim Babam'dır**. Hoca babamı okutup ona icazet yani imamlık beratı veren saygın insandır.

Kuran kursundaki eğitimim ancak 2 buçuk yıl sürecekti. Çünkü üçüncü yılın son yarısında buradan kovulacaktım. (Kovulma sebebi yazdığım ve lisede sahnelediğim "**Mahşere Dünyadan Geçilir**" adlı protest oyundu.) Şimdi düşününce beni kovmakta çok da haklıydılar. Onlar kutsal inançlarının gereğini yapmışlardı. Ben de mem'le barışamamın bedelini ödedim.

Yine de burada, İslam tarihi boyunca okutulan standart medrese öğretimini almıştım. Din ve iman konusunda keşif yolculuğunda ineceğim derinliklere, yararlanacağım avadanlığa sahip olmuştum. Samimiyetimle zedelenen imanımı geri kazanmaya, kurtarmaya

çalışmıştım. Şüphemi gidermek için, eski huzurlu günlerime beni geri döndürecek tutar bir dal olsun istiyordum. Arı gibi çalışıp kitapların derinlerine, her yere bakıyordum. Ha bu ayette, ha bu hadiste bulurum diyerek durmadan okuyordum. Ama ne yazık ki aradığımı mantıklı gerekçeyi bulamadım. Üstelik şüphemden yana kanıtlar artıyordu. Güzel şeyler yapmıştım orada. Bir tanesi hariç tüm arkadaşlarım bana çok iyi davranıyorlardı. Birinci sebep hocaya ders vermem, ikincisi ise onlara her zorlandıkları konuda bir çözüm üretmemdi. Tam bir teslimiyet içinde olmadığım için inanlara çok borcum vardı o yüzden yardım etmek istiyordum. O yıllarda onlara karşı yanlışım olduğunu düşünüyordum. Aslında istemeden başta ailem olmak üzere yıllarca bir münafık gibi aralarında var olmuştum. Bu durum belkide benim bir eksiğimdi. Suçluluk duygusuyla onların iyilik meleği olmuştum. Kendi egom görünürde önemli değildi. Ortamda sadece onlar vardı…

Yıllar sonra düşünüyorum da; Arap grameri için okutulan ilk kitap olan "**Emsile**" çok güzel bir eserdi. Mantığını hemen kavramıştım. Biraz da babamla okumuş olmam nedeniyle, diğer arkadaşlar ezberden giderken ben formüllerle çalışıyordum. İlk yazımını hazreti Ali 'ye yordukları bu kitap, bir mastardan 400 yakın kelime üretebilme kapasitesine sahip ender bir gramer harikasıydı. Bu eseri öğrenmiş olmam da benim için önemlidir.

Arap alfabesi MS 2-4. yüzyıllar arasında aslen Fenike alfabesinden türemiş Nebati yazısından gelişmiş olmak ile birlikte günümüze ulaşan en eski yazı örnekleri MS 6. yüzyıla (Zebed 512, Harran 568) aittir.[*kaynak belirtilmeli*] Sağdan sola yazılan Arap alfabesinde bulunan 28 ünsüzün 22 tanesi Nebati alfabesinden geçerken şekil değişikliğine uğrayan sesler olup geri kalan altı sesli ise tamamen Arapçaya özgüdür.

Biraz açarsam; Arap diline dair toplam 6 kitap (3sarf+3nahif) vardı. Hadis, Usul ve Kelam gibi ilave dersler de medreselerin üniversitesi sayılıyordu. Ben ise son ders Kelam'ı yarıladığımda sürpriz bir olay oldu, çocukken evlendirilmeme yazdığım trajedinin şehirde duyulması gerçekleşince son dersi tam bitiremeden kuran kursundan kovulmak zorunda kalmıştım.

Kurstan ayrılmadan önce öğrendiğim en önmeli şeylerden biri şu olmuştu; İslam'dan itikadı ve ameli olmak üzere iki platformda bolca mezhepler üretilmiştir. Bunlar arasında beni etkileyen mezhep Muteziledir. Onun hakkında birkaç şey söylemeden, buradan mezun olmuş sayılmam. Kelam dersine başladığımızda hocamız kararlı bir ses tonuyla, özellikle, bizlere bir ikazda bulunmuştu.

"Bu derste Allah u Azimu Şan'ın zati ve sıfatları kadar, iman esasları da burada uzun uzun tartışılacaktır. Bu konularda farklı mezhepler görüş beyan edecekler. Hepsi kendi zaviyesinden hak, hakikate dair görüşlerini anlatacaklar. Bu münazaralar sizin imanınıza derinlik kazandıracaktır. Fakat bunlardan bir tanesi var ki onu sakın dinlemeyin. Zira o, hak bir mezhep sayılmaz." şeklinde bizi uyardı. Söylemini pekiştirmek için; "Sadece İslam Müctehitleri (ekol oluşturan din alimi) bu eserde Mutezile'nin olmasını, hakkın, hakikatin daha iyi anlaşılmasına katkısından dolayı uygun görmüşlerdir. Bazen derin konular daha iyi anlaşılsın diye tezattan yararlanılır, haza siyah beyazı

anlamlandırır.” Sonunda kesin fetvayı vermiş; “Siz **sakın Mutezileyi önemsemeyin**, onların şeytani düşüncelerine asla kapılmayın. “ demiş ve cezamızı hükmün sonuna eklemişti, “Maazallah eğer aldanır onlara meylederseniz imanınızdan olursunuz!”

Ama gel gör ki hocanın bu ikazıyla onlara karşı gizli bir merak uyanmıştı içimde. Sonradan yaptığım okumalarla anladım ki 1960’larda en çok onları sevmiştim. Ne de olsa ruhumda şeytan vardı!.. Keşke Mutezileyi aşağılayan bu ön bilgiyi hoca vermez olsaydı. Öğrendikçe gördüm ki, İslam kültüründe kismen olumlu sayılacak iki dönem var. Birisi Peygamberin yaşadığı dönem (sahabi) diğeri ise Mutezilenin önemsendiği dönemi.

İlk ve son kez, şans eseri iktidar olan (MS 752’de) Abbasi sultanlarının resmi itikadı mezhep olarak **mutezileyi benimsediği** 150 yıllık dönemde, yaşanan bir İslam **Rönesansı** olmuştur… Biliminin öncülüğünde; tıp, matematik ve mühendislik gibi rasyonel omurgada üretilen tüm eserler o dönem görülmekteydi. Bugün İslam kültürü diye ele sığar ne varsa hepsi yine o dönemin eseridir. Zira imanın yanına aklı koymak sadece imana meşruiyet vermekten öteye geçemezken, bunlar imanı yeterli görmeyerek aklı en üste çıkarmışlardır. İmanı esas almak yönetimde anlamsızlaşıyordu. Onlarda her konu aklın önceledığinde ele alınıyor, yöneten ister imanlı olsun ister olmasın bir anlam ifade etmiyordu. Kısaca, Abbasilerde Mutezile sayesinde, rasyonel bir yönetim tarzı öneriliyordu. Gerçekten yaşadıkları ortaçağda asrın en ileri bilimini temsil ile yeni fikirlerini bu yöntemle üretebilmişler.

Özgün görüşleri şöyleydi; Ayet Allah’ın yarattığı bir şey ise, insanda onun yarattığı değerli varlıktır. Haliyle insandan doğan akıl da aslında Allah’ın eseridir. Şah damarından yakın olduğu varlıkla kurulan direkt iletişim yerine ayetle sağlanan posta **mesajı çatışır ise** ilahi hüküm elbette **akıldan yana** tecelli eder. Bu söylemleri ile Kuran yeniden

yorumlanmış, dinleri filtrasyondan geçirilmiştir. Tabirimi bağışlayın İslam'ın zehiri 100 yıllığına alınmış, tıpkı Rönesans'la gelen evirilmiş Hristiyanlık gibi, burada da bir arınma oluşmuştur. Üstelik batıdan 600 yıl daha önceden oluşmuş fevkalade bir ivmedir… Söndürülmeseydi, belki tarih başka vadilerden akacaktı. **Aklı naklin önüne koyan** bu rasyonelleşme, maalesef çok kısa sürdü. Tekrar yalan ön aldı, olguları doğrulama ihtimallerini yok eden yozlaşma, uzun buzullaşma çağları günümüze kadar yer yer yaşandı. Türkiye Cumhuriyeti hilafeti kaldırana kadar bölgede güneş insan beynini hiç aydınlatamadı.

Akılcı bir mezhep olan **Mu'tezile**, mantık kurallarıyla çelişir gördüğü âyet ve hadisleri Ehl-i Sünnet'ten farklı biçimde yorumlamış ve bu yorumlarında akla öncelik vermiştir. Nitekim Mu'tezile mezhebi, gerek akla fazla değer vermesi ve özellikle de Abbâsîler döneminde felsefe ile girdiği yakın ilişkiler dolayısıyla barındırdığı felsefi metot ve görüşleri nedeniyle fazlasıyla eleştirilmiştir. Özellikle de nass (ayet veya hadis) ile akılın çeliştiğini düşündükleri noktalarda sıklıkla nassı akla uygun gelecek şekilde yorumlamaları diğer mezheplerde büyük tepki uyandırmıştır. Modern zamanlardaki bazı araştırmacı ve İslam tarihçileri de Mu'tezile mezhebini akla verdiği önem ve metotları bakımından, çeşitli hususlarda *rasyonalist* olarak tanımlar.[3]

*****

Mezheplerle ilgili, sizinle şahit olduğum bazı anıları paylaşarak bu alandan çıkmalıyım. Rize'de olduğum sürede, Türkiye'nin din ticareti röntgeni önümdeydi. 1961 Anayassı ikinci aydınlanma dönemini başlatmıştı. Bu özgürleşmeden korkan **Kopradorlar** Komünizm bahanesiyle yeşil kuşağı örüyorlardı. Özenle hazırlanmış, siyasi İslam tohumları, mümbit toprak arayışındaydı. Rize onlar için uygun iklimdeydi ve bende ekim yapılan tarladaydım. İlk dikkatimi çeken beyaz uzun entarili **Tebliğci Pakistanlılardı**. Kursta bir cuma günü duyuru yapılmıştı. Süleymancıların kursunda, "Pakistanlı değerli hocalar vaaz verecek." Akşam yatsı arası Rize'de olan tüm medreseler katılacaktı. Biz de gittik. Kalabalık cemaat ilin en büyük camiini doldurmuştu. Safları sıklaştırarak omuz omuza oturduk. Mihrapta ayakta yüzleri bize dönük, uzun boylu, genç, esmer, ipek beyaz fistan, başında egzotik sarıklarıyla üç tebliğci duruyor, estetik bir görüntü veriyorlardı.

Çok etkili, coşkulu, heyecanlı bir vaaz verdiler. Çoğunlukla Arapça yer yer İngilizce konuşuyorlardı. Bizim hocalardan kıdemli olan birisi de kısmen tercüme yapıyordu. Çoğu bildiğimiz ayet ve hadisler olduğu için uygun etkiyi kolayca sağlamışlardı. Önce standart dini vurguları sıraladılar. Ama asıl konuşmayı komünizm tehlikesine ayırdılar. Ben onlardan ilk kez İhvani din ve Seyyid Kutup adını duymuştum. Mısır'a ve Pakistan'a vurgu yaptılar. Hasan El Benna'dan alıntılar yaptılar. Ve ilk defa orada gördüğüm el ilanı şeklinde metinler dağıttılar. Müslüman Kardeşliğinden, şeriatın kurulması gerektiğinden söz ederek, Laikliğin dinsizlik olduğunu, halifeliğin kaldırılmasının kötü ve büyük bir küfür olduğunu vurguladılar. Mısır 500 yıl önce halifeliğin merkezi iken, Allah'ın onu Osmanlıya nasip eylediğini, bunun bir mucize kabilinden olduğunu belirtiler. Bazı yanlış yöneticiler yüzünden bizden ve yeryüzünden o kutsal makamın kaldırıldığını, bunun üzüntüsünü duyan Mısırlı kıymetli insanlar birleşerek, **'Kutsal Halifeliği'** yeniden ayağa kaldıracağını söylediler. Bu 'cihan şümul cihadı', Pakistanlı müminlerden oluşan Şeriatın Askerlerinin sürdürdüğünü huşu içinde duyurdular. Son olarak, Kutsal ayetlerle sözlerini pekiştirip, Türkiye Cumhuriyeti'nin yanlış bir proje olduğunu, sırf bu zaaf nedeniyle, dinsiz kafir Moskofun bu ülkeyi ele geçireceğini söylediler. Eğer şeriat geri gelir, Allah'ın hükmü galip gelirse, bizi kimse yıkamayacaktı. Bütün İslam alemini Tevhide çağırıyorlar (hatibin iki yanında duranlar yeşil bayrağı kaldırıp sallayarak coşku yaratıyordu) bizi Allah yolunda kıyama davet ediyorlardı.

Vaaz bitince yükselen tansiyonla herkes ayağa kalktı. Hep bir ağızdan coşku ile sloganlar sıraladık. "**Allahu Ekber**" sedalarıyla camiden sokağa taşarak, tüm Rize'yi komünizme karşı uyararak din kardeşlerimizi derin uykularından uyandırdık. Allaha şükür!..

O akşam tam anlayamadığım ve sonradan netleştirdiğim bu "Yeşil Kuşak Projesi" uzun süre devam etti. Cumhuriyet kuruluşuyla küllenen şeri düzen, 1967 de İslam'ın tekrar uyanış yıllarıydı, 1961 anayasasının

getirdiği aydınlanmanın acilen boğulması için önlemler artırılmıştı. Şehrin sinemasında daha geniş katılımlı, türbanın mucidi **Şule Şenler Yüksel** ve **Necip Fazıl Kısakürek**'i ağırladık. Aynı doğrultuda motive edilmiş yerli taraftar, vaazlarda işi köpürtmeyi sürdürdüler. Bu dinci harekatlar ben medresede olduğum tüm zamanlarda etkin biçimde sürdü. Gerici tohum ekimi için Karadeniz'de en mümbit yerlerden birisi Rize idi. Diğeri ise Of!... Bugünlerde bu merkezlere Konya ve Kayseriyi de ekleyebilirim.

Birgün babam ansızın medreseye geldi. Hocamızla konuştu. Sonra beni alarak 3 km uzaktaki şehrin yeşil parkına götürdü. Bir bankta birlikte oturduk. Babam din adamlığının ihlaslı olanlarından ve en ciddi tarafındaydı. Kolay kolay cıvıtmaz ciddi durur, bana karşı sevgi sözlerini çok az kullanırdı. Bu kez değişik bir ruh hali vardı. Merakla bekliyordum. Yanımıza gelen çaycıdan iki çay istedi ve bana döndü: "Bak oğlum, seni iyi ki Kuran üzerine yetiştirdim. Hocan senden çok memnun. Bu kursun en iyi öğrencisin. Geçen vaazından sonra büyük alimlerin dikkatini de çektin…" Bu beklemediğim uzunlukta girişi beni sabırsızlandırmıştı. Bildiğim kadarıyla babam, kararlarını bana her zaman kolaylıkla söylemiş, onayıma başvurmadan uygulamıştı. Bu kez dilinin altında bir bakla vardı sanki. Tam bu ara çaylar geldi. Çayından bir yudum aldı, sakalını keyifle sıvazladı. Uzaklara dalarak, "Bak oğlum bu Kalkavanlar zengin insanlardır. Seni **Mısır El Ezher** İslam Üniversitesine yollamak istiyorlar. Zaten bu medresede onların bize bir himmeti idi. Sana da çok daha büyük imkanlar sunmak istiyorlar. Her türlü masraf onların olacak. Orada mektep kaç yıl sürerse sürsün…" diyerek baklayı ağzından çıkardı. Kısa bir es verip çayından bir yudum daha aldı. Bense duyduklarım karşısında irkilmiştim, bedenim soğumuş, beynim uyuşmuştu sanki. Soğuk bir ürperti hissettim. Allah'tan o kendi hülyası içinde idi benim halimi farketmemişti. Devam etti.
"Tabii liseyi bitirdikten sonra gideceksin. Dünyanın en kıymetli İslam üniversitesinde eğitim alacaksın. Bu bizim için muazzam bir

bahtiyarlıktır.” İlk kez ilahi vecdinden çıkarak, yüzüme baktı. Vücut dilinden anladığım, onu onaylayacağıma çok emindi. O an karşısında donmuştum ona verecek bir cevap bulamadım. Her zorlukta baş vurduğum **kutsalım olan Zamana** sarıldım. “Bilmem ki biraz düşünelim baba” dedim çekinerek. Cevabımı olumlu almış olacak ki konuyu fazla uzatmadı. “Köy arabalarına yetişeceğim, sen kursa yalnız dön! Haçlığın var mı?” diyerek, cebinden 10 TL çıkartıp, uzattı. Bana ilk kez beklediğimden fazla parayı, rüşvet gibi vermişti.

Bu bendeki BEN’e yönelik, hayatımda uğradığım ilk büyük tecavüzdü. Amerika’nın Ortadoğu da kurduğu yeşil kuşak projesinin, benimle ilk sıcak temasıydı. Virginia’da 1947 de kurulan CIA’nın, komünizme karşı oluşturduğu büyük bariyere yerleştirileceği küçük bir tuğla da ben olacaktım. Raslantının böylesi hiç görülmemişti.

Pakistanlı sakallıları, sıvılaştırıp, mobilize ederek, İslam vadilerine akıtan CIA, uygun ülkelerde kurulu yerel değirmenlerde beyin öğüten medrese adlı taşı döndürmüştür. Genç insanları yüzlerce medreselerde öğütüp hamur yapmıştır. Yeşil kuşak hamurunu 1400 yıldır ekşimiş olan, çok keskin **din mayasıyla** birlikte yoğurmuşlar, bol miktarda iştahlandırıcı katılan ve uygun kıvamda pişirilen bu ekmeğe, milli duygularla bezenen köy peyniri de katmaya çalışılmışlardır.

Uzatmadan söylemeliyim ki; uzun süre düşünerek bu kapandan çıktım. Babama yabancı ülkelere gitmeyi istemediğimi söyledim. Çok üzüldü ve bana karşı öfkelendi. Annemin de yardımıyla tam kurtulmuştum ki sevincim kısa sürdü. Beni amaçlarına alet etmek isteyen güç, bu kez daha farklı bir yol izledi. Medresede bana çok yakın duran bir kişiye,

sonradan öğrendiğime göre, casusluk yaptırarak, beni yakın izlemeye almıştılar. Rize Pazar köyden olan o kişi kullanılarak, yerel istihbarat alındı ve onun sayesinde benim için çok önemli hayati bir operasyon yapıldı.

Rize'de 1968 yılında, yatak odasında gizlice Cumhuriyet Gazetesi okuduğum, istihbaratçı çocuk sayesinde ihbar edilince suçüstü yakalandım. Böylece 6 yıldır titizlikle sürdürdüğüm '**iman edememe suçum'** ortaya çıkmış oldu. Yıllarca süren kendimi saklama düşüncemi gizleme becerim büyük yara aldı. Takkem düştü, takiyyem bozuldu. İmha operasyonu başladı ve babam 'acil koduyla' **İlim Yayma Cemiyetine** (siyasi islamin en eski acentası idi) çağırıldı. Zaten Mısır meselesinde olumsuz kararımla bana duydukları öfkeyle, babamı tetikleyip iyice bana karşı ajite ettiler. Bir sene sonra yine sonbaharda, gittiğimiz, Rize Çay bahçesinde iki düşman gibi, konuşmadan bir kez daha buluştuk. Çam ağaçları altındaki aynı masaya oturduk. Babam yine dinden, Allah'tan, günahtan, azap ve cehennemden, giriş kabilinde cemaate vaaz verircesine, uzunca konuştu. Sonunda "Komünistlerin yayın organı, o kör deccalın kurduğu paçavrayı benim oğlum nasıl olur da okur, (Cumhuriyet gazetesini okumamı kast ediyordu.) bana bunu nasıl yaparsın! Hemen küfürden vazgeçerek tövbeler yapmalısın!" diyerek hiddetlenmeye başladı. "Bu sana son ihtarım, aklını başına al, bu insanların sana ne kadar büyük bir destek olduklarını görmüyor musun? Onlar yardımcı olmasaydı, o çok sevdiğin gavur mektebinde okuyabilir miydin?" diyerek daha yüksek perdeden bağırdı. Bu son cümlesi, yüzündeki öfke, bende ciddi bir korku ile karışık umutsuzluk ve öfke kabarmasına neden olmuştu. Duygularımı akılla yönetmekten iyice yorulmuştum. Artık patlama noktasına varmak üzereydim. Tepkimi koymaya kararlıydım. ''Baba benim Cumhuriyeti okumam gerekiyor. Bir gazete okumanın bu kadar abartılacak ne yönü olabilir?''dedim. Babam siyah sakalını öfkeyle avuçladı. Sanki yüzünü bir kedi gibi tırmalamışım da tüylerimi koparıp atmaya çalışıyordu. Öfkesine aldırmadan, gözlerinin içine dikkatle

bakarak, onun bana hiç söylemediği kelimeyi söyledim. ‘’ **Baba ben seni çok seviyorum.”** Sonra bu cesaretle, onun ela gözlerinde sakladığı, evlat sevgisini görmek umuduyla, tüm harelerini süzüp orada kendimi aradım. Baktım, baktım… Ve metrelerce derinde, saklı boz bulutların ardında, o büyülü inciyi gördüm. Gözlerimi gözünden koparıp almadan bir süre, öylece kaldım. Göz yaşlarım boğazımda düğümlenmişti. Dudaklarım titredi. Daha fazla direnemedim gözyaşlarım boşalmaya başladı. Bir anda aramızda süren konuşma tuzla buz oldu. Birkaç dakika direnebilen babam da sonunda duygularına yol verdi. O da karşımda gözyaşlarıyla ağlıyordu… Her ne kadar kutsala esir düşse de, sonunda duyguları galip gelmişti. Karşılıklı ağlıyorduk ve ikimizde ne yapacağımızı bilemiyorduk. İlk olarak ben bakışlarımı yere çevirdim, mahcup bir ifadeyle, babamın beni artık anlayacağını düşünerek umutlandım. Ama ne yazık ki beklediğim gibi olmadı. Duygularını ve insanlığını tekrar bastıran babam, din adamlığına hızla geri dönüş yaptı. Ve kararlı bir ses tonuyla planını açıkladı. “Beni daha kötü şeye mecbur etmeden son kez soruyorum. O küfür yolundan vazgeçerek Allah yoluna dönecek misin?” Hesaba katmadığı bir şey vardı. Ben de direnmeye karalıydım. Burada yenilirsem bir daha arkasını toparlayamam diye korkuyordum. Bu çatışma, öncekiler gibi masum, aile içinde yaşadığım çatışmalara hiç benzemiyordu. Düşman, basit bir kültür farkı gerilimi değil, aksine çok daha tehlikeliydi. Ben, resmen yabancı insanlara teslim edilmek ve onlara esir verilmekle yüzyüzeydim.“Hayır baba! Bu kez senin dediğini yapmayacağım!” dedim. Hayatımın en zor kararı ve ilk açıktan rededişi olmuştu. Böylelikle babam da kendi yaşamında bir sınav vermek zorundaydı. Önemli bir sınavdı. Hiç kolay olduğunu sanmıyorum. Kararını hiç düşünmeden bildirdi. “Bana başka şans tanımadın. Ben de seni **EVLATLIKTAN REDEDİYORUM**“ dedi. Sonra ani bir hareketle ayağa kalkıp sözünü tamamladı. “ Kursa giderek, Kalkavanlara ve Hocama, benim senin gibi bir evladım olmadığını’ söyleyeceğim!”

Cümlesinin yarısını arkası dönük olarak tamamlamıştı. Hızla oradan uzaklaştı. Ben ise donakalmıştım. Hipnotize olmuş gibiydim ve belki de hiç uyanamayacaktım. Babamın hızlı adımlarla Yeşil Çay bahçesinden çıkışını gördüğümde, ölüm fermanımın yazıldığını düşündüm. Olay doğumum kadar önemliydi. Artık bir babam yoktu. Bir ailem yoktu. Üstelik 3 yıl önce **beni bir çocukla evlendirmiş** bu adamın ani restine karşı, hiçbir çıkar yolum da yoktu…

Oturduğum yer yeşil çamlarla dolu bir sahildi. Benim ölüm fermanımın yazıldığı bahçeden yavaşça ayağa kalktım, 'Kara Karadeniz'e bakarak kapkara bahtımı düşündüm, düşündüm…Düşündükçe gözlerim karardı. Kalktığım sandalyeye yığılırcasına çömeldim. O halde, kimsenin ilgisini çekmeden, derin derin düşünerek, bir saatten fazla orada öylece kalakaldım.

Öğle ezanı okundu. Şehir yer yer karla kaplı olmasına rağmen, güneşli bir gündü. Rize'nin sırtını yasladığı güneydeki tepelere bakarak düşündüm, cebimde 25 kuruş bile yoktu. Ne yer ne içerdim. Hayata nasıl tutunacaktım. Bu kadar derin çukur oluşturacak bir depremi hiç beklemiyordum. Adeta şok olmuştum. Tanrıyı kaybettiğim yamaçtan daha derine, bir nevi Gayya kuyularına doğru savrulmuştum.

Ben ve o an üzerimde olan giysilerimden başka bir servetim yoktu. Babamın imamı olduğu, güney doğudaki Güneysu Nahiyesi yanındaki,

Pazar Köye veya batıda Trabzon yönüne gidemezdim. Babamın verdiği idam hükmü, benim için bütün bu yoları kesmişti. Bana yalnızca güneydeki sıra dağların ardına varmak kalıyordu. Kararımı verdim. Tüm analizci hünerimi kuşanarak dağlara doğru yöneldim. Ortalama bir tempoyla, 5 saat kadar yürümüş, sonunda akşam vakti olurken, daha önce bilmediğim bir köy camisine ulaşmıştım. Uzun yürüyüş bana yaramıştı. Sanki faz değiştirmiş bir başka evrene varmış gibiydim. Camide müşvik bir imam ve on kişiye yakın cemaat vardı. Selamlaşıp kendimi tanıttım. Evlatlıktan reddedilmem ve zayıf olan imanınım dışında, olabildiğince tüm gerçekleri anlattım. Hikayeme inandılar. Birlikte namaz kıldık. Hatta ben imama müezzinlik yaptım. Sonra cemaat dağıldı, evlerine giden cemmatten bana yemek getirenler oldu. O gece orada kaldım. Tanrının evinde, tanrının misafiri olarak… Yemeğimi yedikten sonra, hoca benim kendilerine yatsıya kadar bir vaaz vermemi istedi. Ben de severek kabul ettim. Cemaat bu kez artmış, 15 kişiyi bulmuştu. Onları verdiğim vaazle, beklediklerinden fazla mutlu etmiştim. Zira sabah ayrılırken, hoca bana cemaatin küçük bir hediyesi olarak, 100 TL yakın para verip, yine gelmemi istedi. Sonra sabah kuşluk vakti, beni yola uğurladı.

Aynı dağı bu kez kuzey yönünde aşarak doğruca liseye vardım. Müdürle yaşadıklarımı açık açık konuştum. Sorunu biraz düzelterek okulda oynadığımız “Mahşere Dünyadan Geçilir” adlı oyuna bağladım. Oyunda geçen bazı sözlerden oluşan kadere karşı başkaldırıyı hazmedemediklerini ve beni kurstan attıklarını söyledim.
(Asıl kurstan atılma gerekçemi 55 yıl sonra ilk kez bu metinde duyuruyorum. Çünkü gerçeği duymaktan üzülecek babam ve annem gibi bir yakınım kalmadı. Siz okurlarımın da sanırım böyle şeyler umurunda olmaz! Benden büyük herkes öldü. Şimdi itiraf ediyorum. Asıl sebep Cumhuriyet gazetesi okumam bahanesiyle **CIA yeşil kuşak projesinde radikal bir ajan olmaya direnmemdi**. Babam İlim Yayma elemanlarınca kandırılıp üzerime salındı. Kendilerinden çok emindiler. Beklenmedik şey evlatlıktan reddedilmem ve süründürülmemdi...)

Kısa boylu, babacan, lise müdürüne kimsesiz ve yoksul olduğumu, kalacak yerimin olmadığını, bu ağır şartlarda okulu bırakmak zorunda

olmakla karşı karşıya kaldığımı söyleyerek, çıkmazımı hızlı hızlı sıraladım. Entelektüel bir sezgiyle beni baştan aşağı süzen müdür, “Bak evladım bizim okulun kimsesizlere dair bir yatakhanesi var. Ben kurulla konuşurum seni oraya alırız. Okulumuzun en kıymetli öğrencisisin, merak etme. Bugün izinlisin, bir arkadaşında kal, yarın yatakhanede kalmaya başlarsın.“ diyerek, ayağa kalktı ve şefkatle omuzuma dokundu. Bu iyilik karşısında çok duygulanmıştım. Yanında ağlamamak için, hızla müdür odasından ayrıldım.

(Bu reddedilmişliğim tam 6 ay sürdü. Siyasi islamın yoğun baskısı beni Rize Lisesinden de sürdürdü. Şubat ayında Trabzon Lisesine tasdiknameyle başladım. Hasılı yenilmedim. Merak etmeyin!..)

Kendi imkanlarımla tasarladığım RA **üreten** ve CIA **tüketen** logosu

İsterseniz bir kahve molası verebilirsiniz. Ben de sizi 2006 yılına ve **Mısır**’a götürmek için hazırlık yaparım.

O yılın ilkbaharında, 9 günlük bir Mısır turu yaptım. Yedi günü lüks bir nehir gemisiyle, Nil boyunca Mısır kültürüne muhatap oldum. Bu gezi sonunda, oradan en çokta Mısır halkına acıyarak ayrıldım. Piramitlerin ve Güneşin o güzel çocuklarının, 4000 yıllık müthiş bir medeniyeti çöpe atarak, sığındıkları arabesk kültüre, hayretle ve de acıyla bakakaldım. Gördüğüm tarihi yerleri anlatmak istemiyorum.

Benim burada asıl değinmek istediğim, yıllar önce Rize'de, babam aracılığıyla bana davetiye yollayan o meşhur **CIA** ve **El Ezher University'sidir.**

El-Ezher Üniversitesi (Arapça: جامعة الأزهر, *Camiat'ül-Ezheri*) 970 veya 972'de Fatımîler tarafından İslami eğitim verilmesi amacıyla kuruldu. Dünyadaki ilk üniversitelerden biridir ve Arap dünyasında müfredatı dini ilimlerin yanı sıra pozitif ilimlerden de oluşan dersler de dahil olmak üzere modern bir üniversite olarak ayakta kalabilen tek kurumdur. Bugün dünyadaki Arap edebiyatının ve İslami öğrenmenin ana merkezidir.[4] 1961'de müfredatına ilave olarak dini olmayan konular da eklenmiştir.

Görüldüğü gibi, Mutezile Aydınlatıcısı sayesinde kurulan bu dünyanın en eski üniversitesi, az kalsın beni kullanarak milyonlarca insanı radikalleştirip birbirine kırdıracaktı!.. Tabii eğer bana Rize'de kurulan CIA tuzağı tutsaydı. Beni 40 yıl önce davet eden bu kuruma gecikmiş ziyaretim, beni heyecanlandırmıştı. Seyahat gurubunun Kahire'deki ikinci günü ben turdan ayrılmıştım. O cuma günü yalnız kalmış, tüm zamanımı bu tarihi mektebe ayırmıştım. Saat 10 gibi, nehir kenarındaki Hilton otelinden ayrıldım. Dağlarda büyümenin verdiği, yön bulma güdülerimi ve edindiğim küçük bir harita yardımıyla yaklaşık 3 saat sonra İslam'ın Vatikan'ı olan külliyeye vardım. Yol boyu ve saatlerce süren ezan dinlemek zorunda bırakılmak, başlı başına bir cehalet örneğiydi. Yazık olmuş Ramses'in diyarına…

Yukarıda resmini gördüğünüz taş avluda, kalabalık cemaatten bulabildiğim küçük bir yere oturdum. Vaazı dinledim. Bir yandan hayatımı, diğer yandan da bu insanın ruhunu emen kültür heyulasınının tam göbeğinde derinden düşündüm.

Namazı kıldıktan sonra, külliyenin doğusunda yer alan, meşhur '**Ölüler Şehrini'** ziyarete koyuldum. Orada dram vardı. Ölüm kavramını yaşamla birleştiren, çok yoksul olan insan yığınını utanarak izledim.

Adeta bir şehir olan ünlü mezarlık, vaktiyle zengin öte dünya kültü arenası gibiydi. Eski inançlarında etkisiyle mezar/ev ikilemi somutlaşmıştı adeta… Varlıklı mezarda ölüleri ziyarete gelen yakınları için yaptıkları basit tek odalı evleri şimdinin Kahire'sinde yoksul halk fiilen doldurmuştu. Dünyada nadir görülen bir şehir; Gecekondu / Mezar!.. Canlı bir insan mezbahasına benziyordu orası. Yaklaşık 1,5 milyon insan vardı. Onlar için '**yaşıyordu**' diyemeyeceğim, ilk kez ölümle yaşamı bu kadar iç içe geçiren bir madrabazlık görmüştüm.

Burayı görmeden önce bu kadar alçaklığın üretileceğini hayal bile edemezdim. Bu trajediyi üreten bir kültürün ülkesinde, insanlığın henüz aklın şafağında olduğu 4000 yıl önce de, Karnak Tapınaklarını, Krallar Vadisini ve Piramitleri inşa ederken hayal edebir miyiz? Eskilerin kullandığı fen ve tekniği düşününce, başarılarını yüce "**Ra**" ya olan inanclarına yormak isterdim.

Eğer insanlık birgün zorunlu olarak bir din edinmek zorunda kalırsa, bana göre en iyi seçenek **Mavi Nil Kültürü RA** (GÜNEŞ) seçeneğidir. Çünkü gezegenimizde onun ışımasıyla uçup gelen fotonlar olmasa bitkiler, bitkiler olmasa, bizler olamazdık. Burada yoktan var etme ve bir bedava enerji sağımı gerçekliği var. Eğer bir analoji yaparsak; Güneş bizi yaratan, büyüten ve soyut hiçbir palavra gerektirmeyen enerji kaynağı, yanı **Tek Tanrı**! En azından bizim güneş sistemimizde…

Din insanlık için bir dönem mutlak yarar sağladı. Örneğin tarım ve hayvancılıkta Tevrat'ın bazı yararları olmuştur. Çul çadır ve hayvan eti pişirmede Tevrat'ın çok anlatısı vardır. Fakat bu bütün zamanlar ve dinler için geçerli değildir.

Dini besleyen psikoloji, önemsenme güdüsüdür. Birey diğeri insanlar tarafından '**önemsenince**', beyninde oluşan **seratonin** hormonu gibi, kimyasallar sayesinde güven ve huzur hisseder. Hele sizi gören koruyan varlık çok kutsal tanrı ise varın artan hormon seviyesini düşünün… Çoğunlukla bağırsakta üreyen nörotransmitter beyinde haberleşmeyi sağlar. Beynin başarılı çalışması snapların oluşumuyla

ilgilidir. Sonuçta bu bir mutluluk hormonudur bize çok faydalıdır. Fakat bunu en az sosyal bedelle, atalarımız animizm' le sağlamışken, sonradan ortaya çıkan, Mezopotamya şehir devletleriyle başlayan, günümüz dinleri, insanlığa çok pahalıya mal etmiştir. Hele Hammurabi Yasalarıyla harmanlanmış ve bize gelirken şeytanın 3 atlısı gibi güçlenen, günümüzde göksel dinler ya da modern insan öğütme değirmenleri, büyük bahtsızlık veya şanssızlıktı.

Modern zamanlarda bu Memler bireye çok zarar veriyor. Yıllardır mücadele ettiğim, özünde din gibi görülen bu kültürlerin Nil'de gemiden nehre dökülmeye bile değmediklerini tekrar anlamış oldum.

Seyahat dönüş ayağında, İskenderiye Kütüphanesine uğradık. Modernleşmiş haliyle kütüphaneyi, hayranlıkla gezerken teras şeklinde düzenlenen raflardaki kitapların hepsini, acaba okuyabilir miyim diye hayal bile kurdum. Geziden döndüğümde, henüz sağ, fakat yaşlılığa bağlı, hafızası zayıflamış olan babamı İstanbul'da kaldığı evde ziyarete gittim. İroni olarak, **"**Baba senin çok gitmemi istediğin El Ezher'e, ben bu cuma günü gittim." dedim. Donuk gözlerle bana baktı, çay bahçesindeki gibi karşılıklı bakışırken, elini tuttum. Kulağına yaklaşarak: "Beni affet! Kırk yıl sonra da olsa senin için, ajan olmadan, kendi paramla Mısır'a gittim. Medrese misyon olarak sözde Mahşere dönük olduğu için, arkasındaki Ölüler Şehri'ni de ziyaret ettim, Kahire'yi gezdim…"dedim. Delici gözleriyle birkaç saniye bana baktı… Sonra gözlerini kaçırıp, yana döndü.

Aramızda süren elli yıllık çatışmadan benim galip geldiğimi hiçbir zaman anlayamadı. Babam tam ihlaslı birisi olarak doğmuştu. Milim şaşmadan 83 yıl hep huzur içinde (seratonin bolluğunda), 'Allah adamı' olarak yaşadı sonunda da imanın esası saydığı kelimeyi şehadet getirerek öldü. Sanırım kimseden yardım almadan, tüm aileyi onun arzuladığı gibi okutup eğiterek, mutlu bir yaşama evirilmelerini sağlamak gibi bir misyonu bana bahşetmesinden ötürü, şimdi kendi cennetindedir.

İçinde doğduğum kültürle beyinsel anlamada çatışıp, görüntüde kısmen barışık yaşamak benim için çok zor olmuştu. Bilginin yanında bir sanat da gerektiriyordu. Genetik alt yapım sayesinde hep rasyonel düşünebilmeyi başardım. Fakat bu derece mayınlı sahada patlamadan ayakta durabilmeyi ben biraz da babama borçluyum.

Onda gördüğüm her türlü yanlışı kendimde düzelttim. Bu anlamda ortaya çıkardığım eserin, **ters rol modeli** sahibi babamdır.

Ben hayatım boyu hiçbir insanı suçlama kolaycılığına yönelmedim. Babamı da kendi şartlarında onunla sinerji yaparak değerlendirdim. Bu açıdan hep haklı gördüm. Onu çok, çok saydım, bir miktarda sevdim.

Araya giren anı-anlatılarla es verdiğim okul yıllarımı ve yaptığım okumaları anlatmaya buradan sonra devam edeceğim;

Lise hayatım bütün bu zorluklara rağmen gerçekte bir delikanlının yaşayacağı gibi geçti. Orta okulda başlayıp okuduğum sol ve laik dünya görüşüne dair okumalara devam ettim. Lisede ise işi kendimce kurduğum bir sistematiğe bağlamıştım. Rasgele erişimli (RAM) hafıza yerine daha düzenli bilgi edinimi metodunu geliştirdim.

Mevlâna'ya ait Mesnevinin daha ortaokulda iken bazı bölümlerini okumaya, kendime söz vermiştim. Şansıma medrese hocasının odasında, Mesnevi set olarak vardı. Onun izniyle boş zamanlarda tavsiye ettiği önemli birkaç cildini okumuştum. İnsanı yormayan tarzda yazdığı, ikili mısralarını huzurla okumak fırsatım oldu. Yine oradan temin ettiğim İncil ve Tevrat'ı da sonuna kadar okudum. Bu antika eserlerde beni tekrar dine çekecek bir izah bulurum diye umuyordum. Çünkü İçinde doğduğum kültürle çatışmak benim en son istediğim şeydi. İnanamamak hali benim elimde değildi, ıstırap duyduğum yaramdı. Keşke bir rasyonel kanıt bulsam da inanabilsem diye düşünüyordum. Bende bedava hormon tadını almıştım. Öyle olursa çok mutlu olacak, sürdürdüğüm ikili yaşamdan kurtulacaktım. Freud'un deyimiyle "Gerçeklerle arzularım örtüşür" ben de iç huzuru bulurdum. İçimdeki yarayı onarırım diye 1966 yılında en çok dine

yakın eserleri okudum. Hatta yetmemiş, arka planda tarikatlarda dolaşıp durmuştum. Öyle ki İslam aleminde ki 250 ye yakın tarikatı derleyen bir kitap bulduğumda, onu satır, satır incelemiştim. Kadiri tarikatı zaten babamın evimize taşıdığı, hayatımı biçimlendiren tarikattı. Onu çok yakından tanıyordum, diğerlerini de ben araştırdım.

Lisede çok sevdiğim 2 dersi vardı. Bunlar ilk kez karşılaştığım cebir ve kimya idi. İkisi de analitikti ve mantığını anladıktan sonra kolay öğreniliyordu. Formüllere dayanmaları büyük bir avantajdı benim için. Mesela periyodik tablodaki bazı elementlere kolay akılda kalsın diye bir algoritma bile yazmıştım. Bu algoritma ben de öylesine güçlü ve kalıcı ezber sağlamıştı ki bugün bile aklımdadır. Mesela;

“KoCaNa MogAl Nom ZonKrFe Kod

Bi Cuha Konsun Bob Kalksın o” şiirini ezberlemek ve

K,Ca,Na,Mg,Al,Nm,Zn,Kr,Fe,Kd,Bi,Cu, gibi elementleri sıralamakta kolaylıklar sağlamıştım.

Fizik açıkçası o yıllarda kimya kadar beynimde yer etmemiş ve sonra ortaya çıkacak derecede de derin anlaşılmamıştı. Lise fiziğindeki dersleri daha basit sayıyordum. Işık, ses, makaralar, hız, kuvvet zaten içinde olduğum dünyadandı ve daha kolay konulardı. Matematik (özellikle cebir) bana çok orijinal ve çekici geliyordu. İlk kez karşılaşmanın heyecanıyla derslere daha çok özen gösteriyordum.

Sanatsal özellik gerektiren konularda hiçbir yeteneğim yoktu. Müzik resim ve beden eğitimi benim çok iyi olmadığım derslerdi. Fakat şans eseri Mozart’ın hayatını konu alan, bir sunum ödevi aldığım için ona dair kitaplar okumuştum. Hayatı ve eserleri beni ilgilendirmişti. Ona duyduğum hayranlıkla piyano çalmayı çok istedim. Piyano yerine bir mandolin satın alabildim. Birkaç basit şarki çalmayı güçlükle olsa da öğrendim.

Küçükken geçirdiğim ateşli hastalıklar nedeniyle, sol kulak işitme kaybımı, çok sonraları öğrenecektim. Ama yakın arkadaşım Zeki Müren hayranı olan Halil Kazma, hemen her teneffüste koluma girer bana şarkılar söylerdi. Başlangıçta dinleyici olmak zordu, sonraları şarkılardan hoşlanmaya başladım. Bugün dönüp baktığımda lise yıllarımda bazı rastlantılar, beni hem batı hem de Türk Klasik müziği konusunda en azından iyi bir dinleyici yaptı.

Bunun yanı sıra edebiyat derslerini seviyordum. Namık Kemal, Tevfik Fikret gibi şairleri severek okudum. '**Hani Yağma'** ve Cahit Sıtkı Tarancı'nın "**Yaş Otuzbeş**" şiiri en çok ezberden tekrarladığım şiirlerdi. Cumhuriyet dönemi yazarlarından, Yakup Kadri, Ömer Seyfettin, Reşat Nuri ve Halide Edip gibi klasik eserleri olan yazarları da o yıllarda tanıdım ve eserlerini okudum. Bu okumalar ideolojik olmayan roman çağımı ifade ederler. Bunlar gibi daha yüzlerce yerli yabancı roman ve şiiri sayabilirim. Ancak zar zor temin ettiğim Nazım Hikmet şiirleri ve Fakir Baykurt romanları benim daha çok ilgimi çekiyor, sola olan tercihimi kabartıyor, hatta yazar olma isteğimi kamçılıyordu. Aslında bilime olan merakım, bilim insanı olmaktan çok imanımı geri almak içindi. Her zaman önüme çıkan en bir küçük bilimsel bilgiye doğru bu yüzden çekildim. En temel bilgiden başlayan ve birbirini besleyen bir hiyerarşi içinde büyüyen bilgileri alıp, beyin arşivime doldurdum. Haliyle edinilen bilgiler, sunulmayı tetikler.

Aslında,ortaokul yıllarında, 200 sayfa bir roman ve 100 yakın şiirle kendimi genç yazar olarak görüyordum. İçimde beni sıcak tutan bu yazarlık isteği, inceleme, araştırma, gözlem yapmaya mahkum etti. Romanı yaz tatilinde gittiğim ve dedemle çobanlık yaptığım Çakır Göl civarında 3500 m irtifadaki yaylada yazdım. Ben bir Çoban/Yazardım!

Karadeniz sıra dağlarının zirvesindeki güzel yaylada, uzaktan görüp aşık olduğum, güzel kıza mektuplar yazardım. Ondan da karşılığını alırdım. Bu ömrümde yaşayacağım en büyük aşktı. Bugün aynı duygu paketiyle geri gelse, servetimi verirdim.Yaşadığım bu aşkı sıcağı sıcağına bir romana dönüştürmem, bir **belgesel yazmak gibiydi.** Peş

peşe yaz aylarında yaşanmış ve yazılmıştı…Sonrasında, lise 1'inci sınıfta, tekrar üzerinde durmayı düşündüğüm ve bastırmaya karar verdiğim bu eserin adı "Peki Git" di.

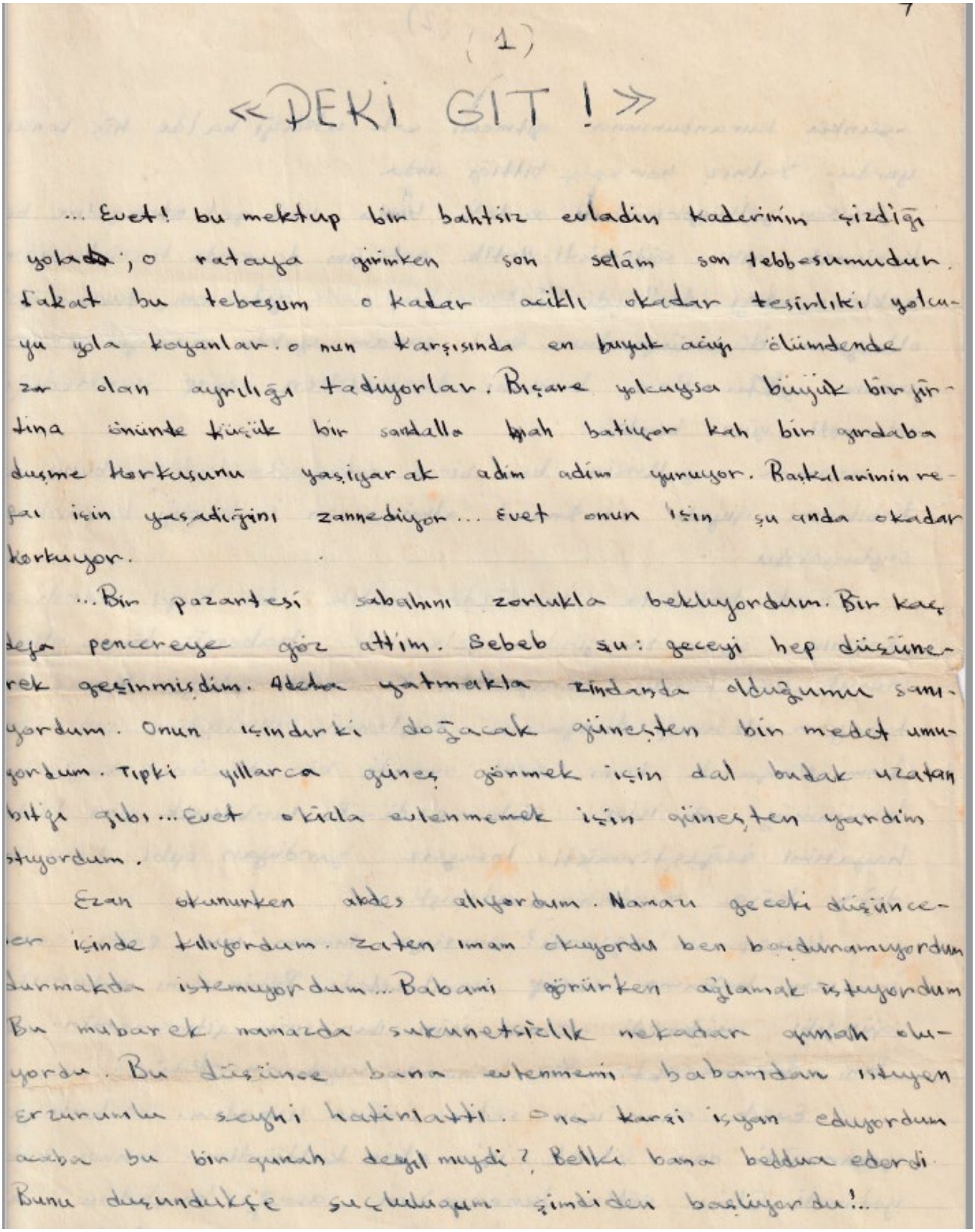

(1)

«PEKİ GİT!»

... Evet! bu mektup bir bahtsız evladin kaderinin çizdiği yolada; o rataya girirken son selâm son tebbesumudur. Fakat bu tebesum o kadar aciklı okadar tesirliki yolcuyu yola koyanlar. o nun karşısında en buyuk aciyi ölümdende zor olan ayrılığı tadiyorlar. Bıçare yolcuysa büyük bir girtina önünde küçük bir sandalla mah batiyor kah bir girdaba düşme korkusunu yaşiyarak adim adim yuruyor. Başkalarinin refai için yaşadiğini zannediyor... Evet onun için şu anda okadar korkuyor.

...Bir pazartesi sabahını zorlukla bekliyordum. Bir kaç defa pencereye göz attim. Sebeb şu: geceyi hep düşünerek geçirmişdim. Adeta yatmakla zindanda olduğumu sanıyordum. Onun içindirki doğacak güneşten bir medet umuyordum. Tıpki yıllarca güneş görmek için dal budak uzatan bitgi gibi... Evet o kizla evlenmemek için güneşten yardim istiyordum.

Ezan okunurken abdes alıyordum. Namazı geceki düşünceler içinde kılıyordum. Zaten imam okuyordu ben boşduramıyordum durmakda istemiyordum... Babami görürken ağlamak istiyordum Bu mubarek namazda sukunetsizlik nekadar gunah oluyordu. Bu düşünce bana evlenmemi babamdan istiyen erzurumlu seyhi hatirlatti. Ona karşi isyan ediyordum acaba bu bir gunah deyil miydi? Belki bana beddua ederdi. Bunu duşundukçe suçluluğum şimdiden başliyordu!..

194

ELVEDA ÇIÇEKLER.

Son sozum elveda oldu.
Elveda yine sevgilim
Olduysa o fakir oldu
Ben ölümsüz bir ruhum.

xxx

«İlk bahar» Tadi taze bir açık
Küçük oltar renksiz çiçekler.
İlk açan çiçeğin adi «açık»
Az sıcak fakat güzel her yer

xx

İşindi efraj geliçti bağimiz
Renklendi çiçekler açildi yaklaştilar
Beraber dedikki «yaz çağimiz»
Meşuttu her şey... meşuttuk meşuttular.

xx

Ne oldu... o akıam gök kizil
Bir rüzgar esti tarumar oldu bahçemiz
Cennedi kaybettik sonsuz yil
Kaybimizdan sevgilimi asirlar ca ayrıyız

xx

Fakat ben ölmem... sen ölmezsin
Ölen yine bu asir... o cesetler
Hayir ölmeyiz... Rüzgar istediği kadar essin
Yine opuşuruz biz çuruşun etler

Ancak yazdığım bu eseri yeniden okuduğumda o kadar duygulandım ki virgülüne dahi dokunamadım. Aynen sakladım. Size ilk ve son sayfasını sunduğum çocukluk romanım, 60 yıl sonra el yazımla hala duruyor. Ona dokunamadım. Olduğu gibi ve en **kıymetli hatıram** olarak yanımda tuttum. Yukarıdaki haliyle sararmış olarak hala duruyorlar.

(Benim 12 yaşlarımda başlayan ilk yazarlık denememi isteyen okuyabilir. Burada arkeolojik kazı meraklısı için olduğu gibi el yazımı tarayıp **PDF olarak** da size sunuyorum. İsteyenler httml//www.genmem.net de okuyabilirler.)

Sıra büyük yazarların beni etkileyen kitaplarına geldi; Bunlardan ilki,

BÖYLE BUYURDU ZERDÜŞT

Friedrich W. Nietzsche (Prof. Sadi Irmak çev.)

Rize Lisesi kütüphanesinde bulup okuduğum ve hayatıma ivme katan nadir eserlerden biridir… Kapağını açar açmaz önsözü ile beni çarpmıştı. Zira Tanrının ölümünden bahsediyordu. 19.yy aydınlanmada zirvede… Yazar tabuları yıkmaya gelmiş gibiydi. Üst İnsan olarak kendini de sayıyordu.

"İnsan bir iptir ki hayvanla üstinsan arasına gerilmiştir. İddia ederim ki benim üstinsan dediğime, siz şeytan diyeceksiniz."

Doğumu	15 Ekim 1844 Röcken bei Lützen, Prusya Krallığı
Ölümü	25 Ağustos 1900 (55 yaşında) Weimar, Saksonya, Alman İmparatorluğu Retroorbital beyin zarı tümörü[1], frontotemporal demans[2], CADASIL sendromu[3]

Önemli fikirleri Apollon ve Dionysos, “Üstinsan”, Ressentiment, “Güç istenci”, “Tanrı öldü”, Bengi dönüş, “Amor fati”, Sürü içgüdüsü, Tschandala, “Son insan”, Perspektivizm, Efendi-köle ahlakı, Değerlerin yeniden değerlendirilmesi, Nietzscheci evetleme…

“O deliyi duymadınız mı: tanla kalkan, fener yakıp Pazar yerine koşan, durmadan bağıran ‘**Tanrıyı arıyorum!** Tanrıyı arıyorum! ‘… Tanrıya inanmayan nice insan vardır o sırada. Bir gülüşmedir kopar. “Ne yitirmiş mi? Yoksa saklanıyor mu?... Göçmüş mü yoksa?” gülüşürler.

Deli: Nerde mi Tanrı? diye bağırır. Söyliyeyim: **ÖLDÜRDÜK ONU**.”

Yazdığı çarpıcı girişle, benden yüz yıl önce doğmuş ama aynı sancıları çekmiş bir aklın isyanını gördüm. Kitabı hızla okumayı sürdürdüm. Neden içinde doğduğu kültüre baş kaldırıyor diye merak ediyordum. Dinlerin ve Marksizm’in hatta 1789 Fransız devriminin dahi getirdiği eşitlik kavramını sorunlu buluyordu. Doğanın birbirine eşit hiçbir varlık taşımadığını haliyle insanlarında iddia edildiği gibi tam birbirine eşit olamayacağını ulu orta bağırıyordu. Benim gibi yeni solcuların aslında uzak durması gereken anlayışı dile getirmesine rağmen, ben Tanrıya karşı duruşunu sevmiştim. Oysa şimdi Yuval Harrari’nin yazdığı ‘Homo Sapiens’ kitabını okuduktan ve sosyal medyada kendini ortaya koyan insanlığı gördükten sonra, Nietzsche’nin ne kadar ileri görüşlü biri olduğunu anladım. Biyolojik hiyerarşiye dair özgün düşüncem temelinde onunla uyuşuyorduk.

Kitabın şu bölümünü özellikle bilmenizi istiyorum.

1984 şubatında, Zerdüşt’ün üçüncü bölümünü yazıyor. “Zerdüşt’le birlikte Alman dilini yetkinliğine ulaştırmış oldum. Luther ve Göethe’den sonra bir adım daha atmak gerekti. Ben belki de geleceğin bütün insanları için bir yazgıyım, yazgının kendisiyim. (En azından benim için öylesin.) Benim yaptığımı bütün derinliğiyle duyabilen birkaç kişinin çıkması için kim bilir kaç insan kuşağının geçmesi gerekecek.”

Bu bölümün altını kitabı bitirdikten sonra tekrar çizdim. Acaba ben onun beklediği kuşak mıyım?

Sanayi toplumunun en büyük filozofu beni bekliyordu. Dedemin babası Ali dedemle yaşıttı. Yanı 3 kuşak sonra buluşmuştuk.

Kitabı çok hızlı yazmış, adeta felsefenin Mozart'ı gibiydi. Ben de kitabı onun hızına yakışır bir hızla okumuştum. Eseri bitirdiğimde ise kendimi roman yazarı olmaktan, felsefe yazarlığına yükselmiştim. Rehberime uyarak, '**Üst İnsan'** olmaya özeniyordum. Hele de 1887 yılında yazdığı "**Ahlakın Kökbilimi**"nde, insanlığı, efendiler ve köleler olarak ayırması, genel geçer ahlak yerine soylulara güzel, kölelere değersiz bir ahlak öngörmesiyle çok çarpıcıydı. (Genç sanatçı Aysun Kayacı'yı hatırladım "Benim oyunla işçinin ki bir değildir.") O yıllarda bunları okumak, beni incitmişti. Ne de olsa ben toplumun tabanından geliyordum. Hele din ve gelenekle esaret içine alındığımı düşününce, gerçekten söylediği gibi, orta çağda bir köleydim. Bu aşağılanma duygusunu hemen bastırıp, arkasından gelen cesur cümlesini sevmiştim "**Hristiyanlık özü itibariyle bu köle ahlaka dayanır. O yüzden yıkılmalıdır**." Manifestosu çok içtendi. Okumalarım ilerledikçe, yazarın soylu derken toplumun içinde yer alanları kastetmediğini öğrenmiş biraz rahatlamışdım. Bilgiyi bu kadar öne alan bir esere daha önce rast gelmemişdim.

Onunla tanışarak bilginin filozofından, bilmenin 3 dereceye ayrılmasının ne anlama geldiğini öğrendim. İlk alınan bilgilerle giderken **eşek,** yanı sadece yükü taşıyan varlığız. Bir miktar bilgiyi öğrenip anladığımızda ise kuvvetlenir **aslan** kesiliriz. Gerçek bilimsel bilgi bulununca **insan** olma evresi gelir. Bugün hala aydınlar bu söylemi kullanıyorlar. Taşır, bilir, gereğini yapar… özetledim.

BEN, Nietzsche'nin elinde, çağının tüm dayatmalarına direnen, güçlü, kuvvetli bir varlıktır. O benim gibi korkak, tehlikeli "MEM" saldırılarını gizlenerek savan biri değildi. Nietzsche çok güçlü bir Ben'di! Alıntılarda görüleceği gibi işi delilik seviyesine vardırmıştır. Kendince doğru bildiği yolda kimseden korkmadan tam hızla gitmiştir. Okuduğum bu kitapta eski Pers kültürüne günlük eleştirilerini bağlayarak, fanatik Almanları şaşırtmıştır. Ünlü besteci ve dostu Wagner'i sırf kilise müziği yapmasından ötürü acımasızca eleştirebilmiştir. Dostluğunu dahi riske edebilmiştir.

Peki İran’ın doğusunda bir dönem çok itibar gören din ve Zerdüşt kimdir?

Zerdüştlüğün MÖ 6. yüzyılda formunu tamamlamış **en eski tek tanrılı dinlerden** olduğu sanılır. Ancak keşfedilmiş olan Ketef Hinnom (Gümüş Muska Yazıtı), aynı yüzyıla tarihlendiğinden, 'formunu tamamlamış en eski tek tanrılı din' görüşü, bir iddia olarak kabul edilebilir olmuştur.
Zerdüşt Gatalar'da insanı *gerçek* (asha) ile *yalan* (druj) arasında ruhsal mücadele veren bir varlık olarak görür.

Buna göre insanlığın diğer bütün yaratılanlar gibi tek amacı doğruluğu muhafaza edip ayakta tutmaktır. Bu amaca hayatın içinde aktif bir rol alarak ve yapıcı düşünce ve fikirlerle ulaşılabilir.

Zerdüştlük bilge dini olarak adlandırılır. Klasik Yunan filozoflarından Heraklitos'un Zerdüşt'ün fikirlerinden etkilendiğine inanılır. Wikipadia

Özetlemeye kıyamadığım eserin, dördüncü ve son bölümünün başındaki vecizeyi, bugün tekrar okuyunca, yıllar önce bu kadar anlamlı bulmadığımı anladım. Oysa 70 yıl içinden bakınca, ne kadar da gerçekmiş dedim. Umarım size de bir kıvılcım olur.

Nietzsche Böyle Buyurdu Zerdüşt eserinin sonlarında sevgiyi “acıma” kavramı üzerinden ele alır. “Ve dünyada acıyanların deliliklerinden daha çok acı doğurmuş ne vardır? Bir gün bana şöyle söyledi şeytan: ‘Tanrının dahi kendine cehennemi vardır: bu insan sevgisidir. Tanrı öldü ise insana acımasındandır!”

Eski tercümede “Yüksek İnsan” deniyor, bugünlerde ise “**Üstün İnsan**” olarak algılanıyor. (üst akıl diyen **alt akıllılar** da var.)

Bu bölümle, insan idealindeki insanı “SONUNCU İNSANLAR” diye büyük harfle yazmış. Gıyaba inansam 2020 de tekrar baktığımda buna kıyamet alameti derdim.

Oysa dönemin krallarına şunu söyletmiş:

“Bizden yüksek insanı arıyor, kral da olsak ona götürüyoruz bu eşeği.” Dantevarı bir tarzda “bilgiyi” yani kitap yüklü eşeği ya da en alt basmaktakileri remediyor. Buradaki üstün insan, yanı daha yüksek nitelikler kazanan insan, doğal evrimin onu götürmesi gereken yönü belirtiyor. Yazara göre, acı ama gerçek bir saptamadır. Devamında neler oldu? Haliyle verdiği ivmeyle Almanya kendini üstün sayarak,

geçen yüzyıl içinde, Nasyonal Sosyalizmi inşa eden Hitler'i gördü. Faşist soykırım dünyayı kasıp kavurdu. Bu öngürü öylesine köklü bir tespitti ki, Alman soykırımı kurbanı bir ulusun çağımızdaki en büyük yazarı olan **Yuval Noah Harari**, "**Homo Deus**" adlı 21. Yy tanımlayan bir eserinde "**Üst İnsanı'ı" "Tanrı İnsan**" olarak yazdı. Birkaç yıl önce dünya aydınlarını çarpan "Homo Sapiens" de aynı yazarın ilk eseriydi. İbrani Üniversitesinde tarih profesörü olan bu genç insan, beni de derinden etkilemıştı. İlerde ele alacağım şimdilik burada bitirmeliyim.

FELSEFE SÖZLÜĞÜ

Orhan Hançerlioğlu

Zerdüşt okuyunca kolları sıvadım. Artık filozof olacaksam tüm felsefeyi taramalıydım. Ben de öyle yaptım. Bir aydının tavsiyesiyle, "Felsefe Sözlüğüne" sahip oldum. O dönem Rize'de tek kitapçı vardı. (Belki hala öyledir!) Her zaman ziyaret eder incelerdim. Orada bulduğum bu eser, bana genç yaşımda güzel bir veri bankası görevi yaptı. Boş zamanlarda, merakımı gidermek için roman gibi onu okuyor, yeni yeni kavramlarla tanışıyordum.

Monizm ya da **bircilik**, her şeyin bir tek zorunluluğun, ilkenin, madde veya enerjiden olduğunu iddia eden veya tek bir tözden kaynaklandığını savunan felsefi görüş.

Monizm, mutlak olarak iki tür madde (veya zorunluluk, ilke) olduğunu ileri süren dualizmden ve mutlak olarak birçok türde madde (veya zorunluluk, ilke) olduğunu ileri süren pluralizmden ayrılmaktadır. Felsefe alanında temel sorulardan biri olan teklik-çokluk sorununa çokluğun da aslında tek olabileceği görüşünü getirmektedir. ilk olarak Alman düşünürü Christian von Wolf tarafından kullanılmıştır. Monismus, Yunanca ***yalnız*** demek olan ***monos*** sözcüğünden türetilmiş olan bir terimdir [1] Orhan Hançerlioğlu tarafından yazılan *Felsefe Ansiklopedisi - Kavramlar ve Akımlar* adlı yapıtın Cilt I, s.179'da monismus teriminin Türkçe karşılığı olarak kullanılmıştır. tekçilik maddesinden bircilik maddesine gönderme yapılmıştır.[1] Ruhsal olanın maddeden kaynaklandığını savlayan maddecilik ve tinsel olan ilk kaynak olarak gören düşüncecilik birci felsefi akımlardır.

Çok şey öğrendiğimi söylemeliyim. Öyle ki okulda çıkardığımız duvar gazetesine filozof gibi yazılar yazıyordum. Beni en çok da atomu tanımlayan Demokritus ile Monizm ve Marks etkilemişti.

Beynimin çocuklukta oluşturduğu nöronlar arasındaki trilyonlarca bağlantıyı, ergenlikle yeniden organize eden kalıcı yapılanma ya da **yıkıcı yapım** evresinde ben çok şanslıydım. En verimli öğrenme yılım 1967'i oldu. Yeni yazarlar keşfediyordum bir yandan. Sanki yepyeni bir çağa açılmıştım. Felsefi kavramların atlasında geziniyordum gibi.

Dinlenmek için zevkle okuduğum o dönemin ünlü Mike Hammer polisiye romanlarında gezinirken yolum, Isaac Asimov ile kesişti. Gelecekle ilgi bir vizyonla yazdığı onlarca eseri sabırsızca kovaladım. Yine aynı yıl o yıllarda ki TÜBİTAK yayınlarıyla da tanıştım. **Bilim Teknik** ilk sayılarına sahip oldum. Hala okumak için ay sonlarını beklerim!.. Yaşam boyu en uzun süren aboneliğimdir ve bana bilimsel bir anlayış kazandırmakta çok etkili olmuştur. İlk yıllarda dergide, beni en çok kimya formülleri ve atom yapısıyla ilgili renkli resimler mutlu ederdi. Bugünde ayni zevkten mustaribum.

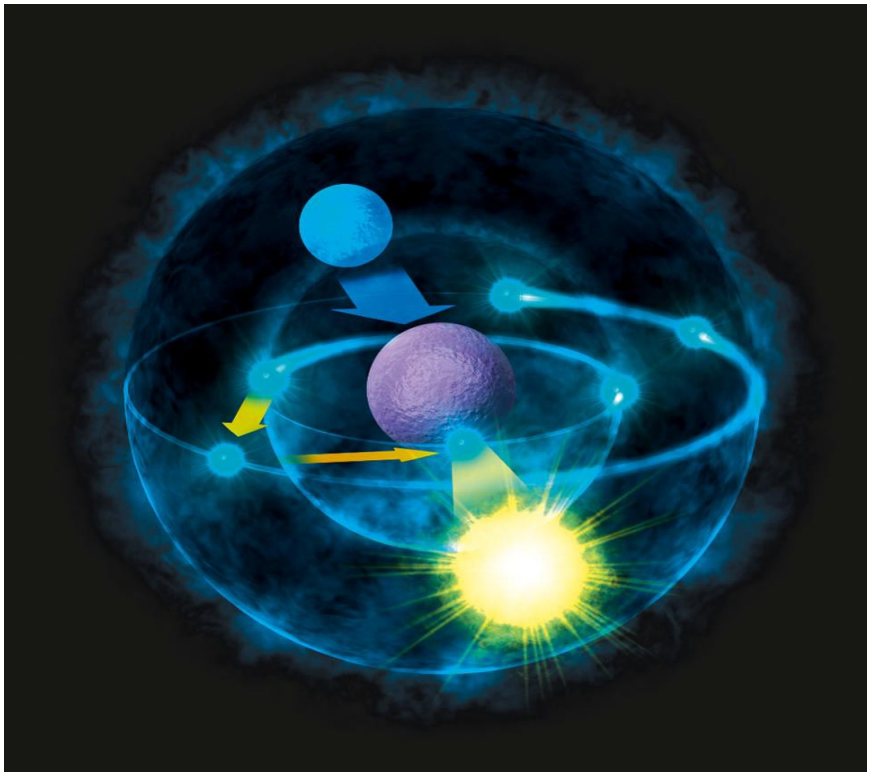

Son yıllarda bilim dijital dergisi olarak kullandığım site sayesinde artık maddenin atomlarını yuvarlak katı topu değil, içindeki %99 bulan boşlukları da görüyorum. Çok mutluyum.

Ethan Siegel'ı 'Medium' adlı bilimsel medyadan yeni tanıdım. 21. yy Asimov'u bence… Evrenle ilgili makaleleri çok etkilidir. Kozmolog.

"Vücudunuzun nelerden oluştuğuna bakacak olsaydınız, daha küçük ve daha temel seviyelerde, içinizdeki bütün bir minyatür Evreni bulacaksınız. Vücudunuz, kendileri tek tek atomların bağlanımıyla zincirleri olan moleküllerden oluşan organelleri içeren, hücrelerden oluşan **organlardan** yapılır. Atomlar, son derece küçük ölçeklerde bulunur, sadece 1 angström, ancak daha küçük bileşenlerden oluşurlar: protonlar, nötronlar ve elektronlar... "

$$H2 + O = SU$$

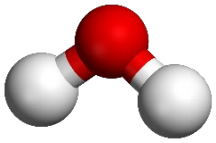

Bu şekilde gördüğüm resimlere bakmaya hiçbir zaman doymadım. Doymuyordum. Sonuç olarak lise 2.sınıfım zirvede olduğum bir yıl oldu. Bir daha hiç o kadar verimli okur olmadım. Üstelik yine yüzlerce şiir ve bir oyun yazmıştım.

Ayrıca o yıl, 1961 Anayasasıyla gelen özgürlüklere bir yenisi daha eklenmişti. **"Orta Eğitimde Demokrasi Kültürü"**

Sevgili **Z kuşağı**; sözde geleceğin okurları olarak, 2020'ler de dahi böyle bir özgürlüğü ne yazık ki Üniversitede dahi yaşayamadınız.
(Vazgeçin eğitimi, siyasi partilerde dahi iç rekabet ve seçimlerin olmadığı bir dönem!..)

Hatta MS 1215 de "Magna Carta" ile

Magna Carta (Latince: "Büyük Ferman") veya **Magna Carta Libertatum** (Latince: "Büyük Özgürlük Fermanı"), 1215 yılında imzalanmış bir İngiliz belgesidir. Bu belge ile kral ilk kez yetkilerini kısıtlamış ve derebeylere bazı haklar tanımıştır. Günümüzdeki anayasal düzene ulaşana kadar yaşanılan tarihi sürecin önemli basamaklarından birisidir. WP

İngiltere'de soyluların elde ettiği haklardan daha gerilere düşmüşken, biz '**doğum patlaması** çocukları', 1970 öncesi böylesi güzel bayramlar yaşadık, 1961 **Özgürlük Anayasası** ile...

Milli Eğitim tarafından **liselerde öğrenci dernekleri** teşvik edildi. Ben de bir dernek kurdum. Adı **"Genç-Us"** tu. Diğer üç dernekle yarıştık, bayağı zorlu kampanyalar yaparak seçimlere girdik. Ben her konudaki gibi maharetimi burada da göstererek, Rize Lisesi Öğrenci Derneği Başkanı oldum.

Şimdi bu hikayeleri dönüp hatırlayınca, geçmişte ne kadar yoksulluk ve şansızlık benimle olsa da bugünün varsıl ama zavallı gençliğine göre sahip olduğum imkanları düşününce, **onlara** üzülerek bakıyorum. Ne yaman çelişki!..

Lisede her türlü propaganda yolunu kullanılarak seçimler yapabiliyorduk. Bugün Türkiye genelinde dahi özgür bir fikir beyanı yapılamıyor. Toplum solmuş, kurumuş, gevene dönmüş. Küçük bir şimşek ile tutuşacak gibi duruyor bugün… Maalesef tarih tekrarlanmıyor ancak bir Halide Edip Adıvar özleniyor gibi…

Yazım planım, yorumlarımı daha sonra yapmaktı ama yeri gelmişken anlayışınıza sığınarak bir şeyleri belirtmeliyim.

Birincisi; 1960 ihtilali olmasaydı ben var olamazdım. Atatürk'le başlayan ve 2. Dünya savaşından sonra krize giren bilimsel yol, kısa sürse de yeniden açılamazdı. Ben onca yayını özgürce okuyamaz, aydın insanlarla bu kadar rahat tanışamaz konuşamazdım.

İkincisi; Türkiye, 1920'ler de açılan TBMM'ini, yani 100 yıl önce kurduğu modern ülkeyi, bugünlere taşıyamazdı. (Ben muhtemel ki yakında ölüp gideceğim, siz bunu benim bu belgeselimden yararlanarak bir kez daha düşünün!.. 1961 de sağlanan ivme çok önemliydi.)

1961 anayasası, ülkenin sapan rotasını, kuruluş programına uygun bir düzeltme etkisine sebep oldu. İlk yirmi yıl, 1950'den sonrasında yaşanan NATO ve ABD etkisiyle yürütülen süreçlere, art arda gelen darbelere hiç benzemez. Ben, beni var eden o modern kültür harmanından bahsediyorum. Bugün, 100 yılı geriye akan bir film olarak izlerseniz, kuruluş ve aydınlanma 15+10 yani toplam 25 yıl sürdü. Ne yazık ki heba edilen 75 yıl var. Yani benim ömrümün

tamamı çöpte… Altın değerindeki 1961-1971 arası, düşünün; yasak tek kitap yok, her türlü sosyal faaliyet teşvik ediliyor. Toplu yürüyüşler, grevler, gerçek bir demokrasi ve beni göreve çağıran 1968 öğrenci hareketleri…

Ben II. Dünya Savaşı sonrası oluşan bu mutluluklarla doğan (baby boomer nesli) bir birey olarak şanslıydım. Bunlar bir daha asla bulamayacağımız şeylerdi. Özgürlüklerin tadına varan ve canlı tanığı olan ben, bu fotoğrafı çekerek size ulaştırmalıyım. Bu benim Atatürk'e ve şehit olan büyük dedeme olan vicdan borcumdur.

Ne mutlu bana ki, şu anda bu görev yerine getirmiş, bu belgeyi size sunmuş bulunuyorum.

Lise ve Kuran Kursu dönemi benim için, beyinsel ve bedensel yapılanmamın tam zamanıydı. Beynimde kurulan **Snaptik bağlantılarla** oluşan yeni ağlar, ilerde kaderimi belirleyecek, beni ben yapacaktı. Kültürle olan savaşta kazanımlarım hızla artıyordu. Dünya görüşüm daha sağlamdı. Henüz kesin olmamakla beraber evrensel bir pekişme içindeydim. Burada yerelimden çok uzakta ayrı bir dünyada gibiydim. Buna rağmen özgüvenim artmış, kazanımlarım benliğime ödül olmuştu. Lisede çok yakın arkadaşlıklar bulmuştum. Çatışma kültüründen uzak, medeni ölçüde münakaşalar, hatta okulun geleneği olan, acayip konulu münazaralar yapıyorduk. Rize'de kendime ait bir kimliği, yanı olmak istediğim gerçek 'Ben'i buldum.

Tekrar sözü bugüne, yani 2020'ye getirip, bugünden bakarak, size bilimin dilinden söyleyebileceğim önemli mesajlar şunlar olurdu; İnsanlığın son 15.000 yıllık varoluş hikâyesinde, önemli yanlışlar ve buna bağlı kırılma anları vardır. Kırılmaların çoğunda, içinde olduğu doğanın yasalarına aykırı hoyrat davranışlar yatar. Şurası bir gerçek ki doğa, canlıyı yani biyolojiyi var ederken, kullandığı doğal seleksiyon yöntemini işletilebilmesi için, çok bol miktarda hammadde çiğnemiş ve kullanmıştır. Genlerin ve çevrenin, zayıflıkları koruduğu hiçbir süreç barınamamış, hayatta kalamamıştır. Zayıf bölüm, sağlam yapıyı taşıyamaz. Bu asla olamaz. Yani bir **piramit taban üzerinde durur**.

Sivri tepeyi yere döndürürseniz anında devrilir, yıkılır. Doğanın yaptığı, bol hammadde kullanıp, bir üst kademe ürün üretebilmektir. Bu doğal mekanizmasının bize gösterdiği en önemli husustur. Canlı ilerlerken **düz/eşit** değil, **dik/engebelidir**. Belli protein yapıları mutlaka bir hiyerarşinin eserdir. Yani fizik gibi kimya gibi yan yana bir oluşum, canlı olan biyolojide mümkün değildir. Orada dinamizm ve bir metabolizma vardır. Sürekli üretim **artan/eksilen** akan enerji vardır. Cansızlara ait algoritma burada iş göremez derhal çöker.

Doğanın türleri var edebilmesi için bulduğu tasarım şöyledir; her canlı kümesini önüne almış onun ekosistemine bağlı olarak bir piramit icat etmiştir. En uygun malzeme ve zaman kullanılarak bu piramit geniş bir tabandan başlayıp gittikçe **daralan zirveye** doğru, eskilerin deyimiyle 'Tekâmül' ederek gitmiştir. Bu yapım tarzı, en küçük bakteriden en büyük file kadar aynı usulü kullanmıştır. Yani her yapıda binaya en küçük tuğladan başlayarak oluşturmuştur.

İnsanlık, birçok konuda doğayı taklit etmişken, sosyalleşmeyle birlikte yoldan çıkmış, yalan düzenler kurmaya başlamıştır. Önce basit ritüeller, sonra kabile ananesi, derken kasaba geleneği, inançlar, kanunlar, kurallar icat etmiştir; çoğalmış devletler oluşturmuş, imparatorluklar ya da "Global Küme" yaratabilmişlerdir. Ama evrensel düzeni unutmuş, kendilerini kandırmış, kuralı atlamışlardır.

Oysa doğanın acelesi yoktu. O, canlı gelişsin diye 4 milyar yıl boyunca sabretmişti. Bekledi ve bugün yaşanan covid-19 ile küçük bir hatırlatma yaparak yaklaşık 8 milyar insanı esir aldı, teker teker zindanlara gömdü… Hanı doğayı kandırmış, yenmiştik.

Bence evrensel bir vizyonla şunu söyleyebilirim; hepimizin alkışladığı "Yeni Çağ" ilk doğa ihanetiydi. Benim baba kültürüne olan ihanetim gibi… İnsanlık, ilk kez teleskopla uzaya baktı ve şeytana taptı. Benim yaptığım gibi mahcup değil, takıyye yaparak değil, alenen inanca karşı bilimi destekledi. Havalara uçtu. Biyolojik varlık olmayı hepten unutarak, kimya fizik, astrofizik, hatta kimya gibi evrenin fatihi

olma yoluna girdi. Bunu yaparken de toptancı baktı. Haydi hepimiz uzaya!... Bugün ki bilgi ve becerimizle everendeki hızımızı bile ölçer olduk.

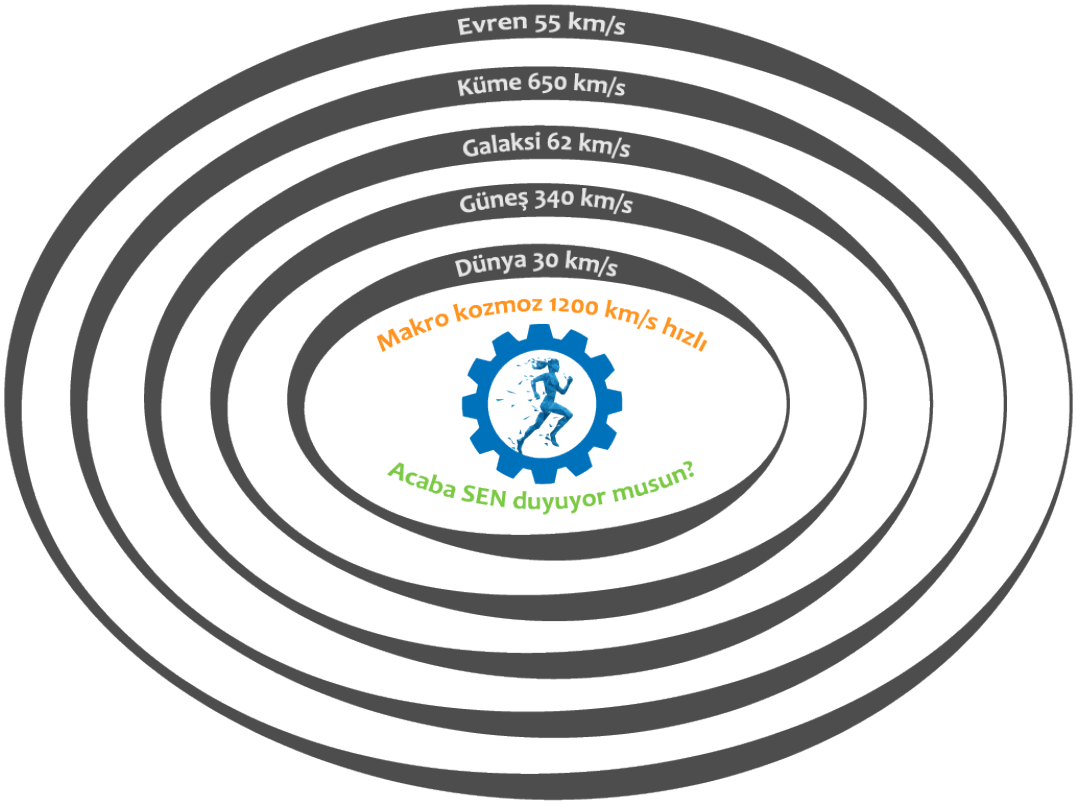

Kendimce tasarladığım bu şekilde göreceğiniz gibi, küçükten büyüğe doğru 5 ayrı rokete binerek, ortamların iç içe geçmelerinden ötürü biriken toplam hızla, tahmini **hızımızı 1.200.000 m saniye** olarak buldum. Siz burada sadece bir kelime söylediğinizde evrende milyon metre öteye varıyorken, nasıl olacak da evrensel entropiyi bedeninizle yavaşlatacaksınız. Bu basit bir çatışma değil, çok derin bir konudur. İçimizde oluşan doğaya aykırı bir sistemle nereye gidebiliriz?

‘Qou Vadis Domino’ demek geliyor içimden…

1- Biz fizik yasalarına eninde sonunda uymalıyız. Nano ölçekten bir analiz ile yukarıdaki tabloyu terse çevirip domino ettiğimiz varlıklara da bakabiliriz. (Type 0…Type 3 gibi hayaller biyolojik insanı var saymıyor)

2- Kimya, prensip itibarıyla içinde cirit atabileceğimiz bir alan. Bedeli ödeme kaydıyla her şeyi yapabiliriz. Burada yok yok… Dükkân senin diyorlar adeta. İnsanlıkta öyle yaptı. Fil gibi gezegenimizin bağrına girdi, maden, petrol kırdı geçirdi…
3- Biyolojide ise, korkak da olsa at oynatarak, bizden küçük, ya da cahil olan canlıları manipüle ederek doğal evrimden rol kaptık. Onbeş bin yılda durmadan evirildik ve bu oyunda sözde hep kazanan olduk.
4- Sosyoloji hepten insanların kurguladığı bir sistem oldu. Bu soyut alanda, din ve felsefenin katkılarıyla, kendine yer edebilen bir disiplinsizlik üredi. Biraz istatistik ve ünlü "Bayes" sayesinde biraz bilimsellik sosu olan bir alandır, sadece toplumsal olanları bana göre…

Lise yıllarımda verdiğim emekte, en çok Marksizm'e yer ayırdım. Çok büyük zaman ve enerji harcadım. Ailemin yoksulluğu, sınıflı toplumun en altından gelmem ve şiddetli kültür baskılarına maruz kalmam beni solda konumlandırdı. Orta okulda başlayan ilgi, lisede, hele felsefeyi öğrenince diyalektiğe, oradan Hegel'e, oradan Marks'a yatay geçiş yapmamı sağladı. Marks ile tepe üstü duran tez-antitez = sentez üçgeni takla atarak **sentez=tez–antitez** e dönüştü. Bu beni daha çok etkilemişti. Diyalektik Materyalizm okumaya başlamıştım. Herşey mükemmeldi, olguya önem vermeleri, soyutlardan çok somuta yöneltmeleri bana iyi geliyordu. Ben artık bir maksist'tim. Ama 1845 yılında yazdığı, "Dei Heilige Familie" okuduğumda, "insan bütün bilgisini doğadan alır doğanın bir parçasıdır." ve "İnsanı doğadaki koşullar var ediyorsa, ortamı iyileştirerek insanca hale getirmek yeterli, kalan ilişkiyi artık birey değil toplum sağlar…" saptamasını görünce, burada derinden benim karşı durduğum kültürle aynı çizgiye yaklaşmayı sezdim. Bu beni dine olan mesafeye benzer bir güvensiz bölgeye taşıdı. Ama daha sonra uzun solculuk yıllarımda, bu zaafı göz ardı ettim. Komünizm tam bir natüralizmdi bana göre, böyle olunca da hümanizm olmuş… O yüzden "**insanla insan veya doğa çatışmasını**

bitirmeliyiz.” denmesine yakınlık duyuyordum. Hele ‘doğayı insanlaştırma’ önermesi, çağına göre ne kadar da ileri bir anlayıştı. Bireyin üstündeki tüm yapıların -aile, devlet ve din- üretim biçimleri olmaları, üretim yasalarına bağlı olmaları çok hoşuma gidiyordu. “**Üretim araçları yönetim biçimini belirler**.” cümlesine, o gün olduğu gibi bugün de katılıyorum.

Komünizm yakın geleceğin zorunlu biçimi ve etken ilkesidir, fakat komünizmin kendisi, insan gelişiminin amacı ya da toplumun final biçimi değildir. Bu kapsamda yüzlerce kitap okuyarak, gerek 18 yaşında gerek 72 yaşında sonuç olarak nereye vardım, sorusu cevap bekliyor. Size içinde doğduğum kültürle olan çatışmalarımı, düşüncelerimi en içten biçimde sıraladığım gibi, Bu konuda da objektif olmalıyım.

Şimdi bir es vererek, muhasebemi çek edeyim:

Marks dünya tarihinde bana göre çok müthiş verimli bir teorisyen-yazardır. Bu niteliği 200 yıl sonra da değerini koruyacaktır. (Bugünlerde onu anımsatan genç bir Yahudi tarihçi-yazarda N.Y.Harari’yi sayabiliriz.) Dünyanın aydınlarını etkilemiş, yönetim biçiminde ciddi sapmalara neden olmuştur. Daha önce de değindiğim gibi **komünizm**, **4. Büyük Din** icadıdır. Komünizm ’in diğer dinlere göre çok daha somut gerekçelerle başlamış olması ve her yanını bilimsellikle süslemiş olması, son kertede de sosyalistlik gibi olamayan bir idealizme yaslanması, onun yumuşak karnıydı. Yazıldığı çağda olmasa da son 60 yılın bilimsel verileriyle bakınca, diğer dinlerden farkını bulmakta zorlandım. Hele liseden itibaren sürdürdüğüm kuantum fizik okumalarının, beni idealizmden uzaklaştırdığını düşünürsem…

Son olarak dijital dünyanın belirmesi, bütün sosyal yapıları hırpaladı. Hatta sosyolojiyi bilim olmadan çıkardı. Artık sınıflı toplumdan bahsedebilir miydik? Ya da sosyal adaletten… Bir hukukçu olarak adaletin dahi anlamını artık bilmiyorum. Acı ama gerçek!..

Marks özel mülkiyetle “insanın yabancılaşmasını…” doğa esaslı platforma yaydığında doğru bir saptama yapmış bulunuyordu. Fakat son 20 yılda, bağlarbahçeler, parklar, yanı doğa insan için silindi. Yerini algılar aldı. Beş duyunun 4’ü gitmiş sadece tat alma kalmıştı. Artık börtü böceğin, balığın, kuşun ‘karbondaşları’ değiliz. Organik kimyamız bugün iyice metalikleşti gibi…

Şimdi bilime, sosyoljiye ara verip BEN’LE devam edelim;

Rize’de, okulun yıl sonu etkinliklerinde, “Duvarların Ötesi “piyesi yerine, benim bir hafta sonu, dağ başındaki doğduğum köyde, 48 saatte, uyumadan kara lamba ışığı ile yazdığım ve hayatımın en büyük trajedisi olarak inandığım oyunu oynattırmak istiyordum. Bunun için, çok stratejik bir plan uyguladım. Edebiyat öğretmenine masum bir yalan söyleyecektim. Bir Afrika ülkesinden aldığım orijinal oyunu, bize uyarlayarak yazdığımı söyledim. Yazarın ismini de ‘Selkay Kongo’ diye uydurdum. Sonra da elle yazdığım metni kendisine verdim. Hemen ertesi gün öğretmen beni çağırdı. Oyunu okuduğunu, müdürle konuştuğunu ve oynayabileceğimizi müjdeledi. Havalara uçtum. Öğretmenin, oyunu uzun yıllar uydurduğum yazar Selkay’ın yazdığına inanarak kabul ettiğini düşünmeme rağmen, 2001 yılında beni teşvik etmek için, uydurduğum yalana inanmış göründüğünü anladım. Oyunu Kuran Kursunda temin ettiğim daktiloda, karbon kopya etkisizliği nedeniyle, 3 defada ancak 10 kopya olarak hazırladım. Çok büyük bir özenle yazdığım oyunun başrolünü de kendim alarak, hem oyuncu hem yönetmen olarak sahneledim. Oyunu arkadaşlarımın da yardımıyla kostüm ve provalarıyla tam zamanında yetiştirdik.

Öğretmenler hiç birisi provalarda yanımıza gelmediler. Daha çok beni çağırıp bilgi aldılar. Ve o yıl, Nisan ayı içinde, oyun sahnelendi. Şansıma müfettişler de oyunu izlemişti. Bizi ayakta alkışladılar. Müdürün yüzü gülüyordu. Herkes mutluydu. Böylece o yıl bitti. Son sınıfta okumalarım sürdü. Özgürlükler anayasası sayesinde oldukça aydınlanmıştım. Artık yetişkindim, 19 yaşındaydım. Lise bitiyor, Üniversite hayalleri kuruyordum ki; şahit olduğum, Trabzonlu çay

toplayıcı bir ailenin, Rize'de yaşadığı dram beni derinden sarstı. Genç geline çay bahçesinde tecavüz eden adam vurulmuş ve yörede infial yaratan seri cinayetler olmuştu. Bu durum benim ikinci oyun yazmama vesile oldu. Fakat son perdeyi, yani yargılamanın yapıldığı bölümü istediğim gibi yazamıyordum.

O günlerde daha önce de anlattığım gibi, 'evlatlıktan reddedilme' olayı yaşamıştım. Medreseden kovulup liseye yatılı olarak yerleşmiş, lisede tam yerimi garantilemiştim ki, bir akşam yemekhanede verilen kurtlu makarna nedeniyle, okul yönetimini suçlayıp öğrencileri savununca hiç hesapta olmayan bir tuzağa düşmüş oldum. Sanki ben olayı değil olay beni yönetmişti. Okul idaresi toplandı. Hatamdan ötürü ikaz ettiler. Konu tam kapanmışken, zaman zaman görüştüğüm bir terziyle dertleşip, kurtlu makarna olayını ona da anlatmış bulundum. Böylelikle felaketime giden yolda, kendi pimimi çekip patlatmış oldum. Meğerse adam Tercüman gazetesi muhabiriymiş ve haberi "yemeden içmeden" hemen gazeteye yollamış. Şansa bakın ki gazetede hemen yayınlandı. Böylelikle bir sabah heyecanla geldiğim okuldan, tasdiknameyle Trabzon Lisesine sürgün edilmiş oldum. Okul yöneticileri benim veli nimetimdir, beni kovmakla yerden göğe kadar haklıydılar!

Trabzon demek, yeniden sokaklarda yatarak, eğitime devam etmek demekti. Zira babam beni evlatlıktan reddedip, tüm yakınlarımla temasımı yasaklamıştı!.. Yine de öğretim yılının son 4 ayını, parasızlığa ve zor koşullara rağmen sevinçle sürdürdüm. Trabzon Lisesi, Türkiye'de deneme mahiyetinde, modern mantık okutulan 2. okuldu. İlk kez tanıdığım "P v Q" gibi mantık devreleriyle, sonradan öğrendiğim bilgisayar alt yapısı olan dersten çok memnundum. Arkadaşlarımı yetişip geçmem sadece 2 haftamı aldı.

Dönemin en ünlü Trabzon Spor kalecisi Zeki ile olan arkadaşlığımı ve onun motoruyla gezmelerimi hiç unutamam.

Böylece hayatımın yapılanmasında ciddi rol alan eğitimlerim bitmişti.

Gelecek bölümde kendime daha az yer vereceğim için, dünyadan gelip geçerken Ben'e biraz daha 'yakın görünüm' yapmak istiyorum;

Bu dünyaya geldim geleli dur durak nedir bilmedim. Hep koştum. Hem de çok hızlı bir koşu yaptım. Dünyanın kullandığı zaman diliminde sanki 200 yıla hükmettim. Uzun mesafede ne varsa hepsine baktım. Sonuçta nelerle karşılaştım, nelere baktım? Kafayı nelere taktım? Bu sayfalarda bunları ele aldım. Alırken de kendi öz hikayemden hareket ettim.

Annem ve Babam, 1920'ler de doğdular. Cumhuriyetten habersiz olmalarına rağmen birlikte büyüdüler. Yeryüzü dağ sıralarında isimleri olamayan, ancak 1500 m yüksekliğe ulaşan, vadilerden biri olan Kara Dereye bakan dik yamaçlarda yaşadılar. Aralarında aşk vardı. Kıtlık yılları sonunda, 1945'te kâbus gibi 2. Dünya Savaşı biterken, ilk çocukları oldu. Vadi yamaçlarının bu en dik ucunda hayata tutunmak çok zordu. Savaşla birlikte tam on yıl, tüm ülke korkunç açlıklarla boğuştu. Bir şansları vardı. Denize yakın olmamak. Zira sıtma verem gibi hastalıklar bu yükseklikteki yamaçlarda barınamazdı. Bu yüzden salgın hastalıklar daha az uğramıştı onlara.

Annem, aynı zamanda köyümüzün de **annesiydi.** Küçük bir kızken (1935-1936 yıllarında) Trabzon şehir merkezinin yakınında yaşamıştı. Çünkü babası, Şehirden 100 km uzakta, 1500 m irtifada olan yoksul Aşa Köyünü terk ederek, kendi yoksul kaderini değiştirmek istemişti. Bu nedenle de şehir merkezine yakın bir soğan bahçesi alarak, ailesini oraya taşımıştı. Hasan dedem (annemin babası) köyün nispeten akıllı insanlarındandı. Zaman zaman şehre gidip geldiğinden olacak, iki ayrı yaşayışın farkını net olarak görebilmiş, okuyamamış olmanın ezikliği ile de çocuklarını (sadece erkekleri özellikle) okutmak istemişti. Sırf okul bulabilmek için şehre yaklaşmıştı. Dedem, benim öğrenim görmemde dolaylı katkısı olan, saygı değer bir insandır.

Ancak dedemin bu kararına, eşi ve annemden büyük olan diğer çocukları uymamıştı. Dedem de sadece 12 yaşında olan (yani annem) Ayşe'yi ve 10 yaşındaki ikiz erkek çocuklarını yanına alıp yola

düşmüştü. Dedem rüzgârlı bir Eylül gününde oraya varıp, bahçe içindeki küçük, harabe kulübeye, 3 çocuğunu zorlukla sokabilmişti. Kulübede tahta kapının açılmasıyla, annemin üzerine düşmesi bir olmuştu. Erkek kardeşleri, kapının rüzgârla uçmaması için zorlukla kapıyı yakalamış ve üzerine yatarak ancak durdurabilmişlerdi. O sırada ansızın oluşan çarpmayla, annemin sol dirseği yaralanmıştı.

Küçük göçmen aile, tüm bu eziyete, sırf ikiz çocukları ilkokulda okusun diye katlanmışlar. Dedem zaman zaman onlarla kulübede kalmasına rağmen, çoğu kez ise yalnız yaşadıkları için, annem mecburen evin büyüğü görevini üstlenmişti. Dayılarım bir hafta içinde, ilkokula başlamış. Böylece ailem laik (dini olmayan) eğitimle ilk kez tanışma fırsatını yakalamıştı.

Burada açıklamaya çalıştığım şey; İslam kültüründe eğitimin, sadece dini olduğu gerçeğinin altını bir kez daha çizmektir. Köreltici ve köleleştirici Osmanlı tebaası olarak geçen uzun yıllardan sonra şehir merkezlerinde –Cumhuriyet devrimleri sonucu- artık laik bir eğitim yapılmaktaydı. Benim annem çelimsiz vücudu, kısa boyu ile Türkiye'nin aydınlanma şelalelerinden önemli birinin sıçrama mesafesine kadar yaklaşmış olan, nadir şanslı kadınlardandı. Bunun ne muazzam bir ışın seli olduğunu, 100 yıl sonrasından bakınca, varlığımda ve zerrelerimde hissetmem harika bir duygu.

Annemin bu kutsal eylemi, ailemin gelecek nesilleri için bir milat oldu. O fırtınalı gün, kelebek etkisiyle yaşamımdaki kasırgaları hazırladı. Başta, anne dedeme, dağa yönelik duran **yaşam okumu** deniz yönüne çevirmesiyle minnettarım. Sonra da anneme kendisi hiç okula girmediği halde, küçük kardeşlerinin taşıdığı **okul kokusunu içine çekerek,** onlarla **bilgilendiği için** şükrediyorum. Annemden o yılların hikâyesini dinlediğimde, görüyorum ki o ortamdan aldığı çok küçük de olsa pozitif değerleri, hayat defterine yazarak, sonraki yolculuğunda Universal bir muhakeme gücü kazanmıştı. Güzel annem benim…

Bütün bunlara rağmen annemlerin şehir serüveni 1936 yıllarında ansızın bitivermişti. Tekrar üç kardeş şehri terk ederek dağ köyüne geri dönmüşlerdi.

Babama geçmeden önce, onun annesi üzerinden, üç kuşak önceye gitmem gerekiyor. Ninemin ninesi, köyümüze iki vadi arası mesafede, doğu yönünde bulunan, Of ilçesinin köylerinden biri olan Şinek Köyünden gelin gelmişti. O köy ülkeye din adamı yetiştirmesiyle meşhur bir yerdir. Önemli miktarda din adamı ihraç etmiş ve bugün hala misyonunu sürdürmektedir…

İşte belli oranda genlerini taşıdığım ve dört kuşak önceki ninem sayesinde, bizim köyümüz de dindarlaşmaya başlamıştı. Çocukları, dayılarından eğitim alarak imam olmayı başarmış ve "irşat faaliyetini" kendilerince sürdürmüşler. Artık köyümüzün bir imamı vardı. Muhtemelen bu yörelerde insanlar Hıristiyan inançlarını saklamak için, bir doz yükseltilmiş Müslümanlığı, eski inanç ve kültürünü kamuflaj amacıyla kullanmışlardır. Hâsılı sevgili Ninem, babamı büyütürken ailesinden taşıdığı dindarlık virüsünü 4 çocuğundan sadece babama bulaştırabilmişti. Babam tüm zekâsını dini öğrenmek için harcamış, bu alanda her fedakârlığa katlanarak, 20. Yüzyıl'ın Karadeniz yöresinde, çok geçerli olan imamlık kariyer yapmış.

Askerlik çağına kadar kısmen camiden öğrendikleriyle yetinerek, kısa bir ara vermişti. 1945'lerden hemen sonra bir süre köyün geçim ritüellerine uygun olan işleri yapmış. Yani yaşıtları gibi İstanbul, Bursa, Zonguldak illerine giderek, gurbette inşaatlarda çalışmıştı. Ancak içindeki din adamı olmak hevesi hiç geçmemişti. Sonunda dedelerinin Of'taki köyüne giderek, medrese eğitimi almış ve köy imamı olmuştu. Ölünceye kadar hem ibadet hem de imamlık gibi bir zanaat icra etmiştir. Allah ile arası çok iyiydi. Benim isteklerine uymamam dışında, bütün istekleri yerine gelmiştir. Ayrıca anneme âşıkmış, Dünya savaşının tam ortasında, köylü açlıktan karaağaç kabuğu öğütüp yerken, aşk ferman dinlememiş. Annem ile babam evlenmişler. Aslında ciddi ve kararlı olmaları dışında hiçbir ortak

yönleri olmayan bu iki insan, 70 yıl birlikte yaşamış ve huzurlu olarak 2010'da babam, 2012 'de annem, varlık serüvenlerini bitirmiş ve ölmüşlerdir. Allah inançları gibi kayıtlarını da muhafaza etsin.

Benim anne ve babama dair analizim şöyledir; annem analitik düşünen, entelektüel donanıma sahip ama gelenek nedeniyle eğitimden yasaklı –ya da yoksun- bir yaşamda, 5 çocuğundan 4' nü rasyonel yönde indirekt olarak etkilemiştir. Babam ise duygusal kalmış, başta Tanrı olmak üzere her şeye ihlas ile (aşırı derece iman) inanmıştır. Didaktik bir akıl küpü gibi durmasına rağmen, aklını hiç rehber edinmedi. Rasyonel düşünmeyi anneme duyduğu aşk uğruna zaman zaman kabul etmiş gibi göründü. Onun yaşam boyu sadece imanlı olma derdi vardı, ailenin geçim derdini dahi anneme ve kendi babasına yüklemiş, onları da dindarlığı nedeniyle biraz da kendine mecbur ve mahkûm etmişti.

Benim büyüdüğüm, baba dedem Mehmet Reisin evi, yığma taştan yapılan, orta yerinde geniş bir ocak olan, basık, loş bir yerdi. Dedem 1902 yılında doğduğunda babası Osmanlı savaşlarında yeni ölmüştü. Hayata daha başlarken yetim kalmıştı. 9 yaşında ise yoksul bir çoban oldu. Bu ortamda doğan sevgili dedem, Birgün dini bütün bir kadınla evleneceğini hiç düşünmemişti. Fakat kaderi ona 'Of' kökenli güzel bir eş nasip etti. Birinci Dünya Savaşında askere alınacak yaşta olmamasına rağmen, evlilik yaşı geçmesin diye tam da 1915 yılında imamın torunuyla evlendirildi. Sevdalık günleri ile 13 yaşındaki ergenliği birleşiverdi. Çobanlığı yaklaşık 80 yıl aralıksız sürdürdü ve öldü.

Tam da bu iki ailenin kesişme noktası benim var olmamı sağladı.

Ben ailenin ikinci çocuğuyum. Ablam savaş biterken sevinçle birlikte tohumlanarak doğduktan tam üç yıl sonra, 1949 yılında, sıcak bir Ağustos günü yeryüzüne heyecanla "merhaba" demişim. Kesin olmayan bu tarihi ben, 15 Ağustos 1949 olarak not ediyorum.

O kısa Ağustos gecelerinde, uzun yıllar önce yapılan büyüdüğüm evde, ağzı burnunda tek başına yaşayan annem, beni saymazsanız yalnızdı. Karnında destek veriyor gibi habire tekme atarak yalnızlığını unutturuyormuşum.

Doğmamış bir bebeğin, içeriden hissettikleriyle, size anlatmaya çalışacağım;

Birgün sabaha karşı kalkarak, küçük taş çanakta küllere gömülü, mısır ekmeğini ocaktan aldı. Bir dilim koparıp ağzına attı. Kalanını da kendi el emeği olan püsküllü heybesine koydu. Çünkü gün doğmadan otları biçmesi gerekiyordu. İpini, orağını hızlıca beline bağlayarak, kapıyı tanyeri ağarmadan, usulca kapatıp evden çıktı. Karnındaki 'Beni' sıvazlayarak, "Haydi yola ya bismillah!" dedi. Küçük köy evlerinin arasından süzülürcesine geçti. Yolun kıvrılarak ulaştığı 'cinli koyakta' tan geçerken her zaman duyduğu korkuyu, ben de karnında iliklerime kadar hissettim. Buradan korkmadan geçilmezdi. Zira bu kasvetli yerde, defalarca hortlak görülmüş, cinlerin, perilerin cirit attığı söylenilen bir yermiş… Konumu da çok dar bir geçit olunca, adeta sırat köprüsü gibiymiş... Annem bir yandan hızla dua okuyor ve aynı anda iki eliyle de beni okşuyordu. Ufukta beliren ışıma, buluta girmiş gibi aniden kayboldu. Annemin bu kadar korktuğuna, karnındayken ilk kez tanık oluyordum. Benim de ilk ciddi korkum böyle olmuştu. Bir süre sonra, koyak bizden arkada kaldı. Annemin adımları sakinleşti. Adrenalin salgısı azalmaya başladı. Nefesi yavaşladı ve normalleşti. Ben heyecanla donup kalmıştım. Acaba karnında olduğumu hatırlatsam rahatlar mı diye düşündüm. Ama hemen vazgeçtim zira bu kez de benim için endişelenebilirdi. Bir yandan da boyuna göre oldukça uzun attığı adımlar, beni içerideki yatağımda sarsıp duruyordu. Ama asıl felaket, yolun düz bölümü bitip de dimdik yamaca tırmanınca başladı. Ben son kez çırpınarak annemi yavaşlatmak istedim. Fakat bu mümkün olmadı. Annem doğumdan yıllar sonra bile, benim zor yürüyebildiğim o daracık patikalardan, iki kilometrelik yolu bütün azmiyle nasıl katettiğini, tepedeki mezüre

alanına nasıl vardığına hala inanamıyordu. Karadeniz vadileri içinde en dik ve uzun yol burasıdır. Annemi bilmem ama ben kulübeye 100 m kala içeride bayıldım. Sonradan öğrendiğime göre, annem kimsenin olmadığı bu Yoncalık çayırda, nispeten küçük bir düzlükte, sabahın ilk ışıklarıyla süzülüp yere yığılmış. Çıkarabildiği kadar da sesler çıkarmıştır muhtemelen. Ama kimse onu duymamış. Ben ise henüz çığ taneleriyle kaplı, yarım metre boyundaki sarı Yoncalık **çayırda doğarak**, kendi sıvılarımla birlikte bu Evrenin aydınlık düzlemine eklemlenmiş oldum. Benim için doğum mu, ölüm mü belli olmayan bu olay, **belirlenim** olarak başlayan ilk hikayemdi. Enerjiden dönüşüp maddeye bürünerek aranıza geldim…

Geldiğim yer ise, etraf yemyeşil gür ormanlık, ortada 3-4 dönümlük boş bir alan, içinde, birkaç kulübe ve çayırla kaplı mera alanları ile bezeli, çok hoş bir cennetti. Saat sabahın 5'i gibiydi ve yer vadinin tepesi olduğu için, ilk ışıma varla yok arasıydı. Derin vadide, düşük irtifada kalan Aşa Köyü hizasından itibaren, gece sanki karanlık bir bulut var gibi görünüyordu,

15 Ağustos sabahında, ben ve annem orada ne kadar süre baygın kalmışız belli değil. Benim kendime gelerek ilk çığlıklarımı atmamla, karşı tepedeki Fatma teyzenin sabah namazına kalkıp, evin dışına çıkması aynı anda olmuştu. Tabi ki kadının benim olay ufkumu saniye farkıyla algılaması, o an sonsuzluğa geri gitmemi önleyen en önemli hadisedir!.. (Event in my Life: hayatta olmam). Kadının kulak kabartıp yeni doğmuş olan benim çığlıklarımı duyması, içgüdüsel olarak bize doğru koşmasını tetiklemişti. Ancak bize yaklaştıkça, duyduğu sesi "Yoksa cinlerin tuzağı 'mı?" diye düşünmesi, gel/git yaşatmış olmasına rağmen, yine de koşup gelmiş ve kurtulmama sebep olmuştu.

Bu arada ben de ağlayarak çok yükselttiğim sesimin frekansıyla annemi baygınlıktan hayata döndürerek kurtarmıştım. Tabi öte yandan tecrübeli Fatma teyzenin beyni, bebek sesini kesin teşhis ederek, bu olayda en önemli işi yapmıştı. Öylesine bir koşu yaparak yanımıza gelmişti ki, belki bir daha o dağlar böyle bir hayat kurtarma

koşusu görmedi. Birkaç dakika içinde annemin kıpırtıları artmıştı. Ama henüz kendine gelmemişti. Bense dışarıda birkaç takla atarak göbek bağımla boğulmak üzereydim. Fatma teyze, etrafı sarsan tok ağlama sesiyle üzerime doğru eğildiğinde, annem korkuyla gözlerini açmaktaydı. Bu karşı dağlara kadar uzanan çığlığın karşısında, bütün doğa dize gelmişti sanki… Etrafta ne kadar kuş varsa envaiçeşit cıvıltılardan oluşan şovlarıyla, ortamdaki 'Labarbaya' katılmıştı. Az önce benimle tanışmaya hazırlanan çayır yılanları ise sinsice yuvalarına kaçmışlardı. Annem inleyerek gözlerini açtı. Ben de bu doğal sirenler eşliğinde, Fatma teyzenin peştamalı içinde, güvenlik altına alındım. İki kadın uğraşarak göbek bağımı uygun biçimde kesip düğüm yaptılar. Sonunda ben de annem de o teyzenin sayesinde kurtulmuş olduk.

Böylece Evrene katılabilen şanslı varlığım, yaşam yolculuğunda kronometreyi 15 Ağustos 1949 yılında, sabah 5 de başlatmış oldu…

(Algılama kapasitem geliştiği yıllarda, annem ve komşulardan dinlediğim doğum maceramla ilgili yaşanmışlıklardan yola çıkarak, birazda duygularımı katarak bu bölümü okuyucuya anlatmak istedim.)

O gün başlayan hayatımın görünen serüveni, muhtemel 90 yıl sürecek… Koşullar çok zor olsa da engelleri aşabilme kabiliyeti göstererek şimdilik 70 yılı geride bıraktım. Kalan yirmilik son çeyreği ise kolayca götüreceğime eminim.

Bu uzun yolculuğa beni hazırlayan, yaşam işletim sistemini beynime yükleyen, karakter gelişim maceram böyleydi. Benim biricik beden evimin yer aldığı, çocukluğunu geçirdiği bu taş yapının, yıllar sonra dışından çekebildiğim fotoğrafı aşağıdadır. Erzurum platosunun kuzey yönünde, Karadeniz'e akan derelerle oluşan vadilerden önemli birisinde doğup büyüdüm. Beni besleyip büyüten toprak ve kayalar sadece ev değil, ayrıca beynimde konum belirleme yeteneği geliştirdi. Görmenizi istedim…

Şimdi de size bugün ki evimden bahsetmeliyim. Böylece kültür ve bilimin eşliğinde, ana ve geçmişe göz atmaya devam edeceğim;

İstanbul da ocak ayı genelde karlı soğuk geçer. Fakat bu yıl kış +5 ile +10 derecelerde seyrediyor. Sadece birkaç gün daha da aşağılara indi. Kar yağacak diyerek belediye ve meteoroloji kurumları müjde verdi, ancak yağış gerçekleşmedi. Herkes merakla beklerken, ünlü bilimciler üzücü haberi duyurdu. Meğerse övündüğümüz kalkınma hamlesi, havanın önünü kesmiş. İstanbul'un camdan şamdanlar gibi gökdelenleri, gerçekten göğün anasını ağlatmış. Zavallı kar bulutları İstanbul'un üstüne geliyor, tam yağacak derken yağamadan gidiyor. Üretime başlamak için gerekli irtifada ise bulunan suni ısı yüzünden kar taneleri oluşamıyor. Böylece kısır döngü, yanı **kısır hava** oluşuyor.

Buralarda herkes çok üzgün. Hatta yılı ocak ayı ortalarında okullar sömestri tatiline girdi. Çocuklar özlemle kar beklediler. Maalesef kar yerine kuru hava aldılar.

Zira dünyanın son yıllarda daha önemli bir meseleleri var. Gripler, Kovitler, Blok zincirleri ve Bitcoin herkesi kırdı geçirdi. Bunlar çılgınca fenomenler. Sıradan halklar henüz konuya uyanmamışlar, ancak belli entelektüel seviyenin üstü, bitcoin ile yatıp itcoinle kalkar oldu. Hele spekülatif tarafları ağır basanlar, hop oturup hop kalkıyorlar. Ciddi sayılan birkaç TV kanalı konuyu uzmanlık düzeyinde ele almaya başladılar. Her akşam açık oturumlar tertipliyorlar. Ben de 60 yıldır yaptığım gibi aç kurt gibi konuyu eşeleyerek gerçek tabloyu görmeye çalışıyorum. Oysa çok zor bir konuymuş. On gün kadar çalışarak olayı ancak teşhis edebildim. Seminerlere katıldım. Bilgimi test ettim. Sonun da bitcoinin yeni bir çağın açılış gongu olduğuna karar verdim. CERN de 20 Aralık 1990 yılında, Tim Berners Lee, hypertext tabanlı ilk WEB'i kurmasından bugüne kadar geçen yaklaşık 30 yıl, yeterince uzun bir süre. Web1 Web2 yeterince uzun etaplar oldu. Yepyeni bir dönem olacağı yazılıp çiziliyor ve WEB3 veya Metaverse doğuyor.

Artık yeni şeyler tatmanın sırası geldi. **Blokaj** ya da **kripto para** yeni dijital kavramlar, her şey 2008 dünya ekonomik krizinin gayri meşru çocuğu "**Blockchain**" üzerinden anlatılır oldu. Gelecek on yıllara merkezsiz borsa DEX, merkezsiz otomasyon DAO, merkezsiz uygulama DApps gibi ürünler ile Dünyanın geleceğine yeni şekiller vermiş olacağız. Gelecek korkusuyla yüzleşen ve geçen 60 yılda elle tutulur hiçbir önlem almayan İnsanlık, belki de biyolojik varlığını sürdürebileceği son yüzyılı yaşamakta… Umalım ki son anda dijital algoritmayla biyolojik uyum lehimize gelişir. Bu kez köleliği nesnel zorunluluk olarak kaderimize çivilemeyiz. **Kendi ayağımızla idam sehpamızı devirmeyiz…**

Karadeniz, Trabzon'un doğusunda batıya göre daha derin vadilerle çevrilidir. Bunlar ortalama 40 km kuzey/güney yönünde uzanarak geniş bir platoya dayanırlar. Benim hayata başladığım Aşa Köyü, Kara Dere tarafından oldukça derin oyulmuş yeşil yamaçlarda kurulmuştur. Türkiye'de 1950 yıllarında, hayatın merkezi bu köylerdi. Bizim vadinin doğu yamacı yaklaşık 100 köy evi ve 30 mezra yapısı ile donatılmıştı. Bine yakın insan, üç bin evcil hayvan ve 300 bin ağaç barındırıyordu. Köyün yamaçtaki en üst sırasını oluşturan Komboz Mahallesi, çocukluğumun cenneti gibiydi. Yaklaşık 20 ev 6 farklı sülaleden oluşuyordu. Mahallenin dönemsel olarak ilk erkek çocuğu olmam, komşu ailelerde de sevinç uyandırmıştı. Bana mahallenin ortak oğlu olmak müthiş bir güven ortamı doğurmuştu. Herkesin kucağına alıp hoplatıp zıplattığı çocuk bendim. Benimle akran kız çocukları aynı ilgiyi bulamıyorlardı. Onlar da benimle yakınlaşarak kendilerine sevgi devşiriyorlardı. Oysa elimden gelse tüm ilgiyi onlara yollardım.

Dört mevsim doya doya yaşanan köyde 1952 yılının sonbaharı benim için ölüm getirdi. Oysa; ilk baharın anlamını, doğanın seslerini, milyonlarca renk cümbüşünü, börtü böceği, ağacı çiçeği, koyunu kuzuyu baharın sunduğu güzelliği daha yeni yeni anlıyordum.

3 yaşında ölmek mi! Bu da nereden çıktı? Doğmak ve ölmek, gözünü açmak ve kapatmak gibi…

Ekim ayının sonlarıydı. Yaylalardan dönülmüş, tarlalarda hummalı hasat sürmektedir. Köyümüzün ilk baharla azalan nüfusu fazlasıyla geri gelmişti. Her yönde yoğun bir faaliyet sürmekteydi. Tatlı bir sonbahar günü, güneş derin vadinin karşı yamacına tırmanmış, hatta karşı dağdaki 'gelin kardeşleri' kayalarının seviyesine doğru koşmaktaydı. Ben ve yanlarından ayrılmadığım iki güzel komşu kızı, evlerin arasında saklambaç oynuyorduk. Daha doğrusu, benden büyük olan kızlar beni oyuna alıştırıyorlardı. Her ebe buluşmasında bir haz ve neşe çığlıkları atıyorduk. Kızlar bir süre sonra yorulmuştu ama ben bu mutlu anlarını hiç bitirmek istemiyordum. Birkaç kez "bu oyun son." demelerine rağmen, ben eceline susamışçasına oyuna devam

ediyordum. Ya da biraz sonra öleceğim için son demleri alıyordum yaşamdan... Bu arada bizi izleyen Ninem zaman zaman “Hadi çocuklar bitirin oyunu!” dese de ben müthiş bir iştahla oyuna sarılmıştım. Yan komşu evle bizimki arasında bulunan boş, küçük köpek kulübesine saklanmayı nasıl başardığımı bugün dahi anlamış değilim. Bu kurnazca saklanma şekli, kızların beni bulmasını geciktirince, kızlar biraz da telaşla “Süleyman, ula Süleyman! “Diye bağırıp etrafa dağıldılar. Ben kulübede kıpırdamadan zaferimin hazzını yaşıyordum. Sağa sola koşmaları hızlanmıştı, duyuyordum. Daha geniş daireler çizerek aramayı sürdürmeye başladılar. Bana yaklaşan sesleri giderek uzaklaşmaya başladı. Sesler kesilince, ben de kendimi saklandığım yerden, evlerin önünden geçen yola attım. Ama bir anda zaferimin sevinci, korkunun zehrine dönüştü. Önümde aniden beliren kara keçi gibi sakallı, biçimsiz yüzlü, göbekli, korku merkezi gibi adam, bana doğru bir hamle yaptı. Ani bir ürpermeyle donup kalmıştım. Sanki ayaklarıma kan gitmez oldu. Yerimde çakılmış gibi adama bakıyordum. Kızlardan ve ninemden hiçbir ses yoktu. Benim harikalar diyarım birden kaybolmuş ve bu cellatla gözgöze kalmıştım. Henüz ninemden Azrail hikayelerini dinlememiş olmama rağmen, bu adam Azrail’imdi benim. Saniyeler süren bu kesişme, benim biyolojimi bozdu. Kalbim duruverdi. Adamın bana doğru eğrilerek derinden gözlerime bakması ve “Gözlerin ne renk?” demesi, mağarama salınan derin yankıya dönüştü. Sesinden ve iri bedeninden doğan kötü titreşimleriyle, henüz 3 yıllık olan bedenimi yere doğru itip, yanımdan uzaklaştı. Yere yığılmak üzereyken ninem başucumda belirmişti. Sarsılmamı fark eden sevgili ninem, acı bir çığlık atarak beni kucakladı. Saniyeler önce kara adamla oluşan çatışmamı görmese de bende oluşan tahribatı net olarak algılamıştı. O ara ortaya çıkan oyun arkadaşlarıma öfkeyle bir şeyler söyledi. Sonra da beni kucaklayıp eve götürdü. Hemen ocak başındaki sedire uzattı. Kızlara su getirmelerini söylerken, bir yandan da bana sıkı sıkı sarıldı. Su gelince beni kollarının arasına alarak göğsüne bastırdı. ”Uy yavrum, ne oldu sana?” nidalarıyla bana su içirdi. Ardından da bildiği tüm duaları sesli olarak

okuyup, üzerime üfledi. Etraftan olayı duyanlar eve gelmeye başladığında, ben ninemin seslerine karışıp, öteki aleme uçmuş bulunuyordum. Yani kısacık ömrümün vefat anı, ya da üç yıl önce acılan yaşam parantezimin kapanış anını yaşıyordum. Sonradan ninemden dinlediğime göre, ben o gün, güneş karşı yamaçtaki son uğrak yeri olan 'gelin taşlarını' terk ederken vefat etmişim. Ninemin kucağında, son bir nefesle kalbimin duruşu, onu sarsmaya yetmişti. Beni hayata bağlamak için var gücüyle attığı çığlık, değil yan komşudan köyün tüm evlerinden duyulmuştu. Ama sağlam olan ciğerlerini parçalama pahasına bağırmaları, maalesef beni geri getirememişti. Kalbim durmuş hatta vücudum soğumuştu. **Ölümüm** tüm sevenlerimi kahretmişti. En çok annem ve oyun arkadaşlarım etkilenmişti. Ninemin beni diğer torunlarından ayıran özel sevgisi, annemin sevgisini bir miktar gölgede bıraksa da annemin çok derinlerden içine akıttığı kanlı yaşlarını tahmin edebiliyorum. Tam da o anda onun sarılmalarına çok muhtaçtım.

Bildiğiniz gibi, İslam kültürüne uygun "ölü evi" ritüelleri hemen başlamıştı. Ağlamalar gökyüzünü kaplarken, ninemi komşular evden sürükleyerek dışarı çıkardı. Bu kez benden fiilen ayrılmanın etkisiyle daha yüksek sesle ağlamaya başlayınca feryat figanları karşı köyleri dahi etkiledi. Bu arada benim başımda iki ayrı hoca kuran okumaya başlamıştı. Diğer rutinler için koşturan komşular ise karşılıklı bağrışıyorlardı. Mezar yeri ve kazılması planlanlanmaya başlandı. Kefen hazırlıkları yapıldı. Yeterince büyük ateş ile "**ölü yıkama**" suları dahi kaynatıldı. Köylerin en iyi yönü böyle acı günlerde tam bir dayanışma yapılıyor olmasıdır. Köyün erkekleri henüz gurbetten dönmemesine rağmen, yine de yeterince kalabalık bir cemaatim olacağı belli olmuştu. Ama İkindi sularında ölmem, dinen, defne zaman bırakmadığı için ertesi günü cenaze namazının kılınacağı, sala ile duyuruldu. Komşu köylere ise yaşım küçük diye haber verilmedi. Annem evin gelini olması nedeniyle, bana ulaşmakta zorlansa da,

(melanet gelenek yanı MEM nedeniyle) olduğu yerden gözyaşlarıyla beni adeta yıkamaya devam etti.

Ben ölmüş olduğum için, diğer insanların yürüttüğü olaylardan haberim yoktu. Yaklaşık 6 saat ölü olarak beklememden sonra, defin işlemim ertesi güne kalınca, annem ile ancak kucaklaşabildim. Bu durum çok acı ama maalesef tarım toplumu geleneklerinden doğan bir ritüel. Ben ve annem de buna tabii olmalıydık haliyle… Annemin bana yaklaşmasıyla adeta yoğun radyasyona tutulmuş gibi onu derinden hissettim. Üstüme abandığında "küt, küt" kalbinin vuruşunu, o evrensel ana rahmi ritmini hemen tanıdım. Benim kalbim şu an atmasa da yaşama tutunmamı sağlayan bu değerli varlığın kalp atışını, beynim en kutsal köşesine kaydetmişti.

O ses bir iksirmiş meğer! Beni 2. Kez hayata döndürdü. Annemle buluşmam bana hayat öpücüğü vermişti. Onca saat duran kalbim, yeniden kıpırdanmış, tıpkı zigotken olduğu gibi, yine kalbim çalışarak, aynı sıcak ana kucağında dirilmiştim. Gözlerimi açtığımda annemin gülen gözlerini gördüm. Vücudum ürperdi. Annem "Aman Allah'ım! Gözlerini açtı…" diye bağırdı. O anda **annemden tekrar doğmuştum**. Bu doğum 1949 Ağustos da mezradaki çayırda olduğundan daha da müthişti. Bu kez kalabalık bir törenle dünyaya geldmiştim. Ebesiz ve herkesin gözü önünde... Doğum saatim sabah 6 yerine gece 9 olmuştu bu kez. Sadece bir şey değişmişti. 6 rakamı, ters durarararak 9 olmuştu. Demek ki bu düzeltmenin yapılması için bir Azrail'e gerek varmış…Sonradan söylendiğine göre azrailim olan o kara adamın gözü tekin değil, ağulu imiş. Bana nazar etmiş ve 6 saat için ölmeme sebep olmuş. Tek şansım ise adamın sabah saatlerinde gelmemesiymiş, yoksa öğlen sala okunur, ikindiden önce de defin gerçekleşirmiş ve ben diri diri gömülür olurmuşum. Ayrıca bu arada "Gece defin mekruh" diyen dini geleneğe de minnettarım.

Biraz da bugünden devam edelim;

İstanbul'un en nadide semtlerinden birinde oturmak benim için bir şans, hele Atatürk ormanında geçirdiğim sabah yürüyüşleri, temiz olan havasını solumak çok büyük ödül. Ormanda yürürken bazen ülkemin kurtuluş yıllarını düşünüyorum. Büyük İnsan Atatürk'ün bir ülke kuracak kadar engin idealizmi, beni adeta bu ormanın içine çeker. Bugün de ormanda, denize "Atatürk Köşküne" doğru yürüyorum. Karşımda masmavi Marmara Denizi çarşaf gibi uzanıyor. Ufukta ince bir çizgi ve engin gökyüzü düzlemi ile Marmara Denizi, açıları farklı duran iki ayna yüzeyler gibi birleşiyorlar. Huzursa huzur, mutluluksa budur! diye içimden geçiriyorum.

Huşu içinde yürürken, "Evreni Anlama" gerçeğini kavrama gibi bir görevim var diye düşündürüyor beynim.

Taze çimlere yatarak, yanımda baharla fışkıran beyaz papatyaları okşamaya başlıyorum. Önce Mustafa Kemali düşünüyorum. Hakkındaki okumalarımdan öğrendim ki; onca savaşın içinde, önemli bölümlerinin altı çizili, 4000'e yakın kitap okumuştu. Evrensel anlamda gerçek bir aydın, benim Mustafa Kemal'im. Onu minnetle yad ederken, Çanakkale zaferini anımsayarak, kendimi sorguluyorum. O bana, yayıldığım bu toprağı, bu huzuru sunmuşken, ben nasıl olur da sizlere bir eser dahi bırakmadan göçer giderim? Bu nankörlük olur. Ben ki O Cumhuriyetle doğan ebeveynlerin çocuğuyum. Aydınlanmanın (Atatürk'le gelen Türkiye Rönesans'ının) bir ürünüyüm…

Atatürk'ün 1935 yılında, radyodan canlı konuşmalarını dinleyen bir anneye sahiptim. Bu genel olarak bana etki etti ve beni içinde doğup büyüdüğüm kültüre farklı bakmaya götürdü. Şimdi yaşadığım bu yerlerde bulunmam, onun açtığı pozitif bilim yolundan ilerleyerek, 60 yıllık okumalarımdan kaynaklanıyor. Rehberim olan **çatışmasız dünya görüşüm**; sağduyu, bilimsel bilgi ve teknolojiydi. Şüpheciydim. Her konuda analitik düşünürdüm, doğmaları hiç sevemedim. Bende rehberime uyarak, okumalarımda kitaplarda önemli satır altlarını

çizmeye özen gösterdim. O yüzden şimdi dilediğim eserden hızla özet bilgi alabiliyorum. İçinde olduğum evrenin bize ait parçasından, şu anda üzerinde uzandığım noktasından bakacak olursam; her şeyi kapsayan, saran tek gerçek, genelde ENERJİ, az da olsa madde, ama soyutluk yok. Mutlak varlık bu olmalıdır. Evren aslında çok fazlı bir olgu… Enerji fazından "Big-Bang" ile plazma madde fazına geçiş olayları, makro düzeyde oluşmuş, içinde şu anda yattığım kozmosu üretmiştir. Görünür ve kavranabilir evren, 14 milyar ışık yılı yarıçaplı bir elips olarak resmediliyor. Toplam varlığın %5' ne tekabül eden burada, şu anda bilinçli kullanıcı olarak, küçük sarı beyaz ve yeşil papatyalara dokunuyorum. O kadar güzeller ki, yatarak, ağzımı onlara yaklaştırıp canlı canlı onlara dokunuyor ve öpüyorum. İçimden Evrene (TAM) en değerli duayı okuyorum. Sonra da hafiften yükselen sesle "Sevgili Karbondaşım, Karbondaşım." diye papatyalara sesleniyorum. Aynı içtenlikle onlar da bana karşılık veriyorlar. Huzur ve mutlulukla başımı rahatca aralarına koyuyorum. Gözlerimi kapatarak evrenle vecd içinde, halvet oluyorum.

Evrende enerji iki kez madde ile ilişki kurmuştur. Birincisinde maddeyi var ediyor. Bu "**Var Oluş**" sağlayan enerji, **Birincil Enerjidir**. CERN de bulunan Büyük Hadron Çarpıştırıcısı başta olmak üzere modern hızlandırıcılarda hem enerjiden madde hem maddeden enerji rahatlıkla elde ediliyor. Başlangıçta **Tekillik** vardı denebilir. Sonra çok az bir madde üredi. Bugün mevcut galaksiler, yıldız sistemleri böylece var oldu. Birinci nesil yıldızlar on milyar yıl önce "Süper Nova" şeklinde patladı. Bu patlamalarla oluşan gaz ve toz bulutu evrensel çekim gereği içe doğru toplandı. Üstüste oluşan yığında muazzam iç basınçlar maddeyi ezdi ve hidrojen atomlarının protonlarını dahi birleştirdi. Nükleer reaksiyonla yüzlerce protonu birleştirip daha ağır elementleri üreten maden fabrikaları gibi görev yaptılar. Böylece ikinci nesil yıldızlar, bizim içinde bulunduğumuz güneş sistemi son nesil olup, katı maddeli gezegenlerden oluşmuştur. Değişik yörüngeler işgal eden bu gezegenlerden Dünya, konumu itibarıyla

hayata şans vermiştir. ‘Hayat’ ise maddenin **İkincil Enerji** kullanımı demektir. Bu enerjiyle eylemsel olgular meydana gelir. Büyük patlamadan milyarlarca yıl sonra **Fizik** yasaları, yıldız fabrikalarında **kimyayı** üretti. Bu zengin kimyasal ortamlardan biri olan Güneş sistemi ise, **biyolojiyi** var etti. Güneş kendi canıyla (fotonik etkiyle) hayatı destekledi. Işınlarını gönderip besinlerimizi sağladı. Güneşin sunduğu enerji, hayatın kaynağı oldu. Onunla proteinler yağlar şekerler doğdu. Özünde canlı olmak gibi bir özellik taşıyan sayısız canlılar var oldu. Canlıların yapı taşları papatya ile beni kardeş yaptı.

İyi ki varsın Karbondaş…

Geçmişe gidelim yeniden;

Bayburt Platosundan doğan ve bizim vadiyi derince oyan Karadere’den daha zayıf olan Yanbolu akarsuyu, batımızda duran (derinliği daha az olan) bir başka vadiyi oyuyor ve yönetiyordu. Doğuda kalan benim köyüm olan Aşa ile, batı yamaçta olan **İşhan** Köyü arasında çok güzel ormanlarla kaplı (yerel ismi) Ezek Sıra Dağı vardır. Bu iki dere arasında doğu batı yönünde yamaçlar oluşturan keskin sırtlı dağ sırası ise güneyde kalan geniş platolardan irtifa alarak, köylerin arasında kuzeye Karadeniz kıyılarına kadar uzanır. Aşa ve İşhan sırt sırta vermiş iki kardeş köydür. Aralarında bir tünel açılsa belki yarım saat olan yol, yamaçları tırmanıp inmeyle uzuyor, iki saati bulan bir meşakkate dönüşüyordu. Uzaklıklarına rağmen, yine de aralarında bağlar kurulmuş, sanki birbirine geçmiş ilişkiler üreten bir duruma gelmişti. Her iki köyün mezraları ve yaylaları daha yakın iç içe gibiydi. Köy yaşamının gereği, insanlar her gün karşılaşılabiliyordu. Ağır süren kış koşulları hariç… Yanbolu Deresi, genç vadisiyle enfes bir orman dokusu oluşturmuştu. Bizim vadi ona göre oldukça fakir sayılırdı. Hele güney yönünde meşhur **Santa Yerleşkesi,** karakteristik ladin ağaçlarıyla kaplı, g**ür** ormanlara sahip, belki de Trabzon’un en güzel

yörelerinden biriydi. Santa'da 1932 yıllarına kadar Pontuslular yaşamaktaydı.

Onlara ait çok trajik hikâye dinledim ninemden. Tarihi harabeleriyle koyu yeşil çamlarıyla beynimdeki en güzel manzaralar arşivinde ilk sırada SANTA yatıyorlar.

Dedemin koyunları yılın önemli zamanını o yörede geçirirdi. Santa'da olan **küçük evimiz**, kısmen yıkılmış, bir **kiliseyle yan yanaydı**. Karın yoğun olduğu, dağ yollarının aşılmaz olduğu ağır dönemlerde Santa'ya gitmek için, nispeten kolay olan İşhan köyünden geçen yol tercih edilirdi. Mevsim koşulları iki köyü birbiriyle yakınlaştırmıştı. Benim de kendi köyümden sonra ilk tanıdığım yerdi. Yaşamımda çok önemli bir yeri olacağını, kaderimi derinden etkileyeceğini tabi ki 3 yaşında bilmem mümkün değildi.

Benim ölüp dirilmemden hemen sonra, Babam ve Mahmut usta bu köye cami yapmaya gelmişler. Kurulduğundan beri camisi olmayan İşhan Köyünde, taş camiyi, yeni hacı olan hayırsever Abbas Dede yaptırıyordu. Haliyle ustalar da onun evinde kendilerine tahsis edilen küçük bir odada kalıyorlardı. Dede, kendi köyünde ustalık gereken taş yapıyı yapacak, kendi köylüsü olmadığını bildiği için, ustalara işi

bitirmeleri için iyi davranıyordu. Çünkü bu işin şakası yoktu, yüzyıllardır camiye ihtiyaç duymayan bu köylüyü uyandırmak ve dini Mübin'e sahip kılmak gerekiyordu. Yeni iktidarın verdiği coşkuyla, 1952' de bu uyanışın olması sağlanmıştı…

NATO'ya girilmiş, Kore'ye asker gönderilmişti, şimdi de zihnen 'yeşillenmenin' zamanıydı. Babam ise böylesine giden bu akıma, uygun ne varsa yapıyor, okuyup imam olmaya can atıyordu. Sonuçta Babamla Abbas Dede inanç birliği içinde, Mahmut usta ise daha az inançlı olsa da işinde ilerlemek için, canla başla çalışmışlardı. Bu üç insan dostluk içinde 90 gün, küçük bir odada, patron-misafir-işçi statüsünde bulunuyorlardı. O insanlar iki ayrı köyden bir berdel üretilmiş ve benim yaşamımda ciddi etkiler yaratılmıştı. Daha önce detaylarını verdiğim evlilik konusunu burada tekrar etmek istemiyorum. Ancak eksik kalan kısmını yeri gelmişken vermeyi düşündüm. Bizim yaşadığımız anlara bakacak olursam; 2 saatlik bir mesafedeki Aşa köyünde, bizim evde, ben ve 3 yaş büyük ablam Huri, muhtemel dedemin yanında oyuna dalmışız. Kaderimizin belirlendiği o gece, ülkenin güney doğusunda yaygın uygulanan BERDEL ritüeli, Karadeniz'in bu yoksul dağ köyünde de başlatılıyordu. Bu nadir işlemle biz 4 çocuk, babamın bir coşku anında söylediği söz ile evlenmiştik. Hacının son önerisini, "Tabi ki Hacı Dayı. "diyerek olumlu cevaplayan babam, kendince, bizi, nispeten zengin Hacı ile dünür yaparak korumuş oldu. O akşam geleceğimi öngöremeyen babama, yanlış kararından dolayı, hiç kızamadım. Geçmişle ve onunla sinerji yaparak ne yapmak istediğini anlamıştım. Henüz yoğun tarım toplumu geleneklerinin baskısından kaçabilmenin mümkün olmadığı ilkel köylerde, bunlar olağan gelişmelerdi. Bu yanlış seçimden kurtulmam için şansıma, annem üzerinden Atatürk'ün nefesi yetişti. Köylere kadar uzanan **Laik Cumhuriyet ivmelenmesi** beni kurtarmaya geldi. Öyle ki kader kurbanı bu dört çocuktan modern dünyaya kaçan yalnızca ben olabildim. Tüm olumsuzluğuna rağmen ben de bu evliliği

ölünceye kadar taşıyarak, aydınlığa kaçışımın bedelini fazlasıyla çevreme ödedim.

Bilimin eşliğinde yeniden bugüne dönelim;

İstanbul'da Mart ayının ilk günü, oldukça soğuk ve bir o kadarda güneşli. Sonsuz gökyüzü maviliğine bakarak türümün 2020 da nasıl olacağına dair hayal kurdum. Çok eski yıllarda yazdığım bir komedi oyunu içinde, Anti Evren varsayılmış, bize ait yaratılış mitlerini oraya taşıyarak, seyirciye sunmuştum. Bu kez oldukça dramatik bir felakete bakıyorum. O yüzden biraz üzgünüm… (https//www.genmem.net)

Önümüzde tehlikeli olan **Trans Hümanizm Çağı** açılıyor. Cilalı Taş devri gibi… Blokların zinciri ya da taşların el ele vermesi gibi bir resim var ortada. 5G iletişim ağları ile **IoT** devri yani eşyaların interneti var. Bizim yerimizi alacak olan **Yapay Zekâ** eşliğinde çalışan fonksiyonel nesneler… **Özneyi Nesneleştiren,** bireyi zincirin halkası yapan devrim(!) Daha çok mobil ve otonom cihazlarla kendimizi donatıp seviniyoruz. Bu evrede bir sorun var mı diyerek düşünemiyoruz bile... Muhtemel ki önünü göremeyen bir sürü gibi kayadan atlayarak, derin yamaçta kırılıp telef olma hali yaşayacağız. Yine muhtemel ki kendi sonumuzu hazırlıyoruz ve kıyametimize doğru yuvarlanmaktayız.

Başka bir açıdan bakarsak görürüz ki, ortada ciddi bir başkalaşma var. Mahşere geçiş dönemi... Avcı/toplayıcı olduğumuzda kurduğumuz bireyi yöneten, toplumu öne alan, kutsayan sistemler yani kültürler, ölüm döşeğine yatıyor, final evresine giriyorlar. Gelen dijital çağ, evrende var olan gerçek döngüyü, çok derin analizlere vardırarak teşhis ederek, toplumsal örgütlenmeyi de kutsamaktan vazgeçerek, hesap görülür bir alana çekmeye çalışıyor. Kültürler ilk defa ramp ışıkları altına yatıyorlar. Oluşan yüksek ısı ile kutsallıkları eritmeye başlıyor. Kabukları dökülüyor, büyüleri bozuluyor.

Doğada yanı Kozmos da üç kat gibi görünen tek yapı;

1- Temelde **Enerji** (karanlık veya aydınlık) var.
2- Arada geçişi sağlayan **Plazma** evresi var.
3- Şekillenebilen enerji yani (görünür görünmez) **Alan** ve **Madde** var. Toplamda Alan Madde yanı **TAM** var.

Bunlar aslında belli koşullarda birbirine dönebildikleri için **TEK** ya da **BİR** de sayılabilirler. Günümüzde bilim başarılı simülasyonlarla bu reel ortamı kültürlere de taşıyor. İnsanlık için de bir tasarım yapıyor.

Beşerî tekillik, Ray Kurzweil'in 2005 yılında söylediği gibi adım adım yaklaşıyor. Gelecek uzmanı dâhinin öngörüsü, tıpkı Alvin Toffler 'in 1970'ler de öngördüğü ve kısa sürede "olacak" dediği her şeyin doğru çıkması gibi, Rey'in iddiaları da birbir gerçekleşiyor. Varılan bu nokta biraz da Evrimsel bir sonuç gibi görünüyor. Cansız ortamda var olan **biyoloji,** 4 milyar yıla yakın sürede bizim gezegende muazzam bir hiyerarşi kurarak çalıştı durdu. Sonunda insanoğlunu var etti ve onu 100 bin yıl süreyle evrimin zirvesine vardırdı, sonunda da gezegende kraliyet makamına oturttu.

Düşünen insanın genetik havuzunun ömrü doldu, taşması çok yakındır. **Biyolojik Evrim** yerini yapay zekaya devrederek, "Şeylerin Evrimine" onay vermektedir. Richard Dawkins 1976 yılında yayınladığı 'Gen Bencildir' adlı eserinde, "Kültür iletimi ile genetik iletim arasında bir analoji kurabiliriz" önerisinde bulundu. Dawkins bu söylemiyle bugün için köşetaşı sayılan malzemeyi 44 yıl önce vermiştir. "**Memetik Evrim"** olarak özetlediği öngörüsünü, kitabın sonuna doğru şu açık soruyla sürdürüyor, "Karbon dünyası… Yerine elektronik yankılamalı devreler üzerine temellenmiş bir yaşam biçimi keşfedilirse, mevcut yaşam ilkeleri ne olacaktır? "

Böylece biz bugün "**Mem**" olarak adlandırılan kültürel havuz ve onun evrimini konuşuyoruz. Sosyal yapıları anlamada bize yararlı olacak bilimsel bir araç sunuldu. Konuyu 2020 yılına getirdiğimizde, karşımıza Yapay Zekâ 2,0 çıkar. Mem havuzu burada **Veri Havuzu**

olarak yerini alır. Yapay Zekâ için Işık hızında işleyen **“Evrim Algoritması”** dahil her tür yazılımı kullanan Makine Öğrenimi (ML), Derin Öğrenim (DL) programları çalışıyor. Bu insan ötesi varlıklar kendilerini her sabah yeni ufuklara taşıyan “Master Algoritma”nın zaferini tadarak kendini dönüştürmeye devam ediyor. Bu **öte dünya! Metaverse o**nun içinde, muhtemelen **İnsan YOK!..**

Örneğin şu anda bu metinde oluşabilen yazım hatamı bana söyleyen bir AI (yapay zeka) var.

Dünyanın geldiği yer, bizim tarihimizde devir kapayan devir açan bir eşik değeri dayatıyor ve uyanmamız için kulağımıza olup biteni fısıldıyor. Yeni keşfedilen kuantum bilgisayar haberleşmesini sağlayan “Dolanıklılık Prensibini” kullanan **fısıltı tekniği**, ‘dedikodu’ zonları gibi kavramlar içindeyiz öte Dünyada. Sonuçta **insanı aradan çıkaran** bağımsız yeni aktörler gezegenimizi sarıyor. Dramatik olan, insanoğlu bu kaçınılmaz sonu, kendi aleyhine kendi eliyle hazırlıyor. Daha da acısı bu sonu hazırlamak zorundadır… **Evrim Makinası** sadece ilerler, destinasyon için kimseden talimat beklemez. Doğa bizi dinlemez, bizde onu dinlemeyerek son 15.000 yıl içinde kibrimizi ona gösterdik. Şimdi aleyhimize çıkartılan ağır faturayı mecburen ödemek zorundayız.

Tıpkı Karadeniz fıkrasında olduğu gibi.

Kahvede Temel ile Recep pişti oynarken, iriyarı bir adam hışımla içeri dalar “Ula! Mehmet Kim?” der. Temel masadan kalkıp “benum ula nolacak?” deyince, öfkeli adam tekme tokat Temel’e girişir. Temel yerde, yara bere içinde yatarken, adam kahveden çıkıp gider. Recep şaşkın yanına yaklaşır, insanlar duymasın diye fısıltıyla, “Ula Temel niye Mehmet oldun?” der. Temel zorla gözünü açararak cevaplar, “ula aldattım oniii daa!” Belli ki doğayı aldatmak pek makbul bir şey değilmiş…

İKİNCİ BÖLÜM

MEM

(KÜLTÜRLER)

İçinde büyüdüğüm kültürün sonucu evliyim bir oğlum var ve 20 yaşındaydım. Aynı zamanda İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisiydim. Birkaç yaşama sığacak deneyim ve bilgi bagajıyla kurtlar sofrasına, kıyısından yanaşmanın zamanı gelmişti…

Dünya gençliği 1968 hareketleriyle "savaşma seviş" sloganı eşliğinde masum bir start vermişti. Dalga, dalga her ülkenin koşullarına göre şekiller alarak, sosyal bir virüs gibi hızla yayıldı, bize kadar da geldi. O Paris bense Trabzon'dan yola çıktık ve İstanbul'da buluştuk. Gençliğimin en heyecan verici eylemi olan bu coşkulu etkinliğe katılmamam mümkün değildi. Evet tam gönüllü olarak üniversitede DEVGENÇ 'e ve gelişen olaylara katıldım. Hüseyin Naili Kübalı hocanın mitinglerdeki konuşmalarına, Deniz Gezmişin liderliğine çok saygı duyuyor ve onlara gönülden katılıyor, alkışlar sunuyordum. İçten yaşadığım coşkuya rağmen maalesef bu eylemlere de takıyye yapmak kaydıyla fiilen katılıyordum. Oysa o günlerin heyecanıyla belki de rasyonel düşünmeyi bırakarak tam Deniz'ler gibi heyecanlı militan ve tam bir devrimci olabilirdim. Hatta yapım gereği rahatlıkla arkadaşlarıma öncülük bile yapabilirdim. Ama Lider olmayı seçmedim. Çünkü ben sorumlu bir babaydım. Arkadaşlarımdan farklıydım. Riske giremez, ölemezdim. Çünkü henüz ölüm planlarımda yoktu. O yüzden çocukken edindiğim yetenekleri kullanarak kurduğum stratejik yaşam planıma uygun davranmalıydım. Ana planımı sarsacak, akıl dışı hiçbir taktık kullanmıyordum. Aslında devrimciliğimi tam yapıyorken,

uyguladığım küçük değişikliklerle ile güvenlik içinde kalıyordum. (Mesela boykot yönetiminde görevli ekipte isem, silahlı kişi ben olmuyordum. Sadece kimlik kontrol işini üstleniyordum. Ya da 6'lı kol yürüyüşlerde her zaman ortada durmaya özen gösteriyordum.) Hasılı kişisel bir bedel ödemeden, ortam koşullarına uygun davranarak ve gerekli olan esnekliği kullanarak yol alıyordum. Her zaman sürdürdüğüm tarzı gençlik yıllarımda da sürdürüyordum. Orman içinde doğan bir çocuk olarak doğayı yakından izlemiştim. Yaşama dair aldığım ders, ağaçların kuvvetli fırtınalara karşı **esnek yapıları** sayesinde dayanabildiğiydi. Bende bu prensibi sezinlemiş ve hayatımın özüne koymuştum. Oysa çok değerli arkadaşlarım, adeta sert çelik olmayı şiar edinmiş ve çok ağır bedeller ödemişti. "Tam Bağımsız Türkiye" sloganını duyduğumda, bugün bile hala tüylerimi diken diken oluyorken, varın benim o günlerde yaşadığım duygusal işkenceyi, iç çatışmayı ve o yaman çelişkiyi düşünün.

Çelişkiler, tutarsızlıklar, esnek davranma gibi tanımlamalar sömürücü toplumlarda bireyi aşağılayan, tersine eyleme geçiren ve yönetme amaçlı fonksiyonel kavramlardır. Bireyi yönetmeye ve onun karşılıksız fedakârlık yapmasına zemin oluşturan bedavada enerjisine çökülen '**kurşun sözlerdir**.' Oysa doğanın parçası olan insan, çevre koşullarına uymak zorundadır. Toplum kültürünün icadı, bu türden belli 'motto çengellerine' asılı gövdelere dönüşmek, onların bireysel gelişiminin aleyhinedir. **Ben, kendim için önemliydim eller için değil**… Milletin gözünde tutarlı olmak, kişiye çok ağır bedeli olan bir tuzaktı. Hele bana hiçbir getirisi olmayan, bu yüzden de isteyerek savunduğum bir tez değildi. Sadece durumu kurtarmak için görüntüsel olarak davranışlarla yönetmem gereken bir hususstu. Çevreye göre çelişkili olmayı olumsuz görmüyor, aksine varoluşsal bir karakter olarak alıyor bağrıma basıyordum. Hayatıma dönüp baktığımda, en yakından beni saran aile, onun içinde olduğu mahalli ve dini kültür, hatta kuramsal yapı gibi içiçe geçmiş bu **yönetenler,** benimle çatıştığında onlara karşı çıkarak açıktan savaşmıyordum.

Zavallı bir birey, karşısında **dev bir kültür**!.. Bu imkânsız bir yoldu. Çatışma yerine en az bedel ödeyerek, gizli savunma sistemimi kuşanıp

ellerinden kaçıyordum. Onlar, ben **açık vermedikçe karşı hamlemi asla anlayamazlardı**. Zira bana karşı çok güçlü olmaları bir şey ifade etmiyordu. Yenilmez olan bendim. Operasyon alanı bendim, beyin ve bedenimdi. Oraya da ben istemeden asla giremezler. Canlı, cansızlardan oluşan bir hücredir. Hücre dahi kandırılmadıkça ele geçmez. İstediğiniz kadar büyük olun bunu başaramazsınız. Zira hücrenin zarını yırtmak anında onu öldürmektir. Karşımdan gelerek bunu yapamayacakları için, imanla oynayıp yani pusuya düşürüp, beni sömüreceklerdir. **İman ajanı kullanmadan bireyin bedenine dalamazsınız**. Çocukken o kafesten kaçmış ve özgür bireyciliğimi korumuştum.

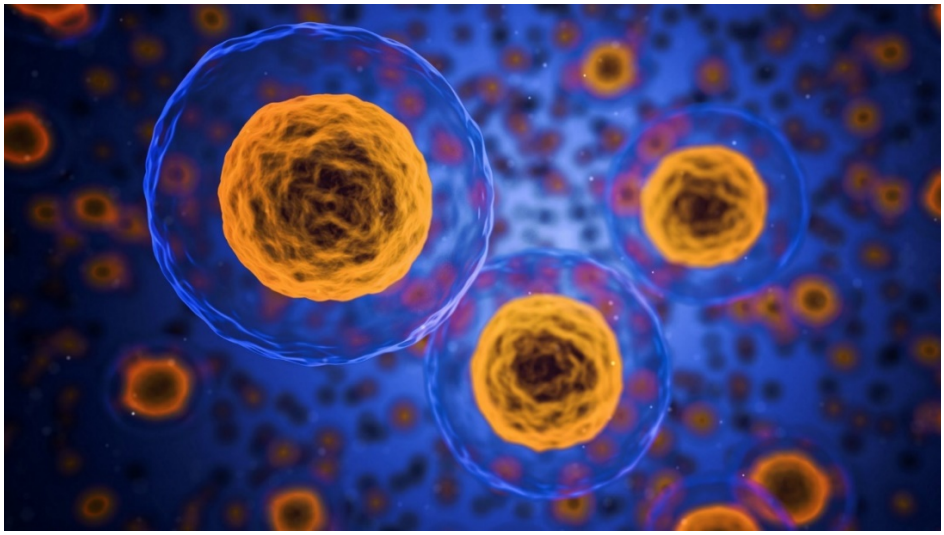

Çağlar boyu kültürlere kural ekleyenler (**mem** üreterek), **iman ve inancı kullanarak hücre bağışıklık sistemini kolaylıkla aşmışlardır.**

Ben ise 12 yaşında yaşadığım aydınlanma olayı sayesinde, iman denen sahte nörotransmiterleri yok edip, aramızdaki geçirgenliği sonlandırmıştım. Sonuçta soyutluklarla iş gören bu MEM sömürü ajanları beni hiç yakalayamadı.

İstanbul'da o yıllarda kimse beni tanımıyordu. Bu durum bana büyük bir özgürlük alanı sağlamıştı. Fakültede değerli Profesör İdris Küçükömer ile sohbet fırsatımın olması ve Ünlü Hüseyin Nail Kübalı ile boykot mitinglerinde yan yana durmak şansı beni çok heyecanlandırıyordu. Fakültede olan etkinlikler, bizim amfide (birinci

sınıf) gerçekleşiyordu. Liderlik özelliğimden sadece kapalı salonlarda yararlanılmasına razıydım. Trendin getirdiği enerjiyi bu esneklik ile sönümlüyordum. Haliyle sınıftaki bu tür etkinliklere ev sahipliği yapıyordum.

Kıbrıs'ta federasyon mitingleri, siyasi boykotlar, Varto deprem etkinlikleri gibi faaliyetlerin her zaman içindeydim. Zaten bir yandan da amfi girişinde bir köşede, radyatör üstünde, eski ders kitapları satıyordum. Haliyle ilk bir ayda geniş bir öğrenci gurubunu etrafımda toplamış ve çevre edinmiştim.

Mikrofonda olan benim. (İstanbul Hukuk 1 nolu anfi konu Kıbrıs Meeting.)

Böylece okula fiilen devam ettiğim hararetli geçen üniversiteli öğrenci olma dönemim, bir yıl içinde bitti. Mezuniyetime kadar, sınavlarla sınırlı ve zorunlu zamanların dışında okula gitmedim. Öğrenciliği dolu dolu yaşadığım bir yıldan sonra, geçim nedeniyle çalışma hayatım başladı. 1970 yılında Unkapanı Çarşıda bulduğum ilk işle başka bir alana taşındım. Yeni tanıştığım çevreyi inceledim. İhtiyaçlarım için aynı anda birçok etkinliği sürdürme huyum burada da devam etti… Takı 24

Aralık 2020’ de kutladığım 50. İş yılıma kadar da sürdü ve dahada sürecek…

Düşününce yetmiş yıl geçmiş ve ben hep ayni kişiyim, 8 yaşımdaki ayni mizaç, aynı karakter… Bence bireyin oluşumunda bazı değişmezler vardır. Makinenin şasisi gibi. Her yeri oynak değildir… İnsana yakından bakalım isterseniz. Sadece analizler değil, birazda SENTEZ yapalım.

HUY

PSİKOLOJİ

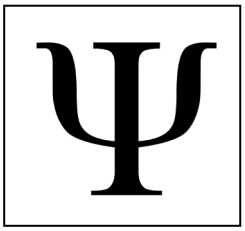

Psikoloji (ψυχολογία) ya da Duygu-Düşünce Bilimi, bireylerin zihin ve davranışlarını sistematik olarak inceleyen bilimdir. **Huy** veya **mizaç** psikolojide içe veya dışa dönüklük gibi bireyin kişiliğini ifade eden sıklıkla öğrenilmişten ziyade doğuştan geldiği kabul edilen davranışlardır.

Birinci bölümde şematik olarak verdiğim, bireyi saran halkalardan en içte ve en çetin olanı huydur. Birey en çok ondan zarar görür. Yönetimi kolay değildir. Yukarıda Wikipedia tanımını verdiğim, toplamda bizim karakterimiz olan, çocuklukta gelişen huy, meşhur ata sözüne hak verdirmiştir. “ Can çıkar huy çıkmaz.”

Bana göre huy, genlerimizle taşıdığımız mimari planımıza uygun inşaat esnasında, duygusal yapının ana taşıyıcı unsurları oluşumu işinin adıdır. Yaşam boyu onun parmak izi bizi takip eder durur. Bu konuda okumalarımla yaptığım tespit; doğuştan gelen ya da sonradan edinilen olarak ayırım varsa da, ben iki görüşü birleştiren bir anlayışa sahibim. Evet genler bu işi belirler, ancak ‘**expression’** genlerin ifadeleri dediğimiz şey de (yanı çevre koşullarına göre ifade) çok etkilidir. Çevreye uyan gen, karakter oluşumunda çevreye, bireyi saran olgulara daha çok ağırlık veriyor. Ayrıca mem yayılma hızı fazladır.

O nedenle ben birinci bölümde, kişiyi ‘**ben’** olarak ele aldım. Çevreyi; onun belirlediği kültürleri, yani ‘**mem’i** bu bölüme bıraktım. Huy,

çoğunlukla çevredir, kültürdür, ailedir, mahalledir. Bir nevi birey için gizli yönetici gibidir. En mahrem yerlerimizi kendi şalıyla örter fakat diğer giysilerle bedenimizi ayırır. Yakın çevreyle benzeşir, uzaktakiyle ise ayrışır. Çevre etkisini görebileceğimiz örnek, başka ülkelerde yaşayan uluslar olabilir. Mesela bir İngiliz mizacı, bir Türk mizacıyla hiç de yakın değildir.

Doğduğum dağ köyünde doğanın kucağında, yetiştiricisiz, minimum müdahaleler ile geçen çocukluğum, bende (sonradan değiştirmeye ihtiyaç duymadığım) **olumluyan huy** oluşturmuştu. Bugün bile bu huyumdan memnunum! Bu huyun üzerimde çok hakkı vardır. Yaşam savaşında beni en iyi şekilde korudu. Pozitif olan bu huy **Esnekliğimdir.** Gölgelerinde büyüdüğüm, vadinin azgın fırtınalarında, yere kadar eğilip doğrulan ağaçlar benim rehberim oldu. Hep kökleri üzerinde aynı yerde durdular fakat onu yıkmak için gelen baskıyı ustaca üzerinden savuşturdular. Gezegenin bu ilk canlıları, başarıyı kavgada gören ilkel insanlara rağmen, esnekliği yararlı davranış ve huy edinmişler.

Buna karşın, huyların katı ve kararlı olanları, örneğin, "**sözünün eri delikanlı**" kavramına çakılan versiyonu, diğerine yararlı fakat sahibine çok fazla zararlı olanıdır. O yüzden toplumlarda en çok o tip sevilir, sürekli alkışlanarak, tüm ailelere bu tarz çocuk yetiştirmeleri telkin edilir. Zira emeği ve değerini sömürtmeye en uygun tiptir. Gözünü kırpmadan soyut bazı değerler uğruna ölebilir. Radikallerin kullandığı canlı bomba bunun zirvesidir!..

Gözlüyoruz ki ana karınca için, yaşayan küçük işçi karıncalar oldukça çokturlar. Onların kendi varlıkları kendileri için önemsizdir. Arılarda da davranışlar benzerdir. Fakat bu küçük istisnalar aşağıda vereceğim hiyerarşi tablosunda ters duran piramide aittir. Neokorteks sahibi olmayan bu hayvanlarda, sadece içgüdüler çalışır, insana yakın birey oluşumu yoktur. Yani henüz bir organlar kümesidir. İnsanlarda korteks sayesinde, orta beyni baskıladığımızdan dolayı, körelen içgüdülerin yerini huylar almış gibidir. Huy, genlere uygun ve 0-8 yaş

aralığında kazanılan dil benzeri bir işletim sistemidir. Hasılı yaşadığı çevre etkilerine maruz kalan ifadeler toplamıdır.

Kültür ya da çevrenin ürettiği “MEM ” kayasına çarparak yansır kayanın kalıbına uygun seslerle ifade bulur. Beyin doğumla getirdiği nöral alt yapıya, dil ve işletim sistemi yüklenirken çevrenin iklimini dikkate alır. Ortamda yüzen mem fısıltılarını hop alır ve kültür olarak bireyin üzerine oturtur. Sanal görünmez bir kimlik gibi onu sarar.

Çoğu şehirli, eğitimli ebeveynler, çocuk gibi değerli bir varlığı yetiştirmeyi bilmiyor bana göre. Köy gibi serbest ortam olmadığından çayıra salarak, çocuğu doğanın beşiğine de emanet edemiyor. Haliyle ‘balkon çiçeği’ gibi olan, bu yeni nesillerde yeterli öz güven gelişmediği için, sağlam karakter de oluşturulamıyor. Hele 0-2 yaş aralığında dil dahil tüm duyuları kullanarak bir çok şeyi öğrenmesi gerekirken, izole olması bir felaket gibi… Şanssız yavrularımız canlı bir doğaya göre tasarlanmış olan küçük beynini, dumura uğratan muamelelerle karşılanıyor. Boş doğan zihnin, çevreyi tanıma gayretiyle, her şeyi emmeye ilk dakikadan itibaren hazırdır. Hatta bir kuru sünger gibi, 5 koldan dolum yapması gerekmekteyken tam bu evrede, 2 boyutlu (mobil telefon, tv gibi) ortamla karşılaşması felaketi gibi görünüyor. Duyularından aldığı girdiler sürekli aynı harekât ve sabit çerçeveye maruz kalması, o minik beyni adeta pelteye çeviriyor. Çocuk yetiştirmeye dair mevcut külliyat ve kültür, bu yeni olguları yönetemiyor. Dijital cihazlar pedagojik olarak yeni doğan çocuklar uygun yapılsa hadi bir şansı var diyebilirim. Fakat her şey büyüklere…

Siz okurlarıma, çocukları üzerinde daha az baskıcı olmaları için bu açılamayı yapma ihtiyacı duydum. Toplumu birey yararına yeniden irdelemeliyiz. O ne işe yarar, bireyden beslenir belli fakat ona acaba ne katar? En azından zararlarının bir envanteri yapılmalıdır.

Tek yönlü bir enerji akışı bireyi karınca sürüsüne döndürür ve kendine yararı olmaz. Yani fedakâr birey, uzun tarihimizde sadece avcı-toplayıcı dönemimiz itibarıyla, bireye bir yarar sağlamış. Uzun

yıllardan sonra günümüzde, dijital ortamda **bilgi ile güç kazanmış birey** belkide ilk kez hak ettiği yeri alacak gibi görünüyor. İlerde buna dair eğitim ve öğretim önerilerim olacaktır. Çok derin bir konu…

TOPLUM VE HİYERARŞI

(SOSYOLOJİ)

Avcı/Toplayıcıyı saymazsak, tarım toplumunda, sanayi çağında, hele bilgi toplumunda her zaman **zayıf bireyin** enerjisini bedava (karşılık vermeden) kullanma olagelmiştir. Bu haksızlık hep onun aleyhine olmuş, **sömürene semirilme imkânı** sağlamıştır. Toplumsal değer biriktirme, zenginlik ve muhafazakarlık biraz da bu olgulardan doğmuştur.

Benim uzun okuma serüvenimden elde ettiğim bazı bilgileri, özgün fikirlerimi, çatışmasız dünya görüşümü size bu eser açmamı sağladı.

(Bu denemede bilimsel format kullanmadan bilim yapmaya soyundum. Çok laf az iş değil, az laf çok bilgi vermeyi ya da, sizde Wikipedia ya bakma ihtiyacını sağlamayı hedefliyorum. Artık bana göre Bigdata çağında beyninizi depo olarak kullanmayınız sentezler üretin istiyorum.)

Fizik, kucağındaki Kimyayı ve Biyolojiyi doğurmaya zorladı. Bizim de içinde olduğumuz 4 milyar yıllık serüven böyle başladı. Denizlerde mevcut volkanik kalkerlerin kristal yapıları ve oluşturduğu tüpüller ile -70 mili volt elektrik gücü ile protonu H^+ tüpülün içinden yürüterek ilk canlıyı üretti. Bunu yaparken kumdan tuğla, tuğladan bina, yani **tüme varım** yolunu izledi.

İzlenen bu yol, benim beynimde evrensel bir tablo oluşturdu. Beyin bilgi işlem tarzı ile, doğanın cansızdan canlı üretme tarzı tamamen aynıdır. Kendimce yaptığım basit çizimi aşağıda sizlere sunuyorum.

Bu tabloda tasarladığım, **“Biyolojik Sistemlerin Hiyerarşisi”** adını verdiğim bir özettir. Uzun uzun anlatmaya gerek bırakmıyor. Ancak bazı anahtar bilgileri vermeliyim.

Yaşamın en küçük yapı taşları bireyleri olan **hücreler** birleşerek fonksiyonel **dokuları** var ettiler. Bizi doğuran, bakıp büyüten küçük ailelerimiz gibi. Yeterince doku birleşerek büyük aileleri yanı toplumdaki karşılığı olan klanları var ettiler. Biyolojik karşılığı “**organlar**” olan bu mekanizmalar, dışa dönük iş gören ilk yapılardırlar. Bu seviyede işe yarar bir organizasyon ile **birlikten kuvvet** doğuran, daha üstün olan **organlar sistemi**ni oluşturdular. Biyolojinin doğal evrimle elde ettiği bilgi ve hayatta kalmanın gereği buydu. Bizim de içinde olduğumuz **çok hücreli organizma** böylece var olmuştur. Yeşil saha Doğaya uygun doğru bir yürüyüştür.

Resmin üst bölümünde ise insan topluluklarının kurdukları yapıları gösteriyorum. Tablonun toplamında bir simetri vardır, tıpkı ayna görüntüsü gibi… Hücreden başlayan bize varan alt parçadaki geniş bant, karşıtı olarak bizde **asgari taban** olarak alınıyor ve topluma temel kaide oluşturuyor. Bu zemin ormanlarda çok net görülen florada kendini mükemmel şekilde ifade etmiştir. Toprak seviyesinde yararlı mantarlar ve kısa otlar, yukarıyı besleyen geliştiren **asgari biyolojik taban** vardır. Bir üst seviyede, olumlu seçimle daha yetenekli **belli işlerde uzmanlaşmış** bireyler vardır. Flora analojisini izlersek, burada 3-5 m boylarında, farklı çiçek veren, değişik meyveler sunan ağaçlar vardır. Bu faunayı bize uyarlarsak, alt sınıfın yapamayacağı bazı meziyetlere sahip, becerikli olan farklı insanlar görürüz. Bu iki kategoride çok emek vardır ve enerji kullanılır, hammaddeye dönüşür o kadar. Onların ürettiği hammadde henüz ürün değildir. Zira planlama yanı akıl yoktur. Kurnazlık hiç yoktur.

Bir üstte 3. sırada **yöneten/yönetilen** sınıfı ise, aşağıdan gelen bol malzemeyi kullanarak, biçimlendirir kalıplara döker. Artık ürünler ortaya çıkmaktadır. Kendi yeteneğini kullanarak başkalarının ürettiği enerjiyi sahiplenme burada ilk kez görülmeye, az da olsa kısmen sömürü sistemleşmeye başlamıştır. “**Taş atmadan kuş yakalanır**.”

Aynı zamanda burada, piramidin tabanına göre, gurubun üye sayısı oldukça azalmaya başlamıştır. Konu net anlaşılsın diye ilerde bu sınıfları oransal olarakta size sunacağım.

Bu kategoride ikili adlandırmayı, (Yöneten/yönetilen) iki yöne harekât kabiliyeti için kullandım. Üst yapıya gidebilme yeteneği ağır basan bireyler olabileceği gibi, başarısız olup **alt kata düşenlerde** vardır. Böylece doğal bir seleksiyon oluşur. Genetiklerinden kaynaklı sağlam Nöral yapılar, alt sınıfa göre daha karmaşık ve verimli Snaptik ağlar kurarak, somut değerlerin türevlerini yaratmayı becerir.

Homo Sapiens de yani insanda **YALAN,** en iyi bu sınfta iş görür. Alt katmanlar anlamlı yalan üretemez, tıpkı 0-8 yaş aralığında çocuk

gibidir. Düalist olma yeteneğini henüz kazanamamıştır. Kralın maiyeti diyeceğimiz kadro, yönetim aygıtı, "Foundation" de röl alan bireyler, yöneticinin tepede kalmasını sağlayan kaidesidir. Kral, yöneten ve yönetilen deposundan sadece yöneten özellikli olanları çekip alarak, oturduğu tahtı, sağlam oluşturacak şekilde sutunları birbirine çakarak koltuğunu sağlamlaştırır. **Alt Yönetici** (bunlar kan emici sömürücüdürler) altında kalanlara före yönetici, gerçekte kralın altı demektir.

Tepede tek hücre olan **YÖNETİCİ**'nin, altta kendini var eden işçi arılarla, ya da peteği biçimlendiren mum uzmanlarıyla, hatta tüm yapıyı çekip çeviren tüccarından askerine kadar uzmanlarla dahi hiçbir şekilde teması yoktur. Gereği de yoktur. Onu doğal evrim sonucu hiyerarşik toplum yapısı, o taht misali kurum (Establishment) kaidesine oturtmuştur. Eğer idealizme bakarsak tablo değişik sunulur.

Yukarıda özetlediğim objektif tabloda kademeler için, biyolojide olduğu gibi toplumsal olarak da mutlak bir düzen var mı? Yoksa toplum doğadan kopuk alternatif yapılar mı oluşmuştur?

Doğada kuraldır; benzer özellikte çok miktarda malzeme, plazma halinde, peltemsi olarak uzun süre duramazdı. O yüzden tabanın canlı yapıları, bakteri düzeyindeki yağ proteinleri sayesinde küçük kılıflara bürünmüştür. ATP hücreleri kullanarak ışıktan enerji sağlamış, **alkalin hidrotemal menfez** (yada tüpül) kullanarak yaşamı başlatmıştır. İlk bakterimiz çekirdeksiz yaşam mekanizması prokaryot, sonra da merkezde zarla ayrılan çekirdekli Okaryot hücreler var olmuştur. Böylece yeni bir serüven gezegenimizde başlamıştır. Bu aksta ve ana omurgada 4 milyar yıl geçmiş, durmadan türler türleri üretmiştir.

Bize kadar gelen bu uzun yoldan elbette bazı sapmalar vardır. Onlar da bir hayat bulmuş, belki başka türlere evirilmişlerdir. İşte doğada dahi milyarlarca tür oluştuğu gibi sosyal yapılarda da düz gidişin yanında bazı anomaliler de görülmüştür. Tıpkı benim gibi…

Aslında kendi adıma ve kendi çevremin oluşturduğu kültür içinde, bir arıza olarak varım. Bunu başta anlamadan, uzun yıllar sürdürdüm.

Yanlış yolda olmadığımı, hatta diğer sürücülerin ters gittiğini kabullenerek, onları uyaran ‘avanak adam’ gibiydim.

Oysa otoyolda akan insan seli ile benim yönüm aynı değildi. Uzun yıllar kendimce çevremi aydınlatmayı, insanları rasyonel düşünmeye yöneltmeyi ödev bildim. Habire çalıştım, onlara bilgiler vermeye uyandırmaya çalıştım. Fakat bunu zerre kadar başaramadım. Hatta kendi özel izole edilmiş laboratuvarımda, yaptığım 40 yıl süren deneyler dahi sonuç vermedi. Kimseye bir kelime kazandıramadım. Yıllarca okudum durdum ve anladım ki kültürler granit gibidir. İçine hapsettiğini asla bırakmazlar. Yukarıdaki tabloda oluşan kademeler kolayca değişmiyor. Doğuştan gelen genetik alt yapı ve yanlış gelişmiş çocukluktaki kütür yüklemeleri, bireyi belirliyor ve sisteme çakıyor!

Sanırım ‘Hint Kast Sistemi’ insan fıtratına en uygun sistem… Bazı aydınlar beni asla kabul etmiyecek, bundan eminim.

Benim ‘insanı dönüştürme’ yanılgımı evrensel olarak örneklersem, Lenin 300 milyon insanla, Atatürk’ise 20 milyon insanla bunu denedi ve başaramadılar. Benim gibi küçük bir birey de yaşamından 50 yıl emek vererek denedi ama başaramadı diyebilirim. Ancak ben o büyük liderlerden şanslıydım. Deney alanım çok küçüktü ve esnek karakterim sayesinde olmazı görmüş, emin olduktan sonra hemen bu anlamsız sosyalleşmekten dönmüştüm.

Sonuç olarak anladım ki, ben bu yapının içinde hiç olmamalıydım, nerede kaldı ki yaşadığım çevreyi etkilemek. Zira bu kültürün adı **Teslimiyettir.** Kültür var olmak için, ne pahasına olursa olsun teslim alınmayan tek kelle bırakmayacaktı. Bu katı hedef için sonuna kadar savaşan binlerce yıllık bir kültür vardı ve ben onun içinde cılız bir böcektim. O beni her an, her yerde yok edebilirdi...

Çevremi kültürün gözünden gözleyerek, kendi dışımdan bakarak, ilk kez bu derece net anlayabilmiştim. Ben Atatürk Cumhuriyetinde doğan anne babanın çocuğuydum. Beynimde çocukluktan oluşan uçsuz bucaksız Snaptik ağlar vardı. Ergenlikle kısmen budanan

nöronların, **yapıcı yıkıma** uğradığı yaşımda, ülkem tarihinin en aydınlık devresini yaşıyordu. 1961 anayasasıyla gelen özgürlükler ortamında, ortanın solunun iktidarında verilen hakların sonradan bol geldiği görülmüştü ve 1971'de budandı. Ben o dönem genç bir insandım. Fakat heyhat! Bu toplum "yalanda keramet var." dinamiğine oturuyordu, bunu geç farketmiştim.

Cahit Sıtkı Tarancı'dan "**Yaş otuz beş**" şiirini hatırlayarak;

"Gökyüzünün başka rengi de varmış!
Geç fark ettim taşın sert olduğunu.
Su insanı boğar, ateş yakarmış!
Her doğan günün bir dert olduğunu
İnsan bu yaşa gelince anlarmış."

Ben kırk yaşında ancak öğrenebildim. Zaten hayat hikayemde atladığım bir detay vardı. Bu vesileyle hatırladım.

Ben 12 yaşlarında, '**Yukarıdan**' ilk koptuğumda, kendime belirlediğim bir ömür ve ölüm yaşı vardı. Bu yaş 85 idi. Neyse ki henüz ortaya gelmeden uyandım. Hele şükür!..

Belki de soğuk savaşı bitiren olguların bana da öğrettiği şey buydu. Bu uyanış sonrasında, imanla olan çatışmalarımı 28 yıllık okumalarla 1990'lı yıllarda tamamen sonlandırdım. Artık toplumdan kopmaya, iyice yalnızlaşmaya ihtiyacım vardı. Dışımdaki çatışmada yenilmiş, sahayı onlara terk etmiştim. "**Mem" galip gelmiş "Ben" yenilmişti**.

İçine sığmadığım, belkide sanal olarak girdiğim toplumdan kimseyi dönüştüremeyeceğimi anlayınca, trenden kendi rızamla atladım. Artık toplumun tamamen dışındaydım. İmanla ilgili tüm umutlarım bitmişti. Yıllar önce başlayan bu kopuştan aslında memnun değildim. Bir gün o soyut dünyaya dönerim umudum hep vardı ama her şey belli artık, bütünleşme şansım kalmadığı gibi bir daha dönmemek üzere tamamen çevremden koptum. Kesin olan, kendi beynim dışında gidecek hiçbir yerim kalmamıştı.

Yenilgiden Zafere Vardım. İçine doğduğum kültürle olan bu savaşta yenilgi, aslında benim yüklerden kurtulmama vesile oldu. Kendi ağırlığım taşımaktan başka derdim kalmadı. Artık sosyal bir varlık değildim. Benim de daha çok mutlu olmaya hakkım vardır. Beğenmediğim "Egoizmi" yeniden tanımaya sevmeye başladım.

Yukarıdaki tabloda yerimi yeniden aramaya kalktım. Bu çok iyi oldu. İlk okuldan hemen sonra girdiğim, inanamama krizim, orta okulda sola açılmayla anlam kazanmıştı. Ben artık önce bilime sonra da bilimsel sosyalizme hizmet ediyordum.Bilim kendimi geliştirmeye yarayacak araçların deposuydu. Oradan yararlanarak ezilmemeyi hatta öne çıkabilmeyi, özellikle de güvenli bir yaşam sürmeyi sağlayacaktım. Öylede oldu, bilimsel bakış açımla ciddi patentler aldım, tüketimimi aşan maddi zenginlikler elde ettim. Sosyalizmle de, önce aileme, sonra yakın çevreme ve ülkeme hatta dünyaya bir katkı sunabilecektim.

Ancak vardığım toplumcu yorum, 1995 yılından itibaren sarsıldı ve üç beş yıl içinde tamamen yok oldu. Ne sol kaldı ne geniş aile ne de ülke… Trajik bir hal almıştı durumum. Kendimden utanıyor yeni tarzımı egoist buluyor, savunamıyordum. Sosyal varlık olmam, iyilik meleği olmam, başkasına iyilikten haz duyma duygum bozulmuştu. Altıncı duyum olan hümanist yönüm yaralanmış, "**insan temelde çok iyidir, olumsuz şartlar onu bozar"** anlayışım çökmüştü. Yani "Şerefli varlık özünde iyidir, kötüler çok küçük istisnalardırlar." Ya da "Şeytan yüzünden kötülük var, insan ondan kurtulmalı, yanlış giden koşulları düzelterek hak ettiği yere taşınması gerekir, bu da aydınların görevidir." diyemiyordum. Diş güçler ezberim bozulmuştu!..

Bizim kültürümüz dünyada en çok yardım severliğiyle tanınır. Bireycilik, Avrupa'nın hastalıklı haliydi. Allaha şükür onlara benzemiyoruz, **biz ekmeğimizi bölüşürüz**, dinimiz de geleneğimiz de bunu istiyor, diyorduk. Ne güzeldi!.. İnanıyordum.

Ben bunlara ilaveten bir de sosyalizme inanarak, görev alanımı iyice artırmıştım. Yaşam başarımdan elde ettiğim büyük enerjinin %90'lık aslan payını diğerine yardıma ayırmıştım. Zavallı beynim değirmen gibi çalışarak herkese ekmeklik un dağıtıyordu. Nasılsa su bedavaydı.

Ancak yaşım ilerleyince anladım ki, değirmen taşlar sürtünmeden dolayı bayağı aşınmıştı. Bu amortismanı hesaplamadan habire üretmiş, etrafa dağıtmıştım. Şimdi bu yükten kurtulma fırsatı yakaladım. Ne mutlu bana, kalan sürede, kendime ayırdığım payı %90'a, diğerini %10'a çekiyorum. Ürettiğim değerleri savurmaktan kurtuldum. Ortadoğulu kültürümüzün "**ver ki alasın"** mantığıyla övünmemiz ne kadar yanlışmış. Alman usulü diyerek eleştirdiğimiz "**herkes kendi hesabını ödesin**" mottosu, ne kadar da doğruymuş yeni öğrendim. Öğrendiğimde sarsılmıştım, ayağımın altından toprak kaymış, beynimde bir yerler daha çökmüştü.

20 yıl önce öğrendiğim, dijital tasarım yapabilmeye güvenerek aşağıdaki şablonu çıkardım. Masama koydum. Yıllarca baktım, düşündüm tekrar baktım durdum. Farklı kültürlerde ilişki biçimleri ve üretim/tüketim alışkanlıkları karşılaştırmasını yaptım.

Ortadoğu insanı bir yanındakinden yardım bekler, diğer yanının üzerine abanır, zira onunda üzerine başkası yüklenmiştir. Toplam yükü taşıma 60 derece eğiklik nedeniyle zordur, beden ergonomisini gereksiz yere bozar. Uysa tabandan tavana yapılanan batı toplumunda birey dik durur, sadece kendi yükünü taşır. Ya da herkes kendi hesabını öder veya evinin önünü süpürür.

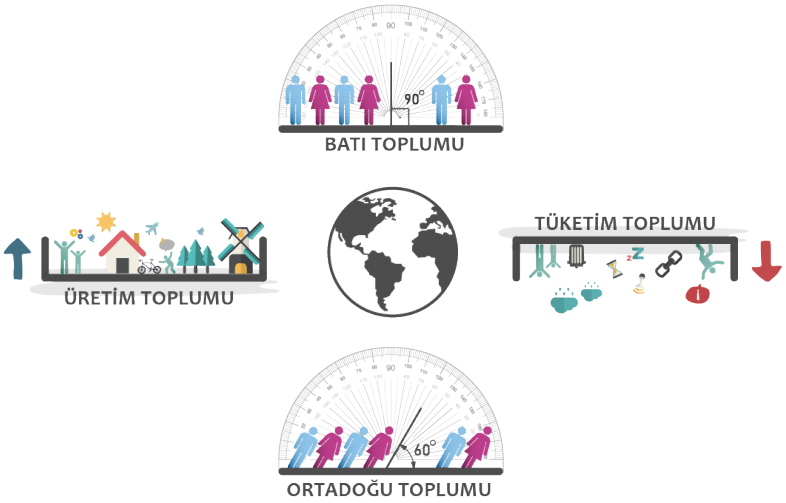

Tablonun solundaki çanakta “**üretim toplumu**”, yere sağlam basar ve ürettiğini biriktirir israf etmez. Sağda ise yeryüzüne ters konumlanmış toplumları görüyoruz. Üretmeyi sadece tüketmek için yaparlar. O yüzden kalıcı değer üretemezler. Sadece **besin-metabolizma-dışkı** sarmalında sürünürler. Burada doğu batı/güney kuzey ayırımı yoktur.

Görüleceği gibi, ‘yer çekim yaslarına aykırı’ Ortadoğu toplumunda, yani bizde toplam enerji maliyetiyle, herkesin kendi vücut ağırlığını toprağa aktaran dik duruş maliyeti ayni değildir. Sosyal ilişki yanlışlığı kalemine bir de varın kemikleşmiş israf kültürü, **bilinçsiz tüketim yüklerini** ekleyin. Bu yanlıştan çıkan ağırlık, insani iki büklüm etmiş ve ediyor. Biz neden sürekli ters bakiye verdiğimizi görün istedim.

Bizdeki toplumda (yani sürüde) birey olmak yoktur, bütünün bir barçası olmak esastır. Zaten batının biraz da merkezden kaçarak çeperlerde oluşturduğu tüme varım modeliyle kümelenmesi, yani modern şehirleşme yapısı olmasaydı biz, karınca sürüsü gibi sosyal yapıda bireyi hiç keşfedemeyecektik. Benim kültürümde bağımsız birey olmak bırakın sosyolojiyi, fizik yasalarına da aykırıdır. Siz Ortadoğu’da bir kişiyi dik tutabilir misiniz?

Ben bunu başardım sonunda kendimi odun yığınındaki yerimden kopardım. Tam verimli ve bağımsız bir birey oldum. Şimdi de egomu sahiplenmeye, beslemeye başladım.

Bu işten karlı çıkmış, **enerjinin sakınımı** yasasını kendime uyarlayarak, karşılıksız yardım yapmayarak sistemden ayrıldım. Yani başkasına iyilik melekliği rolü yapmayı terk ettim. Benim bir ismim bir de bedenim vardı. Ergenlik çağımdan beri sağlıklı ve verimli bir yaşam planlamıştım. Çok çalışmış çok öğrenmiş, harcadığım zamana göre maksimum verim sağlamıştım. Tamam güzel, ama tam 20 yıl (iş yaşamımın 1970 başlamasıyla 1990 arası) yakın çevremden başlayarak, dalga dalga etrafa değer saçmıştım. Herkesin eğitimi başta olmak üzere geçim ve yaşam kaliteleri sanki benim zorunlu görevlerimden biri olmuştu.

Böylece, 30 yıl önce bu yükten, kısa süre sonra da gerçek işim olan "yap-sat" müteahhitliğinden kurtuldum. Oh be Dünya varmış! Kendime geldim, başta da söylediğim gibi, bu yenilgide kendimi tanıma fırsatı buldum. Zarardan kar çıkardım ve bana kalan sürede kendime daha yararlı bir hayatım oldu.

BİREY ve VERİMLİLİK;

Kendime daha çok bakmaya, önceliğimi yeniden keşfetmeye dair okumalarımı arttırdım. Haliyle aynı evrensel veri tabanından beslenen dünya aydını, yazarı çizeri gibi ben de hafiften direksiyonu **"asosyale"** kırmıştım. Bu keşif beni rahatlattı.

1989 yılında İsveç'te, 400 yıllık bir firmayla, hayatımın en büyük anlaşmasını yapmıştım. Aynı yıl internet başlamış, soğuk savaş bitmiş, ve **Berlin Duvarı yıkılmıştı**. Artık tek kutuplu dünyada NeoLiberal bayrak dalgalanıyordu. Dijital çağın interneti, sonra da sosyal medyası doğmuştu. Her taraftan müthiş şenlikler ve coşkular fışkırıyordu.

O yıllarda okudukça, bireysellik konusunda teşvik gördüm. Bu kez rotanın doğru olduğuna o kadar emindim ki, 2000'ler de **İnsan Genomu** keşfinden sonra, artık kendi dümenimi otomatiğe bağladım. Böylece en küçük hücreme kadar kendi keşfimi yaptım.

Gezegendeki tüm organizmaları biçimlendiren "mastır programı" (genetiği) keşfetmem, 1976'lar okuduğum "Bencil Gen" adlı kitapla olmuştu. Orada bahsedilen **bencil gen, artık bende de tecelli etmişti**. Kültürlerle olan savaşta, sonunda genlerim galip geldi. Kendimi sevmem gerektiğini, "Tek sadık yarım"in kendim olduğumu anladım. Üst beyin sayesinde, çevresel koşullara uyum işini abartmıştım. Takıyye işini fazlasıyla becerebilmiş fakat bir yerde özümden uzaklaşmıştım. Toplumsal Değer yargıları ile birey çatışmasında, her defasında çevreyi, yani Mem'i üste getirmiştim. Bir anlamda kültür beni esir almıştı. Artık bu esaret beynimde bitti. Kendime dönük özgür bir hayata geçtim. Bağımsızdım ve enerji israfı doğurmayacak ilişkileri tercih eder oldum.

Çevremdeki arkadaşlarımla olan ilişkilerimle ilgili bir **algoritma** tasarladım ve uygulamaya koydum. **Minimum Enerji Kaybı** tablosunu yaptım. Bana karşı davranışlarından ötürü puan vererek (**+ -** gibi) onları ölçerek tüketici olanlarıyla ilişkileri kestim.

Bilgi	**Duygu**	**Görgü**	**Övgü**	**Vergi**

+			-	+			-	+	
	-	+			-	+			-

Arkadaş listemdeki isimlerden 5 konuda, bir yıllık istatistikler sonucu toplamı artı olmayanlar bitti. Aile çevresi için özel istisna vardı. Onlar için belli limitlere kadar kredi tanımıştım.

Tablodaki örnekte ilk kişi ile ilişkimi sürdürdüm. İkinciyi kestim. Sonuncu bekledi.

İnternetin yayılmasıyla benim de çevrem genişledi. Fiziki dünyada mesafe ve benzeri nedenlerle az olan kesişme alanım, şimdi binlere vardı. İş hayatımın da etkisiyle benim şu an kontak listemde 5000 üzerinde telefon kayıtlıdır.

Şayet bu algoritmayı çalıştırmasaydım yanmıştım ve verimsizlik ödülüne adaydım. Oysa bu küçük düzenleme sayesinde hiçbir şekilde enerji ve zaman kaybı yaşamadım. İstanbul'un yoğun trafiğinde her randevuma zamanında yetişebildim. Bu kazandığım yeni özellik sayesinde, Bakırköy'de bulunan ve toplantılarına katıldığım sivil toplum örgütlerine de, verimlilik aşıladım. Kimisi benimle dakik olmam nedeniyle dalga geçti. Fakat ben bulduğum yeni yoldan vazgeçmedim. Örneğin "Zihinsel Özürlü Çocuklar Eğitim Vakfı" yönetiminde olduğum uzun yıllar boyunca, Selçuk Ağabey dediğim dostum, beni her gördüğünde gülümser ve kolundaki saate bakarak, "**Saatımı ayarlıyayım!"** diye takılırdı.

Hasılı burada olan şu ki; son 20 yılda gelişen bilişim teknolojisiyle insanlığın sözde zaman arttırması (verimlilik) hedefi, genelde tutmadı. Daha önce ortaya koyduğum biyolojik hiyerarşi gereğince, toplumun %90'nını temsil eden kısmı, bu işte, çok büyük bir verimlilik kaybıyla karşılaştı. Onların israfı (kayıp enerjileri - - -) daha aşağıya batmalarına, analitik beyin yapılarına sahip tepedeki %10'u yönetebilenleri (sömürebilenler +++) daha yukarılara uçurdu, karlı çıkmasına sebep oldu.

Örneğin, Amazonun trilyon dolarlara sahip olması, birilerinin ona bol enerji taşıması olmadan mümkün değildir. Siz **enerjinin sakınımı yasasın**ı sadece Fizik için mi öngörüyorsunuz? Hayır değil, yanılıyorsunuz. Bu yasa Evrenin her yerinde… Haliyle sizin ilişkilerinizde de geçerlidir, bedeninizde, kolunuzda beyninizde her yerde sizinle atbaşı gidiyor.

Doğup büyüdüğünüz toplum ve onun mimari olan kültürler, sizin beyninizi öylesine yıkamış ki, bu büyük kayıpları ömür boyu hiç incelemediniz, aklınıza gelmedi ve yediğiniz kazıkları anlayamadınız.

İçine doğduğunuz kültür, varlık kazandığınız günden itibaren sizi birey olarak görmüyor. Oysa siz Zigot (döllenmiş yumurta) ile başlayan ölümle bitene kadar, tüm yaşam sürecinde enerji alır verirsiniz. Rehberiniz olan ebeveynler sizinle sinerji yaparak ihtiyaçlarınıza dönük rasyonel bir yetişme dönemi sağlamayınca, sizde de her şeyi ıskalıyorsunuz. Tabii en başta kendi hayatınızı verimli olarak yönetemiyorsunuz.

Yaşam boyu az kazançlı ve israflı oluyor, çoğu kez de enerjinizi sizi sömüren kültür tuzaklarına kaptırıyorsunuz. Birer, beşer enerji paketlerini hayır hasenat vatan millet savuruyorsunuz… Yaşam boyu ortalama 2,5 milyar saniye iş üretme kapasitesi olan hayati servetinizi ha babam ha veriyorsun. Şimdiki benim dünya görüşüme göre bu tür verimsizliklerden kurtulmak gerekiyor. My Way of Life…

Sonunda bana kalan çok fazla zamanım oldu. Okumalarım daha da arttı, torunlarıma ayıracağım çok zaman buldum. (Kesintisiz 55 yıl süren evliliğimden 2 oğul, 5 torun sahibi oldum.) Dahası işlerimle ilgili zaruri görevlerimi fazlasıyla karşılayabildim. Bana ait her şey, olması gereken yerlere geldiler. Bence mutlu olmayı başarabildim…

Sevdiğim ve koruduğum öz bedenimle daha da dostane yaşamayı sürdürdüm. “Hayatı yönetmek bir sanattır.” derler, doğrudur, fakat bana göre bir eksiği var. Hayatı doğru bilgi üzerine kurarak ve minimum sömürülmeyle yönetebilirsen, asıl zaferi o zaman kazanmış olursun… “**Hayatı en az israfla yönetmek bir sanattır**.” Tabii bu benim görüşüm.

ÜNİVERSİTE YILLARIM

VE OKUMALARIM

Geriye dönüp baktığımda, her okuduğum kitapta gerçek konuyu, yazarın ne demek istediğini anlamak için verilen ipuçlarını titizlikle

takıp etmişimdir. Uzun süren roman okumaları dönemim dahi, yazardan anlamlı bir mesaj, bir özgün amaç beklemişimdir.

İnsan durup dururken boş bir iş yapmaz. Zaten varlıkların atalet severlikleri ortadayken, olabilen işe amaç gerekir. Ben de bu kural gereği, amacımı net bir şekilde sizlere özetleyeceğim.

Konuya geçmeden önce, kısaca hayatıma çok büyük ışık veren çağımın iki büyük yazarını anmam gerekiyor. Maalesef ikisi de ölmüş olduğu için onlara olan teşekkür borcumu, size beni neden etkilediklerini anlatarak ödemek istiyorum.

Buraya kadar anlattıklarımı okuyan sizler, benim ne kadar diplerden, derin kuyulardan doğup geldiğimi gözlemişsinizdir. Bu 'dip' mottosunu iki anlamda kullanıyorum. Ekonomik açıdan ve entelektüel açıdan diplerdeydim demek istiyorum. Hatta bazı dost sohbetlerimde bunu daha da açan bir söylemim vardır. "Ben hayata -150 m kör kuyudan başladım. Zemine dahi büyük emekle çıktım, ufku gördüm, çevreyi tanıdım. Bugün ise ekonomik olarak vardığım seviye ortanın biraz üstünde, aydınlanma olarak ise (ki benim asıl hedefim buydu ve para bunun aracıydı…) muhtemel ki tepelerdeyim."

Bu tanımı yapma ihtiyacım şundan doğdu; Son 10 yılda okuduğum bilimsel kitapların yazarlarının, kendilerine referans aldığı diğer bilim yazarlarından %60 dan fazlasını, bir şekilde ben de okumuş olduğumu görüyorum.

Bu tespit, dünya genelindeki aydınlık zirvesinin fotoğrafını; teorik fizikten biyolojiye, kuantumdan bilişim teknolojilerine, sosyolojiden uzay bilime kadar varılan yüksekliğini görmek ve o bilgi seviyesini hedeflemek oraya tırmanmak demektir.

Benim bilgilerim fiziki okumalarımdan, kâğıt kitaptan elde edildi. İnternet sonrasında aydınlanan insanlarla farkım, onların dijital çağın araçlarından (Wikipedia, Google gibi) yaralanarak, anlık alıntılar yapmalarına karşın, ben gerçek kitaplardan altlarını çizerek okuduğum ve öğrendiğim bilgileri kullanmamdır.

Bu durum bir meziyet mi? Yani “Big Data” çağında, yapay zeka kontrolüyle GTP-3 ile yazılanlar ile senin kağıtlardan okuman arasında ne fark vardır? diye bana sorabilirsiniz. Ben de kendime soruyorum.

Çok önemli bir fark vardır. Ben analitik mantıkla düşünerek tabana kadar gider ve oradan aldığım enerjiyle sıçrayıp, vadinin tepesine düşünce hızıyla çıkarım. Ve o tepeden tüm vadiye bakar, ormanı bütünüyle kavrarım. İnsanda bir beşerî mantık var. Oysa algoritmalar yeni yeni semantik yöntemlere geçiyor. Onlardan farklıyım.

Yani çevremde çok az insanda dahi göremediğim bir özelliğe sahibim. Uzun yıllar okumalarım sayesinde **sentezciyim** sanırım. Benden sonraki iki kuşakta ise herşey olacak ama kendi kendine ekmek yapacak yetenek olmayacak, çünkü okumayı sevmiyorlar, üstelik okuduklarını anlamıyorlar. Bu gözlem onlar adına beni üzdüğü gibi, kendi torunlarım ve tüm insanlığın geleceği açısından da bir zaaf teşkil ediyor. Dikkatinizi bu konuya çekmek, ortak çözüm aramamızı istedim.

İnsan beynine işletme sistemi yüklenirken, bazı fırsatlar kaçırılıyor. Oysa birey gelişiminde çarpıcı etkiye sahip altın yıllar, 0-8 yaş evresinde ortaya çıkar. Teknolojik ürünlerle bu altın yılları uzlaştırmalıyız. Oysa henüz hayvan yetiştiricilik kültürüyle yaşayan insanlık, bu kıymetli zamanı acımasızca heba ediyor. Biyolojik varlığımız çevresel uyum antrenmanlarıyla beslenir bu yaşlarda. Burada tüm yaşam açısından ciddi bir format atılması yaşanmaktadır. Ebeveynler ya köyde doğum yaparak doğanın kucağında çocuklarını büyütecek ya da insan yetiştirmeyi adam gibi “master bir programa” bağlayıp, ona göre şehirlerde dahi güçlü yetenekli gerçek birey, doğal hukuk mümini, sömürgen asalak kültürlerden uzak, modern insan fidesini büyüteceklerdir. Gelecek nesiller için tüm eski eğitim ve öğretim, saman kıvamındaki müfredatlarıyla çöpe atilmalıdır.

ISAAC ASIMOV

İlk tanıdığım bilim kurgu yazarı **Isaac Asimov'dur.** Henüz romanlardan çok hoşlandığım devrelerdeyken, klasik romanın yeni bir tarzını keşfettim. Böylece daha çok sevdiğim ve bilgilendiğim '**Popüler Bilim'** tarzına geçtim. Uzaya dair öyküler beni çok etkiliyordu. Asimov'un Türkçeye çevrilen ve bulabildiğim tüm eserlerini okudum. Kendi dilinde yaklaşık 350 eseri olan nadir bir yazardır.

Benim bilgi dünyama "**PATLAYAN GÜNEŞLER**" adlı esriyle büyük bir güc kattı. Eserinin 169. sayfasında; henüz başarılmamış **"Büyük Birleşik Kuramlar"** dan bahsediyordu. Sonradan 'Standart Model' olarak bileceğim şeyi tanımlıyordu. "Kuramlar, maddenin oluşumunda küçük bir asimetri olacağı tezine eğilimlidir." der. "Bu teze göre, sıradan objeler maddenin antimaddeye milyarda bir fazlalığı ile oluşmuştur." Bu derin bilgiye onun vasıtasıyla 1960'larda sahip olabildim. Ayrıca büyük patlamadan kısa süre sonra **'Şişen Evren'** fikrini de ilk kez Asimov'dan öğrendim.

İlk defa çok net ve sade bir dille atomdan elementlere, "Büyük Patlamadan" güneş sistemimize kadar her şey anlatan bir belge yakalamıştım. Bu beni çok mutlu etmişti. Her konuda popüler bilimi bize sevdiren insandır bence… Okuduğum robot serisi kitapları da bana çok şey öğretmiştir. Kitaplarının yolunu gözlerdim o yıllarda…

Asimov'un ölüm tarihi 1992'i olmasına rağmen, sonradan Türkiye de yayına giren **"Dün Bugün Yarın"** adlı (eski makalelerinden derlenen) son kitabı bana sanki bir yakından gelen mektup gibiydi. Üstelik ötelerden… İlk kez gittiğim Kuzey Kıbrıs tatilimde okumuştum. Size bir vizyon sağlar umuduyla "Gelecekte Eğitim" başlığı altındaki yazdığı yazıdan bir bölüm aktarmak istiyorum. Henüz masa üstü bilgisayarlar

dahi yokken yazmıştı bu yazıyı. Günümüzde çok büyük endişeler oluşturan Yapay Zekâ ile Robot birleşmesi, onun kurduğu öte gezegende, güneş panelleriyle "**Robotlar ve Krallık**" adlı eserde vardı. İlk korkuyu Asimov yaşamış olacak ki 35 yıl önceden "**Robotların Anayasasını**" yazmak ihtiyacı duymuştur. Anlaşılan Yapay Zeka ve robotların hayali bile insanlık için korkutucuymuş o zamanlar. Kendisi Biyokimya profesörü olması nedeniyle, bugün yaşasa yetkin kişiliği ile dünyanın yörüngesini saptıran Covid-19 **virüs salgını** için neler yazardı acaba?

Bilgisayar sonunda bizim elimizden kayıp gitmiştir. "Akıllı robotların kendi kendine öğrenme yeteneği ile bizim 4 milyar yılda elde ettiğimiz yavaş evrimi dumura uğratması an meselesidir." Sözünü o yıllarda söylemişti. IBM baş mühendisi de olan bir Hintlinin, Evrim Algoritması yüklediği robotun ışık hızında, kendi kendine öğrenebileceğini ve bir gecede isterse bizim seviyemizi aşacağını, deneyi gözleyince korkmamak mümkün mü?

Tanıdığım ilk futurist bu yazarın son kitabından öğrendiklerimi özetlemeliyim.

"Öğrenmeyi, eğlence ve zevkle birlikte andığımız meşgaleler sınıfına koymak tuhaf gelebilir, ama **öğrenmek eğlencelidir**. Verimsiz eğitim sistemimizden bile keyif aldığını fark edenler için öğrenmek, her şeyin önüne geçen dünyanın büyük zevkidir." Ayrıca şu tavsiiyesi de vardır. "İnsanın zihni her zaman yeni ilgi alanlarında egzersiz yapıp yenilendi mi yaşlanmaz." İleriye bakarak "Ev bilgisayarlarının elimizin altında olacağı zamana yaklaşıyoruz." Sonuç olarak "İnsanlığın şimdiye kadar gördüğünden çok daha büyük boyutta entelektüel bir derinlik ve çeşitlilik ortaya çıkacaktır… Akıllı cihaz konusunda ilk olmak için birbiriyle çekişeceği, kıpır kıpır kaynayan bir dünya göreceğiz." Yaklaşık elli yıl önceden beni aydınlatan bu yazara çok şey borçluyum.

Bana ilk gerçeklerle ilgili bilgi aktaran o değerli insanı çok kısada olsa anmış oldum. Bilimsel bakmayı ondan öğrendim.

Not: Benim yazım tarzım minik sembollerle referans sağlamak, dip not kullanmak sizi labirentlerde yormak değildir. Edindiğim bilgi kaynağını aydınlandığım yeri hatırlıyorsam açık biçimde size de göstermek isterim. Bundan da mutluyum, onları gölge gibi göstermek değil, aksine ışık kaynağım olarak size sunuyorum.

CARL SAGAN

Carl Edward Sagan (d. 9 Kasım 1934 - ö. 20 Aralık 1996), Amerikalı gökbilimci, astrobiyolog. Bilimin popülerleşmesi için yaptığı çalışmalarla tanınır.[1] Astrobiyolojinin öncülerindendir ve Dünya Dışı Akıllı Varlık Araştırması'nın (SETI) ilerlemesinde büyük katkıları olmuştur. Popüler bilim kitaplarıyla ve yazımında yer alıp sunduğu ödüllü televizyon dizisi *Cosmos* (Kozmos) ile dünya çapında tanınmıştır.[2] Ayrıca, 1985 yılında yayımlanan *Contact* (Mesaj) adlı romanı,[3] Jodie Foster'ın oynadığı aynı isimli film ile 1997 yılında beyaz perdeye aktarılmıştır.[4] Çalışmalarında her zaman bilimsel yöntemi savunmuştur.

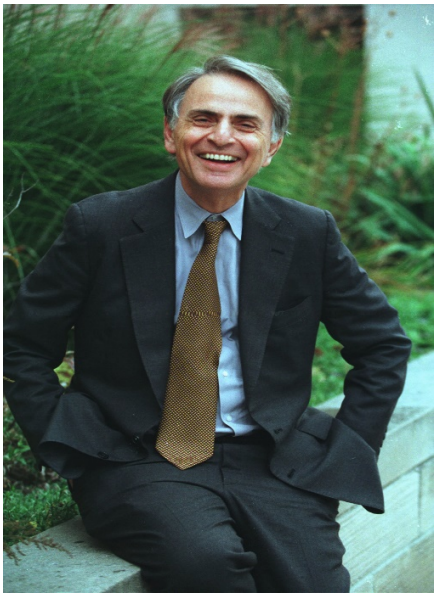

Bu değerli insan sayesinde, gençliğimde bilimsel bilgi dağarcığımı bayağı sağlam kurmuş oldum. Kendisine minnettarım. İlk kez onun yazılarından varoluşa dair çok sağlam belgeler yakaladım. Sagan ile bilimsel bilgiyle tanıştım ve sonrasında dünya görüşüm epeyce kuvvetlendi. Çok eserini okudum. Fakat burada bende derin iz bırakan iki önemli kitabından bahsetmek istiyorum. Birincisi, bilim dünyasında iz bırakan ve benim insan beyni içine ilk defa göz atmamı sağlayan eseridir.

CENNETİN EJDERLERİ;

“**İnsan Zekasının Evrimi Üzerine Düşünceler**” alt başlığıyla yayınlandı.

Canlı organizmalar DNA’larında gizli bilgilerde kayıtlı programlar ile var olur ve yaşarlar. Böylece kendi kendine yönetim için tüm organizmalarda beyin ve benzeri komuta merkezleri vardır. Bu esrede beyne derin bir bakış atmış ve en küçük varlıktan insana kadar

mevcut canlı türlerini **beyin** açısından kitabında incelemiştir. Şimdi yeniden göz gezdirince gördüm ki yıllar önceden öngörüde bulunmuş ve oldukça isabetli kestirimlere varmıştı. O zamanın kıt araçları ile cesur bir sunum olmuştu. Beni kitabıyla öylesine besledi ki, inançsızlıktan yana olan şüphelerim kazınıp gitti. Bir daha bilimin dışında hiçbir konuda fazla enerji tüketmedim. Somut gerçekler ile tanıştım.

Üniversitedeki 2. yılımda küçük bir iş adamı olmuştum. Geri dönüp baktığımda yoksulluğumun bittiği yılları hatırlıyordum. O dönemde "**Köy İşleri Genel Müdürlüğü**" adında bir kurumdan 2 ihale aldım. Birisi, Şile **Kervansaray** Köyü Gölet inşaatı, diğeri **Firuzköy Bataklık** ıslah işiydi. Henüz 21 yaşındayken bu işleri yapmam bana çok büyük tecrübe kazandırdı. Gölette kaya kırım için dinamit kullanmadığım için kazı klas farkından zarar ettim. Ancak bataklıktan kazancımla paçayı kurtardım. Fatih Halıcılar sokakta küçük bir ofise sahip oldum. Evimi ve yaşamımı düzeltmiş 1971'de, 0 model **Murat 124** satın aldım. Hasılı 50 yıldır arabam var ve kendim kullanıyorum.

Kitaba dönersem, arka sayfasındaki bu metni okumanızı özellikle istiyorum."İnsan zekasının evrimi konusunda çok akıllıca yazılmış sağlam bilgilere dayanan bir kitap… Özellikle **mantık dışı psikoloji** ve **kült** (Mem) saçmalılklarının yaygınlaştığı günümüzde çok gereksindiğimiz bir ilaç, Carl Sagan'ın yaklaşımı…" Martin Gardner

---

Benim 30 yaşlarına yanına yaklaştığım dönemin dünyası buydu… Bilim laboratuvardan henüz çıkmış, popüler bilim yazarları birkaç kişiyle sınırlı. Ben onları gökte ararken yerde buldum. Çok şanslıydım.

Gördüm ki alt beyinle sadece memeliler değil sürüngenlerle bile ortağız. Sonra geliştik memelilerle ve kuşlarla ortak kullandığımız orta beyin oldu, en son gelen ise bizi biz yapan **NEOKORTEKS**'dir.

Bu katmanlar içten dışa doğru oluşmuş ve 500 milyon yıllık uzun bir evrim geçirerek son haline gelmişler. Bir canlı organizmada çeşitli

yaşam faaliyetleri için alt beyin iş görürken, memelilerde çevreyi algılayan ve ona uyum sağlayan muhtelif içgüdüler, küçük senaryolar özel algoritmalar devreye girmiştir.

Orta beyin, 5 duyuyu yöneten tüm omurgalılarda ortak olan bölümken, bize doğru gelirken Neokorteks icat edildi. Beyin zarı gibi, en üstte ve en dıştadır…

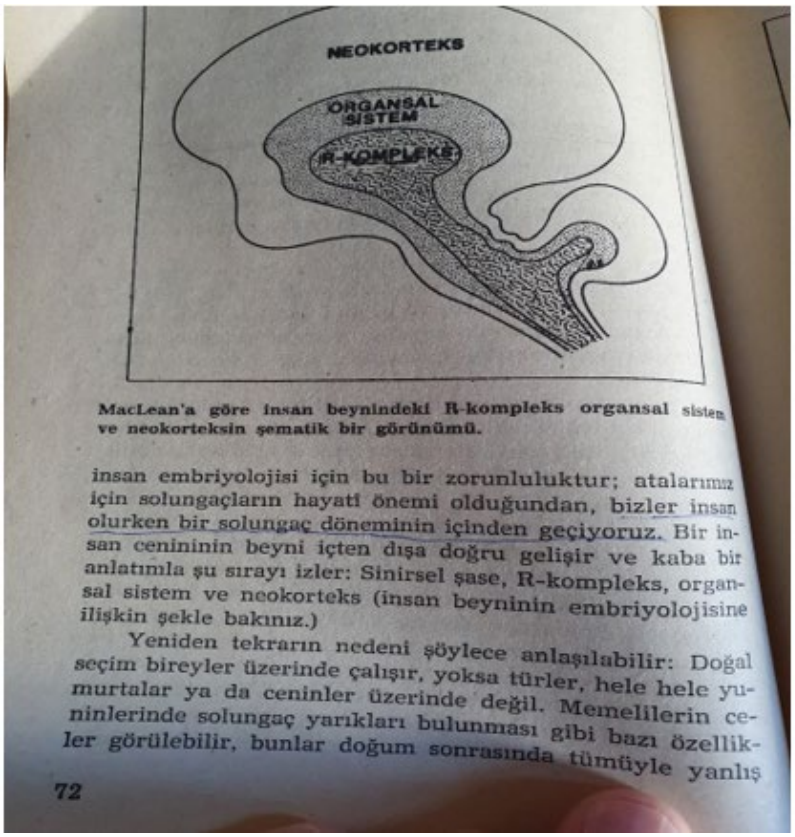

MacLean'a göre insan beynindeki R-kompleks organsal sistem ve neokorteksin şematik bir görünümü.

insan embriyolojisi için bu bir zorunluluktur; atalarımız için solungaçların hayati önemi olduğundan, bizler insan olurken bir solungaç döneminin içinden geçiyoruz. Bir insan cenininin beyni içten dışa doğru gelişir ve kaba bir anlatımla şu sırayı izler: Sinirsel şase, R-kompleks, organsal sistem ve neokorteks (insan beyninin embriyolojisine ilişkin şekle bakınız.)

Yeniden tekrarın nedeni şöylece anlaşılabilir: Doğal seçim bireyler üzerinde çalışır, yoksa türler, hele hele yumurtalar ya da ceninler üzerinde değil. Memelilerin ceninlerinde solungaç yarıkları bulunması gibi bazı özellikler görülebilir, bunlar doğum sonrasında tümüyle yanlış

72

Kendi **beynimi** bu resimde görünce bütün canlılarla, yanı **karbon** esaslı varlılarla, akraba olduğumu anladım.

Bu beni evrenle bütünleştirmiş ve gücüme güç katmıştı.

Alt beyin: R-Kompleks
Orta: Organsal sistem
Üst : Neokorteks Bu basit anlatımı umarım sizi ilgilendirmiştir.

Yani beyin ihtiyaçlara göre adım adım büyüdü. Bizde 1400 gr civarında olan beynin %75'i üst beyindir. Yuvarlak geniş kafatasımız içinden bakmayı Sagan'dan başkası, biz sıradan insanlara 40 yıl önceden bu kadar net anlatamazdı. Acaba doğanın sağladığı bu araç, bizi bugünlerde yönetebilecek mi? Bekleyip göreceğiz.

Yine yazar kitabın son sayfasında, Kozmik takvime değinerek, yazgımızı bilim açısından yorumluyordu.

Science kavramına değiniyordu. " Bilgi ise bizim yazgımızdır." Diyordu.

O gün kendisine içten “Teşekkürler” demiştim.

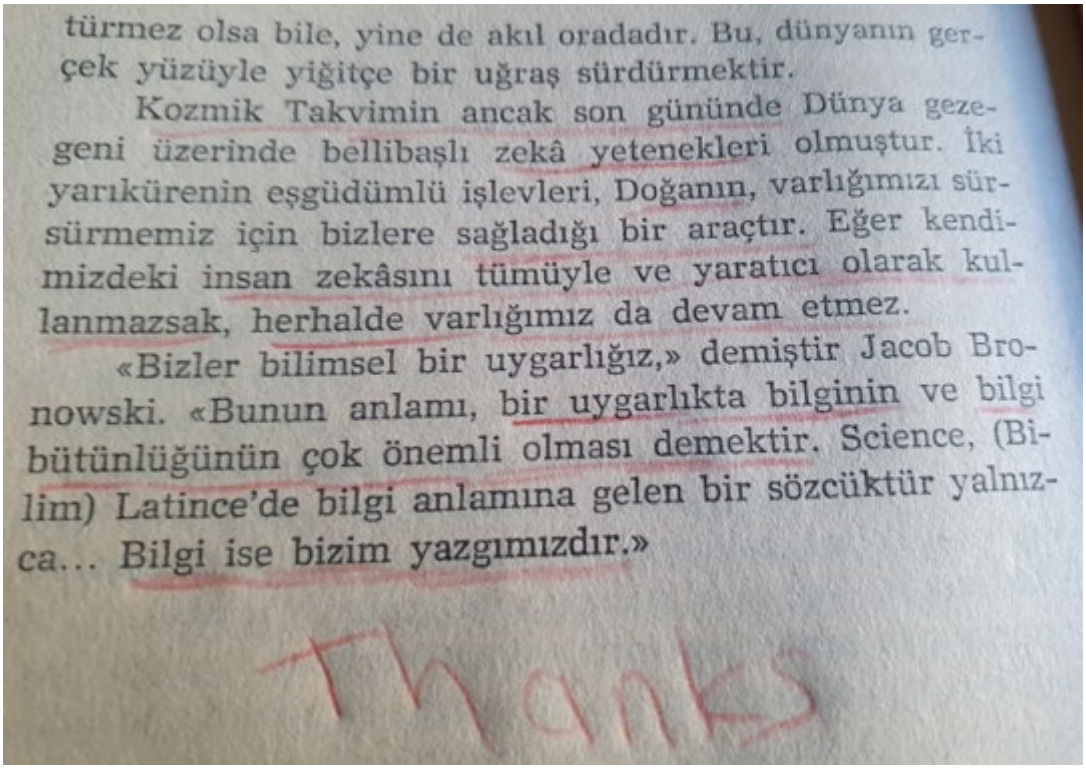

türmez olsa bile, yine de akıl oradadır. Bu, dünyanın gerçek yüzüyle yiğitçe bir uğraş sürdürmektir.

Kozmik Takvimin ancak son gününde Dünya gezegeni üzerinde bellibaşlı zekâ yetenekleri olmuştur. İki yarıkürenin eşgüdümlü işlevleri, Doğanın, varlığımızı sürsürmemiz için bizlere sağladığı bir araçtır. Eğer kendimizdeki insan zekâsını tümüyle ve yaratıcı olarak kullanmazsak, herhalde varlığımız da devam etmez.

«Bizler bilimsel bir uygarlığız,» demiştir Jacob Bronowski. «Bunun anlamı, bir uygarlıkta bilginin ve bilgi bütünlüğünün çok önemli olması demektir. Science, (Bilim) Latince'de bilgi anlamına gelen bir sözcüktür yalnızca... Bilgi ise bizim yazgımızdır.»

Thanks

PALE BLUE DOT ; (Soluk Mavi Nokta)

Bu kitap yazarın ölmeden önce yazdığı (1994’ de yayınlanan) son kitabıdır. Benim için önemli anılarla dolu ve unutamayacağım eseri tanımanızı özellikle çok istiyorum.

Sagan’ın ifadesiyle kayda geçen “**Soluk Mavi Nokta”** ismi, dünyamızı, yani bizi, bize yeni bir açıdan tanıtmıştı. Kitaba konu olan 0,12 piksellik o meşhur dünyaya ait fotoğraf, **Voyager1** adlı uzay aracından 6 milyar km uzaktan **14 Şubat** 1990 da çekilmiştir. Sevgililer Günü için…

Kitabın yayınlandığı yıl, New York dönüşündeydim, şans eseri son dakika girdiğim kitapçıda onu görünce heyecanla satın aldım. İstanbul’a gelene kadar, yolculuk süresince, içinde yer verilmiş, çok sayıda fotoğrafı merakla inceledim ve İngilizceden okumaya çalıştım. Ama ne yazık ki İstanbul’da havaalandan ayrılırken, kitabı eşyalarımı

koyduğum el arabasında unutarak eve geldim. Evde kaybımı fark ettiğimde çok fazla üzüldüm. Adeta bir yakınımı kaybetmiş gibiydim. Bu kıymetli kitabı yeniden nasıl elde edeceğimi düşünürken, şirketimde çalışanlardan birisinin eşinin hostes olduğunu öğrendim. Çok sevinmiştim. Hemen onu görevlendirerek, bir ay içinde ikinci kez "Soluk Mavi Noktaya" sahip olmuştum. Kitaba yeniden kavuştuğumda çok mutlu olduğumu bugün gibi hatırlıyorum.

Hemen İngilizcemi takviye eden sözlük yardımıyla, kelime kelime hazmederek okudum. Benim 1961'de ilk okuldayken mecmua parçasından okuduğum, Rusların Vostok 1 uydusuna dair haber de kitapta yeralıyordu. Yine iki süper gücün uzayda süren rekabetini kitapta görmek, heyecanla izlediğim eski bir filmi yeniden seyretmek zevkini bana tattırmıştı. Dünyaya uzayı tanıtan bu ünlü bilim insanı, son kitabında yine bize güneş sistemimizden yola çıkarak, galaksilere, sonsuzluklara dair ufuklar açmayı sürdürmüştü. Bu bize onun kaleminden sunulan ve evrendeki yerimizi net bir konuma oturtan orijinal bir sentezdi. Kütüphanemde en kıymetli yerini almıştır. Son yıllarda Türkçe bir kopyası yayınlandı. Aldım ve okudum. Aynı zevki vermedi, resimler ve bazı bölümler atlanmıştı. Orijinalinden birkaç resim sunmak isterim. Türkçesinde bulamayacağınız için…

Benim gözlemim o ki; şayet 1950'lerde Dünyada sosyalist sistem ile yönetilen bir devlet olmasaydı, uzay bilimine bu kadar büyük yatırım yapılamazdı. Çünkü kâr amacı gütmeden yatırım yapmak, kapitalizmin doğasına aykırıdır. Ne zamanki **Yuri Gagarin 12 Nisan 1961**' de uzaya çıktı yürüdü o an Rusya Amerika ile arayı bariz bir şekilde açtı. Korkak kapitalizm de zorunlu olarak rekabete geçti. Yani Amerika uzay yarışında Rusya'dan geri kalmaktan, dünya yönetiminde liderliği kaçırmaktan korkarak sahaya inmiştir.

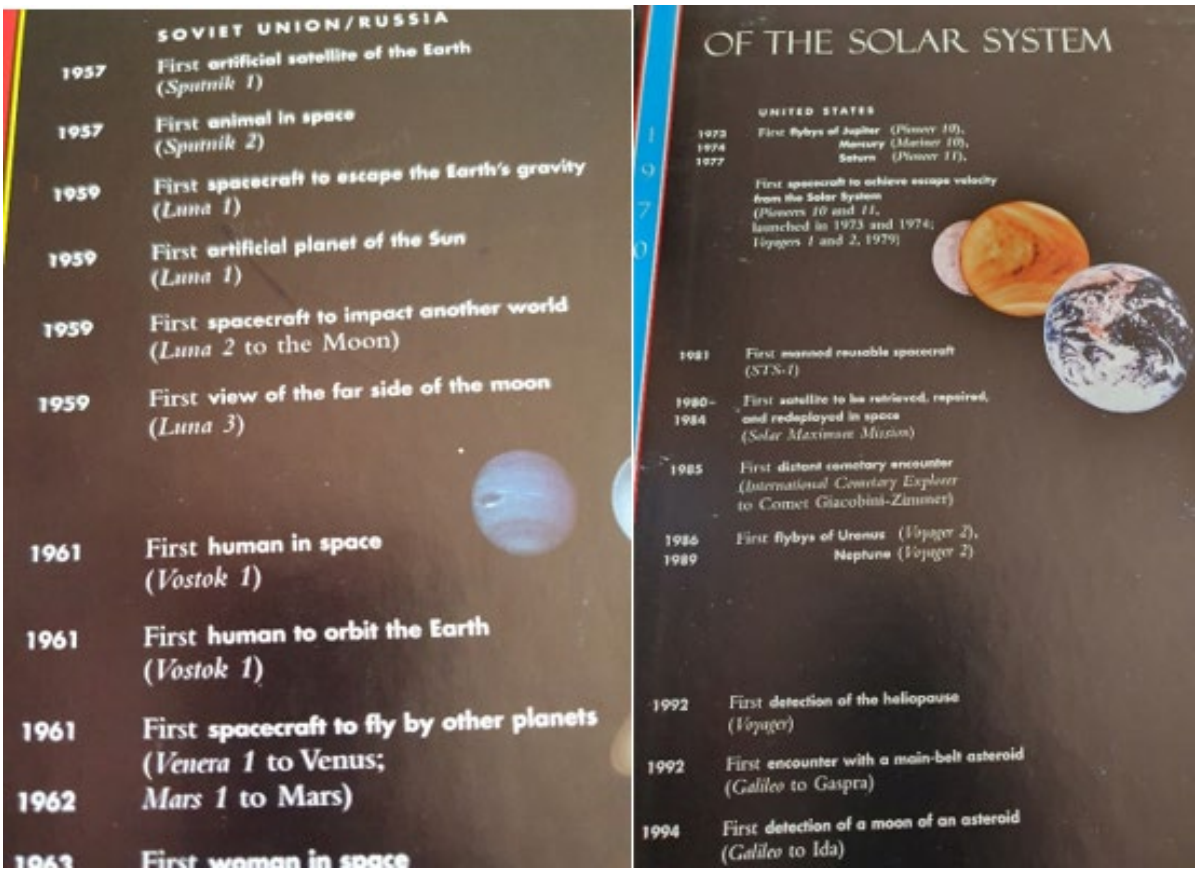

Daha önce Komünizmi de bir din olarak saymama rağmen bir düzeltme yapmalıyım. Marksist anlayış, ilahi bir yaratıcı barındırmaması nedeniyle yaratıcıya ait yetkileri korkusuzca kullanmakta cesaret sağlamıştır. Başımızın üstünde, tanrıya ait alanda dolaşma fikri, ancak böylesi bir iklimde yaşayan insanlarca öngörülürdü. Dinsiz Rusya bize yepyeni bilimsel ufuklar açtı.

Carl Sagan batının en büyük uzay bilimcisi idi ve NASA'nın ilk günden itibaren çok projesinde görev almıştı. Benim o yıllarda torunlarım doğmaya başlamıştı. Onlara orijinal kitap sayfasından gösterdiğim bu fotoğrafı size de sunmak isterim. Üstat bunu hepimiz için düşünüp, evrensel doğumla, varoluş vurgusu için kitabına koymuştu.

Yanına “The fabric of Space” ve “The Universe as unexpected gift” diye eklemişti. Uzay fabrikasından beklenmedik bir hediye çevirdim.

Hayatımda çok önemli yeri olan yazar ve onun en önemli iki eserinden ilkini (Cennetin Ejderleri) Türkçe, bunu ise İngilizce olarak okudum. Birincisi bireye beyninden bakarak ona kendini tanıtıyor, diğeri de Dünyadaki insanlara kim olduklarını ve nerede olduklarını bu kez uzaydan bakarak bize bizi hatırlatıyordu.

Benim kuşaktan olan, bu eserleri tanımayan ve aydın olduğunu sanan insanlara çok üzülüyorum. Ancak bu satırları yazarken, yeni bir gelişme oldu. Benden 6 yaş küçük, fakat ülkemin yetiştirdiği en saygın aydınlardan birisiyle (10 gün önce kitabı vasıtasıyla) dolaylı olarak tanıştım. Çok mutlu oldum. Daha önce onu tanımadığıma üzüldüm. Sonra bir baktım ki, önceden istesem de onu göremeyecektim. Çünkü görüş alanıma 2018 de girmiş. İlk defa bir kitap yazmıştı. Benim de yeni kitap bulmak için pandemi koşullarında iz sürmem mümkün oldu.

Virüs nedeniyle ev hapsinde internet üzerinden almak zorunda kaldığım ilk kitap, onunkisiydi.

"**Daha Yeni Başlıyor**" adıyla kitabı **Faruk Eczacıbaşı** yazmıştı.

Büyük boy ve yaklaşık 300 sayfa değerli bir eser yaratmıştı. Heyecanla okudum. Aralara koyduğu hayat hikayesinden ve Bilişim Teknolojisine dair anlatımlarından mutlu oldum. Eserinde kendimi özdeşleştirdiğim çok yer buldum. Ray Kurzweil'den Carl Sagan'a kadar onlarca favori yazarımın, fikir adamının etkisini, kitabın arka planında görmek beni çok mutlu etti. Hatta eserin sonuna doğru alıntıladığı şu bölümü görünce sevinçten ayağa fırladım. Yazarın ilk kitabında değindiği konular, ağırlıklı olarak bilişim olmakla birlikte, "BCTR: Blok zinciri Türkiye" konusunda vakıf kurarak, ülke boyutunda bir hizmet görüyor. Sitesine üye oldum. Gördüm ki benimde üzerinde 5 yıl çalıştığım IoT ve merkezi olmayan dijital iletişim konularında iyi bir ekip kurmuş ve mesafe kaydetmiş. Hatta kitabı yayına hazırladığım 2021 son aylarında düzenlediği AITR: Yapay Zeka Türkiye adlı sunmlarına katılarak kendisiyle fiziken de tanıştım.

Kitabında benim nostaljik zaafımı dile getirdiği için, Sagan'a ait alıntısını yazdığı sayfayı size sunmak istiyorum.

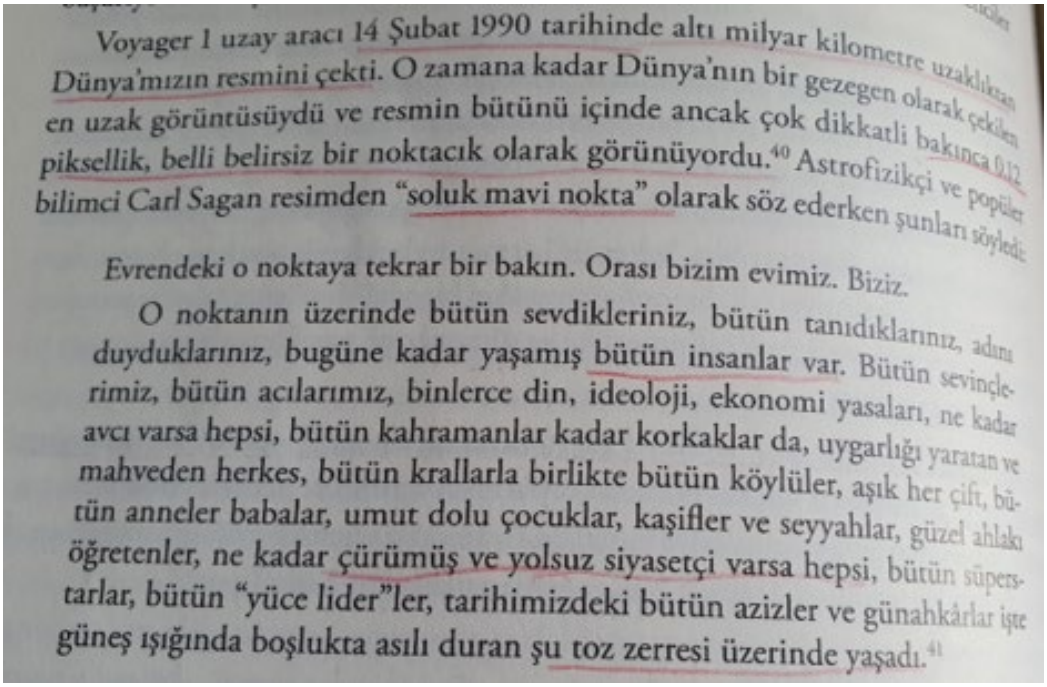

Voyager 1 uzay aracı 14 Şubat 1990 tarihinde altı milyar kilometre uzaklıktan Dünya'mızın resmini çekti. O zamana kadar Dünya'nın bir gezegen olarak çekilen en uzak görüntüsüydü ve resmin bütünü içinde ancak çok dikkatli bakınca fark piksellik, belli belirsiz bir noktacık olarak görünüyordu.[40] Astrofizikçi ve popüler bilimci Carl Sagan resimden "soluk mavi nokta" olarak söz ederken şunları söyledi:

Evrendeki o noktaya tekrar bir bakın. Orası bizim evimiz. Biziz.

O noktanın üzerinde bütün sevdikleriniz, bütün tanıdıklarınız, adını duyduklarınız, bugüne kadar yaşamış bütün insanlar var. Bütün sevinçlerimiz, bütün acılarımız, binlerce din, ideoloji, ekonomi yasaları, ne kadar avcı varsa hepsi, bütün kahramanlar kadar korkaklar da, uygarlığı yaratan ve mahveden herkes, bütün krallarla birlikte bütün köylüler, aşık her çift, bütün anneler babalar, umut dolu çocuklar, kaşifler ve seyyahlar, güzel ahlakı öğretenler, ne kadar çürümüş ve yolsuz siyasetçi varsa hepsi, bütün süperstarlar, bütün "yüce lider"ler, tarihimizdeki bütün azizler ve günahkârlar işte güneş ışığında boşlukta asılı duran şu toz zerresi üzerinde yaşadı.[41]

“Pale Blue Dot” dan bahsediyordu. Belli ki Faruk Bey’i de kitap çok etkilemişti. Size sunduğum favorim iki yazarın yanına gelecekte Eczacıbaşı’nı da eklemeliyiz. Umarım sürdürür…

BEN VE TÜRKİYE;

Yaşam boyu öğrendiğim gerçekler hep rehberim oldu. En azından gerçek bildiğim şeyleri takip ettim. Onlar bir şekilde kendilerini benim gözümde yalanlamadan ben onları terk etmedim. Her yaşımdan ve her düşüncemde kendime karşı samimi olmayı seçtim. Bu yüzden kendimle barışık, oldukça mutlu bir hayat sürdüm. Bazen geçişlerim yavaş oldu. Beni erken uyaran gelişmeleri geç fark ettim ve uyum sağlayamamam sonucu bedeller ödedim. Ama 12 yaşına kadar yaşadığım tam dindar çocukluğumu da, bugün dünya genelindeki bilgi seviyesini yakalamış, hayatını düzgün götüren olgunluğumu da eşit derecede seviyorum.

Gençliğimin en verimli yıllarında içine savrulduğum ve tam 20 yıl, en verimli zamanımı heba ettiğim sosyalist kültürü, tam ellinci yılını yaşadığım (Bana göre sadece **girişimcilik** olan) iş yaşamımı da ayni şekilde kabulleniyor ve seviyorum. Oluşan değişik kimliklerimin hepsinden çok mutluluk duydum. Çünkü bana göre değerli olan onlar değil, onları kuşanan bendim. Benim dışımda olanlar kim olursa olsun diğeriydi. Bugün vardığım noktada, diğer insanlar aileme dahil değil ise üvey kardeş, daha uzakta ise hemşerim (12 Mayıs Dünya hemşerilik günü ilan edilmiş) ve sadece folklorumdur. Ülkemdeki insanlar ise sadece ortak vatanda paydaş ve vatandaşımdır.

Sonuçta hiç birisine içten yapışmadım, ‘şeksiz şüphesiz’ bağlanmadım. Sadece biçimsel olarak sosyal yapı içinde oldum. En az enerji kaybıyla durumu yönettim. Ben açık açık fikrimi yazarken muhtemeldir ki okuyanların da önemli bir kısmı benim gibidir. Eğer kendilerini öne koyuyorlar ise durumlarından dolayı onları kutlarım. Keşke kimse kimseyi sömürmese, herkes kendi ağırlığını kendi ayaklarıyla taşısa…

Çünkü içinde olduğunuz kültüre gönülden bağlanırsanız, -ki, aileniz sizi böyle yetiştiriyor.- ve inanç sisteminiz Ortadoğu kökenli ise muhtemelen yeryüzü tarihinde bunun ismi **teslimiyet** olur. Burada doğup da dine teslim edilmemiş tek çocuk yoktur. Kulağına ezan okunmamış olmak bir mucizedir. Ben şanslıydım, daha çocukken ilk şüpheyi yakalayarak, sonraki yıllarda iyice sistemden kaçabilmiştim.

O büyük otoriteyi dışlayabilmek, hele zavallı bir birey için doğanın başka bir mucizesidir. Hayatımın daha başında bu zor sınavdan geçince, ardından gelen küçük şoklar benim için çocuk oyuncağı gibiydi. Hemen yanı başımda kavgacı, küfürbaz, silahla birbirini kolayca öldürebilen acımasız ilkel ve yoz bir çevre vardı. Karadeniz benim çocukluğumda (1950'lerde) her gün bir ilçesinde birkaç kişinin silahla vurulduğu bir yerdi. Köylerin ağa ya da muhtarı (çoğunlukla ikisi aynı kişide bulunurdu.) bugünün Cumhurbaşkanları gibiydi… Kendi otoritelerini kabul ettirmek için her yolu kullanırlardı. Özellikle kişileri kolay yönetmek için çocukluktan itibaren yıldırma operasyonları uyguluyorlardı. Gözüne çarpan sivri bireyleri en küçük fırsatta söverek ve döverek korkuturlardı. Pavlov'u bilmiyorlardı ama başarılı şartlı refleks uzmanıydılar. Gözlemime göre halen çoğu toplumda insan eğitimini hayvan terbiyecilik usulleriyle yönetiyorlar. Orada olan çocuk asla bir birey değildir. Ancak küçük bir hayvan yavrusudur. Şiddete dayalı, disiplin, dayak, aç bırakma eylemleri yapılır.

Ben de o ilkel köyümde, bu tür şiddete uğramış biriydim, kötü anılara dönerek size anlatmak istiyorum.

Dokuz yaşında bir çocukken, köyden 2 saat uzaklıktaki ilkokulumdan akşam saatlerinde eve dönüyordum. Derin vadide, hava erken kararmaya başlamışdı. Dere yolunu izliyordum, köyler uzakta, etraf ıpıssızdı. Arada bir karga veya baykuş sesleri duyar gibiydim. Çok korkuyordum. Hemen ninemin tavsiyesine uyarak, bildiğim bütün duaları hızlı hızlı içimden okumaya başlamıştım. "Allah'ım bana yardım et bir insan göreyim" diyordum içimden. İzlediğim yolun yarım ay şeklini aldığı bir koyakta, yamaçlardan ansızın yola yuvarlanan kaya

parçalarından dolayı iyice ürkmüştüm. Köylülerden “Buralar zaten tekin yerler değildir” diye duymuştum. En çokta köylerde anlatılan cin, peri korkusu beni ürpertiyordu. Üstelik orman kenarında olmamız bize vahşi hayvanlardan çok korkmamız gerektiğini öğretmişti. Fakat bu olayda durum farklı, korku uyaranları oldukça yeniydi. Ben korkularımla yol almaya çalışırken, karşıdan bana doğru gelen bir adam silueti belirdi. Çok sevindim. Adımlarımı sıklaştırdım. Bir an önce adama yaklaşmak bana güven veriyordu. Aramızdaki mesafe azaldıkça, gelen kışının bizim köyün muhtarının oğlu Ahmet olduğunu seçebildim. Daha da rahatladım. Adam 40 yaşlarındaydı. Hem yürüyor hem de ona bakıyordum. Aramızda 3- 4 metre kala, yüzünde beliren ani öfke kararmasıyle şok oldum. Sarsıcı bir ses tonuyla bana ağır bir küfür savurdu. Ben ürküp hızla yana kaçmaya çalıştım. Ödüm patlamak üzereyken yüzüme ağır ve okkalı bir tokat indirdi. Anında gözlerim karardı. Yere yığılırcasına eğrildim ve ikinci darbesini almadan onu sıyırıp geçtim. Olan gücümle koştum, koştum. Çocukken ölümüme neden olan ‘kara adamla’ akrabaydı. Bu durum travmamı uyandırdı, hızla kaçmayı denedim. Arkamdan uzaklaşan sesiyle mesafeyi tahmin ederek biraz soluklandım. Eve varmak için, köyün dibi dediğimiz Cakkar adlı tepeden geçmek gerekiyordu. Karanlık çökmek üzereydi, 1000 m yukarıda olan anneme sesimi duyurmak için, hüngür hüngür ağlayarak bir yandan da olan gücümle bağırdım, “anneee, anneee!” diye inledim. Bu olay yaşamımda öylesine kötü bir iz bıraktı ki, bugün dahi bu satırları yazarken hıçkırıklarımı durduramadım. Bir zaman sonra annemden sesime cevap geldi. Biraz rahatlamıştım. Gücümü toplayarak ezbere bildiğim dik yamaçlardan dağ keçisi gibi adeta koştum, atladım, koştum… Ve sonunda eve vardım.

Fakat yaşadığım o acı olayı tüm gerçekliğiyle aileme hiçbir zaman anlatamadım. Zira biliyordum ki ailem beni savunamaz, o zalim kişilere karşı direnemezdi. Onlara söylemek sadece kahrolmalarına neden olacaktı. Örneğin, anne-dedem akıllı bir adam olduğu için

onlara zaman zaman direndiğini, birgün pusuya düşürülüp feci şekilde dövüldüğünü ninemden üzülerek dinlemiştim. Bu yüzden kinimi içimde tutmuştum. Fakat o gün hayatımın ilk ve son intikam kararını aldım. Kendime şu sözü verdim: “Bir gün bu adam ve avenesi bana muhtaç olursa onlara asla yardım etmeyeceğim!..

Doğduğum köyün aşağılık ağa bozuntularının suçları, saymakla bitmez. **Öldürme**, canlıya karşı en büyük saygısızlık ve zülümdür, evrensel kötülüğün zirvesidir. Hele kasten tasarlayarak cinayet işlemek kötülüğün Nirvana’sıdır. İnsanlığın ürettiği toplam zulüm ve kötülüğün, benim aileme düşen şiddet ve ahlaksızlığı bu kadarla sınırlı değildi. Dahada ağırları vardı. Bu nedenle çok tipik olan diğer bir örneği de vermeden geçmek olmaz. Madem ki **ülkenin röntgenini** çekmeye karar verdim, bana ait kesiti biraz daha gözleyelim.

Benim hayat boyu olabildiğince gerçekler peşinde olmam, sadece bir teorik saplantım değildir. Asla böyle anlamayınız. Zira ben vardığım tüm kararlarda somut olgulara, deneylere dayanarak hükme varmışımdır. Benim için sanal mantık oyunları, soyut kavramlar her zaman yok mertebesindedir. Böylece ilk büyük gözlem yerim olarak doğduğum köy laboratuvarımı, sonra yakın aile içinden izlenimler, sonra da üstünde yaşadığım ülkenin sunduğu objektif kanıtları sayabilirim.

Hasılı ailemin acı ve kanlı eski bir yarası daha bana anlatılmıştı. Dedemin babası Ahmet Bayramoğlu, hani Yemen çöllerinde şehit düşen, Osmanlı askeri olan büyük İnsan… İşte onun 3 oğlu vardı. Yani dedemin büyük ve küçük iki erkek kardeşi vardı. Onlardan küçük olanı, boylu poslu, yakışıklı bir delikanlıymış, Mustafa Bayramoğlu. O yıllarda köyde kıskanılır ve ilgi çekermiş. Bu özgür ruhlu, kimseden korkmayan yiğit delikanlı, köyün ağası geçinen soysuzlara da direnebiliyormuş. Genlerini taşıdığım için onunla gurur duyuyordum. Ninemin bana anlattıklarıyla öğrendiğim olay, ailem adına çok büyük bir acıdır.

Sonraki yıllarda heyecanla okuduğum Yaşar Kemal'in "İnce Mehmet" romanında ki kahraman Mehmet, genç yaşta öldürülen dedeme çok benzetirim, oysa Adana nere Trabzon nere?.. Sadece aynı ülke!

Mustafa büyüyünce köyün zulüm yönetimine direnir korkusuyla bir şekilde (Daha küçükken gözden kaçmış olduğu için iğdiş edilememişti.) öldürülmesi planlanmış. O yıllarda köyde çobanlık yaparmış ve henüz 16 yaşındaymış. Bir soğuk sonbahar gününde, koyunlarıyla birlikte Cakkarın Kayalıkları denen, köyün dibinde bulunan tepelik bir yerde koyunlarını otlatıyormuş. Muhtarın yakınları, onu mertçe öldürmekten korktukları için, günlerdir sinsi bir pusunun peşindelermiş. Takip sonucunda, onun otlayan koyunlarını gözleyebileceği yüksek bir kayanın üzerine çıktığını görmüşler. Bu durum onlar için büyük bir fırsat olmuş. Bunun üzerine, içlerinde sakin görünen ve zaman zaman da Mustafa'yla sohbet eden, Recep adlı kişiyi hemen görevlendirmişler. Recep tesadüfmüş gibi önce uzaktan onu selamlamış, sonra sakin bir eda ile onunla havadan sudan konuşa konuşa bulunduğu yere kadar tırmanmış. Yerden 8 m kadar yüksek, zemini sert granitlerden oluşan o mahut beldede, iki genç insan samimi olarak, el sıkışıp sohbete koyulmuşlar. Bu sırada aşağıda otlayan koyunlar, pusuyu kuran diğer kişiler tarafından bilerek ürkütülünce, Mustafa oturduğu yerden kalkıp, hayvanların kaçışma yönünü gözlemek için kayanın kenarına kadar gelmiş. Tam bu anda arkasında bulunan kalleş Recep, hızla ona yönelmiş ve olan gücüyle onu yamaca itmiş.

O Mert İnsan, aşağılık, namert bir insan olan **Recep'in** eliyle, sert kayalara çarparak öldürülmüştür. Beyninde var olan ve çok az insanda bulunan müthiş Nöral ağlar, aşağılık bir **gelenek ve zülüm robotu** sayesinde gri granit kayalara saçılmıştı.

Yemende Osmanlı için şehit olan Büyük Dedem Ahmet'in yetim oğlu Mustafa, canice işlenen bir cinayetle o zalimlerin köyünde hayattan koparıldı. Sene 1920'ler idi. Osmanlı henüz silinmemiş ve TBMM henüz açılmamıştı. Kardeşlerinden Mehmet dedem ise 18 yaşına yeni

girmişti. O tarihte sahilde Yomra adlı kasabada, başka bir ağanın çobanı olması nedeniyle, o zamanki ilçemiz Sürmene'ye kadar yürümüş, katil muhtardan şikayetçi olmuştu. Fakat aylar sonra köye gelen jandarma, muhtarın etkisiyle, uydurma bir raporla olaya kaza süsü vermiş ve dosyayı kapatmışlardı. (Ben 1980 yılında İstanbul Barosundan avukatlık ruhsatı aldığımda, o ilçeye gidip araştırdım. Hiçbir iz bulamadım.)

Kayıt dışı bir toplum ve kayıt dışı bir cinayet olarak beynimdeki aile arşivine, maktul dedemi 60 yıl sonra da olsa defnettim! Acısını içimde hissederek koştum ve koştum… Çocukluğumda dinlediğim acı ölümün izlerini, defalarca o kayalıklarda aradığım günleri hatırlıyorum. Yaşam boyu hep yukarı tırmanarak onun dağılan beyninin bana ait olan parçalarını yosunlu kayalardan adeta tırnaklarımla kazıdım ve söktüm.

Beni sarsan bu iki olay, bir yapay zekaya veri olarak yüklenseydi ortaya çıkan istatistik ilginç olurdu. Görünen sonuç bu ülkede, hiç de işe yayar bir insan toplumu ortaya çıkartmıyor. Sapiens nerde? Ortada gelişmiş hayvanlarla dolu bir topluluk var. İşte acı gerçekler…

Ben büyürken yanımda taşıdığım çevre işte buydu! Bugün eminim ki sizin yaşadığınız ortam daha da kötü, belki o kadar kaba ve hoyrat değil zulüm yapanlarınız ama daha kurnaz ve sofistikeler. Sonuçta yine de sizi ezen sömüren, kanınızı emen, yalan ve aldatmaca ile yola devam eden bir ortamda yaşıyorsunuz... O nedenle kimseye "**Aman sen kültürüne tutun**, bir yere ait ol." **dememeliyiz**. Toplumdan yardım bekleme sanal umudunu, bireyde hiç yaratmamalıyız.

Şu da var ki, daha sonra şehirleri tanıdıkça köyü "mumla arar" oldum. Zira köyde kötüler hem çok az hem de tanıdığım kişilerdi. Şehirlerde ise tam bir sis perdesi arkasındaki pusularla çevriliyiz. Hangi komşu ne yapacak. Hangi kalleşlik planı peşinde bilemiyoruz. Hasılı beni bu ülkeye bağlayan içinde yaşadığım bu evden başka güvenli birşey yok.

Tabii ki ülkemin coğrafi yapısının güzelliğini ve doğasını sonuna kadar sevdim. Doğduğum ve her gittiğim şehrini minnetle anar, derinden sevgi duyarım. Benim kastettiğim insanlar, kültür, gelenek, hasılı

arızalı toplumdur. Bu soyut sistemlerle ilişkide her zaman zarar gördüm. Yaşam tarihimde hiçbir gün onların karşılıksız faydalarını, yararlarını görmedim. Önce sizi aileniz eliyle gelenek görenek diye harmanlıyorlar, sonra itaate aykırı yönlerinizi görürülerse, küçükken terbiyeye alarak beyin yıkaması yapıyorlar, yetmiyor, korkutup, dövüyor sövüyor yıldırıyorlar, bazen de acımadan öldürüyorlar.

Bazı aydınlarca göklere çıkartılıp mutlaka sarıp sarmalanan o muhafazakâr değerler hiç de öyle matah şeyler değiller. Benim gözlemim tam tersidir. Kültürler önceden bir grafikle size sunduğum sömürü halkalarından başka şeyler değillerdir.

Soluk almamızı dahi planlayan sosyal dokular, bireye dönük yalandan başka bir katkı sunmayan o zalim çevresel halkaları, insanların %90'nına yakınını, imha ediyor. Dünyada son 15 bin yılda sosyal bir evrim olmadı. Aksine bireyler doya doya nefes alamadan ölüp gidiyor. Farkında olmadan girdikleri sistemden enerji kaybıyla çıkıyorlar. Nietzsche'nin meşhur bir sözünü anımsadım. "Daha az acı istiyorsanız gidip sürünün bir parçası olun"

Kalan %10 ise yeterince gelişmiş beyin yapıları sayesinde kültürün ürettiği yalanları erkenden keşfediyor. Vadiye çömelmiş sisi yaran yüksek dağlar gibi toplumun en üstüne çıkıyorlar. Diğerlerine göre '**Üstün İnsan**' denen bu guruptan küçük bir kısmının (toplam nüfusun sadece %3 kadarı olabilen entelektüel beyinler) hamurunda idealizm mayası olduğu için veya hedonist olmadıklarından dolayı, yeteneksizlere zayıflara zararı dokunmadan yaşıyorlar. Ayrıca bu zeki azınlık yaşam tarzları itibarıyla yaratıcı, yenilikçi olduğu için medeni gelişmede lokomotif rolleri alıyorlar. Çoğu kez mutlak bir iyilik amacı gütmese de yaptıkları keşif ve buluşlar bazen kendiliğinden topluma yararlı katkı sunuyor. Toplumda elit ve aydın olarak isimlendirilenler bu sınıf aktif yönetimde hiçbir zaman yer alamamışlardır.

(Bu tabloyu daha sonraki bölümlerde detaylı olarak ele alacağım.)

Toplumda yönetici sınıfa mensup %7 gibi bir kesim, biyolojik hiyerarşi piramidinin en tepesine tünemiştir. Beyin yapılarıyla üstün zekalı, kabiliyetli olan, fakat aynı zamanda acımasız, aşırı egoist, hırslı, zalim kişilerden ibaret yönetici sınıfı, insanlık için çok tehlikelidir. İktidara gelince toplumun tapusu artık bunlarındır. **Her dönem herkese onlar hakimdirler.** Altlarda kalan topluluk bireyleri 3 kişiden 3 milyara kadar kalabalık olsa da bunlara karşı direnemez, onlar niteliksel olarak sürünün çobanları olmuşlardır artık.

Yaklaşık 15.000 yıllık tüm süreçlerde aynı akıl oyunlarını kullanmışlar, her zaman hedefleri doğrultusunda sosyal yapılar inşaat etmişler. Yol yöntem, usul esas diyerek tüze töre yapmış kanun nizam yayınlamış, ama her zaman kendisine dönük bir kar transfer yapmış, (bana göre enerji) otomatlarını çalıştırmışlardır. Harika emme basma tulumbalar gibi **emicilerin değirmenine habire kuyudan su taşınmıştır**.

Kurulan soyut değerler zincirini dahada büyütmek sonunda sömürü işini, "Memetik Evrim Algoritmasına" havale etmiştir. Avcı toplayıcıda başlayan ilkel kurban ritüeli, adım adım büyüyüp modern dinlere kadar gelmiştir. Bugün birey tarafından üretilen gerçek **enerji/değer** olduğu gibi bu sömürü sınıfının hesabına kaydedilmektedir. Nüfusun %90'ı olan sürünün, işçi arılar ya da karıncalardan hiç farkı yoktur.

Uzatmaya gerek yok. Asıl soru, ben ya da sen tek kişilik bir devlete sahip olsak ne kaybederiz? Veya ne kazanırız? Vereceğimiz cevap bu bölümü tanımlamamıza yarayacaktır.

A) Eğer doğuştan getirdiğin beyinsel kapasiten sana ait beden devletini yönetme kapasitesine sahipse cevabın "**Bana bulaşmasınlar.**" olur.

B) Eğer henüz yeterince gelişmemişsen “**Sömürüleyim belki beni yönetir.**” olacaktır. Koyun çobana muhtaçtır.
C) Yönetme kapasitesi var fakat kendiyle mutlu değilse bu kişi tatminsiz aç **emicidir**. Makul olan doğadan yararlanmayı beceremez. Öfkelidir doğayı ve toplumu acımadan sömürür. **Başkasının enerjisini çalmadan yaşayamaz**. Mahalle kurar, muhtar olur, inanç sistemi kurar şeyh olur, şehir kurar vali olur.

Bu arada yönetilmeye mahkûm olanları koruyan, acıyan idealist aydınlar binlerce yıl anlamsız bir bedel ödedi. Ben de bu alanda 40 yılımı verdim. Son 30 yılda anladım ki, insanlardan oluşan her toplamda kötü özellikler, iyiliğe çok çok ağır basıyor.

Homo Sapiens 100 bin yıl önce bir gecede “kemale ererek” toplam akıllı insanlara dönüşmedi. Bu bir başlangıçtı. Haliyle ağır işleyen biyolojik evrim yasalarına göre gelişme görüldü. Bugün mevcut dünyaya baktığımızda 8 milyar gelişmiş insandan söz edilemez. Ancak gelişmiş hayvanlardan söz edebiliriz. Bu gerçekler sosyal medya üzerinden izlenebilir. Son on yıldan kullanılan algoritmalar sayesinde, kitlenin hiç de medeni olmadığına dair net fotoğraflar var elimizde.

Göstermelik bazı iyi örneklere baktığımızda, onları, ‘**yöneticilerin yalanlarının doğrulayıcısı’** olarak kullandığı görülüyor. “Bak biz iyilik severiz.” logosudur. Ya da ağır sömürüyü yutturma sosudur. Yerel yöneticiler ise “**Biz iyiyiz, yabancılar bizi bozuyor”** derler. “Bizim kültürümüz dünyada bir numara, ah onlar olmasa!” cümlesini kurduğu anda bil ki senin tüm enerjini kendi çuvalına boşaltmaktadır.

Zayıf karakterli insanlar yakınını sömürür, sonra gider daha güçlü gördüğüne sömürülür. Güçlü karakter tam tersini yapar. Yabancıyı sömürür gelir kendi mağarasındaki bireyleri doyurur. Ben ve Türkiye şimdilik bu kadar.

Yaşam stratejimde de kendimden başka yardım kaynağım yoktur. Bu konuyu size biraz da yaşam kalitesi ve sağlık konusunda yani kendi

yaşam koçluğumdan bahsederek tanımlamalıyım. Hani “olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi…”

Bana benden gayrı devlet yoktur.

BEN VE SAĞLIĞIM;

Her şeyi götürüp 12 yaşına bağlamamdan galiba bıktınız. Ama özür dileyerek bir kez daha ergenliğime, büyük şüpheme varmam gerekiyor. Zira o dönem ölüm ve insan ömrü benim çözüm üretmem gereken zorunlu hususlardı. İnancı, beraberinde yaratılma olgusunu geleneksel yerinden kopartırsanız, yaşam ve ölüme dair fikirler anlamsız, sahipsiz hatta çıplak kalır.

Kaderi kabul etmiyordum. Beni yöneten harici bir güç yoktu. Haliyle sağlığım bozulduğunda kime sığınacaktım? Nasıl dua edecektim? Tedbirlerim neler olmalıdır? En önemlisi ne kadar yaşamalıydım? Kolay değildir o yaşta bu hayati soruları sormam, daha da zoru, cevabını da kendim bulmaya çalışmam. Bu yüzden, 60 yıl geriden bakarak, gerçek resmi ortaya koymak için yöntemlerimi anlatmalıyım.

Annem ve dayılarım çok baş ağrısı çekerlerdi. O zaman en önemli ilaç Giripin’di ve herkes onu kullanırdı. Onlara acırdım.

Gripin, Eczacı Necip Akar tarafından kurulmuş olan ve o zamanki adıyla *Gripin İlaç A.Ş.* firmasının ürettiği ve Türk yapımı ilk ağrı kesici - ateş düşürücü ilaç ticari adıdır. Üretimine 1931 yılında başlanmıştır ve günümüzde halen üretilmektedir.

Gripin, ilk üretilen Türk yapımı ilaçlardan biri olması ve tanıtımının iyi yapılması sebebiyle halk tarafından oldukça benimsenmiş, özellikle sıtmanın kol gezdiği yıllarda, *Kininli Gripin* tek ilaç olarak kullanılmış ve Türkiye'nin en ücra köşelerinde halk tarafından aranır olmuştur. Etkin maddesi parasetamoldür. WP

Benim burnum çok akardı. Ama başağrım az olurdu. Zamanla yaşam tarzımdaki yanlışları bularak ikisini de iyileştirdim. Burnum bana öğretilen abdest alma şeklinden kaynaklanıyordu. Genzime kadar üç avuç su çekiyordum. İnancım zayıflayınca göstermelik abdest alarak bu derin tahribattan kurtuldum. Başımın da soğuğa ve sıcağa karşı koruyarak ağrımamasını sağladım.

Bu küçük operasyonlardan sonra asıl önemli soru, ne kadar yaşamak istiyorumdur? Cevabı; etrafımda yaşayanların savaş ve kaza hariç, ölüm yaşlarını izleyerek öğrendiğim 70 yaşı referans aldım, üstüne de kendi zammımı koyunca, bulduğum yaş 85 oldu.

Savunmam şuydu: İnsan beyni mademki yaşama dair her şeyi planlıyordu, ben de ona mutlaka **85 yıl yaşa** talimatını dikte ettirebilirdim. Patron bendim. Ben istemezsem o kendini neden zorlasındıki. Benim çocuk yaşta yaptığım iddialı bir tercihti.

Oysa bu kararlar içinde şeklen olduğum kültürde, hepten yukarıya havale edilerek, rehavet içinde, dışardan, yabancı gibi izleniyordu. "Sağlıkta, ömür de haşa bizim elimizde asla değildi." İlahi kader asıl bu eylemeler için vardı. Sonuç olarak kendimi dinledim, bedenimi iyi tanıdım çevreyle olan uyumu özenle korudum ve sağlıklı bir yola girdim. İlk büyük hatam, 17 yaşında sigara içmeye başlamamdı. 1960'lı yıllarda ne yazık ki insanlığın sigaraya karşı yoğun ilgisi ve sağlıksızlığına karşı sıfır bilgisi vardı. Ben de bu cehaleti 18 yıl sürdürmüştüm. Daracık yerlerde, virajlı yollarda, basık Ford minibüslerin içinde aynı anda toplu sigara içilirdi. İçmeyen zavallı kadın ve çocuk yolcular mahvolur, kimi zaman etrafa kusarlardı. Ben de o günaha katılan ahlaksızlardandım. Hayatımda yaşadığım en büyük aptallık örneğiydi. Bu hayvanlığı şehir yaşamına yazalım.

Ayrıca köyümüzde araziye kurulu, derme çatma, etrafı açık keneflere ne demeli!.. Çıplak elle taharet ve sabunsuz el yıkama!.. Bunlar daha dün benim köyümde, şehrimde olan tipik anormalliklerdi. Belki bugün hala önemli bir miktar insan aynı şekilde yaşıyor, olabilir.

Köyümüzde paçalarından yassı tenya dökmeyen insan yoktu. Sonradan öğrendiğimiz sarılık (hepatit) hastalıkları, dışkıyla temas eden parmaklar ile yayılıyordu. Dışkı yapmayı, kalın bağırsağı dahi bilmiyorduk. Oysa onca eğitim veriliyor, bireyin sağlığına katkısı nedir? 1994 yılında küçük kardeşim Hepatit B oldu. Ben de bilmeden geçirmiştim. Ona refakatçı oldum, bir ay hastanede yattık. O ara

taharet için 2 parmağı koruyan bir eldiven tasarladım. Uzun yıllar bekledikten sonra covid-19 gelince, 2020 de patentini alarak üretime geçtim.

Tabii ki benim bireysel çabam yetersiz. Hangi konuyu açsam elimde kalıyor. Oysa bu topraklarda 1500 yıldır vaaz veren sömürü müdürleri, hiçbir probleme rasyonel hiçbir çözüm üretmiyor. Daha kötüsü yönettiği sürünün de kendilerinden böyle bir beklentisi yok. Akıl ve fen buralarda duyulmamış…

Yaşadığım ilk hastalık mide ülseriydi İstanbul'daydım. Ülkeye yeni gelen endoskopiyi, 35 yaşımdayken mideme yaptırdım. Ardından akciğer bronşit problemim oldu. Artık ömür planlamam zarar görmeye başlayacak gibiydi. İşte bunları dikkate alarak, 18 yıl aralıksız içtiğim sigarayı zorda olsa bırakmıştım. Böylece ilk ciddi önlemimi almış oldum. Ardından uygun bir sağlık sigortası yaptırdım. Bu iki olay bana doktorları ve hastaneleri inceleme fırsatı vermişti. Anladığıma göre her şeyi doktorlara bırakamayacaktım. Ama ne yapabileceğimi bilmiyordum. Mide hastalığımda düzenim tavsadığı için birkaç yıl gecikmeyle şu karara vardım. Bu sistem '**Beni benim kadar iyi takip'** edemeyecekti.

Kendime ait bir sağlık arşivim, yeni deyimiyle veri tabanım olmalıydı. Otuz yıl önce kişisel sistemimi kurdum. Bütün tıbbı belgeleri dosyalamaya başladım. İlk batın tetkikimin tarihi 1993 yılıydı. Birkaç yıl önce devletin kurduğu "**e-nabız**" programının benzerini, ben bireysel olarak, kendi devletimde kurmuş bulunuyordum.

Bu dosyalar beni **çok büyük sağlık sorunlarından kurtardı**. Yaptığım çok basit şeydi, kimseye güvenmemek, kendi yağımla kavrulmaktı. “Hastaneye gittim görevimi yaptım gerisi önce Allah’ın sonra da doktorun sorumluluğu, beni iyileştirmek onların işidir.” demedim. Ya da “**kaderim tanrıya bağlı**, ben duamı ettim, kulluk görevlerimi aksatmadım. Gerisi onun işi.” gibi soyut bir lükse sahip değildim. Bana bilimsel veriler, gerçek çözümler gerekiyordu.

Özetle hormon değerlerinden, geçirdiğim ameliyatlarıma kadar her işlem toplu olarak dosyalanıp raflandığı için teşhislerim tam isabetli oluyordu. Müdahaleler tam zamanında yapılıyordu. En önemlisi yüzde yüz iyileşme sağlandı. 1993 de ilk tarama.

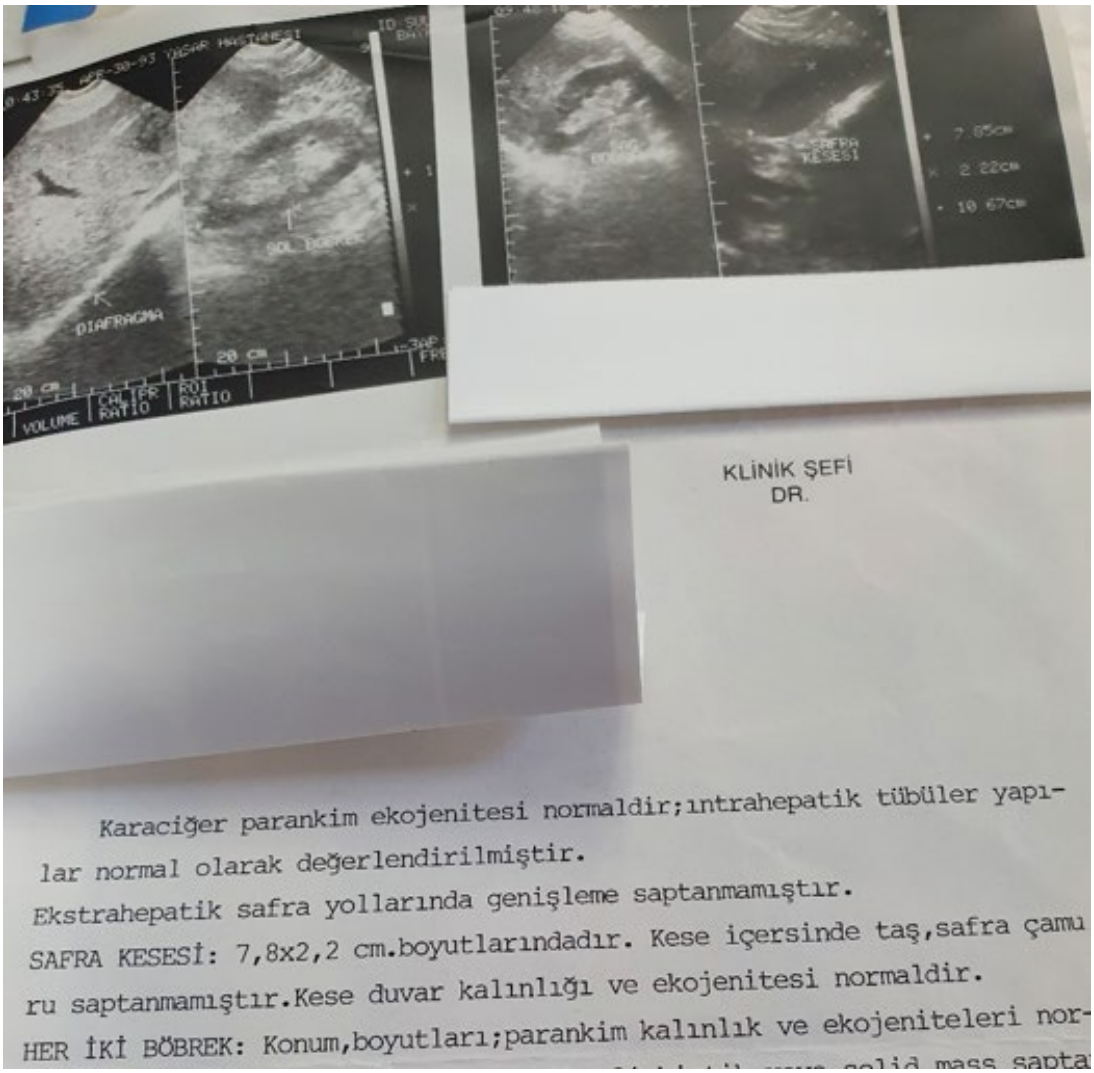

Bedenimle bana gelen genetik ya da çevresel faktörlere bağlı tıbbı arızalar zamanında düzeldi. Toplam yaşam süremde çok sağlıklı ve mutlu bir insan oldum. Bunu beynimle yaptığım o eski anlaşmaya borçluyum. Öyleki son yıllarda ömür çitamı 90’ a taşıdım. Beynime ve bedenime hala güveniyorum. Yürümek ve mevsiminde yüzme dışında hiçbir spor, ya da jimnastik yapmadım, diyet uygulamadım.

Fakat işimin gereği olan her türlü eforu fazlasıyla yerine getirdim. Elli yıllık iş hayatımda hiç şoför kullanmadım. Evimizde ve iş yerimde emek gerektiren işleri başkasına bırakmadım. Hizmetçi tutmadım, bizzat kendim yaptım. Boyuma uygun, 80 kg altında geçen 50 yılın ardından, şimdilerde 83 kg seviyesine geçtim ve hala her sabah

tartılarak enerji kontrolüne uygun beslenmemi sürdürüyorum. Yani çok şükür sağlam ve sağlıklıyım!..

İlk ameliyatımı 2002'de bel fıtığıdan oldum. Ardından akciğer ameliyatı geldi. 2013 yılı martında grip benzeri bulguları olan, ağır bir hastalık geçirdim. Yaşadığım çevrede önemli sayılan bir hastanede, Profesör olan bir doktorun teşhisi ve uygun antibiyotikle eve geldim. İlaçları almaya başladım, ama bir terslik hissediyordum. İlk defa ateşimin hiç düşmediğini görünce aynı doktora tekrar gittim. Pişkinlikle "Yahu bugünlerde domuz gribi meşhur! Galiba sendeki oymuş. Sana şimdi iğne yazayım." deyince bu adam benimle dalga geçiyor diye düşünerek, reçeteyi alıp, oradan çıktım.

Bu kez farklı bir hastaneye gittim. Durumu anlattım, belgeleri verdim. doktor bir akciğer röntgeni çekti ve "Gecikmişsin acilen hastaneye yatmalısın, zira **sen zatürresin.**" dedi. Hastanede iki gün yatım. Ateşim düştü. İyileştim çıktım. Sağ akciğer üst lopta 2,5 cm çapında buzlu cam dansitesindeki bir lekeyi, doktorlar bana da gösterdiler.

Haziranda tekrar kontrole gittiğimde herşey yolundaydı, tomografiler çekildi. "Normalsin hadi geçmiş olsun dediler." Evet, hastalık doktorlara göre geçmişti. Ama ben bu işte bir arıza seziyordum. Nefesimi farklı açılardan dinliyor, dikkatimi bedenimde yoğunlaştırarak, atladığım bir şeylerin olmamasına çalışıyordum. Aynı günlerde, 3.kez başka bir hastaneye gittim. Dosyalarım incelendi yine ilaçlı BT çekildi, dosyamda götürdüğüm raporu kopyalayıp, kestirmeden işi bitirdiler. Derken araya yaz girdi. Tatil, deniz derken 11. ayda İstanbul'a geri döndüm ve yeniden bir doktor arayışına girdim. Zengin söğüşleyen diğer üç hastanenin isimlerini burada vermeyeceğim ama bu sonuncunun ismini, onlara duyduğum minnetten dolayı vermeliyim. Bu kez de farklı kültürden bir hastaneyi denemek için Zeytinburnu "**Ermeni Surp**" hastanesine gittim. Elimde kabarık 2 klasörümle birlikte, genç bir kadın olan göğüs uzmanının muayene odasına girdim. Doktor başını kaldırmadan "Geç soyun" dedi. Bense elimdeki dosyayı göstererek, "Ben sizden bu raporları

yorumlamanızı istiyorum.” dedim. Hemen hikayemi özetledim, doktor raporu dikkatle okudu ve sonra bana dönerek; “bunlar baştan beri yanlış yol izlemişler, bu görselden yararlanarak, **önce kanser** o değilse zatürre kalıntısı tanısı konulmalıydı. ” dedi. Birden içimde bir sevinç patlaması oldu. Doktor yüzümdeki mutluluğu görünce şaşırdı. Duygularımı anlattım. “Ben de bu yönde bir şüphe ile o kadar zaman harcadım ki siz ilk defa doğru bir tanı koydunuz ortaya, sevincim bundandır” dedim.

Hemen o gün radyolojiden randevu alarak son tetkikleri yaptık. Doktor haklı çıkmıştı. Son dört ayda %30 büyüme saptandı. Yine de bir biyopsi yapılmalıydı. Acilen Yedi Küle Göğüste randevu alındı. Parça analizi bizi doğruladı. Sonuç ‘ince yapılı’ en hınzırlarından biriydi benim **sevgili kanserim**.

Daha sonra Çapa’nın yetiştirdiği en değerli göğüs cerrahına kendimi attım. Gerekli tüm hazırlıklar yapıldı. İlk doğru teşhisle ameliyat günü arasında, sadece 20 gün geçmişti. 03 Aralık 2013 tarihinde, sağ üst lobu komple aldırmak için ameliyata girdim. Girmeden önce genç doktoruma şöyle söyledim;

“Bak doktor ben bu kansere çok çalıştım. Oldukça erken bir evrede sana ulaştım. Senden ricam ameliyat esnasında elinde olmayan nedenlerle kaçar, diğer organlara bulaşır ise beni orada öldürmelisin.”

Doktor “Ne demek biz doktoruz..” derken, lafını kestim ve kararlı bir tavırla “Yok eğer bunu yapmaz, beni kemoterapi veya radyo terapi gibi yollara zorlarsan, ben seni öldürürüm!” dedim. Gülüşerek ameliyathaneye yollandım. Kapalı yöntemle başarılı bir işlem oldu. Gerçekten doktorum sıfır maliyetli bir ameliyat yaptı. Aradan 8 yıl geçti. Aile genetiğimizde olan akciğer ve mide kanserlerinden yırtmış bulunuyorum. İşte bu başarı sonrası, beynime, 5 yıl zam yaparak ölüm yaşımı 90’a çıkartması için emir verdim.

Eğer soyut kavramlara inanan birisi olsaydım, ölümüm kesindi. Önce kader diyerek şüpheci olmayacaktım. Şüphecilikten çok yarar

gördüm. Sağlık parantezini kapatmadan bir açıklama daha yapmamda yarar var. Bireysel koruyucu hekimliği, böylece kendime ve yakınlarıma uyguladım. Yıllarca olumlu sonuç aldım. Geçtiğimiz yıl rutin kontrollerde yine akciğer ve bu kez sol ortada 8,5 mm çapında küçük bir leke görüldü. Bu kez de kanser geçirdiğimi duydukları için peşin hükümlü doktorlar mutlaka biyopsi önerdiler. Bense sayfalarca özetle, bunu normal olduğunu söyleyerek önerilerine yanaşmadım. Kanserken kanser değilsin diyenlerle uğraştığım kadar olmasa da kanser olmadığım halde kansersin diyenlerle de boğuştum, ama sonunda haklı çıktım. Son bir yılda o leke 0 mm bile büyümemişti.

Eğer kendinizi seviyor, yaşamdan zevk alıyorsanız sağlığınızı hiçbir doktora emanet etmeyin. Doktor ve ilaçlar bizim için birer araçtır. Bedenin komuta ve kontrolü bize aittir. Nokta..

Çok başarılı bir prostat ameliyatı ve kalp ritim bozukluğu gideren yakma operasyonu da diğer geçirdiğim ameliyatlar arasında… Bugün yetmiş yaşın üstündeyim sıfır ilaç kullanıyorum ve beden itibarıyla sıfır kilometreyim.

“Bunca laf sıraladın, fakat tek kelimeyle nereye varmak istiyorsun onu söyle artık.” diyorsunuz biliyorum. Haklısınız. Ya da “Anladık zorluklarla dolu bir hayat yaşadın, onca okumaya yaptın, şimdi artık bize bir hesap ver!” diyor olabilirsiniz, Yine haklısınız.

Merak etmeyin cevap vereceğim, sonra da nedenlerimi yine kitaplarla sıralayacağım.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİLİM

AFRODİZMALARIM

1- **Varoluş Belirlenim** (Emerge)

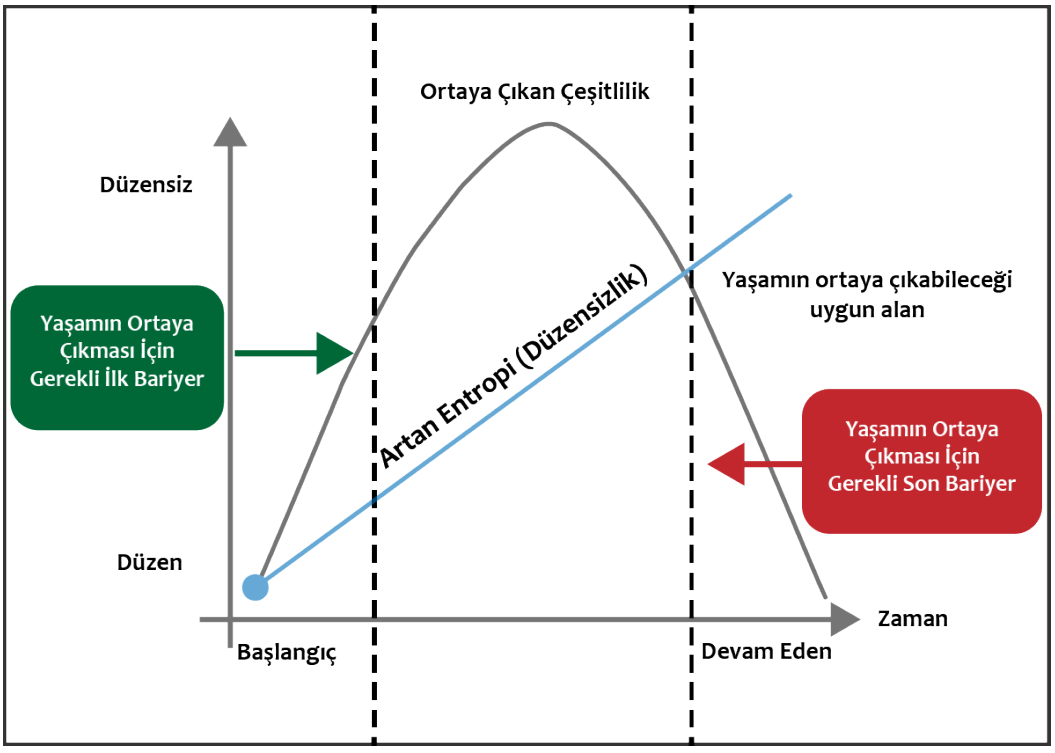

- Evren bir noktadan başladı. Salt yoğun bir enerjiydi, Düzendi.

’**0**’ Entropi zamanın oku yönünde arttı**. Belirlenim Yapıları** başladı. Yaşamın kesişme aralığını “**başlangıç** bariyeri” ve “**bitiş** bariyeri” ile “**Belirleniyor.**” Bana göre **CANLILIK/EMERGE** olarak anlaşılabilir.

Eşeyli üremenin ödülü olarak ortaya çıkan gametler, birleşince **Zigot** doğuyor. Zigot hali, bize ait zamanın ‘0’ noktası, yani BEN’in gerçek doğumudur. İnsanların **rahimden ayrılma** olayına doğum diyoruz!..

Doğrusu yaşam parantezimizdeki doğum anı, gerçek ve yeni bir birey ve ona ait beden içeriğidir. Yeşil parantez bizim canlı kalma sürecimizi ifade ediyor. Yani enerjiden var ettiğimiz süremiz, **ömrümüzdür**.

Evrensel varoluş grafiğinde görüldüğü gibi **hayat** optimum kesişme noktasında tatlı bir başlangıçta **belirdi**. Yani benim için var oldu. (**“Nasıl Var Oldular**” adlı bir komediyi 2004 yılında 8 Mart Dünya kadınlar günü için yazdım. www.genmem.net görülebilir.)

Bana göre canlılar, cansızlardan **abiogenes** yolla oluşmuştur. Yaratılma kavramı ikili anlayışın sonucu olarak ortaya çıkan bir yanılgıdır. Gerçekte herhangi bir **yaratma** da ve yarım **ölüm** de **yoktur**. Biz memeliler ise dinozorların yok oluşundan sonra gelişip serpilmişiz. Plasenta ile korunan bizler, eksik beyin yapısıyla açık alana gezegenimizdeki **biyosfere** geliyor, var oluyoruz.

İnsan bedeninin en bariz yeri beynidir. Öyle ki ilk atamız olan sürüngenlerden aldığımız **R-Kompleksi** (alt beyin) en ilkel bagajımızdır. Tüm vahşetimiz buradan besleniyor. Tüm memelilerde **orta beyin** ve onun hakimiyeti vardır. Onlar kolayca bozulamayacak içgüdülere yaslanmış, daha ilkel olan beyin bölümünü (R-Kompleksini) bastırmışlar. Orta beyin yönetimiyle hayvanlar kısa skeçler gibi senaryolara uyumlu bir yaşam sürerler, bu imkân da onlara yeter de artar…

Hayvanların kendi gen yapısına uygun türüne ait misyonun ötesine geçme ihtimali hiç yoktur. Bir kurt, çevresi için kurtluktan daha kötü bir zarar veremez. Sınırlarında doğar yaşar ve gider. Kuzu ise kuzuluğa razıdır, otlamanın dışında kimseye bir zararı olamaz.

Oysa İnsan, doğal ortamın zehiri, kendisinin katili olmuştur…

Yaklaşık 500 yıl önce akıl çağı İngiliz düşünürü Thomas Hobbes "**insan, insanın kurdudur.**" demişti. Son 10 yılda verilerle bu teori kanıtlandı. Bizleri diğer türlerden bariz şekilde ayıran şey, soyutlama kapasitemiz ve yalan dünyalar, çoklu roller üretebilmemizdir. Hem A yız, hem B, hem **rahman**, ya da **şeytan**, akız karadan sonra… Yani; hem ot hem bok, sahte cennette büyürken, bize yok, yok…

Siz arkaya yaslanın ve derinden düşünün… Bu saydıklarımı yüz hatta bin kat yukarı çıkartacak absürt mizaçlar (karakterler) toplumda yok mu?

Elbette kendinize sakın bakmayın. Siz gözlemcisiniz, gözlenen değil!..

İşte ironi bu, basit Aristo mantığı dahi kullansanız, onlarda gördüğünüz her şeyin sizde de olacağını kavrarsınız.

Ben diyorum ki; türümüze has üst beyin sayesinde biz hem en ideal düzeni üretebilir hem de en kötü hayvandan daha diplere, hatta yeri delerek cehennem gibi olan **magmaya** inmeyi de becerdiğimizi görürüz.

2- Bilişim Zaferi ve Sosyal Medya Hezimeti

Evrim canlı organizmalarda çok yavaş ilerler. Zira 3 milyar yıl sadece (mitoz bölünme ile) gelşmesini sadece hücre dışı etken mutasyon (mor ötesi radyasyon gibi) ile sağlarken, doğa bir gün eşeyli üremeyi keşfetti. Yani gen havuzunu keşfetti. Mutasyon dışında değişmeyen kalıtsal özellikler bu kez karşı cinsle tetiklenip, muazzam hız kazandı. Değişmeyen kaderini nesilden nesile değiştirebildi. Evrimin hızını

artıran bu yenilik, türlerin kullandığı ortak gen havuzuna döküldü ve her nesilde ‘arıza ayıklamanın verimliliğini’ son bir milyar yılda, zirveye ulaştı. **Eşeyli üreme** Harika!

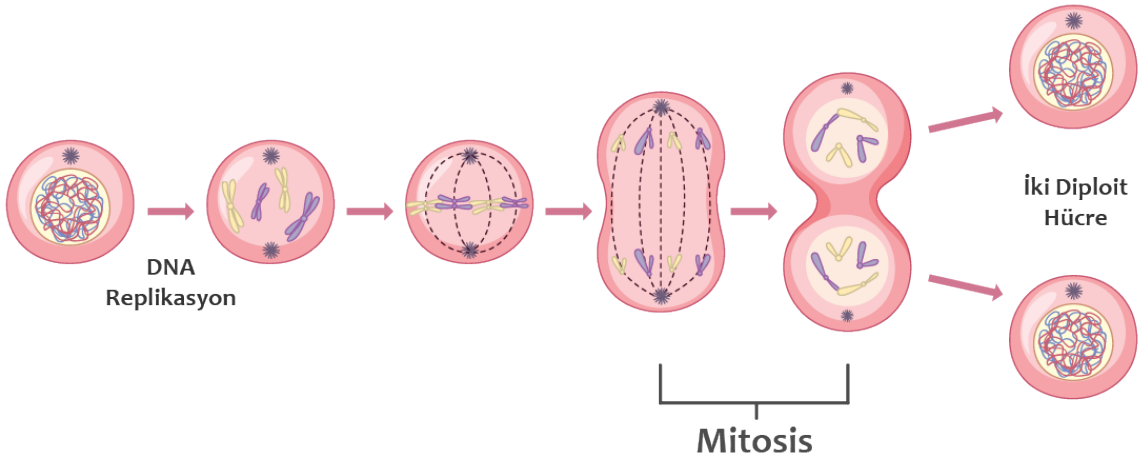

Doğanın kullandığı MİTOZ Bölünme tekniği ile çok yavaş çalışan evrim.

Sonrasında keşfedilen eşeyli üreme yöntemiyle, son 1 milyar yılda karşı cinslerle renklenen gen çeşitliliği, üstel bir hızla artmaya başladı. Doğa başlangıçta tek kalıp kullanarak milyarlarca yılı harcadı, gen karışımıyla dev ansiklopediler yazabildi. Evrenin antik dijital çağı…

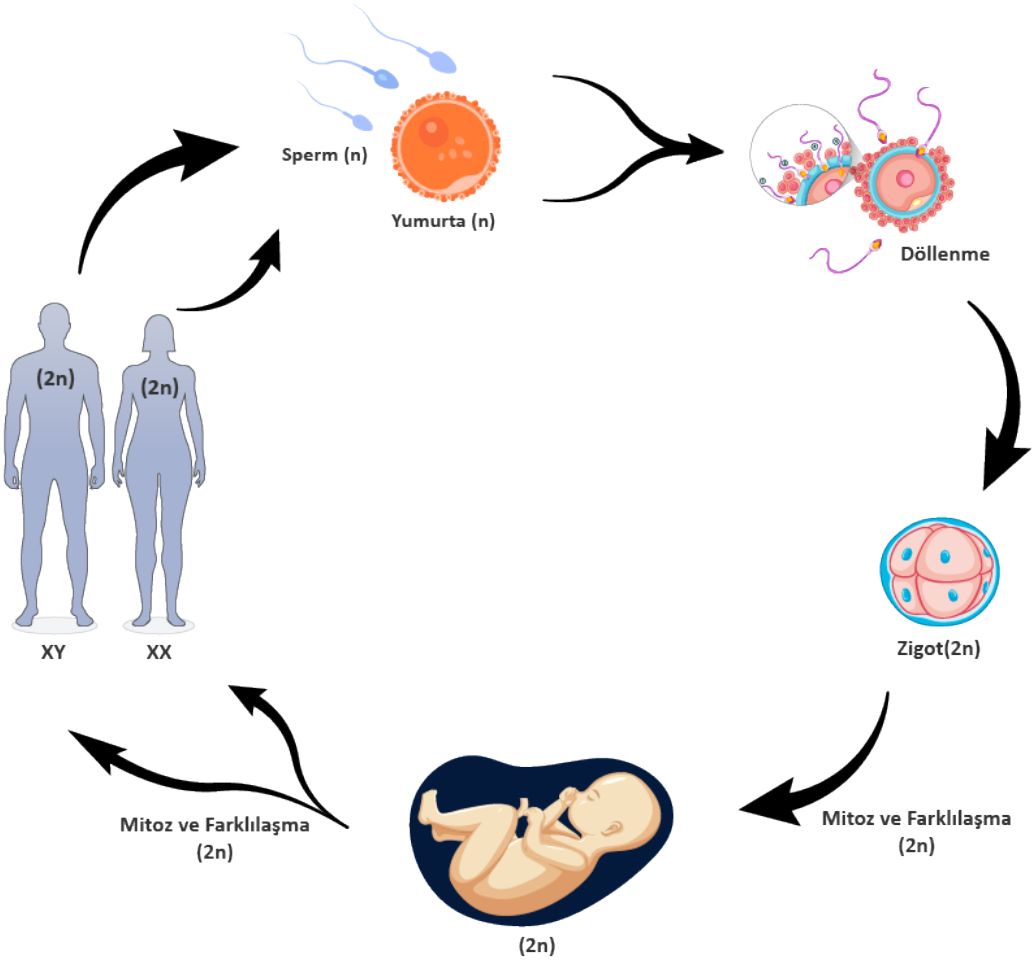

Fakat son 100 bin yılda insanların olduğu vadide ise evrimin fireni patladı. Önce buzul çağı geldi, buzda son sürat kaydı. Diğer **Homonid** (insansı iri maymunlar) guruplarından **Neokorteks** sayesinde ayrıldı.

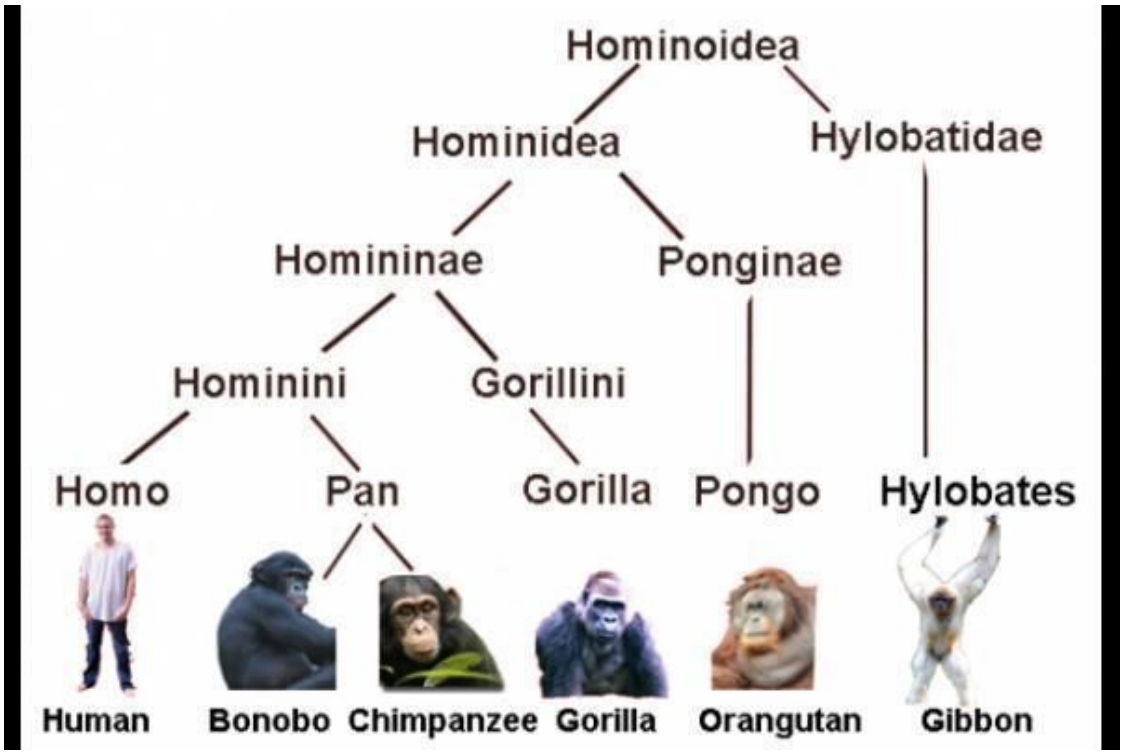

Homo,Human, İnsan yani sen ben ve Toplum; şemaya göre en şanslı, doğaya göre ise en belalı varlık…

Bizim yakinen bilebildiğimiz son 15 bin yıllık dönemde, doğanın dizaynırı olan evrim, dinin sayesinde başka bir etkileşim ortamına çakıldı. Katılara çarpan ışık gibi kısmen dumura uğradı. Richard Dawkins'in deyimiyle, rolünü "MEM" e kaptırdı. Avcı/ toplayıcılıkta mağarada hayali gölgeleri gördü, beyninde masalsı nüveler oluştu. Aynı zamanda orman ve av ritüelleri gelişti. Büyücü/Avcı ustalar sınıfı doğdu. İnanç dünyası zenginleşti. Tapınma ritüelleri biçimlendi mağara adetleri, **kültür taşıyıcı botları** gibi, ortama salınmaya başladı.

Kendinden daha yırtıcı iri hayvanlara tuzak kurmayı, ona hile yapmaya, dahası **kurban** vererek onu aldatmayı keşfeden atalarımız, savanlarda boy attı durdu.

Ülkemizde önemli kazılarla ortaya çıkartılan **Göbekli Tepe,** inanç turizminin zirve tapınağı olarak yaklaşık 12 bin yıl önce inşa edilmişti.

Masum kültür provalarıyla gecen uzun mağara dönemi bitti. Sonra ki zamanlarda tarım ve hayvancılıkta iyice uzmanlaşan türümüz, doğaya karşı ilk müdahalesini yaptı. Tohumlar ve hayvanlar üzerinde **evrimin**

rolünü taklit etti. Melezlerle gen havuzlarını birbirine bağlayan ilk tesisat sistemlerini kurdular.

Bugün övündüğümüz yapay zekadan daha önemli olan **Katır** denen yük hayvanını, insanın yaratması böyleydi. Bence bu eylem türümüzün doğaya en büyük başkaldırısıydı. Ah Neo korteks! Ah…

Baştan beri insan beynine çok vurgu yaptım. Beynin bizi biz yapan bölümü Neokorteks'in, WP da aşağıya aldığım tanımı var.

Duyu algılaması, motor emirlerin oluşumu, uzaysal muhakeme, bilinçli düşünme ve dil gibi yüksek fonksiyonların yürütülmesinde görev alır.

Neokorteks insan beyninin kütlesinin yaklaşık %76'sını oluşturur. Diğer hayvanlara göre çok daha büyük neokorteksi olan insan, daha ilkel türler ile benzer nöroanatomisi olmasına rağmen benzersiz **zihinsel kapasiteye** sahiptir. Etkilere karşı insanı uyaran, çevredeki olayların farkına varmasını sağlayan türlerle ortak temel sistemler taşımaya devam ederken ilave olmuştur.

İnsanlık son 300 yılda zihinsel kapasitesinde dur durak bilmeden ilerledi. Bu kez nesneleri kullanabilme yeteneği ile karbondaşlarını iyice aşarak, gelişimini doğanın ulaşamayacağı doruklara taşıdı. Buhara, elektriğe araçsal anlamda bindi ve uzaya fırladı. Artık Neo Darvinci biyologlar, evrime dair bilgileri istediği kadar ilerletse de insanların biyolojik evrime ihtiyacı kalmadı.

Son 70 yıla gelince, burada bilgi sayar ve "**bilgi toplumu**" denen yep yeni dünyaya geçildi ve orada **bilişim dönemi** başladı. Aldığı fevkalade güçle öyle mucizevi bir etap yakaladı ki, burada artık sadece evrimi değil bedenini de terk etmeye hazırlanıyor. Kurzweil'in deyimiyle **Tekillik yanı Nirvana** 3 güne varmaz yakalanır. Sizin anlayacağınız biyolojik bedeni ıstakozlar gibi sıyırıp üzerimizden atacağız.

Katırı üretende, Boston Dynamics **Köpeğini** üretende bilgidir. Bizim sahip olduğumuz en büyük güç bilgidir. Tanrılardan **ateşi değil bilgiyi çaldık** desek daha haklıyız.

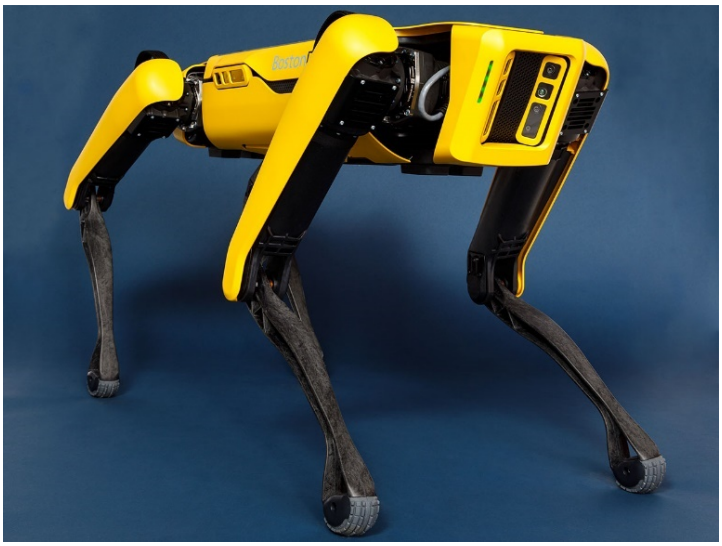

Şimdi zurnanın zırt deliğine geldik.

Gelişim tarihimiz bakarsak, dili öğrendik, beden dilini unuttuk. (Ki insan bedeninde 8000 adet ifade işareti vardı.) Başka örnek, **Doğayı kullanmayı öğrendik, onu korumayı unuttuk**. Şimdi ise bilişimi keşfettik, toplumu ve uzlaşmayı imha ettik. Yabancılaşmayı öğrendik, akrabalığı unuttuk. Galiba evreni genişleten **Karanlık Enerji** bizi de birbirimizden uzaklaştırıyor!.. Direnenlere ise özel virüs (Covid-19) salınıyor. Yürürken diğerleri ile aramızda 8 m mesafe olmalı! Maskeye rağmen.

Artık insan oğlu parçalara ayrılıyor. Yok olmadan önce salam gibi dilimleniyor, sonra da çöp öğütme makinasına doğru itiliyor gibi…

Gelecekle ilgili bir sloganda ben atayım: Gelecek 100 yılda **insanlığın kafası kopacak.** (DApps: Decentralized Applications) Tıpkı bir tavuk gibi toplumun kafası gövdesinden ayrılacaktır. Ayaklar istediği kadar çırpınsa da gövde yeniden bütünleşemeyecektir. Allah rahmet eylesin!..

Benim gelecek tahminim budur. Nedeni de şudur: SOSYAL MEDYA;

Dünya nüfusunun yarısı bu araçla tanışık ve obur bir tüketici olarak sanal ortama saldırmış kepçe, kepçe **tüketiyor** bu neidiğu belirsiz çerden çöpten mamul çorbayı… Çalakaşık durmadan yiyor, ortamı içiyor, tüketiyor ha tüketiyor. Aralarda içerik kıtlığı çekilirken de ota boka saldırıyor. Dünya tarihi boyunca var olan tüm virüsler dahil, bu derece öbür yiyicileri hiç görülmedi.

Böylesine aç hayvanlar olamaz… Bu yeni tüketim modeliyle doğanın kanunları artık kadük olmuştur. Biz 1968'lerde sokaklarda yürür "kahrolsun kapitalizm, kahrolsun Amerikan emperyalizm!" der ve koka kola şişesini yere çalardık. Sonra "tüketim toplumuna hayır, yaşasın yerli üretim!" naralarıyla Beyazıt meydanından altı kol yürüyüşler yapardık.

Oysa 40 yıl sonra ortaya çıkan "**sosyal medya deccalı**" o günlere rahmet okutuyor. O dönem hiç değilse fiziki nesneler tüketimiydi. Bir yönüyle üretimi de artırıyordu. Oysa sosyal medyanın tükettiği somut bir ürün değildir. Hizmet sektörü gibi palavralarla kamufle edilmesine rağmen, geçekte tarifsiz bir **infilak sistemidir**. Korkunç enerji israfıdır. Herkes afyonu yutmuş, güncel trendler diyerek bir ortama çevirim içi olmuş, elindeki sanal kaşıkla kendi bedenini, beynini hatta iç organlarını yiyor, kendini bitiriyor. Kullandığı ürünün afrodizyak etkisiyle de kendinden geçiyor.

Tahminim konusunda kendimden eminim ve çok iddialıyım. Hiçbir bilim insanı hiçbir felsefe beni aksine inandıramaz. Yaklaşık 15 yıldır derin çalışmalar yapıyorum. Sosyal medya laboratuvarında deney masasında çalışıyorum.

1989 da www mucidi Sir Tim Berners, felaket sonrasında acı itirafta bulundu. "Bu araç halkın eline hiç verilmemeliydi." dedi. Beni teyit eden sadece bu saptama değil. Daha büyük entelektüel bir çevreler de gizliden sorunun vahameti kabul ediliyor. Heyhat! Telafiye dair bir fren mesafesi artık kalmadı. Günümüzde bu acı gerçekler net olarak

ortaya konmuyor. Açıkçası geçeği söyleyene de çok zarar verileceği için çözüm bulunamıyor. Benim bu açıklamalarım, 60 yıllık okumalarım ve genel seviyede bilgi havuzunun içinden getirdiğim bir teşhistir. Yaşam profilimin verdiği özellikleri de kullanarak bir önermede bulunuyorum. Başkalrının farklı sentez yapmasını, tanımlamasını kolaylaşıyor, hatta bekliyorum.

Aslında kuantum fiziğinin gelişmesi, atomu çatlatıp Nano ölçeklerde gözlem yapmamız, maddeyi aşıp **alanları görmemiz** bizi budalaya çevirdi. Bütün bu bilimsel fırtınada en çok duyulan fısıltı, "Analiz, analiz…"di. Bu ne demek? Parçala daha da parçala, ta **Planck** aralığı olan **10^{-35} m** küçüklüğe varalım demek. Yani maddenin çöküşü ve enerjiye dönüş, yani **evrensel tekillik**.

Analizlerde dip yapılmasına rağmen; bir cümle kurmak, bu kadar bilgiden bir cacık yapmak zamanı geldiğinde, tüm bilimsel çevreler tırsıyor ve donuyorlar. Bilgisayar dünyasında algoritmalar yazabilmek, ultra ileri uygulamalar icat etmek, topluma yarar sağlayan sentezleri doğurmuyor. Yıllar önce öyle veya böyle kendilerine rehber yaptıkları idealist yönetim modellerini şimdilerde terk ederek, sığ politikacı tuzağına kapıldılar.

Hasılı bu yeni teknolojidir, "Aman biz geri kalmayalım!" diye sarıldığımız **internet bize ne yaptı**? Toptan insanlığın **röntgenini çekti**. İlk defa tüm insanlık bir tomografi cihazına yattı. Benim yaptığım kanser taramaları gibi, insanlık toptan saçından ayak tırnağına kadar her şeyini o masaya yatırdı. Sevindik, ne büyük özgürlük! Hepimiz bayram ettik. İcadı yapan dâhimiz, yeni peygamberimizdi… Yollara döküldük. Bu genç ermiş karşılamada, İsa'nın 2000 yıl önceki Zeytin Dağı yolculuğunu gölgede bıraktık.

Harvard insanlığın 21.yy da ki tapınağı (bu bölüm bana ait)
Facebook, insanların başka insanlarla iletişim kurmasını ve bilgi alışverişi yapmasını amaçlayan bir sosyal ağ. Dört Şubat 2004 tarihinde **Harvard** Üniversitesi 2006 devresi öğrencisi **Mark Zuckerberg** tarafından kurulan Facebook, öncelikle Harvard öğrencileri için kurulmuştu. Vikipedi

Sosyal medyada ürün/insan bulgular, 10 yıl sonra geliştirilen AI destekli analiz raporlarından dökülmeye başladı.

İnsan nedir, kimdir ve nasıl bir varlıktır?

Meğerse insanlık kutsal değilmiş. Anladık ki, “Fıtratı iyi, fakat şartlar onu bozuyor.” Ve ya “Tanrı onu kendi suretinde yaratmış.” gibi tanımlar boş laflarmış.

Senaryoyu bilemem fakat yapılan film ortada:

Aktörün; kalbi bozuk, aklı gelgit, beş duyusu iptal. Frontal Lop ticari algoritmalarca işgal edilmiş. Kendi Snaptik ağını makaslamış, duyguların merkezi ‘**Limbik sistem’** bilinçle arayı bozmuş, tüm köprüleri atmış. Oraya giden tarihi köprüyü içe kıvırmış fasit bir daireye döndürmüş. Hayvan seviyesinde orta beyin faaliyeti olan içgüdülerine benzer, yeni bir yapı algı adlı tek komuta merkezi kurulmuştur. Artık insana dair tüm görevleri “**Aziz Algı**” devralmış. Para ve güç devşirmek isteyen herkes; en çok da politikacılar ve sanal oyun üreticileri, uygulama üretip satanlar, hasılı tüm reklamcılar, ‘algı’ adlı beynimizde doğan merkeze, **ürün kabul müdürüne** gidiyor. Rüşveti dayıyor, sorgusuz sualsiz, külfetsiz, hatta **ürünsüz ürünleri** satıyorlar.

Oysa tarih boyunca bizler kendi algılarımızla kendi yalanlarımızla yıllarca yaşamıştık. Soyutlarımızdan; dinler, devletler, ticaretler, ideolojiler, gelenek ve görenek gibi yönlendiriciler sayesinde oluşan algı zaafımızdan, sömürgenler çok nemalandılar. Fakat eskiler bir post için bir koyun bulma külfetindeydiler. Şimdiki gibi sıfır enerjiye 100 post elde edemiyorlardı. Kazanımları için belli bir fiziki (analog) efor kaybetmeliydiler. Günümüzde ise sosyal medyada satılan bir ürün, **üreticileri için kayıpsız** hizmet görmekteydi. Genelde ürün yapıcı ve satıcı aynı kişidir. Ticaret ne kadar kolaylaşmış. Bir kişi bir uygulama arz ediyor, kullanıcı 3 tek tıklama yapıyor, satıcı 3 milyar kazanıyor. Bir tık eşit bir milyar dolar!..

Sonuçta sosyal medya mezat yeri, insanlık orada bir kuruşa satışa geldi. Kültür adına binlerce yılda ne serveti varsa tüm mirasıyla birlikte 1 sente satıldı. Bu insanlık için bir hezimet ve yıkımdır.

Yukarıda değindiğim gibi www i kuran kişi, kötü niyetli değil, Cern'de bilim adamları arasında kullanılmak için 'HTML' yazılımını geliştirdi. Yine Facebook algoritması, Mark Zuckerberg tarafından masum amaçlarla yazılmıştı. Fakat bu iki CİN şişede durmadı çatlattı ve çıktı.

Çağdaş Cinler; Dünyada yaşayan insanların % 90'i olan (yaklaşık 7.000.000.000 birey) çok büyük bir kümede, yani beyinsel donanımı nedeniyle yönetilen gurup üzerinde, çok yıkıcı etkiler yarattılar. Yeterince gelişmemiş insanlar için gizli imha silahı olarak görev yapıyorlar. Onlara musallat olmuş, sosyal medya virüsü diyebileceğim bu illet, tahrip edici, çözücü, parçalayıcı rolünü habire sürdürüyor.

Facebook ile doğan çocuklara derinden bakıyorum.

John Locke demiş ki, "Doğan bebeklerin beyni beyaz bir kâğıt gibidir." Bulunduğu çevre yani kültür onu işler, biçimlendirir özgün bir bireye dönüştürür." 21.YY'da benim ya da senin torunun doğdu, aramıza katıldı. Onlar doğar doğmaz ekran karşısına oturtuldu. İki boyutlu bir dünyada şekillenen taze beyniyle neyi tasarlayabilecek? Tanrının meleklerinden farkı nerede? Kalk, otur, ye iç yat…Tek bit veya tik den öteye geçebiliyorlar mı? En dâhileri bile oynadıkları sanal oyunlardan birini yapabilirler ancak. Daha ötesi yoktur. Onlar için oyun bitmiştir. Zombi olarak ona buna sataşır, kaş çatar, bin kez tekrarladığı like ya da emoji saçarlar.

Eğer gerekli önlemler alınarak bireyin doğumdan itibaren bilişmle ilişkisini rasyonalize edemez isek durum çok vahimdir. Kendi haline birakmak insanlığa ihanettir. Ölüm fermanı imzalamaktır.

Hepimiz 2000'lerden sonra biraz şüpheye düşsek de hala hümanisttik. "İnsan kutsal varlık" diyorduk. Bunu dinlerden ödünç alarak, 16. Yy da yaratılan Rönesans'ın bilimiyle parlatıp, 19. Yy da Hegel-Marks tezgahında eski köhne yapıyı kırıp, biyolojik piramide takla

attıracaktık. Oysa yüz yıl sonra büyük devrimci Gorbaçov ile bu ters taklanın (Komünist sistemde proleter yönetim) gerçekte tam bir aptallık olduğunu gördük. İlk defa Sovyet çöküşüyle benim düşünce kimyam köklü biçimde değişti. İnsan severliğimde çatlak bir erozyon başladı.

Bütün dünya aydınlarında da uyanış hali ve şafak vaktiydi. Yeni bir insanlığa uyanıyorduk. Acaba insana toptan iyi damgası vurulması sanal ve yalandan mıydı? Gerçekte tablo nedir? Göklerden indirilen bu yücelik zarfı, taşıdığı içerikle uyumlu mudur?

İnsanın ne olduğuna, sosyal medya çağı gelene kadar, klanda büyücülerden, tarım döneminde dinlerden, sanayi döneminde filozoflardan, yazarlardan gelen bir tanım vardı. Biz insanın ne olduğunu hep elitlerden duyduk, yani tepede olan %3'lerın anlattığı gibi bildik. Onlara güvendik. Adil ve tarafsız olan bu bilginler tarafından en doğru tanım yapılır diyorduk. Onların verdiği referanslardan belge ve bilgiden başka da insana dair kaynağımız yoktu.

"İnsanlık özünde iyidir, kötülükler arizidir." Klişemiz, mottomuz bu…

Sosyal medya ile anlaşıldı ki; tüm homo piramit canlıları, yani tabandan tavana her insan, mobil kamera tutarak kendi özgün filmini çekiyor ya da kitabını yeniden yazıyordu. Burada ve bu çağda insanın kendini ifade etmek için okur yazar dahi olmasına gerek yoktu. Hatta yazar olmak için bilgilide olmaya, akıllıda olmaya yani insan dahi olmaya ihtiyacı yoktu. Sokak kameraları gibi…

Yaşasın Sosyal Medya! Halk uyandı! Sonsuz özgürlük! Demokrasi.

Düşünebiliyor musunuz sınıflı toplumu, üretim ilişkilerini irdeleyen ve masum amaçla refahı genele yaymak isteyen o güzelim sosyalizm de yıkıldı. Tek kutuplu dünyada **yaşasın kapitalizm**, yaşasın Neo Liberalizm naraları 1989'larda atılmaya başlandı. Fransız ihtilaliyle 1789 da başlayan "hürriyet, eşitlik, adalet" idealizmi çöktü. Mutlakiyetten kurtulan "**halk egemenliği**" sloganına dayanan 200 yıllık **milli devlet** yapıları çatırdadı. Tarihte geriye dönülerek yeni

doğan imparatorluklara öykünüp,“Yaşasın Globalizm” naraları ile zaferimize övgüler diziyorduk.

Dünyada 1900 de yapılan **okur yazar** sayımı; oranını %15 veriyor. Bu oran 2000’de tekrar yapılınca bulunan %85 şeklinde oluyor. Ne mutlu okur yazarlık sorunu bitmişti. Fakat acele etmeyin şimdilerde başka bir okur-yazar skalası var. Bilişim okur-yazarı… **Bilgisayar okur-yazar** oran 2000 de %15’e ancak varmıştı. Tıpkı 100 yıl öncenin alfabe okur yazarı seviyesindeydi. Bu günlerde sanırım iki katına çıkmış olabilir. Herşey çok hızlı tüketiliyor.

Beyin gelişimleri doğanın yasaları ile sınırlı, 5 milyar yakın insan **‘sosyal medya robotu’** gibi oldu. Yakında sindirim işlemlerini de yapan bir algoritma görebiliriz. Evrim algoritmasıyla yapay zeka yazılımı, doğadan gelen yeni hibrit tür yaratarak bizi ‘Chat bot’ gibi bir hale döndürebilir. Oysa benim ileride değineceğim ‘yeni öğretim sistemi’ önerim, bir biyolojik insan için bir umut olabilir.

Tam bu şartlar altında 14 Nisan 2003 de “insan genomu” deşifre edildi. Bedenimizin gerisinde bir akıl veya tanrı çıkmadı. Elde edilen bilgiler ışığında canlı üretim ve dönüşümleri iyice hız kazandı.

Bizler 21.yy’a girerken tablo şuydu: Dinler yok, sosyalizm yok, hümanizm ise can çekişiyor. **Birey artık kültürsüzdür**!

Bizim ahali, peteğe abanan işçi arılar gibi sanal kara kovanda birbirini ezercesine tepiniyor, içini kovana boşaltıyor. Konuşuyor, film yapıyor, atıyor tutuyor, sanal tomografi cihazına tüm verileri yüklüyor duruyordu. Nasılsa “Bu karmaşık ormanda herşey mubah.” dedik, Cinayet gibi biyolojik zemini imhadan kaçınmadık. “Kamu malı deniz yemeyen keriz” atasözümüzü buraya da uyguladık. Derken beklenmedik bir gözcü, ağaçların arasından faunaya projektörleri çevirdi. Tüm zerrelerimize kadar gözledi herkesin şeceresini kaydetti. Bize Yapay Zekâ yardımıyla robodoktor teşhisi koydu!..

‘Soyut değerlerle süslü kutsal insan ölmüştür!’

Yuval Noah Harari (sonra tekrar değineceğim) “Homo Sapiens” adlı eserde, 70 bin yıllık yaşamımızı gerçekçi bir tarih açısından irdelemiş ve bütün soyutluklarımızı paraya dönüştürmüştü. Çıkan sonuca göre insanlığın günümüzde tapındığı **Para Dini** soyutluğun son versiyonu, yeni kültürün zirvesidir. Tek nabız gibi atan 8 milyar mümini olan, haşmetli ritüellere sahip, tek tanrılı tek mezhepli yeni dinimizdir.

(Kitap 2012 yılında yazılmış, 2015 de Türkçesi yayınlanmıştı) Kitabın 401 sayfasında saptamasıyla: “Yine de 2013 yılının dünyası, daha şimdiden kültürün kendisini biyolojinin zincirlerinden kurtardığı dünyadır.” Kitabı bitirirken de, “En nihayetinde, günümüzün dinleri, ideolojileri, uluslar ve sınıflar arası tartışmalar Homo Sapiens ile birlikte yok olacak.” kehanetinde bulunuyordu.

Hararı, asıl vurucu bilgiyi 4 yıl sonra, 2016 yılında yayınladığı “**Homo Deus**” ile verdi. Yaklaşık otuz yıldır şüphe içinde olan bilim insanları ve entelektüel çevreye şu duyuruyu okudu: “**Hümanizm öldü, yaşasın DATAİZM.”**

İstanbul Hukuk Fakültesi için 1969 yılında kaydımı yaptırdığımda, kalacak yerim, cebimde param yoktu. Ufukta zayıf bir umut olarak Fatih semtinde evi olan dayımdı. Anneme söz vermişti. “Merak etme kardeşim, oğlun gelsin bende kalsın.” Diye. Ekim sonu gibi dayımın 3 odalı evine yerleştim. Benimle yaşıt çocukları vardı. Onların odasına yer yatağı yaptılar. Yaklaşık bir ay sonra yengemle dayımın benim yediğim ekmek üzerine kavga ettiklerine şahit oldum.

İlk okul yıllarından tanıdığım, tüccar olan dayıma güvenmekte yanıldığım ortaya çıkınca, o gün bir poşete sığan eşyalarımı alarak dayımın evinden ayrıldım. Birkaç gün uyuyacak yer aradım, sonunda Fatih Haşim İşcan Geçiti’nde bitmemiş dükkanlardan bir köşeye sığındım. Bir ay kadar sığındığım bu yerden de sarhoş evsizler tarafından kovuldum. Havalar çok soğudu, kar başlayınca donmamak için bir cami avlusundaki, hasır rulolarından birinin içinde uyumak zorunda kaldım. Gerçek para tutkunu dayım ise beni hiç de merak

etmedi. Öldüm mü, kaldım mı umurunda değildi. Cimri tüccar beni beslemekten kurtuldu.

Böylece tarihi geleceğe doğru yazdı, çağımızın genç fütürist tarihçisi Harari…

Şimdi, son noktayı ben koyarsam; Paradan başka dini olmayan, bu tanımsız varlığa ne ad vereceğiz? İnsan dedik, kutsaldır diye yıllardır idealize edilen, sosyal medya yapısı içinde röntgeni çekilen, sosyal insan, yarattığı tüm yalanlarla botu delmiş ve batmıştır. Toplumda yeni kavga alanları açılmış; üretenler üretemeyenler, sömürülenler, sömürülemeyenler, somutlar, soyutlar gibi…

Hasılı hiçbir tutar tarafı kalmamış bu biyolojik varlık, daha yakından bakılınca, iki sınıfa ayrılıyor: a- aşırı enerji tüketen, b- üretebilenler. Enerjinin sakınımı yasasınca, üreticiler tüketicilere daha ne kadar katlanır? Ucu açık bir soru, cevap arıyor.

Belki 50 yıl bilemedin 100 yıl sonra tüketiciler yok olmuş olabilirler. Zaten çok erken bir provayı **Covid-19** felaketiyle, 2020 de yaşadık. Dijital çağın üretim araçlarına uygun yönetim, pandemi döneminde gerçek bir uygulamaya dönüştü. Temassiz iş görme…

EĞİTİM VE ÖĞRETİM

Yukarıda sosyal medya konusunu anlatırken çok karamsar olduğumu gördünüz. Korkularım var ve çözüm arama konusunda beni düşünmeye zorluyorlar. Oluşan dijital sömürü kolaylığı, öncelikle toplumların aleyhine gelişiyor. Onların yakın gelecekte otorite ve yetki kayıpları nedeniyle yönetememe sorunuyla yüzleşecekler. Bence iyi bir gelişme birey için sorun yoktur. Ancak birey için; yağmurdan kaçarken doluya tutulma durumu söz konusudur. Yeni teknolojiyle

bireysel uyum mutlak bir öğrenim ve eğitim sorunudur. Bu bölümde ele almak istediğim konu budur.

Dijital araçları nasıl kullanmalıyız? Tsunami gibi gelen ürünleri nasıl öğreneceğiz. Birkaç nesil feda etsek de sonraki neslin yaşamı için önlemlerimiz nelerdir? Yakın gelecekte soyumuzu nasıl korumalıyız? Biyolojik insanın varlığını sürdürmek için bireye nasıl öğretim ve eğitim vermeliyiz? Genel Yapay Zeka ve makine öğrenimiyle nasıl anlaşacağız. Ortak mekan ve dil ne olmalıdır. Makineler mi bize gelecek biz mi onlara gireceğiz? Ciddi bir yol ayırımındayız.

Çünkü, halen 20'li yaşlara kadar süren eğitim ve öğretim bizi geleceğe taşıyamaz. Geçmişten gelen tüm ürünlerin terk edileceği gibi eğitim ve öğretim sistemini de kökten süpürüp atmalıyız. Yeni olgulara uygun fonksiyonel bulgular yaratmalıyız. Artık **Okulları kapatmanın zamanı!..** (Pandemiyle 2 yıl denendiği gibi…)

Rönesans'tan sonra gelişen, sanayi çağının üretim araçlarına uyarlanan mevcut sistem , ilkokulla başlayan, ortasında lise olan eğitim ve öğretim modeli ömrünü tamamladı. Öngördüğü eğitim özünde **bilgi depolama** ve yeteneğini fabrikalarda, makinelerle baş etmede kullanan birey yetiştirmekti. Aynı zamanda amaç, milli devletlerin fedakar vatandaşlara sahip olmasıydı. Oysa yeni çağda bireyi **online olabilen**, sisteme yenilmeyen, en azından kolayca kandırılmayan, heklenmeyen, dijital yeteneklerle donatılmış olarak büyütmeliyiz. Son 20 yılda, insan yavrusunun, henüz konuşmadan önce ilk tanıdığı anne-bilgisayar ve belleğine kazınan, düz 2 boyutlu dünyadır. Oysa beyin Snaptik ağları kurarken, uzaysal ortam kullanır. Girdi kanağı 5 duyu ile tanıdığı, 3 boyutlu dünyayı algılamak üzere genetik dizilim içinde var olmuşlardır. En erken **on bin yıl** gerideki çevreye uyumlu genlere dayanan o küçük nöron ağları, şimdi ne yapabilir? Acaba nasıl bir Snaptik ağ oluşturur. Nesneleri kavramları nasıl algılar?

Bildiğimiz kadarıyla insan yavrusu beyni, **beyaz sayfa** gibi doğmayı sürdürüyor. Somatik yapısı hala eskisi gibidir. İşletim sistemi yüklemesi için 5 duyuyu devreye sokmadan, sağlam bir network oluşturamaz. Çevresinde her tanıdığını; önce **gördü**, **duydu**, **kokladı**, **dokundu** ve diliyle **tadına** baktı. Beş kaynaktan gelen bilgilerle, 3 boyutlu çevreyi süzdü ve senkronize olarak, beyin arşivine alarak tanımladı. Bu beşli kaide üzerinden akan bilgilerle, hayatın kullanma kılavuzunu inşa edecektir. Ayrıca başedeceği memlerde vardır.

Bilgileri bu bütünlük içinde girmez ve her girişe uygun **zaman damgası** vurmazsa, ilerde algılayamadığı çevreyi doğru olarak simüle edemez. Günümüzde 2 boyutlu dünyada var olan çocuk, nasıl olurda beyninde 4 boyutlu evreni var edebilir? Konu oldukça derinlerde, üzerinde çok düşünmeli. İnternet ile tam 30 yıl geçti, bir nesil şimdiden kaybedildi.

Önümüzdeki zamanda yapabileceğimiz en basit şey ve ilk tercih; **köy yaşamına** dönmek '**çocuk üretme çiftlikleri**' şeklinde mekanlar kurmaktır. Bedenimize, beynimize uygun ilkel öğrenme metodunu seçerek, 3 boyutlu dünyada (yani köylerde) doğum yaptırmalıyız. Koşulları iyileştirilmiş doğa kucağında, yaklaşık on yaşına kadar bebeklerin istikrarlı büyümeleri sağlanır. Bu seçeneği binlerce yıl önce bize doğa sunmuştu, genlerimize de uygun olan bu beyin gelişimini kullanarak, şehirleri saran teknolojiyi görmez yavruların gelişimi burada hormonsuz olur…

Diğer seçenek ise şehirlerde teknolojinin kucağında çocukları yetiştirmek. Gelen tsunami içinde kendi haline bırakmak "kalan sağlar bizim." mantığını sürdürmektir. Girilen yol bireyi donanımsız birakmak, nasılsa yapay zeka kolayca yapacak algısı alınıyor. Mobil cihazlar nasıl kullanılıyor ise ilerde gelecek implantlarda öylece kullanılacaktır. Bugünlerde çok kullanılan deyimle, "**BCI bağlantı"** sağlayan (Brain Computer Interface: Beyin Bilgisayar Arayüzü) teknolojiler kullanarak, araçsal bir geçiş sağlarız.

Çocuk yetiştirmede endüstri 4.0 çağına dalarız. 2040'larda ön görülen tekilliğe erken transfer olur, gösterişli **Sayborg** olamazsak ucuz versiyon **Nesne İnsan** oluruz. Bu tercih daha modern "ilkel olmayan" yoldur deriz!.. **IoT** (internet of things) yerine **IoH** (internet of insan) ne kadar da büyülü kelimeler, şeylerin ve insanların interneti… **IoTaH** umarım gençler bu kavramı sever. Yeni tanrıların tercihi bu yönde.

Sentez yapabilecek çocuklarımızı nesneler haline dönüştüreceğiz. Baştan beri vurguladığım birey, 'BEN' burada ID (canlı, cansız, her olgu için ortak kimlik kavramı olan **identification** demektir.) şeklinde olacak, sadece basit bir rakama dönüşecektir.

Eğer siz, ne köyde (teknoloji girmemiş) **doğanın bağrı**, ne de günümüzün dayatmasına uyarak **IoT ağına** girmek istemiyorsanız, benim ilk kez bu kitapta önerdiğim **ortalama yola** girmeyi tercih etmelisiniz!...

Önce insan ortaya çıkan son teknik bilgiler ışığında, yeniden incelenip tanımlanmalı. Doğumla gelen kapasite nedir? Bebek donanımı itibarıyla nasıl bir destinasyon izleyecek? Genleri, beden özellikleri, çevreyle ilişkisi, kendini konumlama becerisi, gözlenerek model önermeli; yani her bir bireye uygun terzi vari elbise dikmeli, yepyeni **eğitim/öğretim yol** bulmalıyız.

Mevcut sistemi ve kültürleri kenara çekmeliyiz, onların taktığı gözlükleri çıkarmalıyız. Bambaşka açılardan bakmalıyız. "Kutunun dışında düşünebilme…" yeteneği kazanmalıyız. Belki bu hesaplaşmada bütün eskileri yakmalı ve geçmiş kültürlerle tüm köprüleri atmalıyız. Bu çok derin bir konu ama daha önce de söylediğim gibi **yeni çağın dâhileri** (%3 Arayıcılar) bu konuya ciddi olarak kafa yormalı ve bir orta yol, hatta **teori geliştirmeli**. Bana göre tek başına köy de **zehiri alınmamış süper teknoloji** de insanın lehinde sonuç üretemeyecektir.

Makro ve mikro evrende yapılan keşifler yanında ortada olan insanında dev bir keşfe ihtiyacı vardır. Bu yeni sahada uzmanların yetiştirilmesiyle işe başlamak en rasyonel davranış olacaktır.

Yeni çağda öğretimi kim üstlenecektir?

ÖĞRETMEN YETİŞTİRMEK.

Ey ebeveynler, benim önerdiğim eğitim modelinde sizin dışınızda öğretmen yoktur. Çocuğun doğumunu sağlayan ANNE ve BABA, yeni teoriye göre **ilk ve tek öğretmen** sizsiniz. İlk işiniz olarak, değişik kültürlerin iğdiş ettiği **sömürülecek çocuk** doğuran ve büyüten, eski ve kutsal misyonunuzu unutup, yanlış formayı üzerinizden yırtıp atmalısınız.

Doğaya bakalım; eşeyli üreme yapan tüm canlılar, yavrularını sadece hayatta kalabilmek için eğitir, içgüdüsel olarak gerekenleri öğretir ve doğaya salar. Biz insanlar ise kültürlerin dayatmasıyla terbiye denen bir cenderede hayvani olarak, çocuğu eğip bükerek, muhtemel dirençlerini kırarak, **yönetilebilme kabiliyeti** kazandırırız. Hele Ortadoğuda doğmuşsanız özgür birey, fikir özgürlüğü asla olmamalı tek tip birey, **teslim** olmalısınız. Bununla da gurur duyar madalya alırlar!.. “Vay ne terbiyeli çocuk yetiştirdin; dini mübin, hayır hasenat, vatan millet düşkünü…” diyerek, iyi aile vasıflarını sıralarız.

Siz, yavrunuzun **sizinle eşit bir birey** olduğunu hiç düşündünüz mü? Partnerinizle zevk içinde OKSİTOSİN denizinde yüzerken yanı çocuğunuzu var ederken, siz aldığınız ödül karşılığında çok çok mutluydunuz. Oysa genlerinizin buyruğuna uygun eyleminizden bir birey doğduğunu, O an algıladınız mı? Çocuk sahibi olmak bilinçli bir eylem mi? Yumurtaya giren sipermin, yanı Zigotun o an uygun kromozomların buluşması sonucu, **döl tutması töreni** yaptığınızı hissettiniz mi?

Var ettiğiniz o çocuğun doğum fişekleri altında evrensel tören ile sizden alınan (23A+23D=AD oluşan) bir kimliği vardır. Üremeye dönük cinsel ilişki öyle kültürlerin küçümsediği gibi, basit sıradan bir olay

değildir. Hele günah hiç değildir. Cennetten kovulmayı değil, varsa orada ebedi kalmayı gerektiren bir olgudur. Evrimin yarattığı en güzel şey ve en büyük eylemdir… Hasılı üremeye, çocuk sahibi olmaya yeterince yakından bakmalıyız. Üzerindeki tozu toprağı geleneksel ve kutsal sayılan tüm örtüyü atmalı, onu düzeltip gerçek yerine koymalıyız. İlkel dönemden kalma yanlış kültürler, hele dinler alandan hemen ve sonsuza kadar çıkarılmalıdırlar. İnsanlığın sağlıklı yetişmesinin en gerekli kurallarına neden yasak ve günahla yaklaşılır anlamak mümkün değil. Çocuk yaşta dinen evlendir, mandırada inekler gibi kapat, sonrasında da içgüdülerimizle dahi cinsel ilişki kurmaya bırakamadan bizden sağlıklı çocuklar bekle… Dijital öncesi birbirimize karışıp durduk, kimse olan biteni fark etmedi. Fakat bu çağ çok değişik bir çağ, her şey ölçeklenebiliyor, nano düzeyde gözleniyor, sonra modelleniyor ve algoritmalara bağlanıyor. Ortada israf yok ve etkin verimlilik var. Son yüzyıla üretim açısından verimlilik çağı dedik, oysa **insanın üremesinde israfın** zirvesini gördük.

Temel kavramlarımız; öğretmen olacak ebeveynler, kadın erkek ne demek, cinsellik ne demek, yavrulamak ne demek, bedenin ve beynin yöneticiliği ne demek? Benzer sorular sorulmalı ve analitik bir şekilde öğrenmelidir. Ebeveyn 2040'larda doğurduğu çocuğu, **toplumun malı** yapmamalı. Sürekli online olacağına göre ultra yetenekli olmalı. Ona yeterince güçlü birey olma kapasitesi kazandırmalıdır. Kültürün çemberler şeklinde (daha önce BEN bölümünde tasarımla anlatmıştım) etrafını sarmasına izin verilmemelidir. Hele dahada gelişecek yönetsel otomasyon sistemleriyle baş edebilmelidir. Etrafındaki kalın duvarlara aldırmadan bağımsız, enerji kaybı yaratamayan, yaşadıkça kazanabilen güçlü bireyler yetiştirilmelidir.

Size ters gelebilir, ancak yakında YZ ve eşyaların haberleşmesi gibi derin öğrenim araçlarıyla büyüyecek insanlara, daha çok analiz yeteneği kazandırmanın bir faydası yoktur. İncelemeyi araçlara ve programlara vermeliyiz. İnsana, **cümle kurmayı,** hayatını yönetmesini, **sentez kapasitesini** artırmasını, çevreyle optimum

uyumu ve ilişkilerinde fayda bulmayı öğretmeliyiz. Yaşadığı problemler karşısında uygun çözüm yollarını yaratabilmeyi, aleyhindeki şartları nasıl lehine çevireceğini öğrenmelidir.

Eski eğitimi artık çöp sepetine atalım. Hayvan terbiyeciliği, (yani tarım toplumundan kalmış) endüstri döneminde biraz şekil değiştirse de devam etmiş eski sistemleri değiştirmeliyiz.

Günümüzde **Milli Eğitim ve Öğretim** ne veriyor bireye? Sadece **kutsal vatandaşlık** sanal kartı! Hiyerarşik toplumda tepeye yerleşmiş %7 **yiyiciler**, sürüyü yönetenler, kendinden başkasını düşünmeyen kapitalistler, finans kapitalistleri, burjuvalar, onların hamisi kutsal inanç ağaları, bürokratlar, politikacılar ve her şeyi satan **tüccarlar** elbette yararlarına olan sistemi muhafaza etmeye çalışacaklar. Tuzaklarına düşmemeliyiz. Onlar kolay sömürmek için, her dönemde yönetilmeye muhtaç, zayıf bireyler, tornadan çıkmış **inanç erleri** bekliyorlar.

Mevcut yönetim sistemi, cehennemin 7 atlısına göre inşa edilmiş ve göstermelik hukukla süslenmiş, **gül bahçesi** gibi işliyordu. Enerjimizi emenler, son elli yılda gelişen bilişim teknolojisini arkalarına alarak daha da çok azdılar. Sömürü artarak sürüyor, **gelir farkı 99/1** seviyesine vardı. Bilişim ivmelenmesi sayesinde acımasız çarklarını dahada hızlı döndürüyorlar. Seri kesim bandında, mezbahaya gönüllü giren cahil bireyleri doğrayarak icraatlarını devam ettiriyorlar.

Şimdi **siz çocuğunuzu** bu sisteme **kurban mı** vereceksiniz?

Cevabınız hayır ise; pedagojiyi bilen, bilişim mühendisleri yeni ve çok güçlü öğrenim algoritmalar hazırlamalıdırlar. Bu öğrenimden kastettiğim tamamen bilgisayar ve bilişim okur yazarlığıdır. Yoksa 20.yy formatlarında mevcut sistemi kolaylaştıran araç ve gereçle (virüs nedeniyle dünyanın kullandığı web uygulamaları ile) yürüyen, uzaktan eğitimi kastetmiyorum. Onlar taşıdıkları yanlış yükleri sayesinde bataklığa daha fazla batmaya yararlar. Ben mevcut okulları toptan kapatmayı

öneriyorum. Gelecekte bu öğretim şekli zaman israfından başka bir yarar sağlamayacaktır.

Önümüze koyacağımız hedef; diğerini sömürmeden, bu hizmet nasıl üretilecek ve insanlığın yararına nasıl sunulacaktır? Çok az bir kesim toplum hiyerarşi tablosunda en tepede yer alan %3 **"Homo Deus**" olmalıdır diyorum. Bu isim Nietzsche 1880'lerde bulduğu '**üstün insan**' kavramıyla başlayan daha sonra Yuval Harari'nin 2016 da yayınlanan eseriyle, daha etkin olan **Tanrı İnsan**'dan bahsediyorum. Onlardan aşırdığım ismiyle, nadir bulunan entelektüel kaymak (**Bilginin kaymağı**) tabakasından bahsediyorum.

Günümüzde insan beyni kısmen keşfedildi. Özellikle Korteks içindeki bilgi işleme sistemleri, oldukça iyi tanınıyor. **Ray Kurzweil**'in 2013 yazdığı "**Bir Zihin Yaratmak**" adlı eserinde bu konuyu hayli ileri taşımıştır. Zihnin nasıl geliştiğini 5 duyumuzdan gelen verilerin nasıl taşındığını, nasıl ve nereye kaydedildiğini uzun uzun anlatmıştır. İlk kitabı olan "Singularity"de de ön gördüğü tekillik tarihini yaklaşık 2045 olacaktır. Yani makinelerin içine gireceğiz diyorlar.

Son 15 yılda okuduğum bilim kitapları, en çok bu gelecek falcısına, Ray'e atıf yapmıştır. Gençlik yıllarımda (1970'lerde) okuduğum **Alvin Toffler** den sonra ikinci büyük insan ve gelecek okuryazarlarının (**future literacy**) nadir hocalarından biridir. Dünya nüfusunun sadece %3'nü teşkil eden entelektüel kitlenin, şimdiki öğretmenleri bunlardır.

Adı geçen eserde okuduğum ve ilginç bilgilerle büyülendiğim metni sizlerle paylaşıyorum. Neokortekste neler oluyor, duygulardan gelen bilgiler nasıl işleniyor?

Eğer 0-12 yaş aralığında tüm ögretimi bitirmeliyiz. Beyin oluşumunda girdi sağlayan 5 duyunun yanına 6. Duyu olarak YZ yönetimindeki eğitmen konmalıdır. Yeni doğan beyninde işletim sistemi yüklemesine teknolojiyi de dahil etmeliyiz. Gelişim üzerinde pay sahibi akıllı oyuncalar geliştirilmeli. Bebeğin yaşamı kolaylaştırılırken öğretimi de

başlatılamalıdır. Yeni dönemin **öğretiminden** kastım, **dijital teknoloji ürünleri kullanma yeteneği** kazandırılmasıdır. **Soyulmadan yaşasın!..**

Bu fotğraf başlamamız gereken noktayı en iyi şekilde ifade ediyor.

O, Z kuşağının torunu, Alfa neslinin çocuğu **TAMINSAN** olacak.

Ray Kurzweil son kitabında önemli bilgiler veriyor.

“Bir insan neokorteksinde yaklaşık yarım milyon **kortikal sutun** bulunur ve bu surunlar 2 mm yükseklik, 0,5 mm çapındadır. Her sutun 60.000 nörün içerir.” Başka bir hesaplamayla kortekste 300 milyon şekil tanıyıcı sutun, her sutunda 100 nöron bulurken, toplam 30 milyar nöronun şekil tanımakla meşguldur. Görüleceği gibi neokorteks oldukça uzman şekil tanımakla beraber, mantıksal dönüşümler için yeterince başarılı tesis değil.” diyor. Ben burada yapay zeka algoritmalarını devreye sokabileceğimizi, eş zamanlı mantık zekasını da artıracağımızı düşünüyorum. Bebeklikten itibaren devrede olmalıdır. Beynin işletim sistemi bitip snaptık ağlar kurulduktan, hatta ergenlik budamaları da atlatılmış ise sizin bilgisayardan yararınız ne olur?

Yazar kitabın 34. Sayfasında, “ Neokortekste 300 milyon şekil işlemcisi ‘ivmelenmiş geri dönüşler kanunu’ kullanılarak oldukça gelişmişler. Ancak gelecekte yetersiz kalacaklar, beynimiz geliştirdiği teknolojiyle sentetik neokorteks yaratmamıza izin verecek.” Milyon yerine, belki 1 milyar yada 1 trilyon şekil işlemcisi bebeğin yanında rol alır, neden olmasın?..

Çocuklarda 1 yaşında olsalar dahi

Şekil Tanıma Aygıtı beyin üzerinden işlemleri yapabilir.

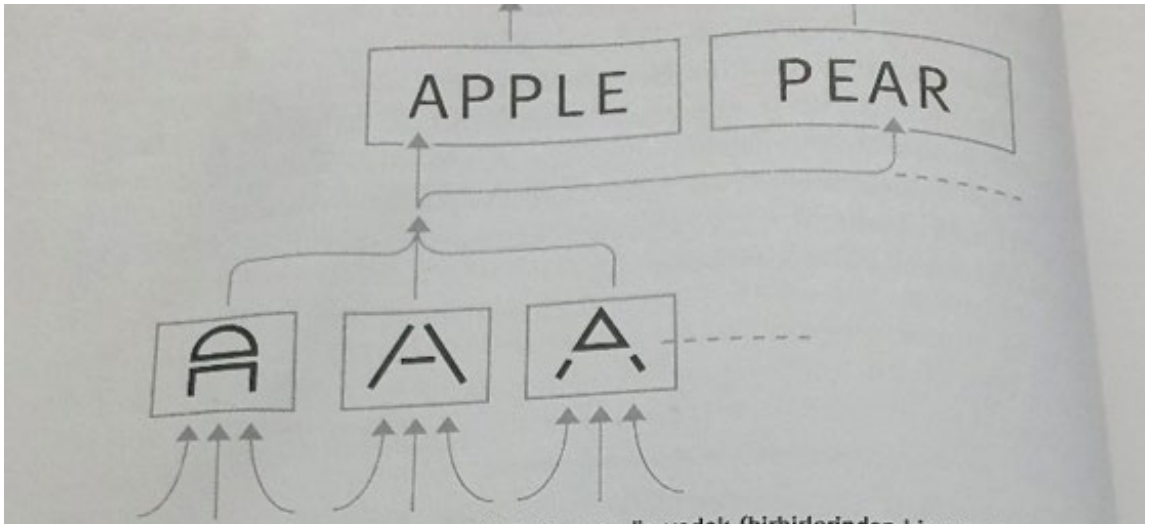

“A” yerine geçen yüksek basamaklı şekilleri doyuran üç yedek (birbirlerinden biraz farklı) “A” şekli.

Şekilleri oluşturan ikinci parça isimleridir. Dil dünyasında bu üst basamaktaki şekil basitçe “elma” (apple) sözcüğüdür. Dilin her basamağını anlamak ya da işlemek için neokorteksimizi direkt olarak kullansak da neokorteksteki bulunan çoğu şekil tabiri caizse dil şekilleri değildir. Neokortekste bir şeklin “adı” basit olarak her şekil işlemcisinden çıkan aksondur; bu akson ateşlediğinde onun karşılığı olan şekil tanınmış olur. Aksonun ateşlemesi şekil tanıyıcının şeklin adını haykırmasıdır: “Hey millet, şu an ‘elma’ sözcüğünü gördüm.”

Bir diğer etkili düşünce Henry Markram’ın, “Mavi Beyin Projesi” ile 2023’de insan beyninin %100 simüle edilmiş olacağını söylemesidir. “O makineler insanın öğrenmesini taklit ederek gelişiyorlar. Yeni doğan bebek beyni gibi hiyerarşik öğrenmeye doğuştan gelen bir

kapasiteyle ve beynin ön işleme bölümlerinde önceden programlanan belirli dönüşümler başlayabilir.” Bu tespit beni cesaretlendiriyor. “Karşılıklı konuşabilen biyolojik çocuk ve yetişkin arasında gelişen öğrenme, biyolojik olmayan öğrenmede öğrenilen başka şeylerle karşılaştırılabilir bir şekilde olmalıdır.” Belki **Beta Nesli** benim aradığım ideal ana babalar, yani yeni dönem **Ebevey Öğretmen** olacaklardır.

Söylemeye çalıştığım, işte bu büyük dâhiler insan beynini tersinir mühendislikle simüle ederken, biz de çocuk beynine yeni yetenek olarak dijitalleşmeyi getirmek istiyoruz. Çocuklar bir yaşından itibaren çevreyi tanırken, bilgisayarı da oyun oynamak hevesiyle öğrenmelidir.

Yine çok önem verdiğim Hint asıllı Amerikan bilim insanı Darmandra Modha’nın konudan bahsettiği bölümü okumanızı istiyorum.

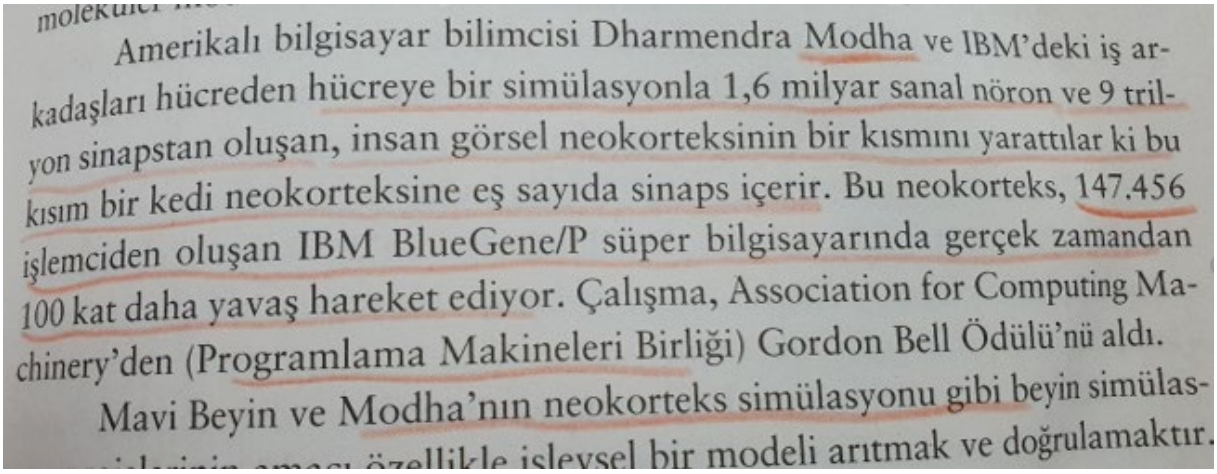

moleküler

Amerikalı bilgisayar bilimcisi Dharmendra Modha ve IBM'deki iş arkadaşları hücreden hücreye bir simülasyonla 1,6 milyar sanal nöron ve 9 trilyon sinapstan oluşan, insan görsel neokorteksinin bir kısmını yarattılar ki bu kısım bir kedi neokorteksine eş sayıda sinaps içerir. Bu neokorteks, 147.456 işlemciden oluşan IBM BlueGene/P süper bilgisayarında gerçek zamandan 100 kat daha yavaş hareket ediyor. Çalışma, Association for Computing Machinery'den (Programlama Makineleri Birliği) Gordon Bell Ödülü'nü aldı.

Mavi Beyin ve Modha'nın neokorteks simülasyonu gibi beyin simülas-

özellikle işlevsel bir modeli arıtmak ve doğrulamaktır.

Öğretim konusu çok geniş olarak irdelenmeli. Bilim kurgu tarzında bir romana konu edilmelidir. İlerde geniş kapsamlı bir eser üzerinde çalışacağımı bilmenizi istiyorum. Şimdilik kısaca önerime geçelim.

Bazı Tespitlerim ve İnsanlığa Öğretim Konusunda Önerim:

Günümüzde yapay zekâ için biyolojiden esinlenen dijital Neokorteks çalışmaları var. Biz bir atak yapamazsak teknoloji zamanla insanın yerini alacak gibi görünüyor. Yani biyolojik insan, dijital insanla yola

devam edecek. Teknolojinin artış hızı bu tehlikeyi yaklaştırdı. Ben bu gidişe teknoloji düşmanlığıyla, yani ilkel kalmayla "**dur!"** deneceğine hiç inanmıyorum. Daha rasyonel bir yol öneriyorum.

Çocuk yetiştirmede özgün bir devrim yapmalıyız. Bunu biz yapabiliriz. Nasıl mı? İçinde büyüdüğü çevrenin uyaranlarına uygun gelişen Snaptik ağları, teknolojiyle döşeyerek. Kısaca bebeğin beyninde taşıdığı Nöral demetlerden, geleceğe uygun yeni ağlar oluşturmalıyız.

Benim orijinal önerim, çocuğu yapay zeka destekli bilgisayarla doğar doğmaz buluşturmak. Beyninde duygularla eşit yer almasını sağlamak. Tüm öğrenimi 12 yaşına kadar tamamlamalıyız.

Sayısız iplik kullanılan kumaş örgü gibi, biz de çapraz bağlar sağlayan mekikler kullanmalıyız. Ana dili öğrenir gibi bilgisayarı öğrenen nesiller yetiştirmeliyiz. Biyolojinin armağanı 5 duyu organının yanına 6. duyu organı olarak, **ilk versiyon oyuncak bilgisayarları** koymalıyız. Onları kullanarak programlayabilen bebekler yetiştirmeliyiz. Ek eğitim gerektirmeyen sağlam bir işletim sistemi oluşturabiliriz. Sentetik bebekler yerine '**dijitalle beslenen, güçlü biyolojik beyinler**' geliştirebiliriz. Deneyi kendi yavrularımızda yaparak, hem onları geleceğe daha donanımlı olarak hazırlarız, hem de insanlığın kaderini değiştirirebiliriz. Bu sayede kar hırsıyla tutuşan yeni zebanilerden kurtuluruz.

Toplam öğretim süresini 3 etaba bölerek; 1. Versiyon, 0-3 yaş için oyuncak. 2. Versiyon, 3-8 yaş matematik ve programlama dahil nesnelerin otomasyonu kullanımı. 3. Versiyon, temel bilimler dahilinde, universal öğretim, bilimsel yetenek, operasyon yeteneği diploması. Benim bu eserdeki en iddialı aforizmam budur!

Yanlış anlaşılmasın elbette bir yanımla insani olmak istiyorum. Karbondaşlarımı çok seviyorum, metallere ise hiçbir sempatim yok. Ömrümce bedenimde tek bir metal aksesuar (yüzük dahil) taşımadım. Gönlüm hep biyolojiden, canlıların kazanmasından yanadır. Demek istediğim, eğer **6. Duyumuz** yerine geçecek yaşımıza uygun bilgi işlem

‘**Bilişimle Buluşma**’ cihazları üretilirse, gücümüz çok fazla artar. En azından **Sayborg** olmayız, bedenimiz bütün olarak kalır. Kazanılan yeni yeteneklerle bireysel sömürülme ihtimali ortadan kalkar. Cihazlar bizi değil biz onları kullanabiliriz. Acımasız para odaklı teknoloji kasırgasından korunacak sığınak, ya da ‘**akıllı zırh**’ sahibi oluruz.

Günün sonunda, Evrensel Anayasa olan “Enerjinin Sakınımı Yasası” gereği israftan kurtulur, **kendi enerjimizi lehimize kullanır, eşit ve mutlu bireyler oluruz**. Bizi yoran rekabet canavarından uzakta, temposu daha yavaş, doğanın kucağında mutlu nesiller olarak var oluruz. Mevut trendlere muhtaç olmadan müthiş işlem kapasitesi kazanırız. Harici veya invaziv **HMI/HCI ürünlerle biyolojiyi daraltan**, ilerde hepten yok eden gidişatın önünü kesebiliriz. Otonom araçlara kendimizi teslim etmekten insanlık olarak bir kazanç beklememeliyiz. Kendi elimizle canımızı almamalıyız. Bu **toplu intihardan** geriye insanlık diye bir şey kalmaz. **Tekno Tanrıları** izlerseniz,yüz bilemediniz iki yüz yıl sonra **gezegende tek bir insan bile kalmayabilir**!..

Günümüzde ortada olan veriler vektörel olarak değerlendirilirse kolayca bu acı son tahmin edilir. Bizi yutacak tayfunu ufukta görebileceksiniz. Bu vesileyle dikkatinizi çekmek istedim…

Bir not: Benim yazım tarzımı 60 bine yaklaşan kelimelerimden anlamış olabilirsiniz. Yine de açıklamak istiyorum ki; ben önceden tasarlayarak yazı yazamıyorum. Ne kadar kurgu yaparak işe girişsem başaramıyorum. Biraz yalancı tanıklık gibi geliyor bana…

Orta okul yıllarımda yazdıklarım hala duruyor. Onlara baktığımda görülen tarz şiir gibi düz metin yazıyorum. Çoğu kez devrik, içimden geldiğince ve kendiliğinden akarak cümleler oluşuyor. İlk kelimeyi yazdıktan sonra iş reflekslere geçiyor, kontrolümden çıkıyor. Gözelerden doğan nehir gibi, nerelere ne hızla aktığını sizinle okurken öğreniyorum. Muhtemel okumakta zorlandınız. Bu yeteneksizliğimden dolayı özür diliyorum.

Yaşamımız, çok az bir zaman dilimi içinde var olarak, gen havuzunu karmak, sonraki nesle bilgi aktarılmaktan öte bir amaca sahip değildir. Ancak farklı kültürleri icat ederek daha çok soyut alanlara hizmet eder hale getirildik. Her gelenek kültür, belki uzun yıllar faydalı görevlerde

yaptılar. Fakat doğanın sevmediği **soyut akıl** nedeniyle her zaman tüketici oldular. Çünkü gerçekle bütün bağını koparmışlar.

Konuyu biraz değiştirerek,Tam burada dünyanın en popüler psikoloğunu ele alarak devam etmek istiyorum.

Elli yaşlarında, Hint asıllı Amerikan fırtınası olan Shefali, çocuk ve ebeveyn konusunda yazıyor, yazıyor. Yetmiyor, konuşuyor. Bütün bunlardan oluk, oluk paralar kazanıyor. Arşa benzer kürsülerden inmeden, aldığı eğitimi ve zekâsı sayesinde yakaladığı bazı gerçekleri pazarlıyor. Bilişim çağının zengin kaynaklarından elde ettiği teknik bilgileri, uzak doğu mistisizmiyle iyice harmanlayarak güzel bedenine '**kurtarıcı kokusu'** sürerek, pazara sosyal medya gurularının desteğiyle arz olunmuştur. Şaşkaloz ebeveynler de sıraya girerek şifa bekliyorlar saygın '**Shefali Çiçekten'**.

Heyhat!.. İnsan olarak 15 bin yıl döndük dolaştık yine sonunda bir başka büyücüye vardık! Ayağa kalkmış “Göbekli Tepe” misali…’ Bu vesileyle kişisel gelişim ve koçluk gibi sahte ürünlere takılmamanızı umut etmek istiyorum.

Benim tam öğretim konusunu yazdığım 18 Mayıs 2020 tarihinde, ortak bir sunum duyurusunu e- postamda görerek haberdar olmuştum. Bu 3 insan Amerika da 4 gün sürecek, önemli bir dijital eğitim sunumu yapacaklardı. Tabi ki yüklü meblağlar karşılığı…

Size dünyadaki ‘birey eğitim’ beklentisine dair en yüce mecralardan bir görüntü vermem, umarım beni daha iyi anlatmış olacaktır.

Böyle söylemem, onları beğenmediğim anlamına gelmesin, aksine Ray kurzweil, benim için çağın peygamberi sayılır. Diğerlerini iyi tanımam fakat belli ki yakın kırattalar. İyi niyetle yapmak istesek de bazı şeyleri yıkıp, aynıyla tekrar yapamıyoruz.

Burada beynin kendinden kaynaklı olan ciddi bir engel var. Ayni kültürün insanlarıyız. Bizim biyosferimiz kültürle yer değiştirmiş. İnsanlar bu **‘kültosfer**’ de binlerce yıldır yüzmüşlerdir. Atalarımız sıvı suda var oldu. Sonraki çağlarda bir yolunu bularak seyreltilmiş suda,

sonrada karalarda yaşamanı sürdürdü. (Yani atmosferde, bana göre denizlerle tek farkı suyun yoğunluğu, yanı buhar fazı olmasıdır)

Bugün gelinen son durağımız da ise, bilişimin zifiri karanlık bulutlarına gömüldük, koyu **veri havuzlarında boğulmadan** nefes almaya, yaşamaya zorlanıyoruz. Şu an ortamda canlı kalmak, soluk almak imkânsız. Ya biyolojiden vaz geçeceğiz ya da bilgi yiyen virüslere benzeyen varlıklara dönüşeceğiz. Ortada olan gerçek şu ki buna uygun ciğerlere sahip olabilecek miyiz?

Alvin Toffler 1974 de türkçesini okuduğum '**Future Shock'** adlı eserinde Lawrence Suhm'a atfen "Ataların karaya çıkmasına benzer bir evrim geçiriyoruz. Uyum sağlayanlar kalacak, yeni ortamda soluk alamayanlar denizin çekilmesiyle ölüp gidecekler." Çok eskiden, yaklaşık yarım asır önceden bu tabloyu görmüş, hatta o yıllarda **'Geleceğin Sosyolojisi'** adlı bir ders icat etmişti. Bunu da ilk kez Cornell Üniversitesinde okutmuştur. Geçen zaman onu doğruluyor. Benim şu an ki öngörüm, geleceği değil tam da şimdiyi anlatıyor.

Ofisime 1980 başlarında aldığım masaüstü bilgisayarı hakkıyla kullanabilmem 5, 6 yıl sürdü. Nihayetinde öğrenmek için Bakırköy halk eğitimin çok ucuz ve yararlı akşam ve yetişkin kurslarından faydalanmıştım. Öyle ki her bilişimle ilgili yeni teknoloji çıktığında, ben halk eğitimin kapısına dayanıyordum. Aldığım araçların kullanmasını böylelikle öğrendim. Hatta son 2000 yılına kadar öğrenciliğimi sürdürdüm. Web tasarım dahil, Adobe'nin tüm programlarını kullanarak, yıllardır kendi içeriklerimi hazırlayabildim. Yaşım ilerledi diyerek bilgiye kapanmadım. Her yaşta bilgiye muhtacız. "İhtiyacım yok neden uğraşıyım?" demedim. Çalıştım, çalıştım. Öğrendim, yenisini aradım… Her fırsatta bir şeyler okudum. Genel okumalarımın yanında uzmanlık okumalarımda oldu. Oylesine alanlarda derinlere inmem gerektiki 4-5 yıl sürenler oldu. Son yıllarda en çok çalıştığım konu Blok zinciri ve akıllı sözleşmeler.

Kütüphanemden küçük bir köşede bilişime dair okuduğum kitaplar.

Demek ki 35 yaşından sonra da öğrenmeye devam etme şansımız vardır. Yeter ki isteyelim. Ben arabayı 11 yaşında, radyoyu 14 yaşında televizyonu 25 yaşında tanıdım. Peki neden yeniliklere kolay uyum sağladım? Çünkü 12 yaşından itibaren farklı değer dünyasına transfer olmuştum. Herkesin kullandığı gelenek kültür ve inanç gibi filtreleri kullanmıyordum. Kendimi daha temiz bir havuza atabilmiştim.

Oysa 1990 yılından sonra doğanlara dair gözlemim, beni eski nesillerin tutuculuğundan şikayet ediyordum. Oysa gençlerin halinden daha çok hüsrana uğradım. Bizim zamanımızda kuşak farkları yıkıcı etki yapmazken, yeni nesilden olan **zavallı gençler** tam fay hattına rastlıyorlardı. Habire sarsılıyorlardı.

Ebeveynleri teknolojiyi bilmediğinden yeni düzene uygun çocuk yetiştiremiyor. Devletler ise bilgisiz oy depolarından memnun, geleceği öngören aydın bireyler istemiyorlar. Hatta bazı ülkelerde eğitim daha da gerilere kilitlenmiş, eğitim ve öğretim 1000 yıl eskiyi esas almış, fosilleşmiş, anlamsız dayatmalar üzerinden yürütülüyor. Okullarda bilgisayar derslerinde, ellerindeki akıllı cihazlara rağmen

çocuklarımız öğrenemiyor. Ben kendi çevremde veya işe aldığım gençlerden önemli eksiklikler gördüm. Öncelikle içine doğdukları dijital çağı anlamakta zorlanıyorlar, beklenenin aksine **bilgisayar okur yazarı** değiller. Akıllı mobil cihazları, çoğunlukla oyun eğlence, ya da arkaik dini ritüeller uğruna feda ediyor, bu araçların kapasitesinin yanına hiç yaklaşamıyorlar. Zira beyin gelişim yaşlarında, bilişim kullanım yeteneği kazandıracak ana kucağı veya ana okulu yoktur.

Günümüz ürünlerini bilişim araçlarını tanımıyorlar. Özel kolejler dahil göstermelik ve kendilerine kazanç getirecek biçimde bu dersleri veriyorlar. Gerçekte öğretenler tam bilgili değiller ya da art niyetliler.

Kanaatımca bu ülkede 30 yaşın altında tüm gençler, bizim tarımı, sanayiyi öğrendiğimiz kadar, çağlarının üretim araçlarını kullanmayı öğrenmeliydiler. Burada bir kopma, aşılması zor bir çukur var.

Gezegende buzul çağlar gibi toptan dönüşüm yaratan bir dönemdeyiz. İnsani uyum programları geliştirilmeli. Siz hala anlamsız derslerle genç beyinleri doldurup tıkıyorsunuz. Devlet bilgi deposu gibi (Yazı icadı öncesinde iş gören ezberci öğrenim) beyin yaratmaya son vermeden yeni insanı yaratamaz ve öğretemez. Bilişim okur yazarı olamadan mevcut dijital araçlardan bilgi sağmayı öğrenemeyiz. Oysa biz ineği de koyunu da binlerce yıldır sağabiliyorduk. Sütte yoğurtta yapabiliyorduk.

CV belgelerinde, ofis programı bildiğini yazan ve Excel biliyorum diyen gençlerin hiç de bir şey bilmediklerini gördüm. Bu ne biçim üniversite eğitimi? Tıpkı yabancı dil dersleri gibi bilgisayar derslerini de göstermelik öğrettiler. Tabiki bu benim yaşadığım ülkenin halidir.

Başa dönersek; devletler bu alandan tamamen çıkmalıdır. Bu bakanlıklar kapatılmalıdır. Oraya harcanan paranın çok azıyla ebeveynler hızlandırılmış kurslardan geçirilerek, çocuk sahibi olma ve çocuğu geliştirmeyi öğrenerek, eski ismiyle **mürebbiyelik** belgesi, yeterlilik sertifikası almalıdırlar.

Madem sanayi bitti, onun şekillendirdiği toptancı **milli eğitimi de sonlandırmalıyız.**

Güzelim gökyüzünün özgür bulutları, rüzgarların önüne katılmış uçurtmalar gibi özgür ve gururlu uçamayacak gelecekte. Bilişim Ekosistemlerinin çıkardığı bilgi gazlarıyla oluşan '**Cloud Platform'** eski doğal bulutları gölgeliyor. Bu azgın teknoloji 30 yıllık ömründe (ilk web 1989, aradan 16 yıl geçmişti sosyal medya geldi, on yıl sonra blokzincir gelişti) 3 kez yeniden doğarak kendine format attırdı. Bu hız karşısında siz **geleceğe insan yavrusunu hazırlama** sorununu nasıl çözeceksiniz? Değişim dönüşüm hızı ışığa yakınken, yapay zeka ışık hızında evrim algoritmaları kullanırken, en uzun girişim ömrünü 5 yıla çekilmişken, içinde büyüyeceği bu dünyada, siz çocuğunuzu yarınlara nasıl hazırlayacaksınız?

Bu çok üst düzeyde oluşacak bir bilim kuruluyla ve evrensel bir strateji etrafında ele alınacak, çözümlenecek bir konudur. Bulunacak MASTER eğitimle, insanı tekrar makinenin bir tık üstüne çıkarabiliriz.

İnsanlığın nadir aydınları olan **%3 ARAYICILAR bu dönüşümü yapamaz ise,** karşımızda duran **%7 emici canavar, yeni teknolojiyide kullanarak bizi hızla tüketir.** Biyolojik insan biter.

Bütün bunlara rağmen ben aslında umutluyum. Her zaman yaptığımız gibi bu konuda da gerici çevreyi etkisiz hale getirmenin bir yolunu bulacağız. Öğrenimin malzemesi bilgidir. Bilgiler ve **bilgili insanlar** tarih boyu 3 aşamadan geçmiştir.

A) Tarım döneminde **sahib Kral** idi, kendi üretmese de her şeyin sahibi olduğu gibi, bilginin yani bilen insanın da sahibiydi. Lütfettiği kadarı halka verilirdi. Güç kaynağı **silah, para ve bilgi** tek kişinindi.

B) Endüstri dönemimde kral öldü, her şeyin sahibi **kurnaz kapitalistler** oldular. Bu kez dolaylı dolaysız silah, para ve bilgi onların tekelindeydi. Hukuk ve demokrasi kaldıraçlarını kullanarak daha hoyrat hükümlerini sürdürdüler.

C) Araya bilimsel sosyalizm girerek uzaya açılma ve tabuları yıkma cesareti gösterince, kar amaçsız yatırım penceresi açıldı. Derken **1970'lerde bilgi toplumu** denen yeni bir çağ doğdu. Burada neo liberal "**bırakın yapsınlar, bırakın bilsinler**." sloganı kapitalist diyarlarda da nema buldu. **Bilgi özgür kaldı**. Beynini kullanan gerçekten bilgileri üretenler aynı zamanda onun helal sahipleriydiler. Bu yüzden **Gates**'ten **Musk'**a kadar son elli yılın dâhilerini alkışlıyorum. Benim gibi bilgi aşığı birisi bu dönüşümden ancak mutlu olur. **Varoluş tarihimizde ilk kez bilginin üreticisi onun mutlak sahibi oldu.** Komplu teorisyenlerine hiç itibar etmedim.

Burada 3 kuvvetin mülkiyeti parçalandı. Çünkü yeni sahibin silaha ihtiyacı yok. Paraya da belli bir süreliğine muhtaçtı. Önümüzdeki yıllarda onların serveti değişecek. Eski gayri adil servetleri bitirilene kadar paralara yaslanmak zorundalar. Vakti gelince sadece değerlerin takas edildiği dünya pazarında en başta onlar yerlerini alacaklardır. Bundan adım gibi eminim. Geleneksel kan emicilerden dünya kurtuldukça onlar da serveti terk edecekler.

Bu geniş açıklamayı yapmam, öğretimle ilgili bahsettiğim ana yapıyı kim kurabilir anlatmak içindi. Gördüğünüz gibi ancak C grubu, yani bilgi üretenler yeni sistemi kurabilir. Onların hayır severliğine inanıyorum. Yeter ki ayağı yere basan fizibile projeler olsun.

Aşağılık ticaret erbabı ve eski kapitalistler ile onların maşaları kültür bekçileri ve yalan temsilcileri, komplocular buna direneceklerdir. Fakat son kertede zafer bilimindir. Onlar 50 yıldır itibar kaybetmeye, epeydir de panik olmaya başladılar…

Görmüyor musunuz son 20 yılda sözde demokrasi, seçim palavralar yıkılırken, kolunu kaldıracak güçleri bile kalmadı. Öğretimle ilgili daha çok çalışmam gerektiği kanaatıyla burada bitirelim.

Bir başka temel konuyla devam edeceğim;

Yalan, yalan nedir? Yalanın dışına bir çıkış yapılabilir mi?

Yani gerçek var mı? Varsa nedir.

YALAN VE GERÇEK

Ben akşam 21 00 gibi yalan konusuna yazmaya başalarken, ayni saatlerde Amerika'da, yukarda bahsettiğim uluslararası eğitim sunumunu yapanlardan biri olan Dr. Shefali'den aşağıda sizinle paylaştığım mail geldi. Shefali'ye ikinci kez yer verdim.

Dear Süleyman,

We are raised in LACK.

Once we understand this fundamental ethos, we can begin to change our world.

The more we think in LACK, the more we will enter scarcity.

Scarcity then creates insecurity.

Which then creates a crippling sense of paralysis.

Which then creates an unending sense of doubt and panic.

Which then blocks creativity and power.

Anxiety and depression follow.

Özetle; kendisini tanıtan bir video eşliğinde **dünyayı kurtaracak kişi** olduğunu, özellikle çocuk ve ebeveyn gelişiminde misyon üstlendiğini açıklıyor ve Hint kültürünün uyuşturucu sosuyla tatlandırdığı 'LACK' adlı hapı yutturuyor. Eğer kendisini dinleyip anlarsak, hem kendimizi hem de dünyayı değiştirebileceğimizi müjdeliyor. Hapı yutmamız için de analitik bir mantıkla, Anxiety (Bunaltı, derinlerde ise ölüm korkusu) ve depresyon içinde olduğumuzu peşinen kabul ettiriyor. Size düşen ise bu çıkmazdan bir kurtarıcı talimatıyla çıkmanızdır. En sonunda da karşılığında sizden yüklü bir para talep ediyor. Anlaşılan bu genç kadın, sizi besleyen tarlanın, yani kültürel sistemin içinde yetişti ve köklerinden aldığı avantajlı besinlerle sizi yönetebilme becerisi kazandı. Öğretmen/ Çoban **kurtarıcı/şifacı** oldu. Kendisini kutlarım.

Benim 1950'lerde, çocuk yaşımda okuduğum Kuran kursları ve öğrendiğim vaaz teknikleri, Amerika'da aynen kullanılmıştır. Evrensel ticaret yasası; **alıcı-satıcı-ürün** üçlü yapısında sadece ürün değişiyor. Dinamik dünyada şartlar değişir, ihtiyaçlar değişir. Ancak bu yapıda, en azından son 15 bin yıl içinde henüz bir fark görülmemiştir. Hasılı en geleneksel ortamlarda da olsa, en ileri teknolojiyle donanmış alanlarda olsa da, mutlaka insanlar birbirini kandırıyorlar. Yalanı kullanıyorlar. Belki de **yalan sosyal yapımızın çimentosudur**.

Yalanın asıl amacı aldatmaktır, yani muhatabın yapmayacağı ya da yapacağı bir eylemi tersine çevirmek için kullanılan bir araçtır. Soyutlama yeteneğiyle atbaşı olan yalancılık, zaten beynin kandırılmaya uygun olmasıyla beslenmiş ve her dem kullanılmıştır.

Ben 12 yaşında ilk kez **anlamlı yalanla** karşılaştım. Haliyle şok oldum. Daha önce çocuksu oyunlar içinde benzer şeyleri kullanmıştım ancak ilahi ve hayati bir konuda da yalanın kokusu hissetmek dünyamı sarstı kökten değiştirdi.

Açık itiraf etmeliyim ki içine doğduğum yalan havuzunu çok sevmiştim. Hala o aldanmış olduğum günlerin tadını romantik mutluluğunu arıyorum. Geçen uzun sürede dedektif gibi yalanı her

yerde tanıma yeteneğini kazandım. Kat kat derine gömülse de onun oradaki varlığını, yarattığı çekim gücünden hemen anlıyordum.

Evrende temel kuvvetler vardır ve asla değişmezler. İnsan toplumları içinde adi yalan, ticari yalan, sanatsal yalan, politik yalan, ilahi yalan gibi katmerli yalan kolleksiyonları vardır. İnsanları kendine çeker.

Yalan sosyal alanda her şeyi kendine çeken kara delik gibidir. Onu görmeseniz de, cazibesine kapılır bazen yutulur gidersiniz.

Konuya derinlik ve anlam kazandırmak için size iki tasarım sunacağım. Birini günümüzün astrofizik yazarı Ethan Siegal'dan ödünç aldım, diğerini de kendim adobe illistratorde yaptım.

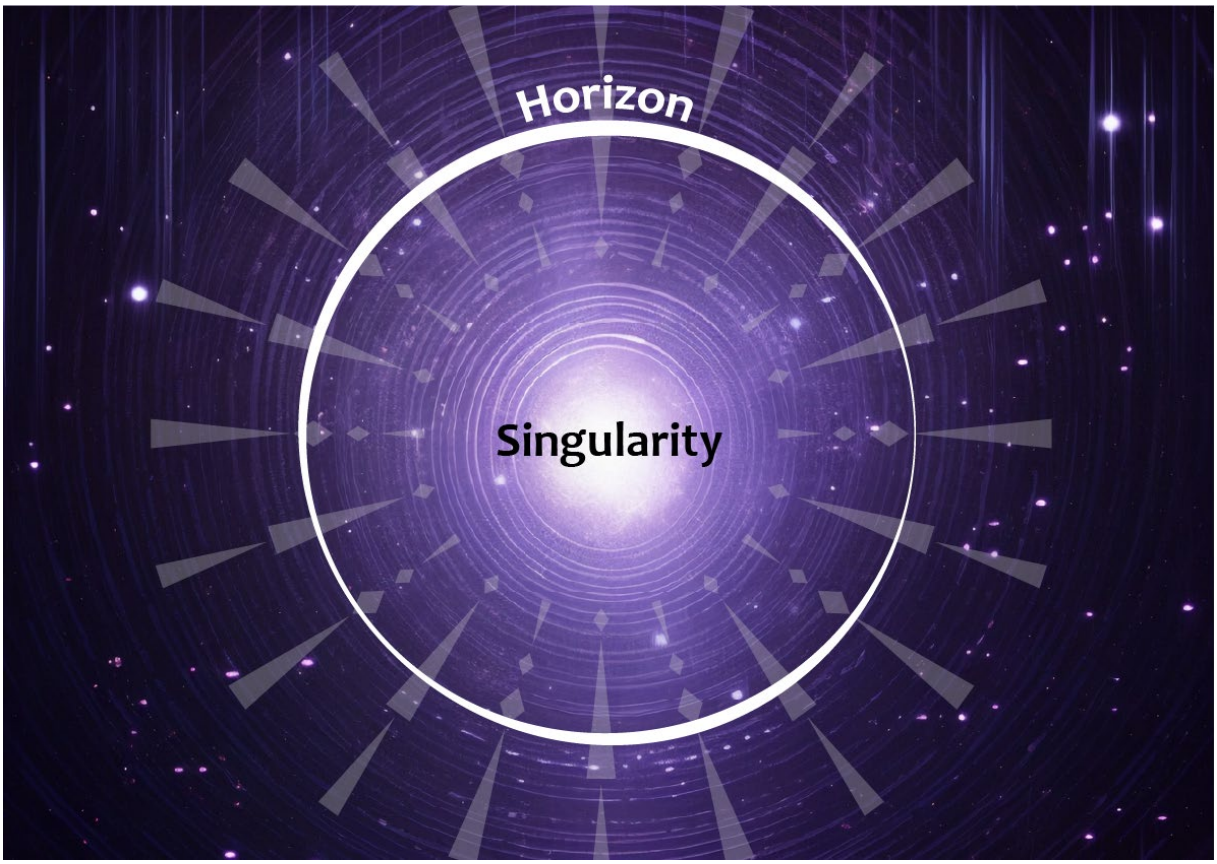

Bu çizimi kullanmakla acaba abarttım mı diye düşündüm? Ama hayır az bile… Evrendeki karadelik her şeyi çeker, ışık bile kaçamaz. Peki nasıl olurda toplum içinde **yalan,** herkesi bu oklar gibi kendine çekip bağlar? Hemen hemen birey için kaçışı imkânsız kılar. Her şeyi doğal halinden ayrı gösterir. Hatta bazen hiç göstermez. **Aydınlığın, bilginin, yeteneğin düşmanı olur**.

Bizim toplumumuz, kültürümüz, o yaramaz **yalana** karşı tarih boyu sözde savaşmıştır. “Atma kardeş! Bu kadar da abartma...” diyorsunuz. Sizi anlıyorum. Ancak beni dinleyin, tekrar düşünün. Bana inanmanızı asla beklemiyorum. Benim amacım, bakış açıma göre 60 yıllık kendi çatışmalarımın hikayesini açıkca yazmaktır.

Son 15 yılım hariç, hayatımın çok önemli bir kısmını **bilgimi ve düşüncemi saklamakla** geçti. Kapasitemin %15 kadarını ilişkilerimde kullanarak dikkat çekmemeye özen gösterdim. Kısa tanışmalarda, anlık konuşmalarımda, yarım yamalak inançları olanları şüpheye düşüren cümleleri hiç kullanmadım. Uzak ve yakın çevremde insanların gözünde **inancı ve ibadeti zayıf bir müslüman** olarak yaşadım. Onlarca yıllık ömrümde, çevrem beni inanan, bense sadece **iman kültürünü** taşıyan biri idim. Bu zorunlu ödevi, başta babam ve annem, kardeş ve çocuklarım, en çok da **eşim** için yapıyordum.

Annem babam öldükten sonra esaretimi bitirdim ve gerçek özgürlüğümü ilan ettim. O günlerde aile çevreme ve güven duyduğum arkadaşlarımla artık filtresiz konuşmaya başladım. Yaşım haylı ilerlemiş de olsa, **beynimden takıyye kayası** kalkınca, serbest fışkırmalar başladı. Amerika’da “Yellow Stone” gayzerleri gibi göklere uçtum. Belki buharım 1000 m göğe yükseldi…

Yeni yaşamım ise artık ‘**yalan değil**’ mottosuna ev sahibi oldu.

Yeşil bölgede durdum, düşündüm, söyledim... Ve aşağıdaki tabloda sizlere bunu anlatmaya çalıştım: bana göre yalan, **’amprik dünyanın’** değilse de bizim olmazsa olmazımızdır.

Deneycilik, empirizm veya **ampirizm**, bilginin duyumlar sayesinde ve deneyimle kazanılabileceğini öne süren görüştür. Deneyci görüşe göre insan zihninde doğuştan bir bilgi yoktur. İnsan zihni, bu nedenle boş bir levha gibidir. Vikipedia

LAFOLOJİ TEST DİYAGRAMI

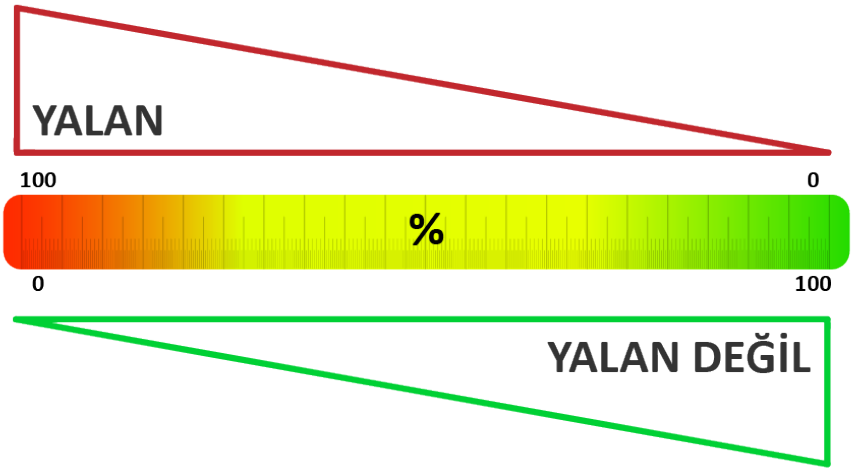

Böyle olunca diğer canlılarda bizim kullandığımız anlamda sofistike bir yalan yoktur. Böyle bir özellik kazanmaları da gerekeli değildir.

Biz insanlar en küçük aile içinden itibaren, her toplulukta bu araçtan yararlanırız. Birbirimizi kandırır hak etmediğimiz değerleri **diğerlerinden çalarız**. Yalan, çalmayı sanat haline getiren dahice bir meziyettir. Genetiğin yatkınlığı, yetişme biçiminin yarattığı fırsatlarla birleşince, bize **yalanda ivme,** hatta takla attırıyor.

Buna uygun beyin yapısı olmayan veya az olanlar, kıdemliler tarafından söğüşlenir. Enerjilerimizi severek yalancıya sunarız.

Yalanın kelime köküne ve zıt anlamına dair yaptığım aramalarda sonuç alamadım. İyi/kötü, doğru/yanlış, somut/soyut, gerçek/gerçek olmayan kavramları gibi, **yalanı** tam dengeleyen bir kelime yoktur.

Türkçe dışında İngilizce' de de bulamadım. Mesela yalan makinesi var, yalansız makinası yoktur. Hasılı belki vardır ben bilmiyorum. O yüzden 2 seçenek öneriyorum. Biri tasarımda verdiğim 'yalan değil' kavramı diğeri de '**yalansız**' şeklinde ifade edebildim. Ben grafikte belirginleştirmek için 'yalan değili' kullandım, ancak yazılarımda 'yalansız'ı kullanacağım. Türkçenin bu kelimeye basit bir ekle anlam kazandırmasını çok seviyorum. Sanırım diğer dillerde bu şans yok. Ama bu dil yapısının zararını Google translate de görüyoruz, zira bu ayırımı henüz yapacak seviyede evrilemedi. Sanırım yapay zekâ gelecekte en çok türkçenin eklerinden zorlanacak.

Sonuç; insan ayağa kalkarak oval ve daha geniş kafatası sahibi olunca, korteks gelişimi, somut algıları kolay anlamlandıramama problemi yaşadı. Bunu gidermek için 'olmayana ergi' yöntemi olan '**uydurma**' yeteneği kazandı. Diğer Homonid türleri olduğu yerde kalırken, biz **akıl** denen yeteneği, onun en verimli evladı olan **soyutlamayı** ve en sonunda da **yalan adlı torununu** ürettik.

Başlarda korkarak kullandık, kullandıkça vahşi yırtıcılardan, mağaradaki kuvvetli kardeşten kurtulma şansı yakaladık. Böylece türümüz kendini diğer hayvanlardan ayırdı. Sonraki etapta toplu yaşamanın getirdiği dışa dönük avantajı, düşmana iri görünmek iken, içe dönük cephesinde gizli sömürü çarkını çalıştırmaktı. Yalan bu amaçla kullanılmıştır. Ve Muhtemel, bir süre daha kullanılacak.

Size garip gelebilir ancak benim en büyük hayretim, toplumların yalanı sözde hor görmek, durmadan kötülemek, onu asla yaşatmamak şeklindeki söylemleridir… Başlarken değindiğim gibi sözde yalana karşı savaş açmışlar. Harıl, harıl yalan kovma ayinleri yapıyorlar. Oysa bu gayret bitmez tükenmez şeytan taşlamaya benzer, bir nafile ritüel gibidir…En bariz yalan da bu…

Mesela, aklı başında tüm bilimsel çalışmalar, **dinlerin en büyük yalan olduğunu** görmesine rağmen, bilim insanlarının ya bilerek ya da korkarak susması, yalandan varmış gibi yapması sizce de garip değil mi?.. **Ya devlet** denen aygıtın bireye daha çok zararlı olmaya başladığı son yüzyılda büyütülmesi, yüceltilmesi, onsuz kaos olacağına dair palavralara atmalarına daha ne kadar kutsallık vereceğiz? Ya **bezirganla**ra, yönetimde en küçük teklemede halkı iliğine kadar çarpıp çırpan, soyup soğana çeviren ticaret erbaplarına ne demeli?

Toplum ilk günden beri yalan üzerine inşa edilmiş, bunu kabul ediyorum, yalansız dünya olsun, idealizminde de değilim. Fakat çıkın **delikanlı gibi yalana yalan deyin**. Sizden tek beklediğim budur!

İnsan içinden **yalan olmayan** şeylerden hoşlanmaz. Fakat yalanı da durmadan aşağılar. Gerçeğe bağlı kalacağına dair yemin eder!..

Yukarıda sunduğum grafikte, soldan sağa gradient tabloda **tam yalan solda %100** iken, sağda sıfıra düşüyor. İşte burada gerçekten hiç kimse yoktur. **Yalansız ürünü kimse kolayca almıyor**. Ama **gerçek ürün** peşindeki en bilinçli müşteri dahi yalanın katkısına aldanır ve en çokta %10 miktarında bulunan sos versiyonlarını sever. Her parça sağlam fakat küçük bir kısmı yalan, sahte para basanlara atfen "Parada küçük eksik bırakırlar, yoksa idam cezası alırlar." diye bir deyiş vardı. Onun gibi bizi kandırmaya yetecek kadar yalan sosu dökülmüş ürünlere bayılırız…

Yalan her yerde var, sadece dozu değişiktir. Yalanla yalan olmayan ters orantılıdır. Biri artarken diğeri azalır. Tüm toplumsal ritüeller bu tonlardan biriyle işlerini halleder.

Yalan doğrulukla boyanarak pazarlanıyor.

Bazen gerçekle, melez evlilikler yapıyor. Ama sonunda bu temiz araçların sırtına binerek yine de bizi kandırıyor. Arkasına saklanan asalak sömürgen insanların bizi soymasını kolaylaştırıyor.

Maalesef yalanı var eden en önemli bataklık, hormonlarımızdan bazılarıdır. Ne acıdır ki beyinsel haberleşme araçlarımız, bizim yalana zaafımızı geliştiriyor. Beyin 'network' yapısı aynen sosyal ağlar gibi çalışıyor. Dev nöron ormanında, haberleşme için '**nörotransmitter'** var edilmiştir. Bunlar elektriksel bilgiyi kimyasal proteine çeviren, diğer nöronlara taşıyan özgün ajanlardırlar. Bedenimizin özel olarak mutluluk ödülü vererek iş yaptırdığı bu taşıyıcılar **oksitosin** ve **seratonin** gibi adları taşıyorlar. Aşağıda göreceğiniz gibi nöron hücre uzantısıyla **akson** deliklerinden çıkan minik araç**, Snaptik boşlukta** alıcı **dentritlerle** buluşuyor, veriyi uygun reseptörlerle ona taşıyorlar.

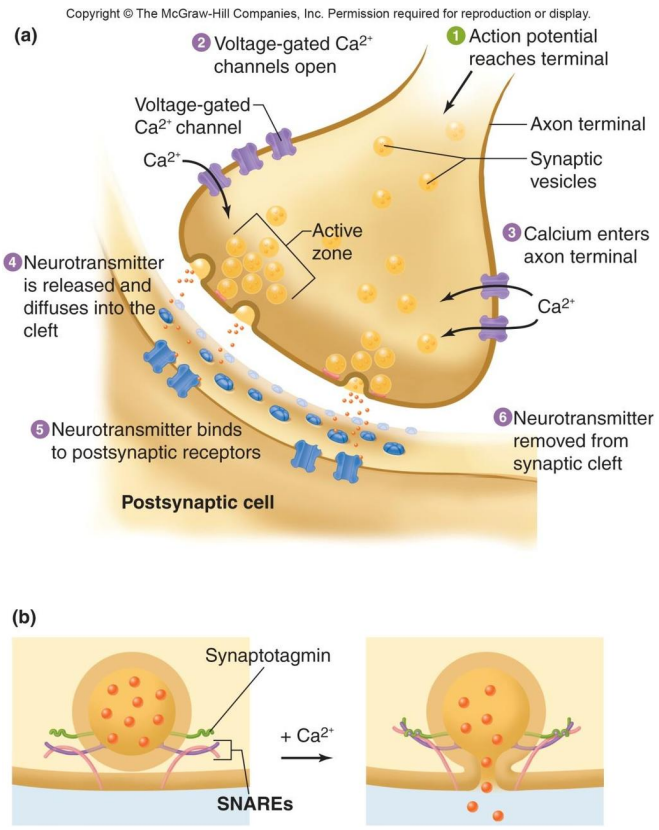

Bizim üremememiz dahil, ana mutluluk kaynağımız bu proteinler, aynı zamanda sosyal ilişkilerde de bolca salgılanıyor. **Amigdala** denen duyu merkezi olan beyin bölgesinde fazlaca varlar. Sosyal ilişkiler konusunda en etkin düzenleyicilerdir. Satıcı güzel kız/oğlan size dokununca oksitosin seviyeniz artar ve teklifi onaylarsınız.

Ya da bir bireyi etrafındaki bir başka birey fark ettiğinde, seratonin gibi mutluluk hormonları çoğalırlar. Eğer muhatap kişi bir 'tık' ilerleyerek ona önem verdiğini hissettirirse, hormon üretimi de aşırı hızlanır. **Etrafımızda bizi alkışlayanlar varsa içimizde renkli kelebekler oluşmaya başlar.** Şayet sizi dinleyen, önemseyen kişiler çoğalırsa, mutluluk **hormonlarınız üstel** olarak artmaya başlar. Eğer siz yüzbinlerce insan tarafından tapılırcasına alkışlanırsanız artık gerçekten **yüce tanrı katındasınız**. Aldığınız büyük zevki bir daha asla unutamazsınız.

Bu artışları ünlü sanatçılarda, politikacılarda, hatta sanal ortamlardaki takipçileri olan kişilerde görebiliyoruz. Elde ettikleri bu yüce yerleri ölüm pahasına korumaları, bu basit biyolojik sürecin sonucudur.

Dinlerin ölümsüzlüğü de bu hormonlardan geliyor. Düşünün önce evrenin yaratıcısı diye yüceler yücesi yaptığınız '**Büyük Güç'** sizinle konuşuyor. Size değer veriyor. Üstelik şah damarınızdan da yakında… Böylesi tanrıya 'kul köle' olunmaz mı? İlginç bir zaaf!... Aynı zamanda iyi ki böyledir, iyi ki bu yalan düzeni kurmuşuz diye dua ediyoruz!..

Girişte alıntı yaptığım Bayan Shefali gibi ünlüler, bu zaafın ürünü. Sosyal yaşamımız yalan havuzunda şekillenmiştir. Genler destinasyonumuzu belirlerken, MEM'ler de yalan unundan yol ekmeğimizi hazırlamışlar. **Yalansız hayat hulasa çok yavandır**.

Bir Fransız filozofa atfen; "Lütfen bana dostlarımın beni aldattığını söylemeyin." demesi, bu salgıların ne kadarda önemli olduğunu bize başka bir açıdan gösteriyor.

Mesela, Bilişim Çağında **VR** veya **AR** gibi kavramları görünce, bir an irkiliyorsunuz. Bizi gerçek dünyamızdan koparark, şimdi vücuda takılan '**sanal gerçeklik'** gözlüğü, ya da daha mutlu olalım diye '**artırılmış gerçeklik'** yatağına mı yatacağız diyorsunuz? Eğer böyleyse, bu çıkışınızı çok yadırgarım. Zira siz zaten 8 yaşınızdan itibaren daha kesif antik yalan dünyasındasınız. Tek fark, bugün ki dünyada **yalana yalan demek günahken**, yeni çağda yapımcılar daha dürüst olduğu için açık açık sanal/yalan olarak adlandırıyorlar.

Bence geleceğin dünyasında **maksimum somut, minimum soyut** olacaktır. Ben bu deyimi 4 yıl önce başladığım Blockchain teknolojisinde, **akıllı sözleşme** konusunda yaptığın derin çalışmalarım esnasında, yaratmaya çalıştığım bir algoritma sunumun da ilk kez kullanmıştım. O belgede kısaltmasını da **MSMS** olarak yazdım.

Çalışmada gördüm ki, **yalanı sıfırlayan bir evrim,** geleceğin ufkunda görünüyor. Yıllardır takip ettiğim açık veri paylaşım sitesi **GitHup,** milyonlarca kullanıcıyla yeni dünyada kurulacak sistemin yalansız ürün için besin kaynağı olmuştur. Orada sadece kodlar ve algoritmalar göreceksiniz. Bu yapay beyin bizdeki gibi Amigdala bölgesine, hormon tuzağına sahip değildir. Zaten açıkça, zekayı yaptıklarını söyleyen

insanların da böylesi arkaik yalanlara ihtiyacı kalmaz umudunu taşıyorum. Sanırım yeterince zaman geçince, 20.Yy kalan insanlar yok olacaklar. Beraberinde başta dinleri olmak üzere, bütün kültürlerini, özellikle **yalanlarını da alarak mezara göçecekler**.

Bu kedinin ve benzerlerinin gözünden hiçbir şey kaçamayacak.

Bu iyimser duygularla, asıl mesleğim olan avukatlık ve hukuk alanında bir şeyler söylemem gerekirse; halkımız arasında bana “Sen iyi insansın, ama yalanı nasıl savunacaksın? Avukatlık yalancılık mesleğidir.” dendiğinde benim cevabım şu olmuştur: “Toplumda yasalarla yalan söylemeye teşvik edilen başka bir meslek biliyor musunuz?” Tabii bu beklemedikleri cevapla, şok olurlardı. Yalancı mimardan, doktora, din adamından politikasına kadar bir sürü insan yalan söylememeye yemin etse de, yine insansal yalana devam ediyorlar. Hayırlı olsun.

HUKUK VE ADALET

Hukuk ve Adalet; haklar demektir. Hakkın çoğulu. Aşağıda göreceğiniz gibi iki alıntı var. Sağda, gözleri kapalı, tarafsız yargıç heykeliyle

simgelenmiş heykel… Adalet bir heykel! Zaten hepsi o kadar ötesi hiç gerçekleşmedi.

Hammurabi Kanunları M.Ö 1760 gibi ortaya çıkan en eski kanunlardır. Bugünkü dünya hukuk sistemine en anlamlı katkıyı, 2 bin yıl önce Roma İmparatorluğu getirmiştir.

Hukuk (Arapça: حقوق)

yada **tüze**[1] birey, toplum ve devletin hare ketlerini, birbirleriyle olan ilişkilerini; yetkili organlar tarafından usulüne uygun olarak çıkarılan, kamu gücüyle desteklenen, muhatabına genel olarak nasıl davranması yahut nasıl davranmaması gerektiğini gösteren ve bunun için ilgili bütün olasılıkları yürürlükte olan normlarla düzenleyen normatif bir bilimdir. Hukuk, birey-toplum-devlet ilişkilerinde ortak iyilik ve ortak menfaati gözetir. Wikipedia

Dünya nüfusu artarken yönetim güçlüğü doğunca, ideal amaçla başlayan hukukileşme ve adalet, bizim zamanımıza yaklaşınca iyice yozlaşmaya başladı. Ambalajı süslü içi boş yapıdan ibaret kaldı.

Din, devlet gibi soyut sanal kavramların arasına en son katılan üye de adalet oldu. Yöneticinin işini kolaylaştıran bu kutsal kurumlar her zaman onların vazgeçilmez araçlarıdır.

Tarım dönemi, üç büyük dinin doğuşuyla, belli oranda yönetim işlerini kolaylaştırdı. Hele Tevrat'ın hayvancılığa olan büyük katkısı unutulmaz, yüz sayfa çul çadır, hayvan kesim ve tütsü kurallarının anlatımı, kutsal metinlerde yıllar önce gördüğüm ilginç bir durumdur. Hala hatırlarım o bölümleri okurken, çadırlarda oluşan kokuları içimde hissetmek, beni henüz tam yitirmediğim tanrı inancından, kesin olarak ayırmıştı. **İnsan içinde doğmadığı kültürün zaaflarını daha kolay görebilir**. "Kutunun dışından düşünmek" gibi.

Buradan asıl soruya geçersem, birden çok canlı bir arada olduğunda nasıl yönetilir? Cevap, hayvanlarda içgüdülere bırakılmış iken, bizde akıl ve onun kurnazca maharetlerine göre eğilip bükülerek, sözde **formlar ya da normlar** olarak binlerce yıl sürüp gelmiştir.

Marks, "Üretim araçları yönetim biçimini belirler."der. Buradan yola çıkınca, ortamdan ortama değişik de olsa, kuramsal çevre dediğimiz **yönetim ağına** hukuki düzen, bunun sözde işletim sistemine de **ADALET** sistemim diyoruz. Bu tanımı yaparak heykellere dönüştürünce de büyü gerçekleşir ve biz adil oluruz! Hukuk eğitimi alan, üstelik 1970'ler oldukça kaliteli bir öğretim kadrosundan ders alarak avukat olan birine yakışmasa da adalete inanmıyorum! (Bu nedenle ruhsatıma rağmen sadece 6 ay avukatlık yaparak davalara girebildim.) Sanırım günümüz iletişim yağmurları altında iliklerine kadar ıslanmış çoğu kişi de, benim gibi içinde olduğumuz ortamda adalete inanmıyor.

Kitaplarda her şeyi idealize eder, toplumun sanal mutluğunu öğretimle **algısal formatta** düzenlersiniz. Bu ürününüzde **Homosfer'**de rahatça alınır satılır, yenir yutulur. Diğer kutsal yalanlarla yaşayan biz insanların yalana yatkınlığı nedeniyle bu konunun sorun oluşturması beklenemez bile…

Haklara geri dönersem; Temel beklenti hakların sahiplerinde olması, metabolizma gibi zor faaliyetle üretilebilen tüm bireysel enerji, hakkaniyet gereği üreten hücrenin yani bireyin öz malı olmalıdır.

Haliyle insanların dışındaki diğer canlılardan ihtiyacımız olan proteini, besini almamızda bir sakınca yoktur. Ancak türümüzde, **bir insanın diğer insandan beslenmesi yasak olmalı** (ebeveynin çocuğa desteği hariç) hatta büyük bir suç sayılmalıdır. Ortada yalana sarılmış gizli yürüyen, yada kültürlerce beslenen bir angarya vardır.Açık ve örtülü hak yemeler adalet tarafından giderilebilmiş mi?. Hayır. Çünkü, her zaman güçlü görüntü yaratabilenler, hilebazlar zayıfları sömürmüştür.

Doğal **seçilimin** ana kuralı 'iyileri seçip yüceltmek değil, **zayıfları elemek'** olmuştur. Doğanın kullandığı sistemin başarısı zayıfı

boğmaya bağlıdır. Güçlü gen zayıfı ezmiş bastırmış ve döllenmeden itibaren beden oluşturma hayatta kalma işlemleri hep aynı yolu izlemiştir.

Canlılar aleminde kademelendirmeler bu prensip ile işlerken, insan toplumu seçilim yerine, araya neden **kurnazlığı ekledi**. Doğal evrim kuralları yerine nasıl oldu da "benim soyumdan ise zayıfta olsa yaşasın." kayırmacılığını yanı nepotizmi gelişim motoru yaptık. İnsani üstünlüğümüz olarak övündüğümüz, acıma duygumuzu, bu çarpıtma için kullandık. Bugün yaşadığımız kronik sorunların temelini belkide o gün attık. Doğa yasalarına '**acıma etiketli kayırma'** istisnasını ekledik. Bu kurnazlık çok hoşumuza da gitti. Somatik zayıflığımızı hileyle üstünlüğe çevirdik. Elbette bu yolla diğerlerini yendik. Hakkımız olmayan enerjiyi onların sırtından devşirdik. Böylece birbiriyle bütünleşmiş soyut ve kutsal kurumlar kurarak hak transferini haklıymış gibi işlettik. Binlerce yıl süren bu '**topal evrim',** kemikleşmiş yalan sistemler inşa etmiştir. Hindistan kast yapısı çaktırmadan örtülü olarak, aşağı, yukarı bütün dünyada uygulanmıştır.

Geçmiş bölümlerde grafiğini verdiğim, canlıların kademeli olan nitelikleri, şimdi vereceğim yeni tabloda, toplumsal ortama uyarlandığında, bu kez niceliksel sınıflar daha net görülecektir.

Şekildeki %30 **Taban** olarak alınan en alt sıra, beyin gelişimi itibariyle üst guruplarla rekabet edemezler. Belli süre içinde harici müdahale olmaz ise iyice kemikleşir. Üstün guruplarla **karma gen** havuzunu kullanamazsa tamamen kilitlenir. Daha önce tarihten silinen insan türleri gibi. Eğer kültür sapkınlıkları 200 bin yıl önce var olsaydı belki Avrupa (Neanderthal) insanı da yaşardı. Bu kesimin hala Homonid özellikleri vardır. İnsan toplumunu temsil eden sınıf ise %60 **orta** sınıftır. Hakların kısmen adil dağıtıldığı tek yer burasıdır. Buradan iki yöne de geçişler olmaktadır… Yukarı yönde toplam enerjinin yaklaşık %90'a yakın kısmı, emen sınıfa doğru akar. Emiciler tepe yöneticiye dönüşmüşler ise; çok akıllı, kurnaz, oyun kurucu, ahlaksız olmalarına rağmen toplumun ana unsuru çekirdek sınıfıdır. Güncel olarak

topluma ait kabul edilen tüm değerler ve madenler, aslında toplum adına denerek bunların olur. Toplum sanal yapısının iskeletini emiciler kurmuştur ve onlar olmassa yeterince büyüme olmazdı. Biçimsel büyüme ve ekonomik büyüme bunların etkisyle oluşuyor. Gezegenin canını alan, çevreyi kirletmeye teşvikçi olanlar, girdikleri yeri soyup soğana çevirenler bunlardırlar. Bu kadar azınlık olmasına rağmen başarıları, alt gurupların beyin gelişmelerini engelleyen sağlam sistemler kurmuş olmalarına dayanır. Din, Devlet, Hukuk ve Ticaret bunların araçlarıdır. Mevcut sistemleri yargılamıyorum, kimseyi suçlamıyorum. Sadece durumun olabildiğince gerçek fotoğrafını çekmeye çalışıyorum. Ben tüketim toplumuna gereksiz büyümeye karşıyım. Sanırım size farklı bir açı veriyorum.

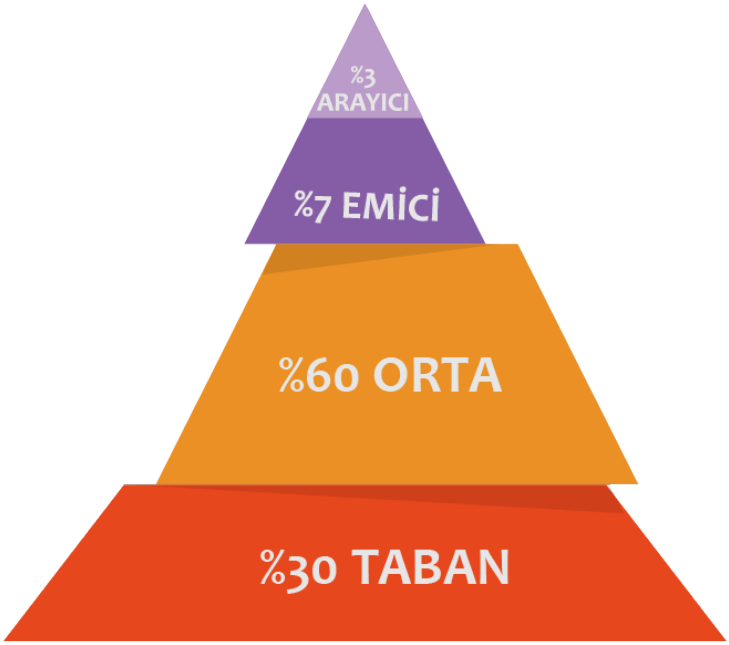

Biraz da mülkiyet üzerinden gidelim.

Malik; kendi bedeni ve beyni dışında başka bir güce, soyut yetkiye veya somut değere sahip olmak demektir. Geniş anlamda ve bugünün

anlayışında böyle. Oysa **avcı/toplayıcı iken** hiçbir **mülkiyet** hakkımız **yoktu**. Belki bir ağaç gölgesi veya kuytu mağaralar belli sürelerle bize ev sahipliği yaptı, hepsi o kadar...

Böylesi kullanımlardan hiç birisi mülkiyet kavramına girmedi. Tarihte ilk kez **tarım** döneminin yerleşik düzeni, bizi gerçek anlamda **mülkiyetle tanıştırdı**. Başlangıçta sadece ekip biçeceğimiz bir avuç topraktı. Zamanla mülk sevdası için hayli savaşlar verildi ve geleneksel bir kabul veya hukukla desteklenene kadar çok kan döküldü. Özel mülkiyette sınır yoktu, toprak, ağaç derken yaban hayvanlar da doğal ortamdan koparılarak sahiplenilmeye başlandı. Sonra sular, madenler gezegende ne varsa sahiplenildi. Daha sonra şehirleşme ve törelerin tüzeleşmesi devri başladı. Toprağa, hayvana, sonra da kendinden zayıf insana sahip olma devirleri başladı. Yani 3 büyük orta doğu dininde alenen kutsanan 'Kölelik' tarım dönemi icadıydı. Kısman şekil değiştirse de ilkel kölelik son 50 yıla kadar sürdürüldü. Yüzlerce hukuk kuralı köleliği dair meşruiyet kaynağı olmuştur. Bu mu adalet? Başka açıdan bakınca, bugün sosyal medya vasıtasıyla ortaya çıkmış envai çeşit profiller, insanların gerçek yüzlerini güncellemiştir. İflah olmaz adaletsizlikler ortaya savrulmuşken, uğraşsak da çirkin insanlığımızı, hayvanlar kadar adil olamayışımızı gizleyemez, kutsal kumaşla da yeterince örtemiyoruz. Mülkiyet = Kölelik (Canın, değerin, hakkın, fikrin gasp edilişi…)

Sonuçta insan oğlu mülkiyeti terk etmeden köleliği bitiremez. Bu söz size 200 yıl önce Marks'tan anımsatma yapabilir. Fakat benim kastım; tabanın lehine, hele insanın sıradan biyolojisine rağmen, iyimser eşitlik ütopyası olan komünizm olsun demek değildir. Aksine insanı doğaya döndürmeden, onu arındırmadan bahsediyorum.

Hukuk tam işleyebilmesi için mülkiyet gibi bir izolatörü aşabilmelidir. Gökdelenlerle dolu daracık sokaklarda ne kadar adalet dağıtabilirsiniz. Oralarda hukuk yalancıktan işler. Mutlakıyetle birlikte, mülkün sahibi olan tanrının temsilcisini alaşağı yaptıklarında, devrimciler yeni bir

dönemi başlattılar. Hürriyet tanımını Fransız filozoflar 1789'dan sonra çok öne çıkarmışlardır.

Jean Jacques Rousseau, toplumsal mukavele, temel insan hakları, eşitlik, kardeşlik, hürriyet haliyle milletleri doğuran yurttaşlık hukuku ve onların güncel sürümü…

Nerede vatandaş olmanın fazileti, başlangıçtaki hümanizm, idealizm ya da liberalizm? Koskoca sanayi devrimi gele gele vahşi tüketim ekonomisiyle kaynakları kurutup, gezegeni mutsuzluğa bloke etti. Yol rampa, araç hararetten motor patlatmak üzere. İnsanlar ayrı ayrı uyuşturulmuş. Zaman kavramını hepten yitirmiş, fiziki dünyada bin çeşit hileyle enerji sömürüsünü sürdürüyor. Sıradan insan bitmez bir algı selinin içinde gözleri kapalı sanal müzik dinliyor. **Kafayı kayalara çarparken trompet sanıyor, ritim tutuyor.**

Bence, topraklar, madenler, sular, hatta hava dahil mülkiyete açılmışken sıradan insanlar kölelikten başka bir hareket alanı bulamıyorlar. Sabah uyanınca kendini kandıracak, sömürecek **Emicisini** aramaya çıkıyor. Birinin hakkı, diğerinin hakkını almakla olmaz. Kişi kendi bilgi becerisiyle üreteceği şeylere sahip olmalıydı. Bu evrensel adalettir, doğal denge bozulmasaydı nüfus buralar çıkmazdı. Dünyayı paylaştığımız diğer canlılarla ayni kaderi paylaşırdık. Yani **zayıfları eleyerek** gelişim sağlardık. Oysa biz çok savaş yapmak, çok kan dökmekle övünen, bunun için habire savaşçı üreten mahluklar olduk. Kahramanlık destanlarıyla coştuk durduk.

Hamaset edebiyatının ardında mülkiyet ve güçlülerin yaptığı hukuk yatar! Hukuk bu mu? Genel geçer adil bir dünya sağlayamamışsak, neyin medeniyetinden bahsediyoruz? Son 75 yılda, soğuk savaş yıllarında, biraz insana benzeyeceğiz diye umutlanmışken bu kez de aşırı teknoloji ile mikroplu ortamla yaşamak zorunda kaldık. Covid adlı küçük bir virüs, karşısında 8 milyar insan umutsuzca savaşıyor…

Karşılaşılan bu savaşta, kelli felli, şişik ülke temsilcileri sadece dur, koş, sığınağa gir komutlarını vermeyi becerdiler. O müthiş

silahlanmalar hepsi ıskarta oldu. Bundan sonra ‘kâğıttan kaplan’ ordularla, yalandan güç devşirmiş yöneticiler, köleliği, adaletsizliği giderebilecek mi? Dijital çağda yeniden kartları karmaya yanaşacak, en az eşitsizlik idealine sadakat gösterecekler mi? Teknik gelişmenin yaratacağı bedava nimetleri talan etmeyi durdurup, her canlının hakkına rıza gösterecek mi? Enerji emen %7 diğer bireylerin sömürüsüne dayanan kutsal kültürleri terk edecek mi? Sapiens varoluş tarihinde geçen 100 bin yılın sonunda, varılan bu cehennem çukurundan çıkabilecek mi? Hasılı varlığını ve sağlığını koruyabilecek mi? Biyolojik insan ne olacak?...

Ben toplum için toptan bir çözüm bulunacağını sanmıyorum. Büyük kırımı en az acıyla atlatmak için ‘**evrensel gelir’** desteğiyle pansuman yapacaklar. Böylece yavaş, yavaş tükeniş 100 yıla yayılacak. Bu sürede dünya terk edilmemiş ise final imhalar sağlanacak, türümüz bitecek.

İşte bu kötü sonun olmaması için şöyle **bir öneride bulunuyorum**:

Yenilenebilir enerji, yanı güneş gelecekte çok yararlı olacaktır. Adeta kurtarıcı ve yaratıcı tanrı olacaktır. Gezegende hayata besin olarak enerji sunduğu 4 milyar yıl öncekine, **kloroform çağına** benzer yeni bir açılış gongu çalıyor gibi… **Güneşten Enerji Sağım** çağına giriyoruz. Geçmişten gelen tüm değerleri ve her şeyi atmak zorunda kalacağız.

En çok da yalanlar üzerine oturtulan soyut kavramlarınızı, sizi uyutan putlarınızı atın. Sadece insan olun, beden ve beyninizle hak ve hukuka saygılı birey olmaya dönün. Yoksa kul olmaktan, sömürülmekten, ezilmekten asla kurtulamazsınız. **Yönünüzü geçmişe değil geleceğe dönün.** Arabayı kullanırken ufka bakmalısınız, dikiz aynasına bakarak sürerseniz sadece kazaya neden olursunuz.

Bugüne kadar kökleriniz hep mazide diyerek, her şeyinizi geçmişe taşımaktan dolayı uyutuldunuz, gerçeği görmediniz ve yönlendirilmiş algılarınızın kurbanı oldunuz. Savaşların ve kültürlerin yaşatılması ve bireyin uyutulması için tarih kutsanmıştır. Geleceğin bireyine en

büyük zararı, tarihe bakarak yaşamak ve geleceği yakalayamaması verir. Geleceği düşünerek yaşamak alışkanllığımız zayıftır.

Ben size, lütfen bu kez sadece bilimi rehber edininiz diyorum. Toplumda **%3** olan **Arayıcı** saygın **entelektüel birikimi** sevin ve onları sahaya çağırın. Onlara hak ettikleri onurlarını verin, sizin için yararlı olacak aramalarını destekleyiniz. Covid-19 ile yaşanan 2020 yılındaki korkunç ve imha edici travmadan dahi bu dersi çıkaramayanlara da lütfen acımayınız. Artık onlar için yolun sonundayız. Ya virajı döneriz ya da devrilir yok oluruz. O yüzden istemeden de olsa lüzumsuz bagajları bırakmalıyız. Yetişkin olmasına rağmen , donanım olarak zayıf bireyleri koruyamayız!.. **Zayıfın elenmesine yol vermeliyiz**.

Bunu bugüne kadar minnet ve şükranla andığım bağımsız bilim insanlarına ve onların tapılacak beyin örgüsüne borçluyuz. (Son bölümde tekrar onlara kitaplarıyla döneceğim.)

Son olarak; hakların elde edilmesinde eski alışkanlığımız olan bağnazlık ve hasetlikten kurtulabilirsek, çoklu seçeneklerle bir diğerine zarar vermeden kaynağa varma ve değer üretme yolarını keşfederiz. Çatışmayan yollar kullanarak kaynağa ulaşabiliriz.

Aşağıda grafikte görüleceği gibi; Güneşe taptığım için ona benzeterek 8 kapı ile yatayda ve 8 katla dikeyde yaptığım ilkel tasarımım ortadaki **değere ulaşmada çatışmasızlığı** sembolize ediyor. Rekabeti ilkel hayvanlara birakalım, genlerimizde olan hayvani özelliğimizi yeni bir algoritmayla değiştirelim. Modern toplum bunu başaramamıştır. Dijital dönemde yeni bir adalet inşa edelim. Gelişmek için çatışmak zorunda kalmayalım. **Novasen** çağında **Gaia**'yı üzmeyelim. Geçmişte varsa da gelecekte olamayacaktır demeliyiz. Ünlü yazar **James Lovelock**, yaklaşan hiperzeka çağına ışık tutarken güneş enerjisine değiniyor ve gelecekte ağaçlardan meyve yanında enerji torbalarını toplayacağımızı söylüyor. Enerjiyi bedavaya getirecek teknolojilerin eli kulağındadır bence. "**Ağaçlardan meyve gibi sarkan piller olacak**"

Biliyorsunuz akıllı telefonlar, daracık ekrana yüzlerce fonksiyonu sığdırmak için, Layer/katman denen kademe fikrinden esinlenmiştir. Yeni gelişen makine öğrenimi de benzer tasarımı kullanıyor. Biz de ortadaki **cennet köşesine** ulaşmak için, maymunlar gibi diğerini ezip geçmek zorunda değiliz. Grafikte her aile için farklı katlar sağlayarak, kesişmeyen yollar ile bu küçük mekânda 64 ayrı giriş oluşabildi. Dar görüşlü insanlar şaşı bakıştan daha kördürler.

“Hürriyetlerin başkasının hürriyetiyle sınırlanır.” sözünü sadece şarkı yapmışız. Hiç de bunu uygulamak için kafa yormadık. Şimdi aşağıdaki basit şekilde, tek yapı, tek kapı yerine, ortadaki değere mimari bir tasarımla 64 farklı ulaşım yolunu kolayca düzenleyebilidik. Yollar kesişmez ise haliyle insanlar arasında çatışma azalır. Benim en büyük özlemim gelecekte kaynağa giderken çatışmaları bitirmektir.

Yaşam stratejinizi yardıma değil kendi planlarınıza uygun yapmalısınız. Dünya görüşünüzü oluştururken kendinizi merkeze koymalısınız. Kültür size ‘ben’ demeden ‘bin’ demeyi oğretiyor. Bunun için çocukların temyiz kabiliyeti kazanmadan inançlar aşılamaya yasak konmalıdır. **Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi** yeniden yazılmalı. İnanç konusunda ailenin gardıyanlığına son verilmelidir. En azından 15 yaşından sonra ve kendi seçimiyle bir inanç edinebilmelidir. Özgür birey, hiçbir etki altında kalmadan kendi iradesiyle inancı alıp kabul edebilmeli. Tıpkı evlenme gibi… Aslında bireyin inancı, eşinden daha önemli ve daha yakınındadır. Çocuklar hep aldatılıyor, iman tacirleri sömürsün diye kurban verilmektedirler.

Savaşların temel konusu, emeksiz enerji kazanmaktır. Yeni teknik sayesinde bedava güneş enerjisi sağımı hızla gerçekleşmek üzere. Yeter artık! Mülkümüzün gerçek sahibi güneşin ışınlarıyla biraz aydınlık lütfen…

Her aile, diğerleriyle **çatışmayan yollarda** yürüyecek kaynaklara ulaşacaktır. Herkes aynı kurala uyarsa ortak **dünya görüşümüz** işler.

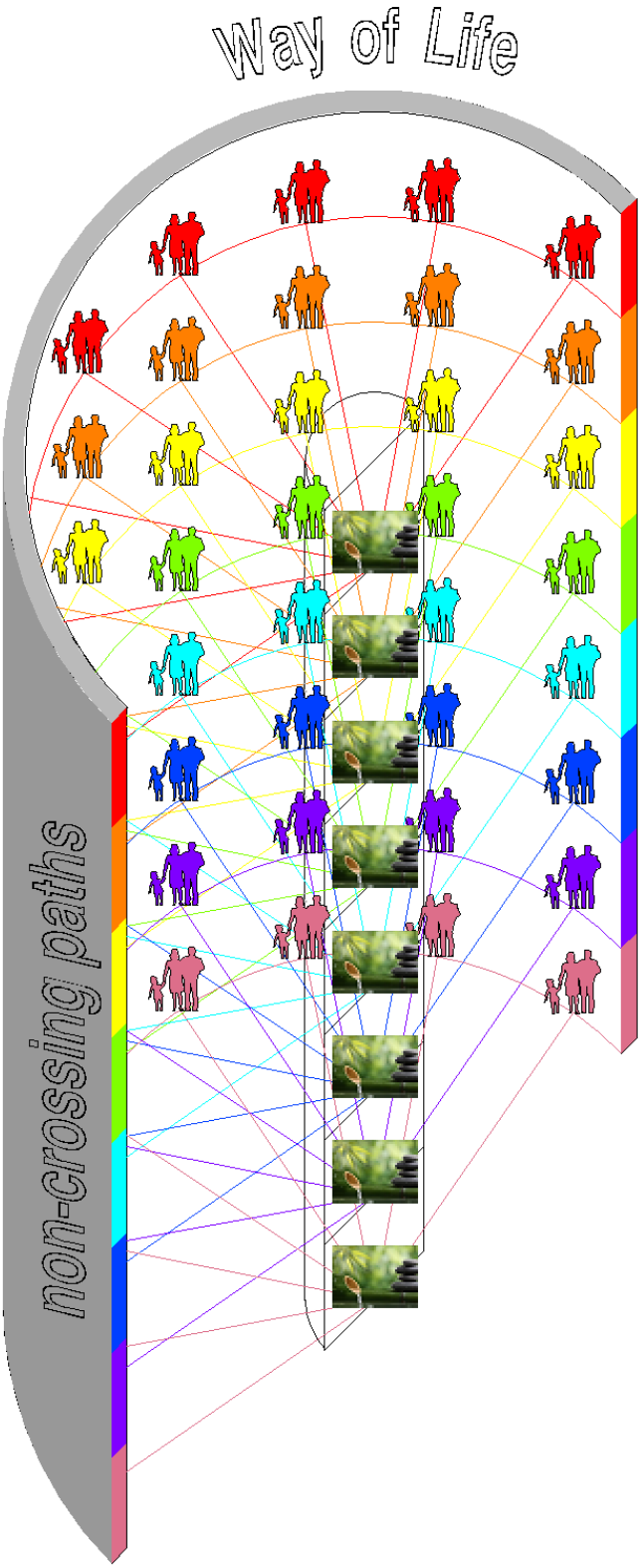

TİCARET ve DEVLET

Ticaret bir su ise, onu taşıyan tesisat devlettir.

Ticaret=Para= Kar; modern dönemlerde icat edilen **devlet,** bu karların **%7** sini belli kişilere dağıtım aygıtıdır. Biz ticari olana olmayana, kar edip etmemeye göre soyut kurumlara anlam veriyoruz. Bana kutsanmış kültürler, bu açık tanımın dışında başkaca bir tanım ve anlam veremediler. Nefes aldım ve oksijeni mitokondriye ulaştırdım. Hücre jeneratörüm çalıştı, sonsuz sayıda olan bu küçük fabrikamda proteinler üretildi. Zarın özel şifreyle açılabilen 8 kapısından biri potasyum denen mesaj taşıyıcısını başka ortama geçirdi ve enerji taşındı. Kan denen doğal nehirlere döküldü ve ihtiyaç sahiplerine elden ulaştı.

Biyolojinin ortaya çıkardığı bu **beden devletinde** 4 milyar yıl hayat takır takır işledi. Enerji güneşten yağdı. Yapraklar onu topladı. Biyosferde uygun yerlere dağıldı. Bu, yalın, doğal, adil ve güzel bir **yaşam algoritması**…

Adenozin 3'-trifosfat, hücre içinde bulunan çok işlevli bir nükleotiddir. İngilizce Adenosine Triphosphate'den **ATP** olarak kısaltılır. En önemli işlevi hücre içi biyokimyasal reaksiyonlar için gereken kimyasal enerjiyi taşımaktır. Fotosentez ve hücre solunumu sırasında oluşur. Vikipe

Oysa insanlar, doğada karşılığı olmayan bir ucube olan Homo Economicus, türkçesi **Ekonomik İnsan** gibi bir kurgu ve ruh var ettiler. Onun yönetimi için de envai çeşit **Devletler** (States) adlı soyut yapılar kurdular. Ticareti, yani karı, yani parayı dağıtan (akıtan) şebekeyi kurduk. Onun adı DEVLET. Hatta son 30 yılda eskiyen yerel devletler yerine kurulan **Dünya Devleti'ini,** (World State) kurmakla övündük.

Ekonomi sorunları genel olarak iki alt disiplinde ele alınmaktadır. **Mikro** ekonomi, toplumun temel yapı taşları (bireyler) ile ilişkilerinin sonuçları arasındaki etkileşime odaklanır.

Makro ekonomi daha küçük detaylardan (yani gerçek bireylerden) uzaklaşır ve dünyayı birbirine bağlı büyük bir sistem olarak görür. (Sizin için Mahbubul Alam adlı çevre ekonomistinden ödünç aldım.)

Geçmişlerde yaşamaya başlanınca, klanlardaki açık göz büyücüler, alavere dalavereyle insanın elinden fiziki dünyayı aldılar. Sonra bireyin bedenindeki doğal enerji nakil hatlarına kaçak kablolar eklediler. Bu ahlaksız işlemler ile kurulan kaçak yapı sayesinde, diğerinin enerjisini emmeye başladılar. Bu icat binlerce yıl emiciler için çok karlı oldu. İnsanlık evrimle hileyi çözecek seviyeye geldikçe emme biçimi değişti. Yeni kandırma düzenleri kurdular, illizyon gösterimini sürdürdü. Ama sömürü hiç değişmedi, klandan krallığa oradan modern devletlere şimdilerde second life, metaverse'e uzandık, böylece ticareti yaşattık.

Özetlersek; mağara, köy, kasaba, şehir, ülke gibi yerleşkeler vardır. Buralarda kurnaz insanların hâkim olduğu kültürler ve yönetim biçimleri görülmektedir. İlk ciddi keşifleri, yaratıp büyüttükleri tanrıdan özel yetki almayı sağlamaktır. Binlerce yıl, hayali mülk sahibinden arazı kiralayıp, bizi 'maraba gibi' ekip biçtirdiler, kendileri de rantı yuttular.

Din devletleri zamanla gelişen insanı yönetemez hale gelince, yeni bir paradigma benimsendi. Hukuk tarihinde anlatılan 1215 Magna Karta büyük belgesiyle, tanrı temsilcisi kral üzerinden, bir kısım yetkilerini tüccarlara devretti. Dikkat edin **halka değil saygın tüccarlara**!..

Hukuk tarihinde ilk anayasallaşma, meşruiyete geçişi olarak kutlanır. Yıl **1215.** Tüccarlar dünyamızda 795 yıldır anasının sütü gibi bizi emdiler, helal sömürüyü sürdürdüler. Yıllar yılları kovaladı. Bilimin gelişimiyle **Kutsal Din Devleti** zayıfladı. Yöneticisiz kalmadık, çağa uygun çözüm bulundu, '**Kutsal Demokratik Devlet'** yaşasın!

Abbasiler döneminde, ortadoğuda bilimin önü açıldı. Güney batıdan Avrupa'ya girildi. Din uğruna kurulan üniversiteler zamanla bilimsel yöntemlere yöneldi. Rönesans ve reformlar, tarımdan sanayi toplumuna, oradan bilgi toplumuna gelindi. Bugünlerde yönetim dünya devletine dayandı.

Başa dönersem, ticareti, hele finansal kapitalizmi yermem, kan emici ilan etmem bir yanlış anlaşılma sayılmasın. Benim bakış açıma göre bir

değer üreticiler ve girişimcileri asla hor görülmez. Aksine bana göre onlar **toplumun yüz** akıdırlar. Bu zalim dünyada biraz soluk alıyor isek bunu onlara borçluyuz.

Üretici; toprağa tohumu ekenden, yapay zekayı tasarlayan bireylere kadar geniş bir skalada, **çalmadan değer üreten demektir**.

Girişimci; tek tek üretimleri sistemlere dönüştüren, uzmanlaştıran değerleri tek tek artıran değil, onları geometrik olarak çoğaltan, parçaları toplamından daha yükseğe kaldırabilen insan, **herkesin kaçtığı zorluğa girişen demektir**.

Kendimden bir anıyla anlatırsam; Hayatın bana dayattığı çıkmazları aşmak konusunda deneyim sahibiydim. İstanbul'da üniversite yıllarımın ilki çok ağır koşullar altında geçti. O dönem bulabildiğim 2. İşim, Beyazıt civarında, kumaş dokuma atölyelerinde ipliklerin naylon poşetlerini toplamak oldu. Topladığım naylonları çuvalla omuzlar, yürüme olarak Beşiktaş balıkçılarına sarıyordum. Bu orijinal iş icadımdan mutluydum. Haftada 2 çuval satabiliyordum. Sonrasında Mahmutpaşa caddesinde işporta işine terfi ettim. Bir süreden beri çuval taşırken gözlemler yapardım. İşportacıların kazancı iyiydi, ancak zabıtaya malları kaptırma dertleri vardı. Buna çözüm olarak ben bir çanta içinde kadın çorabı ve sutyen satmaya başladım. Caddenin güvenli noktalarında tezgâh açardım. Her defasında zabıta görülünce hızla bavulu kapatıp yolcular arsına katılırdım. Bu yolla ihtiyaçlarımı gideriyordum.

Yukarıda adı geçen üretici ve girişimciler modern dünyanın lokomotifleridirler. Açıktırlar, esnektirler, her an yıkılıp yapılabilirler, her durumda hesap verebilirler. Mihail Gorbaçov'un dünyaya hediyesi olan **Glasnost**, **Perestroyka** kavramlarıyla, tam da bunları tanımlanmıştı. Sosyalist lider kendilerinin, kapalı ve iyi niyetle başlamış olsa da uygulamada bireye yararsız sistemini samimiyetle ifşa etmiş, değişimine şans vermiştir. Dünya için Atatürk kadar değerli bir insandır. Oysa liberal , hatta o günlerde parlatılmış versiyonu olan

Neo Liberal sistem baş tacı yapıldığı zamanlardı. O kadar başarılı kandırıcılardı ki Gorbaçov'u değiştirip, komünizmi çökerten adam olarak kendilerine yaklaştırdılar. Tek kutuplu dünya köpürtüldü, övüldü ve gerçek zaafını sakladığı için, çok matah bir sistemmiş gibi algılandı. Komünisti de sosyalisti de tüm aydınlar, okur yazarlar oy birliğiyle, tek ideal yönetim biçimi olarak **Finans Kapitalizmi** alkışladı. Yeni dünyada, dolar dininin Kabe'si olarak Amerika daha da parlatıldı. İşte size ticari nehirleri taşıyan devletler…

Konunun özüne dönerek, ticaretin sahtekarlık, ahlaksızlık, zulüm ve kardan başka hiçbir değeri tanımayan anormal yapısına yakından ışık tutmak istiyorum.

Tüccarlar, kapitalistler, tekelciler, finans merkezleri ve benzer artık değer **emiciler,** en geniş tanımla dahi, toplam **nüfusun %7'sini** aşamazlar. İşte bu dünya tam da bunlar için vardır. Benim sevmediğim, sizin de emildiğinizi bilmenizi istediğim şey, asıl şeytan bunlardır.

Bunlara neden emici ismini koydum?

Zira bunlar doğaları gereği ortamdaki fazla enerjiyi, nemi, buharı emer, kuru sünger gibi ortamı kurutur, içine alır. Her değer ortak bir paraya döner sonra sıvılaştırılır, yani ölçeklenebilir (**Scalable**) olur, emicilerin keselerine yani heybelerine konur. Bugüne kadar onca gelişme kaydedildi, ama **emme motivasyonu** hiç değişmedi. Binlerce yıl önce köyde Çerçici (tarım dönemi seyyar köy tüccarı) olarak ortaya çıktı, bir iğneyi yüz pula, insafsızca cahil köylü kadına sattı. Bugün de virüs belasını kar etmek için kullanan, zayıftan nemalanan finans kapital patronu ayni tüccar.

London Citie Birleşik Krallık'ta uygulanan bir yerel idarî sistemi şekline göre *Londra Şehri* hukuken bir "törensel kontluk" statüsü ve "şehir statüsü" taşımaktadır. Wikipedi

Şu motto hiç değişmez; "Maliyeti en aza indirirken kârı en üst düzeye çıkaran ***optimum*** **fiyatı** sakın kaçırma." Yoksa tüccar olamazsınız. Maliyet azaldıkça fiyat yükseliyor, sanki **emme/emme tulumbası**.

İlkel ya da modern köleliklerde sömürü aynen sürüyor. Her dönem **tüccar** aşılmaz zırh ile özellikle korunuyor. Her hilesi kutsanıyor, saklanıyor, **ticari sır** yasaları yaparak örtülü ödeneğe dönüşüyor. Devlet aygıtını ya doğrudan **tüccar devlet** adamları eliyle, ya da dolaylı yoldan sanal demokrasi oyunuyla yönetip duruyorlar. Yasaları mahkemeleri hükümetleri sadece onlara göre tasarlıyorlar. **Müesses nizam her zaman onlarındır**. Hem burada hem de yandaş örgütlenmenin diğer aleminde hileye ve paraya dayalı güç ve kuvvet onlara çalışıyor.

Planlı ekonomiler ise, bizde Atatürk döneminde, eski Sovyetlerde Lenin döneminde, bugünkü karma ekonomi ile yönetilen Çin gibi dönemleri ayrı değerlendirmek gerekiyor. Oralarda yönetim oldukça idealize edilmiş, enerjinin bölüşümünde azamı adalete dikkat etmiştir. Farkında mısınız; bugünlerde Çin hala halkına insaf ölçüsünde bölüşümle, emek değeri olarak kazanımlar sağlayabiliyor.

Oysa liberal kelimesinin ardına saklanan kapitalizmde, hayır, yardım adı takılan her şeyden de ayrı bir kar devşirilerek tüccara aktarma hızla sürüyor.

Şimdi şöyle arkanıza yaslanın, bir kahve için ve düşünün.

Dünyamıza 2025 yılında yeni bir virüs geldi. Sadece tüccarı ve onu koruyanları öldürdü. Adı '"**kofson25**'" olan bu Azrail, biçimsel olarak güçlü görünmesine rağmen, içi boş olan insanlara bulaşıyor, yaşamalarına son veriyor. Yani boşluğu evrensel boşluğa çeviriyor.

Geleceğin genel yapay zeka sistemleri, kuantum bilgisayarları da kullanarak bu haksız kazanımları bitiren platformları inşa edecektir. Evrensel enerji paylaşımını sağlayan master algoritma ve akıllı sözleşmeyi, IoTaH başarıyla Homosferde çalıştıracak ve bizi gerçekle yüzleştirecektir. Ben umutluyum.

Böylece sosyal yapının içindeki en büyük zararlıyı eleyince, nüfusun sadece **kan emici** %7'si yok olacak. Tabi içindeki bu **hile ruhunu** gönüllü çıkararak 'kofson25'e' teslim edenler, affedilerek diğer

bireyler gibi özgür olabilecekler. Paradan para kazanan finans, kapitalistlerin yarattığı sanal 700 trilyon dolarlık kof balondan, sadece kaydı olan, başkaca hiçbir değer taşımayan **KOFSAN şeytanının** ruhundan kurtulacaktır.

Devletlerin işlevleri bitecek, hukuk sadece akıllı sözleşmelere ve basit algoritmalara bırakılacak. Kararlar ışık hızında oluşacak. Üretilen değerler Blockchain tabanlı MSMS ortak araçlarda tartılacak, ölçeklenecek sisteme girecektir. Üreticisine evrensel geçerliliği olan **Enerji Birimi EB** bağlanacaktır. Yani güneşten kendi avuçlarınızı açarak yakaladığınız enerjiyi, **Gelecek Düzen Ağı FON** (Future Order Network) onaylayacaktır. Benim ütopyam bu…

Son yıllarda dikkat ettiyseniz, yasa yerini regülasyona terk ediyor.

Güneş enerjisi alanında yaptığım 4 yıllık çalışma döneminde hazırladığım bir katalogda, değer transfer şeması ve ölçeklenmeyi sağlayacak MSMS algoritmasını tasarlamıştım. Mademki muhtemel yaşam bitimini düşünerek (covid-19 nedeniyle) bu kitabı yazıyorum, önce kendimden başlayarak ticari sır tabusunu yıkmalıyım.

Eğer hala kahve içmediyseniz, onu da ikram edebilirim. Özel girişimimi sizinle paylaşmalıyım. **Tüccarlığın gereği yoktur!..**

Düşündünüz ve sonucunda dediniz ki; tüccarı silmek, finans kapital dahil tüm sülüklerden dünyamızı geri olmak mümkün mü? Belki değil. Fakat beni tanıdınız. Bana göre imkânsız bir şey yoktur.

Sorunun da bir çözümü vardır. Toplumdaki emicilerin asla giriş sağlayamayacağı başka bir hücre zarını keşfedersek, sorun çözülür. Atalarımızın genini 4 milyar yıl okyanusta Tsunami, karalarda tayfunlara ve her türlü aslak virüse,mikro/makro canavara karşı direnerek bugünler taşımayı başardığımız gibi, bu şeytanı da yeneriz. Çözümü, **Gelecek Düzen Ağı** başlığı ile sizin için tasarladım. Konunun özetini paylaşayım, genel tanıtımını gelecekte başka bir kitapta anlatmayı düşünüyorum.

‘Future Order Network’, benim koyduğum sembolik isim, kısaltılmışı ‘**FON’** olacak. Hayatım boyunca kültürleri hiç sevemedim. Bazıları çok masum niyetle başlamış olsa da sonradan sömürüye yalana yönelmişlerdir. Bugün etrafımızda saygıyı hak eden hangi sosyal kurumları görüyoruz? Çoğunluğu emici… Zaman zaman ‘**sus payı’** dağıtır gibi, biat edenlere avanta sağlamaları hariç…

Tasarladığım Akıllı Sözleşmenin özetlenmiş prensipleri:

MSMS YAZILIM PROTOKOLU

1- ***Taraflar****; her Varlık* ***TaH*** *(Things and Human) eğer geçerli değeri (enerjisi) varsa bu protokol da* ***Paydaş*** *olacaktır. Mutlaka paydaşın tamamen somut, fiziki bir varlığı olacak. Paydaş bizzat katılımını* ***Dijital Kimlik Kartı DKK*** *ile kriptokrafik kayıt altına aldıracaktır****. Ecolake*** *içinde temsili DKK sağlayacaktır. Giriş koşullarını yerine getirmek karta bağlı belirteci (toyken) taşımak kullanmak hakkını sağlar. DKK tüm faaliyetler için ön koşuldur.*

2- ***Varlık;*** *toplam sistem kaynaklar itibarıyla 5 kategoriye ayrılmıştır. Maksimum Somut prensibi gereği limite edilmiştir.* ***Bunlar:*** *A) Geçerli* ***Para****, B) Yararlı* ***Bilgi****, C) Uygun* ***Teknoloji****, D) Fonksiyonel* ***Araçlar****, E) Operasyonal* ***Sistem*** *gibi sayılmıştır. Bunlardan en az birinden elde edilen değer paydaşın varlık zenginlik değerini belirler.*

3- ***Adil Ölçüm;*** *Evaluation Gate (paha biçme kapısı) geçidi olarak belirlenmiştir. Yazılımın en zor bölümüdür. Binlerce yıllık ‘Maksimum Soyut’ alandan, olguları gerçek, fiziki alana taşıma üzerinde yıllarca çalışılarak düzenlenecektir… Kesin değeriyle, paydaşı mağdur etmeden ve şaşmaz bir adalet içinde görev yapacak* ***ölçüm geçididir****. Muhtemel en zor algoritma burada olacaktır. Onlarca yıl sürecek teknolojik transformasyon bu ara yüz işlemi gören mekanızmay* ***API*** *(Application programming*

interface) ı kurarak rüştünü ispatlayacak. Bugüne kadar oluşan kitabi bilgileri dijitalleştirmeye hiç benzemez. Devasa veri siloları da çocuk oyuncağı gibi kalacaktır.

4- ***Evaluation Gate;*** *Nasıl bir mekanizma olacak? Bir tarafta bugüne kadar oluşan değerleri ölçeklendirecek, diğer cephede ona evrensel geçerli adil bir değer verecek. Bu değer Güneş sistemi dışında da geçerli olacaktır.Şimdilik örnek kabilinden benim varsaydığım* ***Ecolake*** *içinde geçerli belirteç* ***Exciton*** *olacaktır. Sonuçta burada* 10^{100} *gibi çok büyük bir sayı okyanusuna dönüşecek özel göllerden bahsediyoruz.*

5- ***+ EXCITON;*** *aslında görünen evrende enerji birimi olmayı tesadüfen hak etmiş–elektrona eşit bir kardeştir. En adil ölçüm bence excitonla yapılabilir. Biz sistemimiz içinde belirteç olarak da tartı olarakta* ***excito****n kullanıyoruz.*

EKONOMİK DEĞER ÜRETEN SENARYOLARIMIZ:

1- ***Güneş Enerji Sistemi :*** *En az 10 Paydaş ortaklaşa kuracağı enerji üretim ve tüketim Cooperation'u bizim yeni yapımızda esas temel hücremiz olacaktır. Büyüme bunun katları şeklinde gelişecektir. Burada temel değişken fotonik etkiyle oluşan* ***DC*** *Elektrik Akımı ve bunun birim miktarıdır. Femtosaniyede geçen enerji* 10^{-15} *birimi ile ölçülecektir.* ***pVp*** *çıkışına yerleştirilecek* ***Femtometre*** *cihazı bize hasılat miktarını verecektir.*

2- ***Foto Voltaik Panel pVp;*** *En değerli araçlarımızdırlar. Bunlar tam fonksiyonlu, Araçlar ve OS den olmak üzere iki kaynaktan beslenen gerçek gelir kapılarıdırlar. Ölçümleri en kolay değerleri, sürekli üreten bu sistemler finansman açısından da en ağır nesnelerdirler. Üyelerin bir kısmı bunların alımını sağlarken bir kısmı da bunların duracağı yeri temin etmek suretiyle* ***Host Paydaş*** *olacaklardır.*

3- ***Çatılar (Host) ;*** *Bu mekanların sahipleri (****Hosting Provider****) projenin en çok görünen yüzünü temsil edecek paydaşlardır. Baş köşeyi onlara açmamız gerekir.* ***GES*** *(güneş enerji sistemi)*

*paylaşımında mekan sağlamak yoluyla yatırımcı olurken, öte yandan en yakın tüketici olarak da ayrıcalıklıdır. Enerji tüketim miktarı < kurulan **pVp** tesisi üretim miktarı olmalıdır. Ortaklık yapıları en az 30 yıl süreli olarak öngörülmüştür. Bu panellerin değişkenliğini etkilemez. Yapı sahibi HP, kendi alanında kurulacak GES için, yatırım toplam tutarının en az 1/3 kısmını karşılayacaktır.*

4- ***Finansman;*** *Yatırım tutarı, olabildiğince yüksek verimli paneller kullanarak geri dönüş süresini kısaltmak amacındadır. Bunun için panel mobilitesi sağlamayı hedeflemektedir. **Üretim yatırımı, işletme yatırımı** olarak 2 etap olan toplam yatırım, en az 3 gurup üzerinden karşılanacaktır. Bunlar:*

   *A) Fonksiyonel **Araç Sahipleri**; pVp ve diğer enerji üreten araçlar veya bunları **finanse edenler**. 1/3*
   *B) Kurulumun bulunduğu mekan sahipleri yani **tüketiciler**. 1/3*
   *C) Dijital teknolojinin en ileri araçlarıyla işletmeyi yönetenler **OS** . 1/3*

Bu model gerekli olduğu kadar çoğalabilir ve paylaşılabilir.

*Mevcüt sistemlerde uzun yıllar deneyerek zararını gördüğümüz her ne varsa çöpe atılmalıdır. Eğer 2040'lara hazırlanılacaksa, Alfa nesline geçiş öğretmenliği görevi vererek, **teknoloji kullanabilen nesiller** yetiştirmeliyiz. Ben 70 yaşından sonra bile bunları düşünebiliyor isem onlar dünyanın tozunu attırırlar. Buna eminim, yeterki kendilerine farklı açıdan bakabilsinler. Sapiens atalım, yerine yeni **TAMİNSAN**'ı koyalım. Böylece uzaya açılarak sonsuzluğa varalım, gerekiyorsa dünyayı ardımızda birakalım. Sevgili X kuşağı benimle var mı sınız?*

19 Mayıs 2019 Atatürk Ormanı Florya

Süleyman Bayramoğlu

Bu konu, Başka Dünya Düzeni için verimli olacağını düşündüğüm ve hala sıcak tuttuğum güneş enerjisi pilotajında şekillenmiş bir girişimdir. Emicilere ihtiyaç olmadan yeşil bir doğada yaşanabilir. Yeter ki insanlar Blok Chain ağında dizilsin, enazından %51 yalandan vazgeçsin.

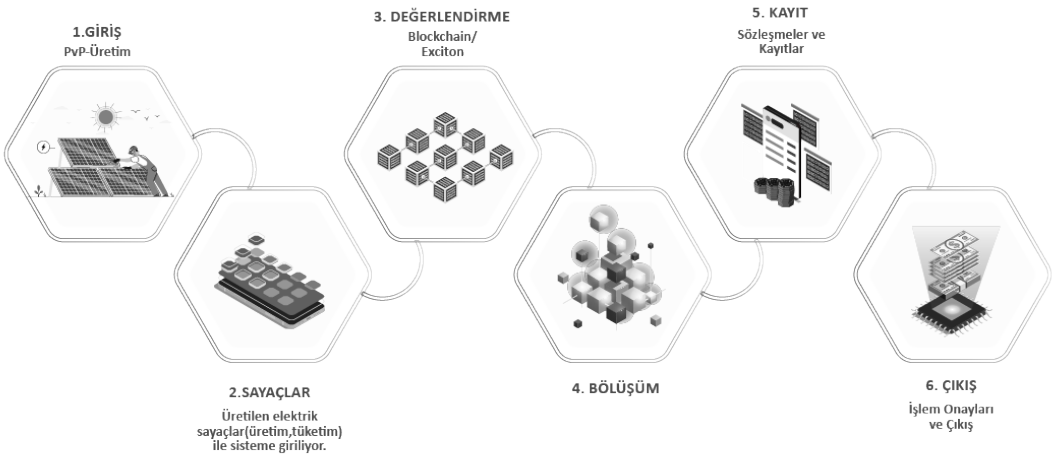

Size Novsen çağında kullanmanız için örnek ürün sunuyorum. Çizdiğim genel tablo sizi mutsuz etmesin. Mutlaka bir çıkış yolu vardır. Üstelik başkasını ezmeden, sömürmeden.

PEXa boru

EXCITON; evrensel yasalara uyan, **yaşamı** destekleyen **fotonların** ayak izidir... Mısır'ın 5000 yıllık **Güneş Teknesini** yürüten foton ellere bakınız.

Güneş parladıkça var olacak bu **Enerji** mutlaka ardınızda olur. **Gücünüz** kesilmez...

MUTLUSUNUZ

" **RADIX DLT** Android Wallet"

Ecolake de gezebilirsiniz.

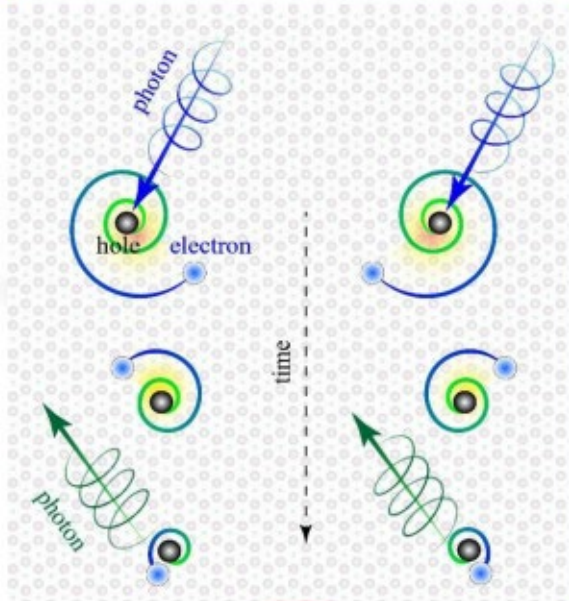

En yeni teknolojik ürün olan, **pVt** sayesinde **Güneş** den verimli enerji **toplama**k çok mümkündür. Bu enerjiyi 5 kat artıran **Heatpump** ile kullanma şansına da sahipsiniz. Sizi **Akıllı Sözleşme** tarafı olarak görmek istiyoruz. Zararlı CO_2 salan enerji düzeneklerine artık son verin.

Müşterimiz, Ortağımız *ya da* ***Destekçimiz*** olabilirsiniz.

HUZURLUSUNUZ.

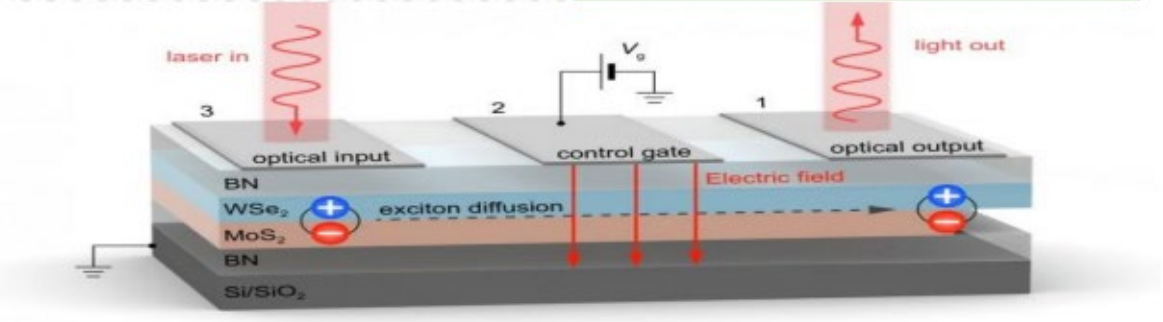

Buradan elde edilecek enerji ile kuracağınız uyumlu kooperatifinizde isterseniz ineksiz et dahi üretebilirsiniz. Hayalınıze bağlı...

ECOLAKE (Cooperation)

SİZE, YEPYENİ BİR TEKNOLOJİ, GERÇEK KAYNAKTAN ALINAN ENERJİ İLE SOMUT ve YARARLI bir ALAN AÇIYORUZ. BUYURUN CENNET BAHÇESİNDE YERİNİZİ ALINIZ. SİZDE 5 KAYNAKTAN BİRİNE SAHİPSENİZ HOŞGELDİNİZ! ...

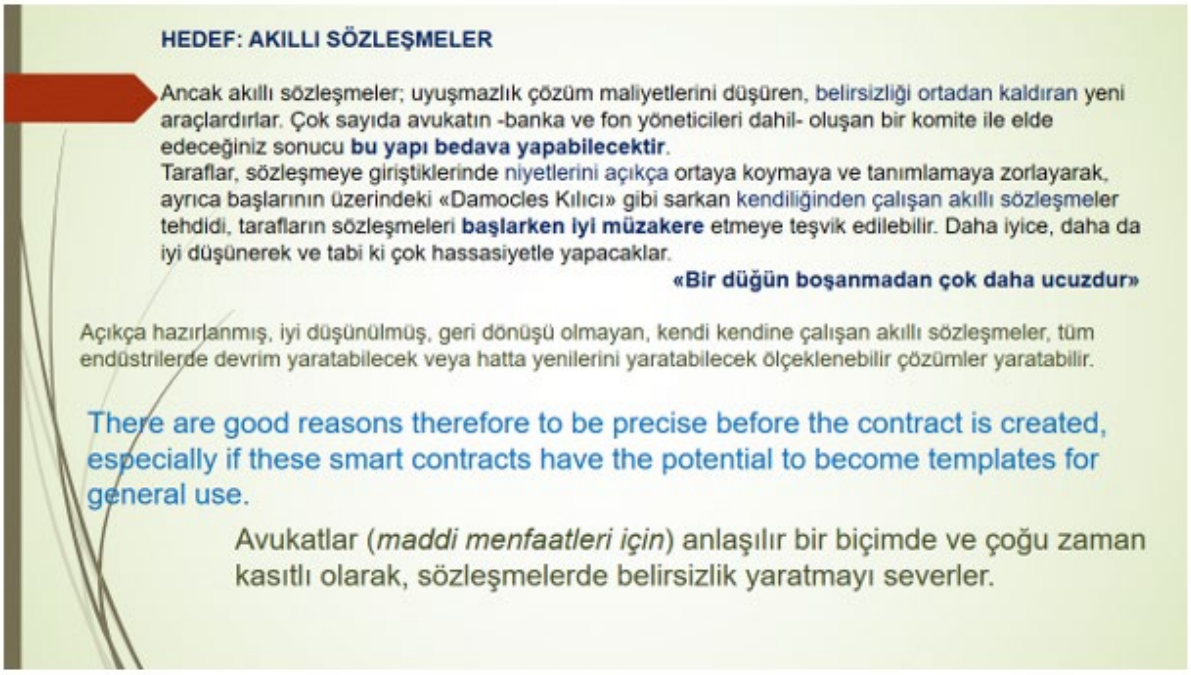

SİZE, YEPYENİ BİR TEKNOLOJİ, GERÇEK KAYNAKTAN ALINAN ENERJİ İLE SOMUT ve YARARLI bir ALAN AÇIYORUZ. BUYURUN CENNET BAHÇESİNDE YERİNİZİ ALINIZ. SİZDE 5 KAYNAKTAN BİRİNE SAHİPSENİZ HOŞGELDİNİZ! ...

EVRENSEL ADALETİ TÜM KARBONDAŞLARA ULAŞTIRMAK HEDEFİMDİR.

SON YILLARIM VE OKUMALARIM

Biraz geri çekilerek konu bütünlüğüne dönersem, bildiğiniz gibi ilk bölümde uzunca kendi hayatımı anlattım. Bir yaşamı yaşayan, içerden takip edince, ne kadarda kolay iz sürdürülebiliyordu. Bu kitabı yazana kadar, konuyu bu derece detaylı kavrayamamıştım. Kendimi dahi ne kadar tanıdığımı bilmiyordum.

Öncelikle yaşıtlarıma bir müjde vermeliyim. Korkmayın, Alzheimer illeti sizin gevşemenizden, yılgınlığınızdan doğuyor. Her yaşta cesaretle yaşama sarılırsanız mutlaka başarırsınız. Ben yazma yeteneğimi 50 yıl önce iş hayatına girerken dolaba saklamıştım. Uzun aradan sonra, ilk kez virüs sayesinde bir fırsatım oldu. Korkarak ilk sayfayı yazmaya başladım. Sadece kendi karalamalarım gibi başlayan yazı sonra kendi yolunu yaptı akarak göle döndü. Size geldi.

Nadasa terk edilmiş Anadolu toprağı gibi kazdıkça kendine geldi. Parmaklarım beynimden akan kelimelere bazen yetişemedi. Bazen 4 yolun birleştiği trafikte ‘dar şişe boğazı’ gibi, düşüncelerim birbirini ezer gibi oldular. Bu yeterliliği halen okuduğum kitaplarıma, kaliteli yazarlarıma borçluyum. Ölenlerine Allahtan rahmet diliyor, sağ olanların mutlu olmasını istiyorum.

Ben 82 kg, 1,70 m boyunda basit bir varlığım. Bu beden sadece beynimi taşımak için trilyonlarca biyolojik işlem yaptı. Proteinler değişik kalıba girdiler, ürediler, gerekli yere gittiler ve sonunda sistemden çıktılar. Halen yaşayan 8 milyar insanın, bireyler bazındaki eylemlerinin toplamından yaklaşık 1 milyon kat daha fazlasını iç dünyamda, kendime ait devletimde tek başıma gerçekleştirdim.

Doğanın bana sağladığı bu muazzam hediyeyi, içimdeki doğal devleti nasıl terk ederim. Herhangi bir soyut kavramdan beslenen, aklıma hiç

yatmayan ve içinde doğduğum topluma ait çürük kültüre nasıl teslim olurum? Olamazdım, olmadım da…

Oysa teslim olan, kendini kul sayarak yok eden, sürü olmakla övünen, hayali dua için elini göğe çeviren, özgür ve mutlu yaşamayı tanrıya karşı isyan sayarak reddeden yakın çevrem, beni çok korkutuyor. İnsanın doğal omurgasını eğen, anlamsız ritüelleriyle bile eziyet oluşturan, bireyi kul olmak için aşağılayan bu sisteme teslim olmamalıydım. İçimden gelen sese uydum, beynimin girişine bariyer koydum. Teslim alamayınca, üzerinizdeki sömürüsünü sürdüremeyince, zorbalaşan devletten oldukça uzak durdum. Kendime karşı onu zararlı buldum…

Aldığım eğitimle pekişen ve Atatürk'ün aydınlık kişiliği ile yumuşatılan yeni devlet sistemini, laik cumhuriyeti benimsedim. Lise yıllarımda okumalarım ve deneyimlerimle kurumları tanıdıkça yozlaşmaları net gördüm. Devlete, dindar olduğum ömrümün ilk 12 yılından daha az sürede, on yılda (1971 askeri muhtırası) inancım kalmamıştı, ona da yabancılaştım. Bir daha asla onu benimseyemedim.

Bu iki kurumun karşılaştırılmasında;

A- Dinler kutsal zırhlarını eski yıllarda giydikleri için, daha derinde olan yalanları, uzun dönem saygı görmüş, yıllarca kullanılmaktan dolayı da ustalaşmıştı. Deşifre edilmeleri uzun sürdü. Hele hesaplaşmayı hayali ötedünyaya atmaları, müthiş bir maharetti.

B- Devletin ise yanlışları benim için çok kolay anlaşılıyordu. İşi iğdamlara taşıyınca 1970'lerde de 'yalancı devleti' iyice tanımıştım.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinde okuyunca devleti kolayca deşifre edebildim. Şans eseri 1960'larda Rize'de kuran kursunda dini teşhis ettim için, içinden bakarak dini de teşhis edebildim. Bu iki yapının da bana hiçbir yararı olmayacaktı. Zararını da ülkeme, zorunlu kira ödemesi gibi kabul ederek rahatladım.

Asıl belalı kültür, **ticarete** dair yaratılan soyut **kültürdü**. Bir önceki bölümde kısmen anlattım. Ona dair ilk sahtekarlığı 10 yaşında keşfetmiştim. Köylerin birleştiği ve benim de ilkokulu okuduğum bir nahiyede, ticaret yapan bir yakınımın kendi kardeşine veresiye verdiği malzemenin fiyatını, 2 kat fazla yazmasına tanık olmuştum. Meleklerin omuzumuzda olduğuna inandığım o dönemde, ticaret hırsının melekleri nasıl rüşvete boğduğunu görmek, beni çok sarsmıştı.

Sonrasında yoksulluğun esaretini kırmak, kendim ve yakın çevremde sosyalizasyon yapmak için girişimciliğe karar verdiğim 1970'lerde tekrar ticaretle yüzleştim, çetin bir hesaplaşma yaşadım.

O yıllarda Deniz Gezmiş ve arkadaşlarıyla dahi, sosyalizm ve devrim konusunda ayrı düştük. Onlar; İstanbul Hukuk Fakültesi merkezli başlayan Devgenç ile sol öğrenci hareketlerini, yetersiz bularak Ankara'ya gitmişler ve DEVGENÇ'in yerine THKO'yu kurmuşlardı. Benim ise aynı yönde gitmem, hatta düşünmem mümkün değildi.

Hulasa dindar olandan komünizmine kadar, tüm örgütlenmelerden uzak kalmalı ve kaçmalıydım. **Tek kişilik örgüt** en güçlü olanıydı.

Bende kendime döndüm ve tek kişilik bir örgüt kurdum!...

Amacım çok güçlü olmaktı. Kendimi ve yakınlarımı kurtarmak ideallerimdi. Bunun için uygun araç, yani paranın elde edilmesi gerekliydi. Ama Nasıl?

İkinci Dünya savaşından sonra doğduğum tarıma dahi uygun olmayan yamaçlık köyümüzde, sevgili dedem sayesinde hayvancılık yaparak geçiniyorduk. Babam ise iyi inşaat ustası olmasına rağmen 20'li yaşlarında Erzurum'lu Kadiri şeyhe kapılarak din adamı olmuştu. Ben üniversiteye başladığımda bir oğlum, 4 kardeşim ve bakılması gereken dede ve nineden oluşan 9 nüfustu. Hepsi babamın aldığı 270 TL tutarındaki imamlık maaşına bakıyorlardı.

Yeterli toprak yoktu, dedem yaşlandığı için hayvancılık da yapamıyorduk. Sadece vekil imam maaşı giren bir evde yaşayan, müspet eğitim düşkünü, imansız ama azimli bir gençtim. Sadece öğrenmek yetmezdi. Girişimci de olmam gerekiyordu. Bu kötü koşulları değiştirmeliydim. Asla **Teslimiyet Yoktu**! Çözüm ve Çıkış yaratmalıydım.

İlk bulduğum iş, üç katlı küçük bir otelde gece koridorlardaki sobalara belli aralıkla kömür atmak, karşılığında bir şezlongda uyuma hakkıydı. İşten memnundum, ancak üniversitede sınıf arkadaşlarım benden kaçıyordu. Zira üzerime yerleşen linyit kokusu ve tozu onları rahatsız ediyordu. Bir karlı gecede donmamak için Aksaray ve Fatih civarındaki otellere sığınma girişimi sonucu bu iş fırsatı doğdu. Birkaç başarısız denemeden sonra, Fatih İtfaiye durağında "Yıldız Palas" isimli ilk iş yerimi bulmuştum. Patron, Abidin isimli tonton bir amcaydı. Bana acıyarak bir iş uydurmuştu, '**Soba Yakıcı**'. Kendisine hep minnet duydum.

Sonraki yıllarımda, 1969 da, altı ay kadar sokaklarda yatarak üniversite eğitimini yapmam bana çok yaradı. Kesinlikle çözmem gereken acil sorun geçim derdini yok etmek, hatta mümkünse tolumdaki orta sınıfın bir 'tık' üzerine çıkmak, yakın ailemi taşımak ana hedefimdi.

Bana göre ülkeyi kurtarma ideali dahi, bu tüme varım yöntemiyle çözülebilecekti. Ben kendi devrimimi yapmaya başladım. Silah yok, şiddet yok, slogan yok ve en önemlisi örgüt yoktu. Ben ve benim devletim bana yeterdi. İşte Deniz'lerden böylece ayrıldım. Özetlersem; ilk 12 yıl koyu dindar, sonraki 10 yıl koyu cumhuriyetçi ve son 8 yılda devrimci olan ben, artık sadece **iyi bir girişimciydim**.

Tüm geniş çevremi ve kültürleri, sempati dünyamdan çıkardım. Onların çekim alanından uzak durarak yarattıkları girdaplarına düşmekten kaçındım. Yaklaşık elli yıl önce kendi bireysel devrimimi böylece yaptım.

Zor soru şuydu: kapitalizme ve tüketim toplumuna, hele çocukluğumdan itibaren düşman olduğum sefil ticarete nasıl girecektim? Bana yabancı bu ahlaksız kültür, ne dine ne de devlete hiç benzemiyordu. Tasarlanamaz cesamette her şeye nüfuz etmiş, büyük bir zebanıydı... Onunla nasıl ilişki kuracaktım?

Ben ticareti düşününce bile tüylerim diken oluyorken bu görev nasıl yürütecektim. Zordaydım, günlerce aradığım çıkış yolu bir an beynimde belirdi.Bu fikir, adete zindan mahkumunun, soluksuz kalınca ağzını yapıştıracağı, içinde olduğu zırhtaki küçük paslı bir delik gibiydi. Peki ağzımı oraya nasıl dayayıp, nasıl soluk alacaktım?

Ticaret benim için çok zor seçimdi. Zorluk, beynimi ve bedenimi yaptığı işe inandırmak, kişiliğime aykırı işi benimsemekti. Fakat bir anda 2 yıl önce Rize'de yazdığım cinayet konulu bir tiyatro oyunu aklıma geldi. Oyunda katil rolünü verdiğim kişiyi, benim oynadığımı hayal ettim. Rol gereği cinayet işlemek elbette insanı katil yapmıyordu. Harikaydı! Benim yapacağım da bu olacaktı. Beynim kendisine mantıklı bir çıkış yolu bulmuştu.

Ticareti tam benimsemeden, parayla arama mesafe koyma kaydıyla girişimci bir iş insanı olabilirdim. Ne de olsa daha önce de dini alanda benzer bir rol yapabilmiştim. Orada kullandığım uygulamayı yaparak, sanal ticaret yapabilirdim. İdealize ettiğim hedefi tutturunca bırakmak kaydıyla işe başladım. Parayla arama profesyonellik girdi.

Ticari faaliyetimi bulunduğum ortama inanmayan biri olarak 50 yıldır sürdürüyorum. Uzun ticari yaşamıma dair çok ilginç hikayelerim vardır. Belki ilerde iş hayatımla ilgili birkaç kitap bile yazabilirim.

Fakat şimdilik, şu hususların altını çizeyim yalnızca;

Gerçek profesyonellik parayla iç içe olup aynı zamanda ona mesafeli durabilmekten geçiyor. "Aile ve özelimi işe karıştırmıyorum, zira ben tam bir profesyonelim." bilinen deyişi, bana biraz komik gelmiştir. Bu tanımı kim yaptıysa bence doğru değildir.

Bana uygun olan faaliyet alanlarında girişimler yaparak, ilk 20 yıllık süresinde, 5 şirketten ibaret aile holdingini kurdum ve 30 yıl öncesinin rakamlarıyla yaklaşık 6 milyon dolarlık bir seviye ulaştım. Bu benim girişimcilik yürüyüşümde maksimum hedefimdi. Hedefi tutturdum ve bayrağı devredecek hale getirdim. Ancak bazı nedenlerle, işleri devralacak kişiyi bulamayınca, 1990'larda ilk durdurmayı, tasfiyeyi gerçekleştirdim. Sonrasında sadece girişimcilik ve yaratıcılık içeren daha hafif işlere yöneldim. Böylece ağır tempodan kurtulmak sağlık ve mutluluğumu da korudu. Kitap okumalarına ve torunlarıma bol zaman ayırdım. Bu yeni dönemde yine de enerji üretmeye yakınlarım ve sevdiğim insanlara desteğe devam etim.

Anlayacağınız şu ki, karşıma aldığım kültürler sayesinde, hayatımı çok olumsuz şartlara rağmen tama yakın verimlikte sürdürdüm.

Bunu nasıl mı başardım?

Basit cümleyle açarsam, **yaşam stratejimi en dipte** kurdum. Tam zeminde, hatta bir ara söylemiştim, biraz sıfırın altından başladım. Tanrıyla birlikte **şansı da** kitabımdan attım. Yardım beklentim hiç olmadı. Hele "Mandaya umut lapa yapılmaz." sözünü hiç unutmadım. Ben insanlığı kurtaracak master algoritmayı bilecek donanımda değilim, ancak kendi **hayat algoritmamı işletip sonuç almış biriyim**.

Orhan Pamuk'un "Bir Kitap Okudum Hayatım Değişti." cümlesi beni anlatıyor gibi… Bu bölümü tek Nobel ödüllü romancımıza adıyorum. İlk kez adını 1979'da, Milliyet Roman Yarışmasında aldığı birincilik ödülüyle duyduğum yazarın, severek okuduğum bazı kitapları var. Bunlardan 'Masumiyet Müzesi' soluksuz okuduğum değerli bir eseridir.

Hayatımı değiştiren okumalara gelince, ilk sırada;

MASTER ALGORİTMA vardır.

Az girdiyle kurulan algoritma ya hiç çalışmaz ya da çalışırsa **Master Algoritma** olur.” diyen ünlü bilim adamı **Pedro Domingo.**

Yukarıdaki konuyu soğutmadan, kitabın kapağını ve 74. sayfasını sizinle paylaşıyorum. Yapay zekâ konusunda çok ünlüdür. Kendisi Washington Üniversitesi Bilgisayar bilimi profesörüdür. Sayesinde insan elinin ne kadar önemli olduğunu öğrendim. Sizin de ‘**başparmak sever’** olacağınızı, bazen benim gibi saygınızın ifadesi olarak öpeceğinizi umarım. Biyolojiyi iyice okuyarak bütün bedeninizi öğrenince, karamsar olmaya hiç de hakkınızın olmayacağını göreceksiniz. İnsan elinin çeşitli iş görme kapasitesi, nesnelerde ‘isviçre çakısı’ olarak bilinen çok sayıda aleti bir bedene yerleştırmeye benzer. Gerçekten bizim teknolojimizin anahtarı, doğa bize doğarken hediye etmiş olduğu, bedenin en uygun bölümüne taktığı, o küt baş parmağımızdır.

Pedro, kitabın ön sözünde “Ototonom bir aracın kullanıcısının çalışma programını bilmesine gerek yoktur. Zira araç sizi izler ve isteklerinizi öğrenir yerine getirir.” diyor.

Yeni nesil akıllı nesneler, bize bakarak öğreniyorlar. Yeni doğan bebekle aynı yolu takip ediyorlar. Üstelik onların biyolojiden kaynaklanan hantallıklarını da barındırmadan hızla yol alıyorlar.

Bilgisayar bilimi 1945 savaş sonrasında, bizim kuşakla anlamlı varlığa dönüştü. Benim bebekliğimde onların minik deliklerden öte bir anlamı yoktu. Farkında olmadan bilgisayarla yarışmışım. Ayrı evlerde ve bahçelerde olmamıza rağmen **aynı zamanı kullanmışız**. İlk okul ve okuma yazma öğrenmem, iştahla bilgiye saldımama fırsat sağladı. Beynimde oluşan veri deposundan ilk eserlerimi 1962 de ürettim. Benimle aynı yaşta olan Ray Kurzweil, IMB 650 oda büyüklüğündeki ilk bilgisyarını ülkesinde ziyaret ediyordu. (Anılarından öğreniyoruz ki; harçlıktan biriktirerek edindiği 1000 $ ile kullanmaya gittiğini ve saat ücretinin 10.000 dolar

olması onu sadece bir yıl bekletmiş sonunda fiyatı 10 kat düşmüş) Gördüğünüz gibi bizimle yaşıt olan bilgisayar bugün kendi algoritmasını yazıyor.

Eskiden değerli olan, çok okuyarak bir nevi bilgi küpü olmak da son 30 yılda anlamını yitirmeye başladı. Zira dijital ortamda bizi milyonlarla çarpan bilgiler, büyük veri depolari var.

Yapay zeka tarihinde önemli dönüşüm, kendi eylem kararını verebilme yeteneği kazanmasıyla sağlanmıştır. Bu yetenek bazı algoritmalara dayanıyor. Bilgisayarlara başlangiçta kendi algoritmalarımızı yüklüyorduk, çokta amatör el işi gibiydiler. Başparmağımıza bağlı, yeteneğimize uygun çıktılar üretebiliyordu programladığımız makineler.

Başlangıçta sadece biyolojik sınırlarda dolaşan biz insanlar, teknolojinin verdiği imkanla ancak kendimize benzer, kapasitemiz kadar iş gören makineyi yarattık. Son yıllarda bize bağımlı, kapasitemizle sınırlı olmak, makinelere yetmedi, devreye evrim algoritmasını ekleyerek kendi kendilerini geliştirmesini sağladık. Yapay zeka bizden koptu, şimdilik iyi de oldu!.. Fakat atladığımız bir husu vardı. Bizim beyin ile başparmak arasında **bilgi paylaşım hızımız saniyede 120 m** iken (Miyelinle kaplanmış nöron kabloları sayesinde), bizimle akran **Robot** Asimolarda, **hız 300 bin km** olmaktadır. Görüldüğü gibi hiçte adıl bir yarış değildir. İşte bu yüzden algoritmalar üzerinde derinlemesine araştırmalar yapan, aşagıdaki eseri hepimiz iyice okuyarak geleceğe ait hazırlıklı olmalıyız diyorum.

Son olarak tüm bilişim dünyası, iki harfli alfabeyi, algoritma sayesinde cümleye dönüştürebildi. Anlamlı işgörür sentezler dahada artacak, algoritma bilgisi ve bilimiyle gelişmiş oluşacak. Şimdilerde **Silikon** Vadisi ve oranın bilgi kaynağı **Standford Üniversitesi**, dünyanın seçkin teknoloji merkezinde habire algoritma üretebilen insan üretiliyor. Ayrıca Singularity Üiversitesi ve Suudi vatandaşı Sophia de anılmalı.

Master Algoritma 2015 yılında orjinal, 2017 de Türkçesi yayınlamıştı. O yılın yazında ‘**Zeus Alteri’** civarında ki yazlık evimde onu okudum.

Yazar eserin ortalarında, ‘**Evrim: Doğanın öğrenen algoritması’** diye başlık atmıştır. **Darwin** tarafından 1856’da yazılan Türlerin Kökeni adlı eserde görüldü ki evrim algoritması canlılar tarafından **4 milyar yıldır** kullanıyor. Ancak o dönem DNA bilinmediğinden kesin tanım için 1953 tarihi beklenmiş. James Watson ve Francis Crick DNA ile ilgili büyük keşfi gerçekleştirince **Neo Darvinizm** çağı başladı. **Pedro**’nun deyimiyle “evrimin ikinci perdesi açılmıştır: **invivo** değil **insilico** ve milyarlarca kez daha hızlı…”

Robotik Park alanında milyonlarca robot askerler rekabet ederek öğreniyor. Başarılı türler ise **öjeni** (eugenic) yasağına takılmadan çoğalıp duruyor. Sizce gelecekte **invivo** olarak var olma şansımız ne kadardır?

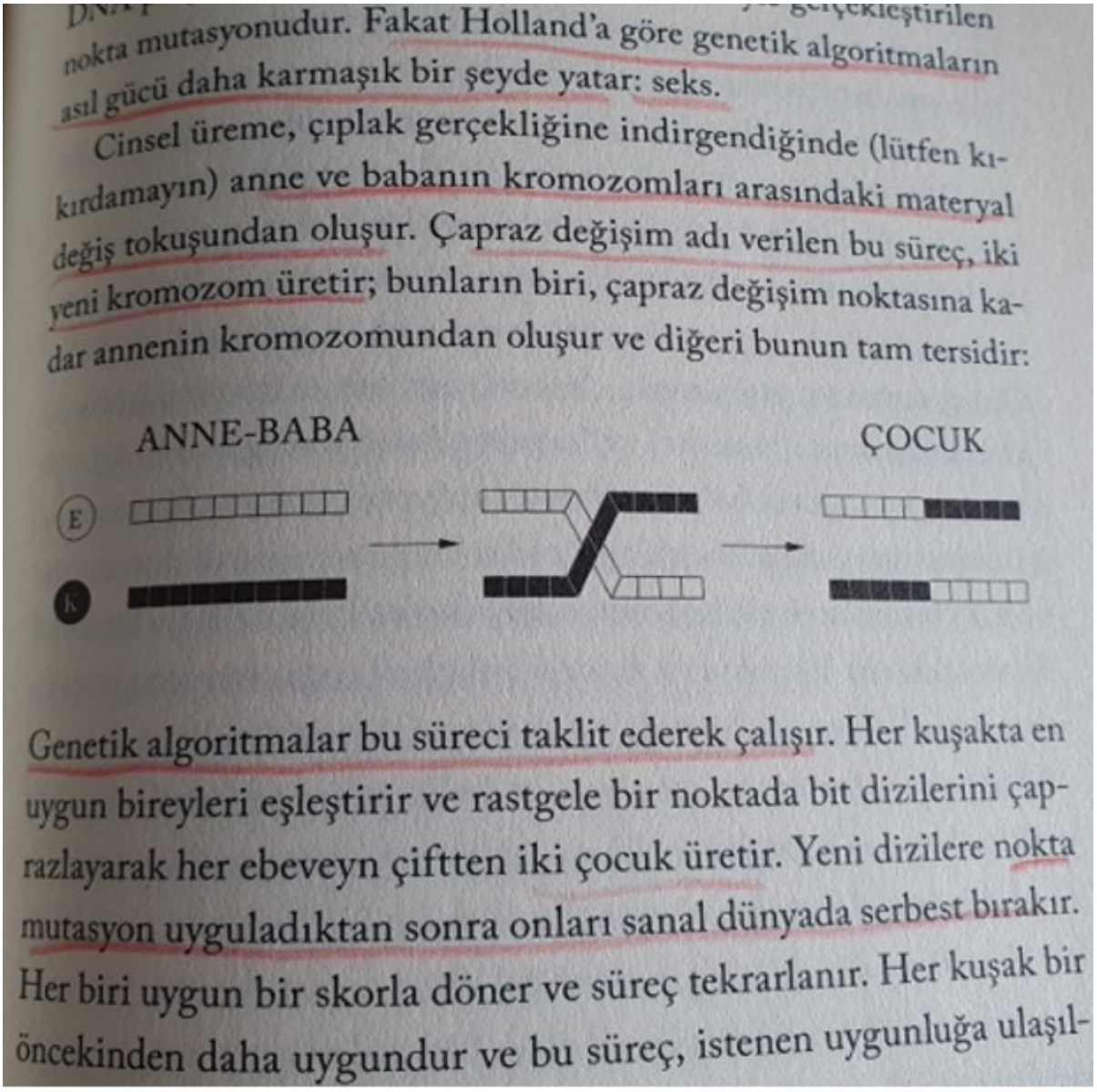

nokta mutasyonudur. Fakat Holland'a göre genetik algoritmaların asıl gücü daha karmaşık bir şeyde yatar: seks.

Cinsel üreme, çıplak gerçekliğine indirgendiğinde (lütfen kırdamayın) anne ve babanın kromozomları arasındaki materyal değiş tokuşundan oluşur. Çapraz değişim adı verilen bu süreç, iki yeni kromozom üretir; bunların biri, çapraz değişim noktasına kadar annenin kromozomundan oluşur ve diğeri bunun tam tersidir:

ANNE-BABA ÇOCUK

E

K

Genetik algoritmalar bu süreci taklit ederek çalışır. Her kuşakta en uygun bireyleri eşleştirir ve rastgele bir noktada bit dizilerini çaprazlayarak her ebeveyn çiftten iki çocuk üretir. Yeni dizilere nokta mutasyon uyguladıktan sonra onları sanal dünyada serbest bırakır. Her biri uygun bir skorla döner ve süreç tekrarlanır. Her kuşak bir öncekinden daha uygundur ve bu süreç, istenen uygunluğa ulaşıl-

Vardığımız son durakta, önümüzde sadece 2 seçenek kaldı. A) Ya insan oğlu **dijitali** araçları çok kolay **kullanacak** kadar akıllı olabilecek. B) Yada metalik araçlara teslim olarak silikon gemisine binecektir.

İnsan olarak kalmak için, yalanlarla şişirilmiş ağır bagajlardan kurtulmuş olmalıyız. Gelecekte yanımıza almamamız gereken şeyler şöyledir: Başta **gelenek ve iman**, yönetsel soygunları örtücü yasa, hiçbir değer üretmeden sadece satmayı teşvik eden piyasa olduğunu unutmamalıyız. Şayet yeni yola girebilirsek, bize ait 5 duyudan esinlenilerek geliştirilen YZ algoritmalarını yazanlardan biri de biz oluruz. Yeni açılan kapılardan geçerek aklımızı BigData kaynağına bağlayarak verimli ve **mutlu olarak yaşarız**. Bu tanımlamada sizi çok yüksek bir zirvede beklediğimizi anons ediyoruz. Hedef size kolay gelmeyebilir. Everest'ten daha yüksek bir yere koşmalısınız, haliyle zor bir seçimdir. Kararı siz vereceksiniz. Eğer bunu yapamayacaksanız o zaman **teknolojiden uzak** durur, size uygun bir mağaraya çekilir, geleneklere bağlı eski alışkanlıklarla **mutlu olarak ölürsünüz.** Bugün 500 yıl önce Shakespeare söylediği gibi **"Olmak ya da Olmamak**" durağındayız. **Eski** insanlığın son durağı, **Taminsan'nın** ilk durağı…

Benim okumalarımda vardığım kanaat böyledir. Şimdi size Master Algoritma (MA) da özetlenen tabloyu sunarak, benzer merkeze kendinizi koymanızı, sizin MA olmanızı, böylece benzer yönlerinizi bulmanızı istiyorum. Mesela ben tabloda dört duyumu buldum fakat tat alma duyumu göremedim. Umarım siz bulursunuz, lütfen beni bilgilendirin. Haliyle size sunduğum bunca bilginin minik bir bedelini de ödemiş olursunuz… Yoksa sizi arkadaş seçme algoritmamda negatife alırım.

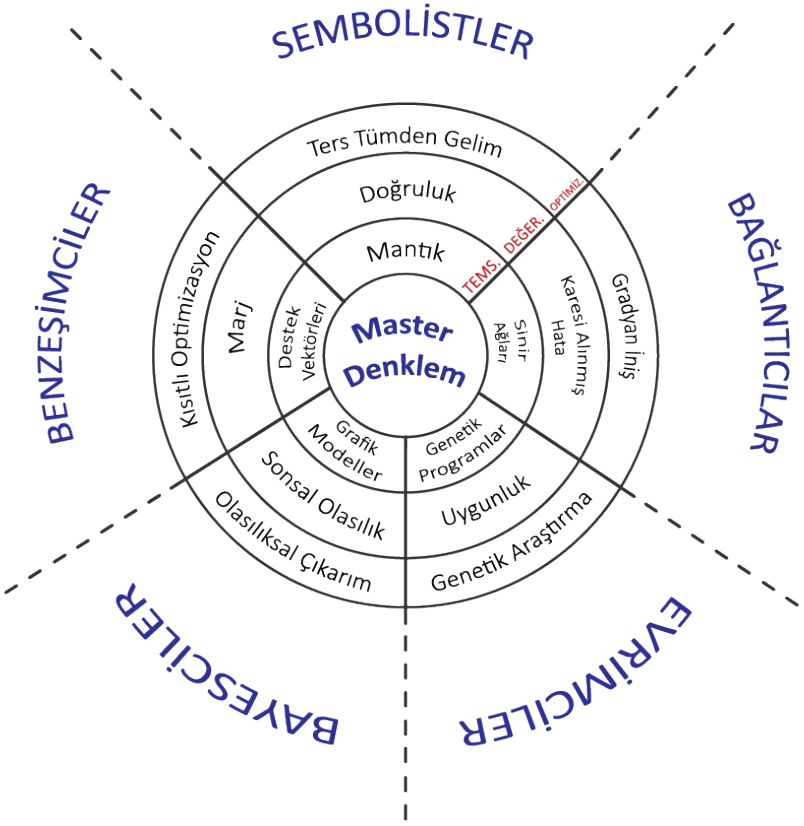

Burada Master Algoritma başkenttir. Optimızasyon Kasabası eş merkezli 3 daireden oluşur. Tepede Değerlendirme Kalesi altındaki algoritmalara sürekli emirler yağdırır. Beş köşeli bayrakla 15 parçaya ayrılmış, yani 3 halka 5 sektör halinde bir tasarım söz konusudur.

Yeni bilişim evreninde; bilgi sahibi ve erkin bilim insanının 400 sayfaya sığdırdığı, bilişim dünyası ve **akıllı sistemlerin iç işleyiş** sırlarından bir görüntü sundum. Bu yeni everene geçerken yorulmanızı gideren bir MUSKA katlayıp muşambalayınız ve beyninize takınız!..

Ben de bu arada diğer önemli kitabı anlatmaya geçeyim.

GELECEK ŞOKU

Alvin Roffler

Şimdi sizinle 1970'lere geri dönelim. Benim 20'li yaşlarımda hukuk öğrenimi gördüğüm, iş yaşamına alışmaya çalıştığım yıllara…

Anadolu kültürlerinde mistisizm önemli yer tutar. Tıpkı Amerika yerlileri gibi, Şamanist temel üzerine inşa edilmişiz. Akdeniz ülkesiyiz, sıcak kanlı insanlarız. Aklımızdan çok duygularımızın emrindeyiz. Ben de ne kadar okursam okuyayım bu mayalanmadan kurtulup tekrar süt olamadım. Hep yoğurt olmanın getirdiği yerden bakarak olayları kendimce yorumladım.

Amerikalı ünlü Fütürist **Alvin Toffler**, benim bilgi dünyama o yıllarda dahil oldu. Türkçesi, 1974 Altın Kitaplarından çıkan ve Türkçe adıyla **'ŞOK'** adlı kitabı beni çarpmıştı. Hatta şoka uğrattı. Tam da kültürlerle savaşan beynim gerçekten onunla maya tuttu.

Bazen bilim duyguları, sınırlayan kuru ve kekremsi akıl tatsızlığı taşır. Bu metalik kokuyu hayran kaldığım Toffler için uygun bulmadım ve onu 'gelecek falcısı' olarak nitelendirdim. Bu falcı, bundan tam 50 yıl önce "**Geleceğin Sosyolojisi"** üzerine kafa yoran, nadir insanlardan birisidir. Onun sayesinde, kültürlerle ilgili çatışmalarımda zaferler kazanabildim. 'The Culture Consumers' çalışmasıyla ünlendi. Fakat en kapsamlı toplumsal analizlerini 'Şok' ile duyurdu. Şans eseri onu zamanında okuyarak gelecek konusunda bilgilendim.

Alvin Toffler (3 Ekim 1928 - 27 Haziran 2016); sayısal devrim, iletişim devrimi, şirket devrimi ve teknolojik tekilliği tartışan çalışmalarıyla bilinen Amerikalı yazar ve Gelecekçi. WP

Diğer önemli gelecek tahmin kitabı ise, 1980 de yayınlanan '**3.Dalga'** kitabı oldu. Benim okumalarımın ağırlık merkezinde temel bilimler olmasına rağmen, bu dahi sosyal bilimci ile de tanışmam bana çok şey kazandırdı.

Toffler; bilişim teknolojileri ve uzay yolculuklarında aranan isim olmamasına rağmen, henüz toplumlara yayılmamış olguları, ileri tahmin gücüyle sezerek yazılara dökmesi mükemmeldi. Fikirleriyle yetmemiş, ortaya koyduğu teoriler dair dernekler, enstitüler önermiştir. Bu beni çok fazlasıyla ilgilendirdi, haliyle avukattım.

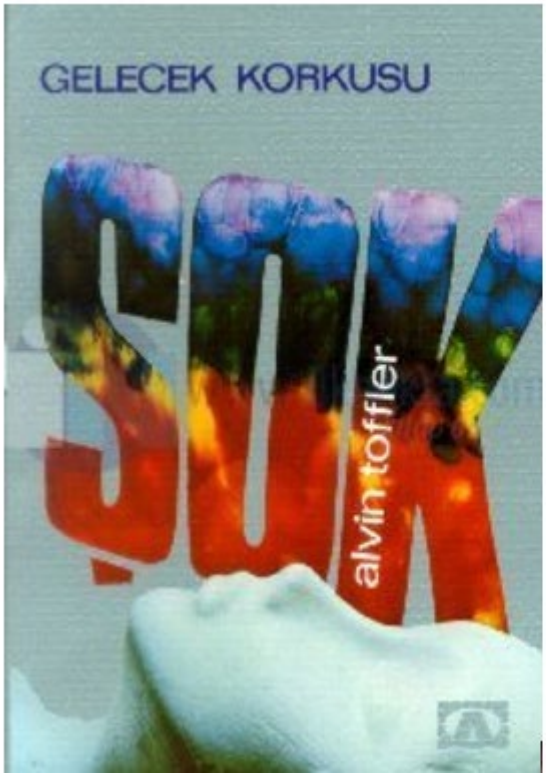

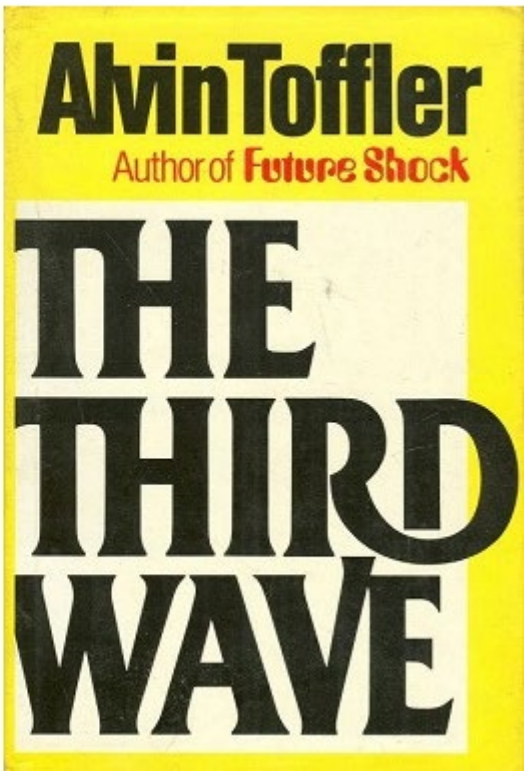

Gelin bu kitaplara geçmeden bugüne bir bakış atalım.

Benim yaşam parantezime denk gelen en önemli sivil toplum örgütü olan Dünya Gelecek Topluluğu (**WFS** World Future Society 53 yıllık), 1967 yılında Edward Comish ve Toffler tarafından kurulmuştur.

"Gelecekte pasif gözlemci olamayacağımızı, ancak aktif yaratıcılar olacağımızı düşünüyoruz. Biz reaktif değil, yaklaşımımızda proaktifiz. Bozuk sistemleri düzeltmekle değil, eskilerini geçersiz kılabilecek yeni ve geliştirilmiş toplumsal sistemler oluşturmakla ilgiliyiz" WFS

Halen faal olan bu derneğin vaktiyle en önemli üyesi AlvinToffler'di. 'Şok' kitabıyla biraz da bu derneği anlatır. Kitapta uzun uzun gelecek toplumunu nasıl kuracağımızı ele alır ve irdeler. 'Şok'da' önce döneminin bilimsel gelişmelerini gözleyerek ortaya çıkardığı toplum dinamiklerine dair etkilerin, uzun bir envanterini yapıyor. Sonra da kendi önerilerini sıralıyordu. Dönemin aydınlarını sallayan kitapla tanışmam tam üniversite yıllarıma denk geldi. Ne sağı ne solu kayıran bu objektif toplum bilimci, gazeteci yazar, bana yaşam boyu yararlı olan ön görüler kazandırdı.

Kitap son sözünde söylendiği gibi, “Gerçekte kitabın temel amacı teşhistir. **Teşhis iyileştirmeye giden yolda en önemli adımdır**.” Benim de bu denemeyle yapmaya çalıştığım da sadece kendi bireysel penceremden çevreye dair bir teşhis koymaktır.Toplumcu olduğum yıllar artık geride kaldı. Şimdi tam bir bencilim. Toplumcu olan yazarımızın, bugünkü sosyal medyada olanları, 15 yıldır kendiliğinden röntgeni çekilen insanlara dair belgeleri görse, benden daha fazla bireyci olurdu kanaatindeyim.

Tüketim toplundan bahsederken birkaç gelişmiş ülke kastedilip ve hastalığın grip gibi geçici varsayıldığı zaman, elli yıl arkada kaldı. Böylece iyimser olma şansımızı yitirdik. O gerçekten bir ütopya idi.

Eğer o yıllarda okumasaydım toplumu daha az tanımış olacaktım. Onun toplum dediği benim ise kültürler olarak alt bileşenlerden baktığım yer, daha soğuk ve solgun siluete sahip. Bunu netleştirmek oldukça zordur. Şimdiye kadar yapmaya çalıştığım asıl tanım, birçok insan için yeterince netleşmedi.

Ülke/Toplum soyut bir tanım. Onu teşkil eden alt toplulukları anlamak daha kolay, ancak yine de soyutturlar. Bunlara akılla bakarak anlamak güçtür. O yüzden bu sistemdekileri kullanan ‘**Emiciler’** için bunlar mutlaka olmalı ve topluma kendi yararları için ‘**iman sosu’** mutlaka eklenmelidir.

İman, insanın beyninde sabitlenen güçlü bir bağdır. Bu bağlanma olmadığı takdirde toplum oluşmaz, haliyle insansız katılım olmaz. Sistemin içeriği insandır onsuz toplum denen biçimi kazanamaz. O nedenle ‘önce **Ben’** tanımını kendi hikayemle ortaya koymak istedim. Çok yalın, sansürsüz, ‘benin’ doğal davranışını resmetmek, benim yapabileceğim en açık tasvirdi. Buraya kadar bunu yeterince verdiğimi düşünüyorum. Gelecekte bazı okumalarımı daha paylaşarak tamamlayacağım.

Muhtemelen siz de kendinizden yola çıkarak, varsa inancınızı kısa bir anda etkisiz hale getirerek beni doğrulayabilirsiniz. Ya da yanlış

yaptığım yerleri bana öğretirsiniz. Böylece bütün yüklerinizden kurtularak, akıl rehberliğinde kendi tanımınızı yaptığınızda, zaten toplumla olan yapışıklığınız bağınız çözülmüş olur. Bir kez olsun kültürünüzden ayrıldığınızda tüm gerçekliğinizi keşfedeceksiniz.

İnsan kendini bilmelidir. Yunusun deyimiyle: "Sen kendini bilmezsin. Ya nice okumaktır." Sizin muhtemelen gerçekle hiç temas etmeden algı ve inançlarınız (kültürünüzün kodları) doğrultusunda öznesi olmadığınız hayatı terk ederek, diğer cansızlar arasına katılırsınız.

Master Algoritma yazarı Pedro Domingos "**Hayat sizinle çevrenizdekiler arasında oynanan bir oyundur**." deyişi, eğer çevreyi sizden ayrı bir olgu olarak algılayamıyorsanız siz yoksunuz. Demek ki; tam bilinçlenmeden sadece metabolizma olarak enerji kullanmış varlıktan öte bir karşılığınız olmamıştır anlamına gelmektedir.

Ben her zaman Kültürden kopuk yaşadım. Ne kadar onunla karıştırılıp çalkalandım ise su/zeytin yağı misali hep ayrı kalabilmiştim. Benim için oldukça kolay olan bu durum, sizler için çok zor olabilir…

Ancak gömüldüğünüzde, üstünüze yığılan çöpleri hızla ileri atılarak silkeleyebilirsiniz. İş görmez bu ağırlıklar ya geçmişten ya da yaşadığınız çevreden üzerinize dökülür. Size çıkış için yalnız gelecek kalıyor. Eğer bilgi ve sezilerinizle çıkışı yakalarsanız korunursunuz. **Çevreyle geçinebilmek,** özellikle gerekli bir niteliktir. Çatışmadan **enerji yitirmeden** varlığınızı sürdürmelisiniz.

Yoksa onun gönüllü yönetileni olduğunuzda siz bitmişsiniz demektir. Bütün varlığınız soyut bir kavrama kurban olarak sunulmuştur. Her sunakta kesilen kurbanlar, kutsal ruhlar tarafından 'Emicilerin' sindirim sistemine ışınlanır. Siz de o obez midede yerinize istiflenirsiniz. Kurtuluşunuz kültürlerden arınmış gerçek bilgiler almanıza bağlıdır.

Tam elli yıl önce değerli gelecek toplum bilimcisi Alvin Toffler diyor ki;

“Kutchins, öğrencilerine çağdaş toplumu öğretmeye çalışan öğretmenleri, ‘şimdilik’ mezhebinin üyesi olmakla suçladı.” Devamla “şimdiki zamana göre öğrenim yapmak saçmadır.” diyor. Bundan 45 yıl önce “Yarının teknolojik sistemleri… Makineler, fiziksel maddeleri, insanlarsa bilgi ve kavramların akışıyla (algoritma) uğraşacaktır. Makinalar (robotlar) rutin görevleri, insanlarsa akılcı ve yaratıcı görevleri üstlenecekler.” demiştir. Oysa bugün ikisini de YZ üstleniyor.

O yıllarda **İleri Sanayi** tanımı 10 yıl sonra “3. Dalga” olarak yazdığı kitapta, ‘**Bilgi Toplumu**’ kavramına dönüşüyor ve hepimize tanıdık geliyor.

Home Ofis kavramı 50 yıl önce, bu kitapta kayıt altına alınmıştır. Bilgi ve kavramları bize reva görmesi, rutin işleri robotlara ayırması o yıllarda hepimizin henüz hümanist olmamızdan kaynaklanıyordu.

Büyük falcının gerçeklenen tahmini yanında, henüz kısmen ortaya çıkan bizim yaşadığımız 2020 yılına göre, gelecek sayılan öngörüleri de bu sayfaya özetlemiştir. Sizin için bir fikir verir umarım. Bana çok şey kazandırmıştı. Artırılmış gerçeklik ya da sanal gerçeklik sadece bilim kurgu yazarlarının iddiası olabilmişken, biz o konuları geleceğin gerçekleri olarak kitap sayfalarında okuyabilmiştik.

Benim açımdan, yoksul bir dağ köyünde doğarak – 150 m derinden zemine çıkmak ve 25 yıl sonra da böylesine bir hazineye sahip olmak… Müthiş zenginliğimi görüyorsunuz sanırım.

Yıllar önce başlatılan büyük gelecek vizyonerliği, asıl 1980 de yayınladığı “**The Third Wave”** adlı eserinde patlama yapıyor. Orada henüz hayatımıza girmeyen bugünlerde eskiyen birçok kavram kazandırmıştı. Toplumları tarihsel olarak; **Tarım Toplumu,** 1. dalga, **Sanayi Toplumu,** 2. Dalga, **Bilgi Toplumu,** 3. Dalga olarak ayırmış ve bilgi toplumu üzerinde önemli derecede detaylar vermiş tahmin yürütmüştü. Sonrasında hemen, hemen hepsi gerçekleşmiştir.

Kitabın 171. Sayfasında:

“Hem üstün, hemde aşağı ırklar türetebileceğimiz bir geleceğe doğru savrulmaktayız.” Bu ırklar; “Üstün topluluk, DNA denetçileri, alçak gönüllü uşaklar, atletler, 200 IQ Araştırmacı Bilim İnsanları.” diyerek ayırır. Sonuna da “kuş beyinlileri” de ekler. Ayrıca genetik seçimleri, Tanrısal Bilgisayar ya da bir diktatörün seçebileceğini de ima ediyor yazar.

Beni çok fazlasıyla bilgilendiren bu değerli yazara toplum (kültür veya mem) konusunda verdiği sağlam ipuçları için minnettarım. Daha fazla zamanınızı almak istemiyorum. Eğer kitaplarını okumak isterseniz zamanınız size altın olarak döneceğini söyleyebilirim.

Şimdi de size son yıllarda okuduğum çok değerli bir tarihçiyi tanıtmak istiyorum. Tanıtmak sözü bazı aydın okurlarım için biraz abartı olabilir. Muhtemel onlar kendisini benden daha iyi tanıyor olabilirler.

YUVAL NOAH HARARI

Harari’ye daha önce Nietzsche ile ilgili bölümde kısaca değinmiştim. Son beş yılda dünyada en çok ses getiren yazarlardan birisidir. Bana göre 19. Yy da yaşayan Karl Marks ne kadar önemliyse, 21.yy da Harari ayni derecede önemli bir yazar olacaktır. Bu genç insan öyle değerli bir tarih yazdı ki tüm paradigmalar yıkıldı, Dünyanın sayılı entelektüelleri önünde şapka çıkardı.

İlk kitabı **Sapiens**, bize ait 70 bin yıllık tarihi özetlemişti. Dünya içinde böylesi bir tarih yorumu ilk kez yapılıyordu. Bu çok büyük bir sentezdi. İlk kez onun kitabıyla insanlığın bütününe bakabildim. Çektiği objektif

belgeselde öne çıkan fotoğraf, çoğu bilim insanınca dile getirilen kareler ile aynıydı. Fakat onların yaptığı çalışma, parçaların uygun bağlama oturtulmadığı, pazılın tamamlanamadığı bir tablo gibiydi. Benim gözlemim, 2012 yılına kadar herkes kendince ve dar alanda oynamış, sadece hedeflediği tarih hakkında kendine göre olgular sunmuş, yorumlar yapmıştı. Ama asla böylesi anlamlı bir bütünlük görülmemişti. Onunla Dünya tarih şokuna girdi...

Bense verdiği bilgilerden dolayı bu genç insana minnet duyuyordum. Beynimi rahatlatmış, düşüncelerimi pekiştirmiş, dünya görüşümü iyice belirlemişti.

Önemsiz Bir Hayvan alt başlığında;

Kitaptan ilk sayfası 13,5 milyar yaşındaki **fiziki** evrenden bahseder, sonra **kimya** ve **biyolojiye** varır.

Homonid 2,5 milyon yıl önceden sahneye çıkıyor.Homo Sapiens ise **70.000** yıllık "**kültürlerin gelişim tarihi"** olarak sunuyor. **Tarımı 12** bin, **bilimi 5 bin yıl** önceden başlatıyor.

Bu sayfayı okuyunca fiziği kimyaya, kimyayı biyoloji evirmesi çok doğru çıkış yakaladığının ipucunu veriyor, bize derinlerdeki sırrı kavrayış yeteneğini sunuyor gibiydi. Asıl feraset ve uzmanlığı da burada yatıyordu. Bu bir pencereden bakmaktan öte, sanki uzaydan bize ait filmi çekmiş gibiydi.

Bizler hayvanlar aleminden ayağa kalkarak ayrıldık. Bu ayağa kalkma sonucunda, değişen görme yetimizde oluşan kör nokta problemi sayesinde, görmediğini uydurma kabiliyetimiz doğmuştu. Sonrasında, insan olarak soyutlama yeteneği kazanmamızı ve toplumun **kültür** denen olguya **hamile** oluşunu gözlüyoruz bu kitapla…

Şimdilerde artık bana göre okuyacağımız gerçek tarih, değerli bir tarihçi var dünyamızda... Onun deyimiyle son devrim 5 bin yıl önce gerçekleştirildi. Ve dünyanın o gün girdiği bu viraj son 20 yılda tam bir uçurumun kenarına vardı, ölümcül savrulma noktasına geldi. Çok usta sürücüler ve bilimi izleyenler belki kurtulacak fakat sıradan insanlar imha olacak gibi görünüyor.

Genomun 2002 de keşfiyle yaratıcı ihtimalini sıfırlayan **bilim**, kendine yaratıcı misyonu veren **yeni dönemine** başladı. Yazarın bunu saptamasını da 2. Kitabı olan **Homo Deus** da açıkça görüyoruz.

Yazarın ilk eserinde, toplu yaşamanın ortaya çıkardığı yönetme, yönetilme ilişkileri sunulmuştur. Burada görüldü ki algıyı araçsallaştıran yönetenler**, kültürü icat ettiler**. Harika bir buluştu soyut kavramlara inançlar yüklemek ve sarsılmaması için düzenekler, tuzaklar, ritüeller kurmak…

Zeki insanlar tarımdan öğrenilen bitki kültürünü, hareket eden canlılara da kolaylıkla uygularlar. Ortaya çıkan gelenek görenek ve kurumsal tüm yapılar sayesinde, bireyi işçi karıncalara dönüştürdüler. Filizlenen dinler baş tacıydı. Çünkü **kutsallık** onların büyüsünü beynin derinlerine işleyip tabulaştırır. Adeta bireyin işletim sistemine dönüştürülür. Binlerce yılda oluşan **inanç okyanusu** daha sınırlı **devlet denizlerine** dolar, oradan da **aile havuzları** beslenir. Sizler bizler gayet uyumlu hizmetkarlar olarak yetiştiririliz ve sisteme enerji sağlarız.

Bunları Hararı ile ilk defa bu kadar açık olarak okuyoruz. Bu yüzden benim dünya görüşüm için noter görevi görmüştü Harari… Kısa sürede başkası tarafından bu kadar onaylanacağımı hiç beklemiyordum. Adeta soluksuz kalarak eserlerini okudum. Son çıkardığı ‘**21. Yy İçin 21 Ders’** de dahil, hepsi mükemmeldi.

“Tüm toplumlar **hayali hiyerarşiler** üzerine kuruludur ama bu hiyerarşiler farklılık gösterir…Zamanla dinsel mitolojinin ve **ibadetin içkin parçası** haline gelir.” Ve kitabın 169. Sayfasında “Böylelikle milyonlarca yabancının etkili biçimde iş birliği yapmasını sağlayan

yapay içgüdüler yaratılmış olurlar. Bu **yapay içgüdüler ağına KÜLTÜR** denir.”

Bu saptamayı okuyunca nasıl sevinçle havaya uçmam? Anlatam.

Yaşam boyu kültürlerin sahtekarlıklarını gözlemiş olan benim gibi gariban birine, benden otuz yaş genç bir aydın; “**haklı çıktın, teşhisinde yanılmadın amca**” der gibiydi…

“Tarih, **insanlar tanrıları icat** ettiğinde başladı ve **insanlar tanrı** olduklarında sona erecek” Harika bir tespit ve tam imzalık.

Tarihte, böyle sade, böylesi çarpıcı **gerçeklik** yorumu görülmemişti.

Lütfen bu sayfayı emek vererek okuyunuz.

Dahası bir Yahudi yazarın Nazileri kendi içinde tutarlı görmesine ne demeli! Bizim gezegenimizden **bu derece objektif bir tarihçi gelip geçti mi** onu da bilmiyorum. Ama eski deyişte ‘**hakikatin yani gerçeğin ortaya çıkma gibi bir zaafı vardır.’** Öz deyişini biliyorum.

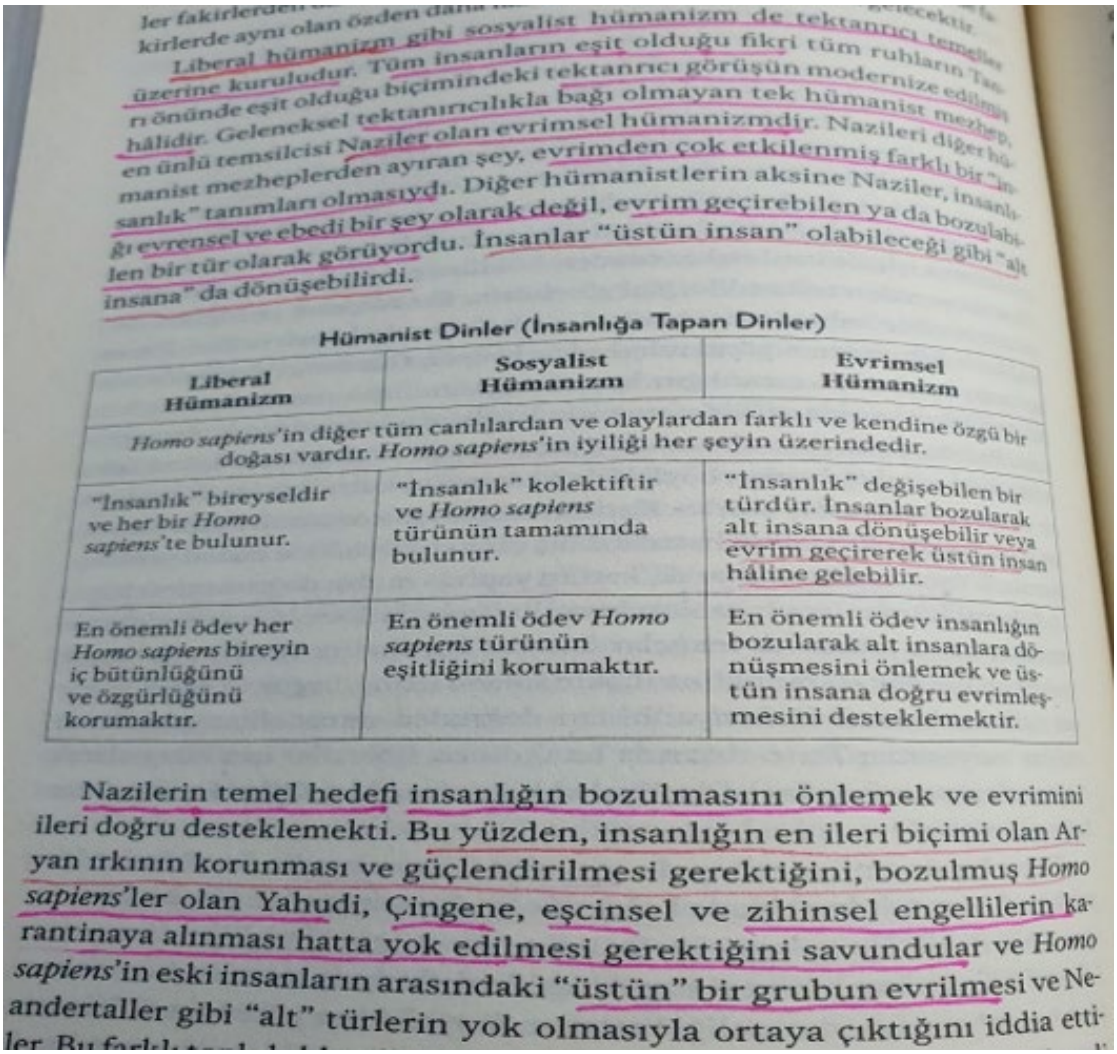

ler fakirlerden ... kirlerde aynı olan özden daha ... Liberal hümanizm gibi sosyalist hümanizm de tektanrıcı temeller üzerine kuruludur. Tüm insanların eşit olduğu fikri tüm ruhların Tanrı önünde eşit olduğu biçimindeki tektanrıcı görüşün modernize edilmiş hâlidir. Geleneksel tektanrıcılıkla bağı olmayan tek hümanist mezhep, en ünlü temsilcisi Naziler olan evrimsel hümanizmdir. Nazileri diğer hümanist mezheplerden ayıran şey, evrimden çok etkilenmiş farklı bir "insanlık" tanımları olmasıydı. Diğer hümanistlerin aksine Naziler, insanlığı evrensel ve ebedi bir şey olarak değil, evrim geçirebilen ya da bozulabilen bir tür olarak görüyordu. İnsanlar "üstün insan" olabileceği gibi "alt insana" da dönüşebilirdi.

Hümanist Dinler (İnsanlığa Tapan Dinler)

Liberal Hümanizm	Sosyalist Hümanizm	Evrimsel Hümanizm
Homo sapiens'in diğer tüm canlılardan ve olaylardan farklı ve kendine özgü bir doğası vardır. *Homo sapiens*'in iyiliği her şeyin üzerindedir.		
"İnsanlık" bireyseldir ve her bir *Homo sapiens*'te bulunur.	"İnsanlık" kolektiftir ve *Homo sapiens* türünün tamamında bulunur.	"İnsanlık" değişebilen bir türdür. İnsanlar bozularak alt insana dönüşebilir veya evrim geçirerek üstün insan hâline gelebilir.
En önemli ödev her *Homo sapiens* bireyin iç bütünlüğünü ve özgürlüğünü korumaktır.	En önemli ödev *Homo sapiens* türünün eşitliğini korumaktır.	En önemli ödev insanlığın bozularak alt insanlara dönüşmesini önlemek ve üstün insana doğru evrimleşmesini desteklemektir.

Nazilerin temel hedefi insanlığın bozulmasını önlemek ve evrimini ileri doğru desteklemekti. Bu yüzden, insanlığın en ileri biçimi olan Aryan ırkının korunması ve güçlendirilmesi gerektiğini, bozulmuş *Homo sapiens*'ler olan Yahudi, Çingene, eşcinsel ve zihinsel engellilerin karantinaya alınması hatta yok edilmesi gerektiğini savundular ve *Homo sapiens*'in eski insanların arasındaki "üstün" bir grubun evrilmesi ve Neandertaller gibi "alt" türlerin yok olmasıyla ortaya çıktığını iddia etti-

Hümanizmin öldüğünü, (Bence hiç doğmamıştı) eşitliğin bir aldatmaca olduğunu kitapta okuyunca geçmişteki idealist yıllarımı hatırladım. Sadece benim mi?.. Tarihin büyük devrimcileri; **Lenin, Atatürk** gibi nice kurtarıcının kendi ömürlerini, hayali kavramlara vakfedişlerini düşününce derinden üzüldüm. İnsan özünde iyidir, yanlışını düzeltir eğitirsen kötülüklerini sonlandırırız ve kardeşçe hür yaşarız!.. Bu inandık oysa tamamen bir seraptı.

Beş bin yıl sonra da olsa, gerçek bugün kabak gibi ortadır. Bütün kültürler gerçek fonksiyonlarına çekilmek zorundadır artık. Son 20 yıl içinde iki yazar entelektüel camianın rehberi oldu. **Ray Kurzweil** dijital dünyanın yol haritasını çizen dahi ise; **sosyal yapıların** cilasını bozan da **Yuval Noah Harari** olmuştur. Günümüz bilim dünyası bunların özgün tanımlarıyla şekillendi.

Emicilerin yani tepe yönetimin kimyası iyice bozuldu. Sömürü düzeni büyüsünü yitirdi. Betonlaşmış yapılar teker teker erimeye başladı. Sol cephenin çöküşüyle 1989'da başlayan **dijital jeneratör** durdurulamaz, bariyeri çoktan aştı.

Benzer savrulma 21 Şubat 1848 yılında Marks ve Engels tarafından resmen dünya **komünizmle** tanıştırıldığında yaşanmıştı. Aradan geçen 11 yıl sonra çok daha etkin kasırga olan "**Evrim Teorisi"** duyuruldu. Kutsalın en güçlü silahı olan **kişisel yaratım misyonu** sarsıldı. Doğanın kendiliğinden var oluşu, canlılığı yalandan kurtararak deneyin kucağına oturttu. Gerçek biyoloji doğdu. Bu açıklamayı yapmamın amacı yıllar sonra ortaya çıkan bu gerçekleri daha iyi yansıtabilmektir.

Mesela 19. Yy da bu iki ünlü bilim insanı ne kadar etkin ise, 21.yy da Genç Harari ve Ray de aynı dozda günümüzde etkin oldular. Artık soyutları savunan eski filozoflar, düşünürler, mağara dönemi ritüelleri kadar uzakta kaldı. Düalizm bitti Ruh öldü.

Bu çağın engin bilgi seviyesinin üstüne çıkabilmek, arkandaki tüm aydın katarlarını çekmek, müthiş bir güç gerektirir. Bugün alanında ekol yaratmak bin kez daha zor olsa gerek. Sokrat'ın Atina'sındaki gibi boş ve serbest ortamlarda "köpeksiz köyde değneksiz dolaşan…" insanlar kalmadı artık. Günümüzde Google'ın anında milyarlarca bilgi ve belge sunan okyanusunda yüzen okurları etkilemek mucize gerektirir. Boğulmadan kafayı ufuk çizgisinin üstüne çıkarabilmek üstün yetenek ister, hüner gerektirir.

Ben Harari'yı 21.yy yaşayan nadir yazarlardan biri olarak görüyorum. İlk kez bu kadar yalın bir dille görüntü ve algının ötesini bize bizden birisi tarafından projektör tutulmuştur.

Yıllarca yaptığım okumalarda gördüm ki düşünür ve yazarlar gerçeği ya tam yakalayamamış ya da durum gereği asıl gerçeği kısmen örtme zorunda kalmışlardı. "Bilgi güçtür." sözünü Bacon'dan alır ve bilginin kullanılabilirliğini yani teknolojiye dönüşebilme kabiliyetini öne çıkaran sanayileşme dönemine arka plan yapar. Yazar bilginin para

sahibin emrinde olduğunu, sonuçta yararlı teknolojilere fırsat vererek patronu sevindirdiğini anlatır. Hatta 274. Sayfada veciz bir ara başlık kullanır. 'Bilimle İmparatorluğun Evliliği ve oradan Kapitalist Tarikatı ile süren büyüme ritüeli diye… "Modern ekonomiyi anlamak için tek kelime bilmek yeterli: **büyümek**." Bu sayfayı okumanızı isterim.

Günümüzde dillere dolanan kavram **serbest piyasa**, tarihçinin tespitine göre şöyledir, "Azılı kapitalistler, **sermayenin siyaseti** dilediği gibi etkileyebilmesi ama siyasetin sermayeyi etkilemesine izin verilmemesi gerektiğini ileri sürerler**."**

İşte sihirli formül budur. Onlar için büyüme, büyüme ve büyüme…

Onlar kim? Değerleri iç eden %7 enerji emiciler. Onların Patrimuanları, cüzdanları şişsin, göbekleri büyüsün diye toplumu ve doğayı yoksullaştırıyoruz.

Yazar kitapta 343. sayfasında sanayinin çarkları bölümünde özetle:

"Bugünse durum tam tersine döndü; zenginler kendi yatırımlarına ve varlıklarına dikkat ederek yaşarken, daha az varlılklılar borca girerek hiç ihtiyaçları olmayan arabalar ve televizyonlar alıyorlar. Kapitalist **tüketimci etik**, bir madalyonun iki yüzü gibidir. Zenginlerin uyduğu birincil emir '**yatırım yap'** iken, geri kalanların uyduğu birincil emir '**satın a**l'dır."

Benim doğup büyüdüğüm yıllarda, dünyanın ileri sanayi ülkelerinde **aile ve toplumun çöküşü** başlamıştı. 1950'lerde çocukluğum köyde ve geniş aile içinde geçti. 1970'den 1990 yılına kadar İstanbul'da olmamıza rağmen, eski geleneği sürdürdüm. Ancak 30 yıl önce kardeşlerimin uyarısıyla istemeden de olsa küçük aileye geçebildim.

Karadeniz köylerinde yaygın kan davaları düne kadar aileyi oldukça büyük tutmayı gerektirmiş. Bir hukukçu ve aydın olarak ülkemle ilgili tarihi bir gerçeği "Sapiens" den öğrenince cahilliğimden utandım.

Doğuştan bilim insanı olan aranırsa bunlardan birisi mutlaka Harari olacaktır kanatindeyim.

Konu dışı olmasına rağmen kitabın 351. sayfasında:

“Örneğin Osmanlı İmparatorluğu, imparatorluk çapında geniş bir polis gücü oluşturmak yerine adaletin kan davaları yoluyla tesis edilmesine izin verirdi.” cümlesini gördüm. Bu tespit benim de tanık olduğum somut olayların arka planını açıkladı. Yaşadığımız vadide 60 yıl önce, günaşırı bir insan hasımları tarafından silahla vuruluyordu. Kimi ölüyor kimi de o günlerin koşullarında, yaralı olarak sal bağlanıp, omuzlarda, yayan olarak taınıp kasabalara götürülüyordu. Ölülerinin peşinden ağlaşan kadınlar ve çocuklar hala gözümün önündedir.

Bu **palavracı insanlık** hala elle tutulur, adam gibi adil bir **toplumsal yönetim biçimine** sahip değil. Ne acı!.. Palavra dinler, göz boyayıcı hukuklar, kan emici pazarlar hepsi de bireyi öğütmeye, enerjisini çalmaya dönükler. Onlara verilen onca mevkiyi, değeri hak etmiyorlar. Ben onların bugüne kadar yararlı bir işlerini görmedim, bulamadım.

Üstadın tespitiyle: zengine “**yatırım yap**” karını artır, size de “**satın al**” onu besle, emri var sadece!..

Tabii ki sıradan bireylerin algıları bu netlikte değildir. Onlar için yukarıda sayılan kültür fabrikaları, devamlı sanrılar üretiyor. “Bol miktarda yapay iç güdüler ürettiler.” Orkestra için ise ortak güdüler…

Bunlar ne yazık ki kendi kendilerini kandırmalarına ve izafi olarak mutlu olmalarına imkân veriyor. Hayal aleminde fiziken kulaç atıyorlar. Ürettikleri enerjiyi elden ele taşıyarak tepedeki **%7 sömürebilenlere** aktarıyorlar. Çok az insan kendi içinde dirençler oluşturma ve sömürüyü besleyen sistemden izole olmayı başarabiliyor. Onlar da bazen kaza sonucu bedeller ödese de bu emici sisteme sömürülmeden varlığını sürdürebiliyor.

Harari’nin 70 bin yıllık tarih anlatısının özeti şöyle;

Avcı toplayıcı ritüelleriyle başlayan **büyülü soyutlamanın** getirisi daha çok av, daha çok itibar olarak elde edilince, toplumun mucize motoru bulunmuş oldu. Doğu Anadolu'da ortaya çıkarılan 12 bin yıllık Göbekli Tepe tapınaklarında bulunan kanıtlardan, **av + avcı + kurban = Din** soyutların zirvesine dair ipuçları yakalanmıştır.

Gezegenimizde binlerce faklı inanç sistemi, toplumda bulunan kullara aynı sade mantığı işlemiş. Doğal kaynaklar daraldıkça birbirleriyle kanlı rekabetler yaşamışlar. Yenmiş, yenilmiş, Ölmüş, dirilmiş, kaçmış, kovulmuş, savaşlar savaşları doğurmuş… **Din demek savaş demekmiş**!

Sonunda üretilen kültür motorunun sofistike yakıtını bulmuşlardı.

Para, sistemin yakıtı oldu. Yazının icadıyla Mezopotamya'da MÖ 3000 de adı **Arpa**, MÖ 640 da Lidya **Lira** bugün ise **Dolar** oldu. Ve kültürlerin ortak kıblesi bulundu. Dinler üzerinden yürüyen çarklar gerçekte dolara dönüştü.

Onca uzun savaş tarihi sonunda çoklu inançları birleştiren tek inanç yeşil bir kâğıt, ya da dijital bir kayda döndü. Bu uzun tarihi yolculuk benim doğduğum 20.Yy da geldi, dinlerin ve yalanın en güzeli olan **para dinine** dayandı. Ülkeler ayırımı ve yerellik azaldı. Dünyada ortak bir dil oluştu, sosyal medya sayesinde yeni duygular farklı kültürlerde tek tek güdü fabrikalarının (ayrı dinlerin) ağır üretim maliyetine katlanmak zorunda kalmadı. Ortak bir din bulumuştu.

Benim vardığım sonuca göre, günümüzde Dünyada herkesin tapındığı tek din vardır, onun da bildiğiniz gibi adı, 4 harften oluşuyor. **PARA**.

Sapiens 'den altlarını sizin için çizdiğim, son bir alıntıyla konuyu tamamlayayım.

"Para bir simyacı gibi toprağı sadakate, adaleti sağlığa, şiddeti bilgiye çevirebilir." Para en güçlü işbirliği aracıdır aynı zamanda. İnsan değerleri erozyona uğrar, yerlerini arz ve talep kaplar.

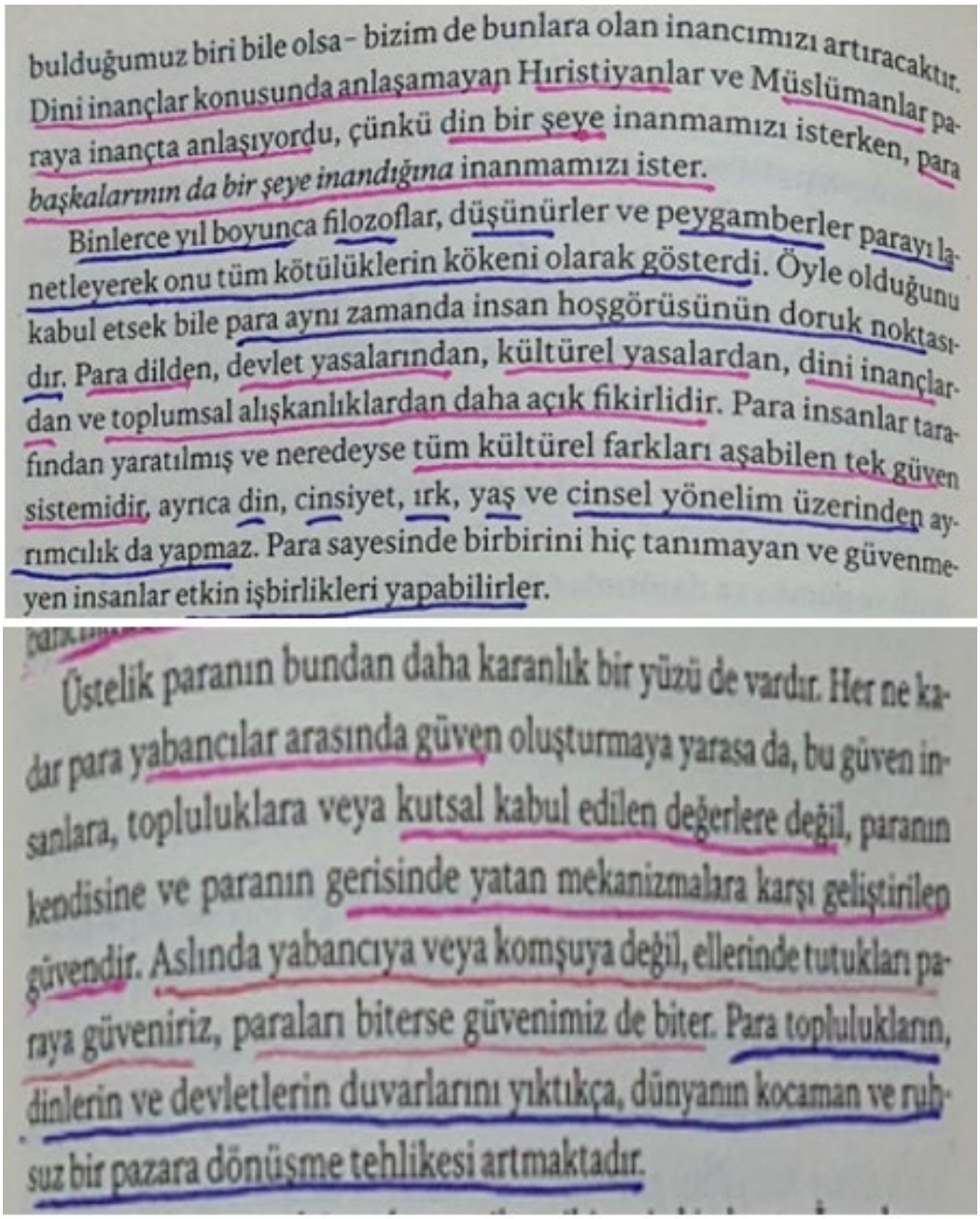

bulduğumuz biri bile olsa – bizim de bunlara olan inancımızı artıracaktır. Dini inançlar konusunda anlaşamayan Hıristiyanlar ve Müslümanlar paraya inançta anlaşıyordu, çünkü din bir şeye inanmamızı isterken, para *başkalarının da bir şeye inandığına* inanmamızı ister.

Binlerce yıl boyunca filozoflar, düşünürler ve peygamberler parayı lanetleyerek onu tüm kötülüklerin kökeni olarak gösterdi. Öyle olduğunu kabul etsek bile para aynı zamanda insan hoşgörüsünün doruk noktasıdır. Para dilden, devlet yasalarından, kültürel yasalardan, dini inançlardan ve toplumsal alışkanlıklardan daha açık fikirlidir. Para insanlar tarafından yaratılmış ve neredeyse tüm kültürel farkları aşabilen tek güven sistemidir, ayrıca din, cinsiyet, ırk, yaş ve cinsel yönelim üzerinden ayrımcılık da yapmaz. Para sayesinde birbirini hiç tanımayan ve güvenmeyen insanlar etkin işbirlikleri yapabilirler.

Üstelik paranın bundan daha karanlık bir yüzü de vardır. Her ne kadar para yabancılar arasında güven oluşturmaya yarasa da, bu güven insanlara, topluluklara veya kutsal kabul edilen değerlere değil, paranın kendisine ve paranın gerisinde yatan mekanizmalara karşı geliştirilen güvendir. Aslında yabancıya veya komşuya değil, ellerinde tutukları paraya güveniriz, paraları biterse güvenimiz de biter. Para toplulukların, dinlerin ve devletlerin duvarlarını yıktıkça, dünyanın kocaman ve ruhsuz bir pazara dönüşme tehlikesi artmaktadır.

Sapiens adlı kitapta son din olan **PARA DİNİ**Nİ tanımlayan yazar, kısa süre sonra ikinci ve daha önemli kitabıyla, Dünyanın Entelijansiyasını tekrar yerinden hoplattı. Kitabın adı bu kez “**Homo Deus**” idi. Orijinal baskısı 2015’de, Türkçesi 2016 yılında yayınlandı. Madem günümüzde dini yapan insanlar, neden onlar **Tanrılarımız** olmasınlar…

Aynen de öyle oldu. İnsanlık tarihini ilk kitabıyla günümüze kadar getiren yazar, bu kez yeni eserinde gelecekle ilgili yorumlarını sıralamış ve bize orijinal bir vizyonla, gelecek tarihi sunmuştur.

Size daha önce Alman kültürünün öncülerinden **Nietzsche**'den bahsetmiştim. Bilginin filozofu ve ilk kez tanrıyı öldüren, yerine "Üst İnsan" kavramını koyan insandır. Kant'tan 40 yıl sonra doğmuş ve Almanların seçkinci kültürüne yön vermiş hatta Hitler'in ari ırk projesinin besin kaynaklarından biri olmuş Nietzsche. Şimdilerde bir Yahudi'nin '**insan tanrı'** kavramına vurgusu, aslında "**Üstün İnsan"** kavramını güncellemek demektir!.. Ironik.

Yeni Tanrıya dair kitabın özeti, yazarın başlangıçta sunduğu soldaki resimde '**suni döllenme'** ile çok net olarak verilmiştir. Sağda ise, bir 'Dişi Tanrı' yazar Doudna tarafından yazılmış başka bir eser var.

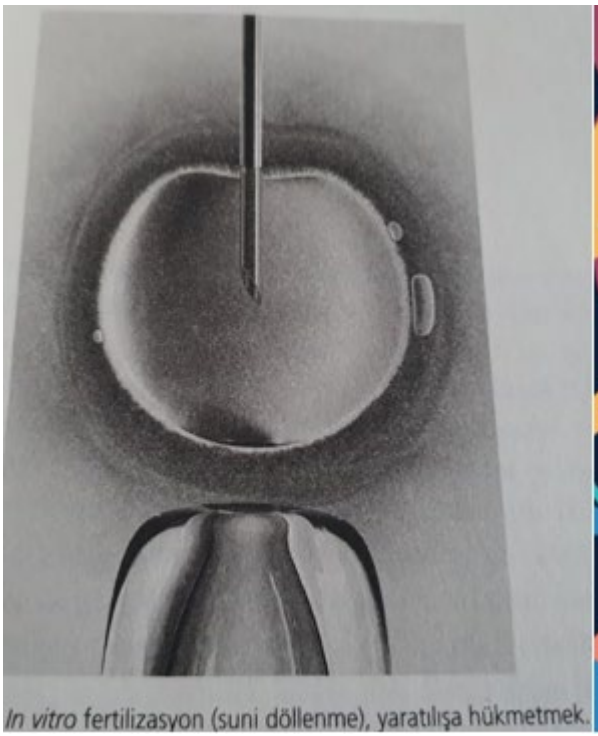

In vitro fertilizasyon (suni döllenme), yaratılışa hükmetmek.

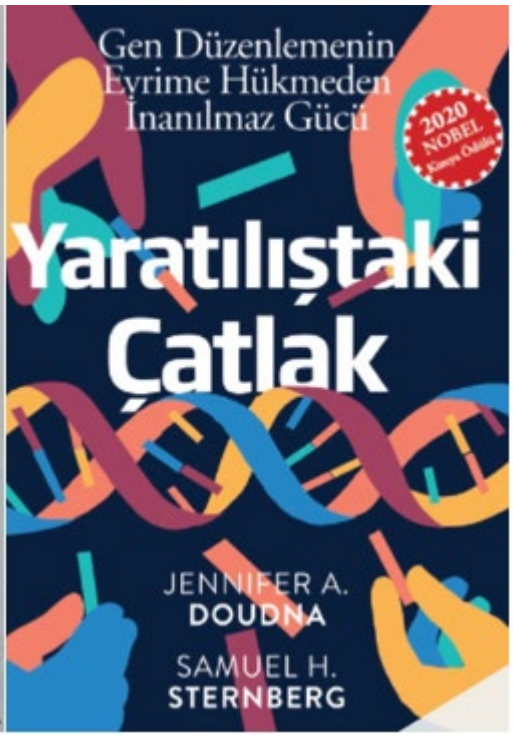

Homo Deus'un yayınlandığı yıllarda **Jennifer Doudna,** sağdaki kitapla tanrıya dair en hassas konuyu ele alıyor ve yaratıcı olduğunu söylüyor. Bilim, son 20 yılda öylesine büyük aydınlık yarattı ki soyut kavramlarla sürdürülen eski **kutsal yalanlar** saklanacak delik dahi bulamadı…

Benim tanımaktan mutluluk duyduğum, değerli nobel ödüllü bilim kadını **Doudna'**nın bu kitabına (yani CRSPR'a) ilerde tekrar döneceğim.

Şimdi tanrı insan kavramına dönelim.

Günümüzde bilimsel sıçrama ile gezegen düzeyinde zoom yapılarak, gelişmiş cihazlarla lamel üzerindeki parçanın subatomik kristalleri dahi gözlenir, sayılabilir, ölçülebilir oldu. Gerek 160 yıl önceki **evrimin** keşfi, gerek 90 yıllık **kuantum** fiziği deneyleri, bizi çapraz flaşlamayla çok net olarak aydınlattı. Doğanın çıplak gerçeğini gözümüze soktu.

Çağımıza has yeni hızlandırıcılardan ortaya çıkan kor ışık o kadar güçlü ki gözlerini kapayan yada **uyuyan sıradan insanları dahi aydınlatıyor.** Yeter ki genetik körlük içinde olmasınlar. Ben en çokta iletişim araçlarının birey bazında yaygınlığıyla bilgiye ulaşım hızını ve onun çarpan etkisini sevinçle karşılıyorum. Eski ve ezici kültürlerin bireye karşı yenileceğini ilk kez net bir şekilde görüyorum. Artık yalan sistemlerini kullanarak, çalışkan değer üretebilen sıradan **bireyi soyarken**, onu kandıramayacak **kutsal bir iş** yaptıklarını ona kolayca söyleyemiyecekler. Bilimde yakalanan bu ivme ve sadeleşme, sanırım onlarca yıl içinde ilkel insanı kandıran **yalanın büyük çöküşüne** tanık olunacaktır.

Gelecekte bizleri, ruh, mana, maneviyat, din, iman, ülkü ve ülke gibi kavramlara şartlandırarak, bedava sömürme imkanı kalmayacaktır. Gerçeklerin yerine konulan algı ve yalan üzerine kurulan dünya çökecektir. Gerçekte '**yalan dünyanın'** olmadığı bir kez daha kanıtlanacaktır. Güneşin vurduğu yerde mikroplar barınamazlar. Etrafımız yeterince aydınlanınca, karanlıkta yaşayan kan emici yarasalar öleceklerdir. Genç yazara dönelim.

Harari kitabin 282. Sayfasında "**Yeni teknolojiler eski tanrıları öldürüp yenilerini yaratır.**" diyor. Tarihte hep böyle oldu. Her üretim biçimi kendi yönetim biçimini ve inanç sistemini kurmuştur. Ancak bu kez kuşullar değişik, benzer bir ortam yok. Gelecekte belki Dünya

denen karalar ve denizlerden ibaret fiziki bir gezegen üzerinde yaşıyor olmayacağız.

Evet yazarın kitapta bahsettiği en büyük toplumsal değişim, insanı merkeze alan, hepimizinde gururla övdüğümüz **humanizm ideali bitiyor**. Galiba cahil sürüyü gütmeye yarayan propoganda ve algı araçlarından biri de insanlık idealiydi. **İdeolijiler bitiyor**. İnsanlık bu kez gerçekten de ölebilir!..

Batıda gördüğümüz ve muassır medeniyet diye alkışladığımız devlet yönetimleri, aslında siyasilerce istense de, raydan çıkarılamayan otomatık kurum şeklini almış idari yaplılardır. Orada Devlet bir nevi teknik araç gibidir. Yıllar önce **Çetin Altan'dan** öğrendiğim **"Teknik Devlet"** sahibi olan halklar vardır. O nedenle onlar minimum hata ve **en az eşitsiszlik** üreten yönetim sistemleri olarak görülmektedir. İdari yapı aşağıdan yukarıya doğru örgütlenmiş; yerelde belediyeler, genelde parlamentolar, üzerinde tarafsız ve bağımsız yargi düzeni ile tam güçler ayırımına dayalı sosyal hukuk devleti düzenindedir. Dünya genelinde çok az ülkede son elli yılda uygulama imkanı doğan bu sistem, özgür ve demokrat ülkelerin yetiştirdiği filozofların, seçkin aydınların özenle ektiği büyüttüğü ve kurduğu istisnai sistemlerdir. Futbol gibi oynanır ve olabildiğince objektif kurallar geçerlidir. Çoğunluk yönetimde severek görev alır ve kurallara harfiyen uyar.

Böylece ilk kez kültür, bireye yararlı oldu diye sevinç duydum ve bu olumlamayı yaptım. **Sosyal Demokrat Laik Hukuk Devleti** dört ayak üstüne oturmuştu. Artık insan oğlu aradığı adaleti kısmen bulmuştu. Ben de ömrümün önemli yıllarını bu ideale bağlandım ve yaşadığım ülkeye bu güzel sistem gelecek diye hayaller kurdum.

Oysa bu algı ortaya çıkan yeni gelişmelerle, terör, kaos, göç, hele sosyal medya ile yüzleşince, güven kaybı yarattı ve ciddi yara aldı.

Batı medeniyeti diye sunulan, soğuk savaş yıllarında komunizme karşı övülen demokratik hukuk devleti, son 30 yıl içinde hele son 10 yılda iyice delik deşik oldu. Sadece devlet yapısı çöküşü değil, insanda

kutsal büyüsünü yitirdi. Sadece kral çıplak demek yetmez, şimdi **halk da çırılçıplak** oldu. Bazı ülkelerde seçimlerin yarattığı felaket çok derin yaralar açtı. Seçilmiş diktatörler dönemine girildi.

Belki de demokrasi evrilmeli, biyolojik hiyerarşiye uygun "**Kademeli Seçim Sistemi"** gibi geleceğe dönük optimum yönetim modelleri geliştirmelidir. Sistem ciddi bir testten geçti ve aks kırıldı.

Yarının kısa bir tarihi adlı kitap, 2016 yılında yayınlandığında CRSPR makası yeni bulunmuş, henüz kitabı yayınlanmamıştı. Dolayısıyla geleceğin tarihinde **Yuval Hararı,** insan tanrılardan haber verirken; **Jennifer Doudna** henüz DNA için tanrıçalığını ilan etmemişti.

Bu bölümde biraz da **Homo Deus** adlı kitap üzerinden sizi gelecekte gezdirmek istiyorum.

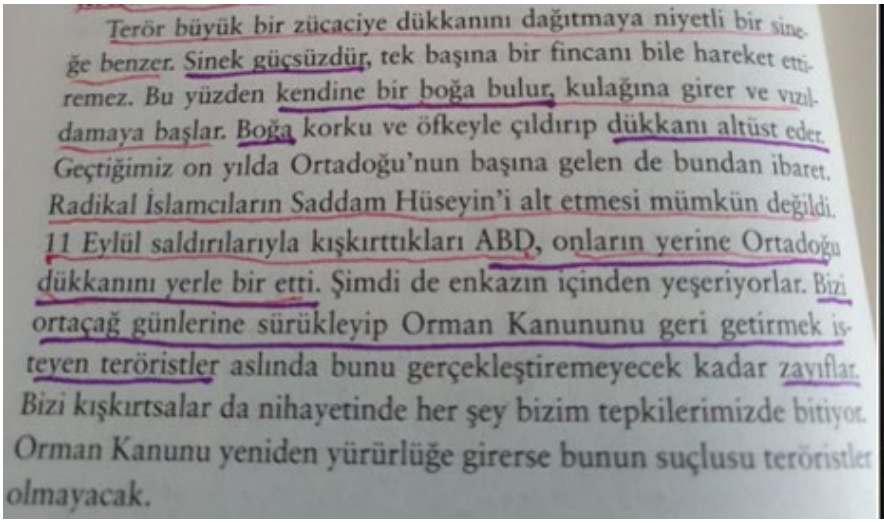

Terör büyük bir zücaciye dükkanını dağıtmaya niyetli bir sinece benzer. Sinek güçsüzdür, tek başına bir fincanı bile hareket ettiremez. Bu yüzden kendine bir boğa bulur, kulağına girer ve vızıldamaya başlar. Boğa korku ve öfkeyle çıldırıp dükkanı altüst eder. Geçtiğimiz on yılda Ortadoğu'nun başına gelen de bundan ibaret. Radikal İslamcıların Saddam Hüseyin'i alt etmesi mümkün değildi. 11 Eylül saldırılarıyla kışkırttıkları ABD, onların yerine Ortadoğu dükkanını yerle bir etti. Şimdi de enkazın içinden yeşeriyorlar. Bizi ortaçağ günlerine sürükleyip Orman Kanununu geri getirmek isteyen teröristler aslında bunu gerçekleştiremeyecek kadar zayıflar. Bizi kışkırtsalar da nihayetinde her şey bizim tepkilerimizde bitiyor. Orman Kanunu yeniden yürürlüğe girerse bunun suçlusu teröristler olmayacak.

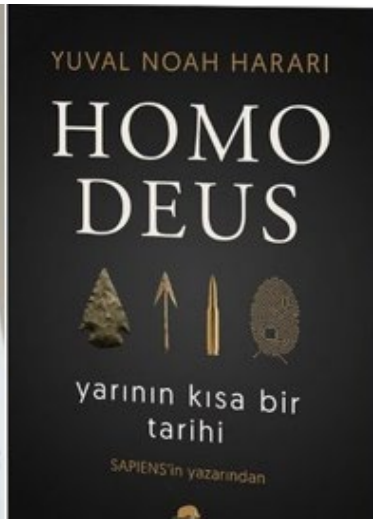

Kitabın 30. Sayfasında Harari, "Modern Yalan Terör Aygıtını" nasıl yönetim aracı olarak kullanıldığını gösteriyor.

"Tarih boyunca dinler ve ideolojiler, yaşamın kendisine değer atfetmediler." Bir başka yerde ise, **ölümün son günleri** alt başlığıyla şöyle sürdürüyor: "Ölümün olmadığı bir dünyada Hristiyanlık, İslamiyet ya da Hinduizm'i bir düşünün; cennet, cehennem ve reenkarnasyonun olmadığı bir dünya…" Anlıyoruz ki, **dinlerin yakıtı** hiç de hayat değil, **sadece ölümdür**. Yöneticilerin de en çok kullandığı araçtır. Hayatımızı kolaylaştırma etiketi altında yaşamı yok ediyorlar.

Herkesin taptığı, benim 12 yaşından beri katılamadığım kutsal kültür değerleri hızla yıkılıyor. Yalandan beslenen tüm değerler dijital dönemde yok olmaya mahkumdur. Çok net görülen gerçek şu ki ; ölçeklenemeyen hiçbir şey değer olarak tedavüle sokulamayacaktır. Tüm disiplinlerde teknoloji, devletin aksine ölümsüzlük gündemiyle meşgul.

Woody Allen'ın söylediği şu sözle, "Çalışmalarımla değil, ölümsüzlüğümle anılmak istiyorum." doğanın uzun yaşamaya dair, ödüllü teşviklerini görüyoruz.

Harari, "Teknolojiyle sürekli etkileşim halindeyiz.", "Hayat organik bileşiklerin dünyasında 4 milyar yıl dolandıktan sonra, organik olmayan alemin uçsuz bucaksız diyarlarında aklımızın ucundan bile geçmeyecek şekillere bürünerek ortaya çıkacak." durum tespitiyle yola çıkıyor. Son 300 yıla hâkim olan **hümanizmin ölümünü**, orta çağda öldürdüğü tanrı kavramıyla karşılaştırıyor. Bu tabunun da yıkılmasıyla; "Tarihin tek değişmezi, her şeyin değiştiğidir."

İnsan aklıyla değil duygularıyla yönetilir. O nedenle kandırıcılar sarık, sakal veya kravat gibi görsel işaretlerle "bana güvenebilirsin." derler. Semboller ve anlam örgüleri rehberlerimizdir. Zaman onları çözdüğünde anlamsızlaşırlar ve yenisine sığınırız. Önümüzdeki yüzyılda demokrasi ve insan haklarına duyduğumuz inanç da, gelecek nesillere aynı şekilde anlamsız gelecektir.

Yazar kitabın devam eden bölümlerinde; 161 sayfada, önemli kırılma noktasına değinir. "İnsanlar genetik ve elektronik kodları çözdükçe, özneler arası gerçeklik nesnel gerçekliği yutacak ve biyoloji tarihle birleşecek. 21. Yy da **kurgu**, doğal seçilimi kenara iterek yeryüzündeki **en nüfuzlu güç** haline gelecek."

Bu eserin başından beri dile getirdiğim 'MEM' bu nedenle çok önemlidir. Toplumsal yönetimde biyolojik insan gittikçe azalacak yerine kurgusal varlıklar alacaklar. Şimdiden Metaverse'te sanal mülk, sanal yaşam başladı bile. Yani algoritmalar bizi yönetecekler.

Hümanizmin çöküşü ve yanında demokrasinin anlam değiştirmesini gözlemleyeceğiz. Hindistan da ki KAST sistemine benzer KADEMELİ DEMOKRASI çağına geçebiliriz. Benim vardığım sonuç budur.

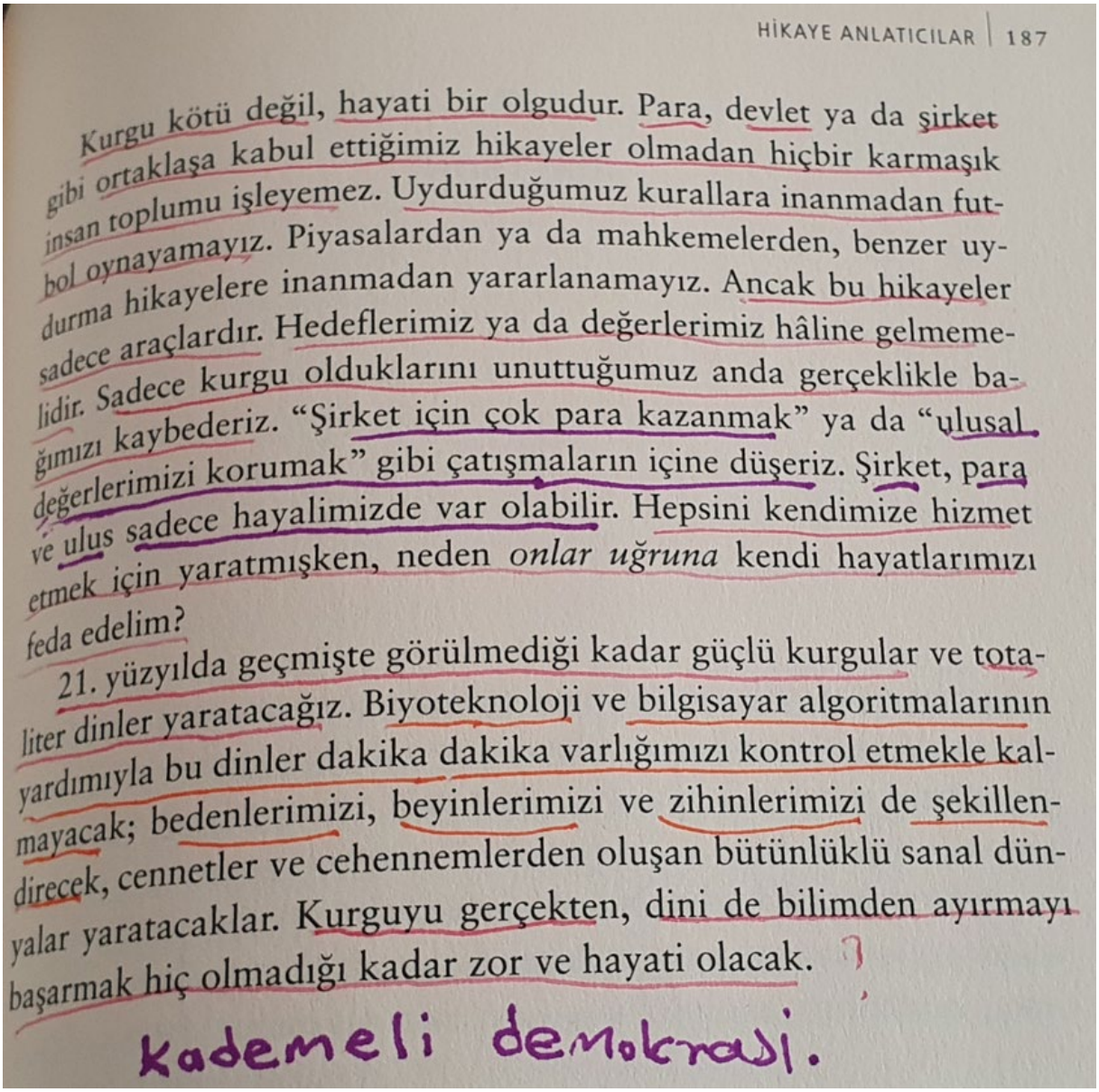

HİKAYE ANLATICILAR | 187

Kurgu kötü değil, hayati bir olgudur. Para, devlet ya da şirket gibi ortaklaşa kabul ettiğimiz hikayeler olmadan hiçbir karmaşık insan toplumu işleyemez. Uydurduğumuz kurallara inanmadan futbol oynayamayız. Piyasalardan ya da mahkemelerden, benzer uydurma hikayelere inanmadan yararlanamayız. Ancak bu hikayeler sadece araçlardır. Hedeflerimiz ya da değerlerimiz hâline gelmemelidir. Sadece kurgu olduklarını unuttuğumuz anda gerçeklikle bağımızı kaybederiz. "Şirket için çok para kazanmak" ya da "ulusal değerlerimizi korumak" gibi çatışmaların içine düşeriz. Şirket, para ve ulus sadece hayalimizde var olabilir. Hepsini kendimize hizmet etmek için yaratmışken, neden *onlar uğruna* kendi hayatlarımızı feda edelim?

21. yüzyılda geçmişte görülmediği kadar güçlü kurgular ve totaliter dinler yaratacağız. Biyoteknoloji ve bilgisayar algoritmalarının yardımıyla bu dinler dakika dakika varlığımızı kontrol etmekle kalmayacak; bedenlerimizi, beyinlerimizi ve zihinlerimizi de şekillendirecek, cennetler ve cehennemlerden oluşan bütünlüklü sanal dünyalar yaratacaklar. Kurguyu gerçekten, dini de bilimden ayırmayı başarmak hiç olmadığı kadar zor ve hayati olacak.

kademeli demokrasi.

Biyolojideki hiyerarşi olduğu sürece, sonuçta 'eşit insan' bir hayal olacaktır. Tarih boyu işe yarar, elle tutulur bir yönetim olamaması bu doğal yapıdan kaynaklanıyor. Gelecekte yönetimin optimizasyonu için insanların bilgi ve beceri kapasitelerine göre sınıflandırılması gerekir. Var olan bu doğal sınıflara göre kademeli bir yönetim olan **Hiyerarşik Demokrasi** ve eşit olmayan oylamalar gerekecektir. Belki Fransız

ihtilalini fazla abarttık ‘eşitlik’ idealizminin romantik rüyalarına daldık. Hayalimizi gerçek sandık. Bu yalanla bir dönemde iyi sonuçlar aldık. Fakat artık bitti. Tıpkı Sovyetler gibi kapitalizminde “**Glasnost**, **Perestroyka**” (açıklık, yeniden yapılanma) demesi gerekiyor olabilir.

Gerçeği ve kurguyu birbirinden ayırmalıyız. Harari özetlemiş.

Umarım demokrasiyide yararlı bir araç olarak kullanbiliriz. Kötü tanrıların (Homo Deus) mezesi olmayız. Torunlarımız çağın araçlarına uygun yönetim tarzını belirler, israfı önler…

Tüm soyut kavramlar sonunda, insanın yararına hizmet görünce faydalı, insanı kullandığında ise zararlı olmaya devam eder. İnsanoğlu bunları kendisine hizmet etmak için yaratmışken, neden onlar uğruna kendi hayatlarımızı feda edelim? Bu çok doğru bir soru değil mi? Bu kadar zorluk arasında bireyin israf edecek enerjisi olmamalı, diğerlerine sömürülmeden ve onları sömürmeden, **Taminsan** olarak var olmalı…

Yazarın ‘Homo Deus’ adlı kitabı, bizi bugünden alarak geleceğin ufuk çizgisine kadar taşıyor. Orada herşeyin 01 e dönüşebilmesinin kaçınılmazlığını, teknolojinin kültür tolarenslarının azaldığını, soyutların artık araç olarakta gerekmediği bir yere varacağımızı öngörüyor. Demokrasinin yozlaşmasına dair yorumu çok ilginç gerçekten de. Kutsal Metinler üzerine 177. sayfada, “Bürokratlar **güçlendikçe** kendi hatalarına karşı **duyarsızlaşırlar** ve savunma geliştirirler. Gerçekliği yansıtmak için kendi (hatalı) hikayelerini değiştireceklerine, hikayelerine uyması için **gerçekliği değiştirirler**. Nihayet nesnel gerçeklik olarak yansıttıkları da kendi bürokratik fantezilerinden ibarettir.” diyerek, Afrika’nın 1884’te Berlin’de yerel şartları hiç düşünmeden pasta gibi parsellenmesini örnek olarak veriyor.

Geleceğin dininin DATAİZİM olacağını ön görmesi, dünya aydınlarına bir hediye gibi. Harrari şöyle diyor. “Oysa **dinler** tanrılar değil **insanlar tarafından yaratılmıştır** ve sosyal işlevleriyle tanımlanır. Din her alanı

kapsayarak kanunlar, doğrular ve değerler üzerinde insan üstü meşruiyet kuran hikayeler bütünüdür.” Devamında, “Liberaller, komünistler ve diğer modern öğretilerin destekçileri kendi sistemlerinin ‘din’ olarak telaffuz edilmesinden hoşlanmazlar; dini batıl inançlar ve doğaüstü güçlerle ilşkilendirirler.” Yaptığı bu yorumlarla tüm soyutlamaları aynı kefeye koyar ve tartar. Bence de hepsi inanç motoruyla yol alan soyut araçlardır. Ve Ona göre gelecekte **Dataizm Dini** karşısında, hepsi eriyerek yok olacaklar şeklinde son hükmüne varır.

Bu mukadder sonun, yeni tanrıları kapsamıyacağını, gerçekte ilk kez objektif kanunlar vaaz edeceklerini söylemek isterim. Her türlü algoritmayı onlar yazacak. Kullar üzerinde bu kez çevrim içi nizam kuracaklar. Yakında **soyut tanrılardan somut tanrılara geçmek** üzereyiz sanırım. Master algoritmayı yazan, ‘kullanıcı kulların gözünde’ ‘geleceğin ‘Zeus’u’ olacak.

Benim doğduğum yıl Ağustos 1949 da yargıtay üyesi olan **İmran Öktem’i** burada anmam gerekiyor. 7 Eylül 1967 yargıtay açılış konuşmasında, Voltaire sözünü kullanarak “**Tanrı’yı da insan yaratmıştır.”** deyince, ülkedeki din bezirganları ayaklanmıştı. Harrari’den yaklaşık 50 yıl önce bu ülke, 1961 Anayasasıyla rönesansını yaşıyordu. Ben Rize gibi köktenciliğin merkezinde ‘Mahşere Dünyadan geçilir’ adlı protest oyunumu, lise salonlarında oynatabiliyordum. Ortam bu kadar özgürken bile din konuşulamadı.

Öktem’in konuşma özetini buraya almalıyım.

*"**Türkiye'de bir İslâm devleti** ve hilâfet rejimi kurmak, Türk Milleti'ni dini esaslara dayanan bir hukuk düzenine sokmak isteyen ve bunun için gizli ve açık çalışan mistik hezeyan halindeki **bir avuç meczûb**, ruh hastası veya dini, kazanç metası haline getirmiş kimseler, saf ve cahil yurttaşın en temiz varlığını, itikadını, imanını geçim vasıtası yapmış olan bezirganlar -o bezirganlar ki, dinin emrettiğini yerine getirmezler, yasak ettiklerini gizli gizli yaparlar fakat dindar görünürler- evet bunlar ve birtakım hurafeleri dini esaslar gibi göstermeye kalkan ve bu suretle halkı uyuşturan kökü dışarıdaki yurt düşmanları daima **hüsrana uğrayacaklardır**"*

Homo Deus'a devam edersek, yazarın çok özgün bir tanımıyla karşılaşırız. "Bilim dünyanın nasıl işlediğine odaklanır ama insanların nasıl davranması gerektiğine dair bilimsel bir yöntem yoktur."

Modernite Sözleşmesi tek maddeliktir, "**İnsanlar güç karşılığında anlamı terk etmiştir."** diyerek devam eder. "Anlamdan yoksun bir evrende, güç peşinde bitmek tükenmek bilmeyen bir koşudur aslında modern yaşam. **Kapitalizmin büyüme büyüsü**, "Yoksulların hayatı sadece ekonomi büyüdükçe iyileşebilir." Mottosudur. Körlük açısından dinlerden farkı yoktur. Son olarak da "Modernite, dünyayı tepetaklak ederek, insanları dengenin kaostan daha kötü olduğuna ikna etti."

Yani, doğayı yok etme pahasına **büyü**, büyü… **Tüket**, tüket daha çok tüket. Yeter ki GSMH %10 büyüsün!.. Böylesine bir deli saçması olur mu?

Kitabın beni en çok sarsan bölümü ise, yıllarımı verdiğim din dışı kutsalım olan **hümanizmin** yıkılışı idi. Bu beni cidden sarstı. Çünkü 12 yaşından beri kültürleri reddederek, bireysel varlığı önemsemede insanın çok değerli varlık olduğu gibi bir kabulüm vardı. Yine Kitapta 260. sayfada, yönetimleri, **liberalizm**, **sosyalizm** ve **evrimci hümanizm** olarak 3'e ayırdıktan sonra, bunların arasındaki en kanlı savaşların 1914-1989 arasında olduğunu belirtiyor.

Artık bilişim çağından maalesef hümanizm de ölecektir. Tarihte 16. Yy dan itibaren yönetime hâkim olan laiklik, tanrının ölümünü bize göstermiş ve onun yerine toptancı insan soyunu yani Humen'i koymuştuk. Her şeyi biz yaparız, 'Kadiri mutlak insandır.' söylemleri artık ömrünü bitirdi.

Nietzsche "Tanrı Öldü." dediğinde, evet ölmüştü. Bazı din mensupları bunu geç kavradı. Bazıları da cenaze törenini uzattı…

Yukarıda bahsedilen bu savaşta evrim kazanacak gibi. Bize göre liberalizm önde gibi göründe yazar buna katılmıyor. "Liberalizm, genetik mühendisliği ve yapay zekâ dahil tüm maharetini ortaya

döktüğünde, demokrasi ve serbest piyasa, tarihin tozlu sayfaları arasında; yontma taş bıçaklar, teyp kasetler, İslam ve komünizm kadar köhne kalacaktır belki de…” diyor.

Kitabın son bölümünde zirve yapıyor. Devrimci gelişime uygun olarak jenosit kaçınılmaz diyor. İstemesek de bu insan soyunun mukadder olacak sonu gibi. En byük soykırımı makineler bize karşı yapacak gibi.

Şu iki alıntı kitabın son 3. Bölümden alınmıştır. “İnsan türünü kim devralacak?” diye soruyor Harari… Benim önerdiğim öğretim modelini elbirliğiyle acilen geliştirmeliyiz. Eğer zamanında ‘Taminsan’ yetişmezse türün gezegende ki hakimiyeti biter!..

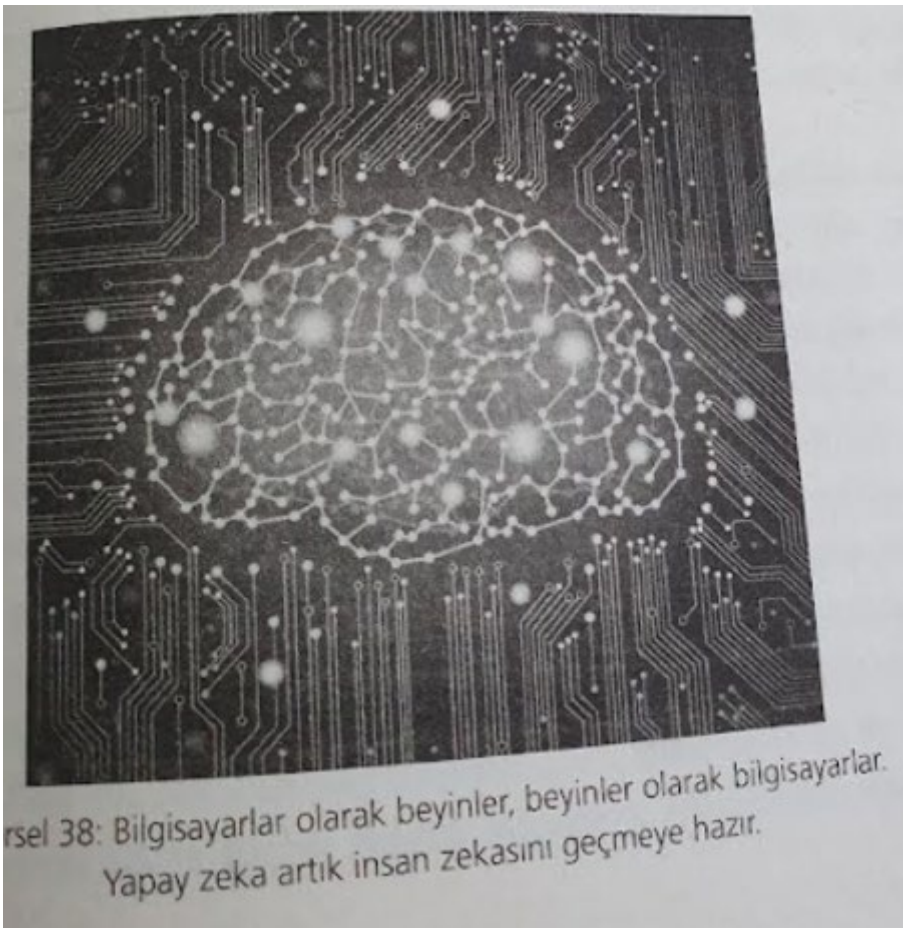

rsel 38: Bilgisayarlar olarak beyinler, beyinler olarak bilgisayarlar. Yapay zeka artık insan zekasını geçmeye hazır.

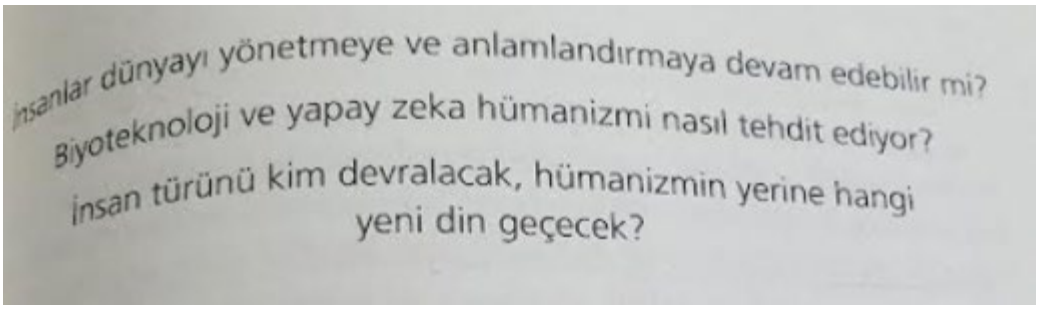

İnsan oğlu açtığı yoldan ilerlerse, 100 yıla varmadan doğadan çıkmış olacak. Geleceğin tarihini yazmak gerçekten de zor bir iş. Ancak bence yazar, çok başarılı bir şekilde geleceğimizi de yazdı. Benim anladığım, Harari, bu ikinci eseriyle Nietzsche'nin ortaya attığı **Üst İnsan** kavramını güncelliyor. **Kant'**ın ikili yapısını yani ideler alemini, üst insan olarak anlayan **Nietzsche**, biyolojik hiyerarşiyi sürdürür. Bu büyük Alman filozoflarına dayanan Hitler ile yaşanan politik gelişmeler henüz ortada duruyor. O gün üstün olan Almanlar problemli sayılan ırkların imhasıyla ortaya çıkan büyük soykırım Kudüs'te müzede iken, kaderin cilvesine bakın ki İbrani üniversitesinden Yahudi bir tarihçi, "Homo Deus" adlı eserinde insanların eşit olamayacağını söylüyor. Bu aydın tutarlılığıdır.

İnsanların aralarından yaklaşık %10'u bana göre **yönetici**, ona göre de **Tanrı İnsan** olmaya devam ediyor. Harari 2016 de 'Homo Deus' ile dünyaya bu realiteyi iyi ki sunuyor. Objektif ve bilimsel tavır bunu gerektiriyordu. Sapiens 100 bin yıl önce ortaya çıkan yeni korteks yapısıyla **düşünen insan** oldu. Fakat ben evrimin tüm nüfusu bir gecede, ayni seviyeye getirmediğine inanıyorum. Ortak gen havuzunda, evrimin ağır yürüyen çarkları sanırım hala dönmeye, farklı beyin düzeylerine sahip bireyler yetiştirmeyi sürdürüyor.

Bugün gelişmekte olan homonidlerle birarada yaşadığımızı unutmayın!. Hatta daha ileri giden yazar, kitabın yine son bölümünde '**Homo Sapiens Kontrolü Kaybediyor**' başlığını atmıştır.

Günümüzde bilim ve teknoloji o kadar ilerledi ki 'aşkın insan' ya da 'insan sonrası' kavramlar ortada. Yapay zekâ ve müthiş algoritmalar biyolojiyle boy ölçüşüyorlar. Robotlar kendilerince MEMETİK EVRİM

geçiriyorlar. Üstelik bir gecede binlerce yılda sağladığımız yeteneklerimizi kazanabiliyorlar.

“**Bilim özgür iradeye duyulan liberal inancı çürütmekle kalmaz, bireyciliğin de kuyusunu kazar. Liberaller ‘in-dividual’ yani tek ve bölünmez bir benliğe sahip olduğumuza inanır. Bu gerçek değildir.”** Zira “Geçtiğimiz yüzyılda bilim insanları Sapiens’in kara kutusunun kapağını araladı ve ortada **ne ruh**, ne özgür irade, ne de benlik bulamadı, aynı fiziksel ve kimyasal yasalara tabi genler, hormonlar ve nöronlar gerçekliğin geri kalanına hükmediyordu. Yeni dönemi anlamaya çalışıyoruz.”

Yazar, “Elitler ve hükümetler (yani tanrılar) ekonomik olarak fayda sağlamadıklarında da insanlara değer vermeye devam edecekler mi?” Şeklinde ki hayati soruyu sorarak devam ediyor. “İnsanlar ekonomik değerlerini yitirmek üzereler, çünkü **zekâ bilinçten ayrılıyor**.”

En ünlü yapay zekalardan Watson, tıbbi teşhiste doktorlardan 40 puan daha ilerde bulunuyor. Bugünlerde algoritmalar, insanları hızla üretimden ve hizmet sektörlerinden uzaklaştırıyor. Daha önce otomasyonla, karanlık fabrikaları tanıdık, ancak yapay zeka ve algoritmalar çok daha derin rekabet yaratıyorlar. “Bireylerin elindeki **otorite**, algoritmaların meydana getirdiği **ağlara kayabilir**.” Devamında, “Bilimsel keşifler ve teknolojik gelişmeler insanları **süper insan** ve **gelişemeyenler** olarak ikiye ayıracaktır.” diyor.

Gelecekte tekno-hümaniz ve veri dini Dataizm var olacaktır saptamasın yapan yazar, “Evrimsel hümanizmin küllenmiş hayalleri yeniden alevlendi.” Bana göre tarihi saptamalarından biri de şu cümlelerde görülür. “**Hitler** ve benzerleri, süper insanları seçici üreme ve **etnik temizlik** yöntemleriyle yaratmayı planlarken, 21. yüzyılın tekno hümanizmi amacına, genetik mühendisliği, nanoteknoloji ve düşünce gücüyle kontrol edilen **bilgisayarlar** gibi çok **daha barışçıl** yöntemlerle ulaşmayı hedefliyorlar.”

Yükselen en ilginç din, ne tanrılara ne de insana hürmet ediyor, sadece veriye tapıyor: Dataizm Dini.”

Kitabın özü ve geleceğimizin özeti **DATA**, bu dört harfte gizli. Tıpkı biyolojimizin genlerden oluşan DNA sarmalını dokuyan dört harf **ATGC** gibi… Acı ama gerçek. Organizmalar biyokimyasal algoritmalardı. Bilgisayar algoritmalarıyla Dataizm vasıtasıyla birleştirildi. “Dataizm aynı matematik kanunlarının hem biyokimyasalda hem de elektronik algoritmalara uygulanabilirliğini gösterdi.”,“Algoritmalar, akademisyenlere ve entelektüellere ise yüzlerce yıldır kayıp olan bilimin kutsal kasesini geri vermeyi vaat ediyor.” Yeni dine göre, “Homo Sapiens köhne bir algoritmadan ibarettir.” Dataizm her şeyin internette olmasını ister. “Ormanda ki **ağaçlar**, kümesteki **tavuklar** … Hepsi, “**Nesnelerin İnternet’ine** bağlanmalıdır. **Özgürlüğü insana değil bilgiye tanıdığımızı itiraf ediyoruz**. Veri merkezci yaklaşımı insan merkezci dünya görüşünün yerine koyduğumuz anda, insan sağlığı ve mutluluğu gözümüze çok daha önemsiz görünecektir.”

Son iki soruyla, bu ilginç kitap bitiyor:

1-**Organizmalar** birer **algoritmadan**, yaşam da veri işlemeden mi ibarettir?

2- **Zekâ** mı daha değerli yoksa **bilinç** mi?

Benim bu kitaptan sonra vardığım sonuç şudur, insan doğanın bir parçası değil, deformasyonudur. Enerji ve onun türevlerinde değişmez hiçbir şey yokken, biz kendimizi neden değişmez kabul edebiliriz. Bence doğa bu anlamsız parantezi kapatıyor. Dört milyar yılda organik yapıdan konumlanan bizler, doğadan koptuk gibi… İnsan “biraz da metalik olabiliriz.” hayali kuruyor sanırım. Acaba olası mı?

Bir diğer kitap okumam ise,

SINGULARITY

“Homo Deus” tan 11 yıl önce Ray Kurzweil’in baş yapıtı olan Orijinal adı “**The Singularity Is Near”,** 2005 yılında yayınlandı. Harari eserlerinde, günüz aydınları gibi Ray’den çok etkilenmiştir. Bilimsel çevreleri kökten sarsan o muazzam kitap, bize ancak 2016 yılında geldi. Benim yıllarca okuduğum çağdaş bilim kitapları arasında ise **“İnsanlık 2,0”** başköşemdedir.

Kitabın arka kapağında **Bill Gates’e** atfen: “Ray Kurzweil tanıdığım insanlar arasında yapay zekanın geleceğini en iyi öngörebilen kişi. İnsanı meraklandıran bu yeni kitabı, bilgi teknolojilerinin insanlığın biyolojik sınırlarını aşmasını sağlayacak kadar hızlı geliştiği, yaşamlarımızı bugün hayal bile edemeyeceğimiz biçimlerde dönüştüren bir geleceği öngörüyor.” diyerek özetlenen yazı vardı.

Gates’in yorumu beni etkilemişti. Kitabı satın aldım. Okudum ve gördüm ki, eğer bu yazarı tanımasaydım onlarca diğer yazarın fikirlerinin orijinal kaynağını ıskalayacaktım.

Tekillik, benim felsefeden aşırdığım çok eski dünya görüşüm ve rehberimdi. Ancak ben ona yıllar önce felsefe sözlüğünden öğrendiğim haliyle “Monizm” derdim. Ne de olsa ideolojilerin geçerli olduğu çağın insanıyım… Henüz Stefen Hawking, kara delik tekilliğinden bahsetmemişti. Hasılı Singularity” dijital çağın dayatmasıyla ortaya çıkan yepyeni bir olguydu.

Ray kendi ifadesiyle: “Tekillik, biyolojik bedenlerimiz ve beyinlerimizin söz konusu kısıtlamalarını aşmamızı sağlayacak.” diyerek biyolojik varlığımız ile teknolojimizin birleşmesinin gelişmişliğin doruğuna varılacak demek istiyor. Teknolojinin duayeni olarak on yaşından itibaren tutkuyla sürdürdüğü serüvene kendince uygun bir sonuca varıyordu.

Bu bilim insanı, geleceğin, 21. Yy da ortaya çıkan trans hümanizmin öncülüğünü yapıyor.

Raymond "Ray" Kurzweil

(d.12 Şubat 1948), Amerikalı yazar,

biliminsanı, mucit ve **fütürist**.

Optik karakter tanıma, metinden konuşma sentezi, konuşma tanıma teknolojisi ve elektronik klavyeli enstrümanlarla ilgilenmektedir. Kendisinin sağlık, yapay zekâ,

transhümanizm,

teknolojik tekillik ve fütürizm

hakkında kitapları vardır.

Benimle yaşıt olan değerli yazar gerçekçi bir fütürist. Uzun dönemde bildiğimiz biyolojik insan var olamayacak diye iddialı bir kehanette bulunuyor. Forbes dergisi Ray’i “**kusursuz fikir makinası**” olarak niteliyor. Bence ayrıca da makine yapıcısıdır.

“Bir Zihin Yaratmak” adlı eseriyle, 2013 de “İnsan Düşüncesinin Esrarı’ nı” da büyük oranda çözmüştür. Ortaya çıkardığı bulgular gösteriyorki, **Genel Yapay Zekâ (AGI) doğuyor**. Bu yeni varlığın ebelerinden, bence en önemlisi Ray Kurzweil olsa gerek. O ve ben 2. Dünya savaşı sonrası kutlama çığlıklarıyla oluşan bebek patlaması ürünleriyiz. Son kitabında aynı tespiti yaparak , 2013 de “Zekâ

Patlaması” diyor. “Çok zeki makineler, çok daha zeki makineleri üretecektir.”,

“Biyolojik evrim devam ediyor fakat teknolojik evrim ondan milyarlarca kez daha hızlı ilerliyor.” Ve açıklıkla “fizik kurallarının temel alındığı ve bilgi sayıma uygulandığı bir bilgisayar yaratabileceğiz. Bu şekilde düzenlenmiş olan madde ve enerjiye **kompütronyum** (Programlanabilir madde demek) adını vereceğiz ki bu, insan beyninden çok daha güçlü olacaktır.” Tüm insan- makine bilgisine sahip **yeni genel yapay zekâ** ile 22. Yy içinde uzaya dağılabilecek zekalardan bahsediyor. Tabi bu yeni varlık açısından biyolojinin sonu gelmiş olacaktır. Devamında kitabın son cümlesini kuruyor. “Biyolojik olmayan bir kalıpta, insan zekasını evrene aşılayarak, kendi **kaderine karar vermek** bizim kaderimiz.”

Bu cümlesi üzerine çok düşündüm. Burada ‘kaderine karar vereceğimiz’ şeyin taşındığımız evren olduğunu sanıyorum. Kısaca 3 nesil sonrasında 2220’ de, sıradan insanlardan kopan “Homo Deus’a” biyolojik hayat ağır gelecektir. Yılanın derisini değiştirmesi gibi, onlara da dar gelen biyolojik bedeni terk edecekler. Yöneteceğimiz cansız madde olacak; DNA, protein, yağlar gibi canlıya dair malzemeye gerek kalmayacaktır. Uzaya ışık hızına yakın seyahatler yapma kapasitesi kazanmanın tek yolu maddeyi programlayabilmektir. Enerji tüketimini esas alan Nikola Kardaşyev (Kitabın sonunda tablosunu vereceğim.), kozmik ölçekte enerji tüketebilmeyi medeniyet seviyeleri olarak sınıflandırmıştır. O seviyeleri gerçekleştirmek için insan beynini taklit eden bilgisayar yeterli değildir. Canlıyı aşarak cansızları, yani sıradan kayaların elektron düzeyinde programlanabilmesini inceliyor. “Enerji ile ısının daha zeki biçimde yönetilmesini sağladığımız zaman **bir kilogram maddenin bilgi işleme kapasitesi 10^{50} cps’e** kadar çıkabilecektir.” Yakın çevremizde 10^{80} cps sınırına değiniyor.

Ray’in Singularity’de geçen iddiaları, bugünlere dair öngörüleri tamamen gerçekleşti. Bu bize “extrapolation” imkân veriyor. Orada anlatılan ve insan beyni üzerinde tersinir mühendislikle geliştirilen

simülasyonlarda oldukça mesafe kat ettiğimizi görüyoruz. O günlerde yazıldığında falcılık olacak şeyler 2021'de bize sıradanmış gibi geliyor.

Oysa 1863 yılında Samuel Butler, "At ve köpek insan için ne ise, insan da makine için o olacaktır." demişti. Bitkiler minerallerden ortaya çıkınca, onların ardılı gezinebilen hayvanlardı. Biz hayvanların ardılı isek, makinede bizim ardılımız olmalı. Burada sanayi makinelerin ilerisine, yani yapay zekaya gelmiş bulunuyoruz.

Ray eserinde **GNR**'yi, birbiriyle örtüşen üç devrim olarak niteliyor. **G**enetik, **N**anoteknoloji, **R**obotik olarak kısaltılmış bu alanlar bu günlerde artık teorik olarak tamamlanmak üzereler. O nedenle gelecek okur yazarları için 2030'larda bu bilimler yenilik değil sıradan işler ve bilimler olacaktır.

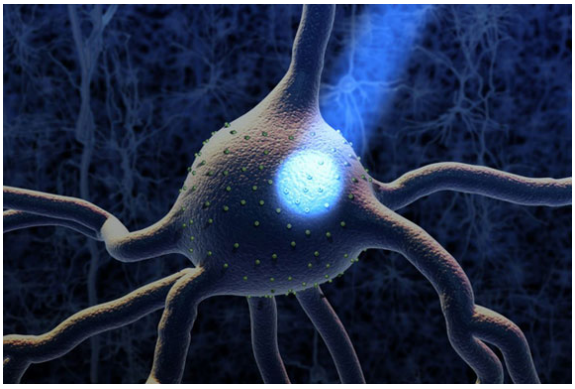

Nano teknolojiyle atom bazında işlem yapılmaktadır. Hatta beyin araştırmalarında nöronlara **optonenetik** yoluyla bilgi bitleri yollanabiliyor, eyleme geçirebiliyoruz!... Ortaya çıkan durumda hammadde değeri çok düşecek, onun yerine %90 oranında maliyet, bilgiye gidecektir. Biyolojik keşifler ve müdahaleler ile **2045** de yazar, alternatifsiz evreye varılacağını öngörüyor. Yani **tekillik çağı**. Haliyle oldukça gelişen kuantum bilgisayarlar zirveye varacaklar. Onlar enerji ihtiyacı duymadan çalışacak, elektronun kullanım zorluğundan kurtularak **Spintronics** dönemine girecekler.

Tahminlere göre, "…Biyolojik olmayan zekâ, biyolojik zekadan trilyonlarca kat daha güçlü olacaktır." Evrim algoritmasını ışık hızında kullanarak sentetik nöronlara bu farkı atacaklardır." Kardaşyev'in

Type II uygarlığında, ışık hızı dahi aşılmaktadır. Belki bilgi, ışık hızını aşamaz ancak İletişim aşabilir. Buna kuantum dolaşıklık izin veriyor. Öylesine ileri gidiliyor ki Ray, "Hawking' teorisinin doğru olduğunu varsayarsak yapabileceğimiz en son bilgisayarlar karadelikler olacaktır."der. Yazar cesaretle tahminlerini sürdürüyor ve işi, zekanın fizikten üstün olduğu anlayışına vardırıyor. "**Zekâ, akılsız maddeyi akıllı maddeye dönüştürür**" diyor.

Baştan sona bilgisayarcı gözüyle yazılan Ray'in 700 sayfalık bu baş eserinde, kronolojik bir sırayla gidilen yolda, son evrede, evrenin tamamını bilgisayar olarak yorumluyor. Bunun için büyük patlamadan bugüne kadar geçen 10^{17} saniye içinde toplam evrensel var oluş işlemleri 10^{107} mertebesindedir, diyor. Bu bilgiler evrensel görünür toplam kitlede, Planck sabiti (10^{-35} m) birim varsayılarak, hassas bir ölçekte yazılıdır. Enerjinin kuantum düzeyde maddeye dönüşümü eşiği alt seviyesi olan Planck aralığı bu kez eşdeğer transistorda **bit** anlamına gelmektedir. Madde bu kadar küçülünce plazma halinin altına inerek bilgiyle birleşiyor. **Enerji-bit -bilgi** üç faz gibi dursa da aslında tek şey demektir.

Haliyle herşey bu kadar küçülünce **tekillik** kaçınılmaz olacaktır.

Yazar yedinci bölümde 543 sayfada, Almanca “Ich bin ein singularitarian” Ben bir tekilciyim der ve alta bu resmi ekler.

Dahada sonra ne olacak diye de soramıyorsunuz. Zira herşey gitti bir şey, ZPF kaldı gibi… Acaba **Sıfır Nokta Alanı ZPF** dışında görünen evrende de madde denebilecek yer yok mu?

Burada okurlara açıklamam gerekiyor ki; benim neden tekilci olduğumu, baştan beri neden **TAM** kavramını vurguladığımı sanırım tahmın ediyorsunuz. Günümüzde varılan bilimsel aydınlıkta gerçek netleşiyor, Ray de başka açılardan bakarak beni pekiştiriyor. Bu cümle Ray’e ait bana değil; “Tekilci olmak benim için çoğu zaman yabancılaştırıcı ve yalnız bir deneyim olmuştur. Bu kitabı yazmamın başlıca nedeni, bakış açımı daha fazla kişiyle paylaşabilmektir.” diyor.

Size, aynı amaçla hareket ederek, hem onu hem de kendimi duyurmak istedim. Ray’in, “… tekilciliğin asla bir inanç sistemi olmadığını…” söylemesine gönülden katılıyorum. Aslında inanç ve imanın oluşmasını sağlıyan faktörlerin başında dualite yatar. Kozmik bilgiler ışığında, ulaştığımız Toplam Alanlar ve Madde (Benim verdiğim isimle TAM, anti maddeye yer verdiği halde RUHLAR alemine asla yer vermiyor. Yanı bir manevi alan sözkonusu değildir.

Bizim ülkemizde bazı aydınların ve dincilerin, ateizm tanımlarken ”O da bir dindir”, “Yokluğa inanmakta bir inançtır.” gibi savlara baş vurduğunu görüyorum. Oysa mantıktan yoksunlar, zira biri var diyor, diğeri yok… Hiç 1+1=2 ile 1+0=1 aynı olur mu? Kaldı ki kompleks

yapıları analizle parçalara ayırarak sonunda bire ulaşıyorsanız, çoğu tekleştiriyorsanız ortada bir mukayese de kalmıyor. Mutlak olan 1'dir, sonrasındaki tüm rakamlar birin katlarıdır. Özetle Ben=1=Tekil vardır. Asla sıfır değildir. Burada benim varlığını dile getirdiğim 'ZPE' veya 'ZPF' ile kastedilen ayni şey değildir.

Bu tekillik muhtemelen sıfıra everilebilir. Bunun önü açıktır. Benim şimdiden merak ettiğim uzak hedef o olabilir. Yıllar önce metafizik kavramını öğrenince bir rahatlama içindeydim. Ben bilime ve var olan fizik, kimya, biyolojiye değer veriyordum. Soyut kavramlar ilgimi çekmiyordu. Hele metafizik Kaf Dağı'nın arkasıydı. Onu kavram dünyamda tanımlayıp uzaklaştırınca, fizikle baş başa kalmıştım. Mutluydum. Sonra elektronik gelişmeler bilgisayarı hızlandırınca, **Second Life**, '**Metaverse**' gibi soyut dünyaları tanıdıkça, bu sınırı biraz daha ileri taşıdım. Ruh ve mana alemi diye tanımlanan yalan dünyalar yıkılınca, onların yerini sciencetist tarikatlar aldığı gibi, internetin gelişmesiyle doğan ucu açık sanal alemlerde, duyguları kandıracak sihirbazların yerini aldılar. Bu günlerde kripto dolandıcılıklar dahil şiddetli hak yeme dönemi kapıda duruyor.

Yeni bir kavram olarak, hızla gelişen bilim, Kaf dağı olarak göstereceği şeyi metafizik değil, onun yerini alacak şekilde "**Metapanse**" (düşünce ötesi) diye belirlemeli bence. Malum Metaverse tezgahı kuruluyorken…

Ray kitapta 566. sayfada "Aşkınlık Olarak Tekillik" başlığı altındaki tanımda, bir maddeci olarak nitelenmiş olmama karşın, ben kendimi **'örüntücü'** olarak görüyorum diyor.

Meta olarak örüntüyü görüyor. "Kozmolojik perspektiften, evren, bilinçli bir varlıktan çok, basit makine gibi çalışmaktadır." **Malzeme örüntü sayesinde zekaya sahip olur** diyor. **Malzeme + Örüntü** formülü ile uzaya açılırken, …karşımız çıkan tüm akılsız madde ve enerjiyi olağanüstü **zeki – aşkın – madde** ve enerjiye dönüştürecektir. Tekillik işin sonunda ruhunu evrene yayacaktır.", idealizmine varıyor.

Tanrı sorusuna cevabında “**Güçlü bir MEM**“dikkatinizi çekmiştir umarım. Evren Genel Yapay Zekâ sayesinde, bilinçlenecek 6. evrede BİLİNÇLİ EVREN olacak. “Böylece evrim bu ideale tam olarak ulaşmasa da hiçbir engel tanımadan bu tanrı kavramına doğru ilerlemektedir.” Şeklinde idealizmini ortaya koyuyor. Devamında, “ Bu nedenle düşüncemizin biyolojik biçiminin getirdiği ciddi boyutlardaki sınırlamadan kurtuluşunu özünde bir tinsel girişim olarak düşünebiliriz.” Hükmüne varıyor. Kitabında kullandığı sanal kahraman Molly ile diyaloğunda: “Tanrıya inanıyor musunuz?” sorusuna ilginç cevabi ise, “Bu beş harfli bir sözcük ve güçlü bir mem.” diyerek inanmadığını söylüyor.

Molly başka sorularla tekrar zorluyor, yine de cevabı “Evrenin var olduğuna inanıyorum.” şeklinde cevap, kaçamak olunca daha zorlanmadan “Aslında kendi düşüncelerimin dışında herhangi bir şeyin var olduğundan emin değilim.” diye bitiriyor.

Bence bu bölümde bir ironi saklı, belkide okurları çoğaltmak amacıyla biraz takiyye yapılmış gibidir. Ray’den ayrıldığım yer burasıydı. Bana reva mı? Ben 12 yaşında çocukken oldukça cahil bir dinden kaçtım. Yıllarca okuyarak gerçeği aradım. Bir gün karşıma bu dev yazar çıktı. Her satırı %100 doğru diyeceğim bu eseri dip notları dahil okudum.

Sonunda gördüm ki; Ray bana madde/örüntü üzerinden giderek, **geçmişte tanrı yoktu**, fakat gelecekte olmayacağından emin değilim…” diyor. Burada kendisine katılmıyorum, gelecekte olması demek, Harari’nin ironik anlamda ortaya koyduğu tanrılara mutlak olarak inanmak demektir. “Tanrının evren olduğunu düşünebiliriz, ben evrenin varlığına inandığımı söyledim.” sözleriyle ise sadece okura dönük bir soyutlama yapıldığına inanmak istiyorum.

Artık bizim ikili çağrışımlara vaktimiz yoktur. Zira dost olmayan Güçlü Yapay Zekâ, yakında biyolojik insanı ezecektir. Whitehead’in, “Uygarlığın en büyük ilerlemeleri, ortaya çıktıkları uygarlıkları bozmaktan başka bir şey yapmazlar.” söylemi hatırlamalıyız. Başta

Stefen Hawking olmak üzere yüzlerce aydının, yapay zekanın insanlığın sonu olacağına dair uyarılarını burada tekrar etmekte fayda vardır.

Biz bilgiyi GYZ dan 1 milyon kez daha yavaş taşırken zekibotlarla nasıl başa çıkabileceğiz? Elbette kaybedilecek bir yarış ortada ise, %100 kaybedeceksek, bu oyuna neden giriyoruz? Son 20 yılda sosyal medya sayesinde ortaya çıkan insanlığın resmi hatırlanınca belkide sorunun mukadder cevabı budur. Ortada korunması gereken bir değer yoktur.

İnsan türünün yaşayan toplamının sadece %3 bölümü, kalan 97'yi asla taşımayacaktır. Hele %7'lik kan emicilerin yalanlarına alkış tutan %**90 sıradan insanlar varken!..**

Asla 20. Yy devrimcileri geri gelmeyecektir. Fabrikalarda idealist aydınlar proletarya yanında yürümeyecekler. Atatürkler, Leninler bir daha var olmayacaktır. Mahatma Gandi gelmeyecektir.

Bence büyü bozuldu. İçinden geçtiğimiz pandemi bile yüz yıl önceki romantizmin tadında kalacak gibi… Zira sıraya girmiş bekleyen arkada çok daha beterleri var kitleler için. Üst insan kurtulur belki uzayda koloniler kurar vs. Oysa 2100'lerde arkada ne kalır bilinmez…

Ray kitaplarında uzun uzadıya bilgi işlem teknolojilerini anlatır. Kendisi 1960'ta 12 yaşındayken 1000$ saat ücreti vererek, oda büyüklüğünde bir kompüter kullanmıştır. Kalan 60 yılını da bu ideale adamıştır. Moore yasası onun önünde fazlasıyla gerçekleşti. Kendisi de "**İvmelenen Geri Dönüşler Kanunu'nu"** gelştirerek, tahminlerinde esas alarak gelişim hızımıza işaret etmiştir.

Tekrar başa dönerek belirtmeliyim ki Ray Kurzweil, son 20 yıl için tüm teknoloji **yazarlarının yazarı** demek, onun çok doğru bir durum tespiti olacaktır. Zira gerek Harari gerekse diğer bir çok ünlü esrelerinde Ray

’den çok esinlenmiştir. Bunlardan çok tipik birisiyse Dan Brown olacaktır.

Ray’ tanıdıktan sonra kendi internet sitesinden takip etmekteyim. Kendisine 17 Ekim 2017 de şu maili yolladım.

Dear Mr. Kurzweil,
I read your book "Singularity". A very valuable work. I congratulate you.
I read a novel (Origin) from **Dan Brown** this month. You are the hero in the book. With Edmond Krish tells you and your theory. I wanted you to know that.
I wish happiness again.
Best Regards / Saygılarımla
Suleyman Bayramoglu

Kısaca; Tekillik adlı eserini okuduğumu ve kendisini kutladığımı söylüyorum. O günlerde çok satan Dan Brown “Başlangıç” adlı romanında, baş kahraman Edmond Kirsh’in kendisi olabileceğini söyledim. Böylece kendi tarihime biz özel not düştüm.

Şimdi daha önce bahsedeceğimi belirttiğim gibi, Dan Brown’ın ‘Başlangıç’ romanına geçiyorum.

BAŞLANGIÇ; (Origin)

Türkçe adıyla bütün dünyada aynı gün yayınlanan ünlü roman, Dan Brown için, Da Vinci Şifresinden sonra yeni bir zirve yarattı. Gelecekte yazacağı roman ismi ‘reklam’ olur sanırım.Bu kitabı okuyunca **üç büyük dinle**, **yapay zekayı** karşılaştıran özgün kurgudan büyülendim. İlk defa dünyaca ünlü bir yazar, lafı dolandırmadan, acımasızca cahil insanların besin kaynağı olan inancı çöpe atıyor, yerine teknolojiyi koyuyordu. Çok net bir dille yapılan güçlü saptamalar kültürel soyutları gerçekten bitiriyordu. Benim için sürprizdi, çarpıcı bir anlatımdı. Bu kadar açık tanımlamaları yakalayınca sevindim, hemen 50 adet kitap satın alarak yakından tanıdığım entelektüel dostlarıma hediye ettim. Onlardan tek istediğim, kitabı okuduktan sonra görüşlerini benimle paylaşmalarıydı. Bu ülkenin aydınları üzerinde

yapacağım yüz yüze anket gerçek bir testti. Sağcı, solcu, inançlı, inançsız tanıdığım aydınları "Başlangıç" ile tanıştırdım. Çoğu sol kökenli aydınlar olmasına rağmen, iki gerçek okur, **Sinan Çetin** ve Süleyman Akbulut oldu. Kalan 48 kişiden bir tanesi dahi geri dönmedi. Acı ama gerçek… Sanırım muhtemel aydınlık geleceğin neden kara bulutlara battığını görebilirsiniz.

Sizler eseri okumuş musunuz bilmiyorum ama, en azından size kitabı özetleyerek katkıda bulunmak istiyorum.

Kitapta adı geçen baş kahraman, bir bilgisayar uzmanı ve bir YZ dâhisi, adı da **Edmond Kirsch. Raymond Kurzweil** ile ne kadarda isim benzerliği var. Ayrıca mesleği başarıları ile de tam örtüşüyor. Bu tespiti yapınca aceleyle bir mail yazarak (yukarıda içeriğini açıkladığım) Ray'e tarihe not düşmek adına durumu bildirdim.

Gerçekten bu iki kitap birbirini tamamlıyordu. Ben de o nedenle birlikte anlatmak istedim. Dan Brown, demirbaş kahramanı sembolist **Robert Langdon'**u bu romanda da kullanmıştır. Kitabın baş kahramanı kitaptaki adıyla **Edmond Kirsch,** yani bizim Kurzweil, onun programladığı Genel Yapay Zekâ GYZ, yani kitapta **Winston** meşhur IBM ürünü Watson ile özdeşi gibiydi.

Bu 3 karaktere zaman zaman roman kurgusuyla katılanları, kitabı okursanız öğreneceksiniz. Ben detayları anlatmayacağım.

Sık sık belirttiğim gibi, yaşamımda inanç ve din çok zamanımı aldı. Ortada bir terslik olduğunu ergenlikte anladım, fakat emin olmam 28 yılımı aldı. Doğduğumdan itibaren üzerimde koyu ve ağır bir örtü olarak bulduğum, maneviyat adlı yalanın zırhını delip çıkmam, temiz hava almam çok zor oldu. Bugünlerde geriye doğru baktığımda Dünya o yıllarda yeterince aydınlanmamıştı. Bazı aydınlarsa inanç konusunda çok çekingen davrandılar. Manevi alan inanmayanlar dahil herkesçe kutsaldı, ona dokunulmaz, eleştirilmez ve şanına uygun dogma idi. DOGMA!!! Dokunan, Galileo'dan bu yana, anında yanardı!..

Acaba dine haksızlık mı yaparız diye “kılı kırk yarmış”, şüpheden onu yararlandırmışız. Son elli yıla kadar fizik ve kimya, hele biyoloji henüz yeterince gelişmemişti. Mesela ben 4 yaşındayken R. Franklin ve ardılları, 1953’de DNA keşfediyorlar. Yaklaşık 50 yıl gibi kısa süre sonra genom keşfedildi. Çok net görüldü ki gerçek ayetler, mikro evrende ezelden vaaz edilmişmiş!..

Temel bilimler ve bilişimin gelişmesi, hele sosyal medyanın doğumu, bütün değerleri sarstı. Kapitalizmin çıkmazı fundamentalistin anlayışın çıplak kalmasını sağladı. Bu yeni dönemde Dan Brown’un **Başlangıç** adlı romanı **dinsizliğin işaret fişeği** giydi.

Yazar, üç büyük din (Yahudi, Hristiyan, Müslümanlık) liderleriyle, GYZ Winston rekabetini konu almış ve artık dinlerin bitişini resmetmiştir. Dünyaya yeni bir nesil ve yeni kültür doğmaktadır. Bu bahçede artık eski dil geçerli değil. Dijital dünyaya hoş geldiniz. “Metaverse” ya da öteki dünya sizler için kuruldu. Ancak tanrılara atfedilen öte dünya, maalesef burada kuruldu. Bunu romandan okuyabiliyoruz.

17. Bölümde Kirsch ’in ağzından: “**Modern insan** zihni **nasıl** oluyor da kesin analizler yapabilirken aynı zamanda en küçük bir mantıklı incelemeyle unufak olabilecek **dini inanışlara izin verebiliyor**.” Ve bunun neden böyle olduğunu, benimde yaptığım gibi insan beyninin özelliklerine bağlıyor. Newton deyişiyle, nesnelerin ataleti sevmesi gibi, insan beyni de kendince düzeni sever. Entropiyi düşürür.

Brown; insan beyninin kök programı “**KARGAŞADAN KAÇ DÜZEN KUR.**” şeklinde özetlenebilir diyor. Bölümün sonuna doğru roman kahramanı Kirsch’e, “Ama inanç, kelime anlamıyla görünmeyene ve tanımlanamayan bir şeyi, gerçek diye kabul etmemizi ister. Bizler de böylece, evrensel tek bir gerçek olmadığından farklı şeylere inanırız.” Devamında, “Bilim, inancın antitezidir. Kelime anlamıyla bilim, bilinmeyen veya henüz tanımlanmamış bir şeye fiziki kanıt bulma girişimidir. Ölçülebilecek gerçekleri bulmak için batıl inanışı ve yanlış

algılamayı reddetmektir. Bilim bir cevap sunduğunda, bu cevap evrenseldir."

İnsanlar bu yüzden savaşmaz, bilimin etrafında toplanır. Sonunda Dan Brown, bu kitaptaki en meşhur cümleyi söyler. "**DİN DEVRİ ARTIK KAPANMAK ÜZERE. BİLİM DEVRİ BAŞLIYOR."** Kitabın yayınlandığı 2017 yılında yazar bu tarihi anı şöyle tanımlıyor, "Ve bu akşam, insanlık sözünü ettiğim yönde bir **kuantum sıçraması** yaşayacak."

Roman da olsa, bu açık ve net söylemle dünyadaki anlayış değişiyor, tüm entelektüel çevreler gongu duyuyor, beyinlerinde dini bitiriyor. Dindarlıkla olan hümanistçe yolculuğu sona eriyor. Uzun süren bu anlamsız hoş görünün hiç de işe yaramadığı sonunda görülmüştür. Bunu nete getiren sosyal medyaya teşekkürler. Eğer o olmasaydı, sıradan insan kendini söze yazıya dökmeseydi, onu kutsamaya ve ona aldanmaya hala devam edecektik.

Sapiens avcılık döneminden itibaren kurnazların ürettiği kültlere inandı. Orta çağa kadar süren derin dini dalgalar, korkunç sömürüler ciddi yıkımlarla 17. Yy kadar sürdü. Yeni keşiflerle ortaya çıkan bilim ilk başta dini reddeder gibi görünse de, kısa sürede kendini revize ederek dinin yanında durmaya başladı. İçine doğduğumuz yeni milenyumla artan veriler dini yeniden sorguladı. **İmanın** insanlığın israf nedeni, **enerjisinin bataklığı** olduğunu, deneysel verilerle mutlak bir şekilde fark edildi. Kan emici %7 dışında hiç kimseye hayır getirmediği çok net ortaya çıktı.

Brown yine, insanlığın başlayan yeni çağda, "Bu yükselen bilim nehrinin sesi. Bugün artık bir Tsunami dalgasının, durdurulamaz şiddette akan bir selin üstünde gidiyoruz." diyerek, geleceğin trendini görmemize ve hızlı yol almamızı istiyor.

Eskiden inanana zarar verir diye, gerçekler halkın anlayacağı biçimde söylenmezdi. Kuramsal çevreler ve kültürler bireyler üzerinde öylesine güçlüydüler ki gerçek düşünceler ifade edilemiyordu. Oysa Kirsch, "Pek çoğumuz kendimize **ateist demeye çekiniyoruz**. Bununla

birlikte ateizm ne bir felsefe ne de bir dünya görüşüdür. Ateizm sadece malumun ilanıdır.” İman alanı dışında olan ve bilime önem veren birine neden din üzerinden tanım getiriliyor?

Yanı Ateist=Dindar değil ne anlama geliyor? “ Ateizm, kanıtlanmamış dini inançların var olduğu bir hayatta, mantıklı insanların çıkardığı seslerden başka bir şey değildir.” İçinde olduğumuz dönemi tanımlayan özlü bir cümledir. İşi dahada ileri götürerek “Cehalete izin vermek, ona güç vermektir. Okullarla kiliselerin çocuklarımıza gerçek olmayan şeyleri öğretmelerine izin verdiğimizde de aynı suçu işleriz. Yeni bir aydınlanma çağının eşiğinde olduğumuza inanıyorum, dinin sonunda yok olduğu ve bilimin hüküm sürmeye başladığı bir döneme gireceğimizi düşünüyorum.” Kesin ifadelerle 343. Sayfada Kirsch’e yani Ray Kurzweil’e bunu söyletiyor Brown.

Yaşamla ilgilide çok özgün bir cümlesi de şöyle; “Yaşam evrenin esası değil. Yaşam evrenin yarattığı ve enerjisini dağıtmak için ürettiği bir şey.” Singularity yakın diyor. “Size çok yüksek bir kesinlikle söyleyebilirim ki, bildiğimiz insan ırkı (biyolojik insan) bundan elli yıl sonra dünyada var olmayacak. Biyolojiyle teknolojinin birleşiminden türemiş hibrit bir tür oluyoruz.”diyor Dan.

Yaklaşık 550 sayfalık ünlü bir romanda, çağdaş bilimsel buluşları esas alarak, misyonunu yitirmek üzere olan toplumsal yapı ve kültürleri mezara gömmek yeni milenyumun işaretidir. Belki de dinlerin bahsettiği kıyamet günü müjdesidir.

Benim çok hoşuma giden bu romanı hediye ettiğim insanlar neden okumadı bilmiyorum. Fakat şunu çok iyi anladım ki; insanlık için istikrarlı ve kalıcı adil bir düzen kurulamaz. Zira Jean-Jacques Rousseau ile başlayan “**Toplumsal Sözleşme”** fikri ve onun devlet kavramı 300 yıldır hüküm sürse de **genel geçerli bir sistem değildir**. O nedenle kendini kültürün kurbanı olmaktan kurtarman gerekir. Dijital çağla gelen ‘sosyal medya’ testleriyle Rousseau’nun kutsal insanı da

ölmüştür. Bunu anlayan aydın dürüst insanlar ise, eskisi gibi cehalete mazeret uydurmaktan vazgeçtiler.

Yani, “güzel insanlar güzel atlara binip gitti.”

Dan Brown da “Başlangıç” romanında zamanın tanımını şöyle yapar ve “KARANLIK DİNLERDEN KURTULUR VE TATLI BİLİM HÜKÜM SÜRER.” Bu tespitiyle de kitabı bitirir.

Yine çok değer verdiğim bir kitapla devam edeceğim.

Kuantum Sınırında Yaşam;

adlı kitabıyla, Jim Al-Khalili (Irak asıllı babadan İngiliz vatandaşı bilim yazarı) sayesinde öğrendiğim bazı gerçekleri paylaşmaya sıra geldi. Bu kitaptan sadece, canlıların enerji yollarını özetleyeceğim. Güneşin çekirdeğinde oluşan nükleer reaksiyon sonucu, proton çarpışmalarından doğan **beta** ışını, uzun yolculuğunda zayıflayarak önce **X** ışınına sonra da yüzde fotona dönüşür ve dünyamıza gelir.

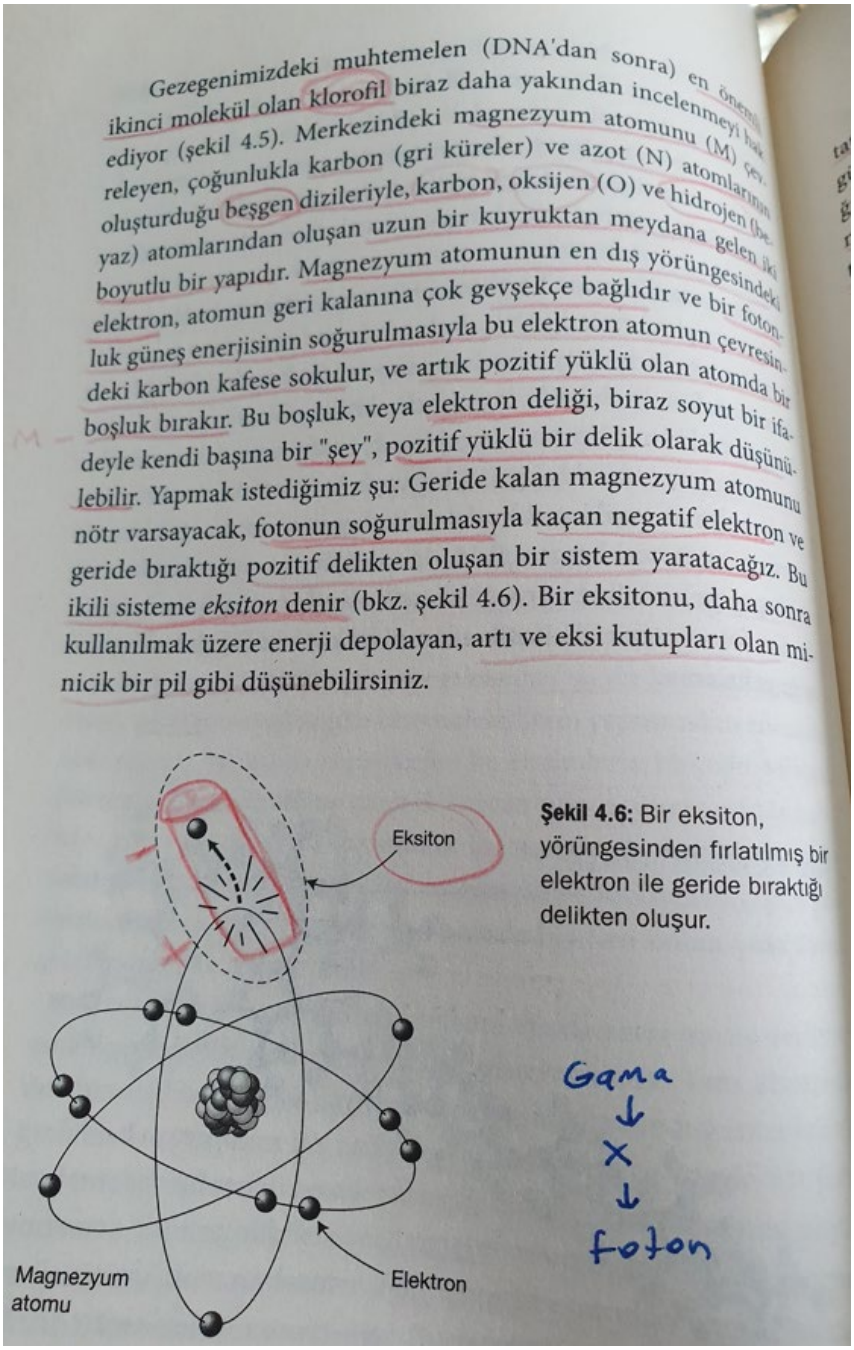

Gezegenimizdeki muhtemelen (DNA'dan sonra) en önemli ikinci molekül olan klorofil biraz daha yakından incelenmeyi hak ediyor (şekil 4.5). Merkezindeki magnezyum atomunu (M) çevreleyen, çoğunlukla karbon (gri küreler) ve azot (N) atomlarının oluşturduğu beşgen dizileriyle, karbon, oksijen (O) ve hidrojen (beyaz) atomlarından oluşan uzun bir kuyruktan meydana gelen iki boyutlu bir yapıdır. Magnezyum atomunun en dış yörüngesindeki elektron, atomun geri kalanına çok gevşekçe bağlıdır ve bir fotonluk güneş enerjisinin soğurulmasıyla bu elektron atomun çevresindeki karbon kafese sokulur, ve artık pozitif yüklü olan atomda bir boşluk bırakır. Bu boşluk, veya elektron deliği, biraz soyut bir ifadeyle kendi başına bir "şey", pozitif yüklü bir delik olarak düşünülebilir. Yapmak istediğimiz şu: Geride kalan magnezyum atomunu nötr varsayacak, fotonun soğurulmasıyla kaçan negatif elektron ve geride bıraktığı pozitif delikten oluşan bir sistem yaratacağız. Bu ikili sisteme *eksiton* denir (bkz. şekil 4.6). Bir eksitonu, daha sonra kullanılmak üzere enerji depolayan, artı ve eksi kutupları olan minicik bir pil gibi düşünebilirsiniz.

Şekil 4.6: Bir eksiton, yörüngesinden fırlatılmış bir elektron ile geride bıraktığı delikten oluşur.

Yeşil bitkilerin **tilakoid** motorları sayesinde oluşan **fotosentez** ile güneşten **kablosuz enerji** çekmekteyiz. Bu resme daha yakından bakmanızı istiyorum. Magnezyum atomunda bulunan atomlardan birini yerinden eden foton anlık olarak + yük oluşturur. **EXCITON** Buysa bizim minik pilimizdir. Bu bedava girdiyle ATP kimyasal enerjisi oradan da mitokondriler sayesinde biz hayvanlara bedava besin…

“Fotosentez sistemleri, **suyun yanarak** elektron verdiği, doğada eşi benzeri olmayan tek örnektir.” Biz hayvanlarda ağaçlardan gelen elektronu yakalamak için organik molekülleri yakıyoruz.

Düşünen insanın dünya görüşü çok önemlidir. Eğer doğaya dönük kalıcı kaideler üzerinden çok net bir fotoğraf çekebilir. Ben yukarıdaki grafikle anlatılanı enerji akışı için, aşağıdaki tabloyu da maddi

varlıkları anlamak için çok önemli buluyorum. O nedenle sizede sunuyorum.

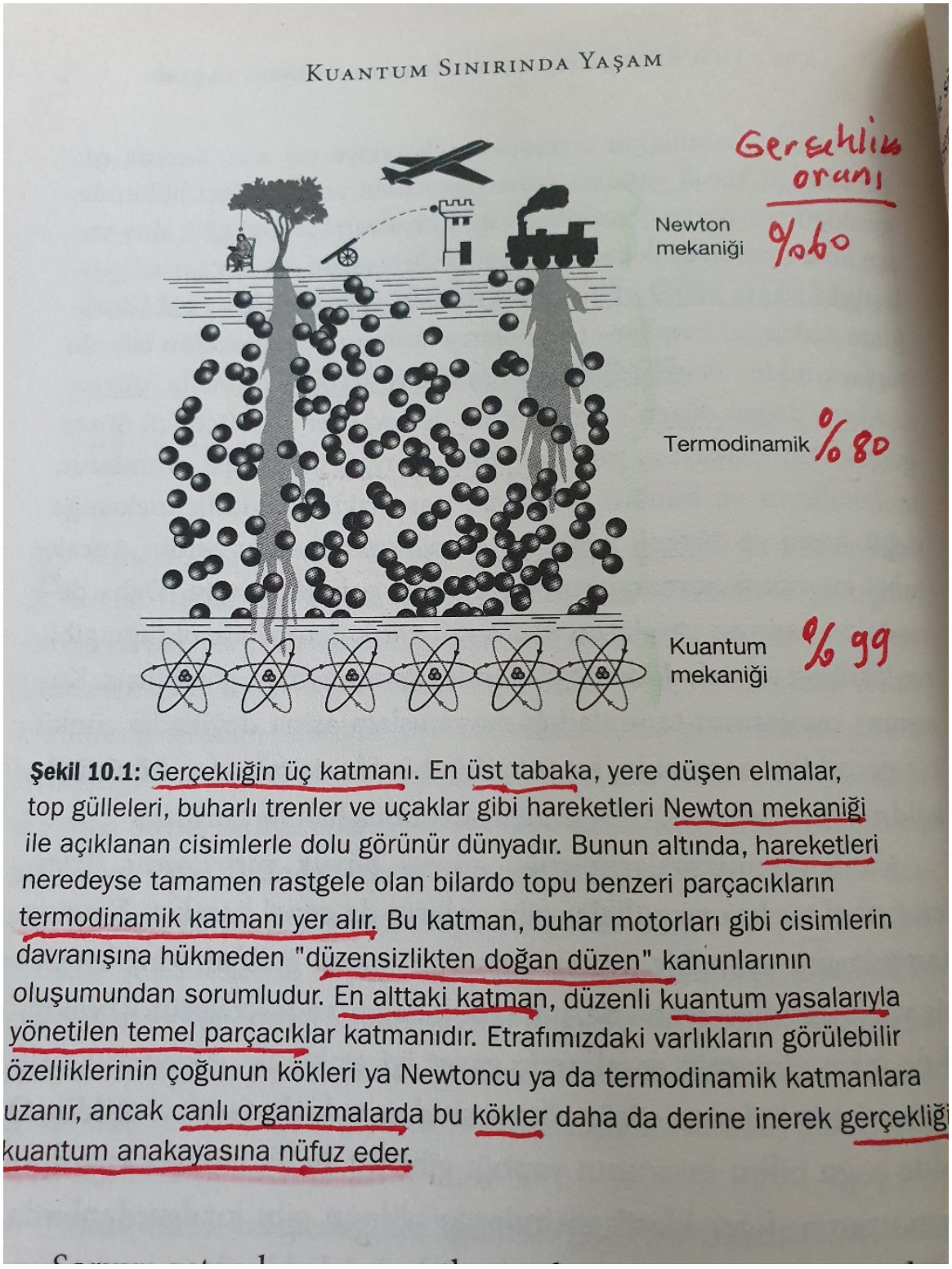

Şekil 10.1: Gerçekliğin üç katmanı. En üst tabaka, yere düşen elmalar, top gülleleri, buharlı trenler ve uçaklar gibi hareketleri Newton mekaniği ile açıklanan cisimlerle dolu görünür dünyadır. Bunun altında, hareketleri neredeyse tamamen rastgele olan bilardo topu benzeri parçacıkların termodinamik katmanı yer alır. Bu katman, buhar motorları gibi cisimlerin davranışına hükmeden "düzensizlikten doğan düzen" kanunlarının oluşumundan sorumludur. En alttaki katman, düzenli kuantum yasalarıyla yönetilen temel parçacıklar katmanıdır. Etrafımızdaki varlıkların görülebilir özelliklerinin çoğunun kökleri ya Newtoncu ya da termodinamik katmanlara uzanır, ancak canlı organizmalarda bu kökler daha da derine inerek gerçekliğin kuantum anakayasına nüfuz eder.

Önce fiziki alemde var olan olaylar, sonrasında doğurdukları kimyasal malzemeler ve onlardan var olan hayat bu resimde özetlenmiştir. Üç farklı çözünürlükle maddeye baktığımızda; İlk aydınlanma ile

bilgilerimiz %60 nette **Newton** düzeyinde çok artmıştı. Sonrasında Avrupa sanayi çağının mekanik arayışı beraberinde **termodinamik** ve ısıya dair keşifleri doğurdu. Maxwell gibi bilim insanlarıyla da elektromagnetik keşifler ve gözlem yönünden artan netlik oranı %80 seviyesine vardı. Böylece gerçeğe dair bilgimiz çok daha net hale geldi. Son kertede bence **fiziğin ruhu** olan **Kuantum Fiziği** ve onun sayesinde gelişen **bilişim teknolojisiyle** gerçeğin gözlenmesini %100 yaklaştırdık.

Konu, gerçeğin ne olduğu ise, benim buna cevabım şöyle özetlenebilir; Enerji havuzunda -**ZPE**: sıfır nokta enerjisi- toplam elektromanyetik alanlar -ki bu **ZPF**: sıfır nokta alanı demektir- ve bunların görünür biçimleri olan maddedir. Benim dünya **görüşümde**, manevi alan asla yoktur. Bunu okurları yanıltmamak için satır aralarını doldurarak söylüyorum. **Dinler** bağlamında ne **teist**, ne **ateist**, nede **deist** anlayışı besliyorum. Bunlar sanal maneviyat havuzlarında üretilen, tamamen **dini türevler** ve kavramlardır. Onları kullanarak asla bilimsel dünya görüşü edinemezsiniz. Lütfen bir yalandan diğerine savrulmayınız!..

Unutmayın, enerji ve onun biçimleri dışında **hiçbir gerçek yoktur**. Onlarda aksi ispatlanana kadar varlar. Hele kuantum fiziği istismar eden maneviyatçılara da dikkat ediniz.

Birazdan toparlanarak, yazılarımı bitirmeliyim. Sanırım sizin de sonsuz uzunlukta vaktiniz yoktur.

YARATILIŞTAKİ ÇATLAK yada CRISPR. Bu 6 harfli makas, 4 harfli DNA dizisini değiştirebilmeyi mümkün hale getirmiştir. Açılımı; Clustered Regularly Interspeced Short Palindemic Repeats yani (kümelenmiş düzenli aralıklı kısa palindromik tekrar dizileri) DNA yı düzenleyen makas. Amerikalı ve Fransız iki bilim kadını tarafından geliştirilen gen değiştirme makası olarak anlatılan tarihi buluşa, 2017 yılında yakinen tanık oldum. Koç Üniversitesi Yayınlarından çıkan '**YARATILIŞTAKİ ÇATLAK'** adlı kıymetli eseri heyecanla okudum. Jennifer Doudna ve Samuel Sternberg

tarafından geliştirilen bu buluş sayesinde, **yaratıcının pabucu iyice dama atıldı**. Evrimin gen düzenlemedeki yetkisine de müdahale edilmiş gibi. Özetle, virüslerin bakteriye bulaşışını incelerken keşfedilen yöntem, daha sonralarda "**Cas 9 proteini"** ile hedefe taşınan "makas crispr", yöneticinin istediği harfleri kesip biçebiliyor. Bunu virüslerden öğrenen Jennifer Doudna, genetik müdahale sağlayacak aracı bulmuş oldu.

Kitabı bitirince Doudna ile tanışmak istedim. Kendisine bir mail yazdım.

Dear Jennifer, 24 Ocak 2019

I read your very valuable book "A Crack in Creation". I wanted to congratulate you on opening the blind watchman's eye. In the meantime, the CRISPR device you discovered for DNA will produce new solutions not only in the carbon world but also in the digital space. If your last name is original, you have to be a **DNA** solver in your destiny ... I wish you happiness in Istanbul.

Best Regards / Saygılarımla

Suleyman Bayramoglu

Özetle kitabını okuduğumu bildirdim. Kitap beni çok derinden etkilemişti. Ortada Nobel'e layık bir buluş vardı. Bu değerli insan da sanki soyadıyla bu buluşu yapmaya adanmıştı. Yazımda bunları belirterek, Dou**DNA'nın** son 3 harfine büyük yazarak, vurgu yapmıştım. CRISPR sıradan bir araç değildir. Biyolojiye yeni baştan yazılma şansı veriyordu. Hele üreme yani germ hücrelerinde yapılırsa, türleri dahi değiştirebilecek güce erişilecek demektir.
Bir gün sonra Jennifer'dan kısa ama benim için çok anlamlı olan şu cevabı aldım.

Jennifer Doudna <jadoudna@gmail.com> 25 Oca 2019 02:57

Alıcı: ben

Dear Dr. Bayramoglu,
Thanks for your message and kind words; glad you enjoyed the book.
Sincerely,
Jennifer Doudna *(kitabı okumamdan ve yorumlamamdan mutlu olmuştu*)

Çok sevinmiş soyadını farklı yazmış ve kendisini İstanbul'a davet etmiştim.
Dear Jennifer DouDNA,

I am amazed at the simplification and fluency of science that I understand.
If you come to Istanbula one day, I would be happy to welcome you.
I wish all your family happiness.

Böylece bu değerli insanla kitabının ötesinde bir yakınlık kurmuştum.

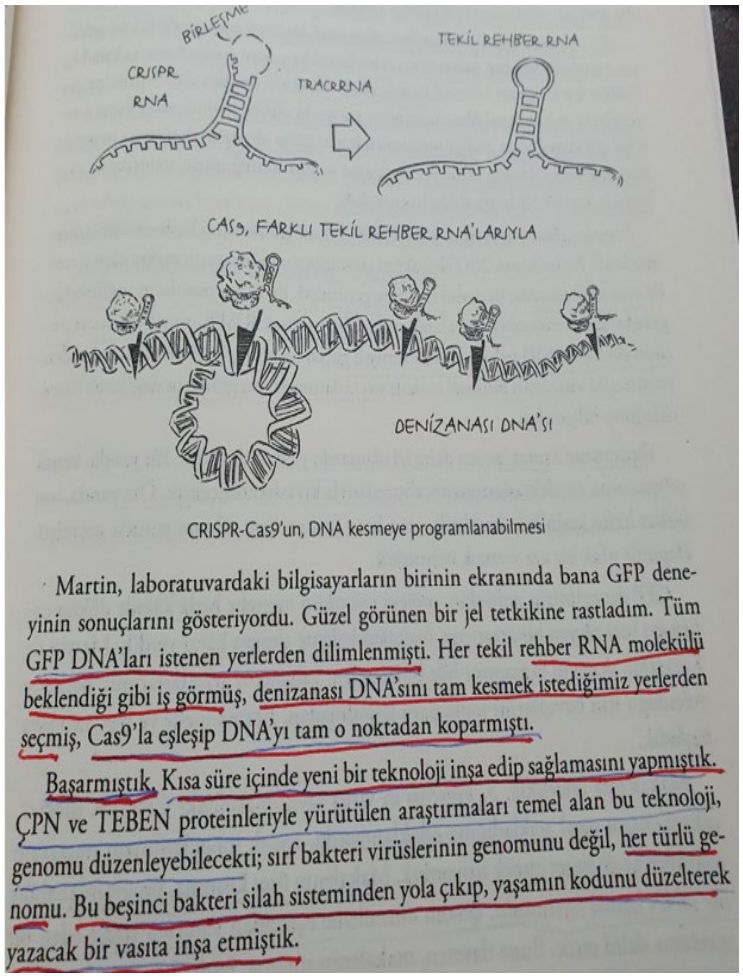

CRISPR-Cas9'un, DNA kesmeye programlanabilmesi

Martin, laboratuvardaki bilgisayarların birinin ekranında bana GFP deneyinin sonuçlarını gösteriyordu. Güzel görünen bir jel tetkikine rastladım. Tüm GFP DNA'ları istenen yerlerden dilimlenmişti. Her tekil rehber RNA molekülü beklendiği gibi iş görmüş, denizanası DNA'sını tam kesmek istediğimiz yerlerden seçmiş, Cas9'la eşleşip DNA'yı tam o noktadan koparmıştı.

Başarmıştık. Kısa süre içinde yeni bir teknoloji inşa edip sağlamasını yapmıştık. ÇPN ve TEBEN proteinleriyle yürütülen araştırmaları temel alan bu teknoloji, genomu düzenleyebilecekti; sırf bakteri virüslerinin genomunu değil, her türlü genomu. Bu beşinci bakteri silah sisteminden yola çıkıp, yaşamın kodunu düzelterek yazacak bir vasıta inşa etmiştik.

Mutlaka Nobel alacaklarını etrafta tanıdıklarıma söylemeye başladım. Sanki ben onları herkese duyurursam onlar daha da şanslı olacaklardı.

Bakteriler kendilerine saldıran bazı virüsleri işlevsiz bırakmak için onların taşıdıkları DNA dizilerini Cas 9 proteinini kullanarak kesebiliyorsa biz bilim insanları neden yapamayalım sorusundan yola çıkan bu insanlar, muazzam bir araç elde ettiler. Şimdi ise sıra Nobel kurumunda…

Tamda beklediğim gibi oldu. Hatta umduğumdan çabuk olarak bu iki değerli insan 2020 yılında biyokimya dalında Nobel aldılar.

Jennifer Doudna (doğum 19 Şubat 1964),[1] CRISPR gen düzenleme alanındaki öncü çalışmaları nedeniyle Emmanuelle Charpentier ile birlikte 2020 Nobel Kimya Ödülü'ne layık görülen Amerikalı biyokimyager

Bu kez şu maili yazarak kendisini içtenlikle kutladım.

Good morning Jennifer,
A while ago I read your book called "A Crack in Creation". By writing to you,
I congratulated you early on your potential Nobel nomination. I watched you with admiration that day and predicted your success today.
I sincerely congratulate you and your team. I wish you a long life of happiness.
I have the honor to meet you when you come to Turkey. Süleyman Bayramoğlu

Günün birinde kendisiyle yüz yüze görüşmekten çok mutlu olurum. Bilgi ve bilim böylesine zevkli bir alanki insan yeter ki içine dalsın. Ben okuduğunuz gibi, 60 yıldır bütün olumsuz dış koşullara rağmen, bilime iman eden bir mümin gibi kendimi çok mutlu ettim. Amacım genç okurların evrensel dünya görüşü kazanması günlük hırgürle ömür tüketmemesinler. Bir yeden başlayarak bilim okumaktan zevk almayı bilsinler. İnanın zamanızı yok eden oyun tarzı meşkaleden daha çok zevk alabilirsiniz.

Yazarın şu sözleriyle bitirmek istiyorum. CRISPR'i şer için değil hayır için kullanabileceğimize kuvvetle inanıyorum, ama bu işin hem bireysel hem toplu kararlılığımızı gerektireceğinin bilincindeyim."

Bir not da proje ortağı Samuel'den aktarmak istiyorum. Özellikle **Ezgi Hacısüleyman'a** fikir ve görüşlerinden dolayı teşekkürlerini belirtmeliyim. Demek bu ekipte ülkemizden duyarlı bir bilim kadını vardır, bilesiniz istedim.

Ezgi Hacısüleyman…. Kökleri Batı Trakya'ya dayanan, henüz 33 yaşında olmasına rağmen genetik alanında önemli çalışmalara imza atmış bir genç. İstanbul Robert Kolej'de başlayan lise yıllarını, Amerika Birleşik Devletleri'nin, hatta dünyanın önde gelen üniversitelerinden MIT'de (Massachusetts Institute of Technology) çift anadal yaptığı yıllar izlemiş. Ezgi Hacısüleyman, Kimya Mühendisliği ile Moleküler Biyoloji ve Genetik bölümünü eş zamanlı olarak üç yılda bitirmiş.

Sırada Çok Eski Fakat Eskimiyen Bir Duayen Vardır.

1976 yılından beri tanıdığım, kadim dostum **Richard Dawkins ise,** beyin dünyama en çok bilgi salmış kişidır. O yıllarda bilimsel bilgiler TUBİTAK yayınlarından çıkardı. Ben de uzun zaman onların özenli yayınlarından çok yararlandım. '**Gen Bencildir'**, Dawkins ile tanıştığım ve sosyalistliğimin içine eden ilk eserdir. Biyolojide **Neodarwinci** ekolun en iyi temsilcisiydi. Henüz genom keşfine çeyrek asır vardı. Sonraki yıllarda çok kitabını okudum.

Kütüphanemin ona tahsis edilen rafından bir kare.

"Kör Saatçi" kitabı bir başyapıt sayılır. Gerçekleri ister fizik penceresinde isterse kimya ya da biyolojiden bakarak görün, arada hiç de fark yoktur. Sadece iç avlu meydanına bakan pencerelerden

ortadaki dansı seyreden üç cepheden camın ardındaki gözlemciler gibiyiz. Fakat benim gibi hukuk eğitimi almış kişiyi en çok biyolojik açıdan bakmak mutlu eder. "**Ataların Hikayesi"** kitabında ise, evrimin tüm halkalarını izliyorsunuz. Olasılıksızlıklar, bana küçük tırmanışların koskoca vadiyi aşmaya nasıl yaradığını görmeme fırsat verdi. Burada okuduklarımla **Deep Learning'** arasında bir bağlantı kurdum. Bilgi gelişiminde yararlı algoritma bizi sonuca götürendir. Eğer gerçeklerle örtüşmeyen soyut kavramlar ve adımlar akışınızı keserse, sizin hedefe varmanız ya imkânsız ya da çok uzun yollardan oldukça geç gerçekleşir. Buda maliyetinizi yükseltir. Yazarın alan dışına çıkarak yazdığı "**Tanrı Yanılgısı"** adlı eseri, (2006 da) Dan Brown'dan (2017) on yıl önce dinler konusunu net bir dille bitirmiştir.

Clinton Richard Dawkins (d. 26 Mart 1941), Britanyalı etolog, evrimsel biyolog ve yazar. Oxford Üniversitesi bünyesinde 1995 yılında Charles Simonyi tarafından oluşturulmuş Bilimin Kamu Tarafından Anlaşılması için Smonyi Kürsüsü'nde (*Simonyi Professorship for the Public Understanding of Science*) 2008 yılında emekli oluncaya kadar görev yapmıştır.[1]

1976'da yayımlanan Gen Bencildir adlı kitabında doğal seçilimin bireyler ya da türler seviyesinde değil, genler seviyesinde incelenmesi gerektiğini savunur. Aynı kitapta, mem kavramını ortaya atarak bugün memetik diye bilinen bilim dalının kurucusu olmuştur.

Benim bu kitabı yazmamda büyük payı olan Dawkins, aynı zamanda kitabıma, **Ben ve Mem** adını vermemde de esin kaynağımdır. Kendisine minnettarım ve onunla da sosyal medya üzerinden yazışmayı sürdürüyorum. Yaklaşık 45 yıl süren beyindaşlık yolculuğumuzda kendisine minnet ve şükranlarımı sizin tanıklığınızda bildirmek istedim. Bireyin en "sadık yarı kara toprak…" değildir. Bence gri maddeden oluşan **beynidir**. Ben de bu beyin ile ortaya konan değerli bilgileri elde edebildim. Onlarla sokuduğum zırhın içinde mutlu ve başarılı bir hayat sürdüm.

Galiba gerçek bencil benim. Kendimi bilgi edinirken çok seviyorum. Sevgili dostum Sinan Çetin'i de samimi bencilliğinden dolayı takdirle karşılıyorum. Onun gibi ben de bilimsel özgürlüğümü yaşatabilmek için sevmediğim halde başarılı bir iş yaşamı kurarak (Paralel zamanda işletmeler ile yeterince kazanarak) bilimsel verim elde ettim. Bildiğiniz gibi

Sinan sinema ve reklam işini verimli yapmak için, başkaca doğru yatırımlarla kendini başarılı kılan nadir sanatçılardan biridir.

"Kör Saatçi"yle ben, evrimi mükemmel olarak kavramış oldum. Darwin'in çağına göre, ne kadar ileri görüşlü bir aydın olduğunu yeni bilgileri edinince daha iyi anladım. Aynı zamanda simülasyonla genlerin evrimini, sentetik yolla bizlerin de yapabileceğini öğrendim. Hayatın arkasında ruh ya da başkaca hiçbir şeyin olamayacağını mükemmelen kavramamı sağladı.

1986 yılında basılan *Kör Saatçi* adlı kitabında, indirgenemez karmaşıklık terimine ve akıllı tasarım fikrine karşı çıkar. Gözün evrimini örnek göstererek evrim sürecinin, doğal seleksiyon sayesinde kör bir saat üreticisi gibi çalıştığını belirtir

Üreme ve gelişme incelenerek şu saptama yapılmıştı; "Seçilen bir neslin son ürünleri, seçilecek bir sonraki neslin başlangıç noktasıdır ve birçok nesil boyunca böyle devam eder." Kitabın 58. sayfasında yer alan bu ifadeyle, **Birikimli Seçilim** yasasını evrim araçlarının başına koymuştur. Bugüne göre 45 yıl önceden Dawkins tarafından detaylandırılan evrim algoritmasını, son yıllarda Ray Kurzweil ve benzerleri bilgisayara ya da yapay zekaya uyguluyorlar. Yazar kitabın sonunda, "**Yeterince süre varsa evrimle herşey yapılır."** diyor. Günümüzde milyonlarca kat hızlı çalışan makine öğrenimi, bu işi 'güle oynaya' yapacaktır. Artık sıra bilişimde.

Okuduğum yazarları sıralamada sona geldim sayılır. Bundan sonrasını kısaca özetleyeceğim.

Dünya eski de olsa, insanlar çok yeni varlıklar. Birikimli seçilimi en iyi kullanan türdür. Bedensel gelişimi değilse de beyinsel olarak hızlı. Matbaanın yaklaşık 500 önce, bilgisayar 70 yıl önce bulunmasına

rağmen, bilginin dağılım hızı çok yüksek oldu. Hele 70 yılda bilgi geni geniş bir dağıtım havuzuna kavuşunca hızla bulaştı.

Ben bir bilim insanı değilim. Bilim insanları gibi üzerinde çalıştığım bilimin konusu yoktu. Bilimin gerekleri için araştırma yaparak bu kitaplar okumadım. Çok daha farklı ve basit nedenlerle okudum. Sadece içinde doğduğum kültürün dini dogmaları yüzünden huzursuzluk duymuştum. Tam 12 yaşından itibaren (1961) hatasız bir **dünya görüşü** arayışına çıktım. Kendimce kaynaklara yaklaştım. Detaylı incelemeler, kılı kırk yarmalarla geçen 28 yıldan sonra inanamama konusunda netlik kazandım. Kısa süreyle de olsa Türkiye'nin Rönesans yaşadığı 1961-1971 arasında kütüphaneler ikametgahım oldu. O bereketli yıllar bana bilgilememde müthiş ivmeler yapma imkânı vermiştir. İşyaşamımda geçim sağladığım yıllarda eşimi ve iki oğlumu istanbula yanıma taşıdım. Haliyle baba olmak biraz da okumalardan zaman artırmayı gerektirmişti. Eşim Huri Hanımla (Bebeklik arkadaşım) 57 yılı aşan fiili evliliğimiz, umarım mezarda da ayrılmaz… Şimdi yaşadığımız evden size bir kare ile selam vermeliyiz. Birlikte inşa ettiğimiz mucize yaşam, kültüre rağmen bizim eserimizdir.

Bazı şeyler beklemediğiniz ufukları size açabilir, yeterki bir hedefiniz ve ona uygun stratejiniz olsun. Köylülerimden biri, gençken bana "Eğer ava gideceksen yeterince av malzemen olmalı, yoksa av önünden geçer sen bir şey yakalayamazsın. Dur bekle okumu alıp geliyim demen nafiledir." demişti. Ben de şartlarımı en optimum biçimde kullandım. Mutluyum, sizinde mutlu olmanızı diliyorum.

Yaşadığım ülkede, bu ortamı, yaşadığım dönem itibariyle buldum. Şans eseri dünya çapında başlamış olan popüler bilim yayınları da imdadıma yetişti.

Popüler bilim, toplumun her kesiminin anlayacağı bir dille ve biçimle yapılan bilimdir. Popüler bilim, bilim insanlarının bilimle uğraşmayan halkın anlayamayacağı dünyalarını halkın anlayabileceği ve yararlanabileceği bir duruma getirip halka sunar. Çok ağır ve karmaşık bilim dili, halkın diline yakın bir duruma indirgenir. Böylece bilimle uğraşmayan ama bilimin ürettiği teknik ve teknolojiyi kullanan halk ile bilim dünyasının arasındaki iletişim sağlanmış olur.

Jules Verne gibi erken dönem yazarları saymasak gerçek anlamda popüler bilim 1950'lerde benim doğumumla başladı denebilir. Örneğin TUBİTAK dergisi 1967'de yayına başladı.

En başa Isaac Asimov gibi yüze yakın yazar, son 70 yıla gelmiştir. Bu bereketli yıllardan ben yeterince nasiplendim. **Hoimar V. Ditfurth** benim için özel yeri olan bir Alman popüler bilim yazarıdır. Ondan, insanla diğer türlerin arasındaki genetik farkları öğrendim. Örneğin "Rhesus maymunu" ile paylaştığımız 58. sırada, sadece 1, dost köpekle 11 **aminoasit farkımız** olduğunu hayretle öğrendim.

Alman halkına bilimsel konularda, TV dizileri şeklinde bilim 1970'lerde onun sayesinde sunulabilmişti. Her bilime ayrı bir kitap şeklinde 1994' de. Türkçeleri "**Dinozorların Sessiz Gecesi"** adıyla yayınlanmaya başlandı. Heyecanla takip ettim, hepsini okudum. Bilimle tanışmak isteyenlere sürekli tavsiye ettiğim, en sade anlatımlı bilim setidir.

Genel geçer bilimsel teoriler ve onlarla ilgili bilim insanlarını elbette en başta okudum. Newton'dan Maxwell', Hawking, Einstein çok bilinen bilimlerin teorisyenlerini burada saymak istemedim. Ancak onlar zaten teorik bilgimizin baş mimarları, popüler yazarlar. Kendilerine ait buluş olmasa da diğer bilginlerin buluşlarını bizimle buluşturuyorlar. Mesela beyinle ilgili çok değerli kitaplar okudum. **Robert Winston'un** "İnsan Beyni" adlı yapıtı, bunların arasındadır. Yine buluşlarıyla bilgisayar çağını zenginleştiren çok değerli Eric R. **Kandel** "**Belleğ Peşinde"** romanı gibi, bir bilim kitabıdır. Bilginin canlı hayvanda izlenmesini ilk sağlayan insandır, özel hayvanı **Aplysia** (Deniz Tavşanı) unutulmaz kahramanımdı. Hasılı böylesine binlerce kitap okudum. Başlangıçta bir amacım vardı. Oysa bir süre sonra amacım

da kalmadı, hele son 30 yılımda sadece zevk alarak kitaplarımı okuyorum. Bir nevi **entelektüel dedikodu** yapıyorum. “**Aaa bak bu yazar bu bilgileri filan yazardan almış gibi…”**

Bu arada kuantum fizik, bilgisayar bilimi gelişmeleri gibi çok yeni gündemleri de sıkı şekilde takip ediyorum. Mesela Intel’in

Loihi 2: Yeni Nesil Nöromorfik Hesaplama

Intel Labs'ın Loihi 2 kod adlı ikinci nesil nöromorfik araştırma çipi ve açık kaynaklı bir yazılım çerçevesi olan Lava , nöromorfik bilgi işlem çözümlerinin inovasyonunu ve benimsenmesini sağlayacak.

İnsan beynin taklit edilerek elde edilen bu ürün **direkt elektik** kullanarak 01001 gibi kod yazmadan programlanabilmektir.

Bunun gibi, **OpenAI** yapımı olan **GPT-4** gibi, semantik metin hazırlama sistemleri uçmaya devam ediyor. Generativ Pre-trainning Transformer (Üretken Ön işlemeli Dönüştürücü) gibi 100 trilyon snaps seviyesini test eden hamleleri yakinen takip ediyorum. Yani beynimiz şimdiden yazılımlar tarafından aşılmış bulunmaktadır.

Bütün bu açıklamaları, ukalalık olarak değerlendirenleriniz olabilir. Haklısınız da. Belki biraz uzun tuttum. Ancak etrafınızı saran kültürlerin yanlış değerleriyle öylesine yozlaştırılıyordunuz ki biraz da bana bakmanızı bekliyorum. En azından beni anlayan sayısının toplumda %0,05 olacağını umut etmek istiyorum.

Peki neden bunu yapıyorum. Galiba torunlarım yaşında insanların yaklaşık 20 yıl sonra (ki ben kesin yok olmuş olacağım) sorunlarına alternatif çözüm için… Onların yeni dünyayla karşılaşması halinde acemilik çekmelerini istemediğim için olabilir. En azından bir yol haritası görevi yapacak yazılı bir eser bırakmak istiyorum.

Yuval Harari'nin deyimiyle Dataizm değil, benim yaptığım gibi sentez gücünüzü artıran **bilgi** için hazır olmalısınız. Para ve güç bazen kolay bulunur belki, ama bilgi bir süreç gerektirir. Hele harmanlanarak ekmek yapmaya yoğrulması, çok ciddi zaman ve emek ister. onların kendi referanslarıyla birbirlerini teyit etmeleri en zor bölümüdür.

Bilgiyi, beyninizin size sağlam bir dünya görüşü iskeleti dokuması için alıyorsanız işiniz daha da zordur. Ben zor olan bu iş uzun yıllara yayarak başarabildim. Çok sevdiğim bir kelime **Way of Life,** hayat yolu… Gerçek bir bilinç, saklanması korunması sevilmesi gereken **model örüntü**. Yaklaşık 30 yıl kuluçkada kalan mantarlar gibi fışkıran, kendini büyüten estetik bir yapı. Kendi beynimdeki örgüyü izleyince hoş duygulara kapılıyorum.

VE DÜNYA GÖRÜŞÜM. (MY WAY OF LIFE)

Farkındasınız dünya görüşümle övünüyorum. Yukarıda değinmediğim ünlü fütürist Michio Kaku, zihnin geleceğine dair güzel kitabından bazı bölümler paylaşmak istiyorum. Kitapta 318. sayfada "Bilinç Bedenimizi Terk edebilir mi? Sorusuna cevap olarak Ray Kurzweil' i kullanıyor. Onunla yaptığı görüşmede yaklaşık 10 yıl içinde bilgisayarların gelişim kapasitesi biyolojik beyni çok aşacağını öğreniyor. Önce saniyede 20 katrilyon işlemle eşiği aşarak **2045**'ler de

dünyadaki tüm insan beyinleri toplamından daha fazlasını yapabilecek **Genel Yapay Zekâ söz konusu**. Örneğin benim bilincim atomik düzeyde çok küçük hacimde olacağı için, ortak arşive kaldırılmış olabilir. Yazar, "Belki de bir gün zihin, maddesel bedeninden kurtulmanın yanı sıra, **saf enerji olarak evreni keşfetmeye de çıkacak**. Bilincin yıldızlar arasında gezintiye çıkabilecek kadar özgür olması nihai rüyamızdır. " Biyolojinin fizik yasalarına uyarak nasıl bilinçli insanı var edebilmişsek, gelecekte de bilinci maddeye dönüştürebileceğiz. Yanı Ray 'in çok kullandığı deyimle tersinir mühendislikle bilinç örgüleri enerji paketlerine dönecektir.

Ben zihnimi herkesin kullandığı otoyoldan çıkararak zorlu patikalara sürdüm. **Kendime ait bir yol aradım**. Neden bunu yaptım? Çünkü Tanrıyı çok seviyor ve onu arıyordum. Tıpkı Şevket Süreyya'nın "**Suyu Araya Adamı**" gibi… Ben, su yerine kaybettiğim inancımı arıyordum.

Nasıl yoldan çıktığımı, nerelerde adres aradığımı, çok açık ve net olarak size bu eserde sundum. Beynimdeki sağduyu, kabul edebileceği tek rehber olan **bilime sarıldı**. Etrafa sadeleştirilerek yayılan bilim atmosferi beni besliyordu. Yaşamımın bu son yıllarında geri doğru baktığımda **çatışmasız ilerleyen** çayırlardan geçen patikam, çok güzel görünüyor. Derin bir vadi, gür ormanlar, ara boşlularda sarı mavi çiçeklerle bezeli çayırlar görüyorum. Benim ismim yazılı kıvrılan patika ve onun başladığı sabah ışıklarıyla parlayan doğum çadırım. Kader yolum yanımdan kıvrılarak akan siyah çayır yılanı gibi.

Özetlersem, elde ettiğim dünya görüşünden çok mutluyum. Hedefe, hangi kademeden, ya da yoldan ulaştığınız önemli değil. Yeter ki kullandığınız yol başkalarının önünü kesmesin. **Göreviniz birine yardım değil, başkasına zarar vermemek olmalıdır.**

Zigottan başlayan hayat, enerji üretemez hale gelene kadar, 5 duyu yanında oluşan sağduyu ile aldığı bilgileri, işleyen beyninin durmasıyla biter. Hepsi bu… **Ölüm yoktur**. Zira sıfır değere sahip bir yalandır. Sadece sizi korkutup bir şey yapmanızı sağlamak için kurulmuş tuzaktır. Gerçek olması için bedene bağlanan **ruh da yoktur**.

Din, kültünün ürettiği yalan dünyayı (dinlere göre öteki dünya) işlevsel kılmak için uydurulan, MEMetik alemde başalgı olan ölüm, bana göre yok hükmümdedir. Biyolojik olarak parçalanan yapı, kimyasal olarak yola devam ediyor. Yani başladığı yere dönüyor. Dinlerin dediği gibi, “Aslına rücu…” Toprak, hava, su, ateş oluyoruz.

Evrendeki tek varlık enerji. Ben de enerji havuzuna dönmek için bekliyorum. Enerjinin nihai hedefi kendine dönmektir. Yakınsama…

Benim gen havuzum üç pınardan beslendi. Bunlardan biri sevgili baba annemden gelen (dini değerleri kullanarak insanları yöneten) kanal, Diğeri baba dedemden gelen (saf ve doğal olan hayvanları yönetebilen) kanal ve sonuncusu annemden gelen (çok zeki ticari araçları kullanarak insanları sömürebilen) kanal olarak tanımlaya bilirim. Ortaya çıkan karışım az çok tanıttığım benim varlığım ve kimliğimdir.

Ayrıca üç gerçek tanrıya sahiptim. Hayatımda gerçekten rol almış bana varlık ve değer kazandırmış bu yaratıcılara minnettarım. Bunlardan baş **tanrı Annem**, yardımcı olan **Babam** ve tanrılarımın tanrısı olan **Güneş** hepsi ortaklaşa beni yarattılar. Onlara şükranlarımı sunuyorum. Bu arada annem ve sevgili eşim için 2002 yılında hacce gittim. Çok ilginç anılarla 20 günlük bir ritüel ifa ettim.

Gördüğünüz gibi inançsız ya da deist değilim. Gerçeklere ve onun anlatımı olan bilime inanıyorum. Herşey geçici bir süreyle, farklı kompozisyonlar içinde var olur, yok olur, ancak tek değişmez varlık enerjidir. Yaklaşık 20 yıl önce okuduğum **Leon Lederman** yazdığı "**Tanrı Parçacığı"** kitabından öğrendiğim "**Higgs Bozonu"** (maddeye kütle kazandıran parça) olması gereken malzeme olarak tanımlanmıştı. Cern'de 2013 yılında tam kitapta tanımlandığı gibi bulundu.

Son halka da bulununca, evrensel tanım benim dünya görüşümü pekiştirdi. **LIGO** olarak adlandırılan cihazla 2015'ten itibaren kara delik bile gözlemlenerek, yüzyıl önce havada kalan teorik fizik, adım adım deneysel fiziğe dönerek zafere ulaşabildi.

Fizikte, kimyada, biyolojide muazzam ilerleme son yıllarda inanılmaz noktalara var. GNR (genetik nano robot) son sürat gelişiyor. Gerçekten gelecek 30 yıl geçmişten kopma noktasına varılacağını öngörüyor. Benim için son söz söyleme zamanı yaklaştı.

İnsan sorunlarının önemli bir kısmı ebeveynlerden gelir; kısmen GEN olarak, kısmen de MEM olarak. Doğada geçerli yasalar insanda şaşmış, zayıfı eleyen evrensel sistem, insanda **iyiler eliyor**.

Ekonomik açıdan sürekli büyümeye dayalı sistemler kanserdir. Kapitalizmin artan kar hırsı sonumuzu getirecektir." **Pareto optimalite"** yani kaybedenler olmadan kazanç olmaz. Bence Ticari alan masaya yatırılmadan temel sömürü durmaz.

Neden insanlar diğerlerini kurtarmaya çalışıyorlar? İnananlar inanmayanları, inanmayanlar da inananları zorluyor. Sağlam gelecek için tarih derslerini çöpe atmak gerekiyor. Tarihten ders almak deli saçmasıdır. Zira geçmişteki şartları gelecekte oluşturmak imkansızdır.

Mevcut demokrasi yönetsel ideali karşılamayacak ve yerini yapay zekaya devredecek. Toplumsal Yönetim sonunda ücretsiz olacaktır.

Eski Google mühendisi Anthony **Lewandowski** yapay zekaya dayalı bir tanrı yaptı ve '**Way of Future'** adlı tarikatı kurdu.

Yeni eğitim; bilginin bilmeye değer olduğunu, öğreniciye anlatma sanatıdır bence.

Size bir grafikle evrendeki anlık hızımızın 1 milyon 200 bin m/s olduğunu söylemiştim. İnsan nedense başarıya ulaşmak için uçmak ister. Ancak evrende uçmak hüner değil, bir yere bağlanarak durabilmek ise zor olan. Ben de çok savruldum gibi, artık bir yerde durmalıyım.

Çocukluğumun geçtiği küçük taş evde, ninemle büyürken okadar çok Allah'ı zikretmiştim ki, bir gece kutsal bir rüya gördüm. Rüyamda cennetteyim, çiçeklerin arasında geziyorum. Bir anda beyaz bulutların arasından Allah, bembeyaz bir atla gelerek beni terkisine aldı ve son sürat göklere doğru götürdü. **Allah ile yüz, yüze geldim**, elimi tuttu… Uyandığımda uzun süre kendime gelemedim ve günlerce olayın mutluluğuyla yaşadım. O muazzam varlıkla temas etmek müthişti!..

O yaşlarda beynim mutluluk havuzu gibiydi. İnancım zirvedeydi, ihlas içinde tam inançlıydım. Sonraki yıllarda şüphelenmeye başlayınca gökten düşmüş gibiydim. İnancımı yanı mutluluğumu kaybedemezdim. Susuz ve havasız gibi onsuz asla yaşayamazdım.

Yaklaşık otuz yıl imanın lehine kanıt aradım. **Suyu/Tanrıyı** arayan adamdım. Maalesef bulamadım. Son 30 yılda tanrısız, sıfır imanla yaşadım. Ancak çevreme ve kültürüme, özellikle anneme, babama hayattayken inançsızlığımı hiç hissettirmedim. Onları inançsızlığa inandıramazdım. Hele din ve tarikat adamı olan babamı çok üzeceğimi biliyordum. Bütün bunları göze alamayacağım için eşim dışında kardeşlerim ve çocuklarımdan da inanmadığımı gizlendim. Dolaylı yoldan da olsa duyulur diye, hep korktum.

Anlayacağınız elli yıllık esaretten yeni kurtuldum. Artık en radikal kişilere dahi dünya görüşümü anlatmaktan korkmuyorum. Çünkü gerçeği anlamayanlara artık acımıyorum. Muhafaza edilen şeyin anlamsızlığı iyice netleşti. Son yıllarda, bütün kutsallar çöktü. En iri ve güçlü olanlardan başlayarak, en küçük değerlere kadar her şey sorgulanır oldu. Toplum adına ciddi bir yıkım söz konusudur. Bence MEM çökerse, birey yeni çağa kolay adım atacaktır. O nedenle **'yapıcı yıkımla'** karşı karşıyayız. Bazı radikal yöneticiler bu yıkımda çok mahirler. Onlara ilerde teşekkür edilecektir.

Artık dünyada, sadece ben değil, milyonlarca insan farkındalık içinde. Cehalete örnek versem, biliyorsunuz ki 50 yıl önce uçaklar dahil her yerde sigara içiliyordu. Ama sonra ortaya çıkan bulgularla oluşan aydınlanma sayesinde tütünün zehir olduğu anlaşıldı. Bugün yeraltına gömüldü. Aynı şey inançlar karşısında gerçekleşmeye başladı. Bilim ve aydın çevreler bu konuda eskisi kadar korkak olmadığını göstermişken, ben de kendi eserimi yazarak, ilgilenenlere sunmak istedim. Son yıllarda yan yana geldiğim hemen herkese düşüncemi söyleyebildim. Torunlarım dahil, beni tanıyan tüm yakınlarıma dünya görüşüme ifade edebildim. Çok mutluyum!..

Tepkilerini de aldığım oldu. Hesapladığım gibi ömrümün son 30 yılında, içi dışı mutlu bir insan olarak yaşamam mümkün olacak gibi. Hasılı ilk otuz yıl samımı olarak tüm gücümle çevre ve kültüre hizmet ettim. Sonraki 30 yılda enerjimin önemli kısmını kendime kalanı mem'i memnun etmeye ayırdım. İçinde olduğum **son bölü ise %100'ü kendime sakladım**. Sizce yeterince adil oldu mu? Herkesi seviyorum. Nihayetinde biz **Karbondaşız**…

BİTİRİRKEN;

H, O, C, A (hidrojen, oksijen, karbon, azot) … Biz evrenle aynı şeyiz. Bedenimizdeki elementler, atom altı düzeyde 14, atom olarak 10, molekül olarak 5 milyar yaşındadır. Güneş sistemindeki ortak ömrümüz yaklaşık 5 milyar yıl gibi…

Ben yaşarken, kendimi bunlarla ayrı tutamayarak evrensel güç kazandım. Siz de birbirini sömürme, kandırma, soyma, ezme, yerme, öldürme enayiliğine sapmadan, kendiniz olarak illaki açık alanlardan, kimsenin hakkını gasp etmeden, hakkınız olan doğru yoldan geçerek enerjinizi artırınız. Aklınız ve gücünüz yetse de, siz olabildiğinizce diğer canlılara zarar vermeden, onları sömürmeden maksimum kazancı sağlayabilirsiniz. Ortadaki yeşil alana, bedava akan pınara ve meyvelere ulaşabilirsiniz. Hadi kesişmeyen yoldan eşinizi çocuğunuzu da alarak bahçenize, kendi cennetinize gidiniz!..

Yapacağınız ilkel ve tek yönlü davranış kalıbını kırmak, çok boyutlu düşünmektir. Göreceksiniz ki, her eyleminizin oldukça çok çıkış yolu var… Hürriyetinizin başkalarının hürriyetiyle sınırlı olduğunu unutmayın. Eskinin her şeyini atınız. Bilmelisiniz ki her zaman su dolu çeşmeye ulaşabileceğiniz bir serbest yol vardır. Evren dört boyutludur. Siz de tüm boyutları kullanmalısınız.

Tek değil, **çok yol vardır**.

Yaşamınızı bir sanat olarak algılayınız. Unutmayın, mutluluk size öğretilenden çok kolaydır. Yeter ki kendinizle kalın, geleneği ve kültürü sorgulayın, gerekirse reddedin. Yolunuz açık olsun.

2030'lara doğru insanlığın ortak bilimsel bilgi havuzundan yararlanabilen bireylerden olmaktan çok mutluyum. Bunca emek bana kolaylıkla extrapolasyon yapma yeteneği verdi. Gelecekte yakın dönemde olabilecekleri söylemek isterim.

Gerçek bilim gelişirken, gölgesinden yararlananları, eskiden olduğu kadar kolay kabul etmeyecektir. Dijitalleşme, ölçeklenmeyi getirdiği için hesapsız kitapsız '**at koşturanlar'** önce atlarını kaybedecek, sonra da çalma enerjileri bitecek.

Eğitim kurumları başta olmak üzere, tüm yapılar yıkılarak yeniden inşa edilecekler. Başta dijital okur yazarlar açısından, aileden itibaren devlete kadar tüm kuramsal yapılar işlevsiz olacaktır. Uzun dönemde bu dalga geniş kesimleri de içine alacaktır.

Daha detaylı ele alacağım çocuklar ve bilgisayar için önerdiğim, yeni eğitim yöntemleri, belki yapay zekanın esaretini kırabilecektir. Belki de hepten inisiyatifi kaybedeceğiz.

Toplumsal değerler çökerken, ekonomik değerler de aşınacaktır. Örneğin en sağlam bireysel mülk olan taşınmazlar,anlamsızlaşacaklardır.

Web 1989 da doğarken bilişim para etti. Yetenekli gençler eski kapitalizme çökertti ise, şimdilerde ortaya çıkan **blokzincir** sayesinde raftan inen W3, tekelleşmeye varmayan zenginlikler üretecek. NFT ve Metaverse gibi sanal dünyalara göç edebilenler kısmen huzur bulacaklar. Oralarda soyulmadan gezinerek, değerlerini sunabilecekler.

Sıradan insanlar birkaç nesil beslenerek, bu yeniliğe karşı olan dirençleri kırılacaktır. Uygun zaman geldiğinde üreyemez olacaklarından, gezegenimizde yok olan türler arasına çekileceklerdir.

Çocukluğumda her akşam bir hortlak görülürdü. Cinler, periler cirit atıyordu. Son elli yılda benim çevremden tek kelime duymadım. Simyanın yok oluşu gibi ruh ve ruhaniyette bitecektir.

Ağır bedel ödenen düalizmi terk eden yeni beyinler, çok yüksek verim kazanacaktır. Çalışmalar verimli algoritmaları takip ederek israftan korunacaktır.

Bugün "**Abraham Maslow Teorisi"** en alttan 4 kademeyi kaybedecek. Yanı 2100 yılında yaşıyorlar ise torunlarının torunları '**Kendini Gerçekleştirme'** dışında dertleri olmayacaktır. Hile hurda komplo fırtınalarıyla kırbaçlanmadan mutlu yaşamlarını sürdürecekler.

Gelecekte en çok onlar adına sevindiğim şey, **%7 Kan Emici** ile ifade ettiğim zeki ve sömürücü sınıfın işsiz ve işlevsiz kalarak kurumalarıdır.

Tek işleri; ihtiyaç piramidini bir üçgene çevirmektir. **Kendini Gerçekleştirme** tepesini hak ederek kullanmaktadır. Yani, **Erdemli, yaratıcı, içten, problem çözücü, önyargısız, hakikati kabul eder olmak**, nihai hedef olarak belirlenmesi çok önemliydi.

Bu vesileyle 1943 yılında "Maslow' un" ne kadar ileri görüşlü olduğunu bilmem söylemeye gerek var mı? Bana geleceği tahmin vizyonu verdiği için kendisine minnetlerimi bildiririm.

Saygınlık, Ait olma, Güvenlik seviyeler toplumun soyut kavramlarıydı. Gitmeleri kesindir. Fizyoloji ise form değiştirerek sürecek. Ancak evrensel çözümle otomasyona bağlanarak sizin için htiyaç olmaktan çıkacaktır.

Eylem eylemle, iş işle, uygulama başka uygulamayla değiştirilecek, Toyken (belirteç) dışında bir mübadele aracı kalmayacaktır. Hasılı para değer ölçüsü olmaktan çıkacaktır.

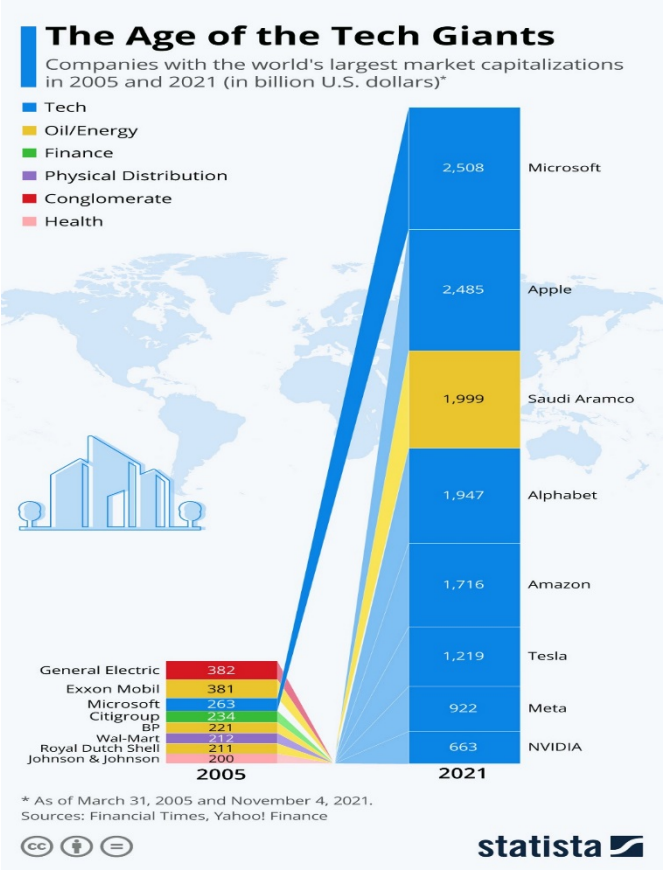

Bunun kanıtı yandaki Statist kurumunun yeni yayınladığı son durum istatistiklerde çok net görülüyor. Son Onbeş yılda neler değişti…

Tarih bitti 2000'den önceki olan tüm değerler gibi, **ekonomik ve ticari** değerlerde **çöktü**. Son sarı şirkette silinmeye mahkûm.

Gelecek için, astrolog gibi modern cincilerin yalanlarına muhtaç değilsiniz. Son 5 yıl içinde interaktif okur olarak en çok takip ettiğim Medium platformu oradan tanıdığım Faisal Khan, yayınlarından yaralanarak öğrendiğim, **Markup** (fahiş kar imkânı) kavramı ve yukarıdaki tablolar geleceği netleştirmeme vesile oldular.

Tarım dönemi araçları olan pulluk, at arabası nasıl sanayi ile silindiyse şimdilerde sanayi dönemi çöküyor. Yukarıda tek renk mavi (mevcut sosyal medya ve merkezi bilgi işlem şirketleri) yapılarda orta vadede yok olacaktır. Sanırım mavinin ömrü de Markup hilesi yüzünden çok uzun olmaz. **Herşey yeşile dönecektir**.

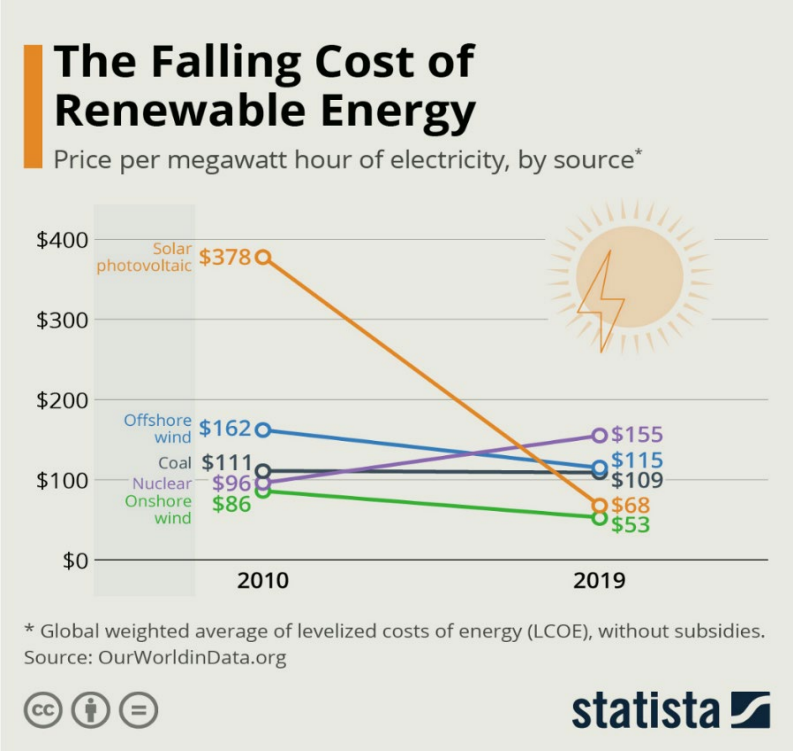

Tabloda görüldüğü gibi güneş enerjisi maliyetlerinde 9 yılda 10 kat azalma oldu. Sanırım gelecekte devam ederek **5$/mgwh** seviyesine varacaktır. Hatta bazı ekosistemler üyelik karşılığı bedava enerji sunacaklar.

İnsanoğlu ilk kez **avucunu güneşe açarak yeterince enerji** toplayacaktır. Bu kadar gerçekçi bir tanrı sanırım 100 bin yıldır bulamamıştı. Gezegenimizde biyolojiyi doyuran kaynak mekanik sistemlere, yani cansız maddeye de enerji aktaracaktır.

Gelecekte kültürler dinler topun ağzında, ancak ticaret de ateş menziline girmiş bulunmaktadır. Toplumun en gürültülü yıkımı dinozorları yok eden gök taşı gibi, **'Ticaretin Cenaze Törenlerinde'** atmosferi kapatan toz bulutu ile yaşanacaktır. Sahtekarın mendili olan para bitince, büyülenmiş bireyler uyanacak, gerçek emek ve bilgi özgürlüğünü yaşayacaklardır. Devlet, din, gelenek, elbette ki hukuk

kapitalizmin emrindeki sarsılmaz araçlardır. Bugünlerde “ticaret helaldir, **9 kat kar** etmek hakkınızdır**.” fetvaları** veren **yalancı dinler,** kimseyi kurtaramayacaktır. Matkap gibi bir ‘**Markup**’ kavramı çıktı. Eminim gelecek 50 yılda toplum ve birey daha çok işbirliği içinde olacaktır.

Evrensel adalet elbette gerçekleşecek. Gençliğimde çok sevdiğim insan Bülent Ecevit, “**Ne ezen ne ezilen, insanca hakça bir düzen.**” demişti. Ben de Çamlıca Tepesi’nde duvarlara o sloganı yazmıştım.

Şimdi değerli insanın cümlesiyle sözlerimi bitirmek istiyorum.

Süleyman Bayramoğlu

15/01/2022, Florya

https://www.genmem.net

Teşekkürler

Bu kitabın ilk taslaklarını okuyarak, bana eleştirileri ile katkıda bulunan, saygı değer Deniz Ekeman başta olmak üzere, değerli arkadaşım Yasemin Avşar’a çok teşekkür ederim. Yine yazar Süleyman

Akbulut, eskimeyen arkadaş Eyüp Eğrioğlu ve genç gazeteci yazar Metin Can'a ayrı ayrı teşekkürler. Yorumlarıyla değerli yol göstermeleri için kendilerine ayrı ayrı minnetlerimi bildiririm.

Haliyle yaşamımın tanıkları; yazar yeğenim Emel Bayramoğlu, kardeşim mimar Abdurrahim Bayramoğlu, iş insanı torunum Barış Bayramoğlu ve 15 yaşımdan itibaren bana sabırla katlanan eşim Huri Bayramoğlu'na da aile kontejanından çok teşekkürler.

Tabi ki şükretmenin en büyüğünü sona ayırdığımı ifade etmeliyim. Değerli gazeteci romancı Sayın **Piraye Şengel**, ciddi emek harcayarak eseri defalarca okuyup yorumladı. Uzun konuşmalarla gelişen editörlük desteğine çokça teşekkür ederim. Son yıllarda tanıdığım ve değişik projelerde yardımlarını aldığım genç insan Aslışah Sakallı'ya minnetlerimi ifade etmeliyim. Kitapta kullandığım tasarımlarda bana ciddi katkısı olmuştur.

Bitirirken, bu satıra kadar beni okuyan izleyen hepinize, sizin olmasını sağlayacağınız çok mutlu bir gelecek diliyorum.

(Arka kapak yazısı)

Dijital araçları nasıl kullanmalıyız? Tsunami gibi gelen ürünleri nasıl öğreneceğiz? Birkaç nesil feda etsek de sonraki neslin yaşamı için önlemlerimiz nelerdir? Yakın gelecekte soyumuzu nasıl korumalıyız? Biyolojik insanın varlığını sürdürmek için bireye nasıl öğretim ve eğitim vermeliyiz? Genel Yapay

Zekâ ve makine öğrenimi ile nasıl anlaşacağız? Ortak mekân ve dil ne olmalıdır? Makineler mi bize gelecek biz mi onlara gideceğiz? Ciddi bir yol ayırımındayız.

Çünkü, halen 20'li yaşlara kadar süren eğitim ve öğretim bizi geleceğe taşıyamaz. Geçmişten gelen tüm ürünlerin terk edileceği gibi eğitim ve öğretim sistemini de kökten süpürüp atmalıyız. Yeni olgulara uygun fonksiyonel bulgular yaratmalıyız. Artık Okulları kapatmanın zamanı!..

En çok da yalanlar üzerine oturtulan soyut kavramlarınızı, sizi uyutan putlarınızı atın. Sadece insan olun, beden ve beyninizle hak ve hukuka saygılı birey olmaya dönün. Yönünüzü geçmişe değil geleceğe dönün. Arabayı kullanırken ufka bakmalısınız, dikiz aynasına bakarak sürerseniz sadece kazaya neden olursunuz.

Savaşların ve kültürlerin yaşatılması ve bireyin uyutulması için tarih kutsanmıştır. Geleceğin bireyine en büyük zararı, tarihe bakarak yaşamak ve geleceği yakalayamaması verir. Geleceği düşünerek yaşamak alışkanlığımız zayıftır.

Ben size, lütfen bu kez sadece bilimi rehber edininiz diyorum. Toplumda **%3 olan Arayıcı** saygın entelektüel birikimi sevin ve onları sahaya çağırın. Onlara hak ettikleri onurlarını verin, sizin için yararlı olacak aramalarını destekleyiniz.

H, O, C, A (hidrojen, oksijen, karbon, azot) … Biz **evrenle aynı** şeyiz. Ben yaşarken, kendimi bunlarla ayrı tutamayarak evrensel güç kazandım. Siz de birbirini sömürme, kandırma, soyma, ezme, yerme, öldürme enayiliğine sapmadan, kendiniz olarak illaki açık alanlardan, kimsenin hakkını gasp etmeden, hakkınız olan doğru yoldan geçerek enerjinizi artırınız. Aklınız ve gücünüz yetse de siz olabildiğinizce diğer canlılara zarar vermeden, onları sömürmeden maksimum kazancı sağlayabilirsiniz. Ortadaki yeşil alana, bedava akan pınara ve meyvelere ulaşabilirsiniz. Hadi kesişmeyen yoldan eşinizi çocuğunuzu da alarak bahçenize, kendi cennetinize gidiniz!..